

Γεωργίου Βερνάτσκυ

Η
ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΕΓΚΡΙΣΕΙ

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1912

Κατὰ τὴν ἀπ' ἀρχῆς ὑποβληθεῖσαν καὶ ἁρμοδίως ἐγκριθεῖσαν γνώμην τῆς ἐπιτροπείας, τῆς πρὸ πενταετίας διορισθείσης πρὸς ἔκδοσιν τῆς ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ, *σκοπὸν προέθετο ἡ ἔκδοσις αὕτη τὴν κατὰ τὸ ἐνὸν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀρχαιοτέρου κειμένου τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, καὶ μάλιστα τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Τοιοῦτον δὲ ἔχουσα σκοπὸν παρεσκευάσθη οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει οἱωνδήποτε ἐντύπων ἐκδόσεων, οὐδὲ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρὸς κριτικὰς ἐκδόσεις χρησιμοποιουμένων μεγάλων καὶ μεγάλοις γράμμασι γεγραμμένων κωδίκων, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει ἐκείνων τῶν χειρογράφων, ὅσα συνήθως παρορῶνται, καί, κατὰ τὸ γραφικὸν λόγιον εἰπεῖν, ἀποδοκιμάζονται ὑπὸ τῶν οἰκοδομούντων, καὶ δὴ εἰς μὲν τὴν Ἀποκάλυψιν καὶ μέρη τινὰ τῶν Πράξεων, τὰ ἐπ' ἐκκλησίας μὴ ἀναγινωσκόμενα, ἐπὶ τῇ βάσει ἀπογράφων βυζαντιακῶν, ὡς τὰ πολλὰ γεγραμμένων μικροῖς ἢ ἐπισεσυρμένοις γράμμασι, κατὰ τὸ πλεῖστον νεωτέρων τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος, καὶ περιεχόντων τὸ ἱερὸν κείμενον ἐν συνεχείᾳ, εἰς δὲ τὰ λοιπά, τὰ ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγινωσκόμενα μέρη τῆς ἱερᾶς συλλογῆς, ἐπὶ τῇ βάσει χειρογράφων ὁμοίας καταγωγῆς, ἡλικίας καὶ γραφῆς, περιεχόντων τὸ ἱερὸν κείμενον κατὰ περικοπὰς ἢ ἀναγνώσματα, καὶ ἀποτελούντων τὰ οὕτω καλούμενα ἐκλογάδια (lectionaria), εἴτε ὡς Εὐαγγελιάρια, εἴτε ὡς Πραξαποστόλους, καὶ εἴτε ὡς πλήρη, περιλαμβάνοντα πάντα τὰ ἀναγινωσκόμενα, καθ' ὡρισμένον τι σχέδιον διανενεμημένα εἰς ἁπάσας τὰς ἡμέρας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐνιαυτοῦ, εἴτε ὡς ἀτελῆ, περιέχοντα μόνον τὰ ἀναγνώσματα τῶν Σαββάτων καὶ τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν ἄλλων ἑορτασίμων ἢ ὡς ἑορτασίμων τιμωμένων ἡμερῶν.*

Καὶ κατὰ τὸ κείμενον αὐτῶν ἔχουσι τὰ ἐκλογάδια διαφορὰς πρὸς ἄλληλα. Ἐν τοῖς Εὐαγγελιαρίοις, ἧττον μὲν σαφῶς ἐν τοῖς ἀτελεστέροις, σαφέστερον δὲ ἐν τοῖς πληρεστέροις, καὶ μάλιστα

ἐν τοῖς καθημερινοῖς ἀναγνώσμασι τῶν τριῶν πρώτων Εὐαγγελιστῶν, διακρίνονται δύο τύποι κειμένων, τοῦ μὲν συγγενεύοντος πρὸς τὸ κείμενον τῶν συνήθων βυζαντιακῶν ἀπογράφων, τοῦ δὲ ἑτέρου πρὸς τῇ συγγενείᾳ ἐκείνῃ ἔχοντος καὶ παραλλαγάς τινας καὶ ἀναγνώσεις ἀξιοσημειώτους, ὄχι μὲν ὡς ὅλως ἀμαρτύρους ἄλλοθεν, ἀλλ' ὡς ὑπεμφαινούσας ἀντιγραφὴν ἐξ ἑτέρων ἀπογράφων. Ἡ διάκρισις τῶν δύο τύπων καὶ ἡ ἐκ διαφόρων ἀπογράφων ἀντιγραφὴ ἑκατέρου αὐτῶν δείκνυται καὶ ἐντεῦθεν, ὅτι τὰ Εὐαγγελιάρια, τὰ ἐν τοῖς καθημερινοῖς ἀναγνώσμασι παρουσιάζοντα παραλλαγὰς πρὸς τὸ κείμενον τῶν συνήθων βυζαντιακῶν ἀπογράφων, τὰ αὐτὰ ἐν τοῖς ἀναγνώσμασι τῶν ἑορτῶν καὶ τοῦ Μηνολογίου ἐπαναλαμβάνουσι πολλάκις τὰς αὐτὰς περικοπὰς μετὰ διαφόρων γραφῶν, καὶ δὴ τῶν τοῦ βυζαντιακοῦ τύπου. Κατὰ τὴν ἀναντίρρητον μαρτυρίαν ἑξήκοντα καὶ πλέον χειρογράφων τῶν πληρεστέρων Εὐαγγελιαρίων, ὅσα ἢ ἡμεῖς αὐτοὶ παρεβάλομεν ἐνταῦθά τε καὶ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει (περὶ τὰ 45), ἢ χάριν ἡμῶν παρεβλήθησαν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις, ἢ ἄλλως παραβληθέντα ὑπ' ἄλλων προὔκειντό εἰς χρῆσιν ἡμῶν, ἀμφότεροι οἱ τύποι οὗτοι ἀνῆκον τῇ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἦσαν ἐν κοινῇ καὶ ἐπισήμῳ χρήσει ἀπὸ τῆς ἐνάτης τοὐλάχιστον ἑκατονταετηρίδος μέχρι τῆς δεκάτης ἕκτης, διετηρήθη δὲ ἕκαστος τύπος οὕτως ἐπιμελῶς καὶ ἀσυγχύτως, ὥστε παρὰ τὸν μακρὸν χρόνον ὀλίγα ἀπόγραφα καὶ περὶ ὀλίγα ἐμφαίνουσί τινα ἀλλοίωσιν ἢ ἐπίδρασιν τοῦ ἑνὸς τύπου ἐπὶ τοῦ ἑτέρου. Τούτου δὲ ἕνεκα ὁ γινώσκων διακριτικάς τινας ἀναγνώσεις τοῦ ἑνὸς τύπου ἀπταίστως σχεδὸν μαντεύει καὶ τὰς ἄλλας ἰδιαζούσας ἀναγνώσεις τοῦ αὐτοῦ τύπου, καὶ ὅπερ μέγιστον, ὁ μελετήσας ἀντίγραφά τινα τοῦ ἑνὸς τύπου ὀλίγα ἔχει νὰ μάθῃ ἐκ τῆς μελέτης τῶν λοιπῶν ἀντιγράφων τοῦ αὐτοῦ τύπου.

Ἡ ἐν τῷ κλίματι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας μεμαρτυρημένη αὕτη καὶ ἐπὶ ὀκτὼ τοὐλάχιστον ἑκατονταετηρίδας διήκουσα παρουσία τε καὶ ἀσύγχυτος σχεδὸν διαφύλαξις δύο τύπων τοῦ εὐαγγελικοῦ κειμένου ἁπλουστάτην καθ' ἡμᾶς ἐξήγησιν ἔχει ταύτην, ὅτι ἀμφότεροι οἱ τύποι ἦσαν καὶ πρότερον ἐν κοινῇ καὶ ἐπισήμῳ χρήσει, ὡς ἔχοντες ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸ κῦρος τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς αὐθεντίας. Καὶ ὁ μὲν τύπος ὁ μᾶλλον πλησιάζων τῷ βυζαντιακῷ φαίνεται ὢν ὁ αὐτὸς τῇ Ἀντιοχικῇ ἢ Συριακῇ ἐκδόσει, διαδοθείσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου καὶ ὕστερον, ὁ δὲ ἕτερος τύπος πιθανώτατα εἶναι ὁ αὐτὸς τῷ κειμένῳ τῷ ἀπ' ἀρχῆς ἐν χρήσει ὄντι ἐν τῇ αὐτῇ Ἐκκλησίᾳ. Διὸ καὶ ὁ τύπος οὗτος, ὡς πρότερον ἐν χρήσει ὤν, εὑρίσκεται ἐν τῷ ἀναντιρρήτως πρότερον συστάντι μέρει τῶν καθημερινῶν ἀναγνωσμάτων, ἐν ᾧ ὁ ἕτερος τύπος, ὡς ὕστερον εἰσαχθεὶς καὶ κατὰ μικρὸν διαδοθείς, εὑρίσκεται ἐν τοῖς ὕστερον συστᾶσι καὶ κατὰ μικρὸν συμπληρωθεῖσιν ἀναγνώσμασι τοῦ Μηνολογίου.

Ὁμοία διάκρισις τύπων καὶ ἐν τοῖς Πραξαποστόλοις, πιθανὴ οὖσα καθ' ἑαυτήν, ὑπεμφαίνεται μὲν ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 14 ἀπο-

γράφου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, πλὴν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀναντίρρητος, ἐφ' ὅσον αἱ περὶ τὸ κείμενον αὐτοῦ παρατηρούμεναι παραλλαγαὶ ἐπιδέχονται καὶ ἄλλην ἐξήγησιν, δὲν μαρτυροῦνται δὲ ὁμοφώνως ὑπὸ πλειόνων, ἀρχαιοτέρων καὶ δοκιμωτέρων χειρογράφων, καὶ δὴ καὶ ἐχόντων βεβαιότερα τεκμήρια τῆς καταγωγῆς αὐτῶν, ὡς συμβαίνει ἐν τοῖς Εὐαγγελιαρίοις.

Ἐν τῇ ἑξῆς ἀναγραφῇ δηλοῦνται τὰ χειρόγραφα τὰ παραβληθέντα κατά τε τὴν παρασκευὴν τοῦ κειμένου καὶ κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν αὐτοῦ, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ὑπ' ἄλλων χάριν ἡμῶν ἢ ἄλλως παραβληθέντων. Ὡς ἐπιβοηθητικῶς μόνον χρησιμοποιηθέντα, πλὴν ὀλίγων ἐξαιρέσεων, παρατρέχονται τὰ πολυάριθμα ἀντίγραφα τῶν ἀ τ ε λ ῶ ν Εὐαγγελιαρίων ὡς καὶ πολλὰ Τ ε τ ρ α ε υ ά γ γ ε λ α, παραβληθέντα ἔν τε Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Ἄθῳ. Σημειοῦνται δὲ δι' ἀστερίσκων (προτασσομένων) τὰ ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν μελετηθέντα, καὶ δὴ διὰ ** τὰ κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ κειμένου, καὶ διὰ * τὰ κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν αὐτοῦ παραβληθέντα, διὰ τοῦ β τὰ Εὐαγγελιάρια τοῦ βυζαντιακοῦ τύπου, διὰ τοῦ α τὰ ἀξιοσημείωτα τῶν ἀτελῶν Εὐαγγελιαρίων καὶ Πραξαποστόλων, διὰ τοῦ † τὰ ἐν σκευοφυλακίοις φυλαττόμενα, καὶ διὰ τοῦ σ τὰ συνεχῆ κείμενα τῶν Πραξαποστόλων. Τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐχρησιμοποιήθησαν μάλιστα μὲν διὰ τὸ ὀλιγάριθμον τῶν κατὰ περικοπὰς πληρεστέρων Πραξαποστόλων, ἔπειτα δὲ διὰ τὸ ὁμοφυὲς τοῦ κειμένου αὐτῶν πρὸς τὸ ἐκείνων κείμενον.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΡΙΑ

** Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, 1. 3α. 4. 7 Μονῆς, καὶ 1. 2β. 5α. 6α Σχολῆς.

** Ἐμπορικῆς Σχολῆς Χάλκης, † 167. 168β. 169β. 170. 171. 172. 173.

** Μετοχίου Ἁγίου Τάφου ἐν Κωνσταντινουπόλει, 11. 272. 649.

** Ἁγίου Γεωργίου παρὰ τῇ πύλῃ Ἀδριανουπόλεως, δύο †, τὸ μὲν ἀτελές, τὸ δὲ πλῆρες (ἐκ τῶν τῆς Ἁγίας Σοφίας).

* Ἁγίου Δημητρίου Ταταούλων, δύο †, τὸ μὲν ἀπὸ 1550, τὸ δὲ ἀρχαιότερον β.

* Κουτλουμουσίου, 62β. 64. 65.

* Καρακάλλου, 11. 13β.

* Ξηροποτάμου, 122β.

* Ἰβήρων, 1α. 3β. 9β. 10β. 11. 12β. 13. 638. καὶ ἓν † α.

* Λαύρας, Α 72. 84. 86α. 93β. 95. 97β. 105. 111β. 113. 116β. 117. 118.

Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἑλλάδος, 67. 164. 186.

Ἱεροσολυμιάδος Βιβλιοθήκης, 9. 12. 33. 40. 95β. 152. 186β. 236. 245β. (καί τινα τῶν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως β).

Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημείας Πετρουπόλεως, δύο, τὸ ἀπὸ 985 β, καὶ τὸ ἀπὸ 1034.

ΠΡΑΞΑΠΟΣΤΟΛΟΙ

★★ *Θεολογικῆς Σχολῆς, 13. 14. 15α. 9σ. 16σ. 177σ (τὸ τελευταῖον ἐλλιπές).*
★★ *Ἐμπορικῆς Σχολῆς, 59. 74. 26σ. 35σ. 96σ. 133σ.*
★ *Κουτλουμουσίου, 80σ.*
★ *Καρακάλλου, 62.*
★ *Ἰβήρων, 24σ. 25σ. 28σ. 29σ. 30σ. 37σ. 39σ. 52σ. 57σ. 60σ.*
★ *Λαύρας, Β 64σ. 74. 79. 90. Γ 123. Α 65σ*

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

★★ *Ἐμπορικῆς Σχολῆς Χάλκης, 26. 96*
★★ *Μετοχίου τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐν Κωνσταντινουπόλει, 303.*
★★ *Κουτλουμουσίου, 82. 83. 163, 356.*
★★ *Ἰβήρων, 25. 60. 589. 594.*
★★ *Λαύρας, Α 91. Β 5. 18. 80. Ω 16 (ἐλλιπὲς) καὶ ἄλλα 8, τὸν αὐτὸν ἔχοντα τύπον τῷ Β 80.*

Ὀλίγιστα τῶν χειρογράφων τούτων εἶναι ἀρχαιότερα τῆς ι' καὶ νεώτερα τῆς ις' ἑκατονταετηρίδος. Ὀλίγα εἶναι καὶ τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν ιε' καὶ ις' ἑκατονταετηρίδα. Τὰ λοιπά, τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰδίαν μαρτυρίαν, τὰ δὲ κατὰ πιθανωτάτην εἰκασίαν, ἀνήκουσιν εἰς τὸν μεταξὺ χρόνον, ἀπὸ τῆς ι' μέχρι τῆς ιδ' ἑκατονταετηρίδος. Ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν νεωτέρων ὑπάρχουσί τινα οὐχ ἧττον δόκιμα καὶ πολιώτερα πολλῶν ἀρχαιοτέρων, ὡς ἀντίγραφα ἀρχαίων ἀπογράφων. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ 9 τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, χρονολογούμενον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1688, σῴζει τινὰς ἰδιότητας τῶν ἀρχαιοτέρων, ἄλλας τε καὶ τὴν παράλειψιν τοῦ Α' Ἰωάννου ε' 7-8 περὶ τῶν τριῶν μαρτύρων ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ἐπὶ τοιούτων βάσεων γενομένη ἔσχεν ὡς εἰκὸς καὶ ἡ ἔκδοσις αὕτη τὴν ἑαυτῆς κριτικὴν καθόλου μὲν περὶ τὴν ἐκλογὴν μεταξὺ τῶν δύο παραλλασσόντων τύπων τοῦ εὐαγγελικοῦ κειμένου, ἰδίᾳ δὲ περὶ τὴν ἐκλογὴν μεταξὺ τῶν διαφόρων ἀναγνώσεων αὐτῶν καὶ τῶν παντὶ σχεδὸν χειρογράφῳ ἰδιαζουσῶν γραφῶν. Πλὴν τοιαύτη ἐγένετο χρῆσις τῆς κριτικῆς, ὥστε, τῆς στίξεως καὶ τῆς ὀρθογραφίας ἐξαιρουμένης, οὐδεμία παρὰ τὸ κῦρος τῶν ὑποκειμένων ἀπογράφων ἐγένετο οὔτε μετάθεσις οὔτε ὑποκατάστασις οὔτε προσθήκη οὔτε ἀφαίρεσις, ἐκτὸς εἰμὴ ὡς σπάνιαι ἐξαιρέσεις, καὶ αὗται μετὰ ἐπαρκῶν μαρτυριῶν ἄλλοθεν[1]. Αἱ ἀναγνώσεις τοῦ βυζαντιακοῦ τύπου ὑπεχώρησαν κατὰ κανόνα ταῖς τοῦ ἑτέρου τύπου, ὑπεχώ-

---

1) *Οὕτως ἐν Μάρκῳ ιβ' 29 ἀντὶ τῆς γραφῆς τῶν χειρογράφων πάντων (τῶν) ἐντολῶν ἐκρίθη νὰ ἐκδοθῇ πάντων ἐντολή.*

ρησαν δὲ καὶ ἐν Ματθ. ιβ'25-27. 40. ιγ'13. 36. ιζ'22. Λουκ. κα'38[1].
Οπου δὲ ἡ κρίσις ἦτο ἀμφίβολος περὶ προσθήκης ἢ ἀφαιρέσεως λέξεώς τινος ἢ καὶ ῥήσεως ὅλης, ἐγράφησαν αὗται διὰ μικροτέρων γραμμάτων. Μικροτέρων γραμμάτων ἐγένετο χρῆσις καὶ εἰς ὀλίγα τινὰ χωρία, ὅσα, καίπερ μὴ ἔχοντα τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κειμένων, ὅμως διετηρήθησαν κατ' ἐξαίρεσιν, ὡς ἐπαρκῶς μαρτυρούμενα ἄλλοθεν[2]. Ἡ περὶ τῆς μοιχαλίδος γυναικὸς περικοπὴ τοῦ Ἰωάννου (η'3-11), καίπερ μὴ συμπεριειλημμένη ἐν τῇ σειρᾷ τῶν καθημερινῶν ἀναγνωσμάτων τοῦ Εὐαγγελίου τούτου, ὅμως ἀπαντᾷ ἐν τοῖς Μηνολογίοις ἱκανῶν Εὐαγγελιαρίων ἔκ τε τῶν ἀτελῶν καὶ τῶν τελείων, καὶ δὴ τῇ 8' Οκτωβρίου, τῆς Ἁγίας Πελαγίας· τούτου δὲ ἕνεκα ἐτυπώθη διὰ τῶν συνήθων γραμμάτων καί, πλὴν ἐλαχίστων παραλλαγῶν, ὅπως ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς περιέχουσιν αὐτὴν ἀπογράφοις.

Ἄλλως ἔχουσι τὰ περὶ τῶν τριῶν μαρτύρων τῆς πρώτης ἐπιστολῆς Ἰωάννου (ε' 7-8). Τὸ χωρίον τοῦτο οὐ μόνον κατὰ τὰς βάσεις τῆς παρούσης ἐκδόσεως, ἀλλ' οὐδὲ κατ' ἐξαίρεσιν ἐφαίνετο ἐγχωροῦν, ὡς ὅλως ἀμάρτυρον ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κειμένων, ἀπὸ τῶν πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τῶν ἀρχαίων μεταφράσεων, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀπογράφων τῆς Σλαυϊκῆς μεταφράσεως, καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς Λατινικῆς, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν γνωστῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων, τῶν γεγραμμένων ἀνεξαρτήτως τῆς κατὰ μικρὸν εἰσαχθείσης εἰς τὴν Βουλγάταν προσθήκης. Διατηρεῖται κατὰ γνώμην τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Οὕτω παρασκευασθὲν καὶ ἐκτυπωθὲν τὸ κείμενον τῆς παρούσης ἐκδόσεως διαφέρει τοῦ κειμένου τῆς ὑπὸ τῶν Βιβλικῶν Ἑταιρειῶν διαδιδομένης Κοινῆς Ἐκδόσεως (Textus Receptus) εἰς ἀναγνώσεις μὲν περὶ τὰς 2000, χωρία δὲ περὶ τὰ 1400, καὶ δὴ 150 Ματθαίου, 175 Μάρκου, 260 Λουκᾶ, 100 Ἰωάννου, 125 Πράξεων, 165 Ἐπιστολῶν Παύλου, 65 Ἐπιστολῶν Καθολικῶν καὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἀποκαλύψεως.

Ἐπιμελείας πολλῆς ἠξιώθησαν καὶ τὰ παράλληλα χωρία τά τε κατὰ νοῦν καὶ τὰ κατὰ λέξιν, πολλάκις δὲ καὶ αὐτὰ τὰ κατ' ἀντίθεσιν, δι' ἣν ἔχουσι χρησιμότητα εἰς τὴν μελέτην καὶ κατανόησιν τοῦ ἱεροῦ κειμένου, διεσκευάσθησαν δὲ καὶ συνεπληρώθησαν οὕτω τὰ τῆς Κοινῆς Ἐκδόσεως, ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο ἡ παροῦσα ἔκδοσις διαφέρει ἐκείνης.

---

1) Ἀξιοσημείωτος ἐξαίρεσις εἶναι ἡ ἐν Λουκᾶ δ' 44 προτίμησις τῆς βυζαντιακῆς ἀναγνώσεως Γαλιλαίας ἀντὶ τῆς ἀναγνώσεως Ἰουδαίας τοῦ ἑτέρου τύπου, καὶ Λουκ. ιβ' 48 παρέθεντο ἀντὶ παρέθετο.

2) Ὡς τοιοῦτον εἶναι ἀξιοσημείωτον τὸ Πράξ. η' 37, ἔχον τὴν μαρτυρίαν καὶ τοῦ Β 64 τῆς Λαύρας.

Διαφέρει δὲ οὐκ ὀλίγον καὶ εἰς τὴν στίξιν καὶ εἰς τὴν ὀρθογραφίαν καὶ εἰς τὴν δήλωσιν τῶν εἰς τὸ ἱερὸν κείμενον παρενειρομένων ῥήσεων, καὶ δὴ αἱ μὲν ἀπὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰλημμέναι, ἀντὶ τῶν εἰσαγωγικῶν, ἐδηλώθησαν διὰ παχυτέρων γραμμάτων, αἱ δὲ ἄλλοθεν εἰλημμέναι, πρὸς διάκρισιν ἀπ' ἐκείνων, ἐτυπώθησαν ἀραιῶς.

Ἐν τέλει πρὸς ὁδηγίαν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος παρετέθη πίναξ ἐν εἴδει Κυριακοδρομίου καὶ Ἑορτολογίου, δεικνύων τὰς καθ' ἁπάσας τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀναγινωσκομένας περικοπὰς ἐκ τῶν Εὐαγγελίων, τῶν Πράξεων καὶ τῶν Ἐπιστολῶν.

Κατὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων ἔχει βεβαίως καὶ ἡ ἔκδοσις αὕτη, καὶ μάλιστα ὡς πρώτη ἀπόπειρα ἐν τῷ εἴδει τούτῳ, τὰς ἰδίας κῆρας. Ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἀτελείαις· «δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι».

Ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ, τῇ 22 Φεβρουαρίου 1904.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΜΙΧΑΗΛ

† Ο ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Β. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ *(εἰσηγητής).*

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυῒδ **Α'**
υἱοῦ Ἀβραάμ.
Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν 2
Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελ-
φοὺς αὐτοῦ, Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν 3
Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ,
Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ, Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν 4
Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών, Ναασ-
σὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών, Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν 5
Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ
τῆς Ῥούθ, Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαὶ δὲ 6
ἐγέννησε τὸν Δαυῒδ τὸν βασιλέα. Δαυῒδ δὲ ὁ βασιλεὺς
ἐγέννησε τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, Σολομὼν 7
δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά, Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε 8
τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν, Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ, 9
Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἐζεκίαν, Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ, Μανασ- 10
σῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών, Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰω-

Α' 1) Λκ.γ' 23-38. Γν.β' 4.ε' 1. Ἠσ. ια' 1. Ἱρ. κγ' 5. λ' : ζ' 9. Ἰζ. λδ' 24. λζ' 24. 25. Ὠσ.γ' 5. Ψ. ρλα' 11.17. Μτ.θ' 27. β' 23. κα' 9. κβ' 42. Λκ.α' 27.32. Ἰν.ζ' 24. Πρ. β' 30. ιγ' 23. Ῥμ.α' 3. Γλ.γ' 16. 2 Τμ. β' 3. Ἀπ. ε' 5. κβ' 16.

2-3) Λκ.γ' 33-34. Γν.κα' 2.3.12. κε' 26. κθ' 35. λη' 27-30. μς' 12. μθ' 10. Ῥθ. δ' 18.19. 1 Πρ.α' 34. β' 1-9. δ' 1.

4-5) Λκ.γ' 31-33. Ἀρ.ζ' 12. Ἰσ.Ν. β' 1.2. Ῥθ.δ' 17-22. 1 Πρ. β' 10-12. Ἑβ. ια' 31. Ἰκ. β' 25.

6-9) 1 Βσ. ις' 1. ιζ' 12. 2 Βσ. ιβ' 24. 3 Βσ. ια' 43. ιδ' 31. ιε' 8. 24. κβ' 51. 4 Βσ. η' 16.24. ιε' 7.38. ις' 1.20. 1 Πρ. β' 13-15. γ' 5.10-13. 2 Πρ. ιδ' 1. ιζ' 1. κα' 1. κβ' 1. κς' 23. κζ' 9. κη' 27.

10-11) 4 Βσ. κ' 21. κα' 18-26. κγ' 30-34. κδ' 6-κε' 1-22. 1 Πρ. γ' 13-17. 2 Πρ. λβ' 33. λγ' 20-25. λς' 1-20.

11 σίαν, Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
12 αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν με-
τοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ,
13 Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ, Ζοροβάβελ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ,
14 Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ, Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν
Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννη-
15 σε τὸν Ἐλιούδ, Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐ-
λεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν, Ματθὰν δὲ ἐγέννησε τὸν
16 Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μα-
ρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.
17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυῒδ γενεαὶ
δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυῒδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βα-
βυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας
Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.
18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. μνη-
στευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ,
πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ
19 Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν
καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα
20 ἀπολῦσαι αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ
ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσὴφ
υἱὸς Δαυῒδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυ-
ναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστιν
21 Ἁγίου· τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
22 ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ
τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·

12–15) *Λκ. γ' 24-30. 1 Πρ. γ' 17 κτλ. Ἔσρ. γ' 2. ε' 2. Νεμ. ιβ' 1. Ἀγ. α' 1-2. 14. β' 2. 21. 23.*

16) *ιγ' 55. κζ' 17. 22. Λκ. γ' 23. δ' 22. Ἰν. α' 42. 46. δ' 25. ς' 42. Πρ. α' 14.*

18–20) *Δτ. κδ' 1-5. Λκ. α' 27. 34. 35. β' 4. 5.*

21) *1 Βσ. α' 20. Ἠσ. νγ' 4-6. 11-12. Λκ. α' 13. 31. 68-71. 79. β' 11. 21. 30. γ' 6. Ἰν. α' 29. γ' 17. δ' 42. Πρ. δ' 12. ε' 31. ι' 43. ιγ' 23. 38. 39. κς' 18. Ῥμ. α' 16. γ' 24-26. δ' 25. ε' 8-10. 1 Κρ. ιε' 3. Γλ. α' 4. 1 Τμ. α' 15. Ἑβ. θ' 28.*

22) *β' 15. 17. Μρ. ιδ' 49. Λκ. δ' 21. κα' 22. κδ' 44. Ἰν. ιβ' 38. ιγ' 18. ιε' 25. ιζ' 12. ιθ' 24. 28. Πρ. α' 16. γ' 18.*

ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ 23
καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστι μεθερ-
μηνευόμενον ***μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.*** Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰω- 24
σὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ
ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ 25
οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν
πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας **Β'**
ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνα-
τολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες· ποῦ ἐστιν 2
ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ
τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι
αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ Ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη καὶ 3
πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας 4
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο
παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· 5
ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ
προφήτου· ***καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλα-*** 6
χίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύ-
σεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν
Ἰσραήλ. Τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους 7
ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέ-
ρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε· πορευθέντες 8
ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου, ἐπὰν δὲ εὕρητε,
ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.
οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ 9
ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς, ἕως
ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον· ἰδόντες δὲ τὸν 10
ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἐλθόν- 11

23) Ἠσ. ζ' 14. Λκ. α' 31-35.
25) Ἠσ. θ' 6. Λκ. α' 59. β' 7. 21.
Β' *1) Λκ. α' 5. β' 1-7. 11.*
2) Ἀρ. κδ' 17. Ἠσ. μθ' 7. ξ' 3. Ζχ. θ' 9. Ψ. β' 7. Μτ. κα' 5. κζ' 11. Μρ. ιε' 2. Λκ. κγ' 2. Ἰν. α' 50. ιη' 33.
4) 1 Πρ. κδ' 6. Ἐσρ. ζ' 6. 11. Νεμ. η' 1. ιβ' 26. 36. Μτ. ε' 20. ιϛ' 21. κα' 15. κγ' 2. Μρ. ιδ' 43. Λκ. θ' 22. ια' 45. Ἰν. ζ' 32. 45. Πρ. δ' 23. κβ' 30.
5-6) Μχ. ε' 2. Ἰν. ζ' 42.
11) Ἠσ. ξ' 6. Ψ. ξζ' 30. 32. οα' 10. 15. Λκ. β' 16.

τες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς
μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ
ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ
12 δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν· καὶ χρηματι-
σθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι'
ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαί-
νεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε
τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυ-
πτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴ-
14 δης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερ-
θεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς
15 καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τε-
λευτῆς Ἡρῴδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυ-
ρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ***ἐξ Αἰγύπτου ἐκά-***
16 ***λεσα τὸν υἱόν μου.*** Τότε Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη
ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε
πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρό-
17 νον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. τότε ἐπληρώθη τὸ
18 ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· ***φωνὴ***
ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρ-
μὸς πολύς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ
19 ***οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.*** Τελευτή-
σαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ
20 φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων· ἐγερθεὶς παρά-
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς
γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν
21 τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ
22 τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. ἀκούσας
δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρῴ-

15) Ἐξ. δ' 22. 23. Ωσ ιά 1.
17–18) Γν. λε' 19. Ἰρ. λη' :ά 15.
20) Ἐξ. δ' 19.
22–23) δ' 13. κά 11, Μρ. ά 9. Λκ. ά 26. β' 4. 39. 51. δ' 16. Ἰν. ά 46. 47. ζ' 41. Πρ ε' 38. Ἡσ. ιά 1. μβ' 6. μθ' 6. νγ' 2. Ἰρ. κγ' 5. Ζχ. γ' 8. ς' 12.

δου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρη-
ματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς
Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην 23
Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν
ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ Γ'
βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας καὶ 2
λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ προφή- 3
του λέγοντος· ***φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε***
τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν 4
καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ,
ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. Τότε 5
ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰου-
δαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐβαπτί- 6
ζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς
ἁμαρτίας αὐτῶν. ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ 7
Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ εἶπεν
αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν
ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον 8
τῆς μετανοίας, καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πα- 9
τέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύ-
ναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ
Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δέν- 10
δρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν

Γ'. 1–2) Ἡσ. θ' 7. Δν. β' 44. ζ' 14. 27. Μτ. δ' 17. ε' 3. ιγ' 11. 24. κα' 32. Μρ. α' 4. 14. 15. Λκ. γ' 1-3. Ἰν. α' 38. γ' 3. 5. ιη' 36. Πρ. η' 12. ιγ' 24. ιθ' 4. Ῥμ. ιδ' 17. 1Κρ. ιε' 50. Γλ. δ' 4. ε' 21. Ἐφ. ε' 5. Κλ. α' 13. 2Τμ. δ' 18. 2Πτ. α' 11.

3) Ἡσ. μ' 3. Μλ. γ' 1. Μτ. ια' 10. Μρ. α' 2. 3. Λκ. α' 76. γ' 4. ζ' 27. Ἰν. α' 23.

4) Δτ. ια' 22. 4Βσ. α' 8. Μτ. θ' 14. ια' 8. 18. Μρ. α' 6. β' 18. Λκ. α' 15. ε' 33. ζ' 25. 33.

5–6) Μρ. α' 5.

7) Ἡσ. ιδ' 29. νθ' 5. Μτ. ιβ' 34. κγ' 33. Λκ. γ' 7. Ῥμ. β' 5. ε 10. 1Θσ. α' 10.

8) Λκ. γ' 8. Πρ. κς' 20.

9) η' 11. Λκ. γ' 8. Ἰν. η' 33. 39. Πρ. ιγ' 26. Ῥμ. β' 25-29. δ' 1-17. θ' 8. 24. Γλ. γ' 7-9. δ' 21-31.

10) Ἰζ. ιε'. Μτ. γ' 2. ζ' 19. κα' 18. 19. Λκ. γ' 9. ιγ' 6. 9. Ἰν. ιε' 2. 6. Ἑβ. ς' 8.

11 ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς
ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυ-
ρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα
βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ
12 πυρί. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ
τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν
ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ
τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ'
14 αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ
χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με;
15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι·
οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιο-
16 σύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν· καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς
ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν
αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατα-
17 βαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν· καὶ
ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.
Δ' Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ Πνεύ-
2 ματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου, καὶ νηστεύσας
ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα ὕστερον
3 ἐπείνασε. καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν· εἰ υἱὸς
4 εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· γέγραπται, ***οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ
ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευο-***

11) Ἰωλ. β' 28. Ἡσ. μδ' 1. 3. Μτ. κα' 25. Μρ. α' 8. ια' 30. Λκ. γ' 16. ζ' 29. 30. κ' 4. Ἰν. α' 6-8. 15. 19. 20. 26-28. 31-34. γ' 31. Πρ. α' 5. β' 4. ια' 15. 16. ιγ' 25. ιθ' 4. 1 Κρ. ιβ' 13.
12) Μχ. δ' 12. Μλ. γ' 3. δ' 1. Μτ. γ' 10. ιγ' 30. Λκ. γ' 17. Ἰν. ιε' 6.
13) Μρ. α' 9. Λκ. γ' 21.
14) Ἰν. ιγ' 6.
15) ιζ' 24-27. Λκ. β' 21-24. 41. 42. Γλ. δ' 4. 5.
16) Ησ. ια' 2. Μρ. α' 10. Λκ. γ' 21. 22. Ἰν. α' 32. 33.
17) Ἡσ. μβ' 1. Ψ. β' 7. Μτ. ιβ' 18. ις' 16. ιζ' 5. Μρ. α' 1. 11. θ' 7. Λκ. γ' 22. θ' 35. Ἰν. α' 18. γ' 16. ε' 20. 37. ιβ' 28. Ἐφ. α' 6. Κλ. α' 13. 2 Πτ. α' 17.
Δ'. 1-2) Ἐξ. λδ' 28. Δτ. θ' 9. 18. 3 Βσ. ιθ' 8. Μρ. α' 12. 13. Λκ. β' 27. δ' 1. 3. Ἑβ. δ' 15.
3) Γν. γ' 1-7. Ἰν. ς 26-27.
4) Δτ. η' 3. Λκ. δ' 4. ιβ' 15.

μένῳ διὰ στόματος Θεοῦ. Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν 5
ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ
πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, 6
βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι ***τοῖς ἀγγέλοις***
αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί
σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται, ***οὐκ ἐκπει-*** 7
ράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. Πάλιν παραλαμβάνει 8
αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν
αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν
αὐτῶν καὶ λέγει αὐτῷ· ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν 9
πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 10
ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· γέγραπται γάρ, ***Κύριον τὸν***
Θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσ- 11
ῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνε- 12
χώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζα- 13
ρὲτ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθα-
λασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, ἵνα πλη- 14
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·
γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέ- 15
ραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ 16
καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθη-
μένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐ-
τοῖς. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· 17
μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

5–6) Ψ.ϟ'11.12.' Ιζ.η'3.λα'1. μγ' 5. Μτ.κζ'53. Λκ.δ'9-11.

7) Δι. ς'16.' Εξ.ιζ' 2.7.Ψ. οζ'17. 19.ϟδ'8-11. Μτ.ιβ'38-40. Λκ.δ'12. 1Κρ.ι'9.' Εβ.γ'7-11.

8–9) Ἰζ.μ'2. Λκ.δ'5-7. Ἀπ.κα'10.

10) Δι.ς'13.ι'20.ιγ'4. Λκ.δ'8.

11) Μρ.α'13. Λκ.δ'13.' Ιν.α'52. Εβ.α'6.14.

12–13) ϑ'1.ια'2.ιδ'3. Μρ. α' 14. 21. Λκ.γ'19.20.δ'14.31.' Ιν.α'44.β' 12.γ'24.δ'43.ς'17.59.

14–16) Ἠσ.η'22-ϑ'2.κς'19.μβ'7. μϑ'6.ξ'1 κτλ. Λκ.ά 79.β'32. Πρ.ιγ' 47. κς' 18. 23.' Εφ. ε' 8. 14. Κλ.α' 12-13. 1Θσ.ε'4.5.

17) γ' 2.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε
δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀν-
δρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς
19 τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς· καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε
20 ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. οἱ δὲ
21 εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ
προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον
τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν
τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτί-
22 ζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. οἱ δὲ
εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκο-
λούθησαν αὐτῷ.
23 Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς διδάσκων
ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
24 μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς
ὅλην τὴν Συρίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχο-
μένους, καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ
25 παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δε-
καπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν
τοῦ Ἰορδάνου.
Ε' Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος, καὶ καθίσαν-
2 τος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ
ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων·
3 μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
4 μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

18–20) Ἱρ. ις' 16. Ἰζ. μζ' 10. Μρ. α' 16-18. ι' 28. Λκ. ε' 2-9. ιδ' 26. Ἰν. α' 40-42.
21–22) Μρ. ά 19. 20. Λκ. ε' 10. 11. Ἰν. α' 35-39. Μτ. ι' 37. ιγ' 44. 45. Φλ. γ' 7.
23) γ' 2. ϑ' 35. Μρ. α' 14. 21. 34. 39. Λκ. δ' 14. 15. 31. 43. 44. η' 1. Ἱρ. ι' 38.
24) ϑ' 26. Μρ. ς' 55. Λκ. ζ' 17.
25) ιβ' 15. Μρ. γ' 7. 8. Λκ. ς' 17. 19.
Ε'. 1) Μρ. γ' 13. Λκ. ς' 12.
2) Πρ. η' 35. ι' 34. ιη' 14.
3) Ψ. ν' 19. Ἡσ. νζ' 15. Λκ. ς' 20. Ἰν. ϑ' 39. Μτ. γ' 2. ε' 5.
4) Ψ. ρκε' 5. Ἡσ. νζ' 17. 18. ξα' 2.

μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. 5
μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, 6
ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 7
μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν 8
ὄψονται.
μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθή- 9
σονται.
μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐ- 10
τῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ 11
εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι
ἕνεκεν ἐμοῦ.
χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν 12
τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς
πρὸ ὑμῶν.
Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, 13
ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆ-
ναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς 14
ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι
ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν 15
αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει
πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν 16

ξϛ' 10. Μτ. ια' 28-30. Λκ. β' 25. ϛ' 21. ιϛ' 20-25. Ἰν. ιϛ' 20. 2 Κο. ζ' 9. 10. 2 Θσ. β' 16. Ἀπ. ζ' 17. κα' 4.

5) Ψ. κδ' 13. λϛ' 11. Πομ. κθ' 23. Ἠσ. ξ' 21. ξϛ' 2. Μτ. ε' 3. κε' 34. Ῥμ. η' 17. 1 Κο. ϛ' 9-10. Ἐφ. α' 11. 14. 18. Ττ. γ' 7.

6) Ἠσ. νε' 1. ξε' 13. Λκ. ϛ' 21. Ῥμ. ζ' 15. η' 4. Ἰν. δ' 14. ϛ' 27. 35. Ἀπ. ζ' 16.

7) Ψ. μ' 2. Πομ. ιζ' 5. ιθ' 17. κα' 21. Τβ. δ' 7-11. Μτ. κε' 35. 46. Ἰκ. β' 13.

8) Ψ. ιδ' 2. κγ' 4. ν' 12. 1 Κο. ιγ' 12. Ἑβ. ιβ' 14. 1 Ἰν. γ' 2. 3. Ἀπ. ζ' 15. κβ' 4.

9) Ἠσ. νβ' 7. Λκ. ϛ' 35. Ἰν. ιδ' 27. ιϛ' 33. Ῥμ. ε' 1. ιβ' 18. 2 Θσ. γ' 16. Ἐφ. β' 14-18. Κλ. α' 20. Ἰκ. γ' 18.

10) 1 Πτ. γ' 14. Ἰκ. α' 12. Ῥμ. η' 17. 2 Κο. δ' 17. 2 Τμ. β' 12. γ' 12. Πο. ιδ' 22.

11) Λκ. ϛ' 22. 1 Πτ. δ' 13. 14. Ἰν. ιε' 20. Πο. ζ' 58.

12) Ἠσ. να' 7. 3 Βσ. ιη' 4. ιθ' 10. 2 Πο. κδ' 18-21. λϛ' 15. 16. Νεμ. θ' 26. Μτ. κα' 35. 36. κβ' 6. κγ' 31-37. Λκ. ϛ' 23. Ἰν. ιϛ' 2. 20-22. Πο. ε' 41. Ῥμ. ε' 3. Φλ. α' 29. Κλ. α' 24. 1 Θσ. β' 15. 2 Θσ. α' 5. 7. Ἑβ. ι' 32-35. ια' 26-ιβ' 11. ιγ' 13. Ἰκ. α' 2. ε' 10. 1 Πτ. β' 20. Ἀπ. β' 10.

13) Μο. θ' 49. 50. Λκ. ιδ' 34-35.

14-16) Πομ. δ' 18. Μο. δ' 21-22. Λκ. η' 16. 17. ια' 33. Ἰν. η' 12. ιε' 8.

ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ
τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.
18 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ
γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου
19 ἕως ἂν πάντα γένηται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐν-
τολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀν-
θρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κλη-
20 θήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν
ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν
γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν
21 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς
ἀρχαίοις, **οὐ φονεύσεις**· ὃς δ᾽ ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος
22 ἔσται τῇ κρίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργι-
ζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει·
ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται
τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν
23 γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου
24 ἔχει τι κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν
τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ
ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.
25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ
ὁδῷ μετ᾽ αὐτοῦ, μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ
κριτῇ καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυ-

Ἐφ.ε'8.9.Φλ.β'15.1Πτ.β'12.γ'15.
17) γ'15.Ἰν.ι'35.Ῥμ.γ'31.ζ'7.12.η'3.4.ι'4.Ἐφ.β'15.Κλ.β'14.
18) Ψ.ρα'27.28.ριη'89.90.Ἡσ.μ'8.να'6.Μτ.κδ'35.Λκ.ιϛ'17.Ἐβ.α'11-12.1Πτ.α'25.2Πτ.γ'10.
19) Δτ.δ'2.κζ'26.Γλ.γ'10.Ἰκ.β'10.1Κρ.γ'10-15.
20) ϛ'1-6.ιε'2-9.κγ'2-28.Μρ.ζ'2-13.Λκ.ιη'9-13.Ῥμ.β'17-29.
21) Ἐξ.κ'13.κα'12.Λτ.κδ'17.Δτ.ε'17.ιϛ'18.ιζ'8.2Πρ.ιθ'5.Μτ.ιθ'18.Μρ.ι'19.Λκ.ιη'20.Ῥμ.ιγ'9.Ἰκ.β'11.
22) 29.30.ι'28.ιη'9.κγ'15.33.Μρ.θ'43.Ἰκ.γ'6.Ἐφ.δ'26.1Ἰν.γ'15.
23-24) 1Βσ.ιε'22.Ὠσ.ϛ'6.Μχ.ϛ'8.Ἡσ.α'11-20.ξϛ'3.Ἰρ.ζ'21-24.Ψ.μθ'8.15.Ἐκ.δ'17.Ῥμ.ιβ'1.
25-26) Πρμ.κε'8-10.Μτ.ϛ'14.15.ιη'35.Λκ.ιβ'58.59.

λακὴν βληθήσῃ· ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖ- 26
θεν ἕως οὗ ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. Ἠκού- 27
σατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, ***οὐ μοιχεύσεις.*** Ἐγὼ δὲ 28
λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυ-
μῆσαι αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε 29
αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόλη-
ται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ
εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, 30
ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι
ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά
σου βληθῇ εἰς γέενναν. Ἐρρέθη δέ· ***ὃς ἂν ἀπολύσῃ*** 31
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ 32
λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκ-
τὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι, καὶ ὃς ἐὰν
ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. Πάλιν ἠκούσατε ὅτι 33
ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, ***οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ***
τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ 34
ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ
Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν 35
αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγά-
λου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ 36
δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. ἔστω 37
δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων
ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ***ὀφθαλ-*** 38
μὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ 39
δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε

27) Ἐξ. κ' 14. Λτ. κ' 10. Δτ. ε' 18.
28) Ἰβ. λα' 1. Παρ. ς' 24-25. Σρ. κε' 21. 2Πτ. β' 14.
29-30) ι' 28. 29. ιη' 8. 9. ιθ' 12. Μρ. θ' 43-47. Ρμ. η' 13. 1Κρ. θ' 27. Γλ. ε' 24. ς' 14. Κλ. γ' 5.
31-32) Δτ. κδ' 1. Ησ. ν' 1. Ιρ. γ' 1. Μλ. β' 15-16. Μτ. ιθ' 7-9. Μρ. ι' 4-12. Λκ. ις' 18. Ρμ. ζ' 3. 1Κρ. ζ' 10-11.
33) Ἐξ. κ' 7. Λτ. ιθ' 12. Αρ. λ' 3. Δτ. ε' 11. κγ' 21-23.
34-37) Ψ. μζ' 2. πς' 3. Ησ. ξς' 1. Μτ. κγ' 16-22. Πρ. ζ' 49. 2Κρ. α' 17. Ἰκ. ε' 12. 13. 1Ἰν. γ' 8. 12.
38) Ἐξ. κα' 23-25. Λτ. κδ' 19-22. Δτ. ιθ' 19-21.
39-42) Ἐξ. κβ' 25. Λτ. κε' 35-37. Δτ. ιε' 7-11. κγ' 19-20. Ψ. ζ' 5. λδ'

ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν
40 ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά
41 σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε
42 ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο· τῷ αἰ-
τοῦντί σε δίδου καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι
43 μὴ ἀποστραφῇς. Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ***ἀγαπήσεις τὸν***
44 ***πλησίον σου*** καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ
δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε
τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν
ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς
45 καὶ διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς
ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει
ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ
46 ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς,
τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι;
47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισ-
48 σὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν; Ἔσε-
σθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν.

Ϛ΄ Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ
μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς
2 οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς
ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν
3 αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ

12-14: *Ιβ. λα΄ 29. 30. Παρ. κ΄ 22. κδ΄ 17. 29.* *Ὡσ. ια΄ 4.* *Ἡσ. ν΄ 6. Θρ. γ΄ 29. Λκ. γ΄ 11. ς΄ 29. 30. 34. 35.* *Ἰν. ιη΄ 22. 23.* *Ρμ. ιβ΄ 17. 19. 1Κρ. ς΄ 7. 1Θσ. ε΄ 15. 1Πτ. γ΄ 9.*

43) Λτ. ιθ΄ 18. Δτ. κγ΄ 6. 7. κε΄ 17-19.

44) Γν. με΄ 1. 5. *Ἐξ. κγ΄ 4. 1Βσ. κδ΄ 7. 4Βσ. ς΄ 22. Παρ. κε΄ 21. 22. Τβ. δ΄ 16. Λκ. ς΄ 27. 28. κγ΄ 34. Πρ. ζ΄ 60. Ρμ. ιβ΄ 14. 17. 20. 1Κρ. δ΄ 12. 13. 1Πτ. β΄ 23. γ΄ 9.*

45-47) Λκ. ς΄ 32. 35. ιδ΄ 12. 17.

48) Λτ. ια΄ 44. ιθ΄ 2. κ΄ 7. 26. Λκ. ς΄ 36. *Ἐφ. ε΄ 1. 2. Κλ. α΄ 28. δ΄ 12.* *Ἰκ. α΄ 4. 1Πτ. α΄ 15 16.*

Ϛ΄. 1-4) 1Βσ. ις΄ 7. Ψ. ρια΄ 9. Μτ. κγ΄ 5. *Ἰν. ε΄ 44. ιβ΄ 43.* *Ρμ. ιβ΄ 8. 2Κρ. θ΄ 9. 10.* *Ἐφ. ς΄ 6. Κλ. γ΄ 22.*

ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεη- 4
μοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν
τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Καὶ ὅταν 5
προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν
ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν
ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώ-
ποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.
σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ 6
κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν
τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ
ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ 7
βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ
πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε 8
αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ
τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· 9
Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·
ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· 10
γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς·
τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 11
καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς 12
ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·
καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι 13
ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.
Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα 14
αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος·

5–6) 4Βσ. δ'33.' Ησ. κς'20.
7) Ἐκ. ε' 1. Ἡσ. α' 15. 3 Βσ. ιη' 26-28. Σρ ζ'17. Μρ. ιβ' 40.
8) ς' 32.
9) Λκ. ια'2.
10) Ψ. ρβ'21. Μτ. ς'33. ζ'21. κς'42. Μρ. ια'9. Λκ. ιζ'20. κβ'18.42. Πρ. κα'14.' Ρμ. ιβ'2. ιδ'17. 1 Θσ. δ'2.
11–12) 14.15. Λκ. ιά3.4. Πρμ. λ'8.9.
13) κς'41. Λκ. ια'4. κβ'40.46.' Ιν. ιζ'15.' Ρμ. ια' 36. ις'27. 1Κρ. ι'13. 2Θσ. γ'3. 2Τμ. δ' 18. Ἰκ. α' 13.14. 1Πτ. ε'8. 11. 2Πτ. β'9. γ'18.' Απ. β' 10.—1Πρ. κθ'11.
14–15) Σρ. κη' 2. Μτ. ιη' 21-35. Μρ. ιά25.26. Λκ. ς'37.38.' Εφ. δ'32.

15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα
αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν.
16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ
σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως
φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν
17 ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλει-
18 ψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως
μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου
τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ
κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.
19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου
σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι
20 καὶ κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐ-
ρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου
21 κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν· ὅπου γάρ
ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.
22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ
ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν
23 ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ
σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκό-
24 τος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυ-
ρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρο-
25 νήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Διὰ
τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φά-

16) 1Μκ.γ'47.῾Ησ.α'13.νη'3-6. Μτ.ϑ'14. Λκ.ιη'12.

17) ῾Ρϑ.γ'3. 2Βσ.ιβ'16-22.῾Ησ. ξα'3. Δν.ι'3.῾Εκ.ϑ'8. *18) 4.6.*

19–20) Ιβ.α'21.ιγ'28.῾Ησ.να'8 Μτ.ιϑ'21. Λκ.ιβ'16-21.33.ις'9. 2Κρ.δ'16-18.῾Εφ.α'18. Κλ.α'5.γ' 1-4. Φλ.γ'19.20.1Τμ.ς'6-8.17-19. ῾Εβ.ι'34.ια'13-16.26.ιγ'13.14.῾Ικ. ε'1-3. 1Πτ.α'3-5.1῾Ιν. β'16-17.

21) Λκ. ιβ'34.

22–23) ῾Ησ.ς'9.10. Μτ.ιγ'14.15. Λκ.ια'34-36.῾Ρμ.α'21.῾Εφ.α'18. δ'18. 1῾Ιν. β'11.

24) 3Βσ.ιη'21. Μτ.ιγ'22. ιϑ'23. 24. Λκ.ϑ'62.ις'13. 2Κρ. ς'15. Ιλ. α'10.1Τμ.ς'9 10.2Τμ.β'4.δ'10.῾Ικ. δ'4. 1῾Ιν. β'15.

25) Ψ.νδ'23. Λκ.ιβ'22-23. Φλ. δ'6. 1Πτ. ε'7.

γητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε·
οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ
ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι 26
οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς
ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά·
οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν 27
μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ
πῆχυν ἕνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμά- 28
θετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ
νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ 29
δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρ- 30
τον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλ-
λον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, 31
τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα 32
γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. ζητεῖτε δὲ 33
πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην
αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν 34
μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει
τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρί- Ζ'
νετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσε-
ται ὑμῖν. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ 3
τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ
κατανοεῖς; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω 4
τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν
τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν 5
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ

26) Ἰβ. λη' 41. Ψ. ρμς' 9. Μτ. ι' 29-31. Λκ. ιβ' 7. 24.
27-30) 3Βσ. γ' 13. δ' 21-34. Λκ. ιβ' 24-28.
31) 25. Λκ. ιβ' 29.
32) 7. 8. Λκ. ιβ' 30.
33) 3Βσ. γ' 5-14. Ψ. λς' 4. 25. Λκ. ι' 42. ιβ' 31. Ῥμ. ιδ' 17.
34) Ἐξ. ις' 19. 20.
Ζ'. 1-2) ς' 14-15. Μρ. δ' 24. Λκ. ς' 37. 38. Ῥμ. β' 1-3. ιδ' 3. 4. 10. 13. 1Κρ. δ' 5. Ἰκ. β' 12. 13. δ' 11. 12.
3-5) Πρμ. ιη' 17. Λκ. ς' 41-42.

6 κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε
τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν
ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς
ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.
7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε,
8 κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ἡμῖν· πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμ-
βάνει καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσε-
9 ται. ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ
10 υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἐὰν
11 ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς,
πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέ-
12 κνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα οὖν
ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω
καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ
οἱ προφῆται.
13 Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη
καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν,
14 καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. τί στενὴ
ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν
15 ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν! Προσέ-
χετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς
ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρ-
16 παγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.
μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τριβό-
17 λων σῦκα; οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς
ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.

6) Παρμ. θ' 7-8. κγ' 9. Μτ. ι' 11. ιε' 26.
7-8) Ἱερ. λς' : κθ' 12. 13. Μτ. κα' 22. Μρ. ια' 24. Λκ. ια' 5-10. Ἰν. ιδ' 13. 14. ιε' 7. 16. ις' 22-24. Ῥμ. η' 28. Ἰκ. α' 5. 6. 1 Ἰν. γ' 22. ε' 14-15.
9-11) Λκ. ια' 11-13. Ἰκ. α' 17.
12) ε' 43. κβ' 39. 40. Λκ. ς' 31. Ῥμ. ιγ' 8-10. Γλ. ε' 14. 1 Τμ. α' 5. Ἰκ. β' 8.
13-14) Παρμ. ιδ' 12. Λκ. ιγ' 24. Ἰκ. ζ' 34. η' 21. ιγ' 33. Παρ. ιδ' 22.
15) Δτ. ιγ' 1-3. Μχ. γ' 5-8. Ἱερ. ς' 13. Ἰζ. ιγ' 1-10. Μτ. κδ' 4. 5. 11. Ἰν. ι' 12. Πρ. κ' 29-31. Ῥμ. ις' 17. 18. 2 Κρ. ια' 3. 13. Φλ. γ' 2. Κλ. β' 8. 18. 1 Τμ. δ' 1. 7. 2 Πτ. β' 1-3. 1 Ἰν. δ' 1.
16-20) γ' 10. ιβ' 33. 35. Λκ. ς' 43-45. Γλ. ε' 19-22. Ἰκ. γ' 11. 12.

οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, 18
οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δέν- 19
δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ
βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε 20
αὐτούς.

Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς 21
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα
τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν 22
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προε-
φητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν,
καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ 23
τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀπο-
χωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. Πᾶς 24
οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ
αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδό-
μησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ 25
βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι
καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθε-
μελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου 26
τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθή-
σεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ πο- 27
ταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ
ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους 28
τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς 29
οἱ γραμματεῖς.

Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν Η'

21) Ὡσ. η' 2. Μχ. γ' 1-4. Μτ. ιβ' 49. 50. κα' 30. κγ' 3. κε' 11. 12. Λκ. ς' 46. ια' 28. Ῥμ. β' 14. Ττ. α' 16. Ἰκ. α' 22. 25. β' 14 1Ἰν. γ' 7.
22) Λκ. ιγ' 25-27. Πρ. ιθ' 13-16. 1Κρ. ιγ' 1. 2. 2Θσ. β' 9-11.
23) Ψ. ε' 5-8. ς' 9. Μτ. ιγ' 41. κε' 41. 1Κρ. η' 3. 2Τμ. β' 19.
24-27) Ἰβ. η' 13-16. Ἰζ. ιγ' 10-16. α' 23. Μτ. ζ' 21. ις' 18. Λκ. ς' 47-49. Ἰκ. α' 23. 24. β' 14.
28-29) ια' 1. ιγ' 53. ιθ' 1. κς' 1. Μρ. α' 22. Λκ. β' 7. δ' 22. 32. Ἰν. ζ' 46.
Η'. *1-8) Μρ. α' 40-42. Λκ. ε' 12-13.*

2 αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύ-
νει αὐτῷ λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρί-
3 σαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς λέ-
γων· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ
4 ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ εἴπῃς,
ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε
τὸ δῶρον ὃ προσέταξε Μωσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
5 Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καπερναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ
6 ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Κύριε, ὁ
παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς
7 βασανιζόμενος. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ἐλθὼν
8 θεραπεύσω αὐτόν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη·
Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλ-
θῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ'
ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ
πορεύεται, καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ
10 μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἐθαύμασε καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
11 οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. λέγω δὲ
ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι καὶ
ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ
12 ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας
ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται
13 ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. καὶ εἶπεν ὁ
Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ· ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γε-
νηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.
14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδε
15 τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν· καὶ

[4]) *Λτ. ιγ' 49-51. δ' 2-32. Μτ. θ' 30. ιβ' 16. ις' 20. ιζ' 9. Μρ. α' 43-45. γ' 12. ε' 43. ζ' 36. η' 26. Λκ. ε' 11. ιζ' 14. Ἰν. ς' 14. 15.*

[5–10]) *Λκ. ζ' 1-10. Ἰν. δ' 46-54.*

[11–12]) *Γν. κη' 14. Μχ. α' 1. 2. Ἡσ. β' 2. 3. με' 6. μθ' 12. νθ, 19. Μλ. α' 11. Μτ. γ' 9. ιγ' 42. 50. κα' 43. κβ' 1-14. κδ' 51. κε' 10. 30. Λκ. β' 31. 32. ιγ' 28. 29. ιδ' 16-24. Ἰν. α' 11. Πρ. ιγ' 46. κη' 28. 2Πτ. β' 17. Ἰδ. 13. Ἀπ. ιδ' 10. 11. ιθ' 9. 20. κ' 10.*

[13]) *θ' 22. 29. ιε' 28. Λκ. ζ' 10.*

[14–16]) *θ' 25. Μρ. α' 29-34.*

ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός,
καὶ ἠγέρθη καὶ διηκόνει αὐτῷ. Ὀψίας δὲ γενομένης 16
προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς, καὶ ἐξέ-
βαλε τὰ πνεύματα λόγῳ καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχον-
τας ἐθεράπευσεν, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου 17
τοῦ προφήτου λέγοντος· ***αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν***
ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέ- 18
λευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελθὼν εἷς 19
γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι
ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώ- 20
πεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κα-
τασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 21
εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ
θάψαι τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀκο- 22
λούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν
νεκρούς.

Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ 23
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν 24
τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυ-
μάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. καὶ προσελθόντες οἱ μα- 25
θηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, σῶσον
ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, 26
ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ
τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. οἱ δὲ ἄνθρω- 27
ποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ
οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Λκ. δ' 38-41. 1Κο. θ' 5.
17) Ἡσ. νγ' 4. Μτ. α' 21. 1Πτ. β' 24.
18) Μρ. δ' 35. Λκ. η' 22.
19) ιβ' 38. κγ' 7. 8. Λκ. θ' 57. Ἰν. α' 39. 50. γ' 2. 26. ιγ' 13. 14.
20) Λκ. θ' 58. 2Κο. η' 9. Δν. ζ' 13. 18. Μτ. ιγ' 1. 36. ις' 13. 27. 28. Μρ. β' 10. θ' 12. Ἰν. α' 52. γ' 13. 14. ε' 27. ιβ' 23. 34. Πρ. ζ' 56.
21-22) 3Βσ. ιθ' 20. Μτ. δ' 16. 18-22. Λκ. θ' 59-60. ιε' 24. 32. Ἰν. ε' 21. 25. 28. Εφ. β' 1. δ' 18. ε' 14. Κλ. β' 13. 1Τμ. ε' 6. Ἰδ. 12. Ἀπ. γ' 1.
23-27) Ἰων. α' 4-6. Ἰβ. κς' 12. Ψ. πη' 9-10. ρς' 24. 25. Μτ. ιδ' 31-33. Μρ. δ' 36-41. Λκ. η' 22-25.

28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερ-
γεσηνῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν
μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν
29 τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. καὶ ἰδοὺ ἔκρα-
ξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλ-
30 θες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν
31 ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαί-
μονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς,
ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.
32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον
εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ ὥρμησε πᾶσα ἡ
ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν
33 καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον,
καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ
34 τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν
εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκά-
λεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.
Θ' Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν
2 ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν
ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν
αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ· θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί
3 σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων
4 εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε
5 πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτε-
ρον, εἰπεῖν, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε
6 καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας — τότε

28) *Μρ. ε' 1-6. Λκ. η' 26-29.*
29) *Κρτ. ια' 12. Μρ. α' 24. Λκ. δ' 41. Ἰν. β' 4. 2Πτ. β' 4.*
30-34) *Μρ. ε' 7-17. Λκ. η' 30-37. Πρ. ις' 39.*
Θ'. 1) *δ' 13. Μρ. β' 1. ε' 21. Λκ. η' 37. Ἰν. ς' 17.*
2) *Μρ. β' 2-5. Λκ. ε' 18-20. ζ' 48. Ἰν. ε' 14.*
3) *Μρ. β' 6-7. Λκ. ε' 21.*
4) *1Βσ. ις' 7. 1Πρ. κη' 9. κθ' 17. Ψ. ζ' 10. ρλθ' 2-6. Ἰρ. ια' 20. Μτ. ιβ' 25. ις' 18. κς' 10. Μρ. β' 8. ιβ' 15. Λκ. ε' 22. ς' 8. ζ' 49. Ἰν. α' 49. β' 25. Ἀπ. β' 23.*
5-6) *Ησ. μγ' 25. μδ' 2. Μρ. β'*

λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην καὶ
ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν 7
οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξα- 8
σαν τὸν Θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώ-
ποις. Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον 9
καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν
αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ 10
ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέ-
κειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες 11
οἱ Φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διατί μετὰ
τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;
ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν 12
οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. πορευθέν- 13
τες δὲ μάθετε τί ἐστιν ***ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν.*** οὐ
γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετά-
νοιαν. Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέ- 14
γοντες· διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά,
οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ 15
Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν
ἐφ' ὅσον χρόνον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσον-
ται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ
τότε νηστεύσουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥά- 16
κους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλή-
ρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνε-
ται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· 17
εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται
καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
βάλλουσιν καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

9-12. Λκ. ε' 23-26. Ἰν. ε' 11.
9–12) *ια' 19. Μρ. β' 13-16. Λκ. ε' 27-30. ζ' 34-39. ιέ 2. Πρ. ιά 8. Γλ. β' 12.*
13) *Ὡσ. ς' 6. Μτ. α' 21. ε' 23-24. ιβ' 7. ιη' 11. Μρ. β' 17. ιβ' 33. Λκ. ε' 31.32. θ' 56. ιθ' 10. Ἰν. γ' 17.*
14) *γ' 4. ς' 16. Μρ. β' 18. Λκ. ε' 33. ιη' 12.*
15) *Ἡσ. ξβ' 5. Μτ. κβ' 2. κε' 1-12. Μρ. β' 19-20. Λκ. ε' 34.35. Ἰν. γ' 29. 2Κρ. ια' 2. Ἐφ. ε' 25-32. Ἀπ. ιθ' 7.8. κα' 2.3.9. κβ' 17.*
16–17) *Μρ. β' 21.22. Λκ. ε' 36-39. Ἰν. α' 17.*

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς ἰδοὺ ἄρχων εἷς προσ-
ελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι
ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐ-
19 τὴν καὶ ζήσεται. καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν
20 αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ γυνή, αἱμορ-
ροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ
21 κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, ἐὰν
22 μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπε· θάρσει, θύγατερ·
ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας
23 ἐκείνης. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχον-
τος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον,
24 λέγει αὐτοῖς· ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον,
25 ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἐξεβλήθη
ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ
26 ἠγέρθη τὸ κοράσιον. καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς
ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.
27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ
δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ
28 Δαυΐδ. ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ
τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύ-
29 ναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναί, Κύριε. τότε
ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν
30 ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλ-
μοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε
31 μηδεὶς γινωσκέτω. οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐ-
32 τὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων ἰδοὺ
προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον·
33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός, καὶ

18–19) Μρ.ε'22-24. Λκ.η'41.42. ιδ'1. ιη'18. κδ'20. Ἰν.γ'1. ζ'48. ιβ'42. Πρ.γ'17. δ'5.8.

20–22) Λτ.ιε'25. Μτ.ιδ'36. Μρ.γ'10. ε'25-34. ι'52. Λκ.ς'19. ζ'50. η'43-48. ιζ'19. ιη'42.

23–26) δ'24. Μρ.ε'35-43. Λκ.ζ'17. η'49-56. Ἰν.ια'11. 14. 25. Πρ.θ'36-41.

27–29) η'13. κ'30-34. Μρ.ζ'29. 30. ι'47-52. Λκ.ιη'38-42.

30–31) η'4.

32–33) ιβ'22-23. Μρ.γ'21. Λκ.ια'14.

ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕ-
τως ἐν τῷ Ἰσραήλ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρ- 34
χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς 35
κώμας διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσ-
σων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν
νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Ἰδὼν δὲ τοὺς 36
ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυ-
μένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, 37
οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θε- 38
ρισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ Ι′
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε
ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν
μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά εἰσι 2
ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀν-
δρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φίλιππος καὶ Βαρθολο- 3
μαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ
τοῦ Ἀλφαίου καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος,
Σίμων ὁ Κανανίτης καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ 4
παραδοὺς αὐτόν. Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ 5
Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ
ἀπέλθητε καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε·
πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα 6

34) ι′ 25. Μρ. γ′ 22. Λκ. ια′ 15. Ἰν. ζ′ 20. η′ 48. ι′ 20.

35) δ′ 23-24. Μρ. ς′ 6. Λκ. ιγ′ 22.

36) Ἀρ. κζ′ 16. 17. 3Βσ. κβ′ 17. Ψ. ριη′ 176. Ἡσ. νγ′ 6. Ἰρ. κζ′ : ν′ 6. 17. Ἰζ. λδ′ 5. 16. 17. Ζχ. ι′ 2. Μτ. ι′ 6. ιδ′ 14. ιε′ 24. 32. Μρ. ς′ 34. η′ 1-3. 1Πτ. β′ 25.

37-38) Λκ. ι′ 2. Ἰν. δ′ 35-38. Ἐφ. ς′ 19. Κλ. δ′ 3. 2Θσ. γ′ 1.

Ι′. 1) δ′ 18-22. θ′ 9-12. Μρ. γ′ 13-15. ς′ 7. Λκ. ς′ 13. θ′ 1-2.

2-3) Μρ. γ′ 16-18. Λκ. ς′ 14-16. Ἰν. α′ 41-49. ς′ 5-8. ιβ′ 21. 22. ιδ′ 8-9. Πρ. α′ 13.

4) κς′ 14-16. 21-25. κζ′ 3-5. Μρ. γ′ 19. Ἰν. ς′ 64. 70-71. ιβ′ 4. Πρ. α′ 16. 25.

5-6) θ′ 36. ιε′ 24. Ἰν. α′ 11. ι′ 16. ια′ 52. Πρ. α′ 8. ιγ′ 46. Ῥμ. α′ 16. Ἐφ. β′ 17.

7 οἴκου Ἰσραήλ. πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι
8 ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας θερα-
πεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια
9 ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. μὴ κτήσησθε
χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν,
10 μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα
μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γάρ ἐστιν ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς
11 αὐτοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετά-
σατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι, κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλ-
12 θητε. εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐ-
13 τὴν λέγοντες· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ
οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ
14 ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. καὶ ὃς
ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκ-
15 τινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρας ἐν
16 ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω
ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνι-
17 μοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. Προσέ-
χετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς
εἰς συνέδρια καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώ-
18 σουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθή-
σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνε-
19 σιν. ὅταν δὲ παραδώσουσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς
ἢ τί λαλήσετε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
20 τί λαλήσετε. οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ

7) γ'2. δ'17. Λκ. ι'9.
8–10) Δτ. κδ'14. κε'4. Μρ. ς'7-9. Λκ. ϑ'2.3. ι'4.7. κβ'35. Πρ. κ'33. 1Κρ. ϑ'18. ι'27. Φλ. δ'11-12. 1Τμ. ε'18. 2Τμ. β'6.
11–13) Μρ. ς'10. Λκ. ϑ'4. ι'5.6.
14–15) Νέμ. ε'13. Μτ. ια'20.24. ιβ'31.32. ιγ'13-15. Μρ. ς'11 Λκ. ϑ'5. ι'11-12. ιβ'47. Πρ. ιγ'51. ιη'6.
16) Γν. γ'1. Ὠσ. ζ'11. Ἠσ. ια'6. Μτ. κδ'45. κε'21.23. Λκ. ι'3. Ῥμ. ις' 19 1Κρ ιδ'20. Ἐφ. ε'15.16. Κλ. δ'5.
17–18) κδ'9. Μρ. ιγ'9. Λκ. ιβ'11. κα'12. Ἰν. ιε'20. ιϛ'1-2. 2Κρ. ια'24. 25. Ἀπ ιη'24. Πρ δ'1-22 ε'17-40. ς'8 ζ'58. ιβ'1 11. κα'27. κζ'44.
19–20) Ἐξ δ'10 12. ς'30. ζ'2. Ἰρ. α'6.7. Μρ. ιγ'11 Λκ. ιβ'11.12. κα'

Πνεῦμα τοῦ πατρός ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Παρα- 21
δώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέ-
κνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανα-
τώσουσιν αὐτούς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων 22
διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σω-
θήσεται. ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, 23
φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τε-
λέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον 24
οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ 25
ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ τῷ δούλῳ ὡς
ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐκά-
λεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; μὴ οὖν 26
φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον ὃ οὐκ
ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται.
ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί, καὶ ὃ εἰς 27
τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. καὶ μὴ 28
φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ
ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον
τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐ- 29
τῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.
ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι 30
εἰσί. μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε 31
ὑμεῖς. Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν 32

14.15. Πρ.δ' 8.ς' 10. 1Κρ.β' 4. 2Τμ. δ' 16. 17.

21-22) Μχ.ζ' 5.6. Ἱρ.θ' 4.ιβ' 6. Δν. ιβ' 12.13. Μτ. ι' 34-36. κδ' 9-11.13. Μρ. ιγ' 12.13. Λκ.ιβ' 49-53. κα' 16-19. Ἰν ιε' 18-21. ιζ' 1.2. Ἑβ. γ' 6.14. ι' 36. Ἀπ. β' 7.10.11 γ' 10-12. ιδ' 12.

23) ιβ' 14. 15. ιδ' 13. ιζ' 28. κδ' 14. 21-34. Ῥμ. ιγ' 11. 1Κρ. ζ' 29 Φλ. δ' 5. 1Θσ. δ' 17. 1Τμ. ς' 14. Ἑβ. ι' 25. Ἰκ. ε' 8. 1Πτ. δ' 7. Ἀπ. α' 3. κβ' 10.

24-25) θ' 32-34. Λκ. ς' 40. Ἰν. ιγ' 16. ιε' 20.

26-27) Ἰβ. ιβ' 22. Πρμ. ζ' 1. Ἱρ. α' 8.17. Ἰζ. β' 6. γ' 9. Μτ. ε' 14-16. Μρ δ' 22. Λκ. η' 17. ιβ' 2.3. Πρ. δ' 19.20. 1Κρ. θ' 16. Ἐφ. ε' 11-13.

28) Ἠσ. η' 12.13. να' 7.8. Σφ. Σλ. ιζ' 13-15. Μτ. ε' 22. 29.30. Λκ. ιβ' 4.5. Ἰκ. δ' 12. 1Πτ. γ' 14 15.

29-31) 1Βσ. ιδ' 45. 2Βσ. ιδ' 11. 3Βσ. α' 52. Ἠσ. λς' 10. Μτ. ς' 26. Λκ. ιβ' 6.7. κα' 18. Πρ. κζ' 34.

32-33) ις' 27. κε' 31 κτλ. κς' 64.

τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
33 τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅστις δ' ἂν ἀρνήση-
ταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν
κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν·
35 οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον
γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ
36 τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ
37 οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ
οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ
38 ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυ-
ρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου
39 ἄξιος. ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ
ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει
40 αὐτήν. Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δε-
41 χόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ δεχόμενος
προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λή-
ψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου
42 μισθὸν δικαίου λήψεται. καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μι-
κρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθη-
τοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
ΙΑ' Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς
δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν
καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα
3 τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν
4 αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; καὶ

Μρ. η' 38. Λκ. θ' 26. ιβ' 8.9. Ῥμ. ι' 9.10. 2Τμ. β' 12. Ἀπ. γ' 5.8.

34–36) *21.22.*

37–39) *Δτ. ιγ' 5-10. λγ' 9. Μτ. δ' 18-22. η' 21.22. ις' 24.25. ιθ' 21 Μρ. η' 35. Λκ. θ' 23.24. ιδ' 26.27. 33. ιζ' 33. Ἰν. ιβ' 24-26. Φλ. γ' 4-8.*

40–42) *3Βσ. ιζ' 9-16. ιη' 4. 4Βσ. δ' 8-11. Μτ. ιη' 5.6. Μρ. θ' 37.41. Λκ. θ' 48. ι' 16. Ἰν. ε' 23. ιγ' 20. 1Θσ. δ' 8. Ἑβ. ς' 10. ι' 33-35.*

ΙΑ' 1) *ζ' 28.*

2) *δ' 12. Λκ. ζ' 18.*

3) *Ἀρ. κδ' 17.18. Δτ. ιη' 15.18. Λκ. θ' 26. Μλ. γ' 1. Λκ. ζ' 19.20. Ἰν. α' 31.46. ς' 14. ζ' 40. Πρ. γ' 22. ζ' 37.*

4–5) *Ἡσ. κδ' 18. λε' 5.6. μβ' 7. ξα' 1 κτλ. Μτ. ια' 28-30. ιε' 30.31.*

ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγ-
γείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· τυφλοὶ ἀνα- 5
βλέπουσι καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζον-
ται καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ
εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκαν- 6
δαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ 7
Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθετε
εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σα-
λευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μα- 8
λακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φο-
ροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. ἀλλὰ τί 9
ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισ-
σότερον προφήτου. οὗτος γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· 10
ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώ-
που σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν
σου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυ- 11
ναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότε-
ρος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν.
ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι 12
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπά-
ζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος 13
ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν· καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, 14
αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ὁ ἔχων ὦτα 15
ἀκούειν ἀκουέτω. Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; 16
ὁμοία ἐστὶ παιδίοις καθημένοις ἐν ἀγοραῖς, ἃ προσ-
φωνοῦντα τοῖς ἑταίροις αὐτῶν λέγουσιν· ηὐλήσα- 17
μεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν

Λκ. δ' 18.19. ζ' 21.22. Ἰν. β' 23. γ' 2. ε' 36. 1Κρ. α' 26-28. Ἰκ. β' 5.
[6]) *Ησ. η' 14.15. Μτ. ιγ' 57. ιε' 12. Λκ. β' 34. ζ' 23. κ' 18. Ἰν. ς' 60.61. ις' 1. Ρμ. θ' 32.33. 1Πτ. β' 6-8.*
[7–9]) *3Βσ. ιδ' 15. 4Βσ. ιη' 21. Ἡσ. λς' 6. Ἰζ. κθ' 6. Μτ. γ' 4. ιδ' 5. κα' 26. 32. Μρ. ς' 20. ια' 32. Λκ. ζ' 24-26.*
[10]) *γ' 3. Λκ. ζ' 27.*
[11–13]) *Ἰβ. ια' 3.12. Μτ. γ' 2. ε' 17. 18. ιη' 1-4. Λκ. ζ' 28. ις' 16. Ἰν. δ' 21-24. 2Κρ. γ' 6. Γλ. δ' 24-31. Ἑβ. α' 1-β' 4. ζ' 22. η' 6. θ' 15. ιβ' 24. ιγ' 20.*
[14]) *Μλ. δ' 5. Μτ. ις' 14. ιζ' 12. Λκ. α' 17. θ' 8. Ἰν. α' 21. 25.*
[15]) *ιγ' 9. 43. Μρ. δ' 9. ζ' 16. Λκ. η' 8. ιδ' 35. Ἀπ. β' 7.11.17.29. γ' 6. ιγ' 9.*
[16–19]) *Σρ. δ' 11. Μτ. γ' 4. θ' 11.*

18 ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε
19 ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσι· δαιμόνιον ἔχει. ἦλθεν
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν·
ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος
καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέ-
20 κνων αὐτῆς! Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν
αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετε-
21 νόησαν· οὐαί σοι, Χοραζίν, οὐαί σοι, Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ
ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενό-
μεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθή-
22 μεναι μετενόησαν. πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι
23 ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ
Καπερναούμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου
καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ
δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς
24 σήμερον. πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότε-
ρον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.
25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς
γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ
26 ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγέ-
27 νετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη
ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν
εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ
28 ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Δεῦτε
πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ
29 ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ
μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾷός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρ-
30 δίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· ὁ γὰρ
ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

Λκ. ζ' 31-35. Ῥμ. α' 22. 1Κρ. ι' 20. [20-24]) Ἰων. γ' 6. Ἠσ. ιδ' 12-15. Θρ. β' 1. Ἰζ. κη' 20. Μτ. ι' 15. Λκ. ι' 12-15. [25-26]) Ἠσ. κθ' 14. Ἀβδ. 8. Μτ. ιγ' 16. 17. ιϛ' 17. Λκ. α' 51. ι' 17. 21. Ἰν. θ' 39. 1Κρ. α' 19-21. 26-28. β' 6-10. 2Κρ. γ' 14-16. ι' 3-5. [27]) ιϛ' 17-19. κη' 18. Λκ. ι' 22. Ἰν. α' 18. γ' 35. ι' 15. ιγ' 3. ιϛ' 15. ιζ' 2. 1Κρ. β' 11. ιε' 27. Ἑβ. α' 2. β' 8. [28-30]) Ἰρ. ϛ' 16. Ζχ. θ' 9. Σρ. να' 26. Μτ. ιβ' 20. κγ' 4. Φλ. β' 5-8. 1Ἰν. ε' 3.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάβ- **ΙΒ'**
βασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνα-
σαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ 2
Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ· ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου
ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν 3
αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαυῒδ ὅτε ἐπείνασεν
αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον 4
τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς
οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ
μόνοις τοῖς ἱερεῦσι; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι 5
τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβη-
λοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖ- 6
ζόν ἐστιν ὧδε. εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν ***ἔλεον θέλω καὶ*** 7
οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος 8
γάρ ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.
Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐ- 9
τῶν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐκεῖ τὴν χεῖρα ἔχων ξη- 10
ράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἔξεστι τοῖς σάβ-
βασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶ- 11
πεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἕξει πρό-
βατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βό-
θυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν δια- 12
φέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι
καλῶς ποιεῖν. τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου 13
τὴν χεῖρα· καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ
ἄλλη. ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον 14
κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 15

ΙΒ' 1) *Δτ. κγ' 24. 25. Μρ. β' 23. Λκ. ς' 1.*
2) *Ἐξ. ις' 25. 26. κ' 10. λα' 15. Δτ. ε' 14. Νεμ. ιγ' 15-19. Ἰζ. κβ' 36. Μτ. ιβ' 10. Μρ. β' 24. γ' 2. Λκ. ς' 2. 6. 7. ιγ' 14. ιδ' 3. Ἰν. ε' 10. 16. θ' 13-16*
3-5) *Ἐξ. κγ' 19. κε' 30. κθ' 32. 33. μ' 23. Ἀρ. κη' 9. 1Βσ. κα' 1-6. 1Μκ. β' 32-44. Μρ. β' 25. 26. Λκ. ς' 3. 4. Ἰν. ζ' 21-23.*
6-8) *Ὡσ. ς' 6. Μτ. ε' 23. 24. θ' 13. Μρ. β' 27. 28. Λκ. ς' 5. ιά 31. 32. Ἑβ. γ' 3-6.*
9) *Μρ. γ' 1. Λκ. ς' 6.* 10) *2.*
11-13) *Ἐξ. κγ' 5. 6. Δτ. κβ' 1. 3. 4. 3Βσ. ιγ' 6 Μρ. γ' 3-5. Λκ. ς' 8-10. ιγ' 10-16. ιδ' 5.*
14) *Ψ'. β' 2. ι' 8. Μτ. κβ' 15. Μρ. γ' 6. Λκ. ς' 11. Ἰν. ε' 16. 18. ια' 53.*

γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
16 ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, καὶ ἐπε-
17 τίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν ποιήσωσιν αὐτόν, ὅπως
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·
18 ***ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν***
εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ᾽ αὐ-
19 ***τόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ· οὐκ ἐρίσει***
οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις
20 ***τὴν φωνὴν αὐτοῦ. κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεά-***
ξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς
21 ***νῖκος τὴν κρίσιν· καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.***
22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ
κωφός, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ
23 κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν· καὶ ἐξίσταντο πάντες
οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
24 Δαυΐδ; οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰμὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ, ἄρχοντι
25 τῶν δαιμονίων. εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐ-
τῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυ-
τὴν ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα
26 καθ᾽ ἑαυτὴν οὐ σταθήσεται. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σα-
τανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθή-
27 σεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβαλοῦσι;
28 διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν
Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
29 ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἢ πῶς δύναταί τις
εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐ-
τοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ
30 τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμοῦ
κατ᾽ ἐμοῦ ἐστι, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμοῦ σκορπίζει.

15–16) *ηʹ 4. ιʹ 23. Μρ. γʹ 7.*
17–21) *Ἡσ. ιαʹ 2. 3. 10. μʹ 11. μαʹ 9. μβʹ 1. 4. μγʹ 17. ξαʹ 1. Ἰζ. λδʹ 14-16. Μτ. γʹ 17. Ῥμ. ιεʹ 12.*
22–23) *αʹ 1. θʹ 32. 33. Λκ. ιαʹ 14. Ἰν. δʹ 29.*
24–30) *Ἡσ. μθʹ 22-25. Μτ. θʹ 32-34. ιʹ 25. Μρ. γʹ 22-27. θʹ 40.*

Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία 31
ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος
βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· καὶ ὃς 32
ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθή-
σεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ
Ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι
οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, 33
καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον
σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ
καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. γεννήματα ἐχιδνῶν, 34
πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ
περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς 35
ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά,
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
ἐκβάλλει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν 36
ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ
λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως· ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δι- 37
καιωθήσῃ καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρι- 38
σαίων λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον
ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ 39
μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
αὐτῇ εἰμὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ 40
ἐγένετο Ἰωνᾶς ὁ προφήτης ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους
τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ
τρεῖς νύκτας. ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ 41
κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν,
ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον

Λκ. θ'50. ια'15-23. Γλ. ε'15.
31–32) *ι'14.15 Μρ. γ'28.29. Λκ. ιβ'10. Ἑβ. ς'4. ι'26. 2Πτ. β'20-22. 1Ἰν. ε'16.*
33–35) *γ' 7. ζ' 16-20.*
36–37) *Ἰβ. ιε'6. Λκ. ιθ'22. Ῥμ. ι'10. ιδ'12. Ἐφ. δ'29.30. ε'4. Κλ. γ'8.*
38–40) *Δτ. λβ'5. Ἰων. α'15-β'1. Μτ. ις'1-4. 21. ιζ'17. 23. κ'18.19. κζ'42. Λκ ια' 16.29. Ἰν. β'18-22. δ'48. ς'30. 1Κο. α'22. Φλ. β'15.*
41–42) *Ἰων. γ' 5. 3Βσ. ι' 1. 2.*

42 Ἰωνᾶ ὧδε. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει
μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλ-
θεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σο-
43 λομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. Ὅταν δὲ τὸ
ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται
δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
44 τότε λέγει· εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλ-
θον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα καὶ σεσαρωμένον
45 καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει
μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ,
καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα
τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως
ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ τῇ πονηρᾷ ταύτῃ.
46 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες λα-
47 λῆσαι αὐτῷ. εἶπε δέ τις αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ
48 οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ζητοῦντές σε ἰδεῖν. ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ λέγοντι αὐτῷ· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ
49 μου καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; καὶ ἐκτείνας τὴν
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔφη· ἰδοὺ ἡ μή-
50 τηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ
θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου
ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.
ΙΓ'. Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας
2 ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθησαν πρὸς
αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα
καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει.
3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων· ἰδοὺ
4 ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι. καὶ ἐν τῷ σπείρειν
αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἐλθόντα τὰ πε-

2Πρ. θ'1. Λκ. ια' 30-32.
43-45) Ἰβ. α' 7. Ἡσ. ιγ' 21. λδ' 14. Βρ. δ' 34. 35. Τβ. η' 3. Μτ. κζ' 64. Λκ. ια' 24-26. Ἰν. ε' 14. 2Πτ. β' 20. **21.** *Ἀπ. ιη' 2.*
46-50) ζ' 21-23. ι' 37-39. Μρ. γ' 31-35. ς' 3. Λκ. η' 19-21. Ἰν. β' 3. 12. ζ' 2. 5. ιε' 11. ιθ' 26. 27. Πρ. ά 14. Ρμ. η' 29. 1Κρ. θ' 5. Γλ. α' 19. Ἑβ. β' 11.
ΙΓ'. 1-9) Γν. κς' 12. Μτ. ια' 15. Μρ.

τεινὰ κατέφαγεν αὐτά· ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, 5
ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε διὰ
τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς, ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυ- 6
ματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη· ἄλλα 7
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι
καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά· ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν 8
καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα,
ὃ δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. Καὶ 9.10
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ· διατί ἐν παρα-
βολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· 11
ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας
τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, 12
δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ
ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν 13
παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι
καὶ ἀκούοντες μὴ ἀκούωσι μηδὲ συνῶσι, μήποτε ἐπι- 14
στρέψωσι· καὶ τότε πληρωθήσεται αὐτοῖς ἡ προφητεία
Ἡσαΐου ἡ λέγουσα· ***ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε,***
καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη 15
γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως
ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν,
μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκού-
σωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ
ἰάσομαι αὐτούς. Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι 16
βλέπουσι, καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούουσιν. ἀμὴν γὰρ 17
λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν
ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε,
καὶ οὐκ ἤκουσαν. ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν 18
τοῦ σπείραντος. παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βα- 19

δ'1-9. Λκ. η'4-8. Ἰν. ιε'5. Κλ. α'6. *10–11) ια' 25. 26. Μρ. δ' 10.11. Λκ. η'9.10. Ἰν. ιδ'26. ις' 13. Ῥμ. ια'25. ις' 25. 1Κρ. β' 16. δ' 1. ε'12. Ἐφ. α'9. γ'9. Κλ. α'26. 1Ἰν. β' 27.* *12) κε'29. Μρ. δ'25. Λκ. η'18. ιθ'26. Ἰν. ιε'2.*

13–15) Ἡσ. ς' 9. Μτ. ι' 14.15. ιβ' 31.32. Μρ. δ'12. Λκ. η'10. Ἰν. ιβ' 40. Πρ. κη'26. Ῥμ. ια'8. Ἰζ. ιβ'2. *16–17) ια'25.26. Λκ. ι'23.24. Ἰν. η'56. Ἑβ. ια'13.39. 1Πτ. α'10-12.* *18–19) Μρ. δ'13-15. Λκ. η'11.12.*

σιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ αἴρει
τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ
20 τὴν ὁδὸν σπαρείς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός
ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθέως μετὰ χαρᾶς δεχό-
21 μενος καὶ λαμβάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ,
ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγ-
22 μοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς
ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ
ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλού-
23 του συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λό-
γον ἀκούων καὶ συνιῶν· ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ
ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.
24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν
25 σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς
ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρε ζιζάνια
26 ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν
ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζά-
27 νια. προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶ-
πον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ
28 σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς·
ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον
29 αὐτῷ· θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δὲ
ἔφη· οὔ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε
30 ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον· ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα
μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ
τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δή-
σατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ

20–21) Ἰζ. λγ' 31.32. Μτ. ι' 22. Μρ. δ' 16.17. Λκ. η' 13. Ἰν. ε' 35. 2Τμ. α' 15. δ' 16. Ἑβ. ς' 11.12. ι' 35-37. Ἀπ. β' 4. γ' 15.16.

22) Ἰρ. δ' 3. Μτ. ς' 24. Μρ. δ' 18.19. Λκ. η' 14.

23) Γν. κς' 12. Μρ. δ' 20. Λκ. η' 15.

24–28) 37-39. ιη' 23. κ' 1. κβ' 2. κε' 1. Μρ. δ' 26.27.

29) ιη' 12-17. Λκ. ιζ' 3. 1Κρ. ε' 1-5.9-13. 2Κρ. β' 5-11. ιβ' 21. ιγ' 2. 2Θσ. γ' 6. 1Τμ. α' 20. 1Ἰν. α' 8-10.

30) γ' 12. ιγ' 40-42. 49.50. Μρ. δ' 29.

σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. Ἄλλην παρα- 31
βολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρω-
πος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ὃ μικρότερον μέν ἐστι 32
πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον πάντων
τῶν λαχάνων ἐστὶ καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις
αὐτοῦ. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· ὁμοία ἐστὶν 33
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέ-
κρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς 34
τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς,
ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 35
ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κε-
κρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 36
Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες·
φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὁ σπείρων τὸ καλὸν 37
σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν 38
ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς
βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· ὁ 39
δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερι-
σμὸς συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγε-
λοί εἰσιν. ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ 40
καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τού-
του. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους 41
αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα
τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, καὶ βα- 42

31–32) ιζ' 20. Μρ. δ' 30-32. Λκ. ιγ' 18.19. Πρ. α' 15. β' 41.47. δ' 4. κα' 20. Ῥμ. ιε' 19. Κλ. α' 6.23. Ἀπ. ιδ' 6.

33) Γν. ιη' 6. Μτ. ις' 6.11.12. Μρ. δ' 26-28. Λκ. ιγ' 20.21. 1Κρ. ε' 6-8. ς' Η. Γλ. ε' 9. Ἐφ. δ' 11-16. Κλ. γ' 5-11.

34) Μρ. δ' 33.34. Ἰν. ις' 25.

35) α' 22. Ψ. οζ' 2. 2Πρ. κθ' 30.

36) ιε' 15. Μρ. ζ' 17.

37–39) Γν. γ' 13. Ἰωλ γ' 13. Ἰν. η' 41.44. Πρ. ιγ' 10.11. 1Κρ. γ' 9. 1Ἰν. γ' 8.9. Ἀπ. ιδ' 15.16.

40–42) γ' 12. ἡ 12. κδ' 31. κε' 32.46.

λοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ
43 κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. τότε οἱ δίκαιοι
ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς
αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
44 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ
κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε,
καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πάντα ὅσα ἔχει
45 πωλεῖ καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. Πάλιν ὁμοία
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζη-
46 τοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαρ-
γαρίτην ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἠγόρασεν
47 αὐτόν. Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σα-
γήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους
48 συναγαγούσῃ· ἥν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες αὐτὴν
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς
49 ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως ἔσται ἐν τῇ
συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφο-
50 ριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, καὶ βα-
λοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ
51 κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ, ναί,
52 Κύριε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς
μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὅμοιός
ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ
θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.
53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς
54 ταύτας μετῆρεν ἐκεῖθεν, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα
αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε
ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία
55 αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος

43) Πρμ. ι΄7. Δν. ιβ΄3. Μτ. κε΄34. Ῥμ. η΄18. 2Κρ. δ΄17.18. Κλ. γ΄4.
44–46) Ψ. ιη΄10.11. ριη΄127. Ἰβ κη΄12-17. Πρμ. γ΄13-15. η΄10.11.19. ις΄16. Λκ. ι΄41.42. ιδ΄33. Φλ. γ΄7-9.
47–50) 37-42. κβ΄9.10. Ῥμ. α΄14-16. Γλ. γ΄27. Κλ. γ΄11.
51–52) Πρ. β΄14-36. γ΄12-26. ζ΄1-53. ιγ΄16-41. Ῥμ. γ΄31-δ΄24. ε΄12-21. ζ΄1-η΄4. ι΄1-ια΄36. 1Κρ. ι΄1-11. Γλ. γ΄6-δ΄31. Ἑβ. α΄1 κτλ.
53–56) ζ΄28. ιβ΄46-48. Μρ. ς΄

υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσῆς καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;
καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πό- 56
θεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν 57
αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστι προφήτης
ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐ-
τοῦ. καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν 58
ἀπιστίαν αὐτῶν.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τετράρχης **ΙΔ'**
τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός 2
ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν
νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.
ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν αὐτὸν 3
καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα Φι-
λίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάν- 4
νης· οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. καὶ θέλων αὐτὸν ἀπο- 5
κτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν
εἶχον. γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο 6
ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρῳδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρεσε τῷ
Ἡρῴδῃ· ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ 7
ἐὰν αἰτήσηται. ἡ δέ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς 8
αὐτῆς, δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς, διὰ 9
δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δο-
θῆναι, καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ 10
φυλακῇ. καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ 11
ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ 12
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα καὶ
ἔθαψαν αὐτό, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

1-3. Λκ. γ' 23. δ' 16-22. Ἰν. ς' 42. ζ' 15. Πρ. δ' 13.

57-58) Ἱρ. ιβ' 6. Μρ. ς' 4-6. Λκ. δ' 23.24. Ἰν. δ' 44.

ΙΔ'. *1-2) Μρ. ς' 14-16. η' 15. Λκ. γ' 1.19. η' 3. θ' 7.8. ιγ' 31. κγ' 7.8. Πρ. δ' 27. ιγ' 1.*

3) δ' 12. ις' 13. Μρ. ς' 17. Λκ. γ' 1.19.20.

4) Λτ. ιη' 16. κ' 21. Δτ. κε' 5. Γν. λη' 8.9. Μτ. κα' 26. κβ' 24. Μρ. ς' 16.

5-12) Γν. μ' 20. Ἐσθ. ε' 3.6. ζ' 2. Μτ. ια' 7,8. Μρ. ς' 19-29. Λκ. θ' 9.

13 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ
εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι
14 ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. Καὶ ἐξελ-
θὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
15 αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν. ὀψίας
δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέ-
γοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλ-
θεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώ-
16 μας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
17 φαγεῖν. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ
18 πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπε· φέρετέ μοι
19 αὐτοὺς ὧδε. καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι
ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ
κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθη-
20 ταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν,
καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφί-
21 νους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεν-
τακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ
23 πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. καὶ ἀπολύσας
τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξα-
24 σθαι. ὀψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. τὸ δὲ πλοῖον
ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν
25 κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. τετάρτῃ δὲ φυ-
λακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς περι-
26 πατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθη-
ταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέ-

13) *ι' 2.3. Μρ. ς' 31-34. η' 1. Λκ. θ' 10.11. Ἰν. ς' 1-3.*

15–21) *1Βσ. θ' 13. 3Βσ. ιζ' 14-16. 4Βσ. δ' 42-44. Μτ. θ' 36. ιε' 32-38. Μρ. ς' 35-44. Λκ. θ' 12-17. Ἰν. ς' 5-13. Πρ. κζ' 36.*

22–25) *Ἰβ θ' 8. Μρ. ς' 45-48. Ἰν. ς' 15-18.*

26–27) *Μρ. ς' 49.50. Ἰν. ς' 19.20. Λκ. κδ' 37.38.*

γοντες ὅτι φάντασμά ἐστι, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.
εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· θαρσεῖτε, 27
ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος 28
εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ
ὕδατα. ὁ δὲ εἶπεν, ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου 29
ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς τὸν
Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ 30
ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξε λέγων· Κύριε, σῶ-
σόν με. εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπε- 31
λάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε! εἰς τί ἐδί-
στασας; καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν 32
ὁ ἄνεμος· οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν 33
αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαν- 34
τες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐ- 35
τὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην
τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας 36
τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν
μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ
ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων ΙΕ'
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι λέγοντες· διατί οἱ μαθηταί 2
σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων;
οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίω-
σιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· διατί καὶ ὑμεῖς 3
παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
ὑμῶν; ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο λέγων· ***τίμα τὸν πατέρα*** 4
καὶ τὴν μητέρα· καί· ***ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα***
θανάτῳ τελευτάτω. ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ 5
πατρὶ ἢ τῇ μητρί, δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελη-
θῇς, καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μη-

[31]) *η' 26.*
[33]) *γ' 17. η' 23-27. Μρ. ς' 51. Ἰν. ς' 21.*
[34–36]) *θ' 21. Μρ. ς' 53-56. Λκ. ς' 19.*
ΙΕ'. [1]) *β' 4. Μρ. ζ' 1.*
[2]) *Λτ. ια' 5-12. Δτ. δ' 2. Μρ. ζ' 2-5. Λκ. ια' 38. Ἰν. β' 6. Κλ. β' 8.*
[3]) *Μρ. ζ' 8.*
[4]) *Ἐξ. κ' 12. κα' 15.16. Λτ. ε' 16. κζ' 16. Πρμ. ιθ' 26. κγ' 22. κη' 24. λ' 17. Σρ. γ' 6-10. Μρ. ζ' 10. Ἐφ. ς' 2.*
[5–6]) *Μτ. κγ' 16. Μρ. ζ' 11-13.*

6 τέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ
7 τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ὑποκριταί! καλῶς προεφήτευσε
8 περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων· ***ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος***
τῷ στόματι αὐτῶν καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ
9 ***καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ σέ-***
βονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀν-
10 ***θρώπων.*** Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐ-
11 τοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε· οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ
στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ
12 τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. τότε προσ-
ελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ
Φαρισαῖοι ἐσκανδαλίσθησαν ἀκούσαντες τὸν λόγον;
13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν
14 ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται. ἄφετε αὐ-
τούς· ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν
15 ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν
16 ταύτην. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί
17 ἐστε; οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ
στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλ-
18 λεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς
19 καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ
γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φό-
νοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασ-
20 φημίαι. ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ
δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ

7–9) Ἡσ. κθ' 13. Ἰζ. λγ' 31. Μρ. ζ' 6-9. Κλ. β' 22. Ττ. α' 14. Ἰκ. α' 26. Λκ. ς' 39. Ῥμ. β' 19.

10–11) 17-20. κγ' 25.26. Μρ. ζ' 14.15. Λκ. ια' 39-41. Ῥμ. ιδ' 14-20. 1Κρ. ς' 13. Κλ. β' 20-23. 1Τμ. δ' 1-5. Ττ. α' 15.

12) ια' 6.

13) γ' 12. ιγ' 25-28.38-41.

14) Ἡσ. μβ' 19. Μτ. κγ' 16. 24. 26. Λκ. ς' 39. Ῥμ. β' 19.

15) ιγ' 36. Μρ. ζ' 17.

16) ις' 9. Μρ. ζ' 18.

17–18) 10.11. Μρ. ζ' 19.20. Ἰν. ς' 27.

19) Γν. ς' 5. η' 21. Πρμ. ς' 14.18. Μρ. ζ' 21.22. Γλ. ε' 19-21. Ἐφ. δ' 31. Κλ. γ' 8. Ἰκ. γ' 6.9-12.

20) Μρ. ζ' 23.

21–23) α' 1. Μρ. ζ' 24.

μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ 22
τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν αὐτῷ λέ-
γουσα· ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαυΐδ· ἡ θυγάτηρ μου
κακῶς δαιμονίζεται. ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. 23
καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτὸν λέ-
γοντες· ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. ὁ 24
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρό-
βατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα 25
προσεκύνησεν αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι. ὁ δὲ 26
ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν
τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπε· ναί, Κύ- 27
ριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν
πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε 28
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου
ἡ πίστις! γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ
αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θά- 29
λασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο
ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' 30
ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κωφούς, κυλλοὺς καὶ ἑτέρους
πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰη-
σοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, ὥστε τοὺς ὄχλους θαυ- 31
μάσαι βλέποντας κωφοὺς ἀκούοντας, ἀλάλους λαλοῦν-
τας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυ-
φλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ. Ὁ 32
δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε·
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς
προσμένουσί μοι καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦ-
σαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ
ὁδῷ. καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· πόθεν ἡμῖν 33
ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦ-
τον; καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πόσους ἄρτους ἔχετε; 34

24) *ι' 5. 6.*
25–27) *ζ' 6. ι' 6. Μρ. ζ' 27.28.*
28) *η' 10.13. Μρ. ζ' 29.30,*
29–31) *ια' 5. Μρ. ζ' 31-37.*
32–39) *Ἀρ. ια' 12-22. Μτ. θ' 36, ιδ' 14-21. Μρ. η' 1-10,*

35 οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. καὶ ἐκέλευσε τοῖς
36 ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ
ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκε
37 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ
ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισ-
38 σεῦον τῶν κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις· οἱ δὲ
ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν
39 καὶ παιδίων. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ
πλοῖον καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά.
ΙϚ' Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι
πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρα-
2 νοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς·
ὀψίας γενομένης λέγετε· εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρα-
3 νός· καὶ πρωΐ· σήμερον χειμών· πυρράζει γὰρ στυγνά-
ζων ὁ οὐρανός. ὑποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ
γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύ-
4 νασθε γνῶναι; γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπι-
ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.
5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐπελά-
6 θοντο ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε
καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-
7 δουκαίων. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι
8 ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ
9 ἐλάβετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε
ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλά-
10 βετε; οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ
11 πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ
ἄρτου εἶπον ὑμῖν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρι-
12 σαίων καὶ Σαδδουκαίων; τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε
προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς δι-
δαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

ΙϚ'.1–4) ιβ'38-40. Μρ. η'11-13. Λκ. ιβ'54-56. | *5–12) ιγ'33. ιδ' 14-21. ιε'32-38. Μρ. η'14-21. Λκ. ιβ'1.*

Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φι- 13
λίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα με
λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;
οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ 14
Ἠλίαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέ- 15
γει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς 16
δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ
τοῦ ζῶντος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μα- 17
κάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπε-
κάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. κἀγὼ 18
δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ
οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ
κατισχύσουσιν αὐτῆς. καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βα- 19
σιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς,
ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ
τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. τότε διε- 20
στείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι
αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.
Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς 21
αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ πολλὰ
παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμ-
ματέων καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερ-
θῆναι. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο 22
ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· ἵλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται
σοι τοῦτο. ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω 23

13) *η' 20. Μρ. η' 27. Λκ. ϑ' 18.*
14) *ια' 14. Μρ. η' 28. Λκ. ϑ' 19.*
15–16) *γ' 17. Μρ. η' 29. Λκ. ϑ' 20. Ἰν. ς' 69.*
17) *Σρ. ιε' 17.18. Μτ. ια' 25.26. Ἰν. α' 43. κα' 15-17. Γλ. α' 15.16. Ἐφ. ς' 12. Ἑβ. β' 14.*
18) *Ψ. ϑ' 14. ρς' 18. Ἰβ. λη' 17. Αἰσμ. η' 6. Ἠσ. λη' 10. Σφ. Σλ. ις' 13. Μτ. ζ' 24. Ἰν. α' 43. 1Κρ. γ' 10.11. ιε' 55. Γλ. β' 9. Ἐφ. β' 20. Φλ. β' 10. 1Πτ. β' 4. Ἀπ. κα' 14.*
19) *Ἠσ. κβ' 20-22. Μτ. ιη' 18. κγ' 13.14. Λκ. ια' 52. κβ' 31.32. Ἰν. κ' 23. κα' 15-17. 2Κρ. ιγ' 10. Ἀπ. α' 18. γ' 7. ϑ' 1. κ' 1.*
20) *η' 4. Μρ. η' 30. Λκ. ϑ' 21.*
21) *ιβ' 40. ιζ' 12.22.23. κ' 17-19. κς' 14. Μρ. η' 31. Λκ. ϑ' 22. Ἰν. β' 19.*
22–23) *3Βσ. κ' 22. κγ' 17. 1Πρ. ια' 19. 1Μκ. β' 21. Μρ. η' 32.33. Ἰν. ς' 60.61.66. Ῥμ. η' 5.7. 1Κρ. α' 23. Γλ. α' 10. β' 11-14.*

μου, σατανᾶ· σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
24 Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν,
ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ
25 καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐ-
τοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυ-
26 χὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελεῖ-
ται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ
ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλ-
27 λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ
τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ
28 τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσί τινες τῶν
ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως
ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ
βασιλείᾳ αὐτοῦ.

ΙΖ' Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέ-
τρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
2 καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν· καὶ
μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο
3 λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδοὺ ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς
4 καὶ Ἠλίας μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε
εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν
5 καὶ Μωσεῖ μίαν καὶ μίαν Ἠλίᾳ. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος
ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ
ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ

24-26) ε'11. ς'25. ι'37-39. Μρ. η'34-37. Λκ. θ'23-25. Γλ. β'20.
27) Ἰβ. λδ'11. Ψ. ξα'13. Προμ. κδ'12. Ἡσ. μ'10. ξβ'11. Ἰρ. ιζ'10. Ἰζ. ζ'27. Δν. ζ'10.13. Ζχ. ιδ'5. Μτ. κδ'30. κε'31. κς'64. Μρ. η'38. Λκ. θ'26. Ἰν. ε'22. ιζ'5. Ῥμ. β'6. ιδ'10. 1Κρ. γ'8. 2Κρ. ε'10. θ'6. Γλ. ς'8.9. 1Θσ. δ'16. 2Θσ. α'6.7. Ἐφ. ς'8. Κλ. γ'27. 2Τμ. δ'1. 1Πτ. α'17. Ἰδ. 14.15. Ἀπ. β'23. κ'12. κβ'12.
28) ι'23. Μρ. θ'1. Λκ. θ'27.
ΙΖ'. 1-4) κς'37. κη'3. Μρ. θ'2-5. Λκ. θ'28-33. 2Πτ. α'16.18.
5-9) Δτ. ιη'15. Δν. η'18. ι'9.10. 18. Μτ. γ'17. η'4. Μρ. θ'6-10.

ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ 6
ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ
ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἥψατο 7
αὐτῶν καὶ εἶπεν· ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες 8
δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰη-
σοῦν μόνον. καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους 9
ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· μηδενὶ εἴπητε τὸ
ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.
Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τί 10
οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶ-
τον; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν 11
ἔρχεται πρῶτον καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· λέγω δὲ 12
ὑμῖν ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν,
ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. τότε συνῆκαν 13
οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.
Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ 14
ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέη- 15
σόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει·
πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ
ὕδωρ. καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ 16
οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 17
Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη! ἕως
πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέ-
ρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, 18
καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον καὶ ἐθεραπεύθη ὁ
παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μα- 19
θηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυ-
νήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· διὰ 20
τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε
πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, μετά-
βηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυ-

Λκ. θ' 34-36. 2Πτ. α' 17.
10–13) ια' 14. ιδ' 3-10. ιζ' 21. Μρ. θ' 11-13. Λκ. α' 17. Πρ. γ' 21.
14–18) ιβ' 39. Μρ. θ' 14-27. Λκ. θ' 37-42.
19–21) κα' 21.22. Μρ. θ' 28.29.

21 νατήσει ὑμῖν. τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ
μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.
22 Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
23 δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐ-
τόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθη-
σαν σφόδρα.
24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ προσῆλθον οἱ
τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπον· ὁ διδά-
25 σκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; λέγει, ναί. καὶ ὅτε
εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ
τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν
26 ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· ἀπὸ τῶν
ἀλλοτρίων. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν
27 οἱ υἱοί. ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς
τὴν θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶ-
τον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις
στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.
ΙΗ' Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰη-
σοῦ λέγοντες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
2 οὐρανῶν; καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον
3 ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ εἶπεν· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ
4 μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις
οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν
5 ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὃς ἐὰν δέ-
ξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχε-

Λκ. ιζ' 6. Ἰν. ια' 40. 1Κρ. ιγ' 2.
22–23) ις' 21. Μρ. θ' 30-32. Λκ. θ' 43-45.
24) Ἐξ. λ' 13-17. 4Βσ. ιβ' 4-14. 2Πρ. κδ' 4-14. Νεμ. ι' 32. Μτ. η' 19.
25–27) γ' 15.17. ιη' 7. κβ' 21. Ῥμ. ιγ' 1.6.7. ιδ' 13.14. 1Κρ. η' 9-θ' 18. ι' 23 κτλ.

ΙΗ'. 1) κ' 21.24. Μρ. θ' 33-35. Λκ. θ' 46.47. κβ' 24.
2–4) ι' 16. ιθ' 14. κ' 27. κγ' 11.12. Μρ. θ' 35.36. Λκ. θ' 47. ιδ' 11. ιη' 14-17. Ἰν. γ' 5-7. Ῥμ. ς' 5. ιγ' 12-14. 2Κρ. ε' 17. Ἐφ. δ' 22-24. Φλ. β' 5-11. 1Πτ. β' 1.2.
5–7) ι' 40-42. ιζ' 25-27. κς' 24.

ται· ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν 6
πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύ-
λος ὀνικὸς εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ
ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν 7
σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα·
πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον
ἔρχεται. εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει 8
σε, ἔκκοψον αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν
εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας
ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ 9
βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν
ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς
τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς 10
τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐ-
τῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ
πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- 11
θρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένη- 12
ταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ
αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη, πο-
ρευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν 13
αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ
ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕ- 14
τως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ
ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων. Ἐὰν 15
δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε καὶ ἔλεγξον
αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ,
ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παρά- 16

Μρ. ϑ' 37. 42. Λκ. ϑ' 48. ιζ' 1.2. 1Κρ. ια' 19.

8–9) Δτ. ιγ' 6-8. Μτ. ε' 29.30. Μρ. ϑ' 43-48.

10) Τβ. ε' 1 κτλ. ιβ' 15. Δν. ι' 13.20. Λκ. α' 19. ιε' 10. Πρ. ιβ' 15. Ἐβ. α' 14. Ἀπ. α' 20. β' 1 κτλ.

11) ϑ' 13. Λκ. ιϑ' 10.

12–14) Ἰζ. λδ' 11.12. Μτ. ϑ' 13.36. Λκ. ιε' 4 κτλ. Ἰν. ι' 10.11. 1Τμ. β' 4. 2Πτ. γ' 9.

15) Λτ. ιϑ' 17.18. Λκ. ιζ' 3.4. Ἰκ. ε' 19. 1Κρ. ϑ' 19. 2Θσ. γ' 15. Γλ. ς' 1. 1Πτ. γ' 1.

16) Ἀρ. λε' 10. Δτ. ιζ' 6. ιϑ' 15. Ἰν. η' 17. 2Κρ. ιγ' 1. 1Τμ. ε' 19. Ἐβ. ι' 28.

λαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο
17 μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα· ἐὰν δὲ παρακούσῃ
αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας
παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.
18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς
19 γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. Πάλιν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ
παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐ-
20 τοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ
εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ
εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.
21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε, ποσά-
κις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ;
22 ἕως ἑπτάκις; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι ἕως
23 ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο
ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ,
ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.
24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν προσηνέχθη αὐτῷ εἷς
25 ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀπο-
δοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι καὶ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα εἶχε,
26 καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ
λέγων· κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ καὶ πάντα σοι
27 ἀποδώσω. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεί-
28 νου ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξ-
ελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων
αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας
29 αὐτὸν ἔπνιγε λέγων· ἀπόδος μοι εἴ τι ὀφείλεις. πεσὼν
οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκά-

17) *Ῥμ. ιϛ' 17. 1Κρ. ε' 5.9.11. ιϛ' 12. 2Θσ. γ' 6.14. 1Τμ. α' 20. Ττ. γ' 10. 2Ἰν. 10.*
18) *ιϛ' 19. Ἰν. κ' 23. 1Ἰν. ε' 15.*
19–20) *κη' 20. Ἰν. ιδ' 13.14.16-18. Ῥμ. η' 9.10. 1Κρ. ε' 4. ζ' 40. 2Κρ. ιγ' 5. Γλ. ε' 20. Ἐφ. γ' 16.17. 2Τμ. α' 14. 1Ἰν. γ' 22. ε' 14.*
21–22) *Λκ. ιζ' 3.4.*
23) *ιγ' 24. κβ' 2. κε' 19.*
25) *Ἐξ. κβ' 3. Λτ. κε' 39. 47. 4Βσ. δ' 1.*

λει αὐτὸν λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ καὶ ἀπο-
δώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐ- 30
τὸν εἰς φυλακὴν ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόν- 31
τες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν
σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν
πάντα τὰ γενόμενα. τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύ- 32
ριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφει-
λὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει 33
καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε
ἠλέησα; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐ- 34
τὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμε-
νον αὐτῷ. Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει 35
ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ
τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού- **ΙΘ'**
τους μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια
τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἠκολούθησαν 2
αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ 3
προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ
λέγοντες αὐτῷ· εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 4
αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν
καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν, ***ἕνεκεν τούτου*** 5
καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
τέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσον-
ται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ 6
σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χω-
ριζέτω. λέγουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦ- 7
ναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; λέγει αὐ- 8
τοῖς· ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέ-
τρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς
δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ 9

33–35) *ς' 14.15.*
ΙΘ'. 1–2) *ζ' 28. Μρ. ι' 1. Λκ. ια' 51. ιζ' 11. Ἰν. ι' 22.40.*

3–9) *Γν. α' 27. β' 24. ε' 2. Σρ. κε' 26. Μτ. ε' 31.32. Μρ. ι' 2-12. Λκ. ις' 18. 1Κρ. ς' 16. ζ' 10.11. Ἐφ. ι' 31.*

τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην,
μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. λέ-
10 γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία
τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆ-
11 σαι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον
12 τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται· εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ
κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω. καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι
οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν
εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.
13 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα ἐπιθῇ αὐτοῖς τὰς
χεῖρας καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐ-
14 τοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κω-
λύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
15 βασιλεία τῶν οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς
ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.
16 Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε
17 ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ
εἷς ὁ Θεός. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, τήρη-
18 σον τὰς ἐντολάς. λέγει αὐτῷ· ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε·
τὸ ***οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευ-***
19 ***δομαρτυρήσεις, τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα,*** καὶ
20 ***ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.*** λέγει αὐτῷ ὁ
νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου·
21 τί ἔτι ὑστερῶ; ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος
εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτω-
χοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκο-
22 λούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθε

10–12) *1Κρ. ζ΄ 2.7.17.32-35.*
13–15) *ιη΄2-4. Μρ. ι΄13-16. Λκ. ιη΄15-17.*
16–17) *Λτ. ιη΄5. Νεμ. θ΄29. Ἰζ. κ΄11.13.21. Μτ. η΄19. Μρ. ι΄17.18. Λκ. ι΄25-28. ιη΄18-19. Ἰκ. α΄ 17.*
18–19) *ι΄ 21. 27. 43. ζ΄ 12. ιε΄ 4. κβ΄ 39. Μρ. α΄19. Λκ. ι΄27. ιη΄20.*
20–21) *ς΄ 19-21. Μρ. ι΄ 20.21. Λκ. ιη΄21.22. ιθ΄8.9. Πρ. β΄45.*
22) *Ψ. ξα΄11. Ἰβ. λα΄24. Πρμ. ια΄ 28. Μτ. ιγ΄22. Μρ. ι΄22. Λκ. ιη΄23.*

λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰη- 23
σοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κά- 24
μηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. ἀκούσαντες δὲ 25
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες· τίς
ἄρα δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 26
αὐτοῖς· παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ
Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος 27
εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολου-
θήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 28
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές
μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ
δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσ-
ραήλ. καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελ- 29
φὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται
καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται 30
πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ **Κ'**
οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι
ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ συμφωνήσας 2
μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστει-
λεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ ἐξελθὼν περὶ 3
τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀρ-
γούς, καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμ- 4

23–25) *ς' 24. Μρ. ι' 23-26. Λκ. ιη' 24-26.*
26) *Γν. ιη' 14. Ἰβ. ι' 13. μβ' 2. Ἱρ. λϑ': β' 17.27. Ζχ. η' 6. Μρ. ι' 27. Λκ. α' 37. ιη' 27. Ῥμ. δ' 21.*
27) *δ' 18-22. Μρ. ι' 28. Λκ. ιη' 28.*
28) *Δν. ζ' 22. Μι. ιϛ' 27. κ' 21. Μρ. ι' 37. Λκ. κβ' 28-30. Πρ. γ' 21. Ῥμ. η' 17-22. 1Κρ. ς' 2. 2Τμ. β' 12. 2Πτ. γ' 13. Ἀπ. κα' 1.*
29) *Μρ. ι' 29.30. Λκ. ιη' 29.30. 2Κρ. ς' 8-10. Πρ. δ' 32-37. Ἑβ. ι' 34.*
30) *η' 11.12. κ' 1-16. Μρ. ι' 31. Λκ. ιγ' 30. 1Κρ. α' 27.*
Κ'. 1) *ιγ' 24.52. κα' 33.*
2–7) *κα' 28.29.*

5 πελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ ἀπῆλ-
θον. πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίη-
6 σεν ὡσαύτως. περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν
εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς· τί ὧδε
7 ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι
οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ
ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε.
8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ
ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐ-
τοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν
9 πρώτων. καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν
10 ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν
ὅτι πλείονα λήψονται, καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνά-
11 ριον. λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου
12 λέγοντες ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ
ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος
13 τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
ἑνὶ αὐτῶν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνε-
14 φώνησάς μοι; ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ
15 τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆ-
σαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς, εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός
16 ἐστιν ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι
πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλη-
τοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβε
τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ εἶπεν αὐ-
18 τοῖς· ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμ-
19 ματεῦσι καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παρα-
δώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστι-
γῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου

8) Ἰν. η' 9.
13–15) Ῥμ. θ' 14-16. 20.21.
16) ιθ' 30.
17–19) ις' 21. Μρ. ι' 32. Λκ. ιη' 31. Ἰν. ια' 7-16.
20) δ' 21. κζ' 55. Μρ. ι' 35.

μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι
παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· 21
εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν
σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀπο- 22
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύ-
νασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, ἢ τὸ
βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; λέγουσιν
αὐτῷ· δυνάμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν 23
μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτι-
σθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύ-
μων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται
ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτη- 24
σαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσά- 25
μενος αὐτοὺς εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν
κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζου-
σιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ 26
ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὃς 27
ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος·
ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, 28
ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον
ἀντὶ πολλῶν.

Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχὼ ἠκολούθησεν 29
αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι 30
παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκρα-
ξαν λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, υἱὸς Δαυΐδ. ὁ δὲ 31
ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον
ἔκραζον λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, υἱὸς Δαυΐδ. καὶ 32

21) *ιθ' 28. Μρ. ι' 36.37.*
22–23) *Ψ. οδ' 9. Ἡσ. να' 17. Ἰρ. κθ':μθ' 12. Ἰζ. κγ' 32-34. Μτ. ϛ' 10-12. κδ' 36. κε' 34. κϛ' 39.42. Μρ. ι' 38-40. Λκ. ιβ' 50. Ἰν. ιδ' 2. ιη' 11. 1Κρ. α' 9. Ἀπ. ιδ' 10.*
24) *Μρ. ι' 41.*
25–27) *ιη' 2-4. Μρ. ι' 42-44. Λκ. κβ' 25-27. 2Κρ. α' 24. 1Πτ. ε' 3.*
28) *Ἡσ. νγ' 11.12. Δν. θ' 24-26. Μτ. α' 21. κϛ' 28. Μρ. ι' 45. Λκ. κβ' 19.20.27. Ἰν. α' 29. ϛ' 51. ια' 51.52. ιγ' 14-16. Ῥμ. ε' 15.19. 2Κρ. ε' 15.21. Ἐφ. β' 15.16. Φλ. β' 5-8. Κλ. α' 20-22. 1Τμ. β' 6. Ττ. β' 14. Ἑβ. ε' 8.9. ι' 5.10.20. 1Πτ. α' 18.19. γ' 18. 1Ἰν. β' 2. δ' 10.*
29–34) *θ' 27-30. ιε' 22. Μρ.*

στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπε· τί θέλετε
33 ποιήσω ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν
34 ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν
οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

ΚΑ' Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθ-
σφαγῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέ-
2 στειλε δύο μαθητὰς λέγων αὐτοῖς· πορεύθητε εἰς τὴν
κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον
δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.
3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν
4 χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστέλλει αὐτούς. τοῦτο δὲ
ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφή-
5 του λέγοντος· ***εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, ἰδοὺ ὁ βασι-
λεύς σου ἔρχεταί σοι πραῢς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον***
6 ***καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.*** πορευθέντες δὲ οἱ μαθη-
ταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
7 σοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν
ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω
8 αὐτῶν. ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμά-
τια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δέν-
9 δρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προά-
γοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· ***ὡσαννὰ***
τῷ υἱῷ Δαυΐδ· ***εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι***
10 ***Κυρίου· ὡσαννὰ*** ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσελθόν-
τος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέ-
11 γουσα· τίς ἐστιν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν
Ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας.
12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ
ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν

ι' 46-52. Λκ. ιη' 35-43.
ΚΑ'. 1-3) *Μρ. ια' 1-3. Λκ. ιθ' 29-31.*
4-5) *Ἡσ. ξβ' 11. Ζχ. θ' 9. Ἰν. ιβ' 15. Μτ. β' 2.*
6-7) *4 Βσ. θ' 13. Μρ. ια' 4-7. Λκ. ιθ' 32-35. Ἰν. ιβ' 14.*
8-9) *Λτ. κγ' 40. Ψ. ριζ' 25.26. 1 Μκ. ιγ' 51. Μτ. κγ' 39. Μρ. ια' 8.9. Λκ. ιθ' 36-38. Ἰν. ι' 43. ιβ' 12.13.*
10-11) *46. Μρ. ια' 11. Ἰν. α' 46. ς' 14. ζ' 41.*
12-13) *Λτ. ιδ' 24-26. Ἡσ. νς' 7.*

τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέ-
στρεψε καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστε-
ράς, καὶ λέγει αὐτοῖς· γέγραπται, ***ὁ οἶκός μου οἶκος*** 13
προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε ***σπή-***
λαιον λῃστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ χωλοὶ καὶ τυ- 14
φλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἰδόντες δὲ οἱ 15
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε
καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας,
ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυΐδ, ἠγανάκτησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· 16
ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς·
ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ***ἐκ στόματος νηπίων καὶ***
θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; καὶ καταλιπὼν αὐ- 17
τοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν καὶ ηὐ-
λίσθη ἐκεῖ.

Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασε· καὶ 18.19
ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐ-
δὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ·
μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξη-
ράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ 20
ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 21
ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συ-
κῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, ἄρθητι
καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα 22
ὅσα ἐὰν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήψεσθε.

Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλθον αὐτῷ δι- 23
δάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέ-
γοντες· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, καὶ τίς σοι ἔδωκε
τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 24

Ἱρ. ζ' 11. Μλ. γ' 1-3. Μρ. ια' 15-17. Λκ. ιθ' 45-48. Ἰν. β' 14-16.
14) ια' 4.5.
15-16) Ψ. η' 3. ος' 14. πε' 10. ριζ' 25. Μτ. β' 4. Μρ. ια' 18. Λκ. ιθ' 47. Ἰν. ιβ' 19.
17) Μρ. ια' 11.19. Λκ. κα' 37. κβ' 39. Ἰν. η' 12. ια' 18.
18-20) γ' 10. Μρ. ια' 12-14.20. 21. Λκ. ιγ' 6.7.
21-22) ζ' 7.8. ιζ' 20. Μρ. ια' 22-24. Ἰν. ιδ' 12.13. Ρμ. δ' 20.
23-27) Ἐξ. β' 14. Μτ. γ' 11. ια' 7.8. Μρ. ια' 27-33. Λκ. κ' 1-8. Ἰν.

αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ
25 μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ
βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν, ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώ-
πων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ᾽ ἑαυτοῖς λέγοντες· ἐὰν εἴ-
πωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύ-
26 σατε αὐτῷ· ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα
τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφή-
27 την. καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον· οὐκ οἴδαμεν.
ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
28 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπός τις
εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε· τέκνον,
29 ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς
30 ἀπῆλθε. καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ
31 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. τίς
ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν
αὐτῷ· ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς
32 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάν-
νης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ
δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ
ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.
33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπός τις ἦν οἰ-
κοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν
αὐτῷ περιέθηκε καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδό-
μησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδή-
34 μησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε
τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς
35 καρποὺς αὐτοῦ. καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δού-
λους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ
36 ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείο-

β'18. ζ'14. Πρ. ε'38.39. [28–32] *Ἰζ. λγ'30-33. Μχ. γ'1.2. ζ'21. Λκ. γ'3-17. ζ'29.30. ιη'9-14.* [33–34] *Ψ. οθ'9-16. Ἀισμ. η'11.12. Ἡσ. γ'14. ε'1-7. Ἰρ. β'21. Μρ. ιβ' 1.2. Λκ. κ'9.10.* [35–36] *ε'10-12. Μρ. ιβ'3-5. Λκ. κ'10-13. Ἑβ. α'1.*

νας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστε- 37
ρον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων·
ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες 38
τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρο-
νομίαν αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ 39
ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος 40
τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; λέ- 41
γουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν
ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώ-
σουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγει 42
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,
λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; διὰ τοῦτο 43
λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐ-
τῆς· καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσε- 44
ται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. καὶ ἀκούσαν- 45
τες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ
ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐτὸν 46
κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφή-
την αὐτὸν εἶχον.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν **ΚΒ'**
παραβολαῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν 2
ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

37–38) *Ψ. β' 2.8. Μτ. κς' 3.4. κζ' 18. Μρ. ιβ' 6.7. Λκ. κ' 13 14. Ἰν. ια' 53. Πρ. δ' 26.27. Ρμ. η' 17. Ἑβ α' 2.*

39–41) *3Βσ. θ' 7. Ἰζ. λδ' 2-10. Μτ. η' 11.12. κα' 18-20.43. κβ' 7. κγ' 27-κδ' 2. Μρ. ιβ' 8.9. Λκ. ιθ' 43. 44. κ' 15.16. Ἰν. η' 33-37. ιη' 12 κτλ. Πρ. β' 23. ζ' 52. Ῥμ. ς' 20-22. ια' 11. Γλ. ε' 22. Κλ. α' 10. Ἑβ. ιγ' 12.13.*

42) *Ψ. ριζ' 22.23. Ἠσ. κη' 16. Μρ. ιβ' 10.11. Λκ. κ' 17. Πρ. δ' 11. Ῥμ. θ' 32.33. ι' 19-21. 1Κρ. γ' 11. Ἐφ. β' 20. 1Πτ. β' 6-8.*

43) *41.*

44) *Ἠσ. η' 14.15. ξ' 12. Δν. β' 34. 35.44.45. Μρ. ις' 16. Λκ. β' 34. κ' 18. Ἰν. θ' 39. 1Κρ. α' 18-24. 2Κρ. β' 15.16.*

45–46) *11. Μρ. ιβ' 12. Λκ. κ' 19.*

ΚΒ'. 1–2) *θ' 15. ιγ' 24. Λκ. ιδ' 16.*

3 καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλη-
4 μένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. πάλιν
ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· εἴπατε τοῖς κεκλη-
μένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου
καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς
5 τοὺς γάμους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς
6 τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ
λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ
7 ἀπέκτειναν. ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὠργίσθη,
καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς φο-
8 νεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. τότε λέγει
τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ
9 κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι· πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξ-
όδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς
10 τοὺς γάμους. καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς
ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ
11 ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. εἰσελθὼν
δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ
12 ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου, καὶ λέγει
αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γά-
13 μου; ὁ δὲ ἐφιμώθη. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακό-
νοις· δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν
καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ
14 κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. πολλοὶ γάρ
εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον
16 ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀποστέλλουσιν
αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέ-
γοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν
τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ

3–4) Παρμ. θ' 3-5. Μτ. κα' 34.36. Λκ. ιδ' 17.18.
5–7) κα' 35.41. Λκ. ιδ' 19.20.
8–10) η' 11. ι' 5-7. ιγ' 31.32.41. κα' 43. κη' 19. Λκ. ιδ' 21-24. Πρ. α' 8. β' 39. ιγ' 46. Ἐφ. β' 11-13.
11–14) η' 12. ιγ' 30.38-42.48-50. ιη' 2-4. Ἀπ. ιθ' 8.9.
15–20) Μρ. γ' 6. ιβ' 13-16. Λκ. ια' 53.54. κ' 20-24. Γλ. β' 6.

οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων· εἰπὲ 17
οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι
ἢ οὔ; γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε· τί 18
με πειράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα 19
τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. καὶ 20
λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; λέ- 21
γουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν
τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ 22
ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, 23
οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
λέγοντες· διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν, ***ἐάν τις ἀποθάνῃ*** 24
μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ. ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος 25
γαμήσας ἐτελεύτησε, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκε τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ὁ δεύτε- 26
ρος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. ὕστερον δὲ πάντων 27
ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει τίνος τῶν 28
ἑπτὰ ἔσται ἡ γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. ἀποκρι- 29
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶσθε μὴ εἰδότες
τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ 30
ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς
ἄγγελοι Θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως 31
τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ
λέγοντος, ***ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ*** 32
καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς Θεὸς νεκρῶν,
ἀλλὰ ζώντων. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο 33
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

21–22) Ἐξ. κβ' 28. Μτ. ιζ' 25-27. Μρ. ιβ' 17. Λκ. κ' 25. 26. Ῥμ. ιγ' 1-7. Ττ. γ' 1. 1Πτ. β' 13-15.
23) Μρ. ιβ' 18. Λκ. ιδ' 14. κ' 27. Πρ. κγ' 6-8. κδ' 15.
24–28) Γν. λη' 8. Δτ. κε' 5, 6. Ῥθ. δ' 5-7. Μρ. ιβ' 19-23. Λκ. κ' 28-33.
29–30) Μρ. ιβ' 24. 25. Λκ. κ' 34-36. Ῥμ. ιδ' 17. 1Κρ. ς' 13. ιε' 40 53. Φλ. δ' 21. 2Πτ. γ' 13.
31–33) Ἐξ. γ' 6. 15. 16. Δν. ιβ' 2. Μτ. ζ' 28. Μρ. ιβ' 26. 27. Λκ. κ' 37. Πρ. ζ' 32. Ἑβ. ια' 16.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδ-
35 δουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ ἐπηρώτησεν
36 εἷς ἐξ αὐτῶν, νομικός, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· δι-
37 δάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς ἔφη αὐτῷ· ***ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν
ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν***
38 ***ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.*** αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐν-
39 τολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· ***ἀγαπήσεις τὸν πλησίον***
40 ***σου ὡς σεαυτόν.*** ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος
41 ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. Συνηγμένων δὲ
42 τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγων·
τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι; λέγου-
43 σιν αὐτῷ· τοῦ Δαυΐδ. λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυΐδ ἐν
44 Πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ λέγων, ***εἶπεν ὁ Κύριος
τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ***
45 ***τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;*** εἰ οὖν
46 Δαυΐδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ
οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέ
τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.
ΚΓ΄ Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθη-
2 ταῖς αὐτοῦ λέγων· ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθι-
3 σαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. πάντα οὖν ὅσα
ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε, κατὰ δὲ
τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γάρ, καὶ οὐ ποιοῦσι.
4 δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα καὶ
ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, τῷ δὲ δα-
5 κτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ

34–36) *ιθ΄ 16. Μρ. ιβ΄ 28. Λκ. ι΄ 25.*
37–40) *Δτ. ς΄ 4.5. ι΄ 12.13. Λτ. ιθ΄ 18. Μτ. ζ΄ 12. ιθ΄ 19. Μρ. ιβ΄ 29-31. Λκ. ι΄ 26.27.*
41–42) *α΄ 1. Μρ. ιβ΄ 35. Λκ. κ΄ 41.*
43–45) *Ψ. ρθ΄ 1. Μτ. κς΄ 64. Μρ. ιβ΄ 36.37. Λκ. κ΄ 42-44. Πρ. β΄ 34. 35. 1Κρ. ιε΄ 25. Ἑβ. α΄ 13. ι΄ 12.13.*
46) *2Βσ. γ΄ 11. Μρ. ιβ΄ 34. Λκ. ιδ΄ 6. κ΄ 40.*

ΚΓ΄. 1) *Μρ. ιβ΄ 37.38. Λκ. κ΄ 45.*
2) *ζ΄ 29. Ἰν. γ΄ 10. θ΄ 28. Πρ. ε΄ 34. κβ΄ 3.*
3) *Μλ. β΄ 7.8. Μτ. ε΄ 20. ζ΄ 21. ις΄ 6.12. Ῥμ. β΄ 17-29.*
4) *ια΄ 30. Λκ. ζ΄ 46. Πρ. ιε΄ 10.*
5–7) *Ἐξ. ιγ΄ 9.16. Ἀρ. ιε΄ 38.39. Δτ. ς΄ 8. κβ΄ 10-12. Μτ. ς΄ 1-5.16. Μρ.*

ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις.
πλατύνουσι γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι
τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν, φιλοῦσι δὲ τὴν πρω- 6
τοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν
ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς 7
καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββὶ ῥαββί. ὑμεῖς 8
δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ὑμῶν ἐστιν ὁ διδάσκα-
λος, ὁ Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. καὶ πα- 9
τέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ
πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. μηδὲ κληθῆτε καθη- 10
γηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός. ὁ δὲ 11
μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει 12
ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν
ὑψωθήσεται. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι 13
ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ
προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε
περισσότερον κρῖμα. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρι- 14
σαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,
οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν, 15
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε
τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον,
καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότε-
ρον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες· ὃς ἂν 16
ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν, ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ
χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοί! τίς γὰρ 17
μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυ-
σόν; καί· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν, 18
ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.

ιβ' 38. 39. Λκ. ια' 43. ιδ' 7-10. κ' 46. 'Ιν. ε' 44.

8–11) Μλ. α' 6. β' 10. Μτ. κ' 25-28. 1Κρ. γ' 4-7. 'Ικ. γ' 1.

12) 'Ιβ. κβ' 29. Πρμ. κθ' 23. Μτ. ιη' 2-4. Λκ. ιδ' 11. ιη' 14. 'Ικ. δ' 6. 1Πτ. ε' 5.

13) 'Ησ. ε' 8. ι' 1. 2. 'Αββ. β' 6-20. Μρ. ιβ' 40. Λκ. κ' 47. 'Ικ. γ' 1.

14) Λκ. ια' 52. Πρ. ιγ' 43-50. ιδ' 19. ιε' 1-19. ιζ' 13. 1Θσ. β' 16.

15) ε' 22. 'Ιν. ιζ' 12.

16–19) 'Εξ. κθ' 37. λ' 29. Μτ. ε' 33-36. ιε' 14.

19 μωροὶ καὶ τυφλοί! τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυ-
20 σιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ
θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω
21 αὐτοῦ· καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν
22 τῷ κατοικήσαντι αὐτόν· καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ
ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ
23 ἐπάνω αὐτοῦ. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι
ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνη-
θον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νό-
μου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα δὲ
24 ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ
διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες!
25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι
καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψί-
26 δος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀδικίας. Φα-
ρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου
καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν κα-
27 θαρόν. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρι-
ταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες
ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
28 ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτω καὶ ὑμεῖς
ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν
29 δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν,
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε
τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα
30 τῶν δικαίων, καὶ λέγετε· εἰ ἤμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν
πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵ-
31 ματι τῶν προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί
32 ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. καὶ ὑμεῖς πλη-
33 ρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. ὄφεις, γεννή-

20–22) 3Βσ. η'13. 2Πρ. ς'2. Ψ. ι'4. κε'8. ρλα'5.8.12-14. Μτ. ε'34.
23–24) Λτ. ια'4-49. κζ'30. Ἀρ. ιη' 21. Δτ. ιβ'6.7. Μχ. ς'5-8. Μτ. θ' 13. ιε'5-9. Λκ. ια'42. ιη'12.
25–26) ιε'10-20. Μρ. ζ'4. Λκ. ια' 39.40. ις'14.
27–28) Ἀρ. ιθ'16. Λκ. ια'39.44. ις'15. Πρ. κγ'3.
29–32) ε'10-12. Λκ. ια'47.48. Πρ. ζ'52.
33) γ'7.

ματα ἐχιδνῶν! πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέν-
νης; διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφή- 34
τας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτε-
νεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς
συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν,
ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ 35
τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵ-
ματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ
τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι 36
ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἱερουσαλὴμ 37
Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτέννουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθο-
βολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν! ποσάκις ἠθέ-
λησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ἐπισυνά-
γει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ
ἠθελήσατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 38
λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδετε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε, 39
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ΚΔ'
προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκο-
δομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέ- 2
πετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε
λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. καθημένου δὲ 3
αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται,
καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ τῆς συντε-
λείας τοῦ αἰῶνος; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ- 4
τοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύ- 5

34) *ι'17.18.23. ιγ'52. Λκ. ια'49. 1Θσ. β' 15.*

35) *Γν. δ'8. 2Πρ. κδ'21.22. Ἠσ. η' 2. Ζχ. α'17. Λκ. ια' 50.51. Ἑβ. ια'4. 1Ἰν. γ'12.*

36–39) *Λτ. κς' 14.33. Δτ. λβ'11 Ἡσ. α'7. λα'5. Ἰρ. ιβ'7. κβ'5. Ψ. ις' 8. νς'2. Μτ. κα'9.35.41. κδ'2. Λκ. ιγ'34.35. Ἰν. α'11. ε'40. ζ'34.*

ΚΔ'. 1) *Μρ. ιγ'1. Λκ. κα'5.*

2) *3Βσ. θ'7.8. Μχ. γ'12. Μτ. κγ' 38. Μρ. ιγ'2. Λκ. ιθ'44. κα'6.*

3) *Μρ. ιγ'3.4. Λκ. κα'7. 2Θσ. β' 1. 2Τμ. γ'1.*

4) *Ἱρ. λς':κθ' 8. Μρ. ιγ' 5. Λκ. κα'8. 2Θσ. β' 2.3.*

5) *11. Μρ. ιγ'6. Λκ. κα'8. Ἰν. ε'43.*

σονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες, ἐγώ εἰμι ὁ Χρι-
6 στός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι. μελλήσετε δὲ ἀκούειν
πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ
7 γὰρ πάντα γενέσθαι, ἀλλʼ οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος. ἐγερθή-
σεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν,
καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους·
8.9 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς
εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισού-
10 μενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ
τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώ-
11 σουσι καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. καὶ πολλοὶ ψευδο-
12 προφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσι πολλούς, καὶ
διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη
13 τῶν πολλῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσε-
14 ται. καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασι-
λείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς
15 ἔθνεσι, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν οὖν ἴδητε ***τὸ βδέ-
λυγμα τῆς ἐρημώσεως*** τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προ-
φήτου ἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ — ὁ ἀναγινώσκων νοείτω —
16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, ὁ ἐπὶ
17 τοῦ δώματος μὴ καταβαινέτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας
18 αὐτοῦ, καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι
19 τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ
20 ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. προσεύ-
χεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ
21 σαββάτῳ. ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγο-
νεν ἀπʼ ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδʼ οὐ μὴ γένηται.
22 καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν
ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθή-

6) Ἰρ. δʹ27. Μρ. ιγʹ7. Λκ. κάʹ9.
7–8) 2Πρ. ιεʹ6. Ἡσ. ιθʹ2. Ἀγγ. βʹ 21-23. Μρ. ιγʹ8. Λκ. καʹ10.11.
9–13) Μτ. ζʹ15. ιʹ17-22.35. ιαʹ 5. Μρ. ιγʹ 9.12.13. Λκ. καʹ 12.13. 16.17.19. Ἰν. ιςʹ1. Ἐφ. εʹ6. Κλ. βʹ8.
14) Μτ. ιγʹ31.32. κςʹ13. Μρ. ιγʹ10.
15–19) Δν. θʹ27. ιάʹ31 ιβʹ11. Ζχ. ιδʹ 2. Μρ. ιγʹ14-17. Λκ. ιζʹ31. κάʹ20-23.
20) Ἐξ. ιςʹ29. Μρ. ιγʹ18. Πρ. αʹ12.
21) Ἰωλ. βʹ2. Δν. ιβʹ1. Μρ. ιγʹ19. Λκ. καʹ23.
22) Γν. ιηʹ23-33. (Ἰσ. Ν. ιʹ13.) Ἡσ. ξεʹ8.9. Μρ. ιγʹ20.

σονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδοὺ 23
ὧδε ὁ Χριστὸς ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε· ἐγερθήσονται 24
γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσι ση-
μεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν,
καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴ- 25
πωσιν ὑμῖν, ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθητε, ἰδοὺ 26
ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε· ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ 27
ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕ-
τως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·
ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 28
Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ 29
ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος
αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε φα- 30
νήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νε-
φελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.
καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος 31
φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ
ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ᾽ ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων
αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν 32
ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκ-
φύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· οὕτω καὶ ὑμεῖς 33
ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ
θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη 34
ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρε- 35

23-26) ζʹ15.21-23. Μρ. ιγʹ21-23. Λκ. ιζʹ21-23. καʹ8. Ἰν. εʹ43. ιγʹ19. ιδʹ29. Πρ. εʹ36 κτλ. 2Θσ. βʹ3-7.

27) Λκ. ιζʹ24.

28) Ἰβ. λθʹ26-30. Πρμ λʹ17. Ὠσ. ηʹ1. Ἀββ. αʹ8. Ἰζ. λθʹ17-20. Μτ. ηʹ21.22. ιγʹ41.49. Λκ. ιζʹ37.

29) Ἡσ. ιγʹ9.10. λδʹ4. Ἰρ. δʹ23-28. Ἰζ. λβʹ7. Ἰωλ. βʹ10.31. γʹ15.16. Ἀμ. εʹ20. ηʹ9. Σφν. αʹ15. Ζχ. ιδʹ6. Μρ. ιγʹ24.25. Λκ. καʹ25.26. Πρ. βʹ20. 2Πτ. γʹ10.12. Ἀπ. ϛʹ12-14.

30-31) Ἡσ. κζʹ13. Ζχ. ιβʹ10. Δν. ζʹ13. Δτ. λʹ4. Μτ. ιϛʹ27. Μρ. ιγʹ26.27. Λκ. καʹ27. 1Κρ. ιεʹ52. 1Θσ. δʹ16. Ἀπ. αʹ7.

32-35) εʹ18. ιʹ23. Μρ. ιγʹ28-31. Λκ. καʹ29-33.

36 λεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ
τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγ-
37 γελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος. ὥσπερ
δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία
38 τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνον-
τες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσ-
39 ῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν
ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ
40 παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε δύο ἔσονται ἐν
41 τῷ ἀγρῷ, ὁ εἷς παραλαμβάνεται καὶ ὁ εἷς ἀφίεται· δύο
ἀλήθουσαι ἐν τῷ μυλῶνι, μία παραλαμβάνεται καὶ μία
42 ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ
43 Κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ᾔδει
ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρη-
γόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν
44 αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ
45 οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Τίς ἄρα ἐστὶν
ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος
αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν
46 τροφὴν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλ-
47 θὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ κατα-
48 στήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν
49 τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν, καὶ
ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ
50 πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου
ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γι-
51 νώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ

36) Ζχ. ιδ'7. Μτ. κ'23. κδ'38.42. κε'13. Μρ. ιγ'32. Πρ. α'7. 1Θσ. ε'1.
37–39) Γν. ς'3 κτλ. Λκ. ιζ'26-30. Ἑβ. ια'7. 1Πτ. γ'20. 2Πτ. β'5. γ'6.
40–41) Ἐξ. ια'5. Ἡσ. μζ' 2. Λκ. ιζ'35.36.
42) 36. κε'13. Μρ. ιγ'33.35-37. Λκ. κα'34-36. 1Κρ. ις'13. 1Θσ. ε' 7.8. 1Πτ. δ'7.
43–44) Λκ. ιβ'39.40. 1Θσ. ε'2-4. 2Πτ. γ'10. Ἀπ. γ'3. ις'15.
45–47) ι' 16. κε' 21.23. Λκ. ιβ' 42-44. 1Κρ. δ'1.2. Ἑβ. γ'5.
48–51) η'12. Λκ. ιβ'45.46.

μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα **ΚΕ'**
παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλ-
θον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐ- 2
τῶν φρόνιμοι καὶ αἱ πέντε μωραί. αἵτινες μωραὶ λα- 3
βοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν
ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις 4
αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ 5
νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυ- 6
κτὸς κραυγὴ γέγονεν· ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε
εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθέ- 7
νοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. αἱ δὲ 8
μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου
ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ἀπεκρίθησαν 9
δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· μήποτε οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν καὶ
ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ
ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι 10
ἦλθεν ὁ νυμφίος καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ
εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρ- 11
χονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· κύριε κύριε,
ἄνοιξον ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 12
οὐκ οἶδα ὑμᾶς. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέ- 13
ραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους 14
δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ,
καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκά- 15
στῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως.
πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν εἰργάσατο ἐν 16
αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. ὡσαύτως καὶ 17
ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἓν λα- 18
βὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύ-

ΚΕ'. 1–13) *ζ' 21-23. θ' 15. ιγ' 24. κδ' 42. Λκ. ιβ' 35-38. ιγ' 25. 1Θσ. ε' 1-8.*
14–15) *κα' 33. Μρ. ιγ' 34. Λκ. ιθ' 12.13. Ῥμ. ιβ' 4.6. 1Κρ. ιβ' 7.12-30. Ἐφ. δ' 12.13.16.*
16–28) *κδ' 45-47. Λκ. ιϛ' 16.*

19 ριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται
ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν
20 λόγον. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν
προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· κύριε, πέντε
τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρ-
21 δησα ἐπ' αὐτοῖς. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ! ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε
καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
22 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν εἶπε· κύ-
ριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα
23 ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ,
δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ! ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολ-
λῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου
24 σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπε·
κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου
25 οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ
φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ·
26 ἴδε ἔχεις τὸ σόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν
αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ! ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου
27 οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα! ἔδει οὖν
σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλ-
28 θὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν
ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τά-
29 λαντα. τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευ-
θήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
30 ἀπ' αὐτοῦ· καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ
σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
μὸς τῶν ὀδόντων.
31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐ-
τοῦ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθί-
32 σει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσεται ἔμ-
προσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ'
ἀλλήλων ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ

ιθ' 15-19. 2Τμ. α' 6. | ιθ' 20-27. Ἰν. δ' 37. ιε' 2. 1Τμ. δ' 14.
24-30) η' 12. ιγ' 12. Λκ. ις' 11.12. | 31-33) Ἰβ. ε' 1. Ἰζ. λδ' 17-22. Μτ.

τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐ- 33
τοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς 34
τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός
μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ 35
μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην, καὶ
συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα, 36
καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός
με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· 37
κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ δι-
ψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ 38
συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δέ σε 39
εἴδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε;
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 40
ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν
ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐω- 41
νύμων· πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ
τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγ-
γέλοις αὐτοῦ. ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φα- 42
γεῖν, ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην, καὶ 43
οὐ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθε-
νὴς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. τότε 44
ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ λέγοντες· κύριε, πότε
σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ
ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; τότε 45
ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον
οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ
ἐποιήσατε. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώ- 46
νιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ιγ' 49. ις' 27. κδ' 30.31. Ῥμ. ιδ' 10.
34) ε' 5. κ' 23. Ἰν. ιδ' 2. ιζ' 22.23. 1Κρ. β' 9. Ἐφ. ά 3. 1Πτ. ά 4. Ἀπ. κά 7.
35–40) Ἡσ. νη' 7-10. Ἰζ. ιη' 7. Πρμ. ιθ' 17. Μτ. ε' 7. ς' 20. ι' 40-42. Ῥμ. ιβ' 13. 1Τμ. ε' 10. Ἑβ. β' 11. ς' 10. ιγ' 1.2. Ἰκ. κ' 27. 1Πτ. δ' 8.9.
41) ζ' 23. ιγ' 40-42. 2Πτ. β' 4. Ἰδ. 6. Ἀπ. κ' 10-16.
42–45) Πρμ. ιδ' 31. ιζ' 5. Ἰκ. β' 12.13.15.16. 1Ἰν. γ' 17.
46) ις' 27. Ἰν. ε' 29. Δν. ιβ' 2.

ΚϚʹ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λό-
2 γους τούτους εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἴδατε ὅτι
μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
3 θρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. τότε συνή-
χθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγο-
4 μένου Καϊάφα, καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν
5 δόλῳ κρατήσωσι καὶ ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον δέ· μὴ ἐν
τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.
6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμω-
7 νος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον
μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφα-
8 λὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
9 ἠγανάκτησαν λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ἠδύνατο
γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι τοῖς
10 πτωχοῖς. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους
παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς
11 ἐμέ. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ
12 δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο
ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.
13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο
ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη
14 εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα,
ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
15 εἶπε· τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ ἐγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐ-
16 τόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. καὶ ἀπὸ
τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.
17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ

ΚϚʹ. 1–2) *Ἐξ. ιβʹ 15-20. Λτ. κγʹ 5-7. Ἀρ. κηʹ 16-18. Δτ. ιςʹ 3-5. 2Πρ. λʹ 17.18. Μτ. ζʹ 28. κʹ 18. Μρ. ιδʹ 1. Λκ. κβʹ 1. Ἰν. ιαʹ 55. ιγʹ 1.*
3–5) *57. ιβʹ 14. κβʹ 15. Μρ. ιδʹ 1. 2. Λκ. γʹ 2. κβʹ 2. Ἰν. ιαʹ 49.53. ιηʹ 13.14. Πρ. δʹ 6. ιβʹ 3.4.*
6–9) *Μρ. ιδʹ 3-5. Λκ. (ζʹ 37.38.) ιʹ 38-42. Ἰν. ιαʹ 2. ιβʹ 3-5.*
10–13) *Δτ. ιεʹ 11. Μτ. θʹ 4. κδʹ 14. Μρ. ιδʹ 6-9. Ἰν. ιβʹ 7.8.*
14–16) *Ζχ. ιαʹ 12.13. Μτ. ιʹ 4. κζʹ 3. Μρ. ιδʹ 10.11. Λκ. κβʹ 3-6. Ἰν. ιβʹ 4. ιγʹ 2.*
17–19) *2. καʹ 2.3. Μρ. ιδʹ 12-16. Λκ. κβʹ 7-13. Ἰν. βʹ 4. ιβʹ 23. ιγʹ*

Ἰησοῦ λέγοντες αὐτῷ· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φα-
γεῖν τὸ πάσχα; ὁ δὲ εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς 18
τὸν δεῖνα καὶ εἴπατε αὐτῷ· ὁ διδάσκαλος λέγει, ὁ και-
ρός μου ἐγγύς ἐστι· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν
μαθητῶν μου. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν 19
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Ὀψίας δὲ 20
γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα. καὶ ἐσθιόντων 21
αὐτῶν εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώ-
σει με. καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ 22
ἕκαστος αὐτῶν· μήτι ἐγώ εἰμι, Κύριε; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 23
εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ᾿ ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα,
οὗτός με παραδώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει 24
καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι᾿ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν
ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. ἀπο- 25
κριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπε· μήτι ἐγώ
εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν 26
λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε
καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπε· λάβετε φάγετε·
τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου· καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ 27
εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάν-
τες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθή- 28
κης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ᾿ ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γε- 29
νήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ
πίνω μεθ᾿ ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 30

1. 2. ιηʹ 28. 1Κρ. εʹ 7.
20–23) Ψ. μʹ 10. Μρ. ιδʹ 17-20. Λκ. κβʹ 14. 21. Ἰν. ιγʹ 18. 21. 26-28.
24) Ἡσ. νγʹ 7-10. Δν. θʹ 24. 25. Ἰρ. κʹ 14-17. Ἰβ. γʹ. Ψ. καʹ. Μτ. αʹ 22. ιηʹ 7. κϛʹ 54. Μρ. θʹ 12. ιδʹ 21. Λκ. κβʹ 22. κδʹ 25-27. 45. 46. Ἰν. ιγʹ 3. ιδʹ 28. Πρ. βʹ 22-26. ιζʹ 2. 3. κϛʹ 22. 23. 1Κρ. ιεʹ 3. 4.
25) 64. κγʹ 7. 8.
26–28) Ἐξ. κδʹ 8. Λτ. ιζʹ 11. Ἰρ. ληʹ: αʹ 31-34. Ζχ. θʹ 11. Μτ. ιδʹ 19. κʹ 28. Μρ. ιδʹ 22-24. Λκ. κβʹ 17-20. κδʹ 30. Ἰν. ϛʹ 53-58. 1Κρ. ιʹ 16. ιαʹ 23-27. Ἐφ. αʹ 7. Ἑβ. ηʹ 10-12. θʹ 22. ιʹ 16. 17.
29) κβʹ 2. Μρ. ιδʹ 25. Λκ. κβʹ 16.
30) Ψ. ριβʹ - ριζʹ. Μρ. ιδʹ 26.

31 τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθή-
σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ, ***πα-***
τάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρό-
32 ***βατα τῆς ποίμνης·*** μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω
33 ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν
αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ δὲ οὐ-
34 δέποτε σκανδαλισθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν
λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆ-
35 σαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με. λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν δέῃ
με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως
δὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγό-
μενον Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσατε
37 αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. καὶ παρα-
λαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρ-
38 ξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μεί-
39 νατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. καὶ προελθὼν μι-
κρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ
λέγων· πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ
τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.
40 καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς
καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕτως οὐκ ἰσχύ-
41 σατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ! γρηγορεῖτε καὶ
προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν
42 πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. πάλιν ἐκ δευτέ-
ρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· πάτερ μου, εἰ οὐ δύ-
ναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ ἐὰν μὴ

Λκ. κβ' 39. Ἰν. ιγ' 31 - ιη' 1.
31) Ζχ. ιγ' 7. Μτ. ιά 6. Μρ. ιδ' 27. Λκ. κβ' 31.32. Ἰν. ς' 61.62. ι' 11. ις' 32.
32) κη' 7.10.16. Μρ. ιδ' 28.
33-35) 56.69-72. Μρ. ιδ' 29-31. Λκ. κβ' 33.34. Ἰν. ιγ' 37.38.
36) Γν. κβ' 5. Μρ. ιδ' 32.
37-38) Ψ. μα' 6.12. μβ' 5. Μτ. ιζ' 1. κ' 20. Μρ. ιδ' 33.34. Ἰν. ιβ' 27. Ἑβ. ε' 7.
39-40) 42-44. Μρ. ιδ' 35-37. Λκ. κβ' 40-42. Ἰν. ε' 30. ιη' 11. Φλ. β' 8. Ἑβ. ε' 8.
41) κέ 13. Μρ. ιδ' 38. Λκ. κβ' 45 46. Ῥμ. ζ' 17-23. Γλ. ε' 17.
42-46) Μρ. ιδ' 39-42. 2Κρ. ιβ' 8.

αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. καὶ ἐλθὼν εὑρί- 43
σκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ
ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς ἀπελθὼν 44
πάλιν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.
τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ λέγει αὐ- 45
τοῖς· καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε! ἰδοὺ ἤγγι-
κεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς
χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν 46
ὁ παραδιδούς με.

Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώ- 47
δεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν
καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ
λαοῦ. ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον 48
λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. καὶ
εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπε· χαῖρε, ῥαββί, καὶ 49
κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἑταῖρε, 50
ἐφ' ᾧ πάρει. τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας
ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν 51
μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασε τὴν μάχαι-
ραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖ-
λεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπό- 52
στρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες
γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ ἀποθανοῦνται.
ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα 53
μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας
ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι οὕτω 54
δεῖ γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς 55
ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύ-
λων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην
διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. τοῦτο 56

47–48) *Μρ. ιδ' 43.44. Λκ. κβ' 47. Ἰν. ιη' 3. Πρ. α' 16.*
49–50) *2Βσ. κ' 9.10. Μρ. ιδ' 45. 46. Λκ. κβ' 48. Ἰν. ιγ' 27.*
51–52) *Γν. θ' 6. Μρ. ιδ' 47. Λκ. κβ' 49-51. Ἰν. ιη' 10.11. Ἀπ. ιγ' 10.*
53–54) *4Βσ. ς' 17.18. Δν. ζ' 10. Μτ. κς' 24.*
55–56) *Ψ. πζ' 8.9. Ἰβ. ιθ' 13. Μτ. κς' 31. Μρ. ιδ' 48-50. Λκ. κβ' 52.53.*

δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προ-
φητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.
57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊ-
άφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
58 τεροι συνήχθησαν. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ
μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν
59 ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον
ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως θανα-
60 τώσωσιν αὐτόν, καὶ οὐχ εὗρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρ-
τύρων προσελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελ-
61 θόντες δύο ψευδομάρτυρες εἶπον· οὗτος ἔφη, δύναμαι
καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
62 οἰκοδομῆσαι αὐτόν. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν
αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν
αὐτῷ· ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος ἵνα ἡμῖν
64 εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυ-
νάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.
65 τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων ὅτι
ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν
66 ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ· τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ
67 ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνοχος θανάτου ἐστί. τότε ἐνέ-
πτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν,
68 οἱ δὲ ἐρράπισαν λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ,

57) 3. Μρ. ιδ' 53. Λκ. κβ' 54. Ἰν. ιη' 12. 13.

58) Μρ. ιδ' 54. Λκ. κβ' 54. 55. Ἰν. ιη' 15. 16. 25.

59–61) Δτ. ιθ' 16-19. Ψ. κς' 12. λδ' 11. Μτ. ιη' 16. κζ' 40. Μρ. ιδ' 55-59. Ἰν. β' 19-21. Πρ. ς' 13. 14.

62–68) Δτ. ε' 1. 3Βσ. κβ' 16. Ἡσ. νγ' 7. Μτ. ις' 16. κζ' 12. 14. Μρ. ιδ' 60. 61. Λκ. κβ' 66. 67. Ἰν. ι' 24.

64) Ψ. ρθ' 1. Δν. ζ' 13. Μτ. η' 20. ις' 27. κε' 31. κς' 25. Μρ. ιδ' 62. Λκ. κβ' 69. 70. Ἰν. α' 51. ς' 62. Πρ. ζ' 55. 56.

65–66) Λτ. κα' 10. κδ' 15. 16. 4Βσ. ιθ' 1. Ἐσδ. θ' 3. 1Μκ. β' 14. Ἱρ. λγ': κς' 11. Μτ. θ' 3. Μρ. ιδ' 63. 64. Λκ. κβ' 71. Ἰν. ι' 18. ι' 33. ιθ' 7. Πρ. ιδ' 14.

67–68) Ψ. κα' 8. Ἡσ. ν' 6. νγ' 3. Μτ.

τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν 69
τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα·
καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ὁ δὲ ἠρνή- 70
σατο ἔμπροσθεν αὐτῶν πάντων λέγων· οὐκ οἶδα τί λέ-
γεις. ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν 71
ἄλλη καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐκεῖ καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου. καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου ὅτι 72
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόν- 73
τες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐ-
τῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. τότε 74
ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν
ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ ἐμνή- 75
σθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ ὅτι
πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελ-
θὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς.

Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ **ΚΖʹ**
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰη-
σοῦ ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγα- 2
γον καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατε- 3
κρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια
τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις λέγων· ἥμαρ- 4
τον παραδοὺς αἷμα ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς;
σὺ ὄψει. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρησε, 5
καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ 6
ἀργύρια εἶπον· οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβα-
νᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. συμβούλιον δὲ λαβόντες 7
ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς τα-
φὴν τοῖς ξένοις· διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς 8

κζʹ 29. 30. Μρ. ιδʹ 65. Λκ. κβʹ 63-65. Ἰν. ιηʹ 21. ιθʹ 3. 1Πτ. βʹ 23.

69–75) 34. Μρ. ιδʹ 66-72. Λκ. κβʹ 54-62. Ἰν. ιηʹ 16-18. 25-27.

ΚΖʹ. *1–2) ιβʹ 14. ιςʹ 21. Μρ. ιεʹ 1. Λκ. γʹ 1. ιγʹ 1. κβʹ 66. κγʹ 1. Ἰν. ιηʹ 12. 24-28. Πρ. γʹ 13. δʹ 27.*

3–5) 1Βσ. κεʹ 17. 2Βσ. ιζʹ 23. Μτ. κςʹ 14. 15. κζʹ 24. Πρ. αʹ 18. ιηʹ 15.

6) Δτ. κγʹ 18. Μρ. ιβʹ 41.

7–10) Ἱρ. ιηʹ 2. λθʹ: βʹ 9. Ζχ. ιαʹ 12. 13. Πρ. αʹ 18. 19.

9 αἵματος ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν
διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· ***καὶ ἔλαβον τὰ***
τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημημένου ὃν
10 ***ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς***
τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.
11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ
ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
12 τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· σὺ λέγεις. καὶ
ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ
13 τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέγει αὐτῷ
ὁ Πιλᾶτος· οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι;
14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυ-
15 μάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ
ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον.
16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν.
17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τίνα
θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγό-
18 μενον Χριστόν; ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν
19 αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέ-
στειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· μηδὲν σοὶ
καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον
20 κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτε-
ροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραβ-
21 βᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγε-
μὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω
22 ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον· Βαραββᾶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος·
τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγου-
23 σιν αὐτῷ πάντες· σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη· τί
γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγον-
24 τες· σταυρωθήτω. ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφε-

11) κς' 64. Μρ. ιε' 2. Λκ. κγ' 3. Ἰν. ιη' 33.37. 1Τμ. ς' 13.
12-14) κς' 62.63. Μρ. ιε' 3-5. Ἰν. ιθ' 9.
15-18) Μρ. ιε' 6.7.9.10. Λκ. κγ' 17. Ἰν. ια' 47.48. ιη' 39.
19) η' 29.
20-23) Μρ. ιε' 11-14. Λκ. κγ' 18-23. Ἰν. ιη' 29-40. ιθ' 15. Πρ. γ' 13-15. ιγ' 27.28.
24-25) Δτ. ιθ' 10. κα' 6.7. 2Βσ. α'

λεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπε-
νίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· ἀθῷός
εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψε-
σθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε· τὸ αἷμα αὐτοῦ 25
ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς 26
τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδω-
κεν ἵνα σταυρωθῇ.

Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν 27
Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην
τὴν σπεῖραν· καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν περιέθηκαν αὐτῷ 28
χλαμύδα κοκκίνην, καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκαν- 29
θῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐπὶ
τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐ-
τοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ λέγοντες· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων· καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κά- 30
λαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐνέ- 31
παιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα καὶ ἐνέδυ-
σαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς
τὸ σταυρῶσαι. Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρη- 32
ναῖον ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον 33
Γολγοθᾶ, ὅ ἐστι λεγόμενος κρανίου τόπος, ἔδωκαν 34
αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσά-
μενος οὐκ ἤθελε πιεῖν. σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμε- 35
ρίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βαλόντες κλῆρον, καὶ καθή- 36
μενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς 37
κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗ-
τός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

16. 3Βσ. β' 32.33. Μτ. κζ' 4. Πρ. ε' 28. ιη' 6. κ' 26.

26) Μρ. ιε' 15. Λκ. κγ' 24.25. Ἰν. ιθ' 1.16.

27–31) Ἡσ. ν' 5.6. νγ' 3.7. Μτ. κς' 67. Μρ. ιε' 16-20. Λκ. κγ' 11. Ἰν. ιθ' 2.3.

32–33) Λτ. κδ' 14. Ἀρ. ιε' 36. 3Βσ. κα' 13. Μρ. ιε' 21.22. Λκ. κγ' 26.33. Ἰν. ιθ' 17. Πρ. ζ' 58. Ἑβ. ιγ' 12.

34) Ψ. ξη' 21. Μτ. κζ' 48. Μρ. ιε' 23.36. Λκ. κγ' 36. Ἰν. ιθ' 29.

35) Ψ. κα' 19. Μρ. ιε' 24. Λκ. κγ' 34. Ἰν. ιθ' 23.24.

36) 54.

37) Μρ. ιε' 26. Λκ. κγ' 38. Ἰν. ιθ' 19.

38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν
39 καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασ-
40 φήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέ-
γοντες· ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
οἰκοδομῶν! σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατά-
41 βηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων
42 καὶ Φαρισαίων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύ-
ναται σῶσαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, καταβάτω νῦν
43 ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσωμεν ἐπ' αὐτῷ· πέποιθεν
ἐπὶ τὸν Θεόν, ῥυσάσθω νῦν αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν·
44 εἶπε γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ
45 οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Ἀπὸ δὲ
ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως
46 ὥρας ἐνάτης. περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ
Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ***ἠλὶ ἠλί, λιμᾶ σαβα-
χθανί;*** τοῦτ' ἔστι, ***Θεέ μου Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκα-
47 τέλιπες;*** τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες ἔλε-
48 γον ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς
ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ
49 περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον·
50 ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν. ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.
51 Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο
ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη καὶ αἱ πέ-
52 τραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν καὶ
53 πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη, καὶ
ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων, μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ

38) Ἡσ. νγ' 12. Μρ. ιε' 27.28. Λκ. κγ' 32. Ἰν. ιθ' 18.
39–44) Ψ. κα' 8.9.16. ξη' 20.21. ρη' 25. Σφ. Σλ. β' 17-20. Μτ. κς' 61. Μρ. ιε' 29-32. Λκ. κγ' 35-39.
45) Ἀμ. η' 9. Μρ. ιε' 33. Λκ. κγ' 44. 45.
46–47) Ψ. κα' 2. Μρ. ιε' 34.35. Ἑβ. ε' 7.
48) 34.
49) Μρ. ιε' 36.
50) Μρ. ιε' 36. Λκ. κγ' 46. Ἰν. ιθ' 30.
51–53) Ἐξ. κς' 31. Ατ. κα' 28. 2Πρ. γ' 14. 1Μκ. α' 22. Μτ. δ' 5. Μρ. ιε' 38. Λκ. κγ' 45. Ἰν. γ' 14.15. Πρ. κς' 23. Ῥμ. ς' 5-11. Ἑβ. ς' 19.20. ι' 19.20.

εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολ-
λοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες 54
τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα ἐφο-
βήθησαν σφόδρα λέγοντες· ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗ-
τος. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ καὶ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν 55
θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγ- 56
δαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ,
καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

Ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ 57
Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε
τῷ Ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ 58
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆ-
ναι τὸ σῶμα. καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν 59
αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ 60
αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν.
Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, 61
καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευήν, 62
συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶ-
τον λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος 63
εἶπεν ἔτι ζῶν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. κέλευσον 64
οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας,
μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς κλέψωσιν
αὐτὸν καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ
ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ἔφη αὐ- 65
τοῖς ὁ Πιλᾶτος· ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσα-
σθε ὡς οἴδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν 66
τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

54) 36. Μρ. ιε'39. Λκ. κγ'47.
55–56) κ'20. κη'1.2. Μρ. ιε'40. 41. Λκ. η'2.3. κγ'49. κδ'10.
57) Μρ. ιε'42.43. Λκ. κγ'50.51. Ἰν. ιθ'38.
58–61) Μρ. ιε' 44-47. Λκ. κγ' 52-55. Ἰν. ια'38. ιθ'40.41.
63) 40. ιβ' 40.
64) ιβ'45. κη'13.
66) Δν. ς'17.

ΚΗ' Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαβ-
βάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία
2 θεωρῆσαι τὸν τάφον. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας·
ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ προσελθὼν
ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας καὶ ἐκάθητο ἐπάνω
3 αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα
4 αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ
ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.
5 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξί· μὴ φοβεῖ-
σθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζη-
6 τεῖτε· οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ καθὼς εἶπε. δεῦτε
7 ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος. καὶ ταχὺ πο-
ρευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ
τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν·
8 ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι
ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης
9 ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπο-
ρεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ Ἰη-
σοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς λέγων· χαίρετε. αἱ δὲ προσ-
ελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύ-
10 νησαν αὐτῷ. τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε·
ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλ-
11 θωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται. Πορευο-
μένων δὲ αὐτῶν ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόν-
τες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα
12 τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων
συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς
13 στρατιώταις λέγοντες· εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυ-
14 κτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. καὶ

ΚΗ'. 1–2) *Μρ. ις' 1.2. Λκ. κδ' 1.2· Ἰν. κ' 1.2.12.*
3–4) *Δν. ι' 6. Μτ. ιζ' 2.6. Μρ. ις' 5. Λκ. κδ' 4.5. Πρ. α' 10.*
5) *Δν. ι' 12. Μρ. ις' 6.*
6–7) *10.16. ιβ' 40. ις' 21. κς' 32. Μρ. ις' 6. 7. Λκ. κδ' 6. 7. Ἰν. κα' 1. Πρ. ι' 40.41. 1Κρ. ιε' 5.*
8–9) *Μρ. ις' 8.9. Λκ. κδ' 9.10. Ἰν. κ' 14.*
10) *7. Ἰν. κ' 17. Ἑβ. β' 11.*
13) *κζ' 64.*

ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν
αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες 15
τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη
ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλι- 16
λαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. καὶ 17
ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν αὐτῷ, οἱ δὲ ἐδίστασαν.
καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· ἐδό- 18
θη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. πορευθέν- 19
τες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνε- 20
τειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ᾿ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς
ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ἀμήν.

16) 7.
17) Λκ. κδ' 31. 37. 41. 52. Ἰν. κ' 19. 26.
18) Δν. ζ' 14. Μτ. ια' 27. Ἐφ. α' 20-22.
19-20) ιγ' 31. 32. ιη' 20. κδ' 14. Μρ. ις' 15. 16. Λκ. κδ' 47. Πρ. α' 8. β' 38. 39. Κλ. α' 23.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Α' Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ
τοῦ Θεοῦ.
2 Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, ***ἰδοὺ ἐγὼ ἀπο-
στέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-***
3 ***σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου· φωνὴ βοῶν-
τος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας***
4 ***ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ,*** ἐγένετο Ἰωάννης βαπτί-
ζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας
5 εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν
πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβα-
πτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξ-
6 ομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης
ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι
7 ἄγριον. καὶ ἐκήρυσσε λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός
μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν
8 ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς
ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.
9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν ὁ Ἰη-
σοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ
10 Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην. καὶ εὐθέως ἀναβαίνων
ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ
11 Πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν· καὶ φωνὴ
ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγα-
πητός, ἐν σοὶ ηὐδόκησα.

*Α'. 1) Ὡσ. α' 2. Μτ. α' 1. γ' 17.
2-3) Μλ. γ' 1. Ἡσ. μ' 3. Λκ. γ' 4. Ἰν. α' 23. Μτ. γ' 3. ια' 10.
4-6) Λκ. γ' 3.7. Μτ. γ' 1.2.4-6.
7-8) Λκ. γ' 16. Ἰν. α' 26.27. Μτ. γ' 11.
9-11) Λκ. γ' 21.22. Ἰν. α' 32.33. Μτ. β' 23. γ' 13.16.17.*

Καὶ εὐθέως τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρη- 12
μον· καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα 13
πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θη-
ρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς 14
εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ καὶ λέγων ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς 15
καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πι-
στεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θά- 16
λασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος, βάλλοντας ἀμφίβληστρον
ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ 17
Ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι
ἁλιεῖς ἀνθρώπων. καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐ- 18
τῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον 19
εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας
τὰ δίκτυα, καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες 20
τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν
μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς 21
σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκε. καὶ 22
ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.
Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι 23
ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε λέγων· ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰη- 24
σοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ,
ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέ- 25
γων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν 26
αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ κράξαν φωνῇ με-

12–13) *Λκ. δ'1-13. Μτ. δ'1-11.*
14–15) *Λκ. δ' 14.15. Μτ. γ' 2.4. δ'12-17. Ἰν. γ' 24. δ'43. Γλ. δ' 4. Ἐφ. α'10.*
16–20) *Λκ. ε'1-11. Μτ. δ'18-22. Ἰν. α'35-42.*
21) *Λκ. δ'31. Μτ. δ'13.23.*
22) *Λκ. δ'32. Μτ. ζ'28.29.*
23–26) *Ψ. ιε'10. Μρ. ε'2.7. θ'26. Λκ. δ' 33-35. Ἰν. ς'69. ι' 36. Πρ.*

27 γάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες,
ὥστε συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας· τί ἐστι τοῦτο;
τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ᾽ ἐξουσίαν καὶ τοῖς
πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν
28 αὐτῷ; καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν
περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.
29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς
τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ
30 Ἰωάννου. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσ-
31 σουσα. καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ
προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς,
καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐ-
32 τοῖς. Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον
πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμο-
33 νιζομένους· καὶ ἦν ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν
34 θύραν· καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικί-
λαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε
λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτὸν Χριστὸν εἶναι.
35 Καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε καὶ ἀπῆλθεν
36 εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. καὶ κατεδίωξαν
37 αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εὑρόντες αὐτὸν
38 λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες σε ζητοῦσι. καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ
39 ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα. καὶ ἦν κηρύσ-
σων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν
καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτὸν
καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν θέλῃς,
41 δύνασαί με καθαρίσαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθείς,
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· θέλω,
42 καθαρίσθητι. καὶ εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ᾽

δ΄ 30. Ἰκ. β΄19. 1Ἰν. β΄ 20.
27–28) *22. Λκ. δ΄ 35-37. Πρ. ιζ΄19.*
29–34) *Λκ. δ΄38-41. Μτ. η΄14-16. θ΄30. ιζ΄1. Πρ. ις΄16-18. ιθ΄15.*

35–39) *Ἡσ. ξα΄ 1-3. Μρ. ς΄46. Λκ. δ΄18. 19. 42-44. ε΄16. θ΄28. Ἰν. θ΄4. ις΄28. ιζ΄4.*
40–44) *Λκ. ε΄12-14. Μτ. η΄2-4.*

αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. καὶ ἐμβριμησάμενος 43
αὐτῷ εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μη- 44
δενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλ' ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε
Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο 45
κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε
μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν,
ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐ-
τὸν πανταχόθεν.

Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν καὶ Β'
ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. καὶ εὐθέως συνήχθησαν 2
πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν·
καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν 3
παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων· καὶ 4
μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπε-
στέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι
τὸν κράβαττον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ἰδὼν 5
δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ·
τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. ἦσαν δέ τινες 6
τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν
ταῖς καρδίαις αὐτῶν· τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφη- 7
μίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;
καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι 8
οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· τί
ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν 9
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, ἀφέωνταί σου αἱ
ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν σου
καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς 10
τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας — λέγει
τῷ παραλυτικῷ· σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κρά- 11
βαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἠγέρθη 12
εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάν-
των, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν
λέγοντας ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

[45]) *Λκ. ε' 15.16.* | Β'. [1–12]) *Λκ. ε' 17-26. Μτ. θ' 1-8.*

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ
14 ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ
παράγων εἶδε Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ
τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀνα-
15 στὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖ-
σθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ
ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς
16 αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα
μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἔλεγον τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ· τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν
17 ἐσθίει καὶ πίνει; καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς·
οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς
ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτω-
18 λοὺς εἰς μετάνοιαν. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου
καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ
λέγουσιν αὐτῷ· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν
Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύ-
19 ουσι; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, νη-
στεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον,
20 οὐ δύνανται νηστεύειν. ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν
ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν
21 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνά-
φου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μήγε, αἴρει
τὸ πλήρωμα αὐτοῦ, τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον
22 σχίσμα γίνεται. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς,
καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶ-
νον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.
23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι
διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν
24 ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον

13–17) Λκ. ε' 27-32. Μτ. θ' 9-13.
18–22) Λκ. ε' 33-39. Μτ. θ' 14-17.
23–28) Λκ. ς' 1-5. Μτ. ιβ' 1-8.

αὐτῷ· ἴδε τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι.
καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε 25
Δαυῒδ ὅτε χρείαν ἔσχε καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ'
αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ 26
Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ
ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ 27
σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος
διὰ τὸ σάββατον· ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 28
που καὶ τοῦ σαββάτου.

Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ ἦν ἐκεῖ Γ'
ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. καὶ παρετή- 2
ρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα
κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξη- 3
ραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. καὶ 4
λέγει αὐτοῖς· ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κα-
κοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων.
καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος 5
ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ·
ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατε-
στάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. καὶ ἐξελθόντες 6
οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν συμβούλιον
ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 7
πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ 8
ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν
τοῦ Ἰορδάνου καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος
πολύ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ 9
εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ
αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· πολλοὺς 10
γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἅψων-
ται ὅσοι εἶχον μάστιγας· καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, 11

Γ'. 1–6) *Λκ. ς'6-11. Μτ. ιβ'9-14. κβ'16.* | 7–12) *Λκ. ς'17-19. Μτ. δ'24.25. ιβ'15.16.*

ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον
12 λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ πολλὰ ἐπε-
τίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσι.
13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς
14 ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησε
δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς
15 κηρύσσειν καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους
16 καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ
17 Σίμωνι Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν
18 αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς· καὶ
Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Ματ-
θαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ
19 Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην καὶ Ἰούδαν
Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
20 Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος,
21 ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν. καὶ
ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν·
22 ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱε-
ροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ
ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμό-
23 νια. καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλε-
γεν αὐτοῖς· πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν;
24 καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται στα-
25 θῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν με-
26 ρισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη. καὶ εἰ ὁ
σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται
27 σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. οὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη
τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσαι,
ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν
28 αὐτοῦ διαρπάσει. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθή-
σεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ

13–19) Λκ. ς'12-16. ϑ'54. Ἰν. α' 42. Μτ. ε'1. ι'1-4.
20–21) 31-35. ς'31. Μτ. ιβ'46-50.
22–27) Λκ. ια'15-22. Μτ. ϑ'32-34. ιβ'24-26.29.
28–30) Λκ. ιβ'10. Μτ. ιβ' 31.32.

βλασφημίαι ὅσας ἐὰν βλασφημήσωσιν· ὃς δ᾽ ἂν βλασ- 29
φημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς
τὸν αἰῶνα, ἀλλ᾽ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως· ὅτι ἔλε- 30
γον, πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. ἔρχονται οὖν ἡ μήτηρ αὐ- 31
τοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω ἑστῶτες ἀπέστειλαν
πρὸς αὐτὸν φωνοῦντες αὐτόν. καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν 32
ὄχλος· εἶπον δὲ αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί
σου ἔξω ζητοῦσί σε. καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· τίς 33
ἐστιν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί μου; καὶ περιβλεψά-
μενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους λέγει· ἴδε 34
ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ 35
τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή
μου καὶ μήτηρ ἐστί.

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· **Δ'**
καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολύς, ὥστε αὐτὸν ἐμ-
βάντα εἰς τὸ πλοῖον καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς
ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. καὶ ἐδί- 2
δασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς
ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων 3
τοῦ σπεῖραι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπε- 4
σεν ἐπὶ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθον τὰ πετεινὰ καὶ κατέφα-
γεν αὐτό· καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου 5
οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ
ἔχειν βάθος γῆς, ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, 6
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη· καὶ ἄλλο ἔπεσεν 7
εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέ-
πνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε· καὶ ἄλλο ἔπεσεν 8
εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα
καὶ αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξή-
κοντα καὶ ἐν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ ἔχων ὦτα 9
ἀκούειν ἀκουέτω. Ὅτε δὲ ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτη- 10
σαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβο-
λήν. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστή- 11

31–35) *Λκ. η' 19-21. Μτ. ιβ' 46-50.* | 10–12) *Λκ. η' 9-10. Μτ. ιγ' 10.11.13.*
Δ'. 1–9) *Λκ. η' 4-8. Μτ. ιγ' 1-9.*

ρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν
12 παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, ἵνα βλέποντες βλέπωσι
καὶ μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι καὶ μὴ συνιῶσι,
μήποτε ἐπιστρέψωσι καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτή-
13 ματα. καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν
14 ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; ὁ
15 σπείρων τὸν λόγον σπείρει. οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν
ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐ-
θὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρ-
16 μένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. καὶ οὗτοι ὁμοίως εἰσὶν
οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσι τὸν
17 λόγον, εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, καὶ οὐκ
ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἶτα
γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς
18 σκανδαλίζονται. καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας
19 σπειρόμενοι, οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες, καὶ αἱ μέριμναι
τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ
περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι
20 τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ
τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν
λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριά-
κοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.
21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ
τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν
22 λυχνίαν ἐπιτεθῇ; οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ ἐὰν μὴ φα-
νερωθῇ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς
23 φανερόν. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν
24 αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, με-
τρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούου-
25 σιν. ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει,
καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
26 Καὶ ἔλεγεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς

13–20) *Λκ. η' 11-15. Μτ. ιγ' 18-23.* 21–23) *Λκ. η' 16. 17. Μτ. ε' 15. ι' 26. 27. ια' 15.*
24) *Λκ. ς' 38. Μτ. ζ' 2.* 25) *Λκ. η' 18. Μτ. ιγ' 12.* 26–29) *Μτ. ιγ' 24-26. 30.*

ἂν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κα- 27
θεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος
βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτη 28
γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν,
εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. ὅταν δὲ παραδῷ ὁ 29
καρπός, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστη-
κεν ὁ θερισμός.

Καὶ ἔλεγε· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; 30
ἢ ἐν τίνι παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν; ὡς κόκκον 31
σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάν-
των τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ὅταν 32
σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζων πάντων τῶν λαχά-
νων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ
τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν 33
λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν, χωρὶς δὲ παραβολῆς 34
οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομέ- 35
νης· διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον 36
παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα
δὲ πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου 37
μεγάλη, τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε
ἤδη αὐτὸ βυθίζεσθαι. καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ 38
τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν
καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύ-
μεθα; καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπε τῇ 39
θαλάσσῃ· σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ
ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε 40
οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; καὶ ἐφοβήθησαν φόβον 41
μέγαν καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν,
ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

30-32) *Δν. δ' 9.18. Ἰζ. ιζ' 23. λα' 6. Λκ. ιγ' 18.19. Μτ. ιγ' 30-32. 37-39.*

33-34) *Μτ. ιγ' 34.*

35-41) *Λκ. η' 22-25. Μτ. η' 18. 23-27.*

Ε΄ Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν
2 τῶν Γεργεσηνῶν. καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου
εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος
3 ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς
μνήμασι, καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆ-
4 σαι, διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέ-
σθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς
πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι·
5 καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασι καὶ
ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λί-
6 θοις. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμε καὶ
7 προσεκύνησεν αὐτόν, καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί
ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω
8 σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε
9 τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπη-
ρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ ἀπεκρίθη λέγων· λε-
10 γεὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. καὶ παρεκάλει αὐ-
11 τὸν πολλὰ ἵνα μὴ ἀποστείλῃ αὐτοὺς ἔξω τῆς χώρας. ἦν
δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη πρὸς τῷ ὄρει·
12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες λέγοντες·
πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλ-
13 θωμεν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. καὶ
ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς
χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς
τὴν θάλασσαν· ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν
14 τῇ θαλάσσῃ. καὶ οἱ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον
καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ
15 ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός. καὶ ἔρχονται πρὸς
τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθή-
μενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα
16 τὸν λεγεῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς
οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν
17 χοίρων. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ

Ε΄. 1–14) *Λκ. η΄ 26-34. Μτ. η΄ 28-33.* | 15–16) *Λκ. η΄ 35-36.* 17) *Λκ. η΄ 37. Μτ. η΄ 34.*

τῶν ὁρίων αὐτῶν. καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ 18
πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ
ᾖ. καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς 19
τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς
ὅσα σοι ὁ Κύριος πεποίηκε καὶ ἠλέησέ σε. καὶ ἀπῆλθε 20
καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν 21
εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν
παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώ- 22
γων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς
πόδας αὐτοῦ καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι 23
τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ
τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ καὶ ζήσεται. καὶ ἀπῆλθε μετ' 24
αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον
αὐτόν. Καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, 25
καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανή- 26
σασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα,
ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, ἀκούσασα περὶ 27
τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν 28
τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ 29
πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται
ἀπὸ τῆς μάστιγος. καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν 30
ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν
τῷ ὄχλῳ ἔλεγε· τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; καὶ ἔλεγον 31
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά
σε, καὶ λέγεις τίς μου ἥψατο; καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν 32
τοῦτο ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, 33
εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ
καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· 34
θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην,

18–20) *ζ'31. Λκ. η'38.39.*
21–24) *ζ'32. Λκ. η'40-42. Μτ. θ' 1.18.19. Ἰν. δ'49.*
25–29) *Λκ. η'43.44. Μτ. θ'20.21.*
30–33) *Λκ. η'45-47.*
34) *Λκ. ζ'50. η'48. Μτ. θ'22.*

35 καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Ἔτι αὐτοῦ λα-
λοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες
ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδά-
36 σκαλον; ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λα-
λούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον
37 πίστευε. καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτῷ οὐδένα συνακολουθῆσαι
εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
38 Ἰακώβου. καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώ-
γου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζον-
39 τας πολλά, καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί θορυβεῖσθε
καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.
40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν πάντας παρα-
λαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ
τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον
41 ἀνακείμενον, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου
λέγει αὐτῇ· ταλιθά, κοῦμι· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον,
42 τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ
κοράσιον καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέ-
43 στησαν ἐκστάσει μεγάλῃ. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ
ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.
ς' Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα
2 ἑαυτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ
γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν·
καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· πόθεν
τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, καὶ
3 δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; οὐχ
οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰα-
κώβου καὶ Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν
αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο
4 ἐν αὐτῷ. ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστι προ-
φήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς
5 συγγενέσι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ
οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπι-

35–37) Λκ. η' 49-51. 38–43) Λκ. ζ' 14. η' 52-56. Μτ. θ' 23-26. Πρ. θ' 40.41.
ς'. 1–6) Λκ. δ' 16-24. Μτ. ιγ' 54-58.

θεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσε· καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπι- 6
στίαν αὐτῶν. Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.
Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς 7
ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν
πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς 8
ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ
πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, ἀλλ' ὑπο- 9
δεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδεδύσθαι δύο χιτῶνας.
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ 10
μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν· καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέ- 11
ξωνται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι
ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν
ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτό-
τερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως
ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα 12
μετανοήσωσι, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλει- 13
φον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης· φανερὸν γὰρ ἐγέ- 14
νετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτί-
ζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ
δυνάμεις ἐν αὐτῷ. ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι 15
δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ἐστὶν ὡς εἷς τῶν προφητῶν.
ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρῴδης εἶπεν ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα 16
Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. αὐτὸς 17
γὰρ ὁ Ἡρῴδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην καὶ
ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.
ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρῴδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι 18
ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ Ἡρῳδιὰς 19
ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ

ιγ'53-58. Ἰν. δ'44. ς'42. ζ'15.
7–11) Λκ. θ'1-5. ι'1-11. Μτ. ι'1. 9-10.12.14-15.
12–13) ζ'33. η'23. Λκ. θ'6. Ἰν. θ' 6. Ἰκ. ε'14.15.
14) Λκ. θ'7. Μτ. ιδ'1.2.
15) Λκ. θ'8. Μτ. ις'14.
16) Λκ. θ'9.
17) Λκ. γ'19.20. Μτ. ιδ'3.
18–29) Μτ. ιδ'4-12.

20 ἠδύνατο· ὁ γὰρ Ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς
αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν,
καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίει καὶ ἡδέως αὐτοῦ
21 ἤκουε. καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρῴδης
τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν
αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλι-
22 λαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρῳ-
διάδος καὶ ὀρχησαμένης καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρῴδῃ καὶ
τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ·
23 αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. καὶ ὤμοσεν
αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς
24 βασιλείας μου. ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς·
τί αἰτήσομαι; ἡ δὲ εἶπε· τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
25 βαπτιστοῦ. καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς
τὸν βασιλέα ᾐτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα μοι δῷς ἐξ-
αυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
26 καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεύς, διὰ τοὺς ὅρκους
καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆ-
27 σαι. καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα
28 ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν
ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ,
29 καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ
ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον καὶ ἦραν τὸ πτῶμα
αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.
30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδί-
31 δαξαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν
εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον· ἦσαν γὰρ οἱ
ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν
32 εὐκαίρουν· καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον ἐν πλοίῳ
33 κατ' ἰδίαν. καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας, καὶ ἐπέγνωσαν
αὐτοὺς πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέ-

30) *Λκ. θ'10. ι'17.* | *Μτ. θ'36. ιδ'13-15. Ἰν. ς'5.6.*
31–36) *γ'20. η'1-4. Λκ. θ'10-12.*

δραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτοὺς καὶ συνῆλθον πρὸς
αὐτόν. Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον καὶ 34
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ
ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.
Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ 35
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος
καὶ ἤδη ὥρα πολλή· ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες 36
εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς
ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 37
εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων
ἄρτους καὶ δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν; ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πό- 38
σους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες λέ-
γουσι· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνα- 39
κλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.
καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεν- 40
τήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο 41
ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ κατέ-
κλασε τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρα-
θῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. καὶ 42
ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν κλασμάτων 43
δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. καὶ 44
ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.
Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι 45
εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊ-
δάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον· καὶ ἀποταξάμενος 46
αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ὀψίας 47
γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ
αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζο- 48
μένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς·
καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς
αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἤθελε παρελ-
θεῖν αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς 49

[34–44]) η' 5-9. Λκ. θ' 13-17. Μτ. ιδ' 16-21. ιε' 33-38. Ἰν. ς' 7-13.

[45–52]) η' 17. Μτ. ιδ' 22-33.

50 θαλάσσης ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· πάν-
τες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως ἐλά-
λησε μετ' αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι,
51 μὴ φοβεῖσθε. καὶ ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον πρὸς αὐτούς,
καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυ-
52 τοῖς ἐξίσταντο καὶ ἐθαύμαζον. οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ
τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.
53 Καὶ διαπεράσαντες ἀπῆλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρὲτ
54 καὶ προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ
55 πλοίου εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτὸν περιέδραμον ὅλην τὴν
περίχωρον ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις
τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ
56 ἐστι· καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ
ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας καὶ
παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσῴζοντο.
Ζ' Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες
2 τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων· καὶ ἰδόν-
τες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσί, τοῦτ' ἔστιν
3 ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρτους, ἐμέμψαντο· οἱ γὰρ Φαρι-
σαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται
τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν
4 τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσων-
ται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον
κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων
5 καὶ κλινῶν· ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ
οἱ γραμματεῖς· διατί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου
κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλ' ἀνίπτοις
6 χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ-
τοῖς ὅτι καλῶς προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν
ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· ***οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί
με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·***
7 ***μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐν-***

53–56) *Μτ. ιδ' 34-36. Πρ. ε' 15.* | **Ζ'.** 1–23) *Λκ. ια' 38. Μτ. ιε' 1-20. κγ' 25. 26.*

τάλματα ἀνθρώπων. ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ 8
Θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτι-
σμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα
πολλὰ ποιεῖτε. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν 9
ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε.
Μωϋσῆς γὰρ εἶπε· ***τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μη-*** 10
τέρα σου· καί· ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ
τελευτάτω· ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πα- 11
τρὶ ἢ τῇ μητρί, κορβᾶν, ὅ ἐστι δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ
ὠφεληθῇς, καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ 12
πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ἀκυροῦντες τὸν λόγον 13
τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ προσκαλεσάμενος 14
πάντα τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀκούετέ μου πάντες
καὶ συνίετε. οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπο- 15
ρευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ἀλλὰ
τὰ ἐκπορευόμενά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.
Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων 17
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς. καὶ λέ- 18
γει αὐτοῖς· οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὔπω νοεῖτε
ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον
οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐ- 19
τοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν
ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.
ἔλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο 20
κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν 21
ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοι-
χεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, 22
δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερη-
φανία, ἀφροσύνη· πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκ- 23
πορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου 24
καὶ Σιδῶνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελε

24-30) *Μτ. ιε' 21-28.*

25 γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. ἀκούσασα γὰρ γυνὴ
περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκά-
θαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ·
26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ
ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς
27 αὐτῆς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορτα-
σθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον
28 τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. ἡ δὲ ἀπεκρίθη
καὶ λέγει αὐτῷ· ναί, Κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω
τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.
29 καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε· ἐξελήλυθε
30 τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου. καὶ ἀπελθοῦσα εἰς
τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρε τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν
κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.
31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος
ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον
32 τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν
μογιλάλον καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ
33 τὴν χεῖρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου
κατ' ἰδίαν ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐ-
34 τοῦ, καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀνα-
βλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξε καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφ-
35 φαθά, ὅ ἐστι διανοίχθητι. καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν
αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐ-
36 τοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μη-
δενὶ εἴπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον
37 περισσότερον ἐκήρυσσον. καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσ-
σοντο λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κω-
φοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.
Η' Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος
καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς
2 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ
τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσί μοι καὶ

31-37) α' 43-45. ς' 13.41. η' 23. Μτ. ιε' 29-31. Ἰν. ια' 41. | Η'. 1-10) ς' 34-44. Μτ. ιε' 32-39.

οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νή- 3
στεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς
γὰρ αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἥκασι. καὶ ἀπεκρίθησαν 4
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· πόθεν τούτους δυνήσεταί τις
ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; καὶ ἐπηρώτα αὐ- 5
τούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά. καὶ 6
παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ
ὄχλῳ. καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ αὐτὰ εὐλογήσας εἶπε 7
παρατιθέναι καὶ αὐτά. ἔφαγον δὲ καὶ ἐχορτάσθησαν, 8
καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας. ἦσαν 9
δὲ ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. Καὶ ἐμβὰς 10
εὐθὺς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν
εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συζητεῖν 11
αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ,
πειράζοντες αὐτόν. καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐ- 12
τοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. καὶ 13
ἀφεὶς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον ἀπῆλθε πάλιν. Καὶ ἐπε- 14
λάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον
μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς 15
λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλή- 16
λους λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. καὶ γνοὺς ὁ 17
Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην
ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέ- 18
πετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημο-
νεύετε; ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντα- 19
κισχιλίους, καὶ πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις
ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ· δώδεκα. ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς 20

11–13) *Μτ. ις' 1.4.* | 14–21) *ς' 41-44.52. Μτ. ις' 5-12.*

τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλα-
21 σμάτων ἤρατε; οἱ δὲ εἶπον· ἑπτά. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
οὔπω συνίετε;
22 Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδά. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυ-
23 φλὸν καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. καὶ
ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήγαγεν αὐτὸν
ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπι-
24 θεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. καὶ
ἀναβλέψας ἔλεγε· βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὡς δένδρα
25 περιπατοῦντας. εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι, καὶ
26 ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας. καὶ
ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ λέγων· μηδὲ εἰς
τὴν κώμην εἰσέλθῃς μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.
27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς
κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπη-
ρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέ-
28 γουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· Ἰωάν-
νην τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν
29 προφητῶν. καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με
λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· σὺ
30 εἶ ὁ Χριστός. καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέ-
31 γωσι περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμα-
σθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ
τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς
32 ἡμέρας ἀναστῆναι· καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ
προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.
33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετί-
μησε τῷ Πέτρῳ λέγων· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· ὅτι
34 οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ

22) ς' 56.
23) ς' 13. ζ' 33. Ἰν. θ' 6.
27–30) ς' 15. Λκ. θ' 18-21. Μτ. ις' 13-20.
31) Λκ. θ' 22. Μτ. ις' 21.
32–33) Μτ. ις' 22.23.
34–38) Λκ. θ' 23-26. Μτ. ις' 24-27.

προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρ-
νησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ 35
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ
ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐ-
τήν. τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐὰν κερδήσῃ τὸν κό- 36
σμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει 37
ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἐὰν 38
ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ
ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Καὶ **Θ'**
ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε
ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν
ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέ- 2
τρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην καὶ ἀναφέρει
αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετε-
μορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγέ- 3
νετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιών, οἷα γναφεὺς ἐπὶ
τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτω λευκᾶναι. καὶ ὤφθη αὐτοῖς 4
Ἠλίας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββί, καλόν 5
ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ
μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἠλίᾳ μίαν. οὐ γὰρ ᾔδει τί 6
λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπι- 7
σκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέ-
γουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός·
αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι 8
οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.
Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους διεστείλατο 9
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ

Θ'. 1) *Λκ. θ'27. Μτ. ιϛ'28.* | 2–10) *Λκ. θ'28-36. Μτ. ιζ'1-9.*

10 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον
ἐκράτησαν, πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστι τὸ ἐκ νε-
11 κρῶν ἀναστῆναι. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, ὅτι
λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον.
12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶ-
τον ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν
13 τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενωθῇ; ἀλλὰ
λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ
ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν ὄχλον πολὺν
15 περὶ αὐτούς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. καὶ
εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ
16 προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησε τοὺς
17 γραμματεῖς· τί συζητεῖτε πρὸς ἑαυτούς; καὶ ἀποκριθεὶς
εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου
18 πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν
καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς
ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς
19 σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς αὐτῷ λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς
ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός
20 με. καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν
εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς
21 γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐ-
τοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ
22 εἶπε· παιδιόθεν. καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε
καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι,
23 βοήθησον ὑμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυ-
24 νατὰ τῷ πιστεύοντι. καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ
τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε· πιστεύω, κύριε· βοή-
25 θει μου τῇ ἀπιστίᾳ. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει
ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ·

11–13) *Μτ. ια' 14. ιζ' 10-13. κς' 24.* | 14–27) *Λκ. θ' 37-42. ιζ' 5. Μτ. ιζ' 14-18.*

τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω,
ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. καὶ 26
κρᾶξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν ἐξῆλθε, καὶ ἐγένετο
ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ὁ δὲ Ἰη 27
σοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέ-
στη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 28
ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν
ἐκβαλεῖν αὐτό. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐ- 29
δενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γα- 30
λιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ· ἐδίδασκε γὰρ 31
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀπο-
κτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
στήσεται. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐ- 32
τὸν ἐπερωτῆσαι.

Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενό- 33
μενος ἐπηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς
διελογίζεσθε; οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διε- 34
λέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. καὶ καθίσας ἐφώ- 35
νησε τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει πρῶ-
τος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκο-
νος. καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, 36
καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν ἓν τῶν 37
τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέ-
χεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ
τὸν ἀποστείλαντά με.

Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης λέγων· διδάσκαλε, εἴ- 38
δομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια,
ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· μὴ κωλύετε 39
αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ

28–29) *Μτ. ιζ' 19-21.*
30–32) *η' 31. Λκ. β' 50. θ' 43-45. ιη' 34. Μτ. ιζ' 22.23. Ἰν. ι' 6. ιβ' 16.*
33–37) *ι' 16.44. Λκ. θ' 46-48. Μτ. ιη' 1-5.*
38–40) *Ἀρ. ια' 27.28. Λκ. θ' 49.*

40 ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με. ὃς
41 γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. ὃς γὰρ ἂν
ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι
Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν
42 μισθὸν αὐτοῦ. καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν
τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ
μᾶλλον εἰ περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον
43 αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἐὰν σκαν-
δαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοί ἐστι
κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα
ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον,
44 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέν-
45 νυται. καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον
αὐτόν· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν,
ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν,
46 εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ
47 τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλ-
μός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σοί ἐστι
μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ
τοὺς δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν
48 τοῦ πυρός, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ
49 πῦρ οὐ σβέννυται. πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ
50 πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται. καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ
τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε
ἐν ἑαυτοῖς ἅλας καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

Ι' Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας
διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπορεύονται πάλιν
ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐ-
2 τούς. καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐ-
τὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες

50. ια' 23. Μτ. ιβ' 30. 1Κρ. ιβ' 3.
41) Μτ. ι' 42.
42) Λκ. ιζ' 1.2. Μτ. ιη' 6.7. κς' 24.
43–48) Ἠσ. ξς' 24. Σρ. ζ' 17. Ἰδθ. ις' 17. Ἐβ. ι' 27. Μτ. ε' 29.30. ιη' 8.9.
49–50) Λτ. β' 13. Ἰζ. μγ' 24. Λκ. ιδ' 34.35. Μτ. ε' 13. Κλ. δ' 6.
Ι'. 1) Λκ. θ' 51. Μτ. ιθ' 1.2. Ἰν. ι' 22.40.
2–12) Μτ. ε' 31.32. ιθ' 3-9.

αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνετεί- 3
λατο Μωϋσῆς; οἱ δὲ εἶπον· ἐπέτρεψε Μωϋσῆς βιβλίον 4
ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 5
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν
ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην· ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτί- 6
σεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός· ***ἕνεκεν*** 7
τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὥστε οὐκέτι 8
εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ· ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄν- 9
θρωπος μὴ χωριζέτω. καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μα- 10
θηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν, καὶ λέγει αὐτοῖς· 11
ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην,
μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσασα τὸν 12
ἄνδρα γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.

Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα αὐτῶν ἅψηται· οἱ 13
δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. ἰδὼν δὲ ὁ 14
Ἰησοῦς ἠγανάκτησε καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία
ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιού-
των ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς 15
ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον,
οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ 16
κατηυλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμὼν εἷς 17
καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε
ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ 18
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς
ἀγαθὸς εἰμὴ εἷς ὁ Θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας· ***μὴ μοι-*** 19
χεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυ-
ρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, ***τίμα τὸν πατέρα σου καὶ***
τὴν μητέρα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· διδάσκαλε, 20
ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ὁ δὲ Ἰη- 21

13–16) *Λκ. β' 28. ιη' 15-17. Μτ. ιθ' 13-15.*
17–19) *Ἐξ. κα' 10. Δτ. κδ' 14. Σρ. δ' 1. Λκ. ιη' 18-20. Μτ. ιθ' 16-19.*
20–27) *Πρμ. ιά 28. Ψ. κβ' 1. νά 9. Λκ. ιη' 21-27. Μτ. ιθ' 20-26. 1Τμ. ς' 17.*

σοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ·
ἕν σε ὑστερεῖ· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, ὅσα
ἔχεις πώλησον καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν
ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυ-
22 ρόν σου. ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθε λυ-
23 πούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. καὶ περιβλε-
ψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς
δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν
24 τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται! οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο
ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς
λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποι-
θότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσ-
25 ελθεῖν· εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥα-
φίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
26 Θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες
27 πρὸς ἑαυτούς· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ'
οὐ παρὰ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.
28 Ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
29 πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν
ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα
ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγε-
30 λίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ
τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ πατέρα
καὶ μητέρα καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν
31 τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. πολλοὶ δὲ ἔσον-
ται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.
32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα·
καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ
ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς
δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμ-
33 βαίνειν, ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ὁ

28–30) *Λκ. ιη' 28-30. Μτ. ιθ' 27-29.*
31) *Λκ. ιγ' 30. Μτ. ιθ' 30.*
32–34) *Λκ. ιη' 31-33. Μτ. κ' (1-16) 17-19.*

υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι
καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ
παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ 34
καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης 35
υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν
αἰτήσωμεν ποιήσῃς ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε 36
ποιῆσαί με ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ 37
δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ
δόξῃ σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰ- 38
τεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ
βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; οἱ δὲ εἶπον 39
αὐτῷ· δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ μὲν πο-
τήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν 40
μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς
ἡτοίμασται. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανα- 41
κτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσ- 42
καλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς· οἴδατε ὅτι οἱ δο-
κοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ
οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν· οὐχ οὕτω 43
δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν
ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γε- 44
νέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς 45
τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆ-
σαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ 46
ἀπὸ Ἱεριχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ,
ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν
ὁδὸν προσαιτῶν. καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζω- 47
ραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· υἱὲ Δαυῒδ Ἰη-

35–40) *Μτ. κ' 20-24.*
41–45) *Λκ. κβ' 24-27. Μτ. κ' 25-28.*
46–52) *Λκ. ιη' 35-43. Μτ. κ' 29-34.*

48 σοῦ, ἐλέησόν με. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιω-
πήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν
49 με. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπε· φωνήσατε αὐτόν· καὶ φω-
νοῦσι τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε· φωνεῖ
50 σε. ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναστὰς ἦλθε
51 πρὸς τὸν Ἰησοῦν. καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ·
52 ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε,
καὶ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

ΙΑ΄ Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς Βηθσφαγῆ καὶ
Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο
2 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν
κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι
εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς
3 ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν
τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε ὅτι ὁ Κύριος αὐ-
τοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν
4 ὧδε. ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς
τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.
5 καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε
6 λύοντες τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετεί-
7 λατο ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. καὶ ἤγαγον τὸν
πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια
8 αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ. πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια
αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκο-
9 πτον ἐκ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν. καὶ
οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες·
ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
10 εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου
11 τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυΐδ· ***ὡσαννὰ*** ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ
εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς καὶ εἰς τὸ ἱερόν·

ΙΑ΄. 1–10) *Λκ. ιθ΄29-38. Μτ. κα΄ 1-9. Ἰν. ιβ΄12-16.* | 11) *Μτ. κα΄10.17.*

καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας,
ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.
Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας 12
ἐπείνασε· καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, 13
ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν
οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.
καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ· μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα 14
μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰη- 15
σοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ
τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν
κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς
περιστερὰς κατέστρεψε, καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ 16
σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐδίδασκε λέγων αὐτοῖς· οὐ 17
γέγραπται ***ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθή-
σεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;*** ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον λῃστῶν. καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ 18
Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπο-
λέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξε-
πλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, 19
ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ παραπορευόμενοι 20
πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. καὶ 21
ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· ῥαββί, ἴδε ἡ συκῆ
ἣν κατηράσω ἐξήρανται. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 22
λέγει αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν Θεοῦ. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν 23
ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, ἄρθητι καὶ βλήθητι
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ, ἀλλὰ πιστεύσει ὅτι ἃ λέγει γίνεται, ἔσται αὐτῷ ὃ
ἐὰν εἴπῃ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσ- 24
ευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται
ὑμῖν. καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι 25
ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς

12–14) *Μτ. κα' 18.19.*
15–19) *Λκ. ιθ' 45-48. Μτ. κα' 12.13.17.*
20–24) *Μτ. κα' 20-22.*
25–26) *Μτ. ς' 14.15.*

26 οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. εἰ δὲ ὑμεῖς
οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώ-
ματα ὑμῶν.
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ
περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς
28 καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκε
29 τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῇς; ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα
λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ
30 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρα-
31 νοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. καὶ ἐλογί-
ζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρα-
32 νοῦ, ἐρεῖ· διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἀλλὰ εἴ-
πωμεν, ἐξ ἀνθρώπων; — ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαν-
33 τες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὅτι προφήτης ἦν. καὶ
ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ
Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
ΙΒ´ Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· ἀμπελῶνα
ἐφύτευσεν ἄνθρωπος καὶ περιέθηκε φραγμὸν καὶ ὤρυ-
ξεν ὑπολήνιον καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐ-
2 τὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησε. καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς
γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν
3 λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. καὶ λαβόντες
4 αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. καὶ πάλιν ἀπέ-
στειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον λιθοβο-
λήσαντες ἐκεφαλαίωσαν καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.
5 καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ
πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέν-
6 νοντες. ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων, ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέ-
στειλε καὶ αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντρα-
7 πήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοί, θεα-

27–33) *Λκ. κ´1-8. Μτ. κα´23-27.* | ΙΒ´. 1–12) *Λκ. κ´9-19. Μτ. κα´33-46.*

σάμενοι αὐτὸν ἐρχόμενον, πρὸς ἑαυτοὺς εἶπον ὅτι οὗτός
ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ
ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν 8
αὐτὸν καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί 9
οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ
ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπε-
λῶνα ἄλλοις. οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε, ***λί-*** 10
θον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, 11
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; Καὶ ἐζήτουν 12
αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν
γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε. καὶ ἀφέντες
αὐτὸν ἀπῆλθον.

Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων 13
καὶ τῶν Ἡρῳδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. οἱ δὲ 14
ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀλη-
θὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις
εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν
τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. εἶπον οὖν ἡμῖν· ἔξεστι δοῦναι κῆν-
σον Καίσαρι ἢ οὔ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; ὁ δὲ εἰδὼς αὐ- 15
τῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέ-
ρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει 16
αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ
εἶπον· Καίσαρος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ- 17
τοῖς· ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ
τῷ Θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέ- 18
γουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέ-
γοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τινος 19
ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ
ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ
ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἑπτὰ οὖν ἀδελ- 20
φοὶ ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνή-

[13-17]*) γ΄ 6. Λκ. κ΄ 20-26. Μτ. κβ΄ 15-22.* | [18-27]*) Λκ. κ΄ 27-38. Μτ. κβ΄ 23-33.*

21 σκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα. καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν,
καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς οὐκ ἀφῆκε σπέρμα. καὶ
22 ὁ τρίτος ὡσαύτως. καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτά, καὶ οὐκ
ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
23 ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται
24 γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. καὶ ἀποκρι-
θεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε,
μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;
25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
26 περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ
βίβλῳ Μωϋσέως, ἐπὶ τοῦ βάτου πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ
Θεὸς λέγων, ***ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ***
27 ***καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ***; οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ
ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.
28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν
συζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώ-
29 τησεν αὐτόν· ποία ἐστὶ πρώτη πάντων ἐντολή; ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι πρώτη πάντων ἐντολή·
ἄκουε, Ἰσραήλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν Κύριος εἷς ἐστι·
30 ***καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρ-***
δίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. αὕτη πρώτη
31 ἐντολή. καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη· ***ἀγαπήσεις τὸν πλη-***
σίον σου ὡς ἑαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ
32 ἔστι. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, διδάσκαλε!
ἐπ' ἀληθείας εἶπας ὅτι εἷς ἐστι καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος
33 πλὴν αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρ-
δίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυ-
χῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλη-
σίον ὡς ἑαυτὸν πλεῖόν ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυτω-
34 μάτων καὶ θυσιῶν. καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν ὅτι νουνεχῶς

28–31) *Λκ. ιʹ 25-28. Μτ. κβʹ 35-40.*

32–34) *Λκ. κʹ 39. 40. Μτ. ζʹ 12. θʹ 13. κβʹ 46. Πρ. κςʹ 27-29.*

ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας
τοῦ Θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε διδάσκων ἐν τῷ 35
ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς
Δαυΐδ ἐστι; αὐτὸς γὰρ Δαυΐδ εἶπεν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ· 36
***λέγει ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
σου.*** αὐτὸς οὖν Δαυΐδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν 37
υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ
ἡδέως. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· βλέπετε 38
ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περι-
πατεῖν καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκα- 39
θεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς
δείπνοις. οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ 40
προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι! οὗτοι λήψονται πε-
ρισσότερον κρῖμα.
Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου 41
ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλά-
κιον. καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά· καὶ ἐλθοῦσα 42
μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης.
καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐ- 43
τοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον
πάντων ἔβαλε τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·
πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη 44
δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν,
ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.
Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ ΙΓ'
εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι
καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶ- 2
πεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ
μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.

35–37) Λκ. κ' 41-44. Μτ. κβ' 41-45.
38–40) Λκ. κ' 45-47. Μτ. κγ' 1. 5-7.14.
41–44) 4Βσ. ιβ' 9. Μρ. ιδ' 8. Λκ. κα' 1-4. Ἰν. η' 20. 2Κρ. η' 12.
ΙΓ'. 1–10) Λκ. κα' 5-13. Μτ. ε' 10-12. ι' 17-18. κδ' 1-12.14.

3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰά-
4 κωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα
ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συν-
5 τελεῖσθαι; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς ἤρξατο λέγειν αὐ-
6 τοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύ-
σονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ
7 πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ
ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ'
8 οὔπω τὸ τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ
βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τό-
9 πους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί. ἀρχαὶ ὠδίνων
ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς. παραδώσουσι γὰρ
ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δαρή-
σεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε
10 ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς· καὶ εἰς πάντα τὰ
11 ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. ὅταν δὲ
ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λα-
λήσητε, μηδὲ μελετᾶτε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες,
12 ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς
ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστή-
13 σονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. καὶ
ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
14 Ὅταν δὲ ἴδητε *τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως* τὸ ῥη-
θὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ — ὁ
ἀναγινώσκων νοείτω — τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέ-
15 τωσαν εἰς τὰ ὄρη, ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω
εἰς τὴν οἰκίαν μηδὲ εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας
16 αὐτοῦ, καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ
17 ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ

11) Λκ. κα'14.15. Μτ. ι'19.20.
12–13) Λκ. κα'16-19. Μτ. ι'21.22. κδ'13.
14–20) Λκ. ιζ'31. κα'20-24. Μτ. κδ'15-22.

ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
ραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν 18
χειμῶνος. ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα 19
οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς
ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσε 20
Κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ
διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσε τὰς ἡμέ-
ρας. καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, 21
ἰδοὺ ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχρι- 22
στοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέ-
ρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλε-
κτούς. ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν ἅπαντα. 23
Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκεί- 24
νην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ
φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 25
πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευ-
θήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 26
ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δό-
ξης. καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ ἐπι- 27
συνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέ-
μων, ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ 28
τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ὁ κλάδος
ἤδη γένηται ἁπαλὸς καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε
ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε 29
ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέ- 30
χρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ 31
παρελεύσονται, οἱ δὲ ἐμοὶ λόγοι οὐ μὴ παρελεύσονται.

Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶ- 32
δεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ
πατήρ. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴ- 33

21) Λκ. ιζ'23. Μτ. κδ'23.
22-23) Μτ. κδ'24-25. 2Πτ.γ'17.
24-27) Λκ. κα'25-27. Μτ. κδ' 29-31.
28-31) Λκ. κα' 28-33. Μτ. κδ' 32-35.
32) Μτ. κδ'36. 1Θσ. ε'1.2.
33) Λκ. κα'34-36. Μτ. κδ'42.

34 δατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος,
ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ
τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυ-
35 ρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ
οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ ἢ με-
36 σονυκτίου ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· μὴ ἐλθὼν ἐξαί-
37 φνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι
λέγω· γρηγορεῖτε.

ΙΔ' Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας. καὶ
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν
2 δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν. ἔλεγον δὲ μὴ ἐν τῇ
ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος
τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθε γυνὴ ἔχουσα
ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς, καὶ
συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς
4 κεφαλῆς. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς λέ-
5 γοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; ἠδύ-
νατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων
δηναρίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο
6 αὐτῇ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους
7 παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο ἐν ἐμοί. πάντοτε γὰρ
τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύ-
8 νασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ὃ
ἔσχεν αὕτη ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα
9 εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κη-
ρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ
ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 Καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε
11 πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. οἱ δὲ
ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύρια
δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ.

34-37) Λκ. ιβ' 36-46. ιθ' 12. Μτ. κδ' 43-κε' 14.
ΙΔ'. 1-2) Λκ. κβ' 1.2. Μτ. κς' 1-5.
3-9) Μτ. κς' 6-13. Ἰν. ιβ' 1-8.
10-11) Λκ. κβ' 3-6. Μτ. κς' 14-16.

Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα 12
ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις
ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; καὶ ἀπο- 13
στέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπά-
γετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κε-
ράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ 14
ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι ὁ διδά-
σκαλος λέγει· ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμά μου ὅπου τὸ πά-
σχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ αὐτὸς ὑμῖν 15
δείξει ἀνώγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοι-
μάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἦλθον 16
εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοί-
μασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ 17
τῶν δώδεκα· καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων 18
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παρα-
δώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι 19
καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς· μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος·
μήτι ἐγώ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· εἷς ἐκ τῶν 20
δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. ὁ 21
μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ
αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεν-
νήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λα- 22
βὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐ-
τοῖς καὶ εἶπε· λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.
καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, 23
καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό 24
ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ
πολλῶν ἐκχυνόμενον. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ 25
μὴ πίω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας
ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 26

12–16) *Λκ. κβ' 7-13. Μτ. κς' 17-19.*
17–25) *Λκ. κβ' 14-23. Μτ. κς' 20-29. Ἰν. ιγ' 21-26.*
26–31) *Λκ. κβ' 31-34. 39. Μτ. κς' 30-35.*

27 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθή-
σεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται, ***πα-
τάξω τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρό-***
28 ***βατα·*** ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς
29 τὴν Γαλιλαίαν. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· καὶ εἰ πάντες
30 σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ
ταύτῃ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρνήσῃ
31 με. ὁ δὲ Πέτρος ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον· ἐάν με
δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύ-
τως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.
32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ,
καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε ἕως
33 προσεύξωμαι. καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰά-
κωβον καὶ Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖ-
34 σθαι καὶ ἀδημονεῖν καὶ λέγειν αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν
ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγο-
35 ρεῖτε. καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ
τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ
36 ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, καὶ ἔλεγεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα
δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο·
37 ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλ' εἴ τι σύ. καὶ ἔρχεται καὶ
εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σί-
μων, καθεύδεις; οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;
38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πει-
ρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.
40 καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν
γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδει-
41 σαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ
λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε! ἀπέ-
χει· ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
42 θρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε,
ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.

[32–42]) *Λκ. κβ' 40-46. Μτ. κς' 36-46. Ἰν. ιη' 1. Ῥμ. η' 15. Γλ. δ' 6.*

Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται Ἰού- 43
δας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, καὶ μετ᾿ αὐτοῦ ὄχλος
πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπεσταλμένοι παρὰ
τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.
δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέ- 44
γων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτὸν καὶ
ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. καὶ ἐλθὼν εὐθέως προσελθὼν 45
αὐτῷ λέγει· χαῖρε, ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. οἱ 46
δὲ ἐπέβαλον ἐπ᾿ αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ ἐκράτησαν
αὐτόν. Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν 47
μάχαιραν ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖ-
λεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 48
αὐτοῖς· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύ-
λων συλλαβεῖν με· καθ᾿ ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἤμην ἐν 49
τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. ἀλλ᾿ ἵνα
πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον 50
πάντες. Καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθησεν αὐτῷ, περι- 51
βεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν
οἱ νεανίσκοι· ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυ- 52
γεν ἀπ᾿ αὐτῶν.

Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ 53
συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν 54
ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιε-
ρέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ
θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον 55
τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς
τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὕρισκον· πολλοὶ γὰρ 56
ἐψευδομαρτύρουν κατ᾿ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι
οὐκ ἦσαν. καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ᾿ 57
αὐτοῦ λέγοντες ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, 58
ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον

[43–46]) *Λκ. κβ΄47. Μτ. κς΄47-50.* **Ἰν.** *ς΄71. ιη΄3.*
[47]) *Λκ. κβ΄49-51. Μτ. κς΄51.*
[48–50]) *Λκ. κβ΄52.53. Μτ. κς΄55.56.*
[53–64]) *Λκ. κβ΄54.55.66-71.* **Μτ.** **κς΄***57-66.* **Ἰν.** *ιη΄15.16.* **ιθ΄***7.*

καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδο-
59 μήσω. καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον ἐπηρώτα τὸν Ἰη-
σοῦν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου κατα-
61 μαρτυροῦσιν; ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πά-
λιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ
62 ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·
ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν
καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νε-
63 φελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς
χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;
64 ἠκούσατε πάντως τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται;
οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου.
65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ·
προφήτευσον ἡμῖν τίς ἐστιν ὁ παίσας σε. καὶ οἱ ὑπηρέ-
ται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλον.
66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία
67 τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον
θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ
68 Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα. ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων·
οὐκ οἶδα οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω
69 εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ ἡ παιδί-
σκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστη-
70 κόσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ
μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ·
ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ καὶ ἡ λα-
71 λιά σου ὁμοιάζει. ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύ-
ναι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. καὶ
72 ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέ-
τρος τὸ ῥῆμα ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα
φωνῆσαι δίς, ἀπαρνήσῃ με τρίς· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

65) Λκ. κβ' 63-65. Μτ. κς' 67.68. 66-72) Λκ. κβ' 56-62. Μτ. κς' 69-75. Ἰν. ιη' 17.18.25-27.

Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ΙΕ'
ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ
ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν
καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ 2
Πιλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς εἶπεν αὐτῷ· σὺ λέγεις. καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ 3
ἀρχιερεῖς πολλά, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. ὁ δὲ Πι- 4
λᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν λέγων· οὐκ ἀποκρίνῃ οὐ-
δέν; ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς 5
οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλᾶτον.
Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ 6
ᾐτοῦντο. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συ- 7
στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πε-
ποιήκεισαν. καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι 8
καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀπεκρίθη αὐ- 9
τοῖς λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰου-
δαίων; ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν 10
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον 11
ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ὁ δὲ Πιλᾶ- 12
τος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· τί οὖν θέλετε ποιή-
σω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; οἱ δὲ πάλιν 13
ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· 14
τί γὰρ ἐποίησε κακόν; οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν·
σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ 15
τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν,
καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ 16
ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν·
καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ 17
πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον, καὶ ἤρξαντο ἀσπάζε- 18

ΙΕ'. 1) *Λκ. κγ' 1. Μτ. κζ' 1. 2. Ἰν. ιη' 28.*
2) *Λκ. κγ' 3. Μτ. κζ' 11. Ἰν. ιη' 38.*
3) *Λκ. κγ' 2. Μτ. κζ' 12.*
4–5) *Μτ. κζ' 13. 14. Ἰν. ιθ' 10.*
6–11) *Λκ. κγ' 4. 16-19. Μτ. κζ' 15-18. 20. 21. Ἰν. ιη' 40.*
12–15) *Λκ. κγ' 20-25. Μτ. κζ' 22-26. Ἰν. ιθ' 1.*
16–20) *Λκ. κγ' 11. Μτ. κζ' 27-31. Ἰν. ιθ' 2-3.*

19 σθαι αὐτόν· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἔτυ-
πτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ,
20 καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. καὶ ὅτε ἐνέ-
παιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέ-
δυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα
21 σταυρώσωσιν αὐτόν. Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα
Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα
Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι με-
23 θερμηνευόμενον κρανίου τόπος. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ
24 πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. καὶ σταυ-
ρώσαντες αὐτὸν διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλ-
25 λοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. ἦν δὲ ὥρα τρίτη
26 καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας
αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν
28 καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ
29 ἡ λέγουσα· **καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.** Καὶ οἱ παρα-
πορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κε-
φαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· οὐά, ὁ καταλύων τὸν ναὸν
30 καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν! σῶσον σεαυτὸν
31 καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρ-
χιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμ-
ματέων ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται
32 σῶσαι. ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω
νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν
αὐτῷ. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
33 Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην
34 τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης· καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόη-

21) Λκ. κγ' 26. Μτ. κζ' 32. (Ῥμ. ιϛ' 13. 1Τμ. α' 20).
22-23) Λκ. κγ' 33. 36. Μτ. κζ' 33. 34. Ἰν. ιθ' 17.
24) Λκ. κγ' 34. Μτ. κζ' 35. Ἰν. ιθ' 23. 24.
26) Λκ. κγ' 38. Μτ. κζ' 37. Ἰν. ιθ' 19.
27) Λκ. κγ' 32-33. Μτ. κζ' 38. Ἰν. ιθ' 32.
28) Ἠσ. νγ' 12. Λκ. κβ' 37.
29-32) Λκ. κγ' 35-37. 39-43. Μτ. κζ' 39-44.
33) Λκ. κγ' 44. Μτ. κζ' 45.
34-36) Μτ. κζ' 46-49. Ἰν. ιθ' 29.

σεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· ***Ἐλωῒ Ἐλωΐ, λιμᾶ***
σαβαχθανί; ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, ***ὁ Θεός μου ὁ***
Θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες; καί τινες τῶν παρε- 35
στηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον· ἴδε Ἠλίαν φωνεῖ. δρα- 36
μὼν δὲ εἷς καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθείς τε κα-
λάμῳ ἐπότιζεν αὐτὸν λέγων· ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγά- 37
λην ἐξέπνευσε. Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη 38
εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων 39
ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτω κράξας ἐξέ-
πνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.
Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν 40
αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰα-
κώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ Σαλώμη, αἳ 41
καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διη-
κόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ
εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστι 42
προσάββατον, ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐ- 43
σχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλᾶτον
καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύ- 44
μασεν εἰ ἤδη τέθνηκε, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυ-
ρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε· καὶ γνοὺς 45
ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ.
καὶ ἀγοράσας σινδόνα καὶ καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησε τῇ 46
σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατο-
μημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύ-
ραν τοῦ μνημείου. ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μα- 47
ρία Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται.

Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδα- Ιϛ΄

37–38) *Λκ. κγ΄ 45. 46. Μτ. κζ΄ 50. 51. Ἰν. ιθ΄ 30.*
39) *Λκ. κγ΄ 47. Μτ. κζ΄ 54.*
40–41) *Λκ. κγ΄ 49. Μτ. κζ΄ 55. 56.*
42–46) *Λκ. β΄ 25. 38. κγ΄ 50-54. Μτ. κζ΄ 57-60. Ἰν. ιθ΄ 38-42.*
47) *40. Λκ. κγ΄ 55. κδ΄ 10. Μτ. κζ΄ 61.*
Ιϛ΄. 1) *ιε΄ 40. 47. Λκ. κγ΄ 56.*

ληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρα-
2 σαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. καὶ λίαν
πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνα-
3 τείλαντος τοῦ ἡλίου. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀπο-
κυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;
4 καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λί-
5 θος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ
μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς,
περιβεβλημένον στολὴν λευκήν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν.
6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε
τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν
7 ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλ' ὑπάγετε
εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶ-
8 πεν ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου·
εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν
εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.
9 Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον
Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμό-
10 νια. ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γε-
11 νομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. κἀκεῖνοι ἀκούσαντες
12 ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν. Μετὰ δὲ
ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ
13 μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. κἀκεῖνοι ἀπελθόν-
τες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.
14 Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη,
καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν,
ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευ-
15 σαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον

2–8) Λκ. κδ'1. Μτ. κη'1. Ἰν. κ'1.
4–5) Λκ. κδ' 2-4. Μτ. κη' 2-3. Ἰν. κ'12.
6) Λκ. κδ'5. Μτ. κη'5-6.
7) ιδ'28. Μτ. κη'7.
8) Μτ. κη'8.
9–11) ιε'40. Λκ. η'2. Μτ. κζ'56. Ἰν. κ'1-18.
12–13) Λκ. κδ'13-35.
14) Λκ. κδ'25.36-48. Μτ. κη'16. Ἰν. κ'19-23. 1Κρ. ιε'5.
15) Λκ. κδ'47. Μτ. κη'19.

ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ πι- 16
στεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας
κατακριθήσεται. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα πα- 17
ρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι·
γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς· ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανά- 18
σιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει· ἐπὶ ἀρρώστους
χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν.

Ὁ μὲν οὖν Κύριος μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελή- 19
φθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.
ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου 20
συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπα-
κολουθούντων σημείων. ἀμήν.

16) *Ιν. γ' 3.5.15-18.36. ϛ' 47. ιβ' 48. Πρ. β' 38. Ῥμ. ε' 1. 1Κρ. α' 18-24. Γλ. β' 16. Ἑβ. γ' 12-δ' 3.*

17-18) *ϛ' 13. Λκ. θ' 2. ι' 17-19. Μτ. ι' 8. Ἰν. ιδ' 12. Πρ. β' 4. γ' 1-9. ε' 12.15.16. η' 7. ι' 44-46. ιδ' 3. ιϛ' 16-18. ιθ' 6. 11-16. κ' 7-12. κη' 3-9. 1Κρ. ιβ' 10. 28. 2Κρ. ιβ' 12. Ἑβ. β' 4. Ἰκ. ε' 14. 15.*

19) *4Βσ. β' 11. Ψ. ρθ' 1. Λκ. κδ' 50.51. Μτ. κβ' 44. Ἰν. ϛ' 62. κ' 17. Πρ. α' 2.9-11. ζ' 55-56. Ῥμ. η' 34. Ἐφ. α' 20-21. Κλ. γ' 1. 1Τμ. γ' 16. Ἑβ. α' 3.13. η' 1. ι' 12. ιβ' 2. 1Πτ. γ' 22.*

20) *17.18. Πρ. ιδ' 3. Ἑβ. β' 4.*

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Α' Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγη-
σιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων
2 καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ
3 ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξε κἀμοί, παρηκο-
λουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι,
4 κράτιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης
λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως τῆς
Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας
Ἀβιά, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών,
6 καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφό-
τεροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς
7 ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι. καὶ
οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα,
καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν
8 ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει
9 τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος
τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν
10 ναὸν τοῦ Κυρίου· καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ
11 προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. ὤφθη δὲ
αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστη-

Α'. 2) Ἰν. α' 14. ιε' 27. ιθ' 35. κ' 29-31. κα' 34. Πρ. α' 21.22. δ' 20. κς' 16. Ἑβ. β' 3. 1Πτ. ε' 1. 2Πτ. α' 16-18. 1Ἰν. α' 1-3.

3) Πρ. α' 1. κγ' 26. κδ' 3.

4) Πρ. ιη' 25. Γλ. ς' 6.

5) Ἐξ. ς' 22. 1Πρ. κδ' 4-20. 2Πρ. η' 14. λα' 2. λε' 4. Νεμ. ιβ' (4) 8.17. ιγ' 30. Μτ. β' 1.

6) Γν. ζ' 1. ιζ' 1. κς' 5. Δτ. δ' 40. ς' 2. 3Βσ. η' 58. θ' 4. Ψ. ριη' 1. Ἰβ. α' 2.8. Λκ. β' 25. Πρ. ι' 2.22.

7) Γν. ις' 1. ιζ' 17. κε' 21. Λκ. α' 18.

8-10) Ἐξ. λ' 1.7. 1Πρ. κγ' 6-13. κδ' 19. 2Πρ. ιγ' 10.11. Ἑβ. θ' 2.6.

11-12) Ἰσ. Ν. ε' 13.14. Κρτ. ς' 12. ιγ' 3 Δν. ι' 5.8.9. Λκ. α' 26-29. β' 9. ε' 8.9. Μτ. κη' 3.4. Πρ. ι' 3.4.

ρίου τοῦ θυμιάματος. καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, 12
καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ 13
ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέη-
σίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι,
καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· καὶ ἔσται χαρά 14
σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ
χαρήσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ 15
οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ Πνεύματος Ἁγίου
πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πολλοὺς 16
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐ-
τῶν· καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύ- 17
ματι καὶ δυνάμει Ἠλιού, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων
ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμά-
σαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. καὶ εἶπε Ζαχαρίας 18
πρὸς τὸν ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ
εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτῆς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· 19
ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ
ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι
ταῦτα· καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆ- 20
σαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπί-
στευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς
τὸν καιρὸν αὐτῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζα- 21
χαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ
ναῷ. ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ 22
ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς
ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. καὶ ἐγένετο 23
ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλ-

13-14) *Κρτ. ς' 22.23. Δν. ι 12. Λκ. α' 30.31.58.60-63. β' 10. Μτ. α' 21. κη' 5. Ἰν. ε' 35.*
15-16) *Λτ. ι' 9. Ἀρ. ς' 3. Κρτ. ιγ' 4.5. 1Βσ. α' 11. Ἠσ. μθ' 1. Ἰρ. α' 5. Λκ. α' 32.76-79. Μτ. ια' 18. Γλ. α' 5.*
17) *Μλ. δ' 3-5. Σρ. μη' 10. Μτ. γ' 3.4. ια' 10-14.*
18) *Γν. ιε' 8. ιη' 11. Λκ. α' 7.*
19) *Δν. η' 16. θ' 21. Τβ. ιβ' 15. Λκ. α' 26. Μτ. ιη' 10.*
20) *Ἰζ. γ' 26. κδ' 27. Λκ. α' 22. 45.62-64. Μτ. δ' 7.*
21) *γ' 15. (Ἐξ. λβ' 1).*
22) *20. κδ' 23.*
23) *α' 39.40.*

24 θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας
συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν
25 ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν
ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός
μου ἐν ἀνθρώποις.
26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γα-
βριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα
27 Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρί, ᾧ
ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυΐδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρ-
28 θένου Μαριάμ. καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν
εἶπε· χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ·
29 εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. ἡ δὲ ἰδοῦσα διετα-
ράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη
30 ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φο-
31 βοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδοὺ
συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ
32 ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψί-
στου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν
33 θρόνον Δαυΐδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ
τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας
34 αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγε-
35 λον· πῶς ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα Ἅγιον ἐπε-
λεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι·
διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.
36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συνειλη-
φυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν

24–25) Γν. λ'23. Ἡσ. δ'1. μζ'9. νδ'1.4. Ψ. ριβ'9. Λκ. α'44.
26–27) α'36. β'4. Μτ. α'1.18. β'23.
28) Δτ. κη'3-8. Κρτ. ε'24. ς'12. Λκ. α'42. ια'27. Ἐφ. α'6.
29) 11.12.
30) Γν. ς'8. ιθ'19. Ηρ. ζ'46. Ἑβ. δ'16.
31) Γν. ις'11. Μτ. α'21.23.
32–33) 2Βσ. ζ'12.16. 1Πρ. κβ'10. Ψ. μδ'7. πη'30-37. Μχ. δ'7. Ἡσ. θ'6.7. ις'5. Δν. β'44. ζ'14.27. Λκ. α'15.35.76. Μτ. α'1. γ'17. Ἰν. ιβ'34. Ἑβ. α'8. ζ'1 κτλ.
34) Γν. ιθ'8. Κρτ. ια'39. Μτ. α'18.
35) Γν. α'2. Ἐξ. μ'35. Ἀρ. θ'15. Λκ. α'32. Μτ. α'20. Μρ. α'24.
36) 7.24-26.

αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ 37
τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. εἶπε δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη 38
Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπο- 39
ρεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα,
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο 40
τὴν Ἐλισάβετ. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν 41
ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοι-
λίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ
καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη 42
σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
σου. καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυ- 43
ρίου μου πρός με; ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ 44
ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος
ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ πι- 45
στεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ
παρὰ Κυρίου. Καὶ εἶπε Μαριάμ· 46

Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον καὶ ἠγαλλίασε 47
τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου,
ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. 48
ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί·
ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς καὶ ἅγιον τὸ 49
ὄνομα αὐτοῦ,
καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμέ- 50
νοις αὐτόν.
Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν 51
ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν·
καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσε ταπεινούς, 52

37) *Μτ. ιθ' 26.*
38) *Τβ. ιβ' 21. Λκ. κδ' 31.*
39) *Ἰσ. Ν. κ' 7. κα' 11.*
41) *Γν. κε' 22. Λκ. α' 15. 44. 67. β' 25.*
42) *28.* 44) *41.*
45) *20. Ἰν. κ' 29. 1Πτ. α' 8. 9.*
46–47) *1Βσ. α' 11. β' 1. Ψ. λδ' 9. Ἡσ. ξα' 10. Ἀββ. γ' 18.*
48) *Γν. λ' 13. 1Βσ. α' 11. Μλ. γ' 12. Λκ. ια' 27.*
49) *1Βσ. ιβ' 24. Ψ. ρι' 9. Λκ. α' 58.*
50) *Ἐξ. κ' 6. Ἡσ. να' 8. Ψ. ρβ' 13. 17.*
51–53) *1Βσ. β' 4-10. 2Βσ. κβ' 28. Ἰβ. ε' 11. 12. ιβ' 16-24. λς' 7. Ψ. λβ'*

53 πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξα-
πέστειλε κενούς.
54 ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους,
55 καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀ-
βραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.
56 Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς καὶ
ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐ-
58 τήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ
οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐ-
59 τοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο ἐν
τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ
ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχα-
60 ρίαν. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐχί,
61 ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν ὅτι
οὐδείς ἐστιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνό-
62 ματι τούτῳ· ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέ-
63 λοι καλεῖσθαι αὐτόν. καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψε
λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν
64 πάντες. ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ
65 ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. καὶ
ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς,
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
66 τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο
67 ἔσται; καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ Ζαχαρίας
ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου καὶ προε-
φήτευσε λέγων·

10. λγ'11. πη'11. ϛ'9.35-43. ριβ' 7.8. Σρ. ι' 12-17. Ἠσ. κθ' 14. Ἰρ. λη':α'25. Μτ. ια'25.26.

54-55) Γν. ιζ'7.19. κβ'17.18. κϛ' 3.4. Λτ. κϛ'42. Δτ. ζ'8. Ψ. ιζ'51. ϟζ'3. ρδ'8.9. ρλα'11.12. Μχ. ζ' 20. Ἠσ. μα'8.9. μβ' 1. Ἰζ. ιϛ'60. Λκ. α'69-74. Γλ. γ'16.

57) Γν. κε'24. Λκ. β'6.

58) Γν. ιθ'19. Λκ. α'14.49.

59) Γν. ιζ'10-12. κα'4. Λτ. ιβ'3. Λκ. β'21. Ἰν. ζ'22. Πρ. ζ'8.

60-63) 13. *64) 20.*

65-66) 1Βσ. κα'12. Λκ. β'18.19. 51. Πρ. β'43. ε'5.11. ια'21. ιθ'17.

67) 41.

Εὐλογητὸς Κύριος, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, 68
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,
καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαυῒδ 69
τοῦ παιδὸς αὐτοῦ,
καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων, τῶν ἀπ᾿ 70
αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,
σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων 71
τῶν μισούντων ἡμᾶς,
ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆ- 72
ναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,
ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, 73
τοῦ δοῦναι ἡμῖν ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν 74
ἡμῶν ῥυσθέντας,
λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον 75
αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.
Καὶ σύ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· 76
προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου
ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας 77
τῷ λαῷ αὐτοῦ,
ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν διὰ σπλάγχνα ἐλέους 78
Θεοῦ ἡμῶν,
ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους
ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, 79
τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.
Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ 80
ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς
τὸν Ἰσραήλ.

68) Γν. ν΄ 24. Ἐξ. δ΄ 31. 3Βσ. α΄48. η΄15. Τβ. ια΄ 16. Σρ. μς΄14. Ψ. μ΄ 14. οα΄18.19. οθ΄ 15. ρε΄48. ρι΄ 9. ρκθ΄7.8. Λκ. α΄ 78. β΄ 25. ζ΄ 16. κδ΄21. Μτ. α΄21.

69–71) 1Βσ. β΄ 10. Σρ. μζ΄5.11. Ψ. ιζ΄2-3. πη΄18-30. ϟα΄11. ρε΄10. ρλα΄ 17. ρμη΄14. Ἡσ. θ΄6.7. Ἱρ. Θρ. β΄17. Ἰζ. κθ΄21, Μτ, α΄1. Πρ. γ΄21. δ΄25.

72–75) Γν. κδ΄12. Κρτ. α΄ 24. Ἱρ. ια΄5. Λκ. α΄32.33.54.55. ι΄37. Ἰν. δ΄23. Ρμ. ιβ΄1. Ἐφ. δ΄24. Ττ. β΄12-14. Ἑβ. ς΄13.17. θ΄14.

76–77) Ἀρ. κδ΄17. Λκ. α΄15-17. 32.35. Μτ. γ΄1-3. δ΄16. Ἰν. ε΄35.

78–79) Ἡσ. δ΄2. θ΄2. Ἱρ. κγ΄5. Ζχ. γ΄ 8. ς΄12. Λκ. α΄68. Μτ. δ΄16. ια΄28-30.

80) Λκ. β΄40,52. Μτ. γ΄1. Ἐφ. γ΄16.

Β' Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθε δόγμα
παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν
2 οἰκουμένην. αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμο-
3 νεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. καὶ ἐπορεύοντο πάν-
4 τες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. ἀνέβη
δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ
εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυΐδ, ἥτις καλεῖται Βηθ-
λεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυΐδ,
5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ
6 γυναικί, οὔσῃ ἐγκύῳ. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς
7 ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ
ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνω-
σεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ
ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.
8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦν-
τες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποί-
9 μνην αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς
καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν
10 φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεῖ-
σθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις
11 ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ,
12 ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυΐδ. καὶ τοῦτο
ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον,
13 κείμενον ἐν φάτνῃ. καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγ-
γέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν Θεὸν
14 καὶ λεγόντων· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς

Β'. 1–3) *Δν. β'13. Πρ. ε'37. ιζ'7.*
4) *1Βσ. ις'1.4.18. Μχ. ε'2. Λκ. β'11. Μτ. α'6-16. β'1.5.6. Ἰν. ζ'42.*
5) *α'27. Μτ. α'18.*
6–7) *α'57. Μτ. α'25.*
9) *Ἐξ. ις'7.10. κδ'16.17. Λτ. ϑ'6. Πρ. ζ'55. ιβ'7. κβ'6-11. κς'13-16. Ἀπ. ιε'8. κα'11.23.*
10–11) *Ἡσ. ϑ'6. Λκ. α'13.77. β'4. Μτ. α'16. 21.*
12) *1Βσ. β'34. ι'2. 4Βσ. κ'8.9. Ἡσ. ζ'11.14. λη'7.22. Λκ. β'7.*
13) *Γν. κη'12.13. λβ'1.2. 3Βσ. κβ'19. Ψ. ρβ'20.21. ρμη'1.2. Δν. ζ'10. Μτ. κς'53. Ἀπ. ε'11.*
14) *Ἰβ. ις'19. Σρ. μγ'9. Ψ. οα'7. πδ'8-11. Ἡσ. μδ'23. μϑ'13. Ἀγγ. β'9. Λκ. α'79. ιϑ'38. Μτ. κα'8.9. Ῥμ. ε'1.2.8-11. Ἐφ. β'3-7.12-18.*

εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. καὶ ἐγένετο ὡς 15
ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ
ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν
δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός,
ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. καὶ ἦλθον σπεύσαντες, 16
καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέ-
φος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν 17
περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παι-
δίου τούτου· καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ 18
τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. ἡ δὲ 19
Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλ-
λουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμέ- 20
νες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν 21
τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ
κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν
ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐ- 22
τῶν κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς
Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται 23
ἐν νόμῳ Κυρίου ***ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν***
ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται, καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν 24
κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ***ζεῦγος τρυγό-***
νων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν. Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄν- 25
θρωπος ἐν Ἱεροσολύμοις ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ
ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος
παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ Πνεῦμα ἦν Ἅγιον ἐπ' αὐ-
τόν· καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύμα- 26

15) *Πρ. θ'38. ια'19.*
16) *Μτ. β'11.*
17) *10-12.*
18–19) *α'65. 66. β'33.47.48.51.*
20) *ζ'15.16. ιθ'37. κδ'52.53.*
21) *α'31.57-59. β'6. Μτ. γ'15.*
22–24) *Ἐξ. ιγ'2.12-15. Λτ. ε'11. ιβ'2-8. Ἀρ. γ'13. η'16-19. Λκ. β'21.*
25) *Ἡσ. μ'1.2. μθ'13. Λκ. β'38. κδ'21. Μρ. ιε'43.*
26) *Ψ. πη'49. Μτ. β'12.22. Ἰν. η'51. Πρ. ι'22. Ἑβ. ια'5.*

τος τοῦ Ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χρι-
27 στὸν Κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν·
καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν
τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου
28 περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας
αὐτοῦ καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε·

29 νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά
σου ἐν εἰρήνῃ,
30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,
31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου
Ἰσραήλ.

33 καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ
34 τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς
Συμεὼν καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ
οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ
35 Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. καὶ σοῦ δὲ αὐ-
τῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκα-
36 λυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν
Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ·
αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη
37 μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, καὶ αὐτὴ
χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο
ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα
38 καὶ ἡμέραν· καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμο-
λογεῖτο τῷ Κυρίῳ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς
προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ.
39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου,

27) δ'1. Μτ. δ'1.
28) Μρ. ι'16.
29) Γν. ιε' 2.15. μς'30. Τβ. γ' 6.
30–32) Γν ιβ'3. μθ'10. Ψ. ϙζ'2.3. Ἠσ. δ'2-6. ια'10. κε'6.7. λη'11. μ' 5. μβ'6. μς'13. μθ' 6. να'5. νβ'10. νε'4.5. νς'1. Λκ. α'55.79. γ' 6. Πρ. γ' 25. κη'28. Ῥμ. δ' 12-14. θ'6-8. Γλ. γ'7-9.
33) 18.19.
34–35) Ἰν. ιθ'25. Μτ. κα' 42-44.
37) 1Τμ. ε'5. Πρ. κς'7.
38) Ἠσ. νβ'9. Λκ. β'25.
39) Μτ. β'22.23.

ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν ἑαυτῶν
Ναζαρέτ.
Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι πλη- 40
ρούμενον σοφίας, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.
Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερου- 41
σαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώ- 42
δεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος
τῆς ἑορτῆς καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑπο- 43
στρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσα-
λήμ, καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. νομί- 44
σαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι ἦλθον ἡμέρας
ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς
γνωστοῖς· καὶ μὴ εὑρόντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱε- 45
ρουσαλὴμ ζητοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας 46
τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ
τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα
αὐτούς· ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ 47
τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες 48
αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ
εἶπε· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ
σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπε πρὸς αὐ- 49
τούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πα-
τρός μου δεῖ εἶναί με; καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα 50
ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς 51
Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ
αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ 52
χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.
Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Γ'

40) *α'80. Πρ. δ' 33.*
41) *Ἐξ. κγ'14-17. λδ'23. Δτ. ις' 1.16. 1Βσ. α' 7.22. 2Πρ. λ' 1.13. Ἰν. β'13. ε'1.*
43) *Ἐξ. ιβ'15.18. 2Πρ. λ'22.*
47-48) *18.19. Ἰν. ζ'15. Μτ. ζ' 28.29. ιγ'54.*
49) *Μλ. γ'1. Ἰν. β'16.*
50) *ιη'34. Μρ. θ'32.*
51) *19.39.*
52) *1Βσ. β'26. Πρμ. γ'4. Λκ. β'40.*
Γ'. 1) *Μτ. ιδ'1-3. κζ'1.2.*

Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰου-
δαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φι-
λίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτου-
ραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς
2 Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπ' ἀρχιερέως Ἄννα καὶ
Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχα-
3 ρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περί-
χωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας
5 εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· ***φωνὴ βοῶντος ἐν
τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας***
5 ***ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· πᾶσα φάραγξ πληρωθή-
σεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ
ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς***
6 ***λείας, καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.***
7 Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι
ὑπ' αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυ-
8 γεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρ-
ποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν
ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν
ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέ-
9 κνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν
τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρ-
10 πὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπη-
ρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσομεν;
11 ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μετα-
δότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποι-
12 είτω. ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον
13 πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; ὁ δὲ εἶπε πρὸς

2) Ὠσ. α' 1. Μχ. α' 1. Ἰωλ. α' 1. Ἰων. α' 1. γ' 1. Ἡσ. λη' 4. 5. Ἰρ. α' 1. Λκ. α' 5. 12 κτλ. Μτ. κς' 3.
3) Μρ. α' 4. Μτ. γ' 1. 2.
4–6) Ἡσ. μ' 3. 4. νβ' 10. Λκ. β' 30-32. Μρ. α' 3. Μτ. γ' 3.
7–9) Μρ. α' 5. Μτ. γ' 5-10.
10) Πρ. β' 37.
11) 2Κρ. η' 13-15. Μτ. ε' 42. 35-45.
12) Μτ. κα' 32.
13) ιη' 11. Μτ. θ' 10.

αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσ-
σετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· 14
καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδένα
συκοφαντήσητε μηδὲ διασείσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς
ὀψωνίοις ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλο- 15
γιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ
Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ 16
Ἰωάννης ἅπασι λέγων· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς·
ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι
τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτί-
σει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ 17
χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ
συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυ-
ρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. πολλὰ μὲν οὖν καὶ 18
ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν.

Ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ 19
περὶ Ἡρῳδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ
περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρῴδης, προσέ- 20
θηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην
ἐν τῇ φυλακῇ.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ 21
Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι
τὸν οὐρανὸν καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σω- 22
ματικῷ εἴδει ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ
οὐρανοῦ γενέσθαι λέγουσαν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγα-
πητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς 23
ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὤν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς
Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλί, τοῦ Ματθάν, τοῦ Λευΐ, τοῦ Μελχί, 24
τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμώς, 25
τοῦ Ναούμ, τοῦ Ἐσλίμ, τοῦ Ναγγαί, τοῦ Μαάθ, τοῦ 26
Ματταθίου, τοῦ Σεμεΐ, τοῦ Ἰωσήχ, τοῦ Ἰωδᾶ, τοῦ 27

14) *Λτ. ιθ' 11.13.*
15–17) *α' 21. Ἰν. α' 19.20.25-27. Μρ. α' 7.8. Μτ. γ' 11.12.*
19–20) *Μρ. ς' 17.18. Μτ. ιδ' 3.4.*
21–22) *θ' 35. Ἰν. α' 32.33. Μρ. α' 9-11. Μτ. γ' 13.16.17.*
23) *Μρ. ς' 3. Μτ. α' 16. ιγ' 55. Ἰν. η' 57.*
24–27) *Μτ. α' 12-15.*

Ἰωαννάν, τοῦ Ῥησᾶ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ,
28 τοῦ Νηρί, τοῦ Μελχί, τοῦ Ἀδδί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλ-
29 μωδάμ, τοῦ Ἤρ, τοῦ Ἰωσῆ, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρείμ,
30 τοῦ Ματθάτ, τοῦ Λευΐ, τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ
31 Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνᾶ, τοῦ Ἐλιακείμ, τοῦ Μελεᾶ, τοῦ
32 Μαϊνάν, τοῦ Ματταθᾶ, τοῦ Νάθαν, τοῦ Δαυΐδ, τοῦ
Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβήδ, τοῦ Βοόζ, τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασ-
33 σών, τοῦ Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀράμ, τοῦ Ἰωράμ, τοῦ Ἐσ-
34 ρώμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ,
35 τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ, τοῦ Σερούχ, τοῦ
36 Ῥαγαῦ, τοῦ Φάλεκ, τοῦ Ἔβερ, τοῦ Σαλᾶ, τοῦ Καϊνάν,
37 τοῦ Ἀρφαξάδ, τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μα-
θουσάλα, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Ἰάρεδ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ
38 Καϊνάν, τοῦ Ἐνώς, τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.
Δ' Ἰησοῦς δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου ὑπέστρεψεν
ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὴν
2 ἔρημον ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ
διαβόλου, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
3 ναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ὕστερον ἐπείνασε. καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ
4 λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
σοῦς πρὸς αὐτὸν λέγων· γέγραπται ὅτι ***οὐκ ἐπ' ἄρτῳ***
μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκ-
5 ***πορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.*** Καὶ ἀναγαγὼν αὐ-
τὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας
6 τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου, καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην
ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται,
7 καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. σὺ οὖν ἐὰν προσκυνή-
8 σῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου πᾶσα. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· γέγραπται
γάρ, ***Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ***

28–34) Μτ. α' 2-5.
35–38) Γν. ε' 3-33. ια' 10-26.
Δ'. 1–2) Μρ. α' 12.13. Μτ. δ' 1.2.
3–4) Μτ. δ' 3.4.
5–8) Μτ. δ' 8-10.

μόνῳ λατρεύσεις. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, 9
καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ καὶ εἶπεν
αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·
γέγραπται γὰρ ὅτι ***τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ*** 10
σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, καὶ ὅτι ***ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,*** 11
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. καὶ 12
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἴρηται, ***οὐκ ἐκ-***
πειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. Καὶ συντελέσας πάντα 13
πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ᾿ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύ- 14
ματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ᾿ ὅλης
τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν 15
ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ 16
εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
βάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. καὶ 17
ἐπεδόδη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, καὶ
ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμέ-
νον· ***Πνεῦμα Κυρίου ἐπ᾿ ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με,*** 18
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς
συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις 19
ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυ-
σμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.
καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισε· 20
καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενί-
ζοντες αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμε- 21
ρον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.
καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς 22
λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;
καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβο- 23

9–12) *Μτ. δ'5-7.*
13) *Μτ. δ'11.*
14–15) *Μρ. α'14.15. Μτ. δ'12.13. 23.24.*
16) *Μρ. ς'1.2. Μτ. β'23. ιγ'54.*
17–20) *Ἡσ. ξα'1.2. νη'6. Λτ. κε' 10. Πρ. ιγ'14.15.*
21–24) *Ψ. μδ'3. Σρ. κα'16. Κλ.*

λὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα
ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναούμ, ποίησον καὶ
24 ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. εἶπε δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.
25 ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς
ἡμέραις Ἠλιοὺ ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρα-
νὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας
26 ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη
Ἠλίας εἰ μὴ εἰς Σάραπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα
27 χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προ-
φήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ
28 μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος. καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ
29 ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ἐξέ-
βαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως
ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο,
30 εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέ-
σου αὐτῶν ἐπορεύετο.
31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας,
32 καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι· καὶ ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος
33 αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα
34 δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ λέ-
γων· ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπο-
35 λέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. καὶ
ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· φιμώθητι καὶ ἔξελθε
ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον
36 ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο
θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέ-
γοντες· τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει
ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;

δ' 6. Ἰν. δ' 44. ς' 42. Μρ. ς' 3-5. Μτ. ιγ' 55-57.
25-27) 3Βσ. ιζ' - ιη'. 4Βσ. ε'. Ἰκ. ε' 17. Μρ. ς' 6. Μτ. ιγ' 58.
28) Λκ. ς' 11.
29) 2Πρ. κε' 12.
30) Ἰν. η' 59. ι' 39.
31-32) Ἰν. β' 12. Μρ. α' 21. 22. Μτ. δ' 13. ζ' 28. 29.
33-37) Μρ. α' 23-28.

καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς 37
περιχώρου.

Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰ- 38
κίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη
πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ 39
ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν
αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύ- 40
νοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νό-
σοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ
ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐ-
τούς. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν κραυγά- 41
ζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χρι-
στὸν αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπο- 42
ρεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν,
καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πο-
ρεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ 43
ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι. καὶ ἦν κη- 44
ρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ Ε'
ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ
τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα 2
παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν
ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ 3
ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπανα-
γαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου
τοὺς ὄχλους. ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν 4
Σίμωνα· ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δί-
κτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν 5
αὐτῷ· ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν
ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον.

38–41) *Μρ. α' 29-34. Μτ. η' 14-16.* | Ε'. 1) *Μρ. α' 16. Μτ. δ' 18.*
42–44) *Μρ. α' 35-39. Μτ. δ' 23-24.* | 2–7) *Ἰν. κα'.*

6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολύ·
7 διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. καὶ κατένευσαν τοῖς
μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλα-
βέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ
8 πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος
προσέπεσε τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· ἔξελθε ἀπ᾿ ἐμοῦ,
9 ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε· θάμβος γὰρ περιέ-
σχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν
10 ἰχθύων ᾗ συνέλαβον, ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰω-
άννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι.
καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ
11 τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ καταγαγόντες τὰ
πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.
12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων
καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν,
πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· Κύριε, ἐὰν
13 θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα
ἥψατο αὐτοῦ εἰπών· θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ
14 λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ᾿ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ
μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσ-
15 έταξε Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. διήρχετο δὲ μᾶλ-
λον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ
ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ᾿ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθε-
16 νειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις
καὶ προσευχόμενος.
17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδά-
σκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδά-
σκαλοι οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γα-
λιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις
18 Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέ-

8–9) *2Βσ. ϛ' 9.10. 3Βσ. ιζ' 18. Δκ. α'12.*
10–11) *Μρ.α'17.18. Μτ.δ'19-22. ιγ' 47.*
12–14) *Μρ. α'40-44. Μτ.η'2-4.*
15–16) *Μρ.α'45. Μτ.δ'25.ιδ'23.*
17–26) *Μρ. β'1-12. Μτ.θ'1-8.*

ροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ
ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ.
καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν 19
ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆ-
καν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ
Ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν αὐτῷ· ἄν- 20
θρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἤρξαντο 21
διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγον-
τες· τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται
ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός; ἐπιγνοὺς δὲ ὁ 22
Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς
αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί 23
ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι 24
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέ-
ναι ἁμαρτίας—εἶπε τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέγω, ἔγειρε
καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.
καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ 25
κατέκειτο ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν
Θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν 26
Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἴδομεν
παράδοξα σήμερον.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνό- 27
ματι Λευΐν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ καταλιπὼν ἅπαντα ἀναστὰς 28
ἠκολούθησεν αὐτῷ. καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην Λευῒς 29
αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς
καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγ- 30
γυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες· διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη- 31
σοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνον-
τες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἐλήλυθα κα- 32

27-32) *Μρ. β' 13-17. Μτ. θ' 9-13.*

33 λέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ
εἶπον πρὸς αὐτόν· διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι
πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρι-
34 σαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν; ὁ δὲ εἶπε πρὸς
αὐτούς· μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ
35 νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν· ἐλεύσον-
ται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,
36 τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ἔλεγε δὲ
καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱμα-
τίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε,
καὶ τὸ καινὸν σχίσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ τὸ
37 ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ
νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ
38 ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλη-
39 τέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. καὶ οὐδεὶς πιὼν
παλαιὸν εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρη-
στότερός ἐστιν.

ϛ' Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύε-
σθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ τοὺς στάχυας καὶ ἤσθιον ψώχοντες ταῖς χερσί.
2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε ὃ οὐκ
3 ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι; καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς
αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε
4 Δαυῒδ ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;
ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους
τῆς προθέσεως ἔλαβε καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς
μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς
5 ἱερεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
6 ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ
σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδά-
σκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ

33–39) *Μρ. β' 18-22. Μτ. θ' 14-17.*
ϛ'. 1–5) *Μρ. β' 23-28. Μτ. ιβ' 1-8.*
6–11) *Μρ. γ' 1-6. Μτ. ιβ' 9-14.*

ἦν ξηρά. παρετήρουν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι- 7
σαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατη-
γορίαν αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐ- 8
τῶν, καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα·
ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη.
εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς τί 9
ἔξεστι τοῖς σάββασιν, ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι,
ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; καὶ περιβλεψάμενος πάν- 10
τας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ
ἐποίησε, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη.
αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλ- 11
λήλους τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ 12
ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσ-
ευχῇ τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε 13
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώ-
δεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε, Σίμωνα, ὃν καὶ 14
ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον,
Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ 15
Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτήν, Ἰούδαν Ἰακώβου 16
καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδότης, καὶ 17
καταβὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης
τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύ-
ρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι
ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ ὀχλούμενοι ἀπὸ πνευμά- 18
των ἀκαθάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος 19
ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρ-
χετο καὶ ἰᾶτο πάντας. Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλ- 20
μοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγε·

μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ.

[12–16]) *Μρ. γ΄ 13-19. Μτ. ι΄ 2-4. Ἰν. ϛ΄ 70. Πρ. α΄ 13.*
[17–19]) *Μρ. γ΄ 7-12. Μτ. δ΄ 24. 25. ιδ΄ 36.*
[20–23]) *Μτ. ε΄ 1-12.*

21 μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.
μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.
22 μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ
ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσι καὶ ἐκβά-
λωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου.
23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ
ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ
γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
24 πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παρά-
κλησιν ὑμῶν.
25 οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πεινάσετε.
οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.
26 οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι·
κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ
πατέρες αὐτῶν.
27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς
28 ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, εὐ-
λογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, προσεύχεσθε ὑπὲρ
29 τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν
σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴ-
ροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς.
30 παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος
31 τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν
ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.
32 καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν
χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας
33 αὐτοὺς ἀγαπῶσι. καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθο-
ποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ
34 ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. καὶ ἐὰν δανείζητε παρ'
ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ
ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν ἵνα ἀπολάβωσι τὰ

24–26) *Ἡσ. ε' 22. Ακ. ιϛ' 25. Μτ. ε' 6. 12. Ἰκ. δ' 9. ε' 1.*
27–28) *Μτ. ε' 44.*
29–30) *Μτ. ε' 39-42.*
31) *Μτ. ζ' 13.*
32–36) *Μτ. ε' 45-48.*

ἴσα. πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθο- 35
ποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσται ὁ
μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐ-
τὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν 36
οἰκτίρμων ἐστί.

Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· μὴ καταδικάζετε, 37
καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσε-
σθε· δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλόν, πεπιε- 38
σμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσου-
σιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ, ᾧ με-
τρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Εἶπε δὲ παραβολὴν 39
αὐτοῖς· μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ
ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται; οὐκ ἔστι μαθητὴς 40
ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς
ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρ- 41
φος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δο-
κὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς 42
δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω
τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε
πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε
διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
τοῦ ἀδελφοῦ σου. οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν ποιοῦν 43
καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν
καλόν· ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γι- 44
νώσκεται. οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ
ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ 45
τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ
ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θη-
σαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ
τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

37–38) *Μτ. ζ'1.2. κε'35-40.*
38) *Μτ. ιε'14.*
40) *Μτ. ι' 24-25. 'Ιν. ιε' 20.*
41–42) *Μτ. ζ'3-5.*
43–45) *Μτ. ζ'16-20. ιβ' 33-35.*

46 Τί δέ με καλεῖτε Κύριε Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ
47 λέγω; πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λό-
γων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος·
48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς καὶ
ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέ-
τραν· πλημμύρας δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποτα-
μὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν·
49 τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ
μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰ-
κίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ᾗ προσέρρηξεν ὁ πο-
ταμός, καὶ εὐθὺς ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς
οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Ζ΄ Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς
2 ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ. Ἑκατον-
τάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλε τελευτᾶν,
3 ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέ-
στειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων ἐρω-
4 τῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ
δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν
σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο.
5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς
6 ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς.
ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας
ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους λέγων αὐτῷ·
Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέ-
7 γην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε
8 ἐλθεῖν· ἀλλ' εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων
ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι,
καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ
9 δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα
ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολου-
10 θοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ

46–49) Μτ. ζ΄21-27. | *Ζ΄.1–10) Μτ.η΄5-13. Ἰω.δ΄46-54.*

τοσαύτην πίστιν εὗρον. καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλου- 11
μένην Ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολύς. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς 12
πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς μονογε-
νὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς
πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος 13
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε· καὶ 14
προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστη-
σαν, καὶ εἶπε· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνε- 15
κάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν
τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἔλαβε δὲ φόβος πάντας καὶ ἐδόξα- 16
ζον τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται
ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ 17
αὐτοῦ καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάν- 18
των τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μα- 19
θητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν λέ-
γων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; παρα- 20
γενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον· Ἰωάννης ὁ
βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε λέγων· σὺ εἶ ὁ
ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ 21
ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευ-
μάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ
βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· πορευ- 22
θέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· τυ-
φλοὶ ἀναβλέπουσι καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ κα-
θαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ

11) *η' 1.*
12) *3Βσ. ιζ' 17. Λκ. η' 42.*
13) *η' 52.*
14) *Μρ. ε' 41. Πρ. θ' 40.*
15–16) *3Βσ. ιζ' 23. 24. 4Βσ. δ' 36. 37. Λκ. α' 65. 66. 68.*
17) *Μτ. δ' 24. θ' 26.*
18–28) *Μτ. ια' 2-11.*

23 εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκαν-
24 δαλισθῇ ἐν ἐμοί. ἀπελθόντων δὲ τῶν μαθητῶν Ἰωάν-
νου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου·
τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον
25 ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν;
ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ
ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βα-
26 σιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην;
27 ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστι
περὶ οὗ γέγραπται, ***ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν***
μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν
28 ***σου ἔμπροσθέν σου.*** λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννη-
τοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς
ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μείζων
29 αὐτοῦ ἐστι. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι
ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάν-
30 νου· οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ
Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐ-
31 τοῦ. Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς
32 ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς
ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ
λέγουσιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε,
33 ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. ἐλή-
λυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων
34 μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε· δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε·
ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν
35 καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέ-
κνων αὐτῆς πάντων!
36 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ'
αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἀνε-
37 κλίθη. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐν τῇ πόλει ἥτις ἦν ἁμαρτωλός,

29–30) *γ'12. Μτ. κα'32.*
31–35) *Μτ. ια'16-19.*
36) *ια'37. ιδ'1.14.*
37–38) *Μρ. ιδ'3. Μτ. κς'7.*

καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου,
κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ 38
τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πό-
δας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ
ἤλειφε τῷ μύρῳ. ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐ- 39
τὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγί-
νωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ,
ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε 40
πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δέ φησι· διδά-
σκαλε, εἰπέ. δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ 41
εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντή-
κοντα. μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις 42
ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπή-
σει; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ 43
τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς ἔκρινας.
καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· βλέ- 44
πεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν,
ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δά-
κρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κε-
φαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη 45
δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθεν οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς
πόδας. ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ 46
μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας. οὗ χάριν λέγω σοι, 47
ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε
πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. εἶπε δὲ αὐτῇ· 48
ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακεί- 49
μενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρ-
τίας ἀφίησιν; εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου 50
σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

[39]) *Μτ. θ' 9-12.*
[41-43]) *47.*
[44]) *Γν. ιη' 4.*
[45]) *Ῥμ. ις' 16*
[46]) *Ψ. κβ' 5.*
[47]) *41-43.*
[48-49]) *Λκ. ε' 20.21. Μτ. θ' 2.3.*
[50]) *η' 48. Μρ. ε' 34. Μτ. θ' 22.*

Η' Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ
πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν
2 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυ-
ναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ νόσων καὶ
μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μα-
ρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ
3 ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴ-
δου, καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκό-
νουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπι-
5 πορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπε διὰ παραβολῆς· ἐξῆλ-
θεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν
τῷ σπείρειν αὐτὸν ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ
κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν
6 αὐτό· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξη-
7 ράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν
μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέ-
8 πνιξαν αὐτό· καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγα-
θήν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα
9 λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. Ἐπηρώ-
των δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τίς εἴη ἡ
10 παραβολὴ αὕτη. ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ
μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν
παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες
11 μὴ συνιῶσιν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος ἐστὶν
12 ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαν-
τες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ
13 τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ
δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἳ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέ-
χονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς
καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.
14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκού-

Η'. 1–3) *δ'42-44. ζ'21. Μτ. δ'23. 24. ιδ'1.2. κζ'55.56.* | 4–15) *Μρ. δ'1-20. Μτ. ιγ'1-23.*

σαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ
βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσι.
τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ 15
καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι καὶ
καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ 16
ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν,
ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς. οὐ γάρ ἐστι 17
κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ
οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. βλέπετε οὖν 18
πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ ἐὰν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς
ἐὰν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ 19
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.
καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ λεγόντων· ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ 20
ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. ὁ δὲ 21
ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί
μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ
ποιοῦντες αὐτόν

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς 22
πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·
διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν.
πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε. καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέ- 23
μου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον.
προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· ἐπιστάτα 24
ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα! ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ
ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐπαύσαντο, καὶ
ἐγένετο γαλήνη. εἶπε δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἐστιν ἡ πίστις 25
ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν λέγοντες πρὸς ἀλλή-
λους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσ-
σει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

---

16) ια'33. Μρ. δ'21. Μτ. ε'15.
17) ιβ'2. Μρ. δ'22. Μτ. ι'26.
18) ιθ'26. Μρ. δ'25. Μτ. ιγ'12.
19-21) Μρ. γ'31-35. Μτ. ιβ'46-50.
22-25) Μρ. δ'35-41. Μτ. η'18. 23-27.

26 Καὶ κατέπλευσεν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν,
27 ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ
ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως,
ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ
ἐνεδιδύσκετο καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς
28 μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράξας προσέ-
πεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ σοί,
Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με
29 βασανίσῃς. παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ
ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συν-
ηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυ-
λασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ
30 τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ
Ἰησοῦς λέγων· τί σοί ἐστιν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε· λεγεών·
31 ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν· καὶ παρεκάλει
αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελ-
32 θεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν
τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς
33 εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. ἐξελ-
θόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς
τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
34 εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες
τὸ γεγενημένον ἔφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν
35 καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ
ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄν-
θρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον
καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφο-
36 βήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη
37 ὁ δαιμονισθείς. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος
τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι
φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο. αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον
38 ὑπέστρεψεν. ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνήρ, ἀφ' οὗ ἐξελη-
λύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν

26–37) *Μρ. ε' 1-17. Μτ. η' 28-34.* | 38–39) *Μρ. ε' 18-20.*

ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ διη- 39
γοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην
τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.
Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο 40
αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς 41
ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς
πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ, ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν 42
δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐ-
τὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. καὶ γυνὴ οὖσα ἐν 43
ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσα-
ναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θε-
ραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέ- 44
δου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις
τοῦ αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψάμε- 45
νός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ
οἱ σὺν αὐτῷ· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀπο-
θλίβουσι, καὶ λέγεις τίς ὁ ἁψάμενός μου; ὁ δὲ Ἰη- 46
σοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελ-
θοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, 47
τρέμουσα ἦλθε καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν
ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ
λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θάρ- 48
σει, θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρή-
νην. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχι- 49
συναγώγου λέγων αὐτῷ ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου·
μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπε- 50
κρίθη αὐτῷ λέγων· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σω-
θήσεται. ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελ- 51
θεῖν οὐδένα εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον
καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον 52

40–42) *ζ'12. Μρ. ε' 21-24. Μτ. θ' 1.18.19.*
43–48) *Μρ. ε' 25-34. Μτ. θ' 20-22.*
49–51) *Μρ. ε' 35-37.*
52–56) *Μρ. ε' 38-43. Μτ. θ' 23-26.*

δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπε· μὴ κλαίετε·
53 οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ,
54 εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας
καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησε λέγων· ἡ παῖς,
55 ἐγείρου. καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη
56 παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. καὶ
ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς. ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς
μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Θ' Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ
ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαι-
2 μόνια καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι τοὺς
3 ἀσθενοῦντας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς
τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδους μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε
4 ἀργύριον μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. καὶ εἰς ἣν ἂν
οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.
5 καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς
πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
6 ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. ἐξερχόμενοι δὲ
διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θερα-
πεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἤκουσε δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ'
αὐτοῦ πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων
8 ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ τῶν νεκρῶν, ὑπό τινων δὲ
ὅτι Ἠλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρ-
9 χαίων ἀνέστη. καὶ εἶπεν ὁ Ἡρῴδης· Ἰωάννην ἐγὼ
ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω
τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ
ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησε κατ'
ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά.

θ'. 1–5) *ι' 1-11. Μρ. ς' 7-11. Μτ. ι' 1.9-15.*
6) *Μρ. ς' 12.13.*
7–9) *κγ' 8. Μρ. ς' 14-29. Μτ. ιδ' 1-12. ις' 14.*
10–17) *Μρ. ς' 30-44. Μτ. ιδ' 13-21. Ἰν. ς' 1-13.*

οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ δεξάμενος 11
αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ
τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰάσατο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρ- 12
ξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ·
ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ
κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσι καὶ εὕρωσιν ἐπισι-
τισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. εἶπε δὲ πρὸς 13
αὐτούς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἶπον· οὐκ εἰσὶν
ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πο-
ρευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσομεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦ-
τον βρώματα· ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. 14
εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλίνατε αὐτοὺς
κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ ἐποίησαν οὕτω καὶ ἀνέ- 15
κλιναν ἅπαντας. λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς 16
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐ-
τοὺς καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖ-
ναι τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ 17
ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατα- 18
μόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐ-
τοὺς λέγων· τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; οἱ δὲ 19
ἀποκριθέντες εἶπον· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ
Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέ-
στη. εἶπε δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα μὲ λέγετε εἶναι; 20
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε· τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.
ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλε μηδενὶ λέγειν τοῦτο, 21
εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν 22
καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιε-
ρέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχε- 23
σθαι, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐ-

18–21) *Μρ.η' 27-30. Μτ.ις' 13-20.*
22) *44.ιζ' 25. Μρ.η' 31. Μτ.ις' 21.*
23–27) *Μρ.η' 34 - θ' 1. Μτ. ις' 24-28.*

24 τοῦ καθ' ἡμέραν καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπο-
λέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.
25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον,
26 ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαι-
σχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἐπαισχυνθήσεται ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ
27 καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. λέγω δὲ ὑμῖν
ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύ-
σωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι
ὀκτὼ καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰά-
29 κωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐ-
τοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων.
30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν
31 Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας, οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν
32 ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ
Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· δια-
γρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο
33 ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δια-
χωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν
Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ
ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ
34 καὶ μίαν Ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέ-
γοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβή-
θησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν ἐκείνους εἰς τὴν νεφέλην·
35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός
ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε.
36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη ὁ Ἰησοῦς μό-
νος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.
37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν

28–36) *Μρ. θ' 2-10. Μτ. ιζ' 1-9.* | 37–42) *Μρ. θ' 14-27. Μτ. ιζ' 14-18.*

ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. καὶ 38
ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε λέγων· διδάσκαλε,
δέομαί σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής
μοί ἐστι· καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαί- 39
φνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μό-
γις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρῖβον αὐτόν· καὶ ἐδεήθην 40
τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνή·
θησαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπι- 41
στος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ
ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε τὸν υἱόν σου ὧδε. ἔτι δὲ 42
προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ
συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ
ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν
τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγα- 43
λειότητι τοῦ Θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ
Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· θέσθε ὑμεῖς 44
εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.
οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμέ- 45
νον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο
ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. Εἰσῆλθε 46
δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν.
ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, 47
ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ καὶ 48
εἶπεν αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται, καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέ·
χεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν
ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστι μέγας.

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν 49
τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκω-
λύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. καὶ εἶπε 50

43–45) 22. ιη'34. Μρ. θ'30-32. Μτ. ιζ'22.23.
46–48) Μρ.θ'33-37. Μτ. ιη'1-5.
49–50) ια'23. Μρ. θ'38-40. Μτ. ιβ'30. Φλ. α'18.

πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· μὴ κωλύετε· οὐ γάρ ἐστι καθ'
ὑμῶν· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν.
51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς
ἀναλήψεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἐστήριξε τὸ πρόσωπον
52 αὐτοῦ τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέστει-
λεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες
εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ·
53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν
54 πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπον· Κύριε, θέλεις εἴ-
πωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐ-
55 τούς, ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε; στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν
αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ οἴδατε ποίου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς·
56 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι,
ἀλλὰ σῶσαι. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
57 Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέ τις
πρὸς αὐτόν· ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ, Κύριε.
58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς
59 τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Εἶπε
δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἐπί-
τρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου.
60 εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν
61 τοῦ Θεοῦ. Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· ἀκολουθήσω σοι, Κύριε·
πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν
62 οἶκόν μου. εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· οὐδεὶς ἐπι-
βαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ
ὀπίσω εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

51) 4Βσ. βʹ 11. ιβʹ 18. Ἱρ. καʹ 10. Ἰζ. ϛʹ 2. ιδʹ 8. Δν. ιαʹ 17. 1Μκ. βʹ 58. Μρ. ιʹ 32. ιϛʹ 19. Πρ. αʹ 2. 11. 22. βʹ 1. 1Τμ. γʹ 16.
52) Ἰν. δʹ 4. Μτ. ιʹ 5.
53) 2Βσ. ιζʹ 11. Ἰν. δʹ 9.
54) 4Βσ. αʹ 10-12. Σρ. μηʹ 3. Μρ. γʹ 17.
55-56) Ἰν. γʹ 17. ιβʹ 47. 1Κρ. δʹ 21. Μτ. εʹ 38-48. θʹ 13. ιαʹ 28-30.
57-60) Μτ. ηʹ 19-22.
61) 3Βσ. ιθʹ 20.
62) Φλ. γʹ 3-16.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδο- Ι'
μήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου
αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς
ἔρχεσθαι. ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πο- 2
λύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ
θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐ-
τοῦ. ὑπάγετε· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν 3
μέσῳ λύκων. μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, 4
μηδὲ ὑποδήματα, καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάση-
σθε. εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε· 5
εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, 6
ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε,
ἐφ' ὑμᾶς ἐπανακάμψει. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε 7
ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐρ-
γάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι· μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας
εἰς οἰκίαν. καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχων- 8
ται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ θερα- 9
πεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· ἤγγι-
κεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν 10
εἰσέρχησθε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς
πλατείας αὐτῆς εἴπατε· καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολλη- 11
θέντα ἡμῖν ἀπὸ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν
ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγι-
κεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι 12
Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ
πόλει ἐκείνῃ. οὐαί σοι, Χοραζίν, οὐαί σοι, Βηθσαϊδά· 13
ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ
γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθή-
μενοι μετενόησαν. πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον 14
ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. καὶ σύ, Καπερναούμ, ἡ ἕως 15
τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. Ὁ 16
ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ

Ι'.[1]) θ' 1. Μρ. γ' 13-15. ς' 7. Μτ. ι' 1. [2]) Μτ. θ' 37.38. [3]) Μτ. ι' 16. [4-11]) 4 Βσ. δ' 29. Λκ. θ' 2-5. Μρ. ς' 8-11. Μτ. ι' 8-14. [12]) Μτ. ι' 15. [13-15]) Ἰν. ιε' 24. Μτ. ια' 21-23. [16]) Μτ. ι' 40-42.

ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγον-
τες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ
18 ὀνόματί σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς
19 ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν
τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων
καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς
20 οὐ μὴ ἀδικήσῃ. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ
πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα
21 ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλ-
λιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦ-
μαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι
ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκά-
λυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο
22 εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθη-
τὰς εἶπε· πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου·
καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ,
καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούλη-
23 ται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μα-
θητὰς κατ' ἰδίαν εἶπε· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
24 τες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται
καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ
εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
25 Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ
λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονο-
26 μήσω; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγρα-
27 πται; πῶς ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ***ἀγα-***
πήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος
σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ***τὸν πλησίον***

18) *Ἡσ. ιδ' 12. Ἰν. ιβ' 31. ις' 11. Ἀπ. ιβ' 7-9.*
19) *Ψ. ζ' 13. Μρ. ις' 18. Πρ. κη' 5.*
20) *Ἐξ. λβ' 32. Ψ. ξη' 29. Ἡσ. δ' 3. Δν. ιβ' 1. Φλ. δ' 3. Ἀπ. γ' 5. ιγ' 8. κ' 12.15. κα' 27.*
21–22) *Μτ. ια' 25-27.*
23–24) *Μτ. ιγ' 16.17.*
25–28) *Μρ. ιβ' 28-31. Μτ. ιθ' 16.17. κβ' 35-40.*

σου ὡς ἑαυτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο 28
ποίει καὶ ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπε 29
πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; ὑπολα- 30
βὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ
Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν· οἳ
καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον
ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱε- 31
ρεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν
ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης γενόμενος κατὰ 32
τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης 33
δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγ-
χνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ 34
ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ
ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμε-
λήθη αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθών, ἐκβαλὼν δύο 35
δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐπιμελή-
θητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπα-
νέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν 36
πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς
λῃστάς; ὁ δὲ εἶπεν· ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶ- 37
πεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.
Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς καὶ αὐτὸς εἰσ- 38
ῆλθεν εἰς κώμην τινά. γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπε-
δέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ 39
καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πό-
δας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ Μάρθα 40
περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε·
Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέ-
λιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα Μάρθα, 41
μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· ἑνὸς δέ ἐστι χρεία· 42
Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ
ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

38-39) *Ἰν. ια'1-ιβ'3. Μτ. κϛ'6-9.* | 41-42) *Ψ. κϛ'4, Μτ. ϛ'19-33*

ΙΑ΄ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευ-
χόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς
2 καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπε δὲ αὐ-
τοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε·
Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·
ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου·
γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς·
3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ᾿
ἡμέραν·
4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίε-
μεν παντὶ τῷ ὀφείλοντι ἡμῖν·
καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι
ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πο-
ρεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ ἐρεῖ αὐτῷ· φίλε,
6 χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγέ-
νετο ἐξ ὁδοῦ πρός με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·
7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· μή μοι κόπους πά-
ρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται καὶ τὰ παιδία μου μετ᾿
ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί
8 σοι; λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ
τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ
9 ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. κἀγὼ ὑμῖν λέγω,
αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε,
10 κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμ-
βάνει καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθή-
11 σεται. τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρ-
τον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ
12 ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠόν, μὴ
13 ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς, ὑπάρχοντες

ΙΑ΄. 2-4) Μτ. ς΄9-13. | 9-13) Μτ. ζ΄7-11.
8) ιη΄5.

πονηροί, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις
ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει
πνεῦμα ἀγαθὸν τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγέ- 14
νετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός,
καὶ ἐθαύμαζον οἱ ὄχλοι· τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· ἐν 15
Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ
δαιμόνια. ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον παρ' αὐτοῦ 16
ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοή- 17
ματα εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερι-
σθεῖσα, ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. εἰ δὲ 18
καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται
ἡ βασιλεία αὐτοῦ, ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ με ἐκβάλ-
λειν τὰ δαιμόνια; εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω 19
τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβαλοῦσι; διὰ τοῦτο
αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκ- 20
βάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ 21
τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·
ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, 22
τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ
σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ 23
ἐστι, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. Ὅταν τὸ 24
ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχε-
ται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑ-
ρίσκον λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλ-
θον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημέ- 25
νον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα 26
πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοι-
κεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου
χείρονα τῶν πρώτων.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις 27

[14–23]) *Μρ. γ' 22-27. Μτ. ϑ' 32-34. ιβ' 22-30.*
[24–26]) *Μτ. ιβ' 43-45.*
[27]) *α' 28.42.48.*

γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· μακαρία ἡ κοι-
28 λία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς
δὲ εἶπε· μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ
Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.
29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· ἡ γε-
νεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστι· σημεῖον ζητεῖ, καὶ ση-
μεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ
30 προφήτου. καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς
Νινευΐταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ
31 γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν
τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ
κατακρινεῖ αὐτούς, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς
γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον
32 Σολομῶντος ὧδε. ἄνδρες Νινευῒ ἀναστήσονται ἐν τῇ
κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐ-
τήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ
33 πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν
τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα
34 οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ
σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου
ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν
35 δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. σκόπει οὖν
36 μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου
ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φω-
τεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.
37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι αὐτὸν ταῦτα ἠρώτα αὐτὸν Φαρι-
σαῖός τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέ-
38 πεσεν. ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον
39 ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς
αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου
καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει
40 ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες! οὐχ ὁ ποιήσας τὸ

28) η' 15.21. Μτ. ιβ' 49.50.
29–32) Μτ. ιβ' 39-42.
33–36) η' 16. Μτ. ε' 15. ς' 22.23.
37) ζ' 36. ιδ' 1.
38) Μρ. ζ' 2-4. Μτ. ιε' 2.
39–40) ις' 14.15. Μτ. κγ' 25.26.

ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; πλὴν τὰ ἐνόντα δότε 41
ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ ἅπαντα καθαρὰ ὑμῖν ἔσται. ἀλλ' 42
οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύο-
σμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε
τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα δὲ ἔδει
ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρι- 43
σαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐαὶ 44
ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἐστὲ ὡς
τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες
ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν 45
λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.
ὁ δὲ εἶπε· καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε 46
τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ
τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.
οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, 47
οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μαρτυ- 48
ρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν,
ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε
αὐτῶν τὰ μνημεῖα. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ 49
εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους,
καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν, ἵνα ἐκζη- 50
τηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυνόμενον
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ 51
τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ
ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου·
ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώ- 52
σεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους
ἐκωλύσατε. λέγοντος δὲ αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς ταῦτα ἤρ- 53

41) Ἡσ. νη' 7. Δν. δ' 24. Λκ. γ' 11. ιβ' 33.
42) Ἰν. ε' 42. Μτ. κγ' 23.
43) ιδ' 7. κ' 46. Μτ. κγ' 6. 7.
44) Μτ. κγ' 27.
46) 52. Μτ. κγ' 4. Πρ. ιε' 10.
47–48) Μτ. κγ' 29-32.
49–51) Μτ. κγ' 34-36.
52) 46. Μτ. κγ' 13.
53–54) κ' 20. Μτ. κβ' 15.

ξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν
54 καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύον-
τες αὐτόν, ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐ-
τοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
ΙΒʹ Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου
ὥς καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς
2 ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ
συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ
3 κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται· ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ
εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς
ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δω-
4 μάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· μὴ φοβηθῆτε
ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ
5 ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν
τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι
ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω
6 ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται
ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμέ-
7 νον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφα-
λῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν
8 στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν· πᾶς ὃς ἂν ὁμο-
λογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγ-
9 γέλων τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν
ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ
10 Θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα
11 βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ προσφέρω-
σιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς
ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί

ΙΒʹ. 1) *Μρ. ηʹ15. Μτ. ιςʹ6.12.*
2–3) *Λκ. ηʹ17. Μρ. δʹ22. Μτ. ιʹ26.27.*
4–7) *καʹ18. Ἰν. ιεʹ14.15. Μτ. ιʹ28-31.*
8–9) *θʹ26. Μρ. ηʹ38. Μτ. ιʹ32.33.*
10) *Μρ. γʹ28.29. Μτ. ιβʹ31.32.*
11–12) *καʹ14.15. Μτ. ιʹ19.20.*

εἴπητε· τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ 12
τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.
Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ 13
ἀδελφῷ μου μερίσασθαι τὴν κληρονομίαν μετ' ἐμοῦ.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστὴν 14
ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ 15
φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ
περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων
αὐτοῦ. Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων· ἀν- 16
θρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα· καὶ διελο- 17
γίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ
συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· 18
καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω,
καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά
μου, καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ 19
κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυ- 20
χήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται;
οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν. 21
Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο λέγω 22
ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ
σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι 23
τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; κατανοήσατε 24
τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς
οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐ-
τούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; τίς 25
δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλι-
κίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, 26
τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; κατανοήσατε τὰ κρίνα 27
πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ
Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν

14) Ἐξ. β'14. Πρ. ζ'27.
15) Ἰβ κ'22. Μτ. δ'4. 1Τμ. ς'9.10.
18) Τβ. ζ'10. Σρ. ια'19. Ἠσ. κβ' 18. 1Κρ. ιε'32.
20) Ψ. λη'7. μη'17.18 Ἰρ. ιζ'11. Ἑβ. θ'27.
21) Ψ. να'8-10. Μτ. ς'19.20.
22-31) Ψ. ρμς'9. Μτ. ς' 25-33.

28 τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ
αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέν-
29 νυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; καὶ ὑμεῖς μὴ
30 ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε·
ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν
31 δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων· πλὴν ζητεῖτε τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται
32 ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ
33 πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. πωλήσατε τὰ
ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυ-
τοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον
ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς
34 διαφθείρει· ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ
35 ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιε-
36 ζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι
ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε
ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος
37 εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι,
οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελ-
38 θὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ
φυλακῇ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτω,
39 μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ γινώσκετε
ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχε-
ται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν
40 οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ
41 οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. εἶπε δὲ αὐτῷ
ὁ Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην
42 λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; εἶπε δὲ ὁ Κύριος· τίς ἄρα
ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει
ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν

32) Ἡσ. μα' 14. Λκ. κβ' 29.30.
33–34) ιη' 22. Μτ. ς' 19-21.
35–36) Ἐξ. ιβ' 11. Ἰρ. α' 17. 1Πτ. α' 13. Ἐφ. ς' 14. Μτ. κε' 1-13.
37–38) ιζ' 8. Ἰν. ιγ' 4.5. Μτ. κδ' 46.
39–40) Μρ. ιγ' 35-37. Μτ. κδ' 42-44.
41–46) Μτ. κδ' 45-51. κε' 21.

καιρῷ τὸ σιτομέτριον; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν 43
ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτω ποιοῦντα. ἀλη- 44
θῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ
καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ 45
καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρ-
ξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν
τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δού- 46
λου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ
γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος, ὁ γνοὺς 47
τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ
ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς·
ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται 48
ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται
παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτή-
σουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί 49
θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη! βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, 50
καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ! δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην 51
παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ
διαμερισμόν. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ 52
ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ καὶ δύο ἐπὶ τρισί·
διαμερισθήσονται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, 53
μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί, πενθερὰ ἐπὶ
τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην 54
ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, ὄμβρος ἔρ-
χεται, καὶ γίνεται οὕτω· καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέ- 55
γετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. ὑποκριταί, τὸ 56
πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς οἴδατε δοκιμάζειν,
τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; τί δὲ καὶ 57
ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; ὡς γὰρ ὑπάγεις 58
μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς

47) *Ἰκ. δ'17.*
48) *1Τμ. α'13. Μτ. κε'15-30.*
49-53) *Μτ. ι' 21. 34-36. κ' 22. κς' 38. Μρ. ι' 38. ιγ' 12.*
54-56) *Μτ. ις' 2.3. Ἰν. δ'35.*
57-59) *Μτ. ε' 25.26.*

ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε
πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι,
59 καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν. λέγω σοι, οὐ μὴ
ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.
ΙΓ' Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες
αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλᾶτος ἔμιξε
2 μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ
παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα
3 πεπόνθασιν; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,
4 πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ
ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέ-
κτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι ὀφειλέται ἐγένοντο
παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν
5 Ἱερουσαλήμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοή-
6 σητε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν
παραβολήν· συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πε-
φυτευμένην, καὶ ἦλθε ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ
7 εὗρεν. εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· ἰδοὺ τρία ἔτη
ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑ-
ρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;
8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ
τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω
9 κόπρια. κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ
μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.
10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάβ-
11 βασι. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη
δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη
12 ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς
προσεφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς
13 ἀσθενείας σου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ

ΙΓ'. [2]) *Ἰβ δ' 7-12. η' 11-22. ιη' 5-21. Ἰν. θ' 2.34. Πρ. κη' 4.*
[3]) *Ψ. ζ' 13.*
[4]) *2. Ἡσ. η' 6. Νεμ. γ' 15. Ἰν. θ' 7.*
[5]) *3.*
[6-9]) *Μρ. ια' 13. 14. Μτ. κα' 19. 2Πτ. γ' 9. 15.*
[10-15]) *ιδ' 1-5. Μτ. ιβ' 2-8.*

παραχρῆμα ἀνωρθώθη καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. ἀποκρι- 14
θεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ
ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· ἓξ ἡμέραι
εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι
θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. ἀπε- 15
κρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν· ὑποκριτά, ἕκαστος
ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον
ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δέ, 16
θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ
δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ
τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ ταῦτα λέγοντος 17
αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινο-
μένοις ὑπ' αὐτοῦ.

Ἔλεγε δέ· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ 18
τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν 19
λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ηὔ-
ξησε καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
Πάλιν εἶπε· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; 20
ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύ- 21
ρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων 22
καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. εἶπε δέ τις 23
αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σῳζόμενοι; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι 24
πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύ-
σουσιν. ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀπο- 25
κλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν
τὴν θύραν λέγοντες· Κύριε Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ
ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· τότε 26

16) *ιθ'9. Πρ. γ'25.*
17) *Ἡσ. με'16.*
18–19) *Μρ. δ'30. 32. Μτ. ιγ'31. 32.*
20–21) *Μτ. ιγ'33.*
22) *Μρ. ς'6. Μτ. θ'35.*
23) *Μτ. κβ'1-14.*
24) *Μτ. ζ'13. 14.*
25–27) *Μτ. ζ'21-23.*

ἄρξεσθε λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ
27 ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας· καὶ ἐρεῖ· λέγω ὑμῖν,
οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες
28 οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ
29 βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω, καὶ
ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ
νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
30 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ
πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.
31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι λέ-
γοντες αὐτῷ· ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴ-
32 δης θέλει σε ἀποκτεῖναι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέν-
τες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια
καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ
33 τελειοῦμαι· πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ
ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπο-
34 λέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ,
ἡ ἀποκτέννουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς
ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν! ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνά-
ξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν
35 ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε! ἰδοὺ ἀφίεται
ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μή με
ἴδητε ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε εἴπητε· ***εὐλογημένος ὁ ἐρχόμε-
νος ἐν ὀνόματι Κυρίου.***
ΙΔ´ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν
ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ
2 αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρω-
3 πός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ ἀποκρι-
θεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους
4 λέγων· εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν; οἱ δὲ ἡσύ-

28–30) *Μτ. η´11.12. ιθ´30.*
31) *θ´7-9. Μρ. ϛ´14-29.*
32–33) *Ἰζ. ιγ´4. Ἰν. θ´4.*
34–35) *Μτ. κγ´37-39.*
ΙΔ´. 1–6) *ϛ´6-11. ζ´36. ια´37. ιγ´ 10-17. Μτ. κβ´46.*

χασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσε.
καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε· τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ 5
βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει
αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ οὐκ ἴσχυσαν 6
ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα. Ἔλεγε δὲ πρὸς 7
τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρω-
τοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· ὅταν κλη- 8
θῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν
πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος
ὑπ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ 9
σοι· δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ᾽ αἰσχύνης
τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇς, πο- 10
ρευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν
ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε εἴπῃ σοι· φίλε, προσανάβηθι
ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακει-
μένων σοι. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται 11
καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ 12
κεκληκότι αὐτόν· ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ
φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ
τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε
καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γενήσεταί σοι ἀνταπό-
δομα. ἀλλ᾽ ὅταν ποιῇς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπή- 13
ρους, χωλούς, τυφλούς, καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ 14
ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι
ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν 15
αὐτῷ· μακάριος ὃς φάγεται ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
Θεοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον 16
μέγα καὶ ἐκάλεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον 17
αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις·
ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ 18

7–11) Παρ. κε΄ 6.7. Λκ. ιη΄ 14. Μτ. κγ΄ 6.12.
12–14) Δτ. ιδ΄ 29. Λκ. ς΄ 33-35. Μτ. ε΄ 45-47. ς΄ 2. κβ΄ 23-33. Ἰν. ε΄ 29. ς΄ 40. ια΄ 24.
15) Ἀπ. ιθ΄ 9. Μτ. η΄ 11.
16–17) Μτ. κβ΄ 2-4.
18–19) Μτ. ιγ΄ 22. κβ΄ 5.

μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν
ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν·
19 ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε· ζεύγη
βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά·
20 ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε· γυ-
21 ναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ
παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ
αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ
δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύ-
μας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ
22 χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος·
23 κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. καὶ
εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς
καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ
24 ὁ οἶκός μου. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν
ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.
25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ στραφεὶς
26 εἶπε πρὸς αὐτούς· εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ
τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ
τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ
καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι.
27 καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται
28 ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. τίς γὰρ ἐξ
ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθί-
29 σας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν,
ἵνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύσαντος
ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαί-
30 ζειν, λέγοντες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδο-
31 μεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι; ἢ τίς βασιλεύς, πο-
ρευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ
πρῶτον καθίσας βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα
χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ

20) Δτ. κδ'5. 1Κρ. ζ'33.
21–24) Μτ. κβ'8-10.
26–27) 33. ϑ'23. Μρ. η'34. Μτ. ι'37.38.

ἐπ᾽ αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι πόρρω αὐτοῦ ὄντος πρε- 32
σβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. οὕτως οὖν 33
πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ
ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. Καλὸν τὸ 34
ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσε-
ται; οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω 35
βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ΙΕ΄
ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρι- 2
σαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτω-
λοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. εἶπε δὲ πρὸς 3
αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων· τίς ἄνθρωπος ἐξ 4
ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν,
οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πο-
ρεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως οὗ εὕρῃ αὐτό; καὶ εὑρὼν 5
ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἐλθὼν 6
εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας
λέγων αὐτοῖς· συγχάρητέ μοι ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν
μου τὸ ἀπολωλός. λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν 7
τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνε-
νήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετα-
νοίας. Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ 8
δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν
καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; καὶ εὑροῦσα συγ- 9
καλεῖ τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας λέγουσα· συγχάρητέ
μοι ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. οὕτω, λέγω 10
ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ
ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

Εἶπε δέ· ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. καὶ εἶπεν ὁ 11
νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλ- 12
λον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ 13
μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος

[33]) *26.27.*
[34–35]) *Μρ. θ΄ 50. Μτ. ε΄ 13. ια΄ 15.*
ΙΕ΄. [1–2]) *ε΄ 29.30. ιε΄ 28. Μρ. β΄ 15.16. Μτ. θ΄ 10.11.*
[8–10]) *ε΄ 31.32. Μτ. ιη΄ 12-14.*
[13]) *Παρ. κθ΄ 3.*

υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρ-
14 πισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ
αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν
15 ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. καὶ πορευθεὶς
ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ
ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.
16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερα-
17 τίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. εἰς
ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου
18 περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι! ἀνα-
στὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ·
πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου·
19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς
20 ἕνα τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πα-
τέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐ-
τὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέ-
πεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
21 εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν
καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός
22 σου. εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξε-
νέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν,
καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα
23 εἰς τοὺς πόδας, καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευ-
24 τὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, ὅτι οὗτος ὁ
υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ
25 εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ
26 οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλεσά-
27 μενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει καὶ ἔθυσεν ὁ πα-
τήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν
28 ἀπέλαβεν. ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ οὖν

16) Παρ. κγ'21.
18) Ψ. ν'6. Ἰερ. γ'12.13.
20) Ἰν. ς'37.
24) ϑ'60. Μτ. η'22. *28) 2.*

πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκρι- 29
θεὶς εἶπε τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ
οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε
ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον 30
μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σι-
τευτόν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ 31
εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χα- 32
ρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ
ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη.

Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἄνθρωπός ΙϚ'
τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διε-
βλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· τί τοῦτο ἀκούω περὶ 2
σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ
δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· τί 3
ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι·
ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονο- 4
μίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. καὶ προσ- 5
καλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυ-
ρίου ἑαυτοῦ ἔλεγε τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις σὺ τῷ κυ-
ρίῳ μου; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. καὶ εἶπεν 6
αὐτῷ· δέξαι σου τὸ γράμμα καὶ καθίσας ταχέως γρά-
ψον πεντήκοντα. ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε· σὺ δὲ πόσον ὀφεί- 7
λεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κόρους σίτου. καὶ λέγει αὐτῷ·
δέξαι σου τὸ γράμμα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. καὶ ἐπή- 8
νεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονί-
μως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώ-
τεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν
ἑαυτῶν εἰσι. κἀγὼ ὑμῖν λέγω· ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους 9
ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν ἐκλίπητε, δέξων-

31) *Ἰν. ιζ'10.*
32) *24.*
Ιϛ'. 1) *ιζ'1.*
8) *Ἰν. ιβ'36. Ἐφ. ε'8.9. 1Θσ. ε'5.*
9) *Ἐκ. ια'1.2. Λκ. ιβ'33.34. Μτ. ϛ'19-21. ιθ'20.21.*

10 ται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχί-
στῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδι-
11 κος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ
μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πι-
12 στεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε,
13 τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται
δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν
ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου
καταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυ-
15 ροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν
ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι
τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιά-
17 ζεται. εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
18 παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ
ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει,
καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορ-
φύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμ-
20 πρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέ-
21 βλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος καὶ ἐπι-
θυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων
ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρ-
22 χόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθα-
νεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέ-
λων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλού-

10) ιθ'15-19. Μτ. κε'21-23.
11–12) ιθ'20-27. Μτ. κε'24-30.
13) Μτ. ς'24.
14) Μτ. κγ'14.
15) 1Βσ. ις'7. Ψ.ζ'10. Παρμ. ιζ' 3. Ἱρ. ια' 20. ιζ' 10. κ' 12. Λκ. ιη' 9-14. Μτ. κγ' 25-28.
16) Μτ. ια'12.13.
17) Μτ. ε'18.
18) Μρ. ι'11. Μτ. ε'32. ιθ'9.
19) ιβ'16-19.
21) Μτ. ιε'27.

σιος καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλ- 23
μοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ
ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ.
καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με 24
καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύ-
λου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι
ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπε δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, 25
μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ
σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρα-
καλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι· καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ 26
ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέ-
λοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ
ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, 27
πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός
μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται 28
αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον
τῆς βασάνου. λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ 29
τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, 30
πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς
αὐτούς, μετανοήσουσιν. εἶπε δὲ αὐτῷ· εἰ Μωϋσέως καὶ 31
τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν
ἀναστῇ πεισθήσονται.

Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ΙΖ΄
ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται.
λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν 2
τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα
σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων. προσέχετε ἑαυ- 3
τοῖς. ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον
αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ· καὶ ἐὰν ἑπτά- 4
κις τῆς ἡμέρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας
ἐπιστρέψῃ πρός σε λέγων, μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ. Καὶ 5
εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ· πρόσθες ἡμῖν πίστιν.

25) ϛ΄24.25. Μτ. ε΄6.
29) 2Τμ. γ΄16.
31) Ἰν. ε΄45.46.

ΙΖ΄.1–2) ιϛ΄1. Μρ. θ΄42. Μτ. ιη΄6.7.
3–4) Μτ. ιη΄15.21.22.
5–6) Μρ. ια΄24. Μτ. ιζ΄20. κα΄21.

6 εἶπε δὲ ὁ Κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως,
ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, ἐκριζώθητι καὶ φυτεύ-
7 θητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ
ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς
εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ, εὐθέως παρελθὼν ἀνά-
8 πεσε, ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ
περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ
9 μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; μὴ χάριν ἔχει τῷ
δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα; οὐ δοκῶ.
10 οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα
ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὃ ὠφείλομεν
ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ
καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλι-
12 λαίας. καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ἀπήν-
τησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν,
13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέη-
14 σον ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδεί-
ξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν
15 αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι
ἰάθη, ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν
16 Θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐ-
17 τοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν;
18 οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι
19 δόξαν τῷ Θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.
20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρ-
21 χεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, οὐδὲ
ἐροῦσιν ἰδοὺ ὧδε ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ

8) ιβ'37.
10) Ἰβ κβ'3. λε'7. Ῥμ. ϑ'11-21. 1Κρ. ϑ'16.17.
11) ϑ'51. ιγ'22.
14) ε'14. Μρ. α'43.44. Μτ. η'4.
19) ζ'50. Μτ. ϑ'22.
20-21) Ἰν. α'26. γ'3. ιβ'35. ιη'36. Μτ. κδ'23.

Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· 22
ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. καὶ 23
ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ὧδε, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε μηδὲ
διώξητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς 24
ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. πρῶτον 25
δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ
τῆς γενεᾶς ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις 26
Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου· ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι 27
ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ
κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. ὁμοίως καὶ ὡς 28
ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον,
ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε 29
Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ 30
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. ἐν ἐκείνῃ τῇ 31
ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ
ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ
ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. μνημονεύετε 32
τῆς γυναικὸς Λώτ. ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ 33
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν,
ζωογονήσει αὐτήν. λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ δύο 34
ἔσονται ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἷς παραληφθήσεται καὶ ὁ
ἕτερος ἀφεθήσεται· δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ 35
αὐτό, μία παραληφθήσεται καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται·
δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραληφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος 36
ἀφεθήσεται. καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, 37

22–23) *Μρ. ιγ' 21. Μτ. κδ' 23-26.*
24) *30. Μτ. κδ' 27.*
25) *θ' 22.*
26–27) *κα' 24.25. Μτ. κδ' 37-39.*
28–29) *Γν. ιθ' 14-24.*
30) *24.26. Μτ. κδ' 39.*
31) *Μρ. ιγ' 15. Μτ. κδ' 17.18.*
32) *Γν. ιθ' 17.26.*
33) *θ' 24. Μρ. η' 34. Μτ. ι' 39. ιϛ' 25.*
34–36) *Μτ. κδ' 40.41.*
37) *Μτ. κδ' 28.*

Κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ ἐπισυνα-
χθήσονται καὶ οἱ ἀετοί.
ΙΗ' Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάν-
2 τοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐκκακεῖν, λέγων·
κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος
3 καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πό-
λει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· ἐκδίκησόν
4 με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρό-
νον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ
5 φοβοῦμαι καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι, διά γε τὸ
παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδικήσω αὐ-
6 τήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑποπιάζῃ με. εἶπε δὲ ὁ
7 Κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ δὲ
Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ
τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μα-
8 κροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκ-
δίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;
9 Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς
ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιπούς, τὴν
10 παραβολὴν ταύτην· ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱε-
ρὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώ-
11 νης. ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύ-
χετο· ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ
λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ
12 ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀπο-
13 δεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν
ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρα-
νὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων·

ΙΗ'. 1) κα' 36. Ῥμ. ιβ' 12. Ἐφ. ς' 18. Κλ. δ' 2. 1Θσ. ε' 17.
3) Κρτ. ια' 36.
5) ια' 7. 8.
7) Ψ. θ' 19. Ἀπ. ς' 10.
8) κα' 21-24. Ἑβ. ι' 37. 2Πτ. γ' 8. 9.
9) ις' 15.
11) Δτ. κς' 13. Ἡσ. α' 15. νη' 2. 3. Ἀπ. γ' 17.
12) Μτ. ς' 16. θ' 14. κγ' 23.
13) Ψ. ν' 3.

ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη 14
οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖ-
νος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ
ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτη- 15
ται· καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ 16
Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδία
ἔρχεσθαι πρός με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοι-
ούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς 17
ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ
μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· διδάσκαλε 18
ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπε 19
δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγα-
θὸς εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας· **μὴ μοιχεύ-** 20
σῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς,
τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. ὁ δὲ εἶπε· 21
ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ἀκούσας 22
δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα
ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θη-
σαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ 23
ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος
σφόδρα. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον 24
εἶπε· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύ-
σονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ! εὐκοπώτερον γάρ 25
ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλού-
σιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον δὲ 26
οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ εἶπε· 27
τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ
ἐστιν. Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα 28
καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω 29

14) Ησ. ξς' 2.3. ιδ' 11. Μτ. κγ' 12. 15–17) Μρ. ι' 13-16. Μτ. ιη' 2-4. ιθ' 13-15.

18–27) Μρ. ι' 17-27. Μτ. ιθ' 18. ιθ' 16-26. 28–30) Μρ. ι' 28-30. Μτ. ιθ' 27-29.

ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γονεῖς ἢ
ἀδελφοὺς ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ
30 Θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ
τούτῳ καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπε πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ
ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τελειωθήσεται πάντα
τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώ-
32 που. παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐμπαιχθή-
33 σεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, καὶ μα-
στιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
34 τρίτῃ ἀναστήσεται. καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν,
καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ
ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ τυφλός
36 τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν· ἀκούσας δὲ
37 ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. ἀπήγ-
γειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.
38 καὶ ἐβόησε λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν με. καὶ
39 οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ
40 πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν με. στα-
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν.
41 ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων· τί σοι
42 θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.
43 καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων
τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.
ΙΘ' Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώ-
3 νης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος, καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰη-
σοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ
4 ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη
ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλε

31–33) *ϑ'22.44. Μρ. ι'32-34. Μτ. κ'17-19. κς'45.*
34) *β'50. ϑ'45. Μρ. ϑ'32.*
35–43) *Μρ. ι'46-52. Μτ. κ'29-34*
ΙΘ'. 1) *Μρ. ι'46.*
3) *κγ'8. Ἰν. ιβ'21.*

διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ 5
Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε,
σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ
με μεῖναι. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν 6
χαίρων. καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι 7
παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. σταθεὶς δὲ 8
Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν
ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἴ
τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. εἶπε 9
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ
τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.
ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ 10
ἀπολωλός.

Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπε παραβο- 11
λήν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ καὶ δοκεῖν
αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
ἀναφαίνεσθαι· εἶπεν οὖν· ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπο- 12
ρεύθη εἰς χώραν μακρὰν λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ
ὑποστρέψαι. καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν 13
αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· πραγματεύ-
σασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐ- 14
τόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες·
οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἐγένετο ἐν 15
τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε
φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς ἔδωκε τὸ
ἀργύριον, ἵνα ἐπιγνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο. παρε- 16
γένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειρ-
γάσατο δέκα μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε! 17
ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων
ἐπάνω δέκα πόλεων. καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· 18
κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς. εἶπε δὲ καὶ 19

7) ιε' 2.
8) Ἔξ. κβ' 1. Λτ. ς' 2-5. Ἀρ. ε' 6.7. 1Βσ. ιβ' 3.
9) ιγ' 16. Πρ. ις' 31
10) Μτ. θ' 12.13. ιη' 12-14.
11) κδ' 21. Πρ. α' 6.
12-26) Μρ. ιγ' 34. Μτ. κε' 14-29.

20 τούτῳ· καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. καὶ ἕτερος
ἦλθε λέγων· κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμέ-
21 νην ἐν σουδαρίῳ. ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος
αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ
22 ἔσπειρας, καὶ συνάγεις ὅθεν οὐ διεσκόρπισας. λέγει
αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε.
ᾔδεις ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι ἐγώ, αἴρων ὃ οὐκ
ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ
23 διεσκόρπισα· καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ
τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό;
24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν
25 καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπον αὐτῷ· κύ-
26 ριε, ἔχει δέκα μνᾶς. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι
δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσε-
27 ται ἀπ' αὐτοῦ. πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς
μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε
καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.
28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων
29 εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθσφαγῆ
καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν,
30 ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰπών· ὑπάγετε εἰς
τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε
πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων
31 ἐκάθισε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς
ἐρωτᾷ, διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, ὅτι ὁ Κύριος
32 αὐτοῦ χρείαν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗ-
33 ρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, ἑστῶτα τὸν πῶλον· λυόν-
των δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς
34 αὐτούς· τί λύετε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον ὅτι ὁ Κύριος
35 αὐτοῦ χρείαν ἔχει. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ ἐπιρρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶ-
36 λον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. πορευομένου δὲ αὐτοῦ

[27]) *Μτ. κα' 41. κβ' 7. κε' 30.*
[28]) *Μρ. ι' 34.*
[29-38]) *β' 14. Μρ. ια' 1-10. Μτ. κα' 1-9. Ἰν. ιβ' 12-16.*

ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ἐγγίζον- 37
τος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
ἐλαιῶν ἤρξατο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαί-
ροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν
εἶδον δυνάμεων λέγοντες· ***εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος*** 38
βασιλεὺς ***ἐν ὀνόματι Κυρίου***· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ καὶ
δόξα ἐν ὑψίστοις. καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ 39
ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς
μαθηταῖς σου. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· λέγω 40
ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται.
καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, 41
λέγων ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σύ, καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου 42
ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου! νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλ-
μῶν σου· ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ καὶ περιβαλοῦσιν 43
οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσί σε καὶ
συνέξουσί σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα 44
σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ,
ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς 45
πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας λέγων αὐτοῖς· 46
γέγραπται ὅτι ***ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστιν***·
ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε ***σπήλαιον λῃστῶν.***

Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ 47
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι
καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιή- 48
σουσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διδάσκον- **Κ'**
τος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομέ-
νου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς
πρεσβυτέροις καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν λέγοντες· εἰπὲ 2

39–40) *Ἀββ. β' 11. Μτ. κα' 15.16.*
41) *4Βσ. η' 11-13. Ἰν. ια' 35.*
42) *Δτ. λβ' 28.29. Ἰν. ιβ' 38.*
43) *Ἠσ. κθ' 3. Ἰζ. κα' 22.*
44) *Ψ. ρλς' 9. Λκ. κα' 6.20. Μρ. ιγ' 2. Μτ. κδ' 2.*
45–48) *κ' 19. κα' 37.38. κβ' 53. Μρ. ια' 15-18. Μτ. κα' 12.13.*
Κ'. 1–8) *Μρ. ια' 27-33. Μτ. κα' 23-27. Πρ. δ' 1.*

ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς
3 σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι·
4 τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων;
5 οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν
εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε
6 αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς κατα-
λιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφή-
7 την εἶναι. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ
8 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν
ταύτην· ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέ-
δοτο αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς.
10 καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦ-
λον ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ·
οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν.
11 καὶ προσέθετο αὐτοῖς πέμψαι ἕτερον δοῦλον. οἱ δὲ κἀ-
κεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν.
12 καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον. οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυ-
13 ματίσαντες ἐξέβαλον. εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶ-
νος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν·
14 ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται. ἰδόντες δὲ αὐτὸν
οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· οὗτός
ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα
15 ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν
ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς
16 ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς
γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.
17 ἀκούσαντες δὲ εἶπον· μὴ γένοιτο. ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐ-
τοῖς εἶπε· τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο, ***λίθον ὃν
ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς***
18 ***κεφαλὴν γωνίας;*** πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον

9–18) Μρ. ιβ' 1-11, Μτ. κα' 33-44.

συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν 19
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθη-
σαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὰς παρα-
βολὰς ἔλεγε.

Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑπο- 20
κρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται
αὐτοῦ λόγου εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ
ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγον- 21
τες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδά-
σκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας
τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν ἡμῖν Καίσαρι 22
φόρον δοῦναι ἢ οὔ; κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουρ- 23
γίαν εἶπε πρὸς αὐτούς· τί με πειράζετε; δείξατέ μοι δη- 24
νάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες
δὲ εἶπον· Καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀπόδοτε τοίνυν 25
τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ 26
οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ
λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ λέ- 27
γοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγον- 28
τες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελ-
φὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀπο-
θάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ
ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἑπτὰ οὖν ἀδελ- 29
φοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν
ἄτεκνος· καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος 30
ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν ὡσαύτως· 31
ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτά· οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέ-
θανον· ὕστερον δὲ πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. ἐν τῇ 32
ἀναστάσει οὖν τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ 33
ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ 34

19) ιθ' 48. κβ' 2. Μρ. ιβ' 12. Μτ. κα' 45. 46.
20–26) Μρ. ιβ' 13-17. Μτ. κβ' 15-22.
27–40) Μρ. ιβ' 18-27. 34. Μτ. κβ' 23-34. 46.

Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμί-
35 ζονται· οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν
καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
36 γαμίζονται· οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγ-
γελοι γάρ εἰσι καὶ υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως
37 υἱοὶ ὄντες. ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς
ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει ***Κύριον τὸν Θεὸν***
Ἀβραὰμ καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ.
38 Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ
39 αὐτῷ ζῶσιν. ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων
40 εἶπον· διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. οὐκέτι δὲ ἐτόλμων
ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.
41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν
42 Δαυῒδ εἶναι; καὶ αὐτὸς Δαυῒδ λέγει ἐν βίβλῳ τῶν ψαλ-
μῶν· ***εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν***
43 ***μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν πο-***
44 ***δῶν σου.*** Δαυῒδ οὖν αὐτὸν Κύριον καλεῖ· καὶ πῶς υἱὸς
45 αὐτοῦ ἐστιν; Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπε τοῖς
46 μαθηταῖς αὐτοῦ· προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν
θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φιλούντων ἀσπα-
σμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς
47 συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, οἳ κατε-
σθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ
προσεύχονται· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρῖμα.
ΚΑ΄ Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν
2 εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους· εἶδε δέ τινα χήραν
3 πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, καὶ εἶπεν· ἀλη-
θῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάν-
4 των ἔβαλεν· ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος
αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ
ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.
5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ ὅτι λίθοις καλοῖς

41–44) *Μρ. ιβ΄ 35-37. Μτ. κβ΄ 41-45.*
46–47) *Λκ. ια΄ 43. Μρ. ιβ΄ 38-40. Μτ. κγ΄ 1.5-7.14.*

ΚΑ΄. 1–4) *Μρ. ιβ΄ 41-44.*
5–13) *ιθ΄ 44. Μρ. ιγ΄ 1-9. Μτ. ι΄ 17.18. κδ΄ 1-9.*

καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε· ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, 6
ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ
λίθῳ ὃς οὐ καταλυθήσεται. ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν 7
λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ
σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; ὁ δὲ εἶπε· βλέ- 8
πετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνό-
ματί μου λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε.
μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσητε 9
πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ
ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.
τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ 10
βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ τό- 11
πους καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ
σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. πρὸ δὲ τούτων πάν- 12
των ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώ-
ξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀγο-
μένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός
μου· ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. θέσθε οὖν εἰς 13 14
τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ 15
γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται
ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.
παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ συγγενῶν καὶ 16
φίλων καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, καὶ 17
ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· καὶ 18
θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· ἐν τῇ ὑπο- 19
μονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. ὅταν δὲ ἴδητε 20
κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε
γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ 21
Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς
ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν
εἰς αὐτήν, ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι τοῦ πλη- 22
ρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ 23

14–19) *Ἠσ. νδ' 17. Λκ. ιβ' 7.11.12. Μρ. ιγ' 11-13. Μτ. ι' 19-22.30.*

20–24) *Λκ. κγ' 29. Μρ. ιγ' 14-17. Μτ. κδ' 15-19. Ῥμ. ια' 25.*

ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·
ἔσται γὰρ τότε ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ τῷ
24 λαῷ τούτῳ, καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰ-
χμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη, καὶ Ἱερουσα-
λὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν ἄχρι πληρωθῶσι και-
25 ροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ
ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἠχού-
26 σης θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων
ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκου-
μένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
27 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν
28 νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ἀρχομέ-
νων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς
κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.
29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· ἴδετε τὴν συκῆν καὶ
30 πάντα τὰ δένδρα. ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες
ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.
31 οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε
32 ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένη-
33 ται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι
34 μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε
βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ
καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ
35 ἡ ἡμέρα ἐκείνη· ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας
36 τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυ-
πνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα καταξιωθῆτε
ἐκφυγεῖν πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι καὶ σταθῆναι
ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύ-

25-27) Μρ. ιγ' 24-26. Μτ. κδ' 29.30.
28) Λκ. ιη' 7. Ῥμ. η' 23. ιβ' 11. 12. Φλ. δ' 4.5. Ἑβ. ι' 37.
29-33) Μρ. ιγ' 28-31. Μτ. κδ' 32-35.
34-36) Ἡσ. κδ' 17. Λκ. ιζ' 27. Μρ. ιγ' 33. Μτ. κδ' 42.49. Ἐφ. ς' 13. Ἀπ. ς' 17.
37) ιθ' 47. Ἰν. η' 1.2. Μρ. ια' 11. Μτ. κα' 17.

κτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον
ἐλαιῶν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ 38
ὄρει ἀκούειν αὐτοῦ.

Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα. **ΚΒ'**
καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς 2
ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

Εἰσῆλθε δὲ ὁ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον 3
Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα, καὶ 4
ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι
καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. καὶ ἐχά- 5
ρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύρια δοῦναι· καὶ ἐξω- 6
μολόγησε, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν
αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι 7
τὸ πάσχα, καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· 8
πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα ἵνα φάγωμεν.
οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν 9
αὐτοῖς· ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντή- 10
σει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκο-
λουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεται, καὶ 11
ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκα-
λος, ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν
μαθητῶν μου φάγω; κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγαιον 12
μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. ἀπελθόντες δὲ εὗ- 13
ρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπό- 14
στολοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμίᾳ ἐπε- 15
θύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με
παθεῖν· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ 16

[38]) *Σρ. δ' 12. ς' 36. Ψ. ξβ' 2.3. οζ' 34. Λκ. ιθ' 48.*
ΚΒ'. [1–2]) *Μρ. ιδ' 1. 2. Μτ. κς' 1-5. Ἰν. ιγ' 1.*
[3]) *Ἰν. ιγ' 2.27.*
[4–6]) *Μρ. ιδ' 10.11. Μτ. κς' 14-16.*
[7–12]) *Μρ. ιδ' 12-15. Μτ. κς' 17.18.*
[13]) *Λκ. ιθ' 32. Μρ. ιδ' 16. Μτ. κς' 19.*
[14]) *Μρ. ιδ' 17. Μτ. κς' 20.*
[15–16]) *Γν. λα' 30. Λκ. ιγ' 29. Μρ. ιδ' 25. Μτ. κς' 29.*

17 ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ δε-
ξάμενος τὸ ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπε· λάβετε τοῦτο
18 καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ
πίω ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασι-
19 λεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας
ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά
μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν
20 ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ
δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη
21 ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. πλὴν
ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τρα-
22 πέζης. καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ
τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ
23 παραδίδοται. καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς
τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.
24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν
25 δοκεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν
ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν
26 εὐεργέται καλοῦνται· ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μεί-
ζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος
27 ὡς ὁ διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ δια-
κονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν
28 ὡς ὁ διακονῶν. ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ'
29 ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν
30 καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε
καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου,
καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς
31 τοῦ Ἰσραήλ. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ
σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς τοῦ συνιάσαι ὡς τὸν σῖτον·

17–20) *Μρ. ιδ' 22-24. Μτ. κς' 26-28. 1Κρ. ι' 16. ια' 23-27.*
21–23) *Μρ. ιδ' 18-21. Μτ. κς' 21-25. Ἰν. ιγ' 21.22.*
24) *Λκ. θ' 46. Μρ. θ' 33.34. Μτ. ιη' 1.*
25–27) *Μρ. ι' 42-45. Μτ. κ' 25-28. Ἰν. ιγ' 4.5.13.14.*
28–30) *ιβ' 32. ιη' 28-30. Μρ. ι' 28-30. Μτ. ιθ' 28.29.*
31) *Ἰβ α' 8-12. β' 1-6. 2Κρ. β' 11. 1Πτ. ε' 8.*

ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου· 32
καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς 33
φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. ὁ δὲ εἶπε· λέγω 34
σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ πρὶν ἢ τρὶς
ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέ- 35
στειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημά-
των, μή τινος ὑστερήθητε; οἱ δὲ εἶπον· οὐθενός. εἶπεν 36
οὖν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως
καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ
καὶ ἀγοράσει μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο 37
τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ ***καὶ μετὰ***
ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. οἱ 38
δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖς· ἱκανόν ἐστι.

Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν 39
ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε 40
μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' 41
αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύ-
χετο λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τοῦτο τὸ 42
ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ
σὸν γινέσθω. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνι- 43
σχύων αὐτόν. καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον 44
προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι
αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἀναστὰς ἀπὸ 45
τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν αὐτοὺς
κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί κα- 46
θεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε
εἰς πειρασμόν.

32) Ἰν. ιζ' 11.15. Μτ. ις' 19.
33–34) Μρ. ιδ' 29-31. Μτ. κς' 33-35. Ἰν. ιγ' 37.38.
35) θ' 3. ι' 4. Μρ. ς' 8. Μτ. ι' 9.
36) Ἐφ. ς' 10-17.
37) Ἡσ. νγ' 12. Λκ. κβ' 52. Μρ. ιε' 28. Ἰν. ιθ' 30.
39) κα' 37. Μρ. ιδ' 26. Μτ. κς' 30. Ἰν. ιη' 1.
40–46) Μρ. ιδ' 32-42. Μτ. κς' 36-46. Ἑβ. ε' 7.8.

47 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμε-
νος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προῆγεν αὐτούς, καὶ ἤγ-
γισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν· τοῦτο γὰρ σημεῖον δε-
48 δώκει αὐτοῖς· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
49 παραδίδως; ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶ-
50 πον αὐτῷ· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ; καὶ ἐπά-
ταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ
51 ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν· ἐᾶτε ἕως τούτου· καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου
52 αὐτοῦ ἰάσατο αὐτόν. εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παρα-
γενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ
ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε
53 μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ'
ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ.
ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.
54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν
εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει
55 μακρόθεν. ἁψάντων δὲ πυρὰν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ
συγκαθισάντων αὐτῶν ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐ-
56 τῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ
φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπε· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.
57 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. καὶ μετὰ
58 βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ
59 δὲ Πέτρος εἶπεν· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. καὶ διαστάσης
ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διισχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀλη-
θείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.
60 εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ
παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ.
61 καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπε-
μνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν

47–51) Μρ. ιδ' 43-47. Μτ. κς' 47-53. Ἰν. ιη' 2-11.
52–53) 37. Μρ. ιδ' 48.49. Μτ. κς' 55. Ἰν. ζ' 30. η' 20. Κλ. α' 13.
54–55) Μρ. ιδ' 53. 54. Μτ. κς' 57.58. Ἰν. ιη' 12-16.18.
56–62) Μρ. ιδ' 66-72. Μτ. κς' 69-75. Ἰν. ιη' 17.25-27.

αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι ἀπαρνήσῃ με τρίς·
καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς. 62
Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον 63
αὐτῷ δέροντες, καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἔτυπτον αὐ- 64
τοῦ τὸ πρόσωπον καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· προ-
φήτευσον τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; καὶ ἕτερα πολλὰ 65
βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.
Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ 66
λαοῦ, ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν
εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, 67
εἰπὲ ἡμῖν. εἶπε δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πι-
στεύσητε, ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι 68
ἢ ἀπολύσητε· ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 69
καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. εἶπον 70
δὲ πάντες· σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐ-
τοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. οἱ δὲ εἶπον· τί ἔτι 71
χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ
τοῦ στόματος αὐτοῦ.
Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν **ΚΓ'**
ἐπὶ τὸν Πιλᾶτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγον- 2
τες· τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος καὶ κω-
λύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χρι-
στὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν 3
λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπε πρὸς τοὺς 4
ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους ὅτι οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν
τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνα- 5
σείει τὸν λαὸν διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρ-
ξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πιλᾶτος δὲ 6

63–65) *Μρ. ιδ'65. Μτ. κϛ'67.68.*
66–71) *Μρ. ιδ' 55-64. Μτ. κϛ' 59-66. κζ'1. Ἰν. ιη'24.*
ΚΓ'. 1) *Μρ. ιε' 1. Μτ. κζ' 2. Ἰν. ιη' 28.*
2) *5.10.14. κ' 22-25. Μτ. κβ' 15-22. Ἰν. ιθ'12. Πρ. ιζ'7.*
3) *κβ'70. Μρ. ιε'2. Μτ. κζ'11. Ἰν. ιη'33.37.*
4) *14.15.22. Μτ. κζ'22-24. Ἰν. ιη'38. ιθ' 4.6.*
5) *2.*

ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλι-
7 λαῖός ἐστι, καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴ-
δου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῴδην, ὄντα καὶ
8 αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ
δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ
ἐξ ἱκανοῦ θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν αὐτὸν
πολλὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐ-
9 τοῦ γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς·
10 αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἱστήκεισαν δὲ οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες
11 αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης σὺν τοῖς στρα-
τεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα
12 λαμπρὰν ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. ἐγένοντο δὲ
φίλοι ὅ τε Ἡρῴδης καὶ ὁ Πιλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ
μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς
13 ἑαυτούς. Πιλᾶτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ
14 τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἶπε πρὸς αὐτούς· προση-
νέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα
τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν
εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε
15 κατ' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς
πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγ-
16 17 μένον αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνάγκην
18 δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα. ἀνέκραξαν
δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν
19 Βαραββᾶν· ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν
20 τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς τὴν φυλακήν. πά-
λιν οὖν ὁ Πιλᾶτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολῦσαι τὸν
21 Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρωσον σταύ-
22 ρωσον αὐτόν. ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς· τί γὰρ
κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν ἄξιον θανάτου εὗρον ἐν

7) γ'1. Πρ. δ'27.
8) θ'9. ιθ'3. Μρ. ς'14. Μτ. ιδ'1.
9) Μτ. κς'62.
10) 2.
11) Μτ. κζ'27-30.
13-15) 4.
16-25) Μρ. ιε'6-15. Μτ. κζ'15-26. Ἰν. ιη'39-ιθ'16.

αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο 23
φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ
κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. ὁ δὲ 24
Πιλᾶτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν, ἀπέλυσε 25
δὲ αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βε-
βλημένον εἰς τὴν φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν
παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος 26
Κυρηναίου, ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν
σταυρὸν φέρειν ὀπίσω τοῦ Ἰησοῦ. ἠκολούθει δὲ αὐτῷ 27
πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ καὶ ἐκόπτοντο
καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰη- 28
σοῦς εἶπε· θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ,
πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ὅτι 29
ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι· μακάριαι αἱ στεῖραι
καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλα-
σαν. τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, 30
καὶ τοῖς βουνοῖς, καλύψατε ἡμᾶς· ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ 31
ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἤγοντο 32
δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρα- 33
νίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους, ὃν
μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε· 34
πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. διαμερι-
ζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλλον κλῆρον. καὶ εἱστή- 35
κει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες
σὺν αὐτοῖς λέγοντες· ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ
οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός. ἐνέπαιζον 36

[26]) Μρ. ιε' 21. Μτ. κζ' 32. Ἰν. ιθ' 17.
[29]) ιθ' 43. 44. κα' 23. Μτ. κδ' 19.
[30]) Ὠσ. ι' 8. Ἠσ. β' 19. Ἀπ. ς' 16. θ' 6.
[31]) Ψ. α' 3. 4. Πρμ. ια' 31. Ἰζ. κ' 47. 1Πτ. δ' 17. 18.
[32]) κβ' 37.
[33]) Μρ. ιε' 22. 27. Μτ. κζ' 33. 38. Ἰν. ιθ' 17. 18.
[34]) Μρ. ιε' 24. Μτ. ε' 44. κζ' 35. Ἰν. ιθ' 23. 24. Πρ. γ' 17. ζ' 60.
[35]) Μρ. ιε' 29. Μτ. κζ' 39.
[36–37]) Μρ. ιε' 23. 31. 33. Μτ. κζ' 34. 42. Ἰν. ιθ' 28-30.

δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι καὶ ὄξος
37 προσφέροντες αὐτῷ καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
38 τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ
γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥω-
μαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς
39 τῶν Ἰουδαίων. Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούρ-
γων ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον
40 σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ
λέγων· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι
41 εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπο-
42 λαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. καὶ ἔλεγε
τῷ Ἰησοῦ· μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βα-
43 σιλείᾳ σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι,
44 σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. Ἦν δὲ ὡσεὶ
ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως
45 ὥρας ἐνάτης, τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος, καὶ ἐσχίσθη τὸ
46 καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον· καὶ φωνήσας φωνῇ με-
γάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθε-
47 μαι τὸ πνεῦμά μου· καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. ἰδὼν
δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον ἐδόξασε τὸν Θεὸν λέ-
48 γων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. καὶ πάντες
οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην,
θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη
49 ὑπέστρεφον. εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ
ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.
50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτὴς ὑπάρχων
51 καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος — οὗτος οὐκ ἦν συγκατα-
τεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν — ἀπὸ Ἀρι-

38) Μρ. ιε΄ 26. Μτ. κζ΄ 37. Ἰν. ιθ΄ 19.
39) Μρ. ιε΄ 32. Μτ. κζ΄ 44.
42) Μτ. ις΄ 28.
44) Μρ. ιε΄ 33. Μτ. κζ΄ 45.
45) Μρ. ιε΄ 38. Μτ. κζ΄ 51.
46) Μρ. ιε΄ 37. Μτ. κζ΄ 50. Ἰν. ιθ΄ 30. Πρ. ζ΄ 59.
47) Μρ. ιε΄ 39. Μτ. κζ΄ 54.
49) Ψ. λζ΄ 11-13. Λκ. η΄ 2. Μρ. ιε΄ 40. 41. Μτ. κζ΄ 55. Ἰν. ιθ΄ 25.
50-53) Μρ. ιε΄ 43. 46. Μτ. κζ΄ 57-60. Ἰν. ιθ΄ 38 - 41.

μαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο καὶ
αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οὗτος προσελθὼν τῷ 52
Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ καθελὼν 53
αὐτὸ ἐνετύλιξε σινδόνι καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι
λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος· καὶ ἡμέρα 54
ἦν παρασκευή, σάββατον ἐπέφωσκε.

Κατακολουθήσασαι δὲ αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν 55
συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ
μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὑποστρέψασαι 56
δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. καὶ τὸ μὲν σάββατον
ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν· τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων **ΚΔ'**
ὄρθρου βαθέος ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα φέρουσαι ἃ ἡτοί-
μασαν ἀρώματα, καί τινες σὺν αὐταῖς. εὗρον δὲ τὸν 2
λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, καὶ εἰσελ- 3
θοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. καὶ 4
ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου καὶ ἰδοὺ
ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτού-
σαις. ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὸ 5
πρόσωπον εἰς τὴν γῆν εἶπον πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν
ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη· 6
μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,
λέγων ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς 7
χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι, καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημά- 8
των αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγ- 9
γειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.
ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία 10
Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς
τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν 11

54) Μρ. ιε'42. Ἰν. ιθ'42.
55) 49. Μρ. ιε'47. Μτ. κζ'61.
56) Ἐξ. κ'10. Μρ. ιϛ'1.
ΚΔ'. *1) Μρ. ιϛ' 2. Μτ. κη' 1. Ἰν. κ' 1.*
2–3) 23. Μρ. ιϛ' 4. Μτ. κη'2.
4–7) Μτ. ιϛ'21. κη'3.5-7. Ἰν. κ' 12.32.33. ιϛ'5-7.
8) Ἰν. β'17.22. ιβ'16.
9) Μρ. ιϛ'8. Μτ. κη'8.
10) η'2.3. Μρ. ιε'47. Μτ. κζ'56.
11) 25.41.

12 ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. ὁ
δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρα-
κύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα, καὶ ἀπῆλθε
πρὸς ἑαυτόν, θαυμάζων τὸ γεγονός.
13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ
14 Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς. καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν
πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τού-
15 των. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν
16 καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· οἱ
δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐ-
17 τόν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς
ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες καί ἐστε
18 σκυθρωποί; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας,
εἶπε πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ
καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις
19 ταύταις; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· τὰ
περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφή-
της δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ
20 παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρῖμα θανάτου καὶ
21 ἐσταύρωσαν αὐτόν. ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν
ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε σὺν πᾶσι
τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον ἀφ' οὗ
22 ταῦτα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέ-
23 στησαν ἡμᾶς γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ
μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτα-
24 σίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ
ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗ-
ρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ
25 εἶδον. καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ

12) 24. Ἰν. κ'3-10.
13) Μρ. ις'12. Ἰν. ια'18.
15) 36. Μτ. ιη'20.
16) 31. Ἰν. κ'14. κα'4.
19) Λκ. ζ'16. Μτ. β'23. κα'11. Ἰν. γ'2. δ'19. ς'14. Πρ. β'22. ζ'32.
21-24) α'68. β'38. ιθ'11. κδ'1-12.
25 Μρ. ις'14. Γλ. γ'1-3.

βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλη-
σαν οἱ προφῆται! οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν 26
καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ 27
Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διηρμήνευεν
αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ 28
ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσ-
εποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι· καὶ παρεβιάσαντο 29
αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν
ἐστὶ καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν
αὐτοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐ- 30
τῶν λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου
αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέ- 31
γνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.
καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιο- 32
μένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς
διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ 33
ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον συνηθροι-
σμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι 34
ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως καὶ ὤφθη Σίμωνι. καὶ αὐτοὶ 35
ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ
κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν 36
μέσῳ αὐτῶν καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. πτοηθέντες 37
δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί δια- 38
λογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ἴδετε 39
τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι·
ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα

26) Ἡσ. ν'6. Λκ. κδ'46. Πρ. ιγ' 33-35. ιζ'3. Ἑβ. β'9.10. 1Πτ. α'11.
27) Γν. γ'15. κβ'18. μθ'10. Ἀρ. κα'9. Δτ. ιη'15. Ψ. ιε'8-10. λθ'8. Λκ. κδ' 44.45. Μτ. α'1.21.23. ιβ' 40. Ἰν. α'46. ε'46. Πρ. κς'22.
28) Μρ. ς'48.
29) Κρτ. ιθ'9. Ἰν. α'40.
30) κβ'19. Μτ. κς'26.
31) Γν. γ'5.7. κα'19. 4Βσ. ς'17. 20. Ἡσ. λε'5. Πρ. κς'18. Λκ. α'38.
32) Ψ. λη'4. Ἰρ. κ'9.
33-34) Ἰν. κ'19. 1Κρ. ιε'5.
36) Μρ. ις'14. Ἰν. κ'19.
37-38) Μτ. ιδ'26.27.
39-40) Ἰν. κ'20-27.

40 οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ τοῦτο εἰπὼν
41 ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. ἔτι δὲ
ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων
42 εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδω-
καν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κη-
43 ρίου, καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. εἶπε δὲ αὐ-
44 τοῖς· οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν
ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ
νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.
45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γρα-
46 φάς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτω γέγραπται καὶ οὕτως
ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ
47 τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρ-
48 ξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες
49 τούτων. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει
Ἱερουσαλὴμ ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.
50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἐπά-
51 ρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ
52 ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες
αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγά-
53 λης, καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ
εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. ἀμήν.

41–42) *Ἰν. κα' 5.10.*
43) *(Γν. ιη' 8. ιθ' 3. Τβ. ιβ' 19). Πρ. α' 4. ι' 41.*
44) *θ' 22. ιη' 31-33. κδ' 27. Μτ. ις' 21.*
45) *2Μκ. α' 4. Πρ. ις' 14. Λκ. κδ' 31.32.*
46) *26.44.*
47) *Μρ. ις' 15. Μτ. κη' 19. Πρ. α' 8. γ' 16. δ' 17.18. ε' 28.40. ιγ' 38.*
48) *Ἰν. ιε' 26.27. Πρ. α' 8.22. β' 32. ε' 32.*
49) *Ἰωλ. γ' 1.2. Ἠσ. μδ' 3. Ἰν. ιδ' 16. ιε' 26. ις' 7.13.14. Πρ. α' 4.8. β' 1-4.16.18.38. Γλ. γ' 14. Ἐφ. α' 13.*
50) *Λτ. θ' 22. Πρ. α' 12.*
51) *Μρ. ις' 19. Ἰν. κ' 17. Πρ. α' 9.*
52–53) *Μτ. κη' 17. Ἰν. ιδ' 28. ις' 22. Πρ. α' 12-14. β' 44-47.*

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Α
Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς 2
τὸν Θεόν. πάντα δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ 3
ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ 4
ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ 5
σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα 6
αὐτῷ Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυ- 7
ρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι᾽ αὐτοῦ.
οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ᾽ ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ 8
φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄν- 9
θρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, 10
καὶ ὁ κόσμος δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν
οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέ- 11
λαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν 12
τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, 13
οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ᾽ ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

Α'. 1–2) Γν. α' 1. Ψ. ρς' 20. Πρμ. η' 22-31. Σφ. Σλ. ζ' 26. θ' 4.9. ι' 1 κτλ. Σρ. α' 4-9. κδ' 1-9. Ἰν. α' 18. β' 11. γ' 13. η' 58. ιβ' 41. ιζ' 5. 1Ἰν. α' 1.2. β' 13.14. ε' 20. Ρμ. θ' 5. 1Κρ. ι' 4. 2Κρ. δ' 4. η' 9. Φλ. β' 6. Κλ. α' 15.17-19. β' 9. 1Τμ. γ' 16. Ἑβ. α' 3.8. Ἀπ. ιθ' 13.

3) Γν. α' 3. Ψ. λβ' 6. Πρμ. γ' 19. η' 30. Σφ. Σλ. ζ' 21. Ἰν. α' 10. 1Κρ. η' 6. Ἐφ. γ' 9. Κλ. α' 16. Ἑβ. α' 2.10. ια' 3. 2Πτ. γ' 5. Ἀπ. γ' 14. δ' 11.

4–5) Ψ. λε' 10. Ἡσ. μβ' 6. μθ' 6. Ἰν. α' 9. γ' 19.36. ε' 26.35. ς' 33. η' 12. θ' 5. ι' 10.28. 1Ἰν. α' 5. β' 25. ε' 11.12. Λκ. α' 78.79. Ἐφ. ε' 8.

6–8) 19-34. γ' 25-36. ε' 33.36. Λκ. α' 13-17.57-80. γ' 3-18. Μτ. γ' 1-14.

9) 4.5. ις' 21. 1Ἰν. β' 8.

10–11) Ἐξ. ιθ' 5. Δτ. ζ' 6. Ψ. ρλδ' 4. Ἡσ. μγ' 1. Σρ. κδ' 6-8. Ἰν. α' 3. γ' 11. ε' 37-40.43. ς' 36. ιη' 35. Μτ. η' 11.12. ιε' 24. κγ' 37. Πρ. γ' 25.26. ιγ' 46. Ρμ. ια' 19-21.

12–13) β' 23. γ' 3-8.16-18. 1Ἰν. β' 29-γ' 2.9.10. δ' 4.7. ε' 1.4.18. Ρμ. η' 15-18.23. 2Κρ. ς' 18. Γλ. γ' 26. δ' 5-7. Ἐφ. α' 5. Ττ. γ' 4-7. Ἰκ. α' 18. 1Πτ. α' 14.17.23.

14 Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν,
καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογε-
νοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.
15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων·
οὗτος ἦν ὃν εἶπον, ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν
16 μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώ-
ματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χά-
17 ριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ
18 ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώ-
ρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον
τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέ-
στειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευΐ-
20 τας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ; καὶ ὡμολό-
γησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν ὅτι οὐκ εἰμὶ
21 ἐγὼ ὁ Χριστός. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; Ἠλίας
εἶ σύ; καὶ λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ
22 ἀπεκρίθη, οὔ. εἶπον οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρι-
σιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυ-
23 τοῦ; ἔφη· ἐγὼ ***φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, εὐθύ-
νατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,*** καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προ-
24 φήτης. καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων·
25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπον αὐτῷ· τί οὖν βα-
πτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὔτε Ἠλίας οὔτε ὁ

14) Δτ. κς'11. Ἰωλ γ'21. Ζχ. β' 10. Ἡσ. ζ'14. μ'5. ξ'1-3. Ἰζ. λζ'27. Βρ. γ' 37. Ἰν. α'1.2.4.5.16-18. β' 11. 1Ἰν. α'1-3. δ'2.9.14. 2Ἰν. 7. Μτ. α'16.18-25. ιζ'2. Ῥμ. α'3. η'3. 2Τμ. α'10. Ἑβ. α'6. β'14. ι'5. 2Πτ. α'16. 17. Ἀπ. κα'3.

15) 6-8.27.30. γ'26. Μτ. γ'11.

16) γ'34. 1Ἰν. β'12-14. Ῥμ. ε'1-11. ιε'29. 1Κρ. α'4-7. 2Κρ. η'7.9. Ἐφ. α'3-β'22. δ'10-13. Κλ. α'9-14.

17) Ἐξ. κ'1 κτλ. Ἰν. ζ'19. Μτ. ε' 17. Πρ. ζ'38. Ῥμ. γ'19-30. δ'14-16. ε'1-21. ς'14.15.23. ι'4-10. 2Κρ. γ' 6-18. Γλ. β' 15 κτλ. Κλ. β'11-17. Ἑβ. ζ'1-ι'18.

18) Ἐξ. λγ'20. Ἰν. α'1.2.14. ς'46. ιζ'6. 1Ἰν. δ'12.20. Λκ. ι'22. Κλ. α' 15. 1Τμ. α'17. ς'16. Ἑβ. ια'27.

19–20) 6-8. Πρ. ιγ'25.

21–22) Δτ. ιη'15. Μλ. δ'5. Ἰν. ς' 14. ζ'40. Μτ. ια'14. ις'14. ιζ'10-12.

23) Ἡσ. μ'3-5. Μτ. γ'3. Μρ. α' 2-3. Λκ. γ'4-6. *24) Μτ. γ'7.*

25–27) 15. Μτ. γ'11. κα'25. Μρ. α'7. Λκ. γ'16. ιζ'21.

προφήτης; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βα- 26
πτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ
οἴδατε. αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπρο- 27
σθέν μου γέγονεν, οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ
τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγέ- 28
νετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμε- 29
νον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴ-
ρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ 30
εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου
γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, 31
ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ
ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων. καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέ- 32
γων ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστε-
ρὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν 33
αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός
μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ
μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι
Ἁγίῳ. κἀγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν 34
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν 35
μαθητῶν αὐτοῦ δύο, καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπα- 36
τοῦντι λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἤκουσαν αὐ- 37
τοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ
Ἰησοῦ. στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς 38
ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον 39
αὐτῷ· ῥαββί· ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε·
ποῦ μένεις; λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον οὖν 40
καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέ-

28) ι'40.
29) Λτ. ιδ'12. Ἀρ. ς'12. Ἡσ. νγ'7. Ἰν. α'36. ιθ'36. 1Ἰν. α'7. β'2. δ'10. Μτ. α'21. η'17. Πρ. η'32. Ῥμ. γ'25. ε'18.19. 1Κρ. ε'7. 2Κρ. ε'19. Ἑβ. β'17. θ'14.26. 1Πτ. α'19. β'24.25. Ἀπ. ε'6.8.12. ζ'14.
30) 15.27.
31–34) Μτ. γ'11.16.17. Πρ. α'5. ια'16. ιγ'24. ιθ'4.
35–36) 29.
37) 41. ιη'15. ιθ'35. κα'20.24.
39) Μτ. η'19.
40) 47. δ'6. ια'34. ιθ'14. Ἀπ. ς'1.

41 ραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελ-
φὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων
42 παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. εὑρίσκει
οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει
αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν· ὅ ἐστι μεθερμηνευό-
43 μενον Χριστός· καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς
Ἰωνᾶ, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.
44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκο-
45 λούθει μοι. ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς
46 πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. εὑρίσκει Φίλιππος τὸν
Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ
νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν
47 τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθα-
ναήλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ
48 Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθα-
ναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε
49 ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. λέγει αὐτῷ
Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ
50 τὴν συκῆν εἶδόν σε. ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ καὶ λέγει
αὐτῷ· ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
51 τοῦ Ἰσραήλ. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶ-
πόν σοι, εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω
52 τούτων ὄψει. καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

41) *37. ς'8. Μτ. δ'18-22.*
42) *46. δ'25.*
43) *Μτ. ις'17.18.*
44-45) *β'1. δ'3. ς'5-8. ιβ'21. ιδ' 8.9. Μτ. ι'2-4.*
46) *42. ε'46. ς'42. ζ'41. κα'2. Μτ. α'1.21.23. β'23. κα'5.11. κς'24. Λκ. α'68-79. κδ'27.44.*
47) *40. ζ'41.*
48) *Ἀρ. κγ'10. Ψ. λα'2. Ῥμ. β'28.29. θ'6.*
49) *β'25. δ'16-18.29. ς'15.61.64. ιγ'11. ις'19. Μτ. θ'4.*
50) *2Βσ. ζ'12-14. Ἰν. δ'42. ς'69. ια'27. ιβ'13. Μτ. β'2. γ'17. ις'16. κα'5. κζ'42.*
51) *β'11. δ'54. ε'20.21. θ'3-7.*
52) *Γν. κη'12. Μτ. δ'11. η'20. Λκ. κβ'43. κδ'4. Πρ. α'10. ζ'56. ι'11.*

ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγ-
γέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆς **Β'**
Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· ἐκλήθη δὲ 2
καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ 3
ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐ-
τόν· οἶνον οὐκ ἔχουσι. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ 4
καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ 5
αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.
ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν καθα- 6
ρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ
τρεῖς. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδα- 7
τος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀν- 8
τλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. καὶ ἤνεγκαν.
ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τῷ ὕδωρ οἶνον γεγενη- 9
μένον — καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδει-
σαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ — φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρ-
χιτρίκλινος καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον 10
τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν
ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύ- 11
την ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ
τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μή- 12
τηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ 13
πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ
Ἰησοῦς. καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ 14

Β'. 1) *α' 44. β' 11. δ' 46. κα' 2.*
4) *ζ' 6.8.30. η' 20. ιγ' 1. ιθ' 26. Μτ. η' 29. ιβ' 48. ιε' 28.*
5) *Γν. μα' 55.*
6) *Μρ. ζ' 2-5. Λκ. ια' 38.*
11) *23. α' 14.51. δ' 46.54. ια' 40.*
12) *ζ' 3. Μτ. δ' 13. ιβ' 46. ιγ' 55. Μρ. α' 14. Λκ. δ' 31. Πρ. α' 14.*
13) *ε' 1. ζ' 10. Μτ. κς' 2. Λκ. β' 41.*
14-16) *Μτ. κα' 12.13. Μρ. ια' 15-17. Λκ. β' 49. ιθ' 45.46.*

πρόβατα καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημέ-
15 νους. καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέ-
βαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ
τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας
16 ἀνέστρεψε, καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν·
ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πα-
17 τρός μου οἶκον ἐμπορίου. ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, ***ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου***
18 ***καταφάγεταί με.*** ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶ-
πον αὐτῷ· τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν ὅτι ταῦτα ποιεῖς;
19 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε τὸν ναὸν
20 τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. εἶπον οὖν
οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ
ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;
21 ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.
22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ
λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ
ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦν-
24 τες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ
ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάν-
25 τας, καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.
Γ' Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος
2 ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. οὗτος ἦλθε πρὸς
αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ
Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ ση-
μεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς

17) *Ψ. ξη' 10. Ἰν. β' 22. ιβ' 16. Λκ. κδ' 8.*
18) *γ' 2. ς' 30. Μρ. ιβ' 38. κα' 23.*
19–20) *Μτ. κς' 61. κζ' 40. Πρ. ς' 14.*
21) *ι' 18. ιδ' 10. 11. 20. ιζ' 21. 1Κρ. γ' 16. 17. ς' 19. Ἐφ. β' 22. 1Πτ. β' 5.*
22) *17. 19. κ' 9. Λκ. κδ' 6-8. 26. 27. 44-46. Μτ. ις' 21. κς' 24. 32.*
23) *11. γ' 2. δ' 39. 53. 54. ς' 2. 14. ζ' 31. η' 30. ι' 41. 42. ιά 45. ιβ' 18. 37.*
24–25) *α' 49.*
Γ'. 1) *ζ' 26. 48. 50. ιθ' 39. Μτ. θ' 19.*
2) *α' 39. β' 11. 23. θ' 16. 33. Πρ. β' 22. ι' 38.*

μετ' αὐτοῦ. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν 3
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύνα-
ται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ 4
Νικόδημος· πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων
ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύ-
τερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 5
ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος
καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ. τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστι, 6
καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος πνεῦμά ἐστι. μὴ 7
θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.
τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ 8
ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπά-
γει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος.
ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· πῶς δύναται 9
ταῦτα γενέσθαι; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· 10
σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώ-
σκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν 11
καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν
ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ 12
πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε;
καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ 13
οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ
οὐρανῷ. καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ 14
ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,

3) α'13. Μτ. δ'17. ε'20. ιη'3. Μρ. α'15. Λκ. ιζ'20.21. Ῥμ. ς'2-11. ιγ. 12-14. 2Κρ. ε'15-17. Γλ. ς'15. Ἰκ. α'17.18. 1Πτ. α'23. β'2.
4) 9.
5) Ἰζ. ια'19.20. λς'25-27. 1Ἰν. ε'7.8. Μρ. ις'16. Πρ. β'38. ι'47. κβ'16. 1Κρ. ς'11. Ἐφ. ε'26.27. Ττ. γ'5. Ἑβ. ι'22.
6) Γν. ε' 3. Ψ. ν'7. Ἰν. α'12.13. ς'63. Μτ. κς'41. Ῥμ. ζ'14-25. η' 5-10. Γλ. ε'16.17.
7) 3.
8) Ἐκλ. ια'5. Ἰν. ε'21. 1Κρ. ιβ'11.
9) 4. ς'52.60.
10) Μτ. β'4.5. κα'42-45. Λκ. ια' 52. Ἑβ. ε'12.
11) α'11. γ'32. ε'34. ζ'17. η'26. 28.38. ιβ'49.
12) Μτ. ιγ'11-13. Ῥμ. ς'19. 1Κρ. γ'1.2. Ἑβ. ε'11.
13) Πρμ. λ'4. Βρχ. γ'29. Ἰν. α'18. ς'33.38.46.51. Ῥμ. ι'6. Ἐφ. δ'8-10.
14) Ἀρ. κα'8.9. 4Βσ. ιη'4. Ἰν. η' 28. ιβ'32.

15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ
16 ζωὴν αἰώνιον. οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον,
ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ
πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώ-
17 νιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν
κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος
18 δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται, ὁ δὲ μὴ
πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα
19 τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρί-
σις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπη-
σαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ
20 πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων
μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ
21 ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρ-
χεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι
ἐν Θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.
22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν καὶ
23 ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς
τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο
24 καὶ ἐβαπτίζοντο· οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυ-
25 λακὴν ὁ Ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθη-
26 τῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. καὶ
ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· ῥαββί, ὃς ἦν
μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας,
ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωπος

15) Ἀββ. β' 4. Ἰν. γ' 5.36. ε' 24. 40. ς' 35.40.47.53. κ' 31. Ῥμ. α' 17.
16) α' 18. ιε' 13. ιζ' 2. 1'Ἰν. β' 2. γ' 16. δ' 9.10. Ῥμ. ε' 8. η' 32. Ἑβ. ια' 17.
17) ε' 22. ιβ' 47. 1'Ἰν. δ' 14. Μτ. α' 21. ιη' 11. Πρ. ι' 42. ιζ' 31.
18) 15.36. ε' 24. 1'Ἰν. ε' 10. Ττ. γ' 11.
19) α' 4.9-11. ιβ' 48.
20) Ἰβ κδ' 13-17. Ἰν. ζ' 7. Λκ. γ' 19. Ἐφ. ε' 11-13. 1Τμ. α' 19.
21) Ἡσ. κς' 10. Ψ. ριη' 30. Τβ. δ' 6. ιγ' 6. Ἰν. ζ' 17. 1'Ἰν. α' 6. γ' 22. ε' 14.
22) δ' 3.
23) Ἰσ. Ν. ιε' 32. Μτ. γ' 5.6.
24) Μτ. δ' 12. ιδ' 3.
25) Ἰζ. λς' 25. Ἰν. β' 6.
26) α' 26-34.39.
27) ς' 65. ιθ' 11. Ἑβ. ε' 4. Ἰκ. α' 17.

λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· οὐκ εἰμὶ 28
ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν
ἐκείνου. ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος 29
τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαί-
ρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ
ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλατ- 30
τοῦσθαι. ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ 31
ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστι καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ·
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστί, καὶ ὃ 32
ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν
αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν 33
ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν. ὃν γὰρ ἀπέστει- 34
λεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέ-
τρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα. ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν 35
υἱὸν καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων 36
εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ
οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.
Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι **Δ'**
ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰω-
άννης — καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ 2
μαθηταὶ αὐτοῦ — ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν 3
εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς 4
Σαμαρείας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λε- 5
γομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ

28) α' 19-28. Μτ. γ' 11.12.
29) Ἱρ. ζ' 34. ις' 9. κε' 10. Μτ. ϑ' 15. Ἰν. ιε' 11. ις' 24. ιζ' 13. 1 Ἰν. α' 4. 2 Ἰν. 12. Φλ. β' 2. 2Τμ. α' 4.
31) 13. η' 23. 1 Ἰν. δ' 5. Ῥμ. ϑ' 5. 1Κρ. ιε' 47. Ἐφ. α' 21. Ἑβ. α' 3.4. γ' 1-6. ζ' 26-28. ιβ' 25.
32) α' 11.13.15.18. ιδ' 10.
33) ς' 27. 1 Ἰν. ε' 10. Ῥμ. γ' 4. δ' 11. ιε' 8. 1Κρ. ϑ' 2. 2Κρ. α' 22. Ἐφ. α' 13.
34) α' 16.33.34. Ἐφ. δ' 7..
35) Δν. ζ' 14. Ἰν. ε' 20. ιγ' 3. Μτ. γ' 17. ια' 27. Πρ. β' 36. Ἐφ. α' 22.
36) 15.16.18. η' 51. 1 Ἰν. ε' 12. Μτ. γ' 7. Πρ. ιδ' 2. ιϑ' 9. Ῥμ. α' 5.18. ια' 30.31.
Δ'. *1) γ' 22.26.*
2) Πρ. ι' 48. 1Κρ. α' 14-17.
3) α' 44. γ' 22. Μτ. δ' 12. Μρ. α' 14.
4) Μτ. ι' 5. Λκ. ϑ' 52.
5) Γν. λγ' 19. μη' 22. Ἰσ.Ν. κδ' 32.

6 Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ.
ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο
7 οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη. ἔρχεται γυνὴ
ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
8 σοῦς· δός μοι πιεῖν. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύ-
9 θεισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. λέγει οὖν
αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ'
ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ
10 γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ
τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐ-
11 τόν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή·
Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ·
12 πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ
πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ
αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμ-
13 ματα αὐτοῦ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς
14 ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν
πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ
εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται
ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.
15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ,
16 ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ
ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου καὶ ἐλθὲ ἐν-
17 θάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέ-
γει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω·
18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου
19 ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύ-

6) 11.12. αʹ40.
7) Γν. κδʹ10-17.
8) 27.31.
9) Λκ. θʹ53.54. Πρ. ιʹ28.
10) Γν. κςʹ19. Ἡσ. ιβʹ3. μδʹ3. νεʹ 1. Ἰρ. βʹ13. Βρχ. γʹ12. Ζχ. ιδʹ8. Σρ. ιϛʹ3. Ἰν. δʹ14. ςʹ35. ζʹ38. Μτ. εʹ6. Ἀπ. καʹ6. κβʹ17.
12) 6. ηʹ53.
13–14) 10. ςʹ27.35. Σρ. κδʹ21.
15) ςʹ34.
16–18) 29.30. αʹ49.
19) ςʹ14. Λκ. ζʹ16. 1Κρ. ιδʹ 24.25.

ριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν 20
τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι
ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.
λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι, πίστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται 21
ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις
προσκυνήσετε τῷ πατρί. ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴ- 22
δατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία
ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν 23
ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ
πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοι-
ούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. πνεῦμα ὁ 24
Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ
ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα ὅτι 25
Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖ-
νος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ 26
εἰμι ὁ λαλῶν σοι. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐ- 27
τοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς
μέντοι εἶπε, τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆ- 28
κεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς
τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· δεῦτε ἴδετε ἄν- 29
θρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός
ἐστιν ὁ Χριστός; ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρ- 30
χοντο πρὸς αὐτόν.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγον- 31
τες· ῥαββί, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω 32
φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ 33
πρὸς ἀλλήλους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; λέγει αὐ- 34

20) Γν. ιβ' 6-8. Δτ. ια' 29. ιβ' 5. 6.11. Κρτ. θ' 6.7. 3Βσ. η' 29. θ' 3. 2Πρ. ζ' 12. Ψ. πς'. ρκα'.

21) Ἠσ. ξς' 1.2. Μλ. α' 11. Πρ. ζ' 48-50. Ῥμ. γ' 29.30. Γλ. γ' 28. Κλ. γ' 11. 1Τμ. β' 8. Ἑβ. θ' 1-14.

22) 4Βσ. ιζ' 29. Ἠσ. β' 2. Ἰν. ζ' 42. Ῥμ. γ' 1.2. θ' 4.5. Ἐβ. ζ' 14. Μχ. δ' 2.

23-24) 21. ε' 25. Ῥμ. α' 9. β' 28.29. ιβ' 1. 2Κρ. γ' 17.18. Γλ. ς' 15. Φλ. γ' 3.

25) Ἀρ. κδ' 7-9. Δτ. ιη' 15-19. Ἰν. α' 42.

26) θ' 37.

27) κα' 12.

29) 16-18.39. ζ' 26. Λκ. γ' 15.

30) Λκ. η' 34.35.

32) 34. ς' 37.

34) Ἰν. ς' 38. θ' 4. ιζ' 4.

τοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα
35 τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ
ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστι καὶ ὁ θερισμὸς
ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς
ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς
36 θερισμὸν ἤδη. καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ
συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων
37 ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν
ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θε-
38 ρίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκο-
πιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον
39 αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον
τῆς γυναικός, μαρτυρούσης ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα
40 ἐποίησα. ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται,
ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο
41 ἡμέρας. καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον
42 αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λα-
λιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι
οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ Χριστός.
43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἀπῆλ-
44 θεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύ-
ρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.
45 ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ
Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύ-
μοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.
46 Ἦλθεν οὖν πάλιν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλι-
λαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλι-

35) *ς' 5. ια' 41. ιζ' 1. Μτ. θ' 37. ιζ 8. Λκ. ι' 2. ις' 23. κα' 28.*
36) *Ψ. ρκε' 5.6. Ἠσ. θ' 3. Μτ. γ' 12. ιγ' 30.*
37–38) *Μχ. ς' 15. Μτ. κε' 24. 2Πτ. β' 22.*
39) *29.*
40) *Πρ. ι' 48. ις' 15. κη' 7.*
41–42) *α' 50. ς' 69. η' 43. ια' 27. ιζ' 8. 1 Ἰν. Μτ. α' 21. δ' 14. Λκ. β' 11. Πρ. ε' 31. Ττ. α' 4. Ἑβ. β' 10.*
43) *3.*
44) *ζ' 5. Μτ. ιγ' 57. Μρ. ς' 4. Λκ. δ' 24.*
45) *β' 23.*
46) *β' 1.9. (Μτ. η' 5.6. Λκ. ζ' 2).*

κός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ· οὗτος ἀκούσας 47
ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ
ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν 48
οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα
ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· 49
Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. λέγει 50
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν
ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπο-
ρεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι αὐτοῦ 51
ἀπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι ὁ παῖς
σου ζῇ. ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομ- 52
ψότερον ἔσχε. καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην
ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν 53
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὁ υἱός
σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.
Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλ- 54
θὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Μετὰ ταῦτα ἦν ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ε'
Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις 2
ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊ-
στὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέ- 3
κειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν,
ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ἄγγελος 4
γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ
ἐταράσσετο τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν τα-
ραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο ᾧ δήποτε κατείχετο
νοσήματι. ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ 5
ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ. τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς 6
κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει,
λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ 7

47) *Μρ. ε' 23.*
48) *β' 18. Μτ. ιβ' 38. 39. 1Κρ. α' 22.*
49–50) *Μτ. η' 13. ιε' 28.*
53) *Απ. ιϑ' 9. Πρ. ις' 15. 34. ιη' 8.*
54) *β' 11. 23.*
Ε'. 1) *β' 13.*
2) *Νεμ. γ' 1. 32. ιβ' 39.*
5–7) *Πρ. γ' 1 κτλ.*

ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ
τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχο-
8 μαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
9 σοῦς· ἔγειρε, ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. καὶ
εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κρά-
βαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ
10 τῇ ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ·
σάββατόν ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράβαττον.
11 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν·
12 ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. ἠρώτησαν
οὖν αὐτόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, ἆρον τὸν
13 κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει
τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ
14 τόπῳ. μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε,
15 ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος
καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιή-
σας αὐτὸν ὑγιῆ.

16 Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαβ-
17 βάτῳ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ὁ πατήρ μου
18 ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο οὖν
μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ
μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε
19 τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ. ἀπεκρίνατο οὖν
ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μή
τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ,

8) Μτ. θ' 5-7. Μρ. β' 9-12. Λκ. ε' 23-25.

9-12) Ἱρ. ιζ' 21.22.24.27. Ἰν. ε' 16. θ' 12-16. Μτ. ιβ' 1-3.10-13. Μρ. γ' 2-5. Λκ. ς' 6-10. ιγ' 10-16.

13) η' 59. θ' 12.35.36.

14) η' 11. Μτ. θ' 2.

15) θ' 11.

16) 9.10.18. Μτ. ιβ' 14. Μρ. γ' 6.

17) Γν. α' 1-β' 3. Ἰβ ι' 8-12. Ψ. ργ'. Σφ. Σλ. ς' 8. ιδ' 3. Ἰν. ε' 19.20. θ' 4. ιδ' 10. Μτ. ς' 26-30.

18) 16. ζ' 1.19.30. η' 37.40. ι' 33. ια' 53. Ῥμ. η' 32. Φλ. β' 6.

19) γ' 11.32. ε' 30. ς' 38. η' 28. ιδ' 10.

ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν 20
υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ
μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμά-
ζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ 21
ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ 22
γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν
δέδωκε τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς 23
τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν
πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν 24
ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμ-
ψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχε-
ται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, 25
ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ
Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ 26
ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν
ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν 27
ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. μὴ θαυμάζετε τοῦτο· 28
ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις
ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ 29
ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα
πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. οὐ δύναμαι ἐγὼ 30
ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν. καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ
κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός. Ἐὰν 31

20) γ'35.
21) Δτ. λβ'39. 1Βσ. β'6. Σφ. Σλ. ις'13. Ἰν. ε'25. Λκ. ιε'24. Ῥμ. δ'17. ς'2-13. η'11. Γλ. γ'21. Ἐφ. β'5.6.
22) 27. Μτ. ις'27. κδ'30.31. κε'31.49. Πρ. ι'42. ιζ'31.
23) ιε'23. 1Ἰν. β'23. 2Ἰν. 9. Μτ. ι'40. Λκ. ι'16. Φλ. β'10.11.
24) γ'15-18.36. η'51. ια'25. 1Ἰν. γ'14. Μτ. ιγ'8.23. Κλ. α'13.
25) 21.24. δ'18. Μτ. ή22. Ἐφ. ε'14.
26) α'1-4. ς'57.
27) Δν. ζ'13.14. Ἰν. ε'22. Ῥμ. η'3.4. Γλ. δ'4.5. Ἐβ. β'14-18. δ'14.15.
28-29) Ἡσ. κς'19. Ἰζ. λζ'12. Δν. ιβ'2. Ἰν. ς'39.40. ια'24. Μτ. κε'46. Λκ. ιδ'14. Ῥμ. β'6-10. ε'18. 1Κρ. ιε'20-25.51.52. 1Θσ. δ'16. 2Θσ. α'7. Ἀπ. κ'5.6. κα'7.8.
30) 19. ς'38.
31) η'13.14.54.55. 1Κρ. δ'4.

ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν
32 ἀληθής. ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα
ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε
34 τῇ ἀληθείᾳ· ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυ-
ρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.
35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ
ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐ-
36 τοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου·
τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά,
αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ
37 πατήρ με ἀπέσταλκε. καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς
μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε
38 πώποτε οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, καὶ τὸν λόγον αὐ-
τοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖ-
39 νος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς,
ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ
40 ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε
41 ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν ἔχητε. δόξαν παρὰ ἀνθρώ-
42 πων οὐ λαμβάνω· ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην
43 τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν
ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε.
44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων
λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ
45 οὐ ζητεῖτε; μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν

32) 36.37. 33) α'19-34.
34) γ'11.32. 1Κρ.δ'3.
35) 2Βσ. κα'17. Σρ. μη'1. Ἰν. α'4.5. Λκ. α'17.76.77. 2Πτ. α'19. Ἀπ. κα'23.
36) 32. α'33.34. γ'2. δ'34. ς'14. ι'25.37.38. ιδ'11. 1Ἰν. ε'8.
37–38) Ἐξ. λγ'20. Δτ. δ'12. ε'24. Ἰν. ε'45-47. ιβ'40. 1Ἰν. β'14. Μτ. γ'17. ιγ'14.15.
39–40) α'11.46. γ'19. Μτ. κγ'37. Λκ. ις'29.30. κδ'25-27. Πρ. ιζ'11. 2Κρ. γ'14.15. 2Τμ. γ'15-17. 1Πτ. α'10-12. 2Πτ. α'19.
41) 44. ζ'18. η'50. 1Θσ. β'4-6.
42) η'42. 1Ἰν. β'5. ε'3. Λκ. ια'42.
43) α'11. η'43. Μτ. κδ'5.
44) 41. ιβ'43. Μτ. ς'1-5.16. κγ'5-7. Ῥμ. β'7-10.19. γ'23. Γλ. ά10. ς'12.
45) Δτ. λα'26. Ῥμ. β'12.13.17-28.

πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς,
εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπι- 46
στεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ 47
δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς
ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;

Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης ϛ'
τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ 2
ὄχλος πολύς, ὅτι ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ
τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς 3
καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ 4
ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν ὁ 5
Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς
ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον·
πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦτο 6
δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε
ποιεῖν. ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων 7
ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς ἵνα ἕκαστος αὐτῶν βραχύ
τι λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀν- 8
δρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου· ἔστι παιδάριον ἓν 9
ὧδε, ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια·
ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς· 10
ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν· ἦν δὲ χόρτος
πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθ-
μὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰη- 11
σοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ
μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψα-
ρίων ὅσον ἤθελον. ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς 12
μαθηταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλά-

46-47) *39.40. ζ' 19. Λκ. ις' 31. Μρ. ς' 34-35. Λκ. θ' 12.*
ϛ'. 1) *κα' 1. Μτ. ιδ' 13. Μρ. ς' 32. Λκ. θ' 10.*
3-5) *15. Μτ. ιδ' 14. Μρ. ς' 33. Λκ. θ' 11.*
4) *β' 13. ζ' 2. ια' 55.*
5) *α' 44.45. δ' 35. Μτ. ιδ' 14-16.*
7) *Μτ. ιε' 33. Μρ. ς' 37.*
8) *α' 41.*
9) *Μτ. ιδ' 16. ιε' 34. Μρ. ς' 38. Λκ. θ' 13.14.*
10-13) *Μτ. ιδ' 19-21. ιε' 35-38. ς' 39-44. Λκ. θ' 15-17.*

13 σματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. συνήγαγον οὖν καὶ ἐγέμι-
σαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων
14 τῶν κριθίνων ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν
ἄνθρωποι, ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλε-
γον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος
15 εἰς τὸν κόσμον. Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρ-
χεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βα-
σιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
17 ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἤρ-
χοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ. καὶ σκο-
τία ἤδη ἐγεγόνει καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ
18 Ἰησοῦς, ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διη-
19 γείρετο. ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ
τριάκοντα θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς
θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφο-
20 βήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.
21 ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως
τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.
22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσ-
σης ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν
ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ
συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιά-
23 ριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· ἄλλα
δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου, ὅπου
24 ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου· ὅτε
οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἦλ-
25 θον εἰς Καπερναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὑ-
ρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· ῥαββί,
26 πότε ὧδε γέγονας; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶ-
πεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε

14) *α' 21.*
15) *ια' 47.48. ιη' 36. Μτ. ιδ' 23.*
16–21) *Μτ. ιδ' 24-33. Μρ. ς' 47-52.*
22–25) *11. Μρ. ς' 32.33.*
26–27) *γ' 33. δ' 14.32.34. ε' 36.39. ιβ' 25. Μτ. δ' 3.4. ιε' 17. 1Κρ. ς' 13.*

σημεῖα, ἀλλʼ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτά-
σθητε. ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, 27
ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ
ἐσφράγισεν ὁ Θεός. εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν 28
ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; ἀπεκρίθη Ἰη- 29
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ,
ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. εἶπον οὖν 30
αὐτῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύ-
σωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα 31
ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον· ***ἄρτον
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.*** εἶπεν οὖν αὐ- 32
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέ-
δωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλʼ ὁ πατήρ
μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀλη-
θινόν. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ 33
τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. εἶπον οὖν 34
πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.
εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· 35
ὁ ἐρχόμενος πρός με οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων
εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. ἀλλʼ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ 36
ἑωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ 37
πατήρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ
μὴ ἐκβάλω ἔξω· ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ 38
ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
ψαντός με. τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός 39
με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐ-
τοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο 40

28) Βρχ. βʹ9. Μτ. ϛʹ33. Απ. βʹ26.
29) γʹ 15-18. 1Ἰν. γʹ 23. Ῥμ. ιʹ 6-10. Ἑβ. ιαʹ1 κτλ.
30) βʹ18. Μτ. ιβʹ38. κζʹ42.
31) Ἐξ. ιϛʹ14-16.35. Δτ. ηʹ3. Νεμ. θʹ15. Ψ. οζʹ24.25. ρδʹ40. Σφ. Σλ. ιϛʹ20. 1Κρ. ιʹ3.
32-33) 35.48-51.57.58.63.68.
34) δʹ15.
35) δʹ14. εʹ40. ϛʹ32.33. ζʹ37.
36) 26.29. εʹ37-40.43. ιεʹ24.
37) 39.44.45.65. γʹ27. ιʹ27. Λκ. ιεʹ20.22-24. Πρ. ιϛʹ14.
38) δʹ34.
39-40) γʹ 15. εʹ 29.30. ϛʹ44.54. ιʹ28.29. ιαʹ24-26. ιζʹ2.12.

δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεω-
ρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον,
41 καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγόγγυζον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρ-
42 τος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός
ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πα-
τέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ
43 οὐρανοῦ καταβέβηκα; ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶ-
44 πεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. οὐδεὶς δύνα-
ται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλ-
κύσῃ αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
45 ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· **καὶ ἔσονται πάν-
τες διδακτοὶ Θεοῦ.** πᾶς ὁ ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς
46 καὶ μαθὼν ἔρχεται πρός με· οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις
ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἑώρακε
47 τὸν πατέρα. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
48 ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.
49 οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ
50 ἀπέθανον· οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ.
51 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς·
ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν
αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν,
52 ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. Ἐμάχοντο
οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· πῶς δύναται
53 οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε
τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ
54 αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν

[41-42]) *32.33.61. ζ' 12.27.32. Μτ. ιγ' 55. Μρ. ς' 3. Λκ. δ' 22. ε' 30.*
[44-45]) *Ἡσ. νδ' 13. Ἱρ. λη': α' 3. 33.34. Ἰν. ς' 37-40. η' 47. Ἑβ. η' 10.11. ι' 16. 1Κρ. β' 13.*
[46]) *α' 18. γ' 13. η' 38.*
[47-48]) *35.40. γ' 16.*
[49-51]) *31-33. 53-58. 1Ἰν. δ' 10. 14. Μτ. κ' 28. κς' 26-28. Ἑβ. ι' 5. 10.20.*
[52]) *60. γ' 4.9.*
[53-55]) *39.40.50.51.*

σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ
ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σάρξ 55
μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι
πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ 56
αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ 57
με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώ-
γων με κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος 58
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέ-
ρες ὑμῶν τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον
τὸν ἄρτον ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Ταῦτα εἶπεν ἐν συνα- 59
γωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναούμ.

Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ- 60
πον· σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ
ἀκούειν; εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι 61
περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο
ὑμᾶς σκανδαλίζει; ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 62
θρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; τὸ πνεῦμά 63
ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥή-
ματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν.
ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ 64
ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ
τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. καὶ ἔλεγε· διὰ τοῦτο 65
εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν
μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου. Ἐκ τούτου 66
πολλοὶ ἀπῆλθον ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω
καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς 67
τοῖς δώδεκα· μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; ἀπεκρίθη 68
οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσό-

56–57) ε΄26. ιε΄4-10. ιζ΄19. 1Ἰν. β΄24. γ΄24. δ΄13.

58) 31-33. 48. 49.

59) 24.

60–61) 41.66. α΄49. ιϛ΄19. Μτ. θ΄4. ιε΄12. ιϛ΄21-23. 1Κρ. α΄18.23. Γλ. ε΄11. Ἑβ. β΄9.10.

62) γ΄13.14. ζ΄33. ιγ΄3.33. ιδ΄12. 28. ιϛ΄5.16.28. ιζ΄11.13. Μτ. θ΄15. Φλ. β΄6-11.

63) 27.31.32.49.68. Μτ. ιϛ΄24-26. Πρ. ε΄20. 2Κρ. γ΄6. δ΄10-12.

64) 36.70.71. α΄49. ιγ΄11.

65) 37.44. *66) 60.*

68–69) 63. α΄50. δ΄42. ια΄27. Μτ. ιδ΄33 ιϛ΄16. Μρ. η΄29. Λκ. θ΄20,

69 μεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπι-
στεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
70 τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ
ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς
71 διάβολός ἐστιν. ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκα-
ριώτην· οὗτος γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν
ἐκ τῶν δώδεκα.

Ζ' Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλι-
λαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι
2 ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ
3 ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς
αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε
εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι
4 τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ
καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς,
5 φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ
6 αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτε-
7 ρος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. οὐ δύναται ὁ κόσμος μι-
σεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ
8 ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν
ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν
9 ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται. ταῦτα
10 δὲ εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὡς δὲ ἀνέ-
βησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς
11 τὴν ἑορτήν, οὐ φανερῶς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ. οἱ
οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον·
12 ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐ-

70–71) 64. ιγ'2.18.21. ιζ'12. Μτ. ι'4. ιϛ'23. κϛ'21. Λκ. ϛ'13.
Ζ'. 1) ε'16.18. ϛ'1.
2) Λτ. κγ'34.43. Ἀρ. κθ' 1-35. Δτ. ιϛ'13-16. Νεμ. η'14-18. 2Μκ. ι'6. Ἰν. β' 13.
3) β'12.
4) Μτ. δ'5.6.
5) δ'44. Μρ. γ'21.
6) 8.30. β'4.
7) γ'19-21. ιε'18.19.
8) 6.
10) 14. Μτ. ιθ'1. Μρ. ι'1. Λκ. θ'51.
11–12) 40.41.43. θ'16. ι'19-21. ια'56. Μτ. κα'46.

τοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός
ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον, οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐ- 13
δεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φό-
βον τῶν Ἰουδαίων.
Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς 14
τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκε. καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι 15
λέγοντες· πῶς οὗτος γράμματα οἶδε μὴ μεμαθηκώς;
ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἡ ἐμὴ διδαχὴ 16
οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· ἐάν τις θέλῃ 17
τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς,
πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.
ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ, ὁ δὲ 18
ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής
ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ Μωϋσῆς δέδω- 19
κεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νό-
μον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ 20
εἶπε· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ἀπε- 21
κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα,
καὶ πάντες θαυμάζετε διὰ τοῦτο. Μωϋσῆς δέδωκεν 22
ὑμῖν τὴν περιτομήν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστίν,
ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαβ- 23
βάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι
ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ! μὴ κρίνετε 24
κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. Ἔλεγον 25
οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν
ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ 26
οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρ-

13) θ'22. ιβ'42. ιθ'38.
14) 2.10.28.37. η'2.20. Μτ. κα'23.
15) Μτ. ιγ'54. Λκ. β'47. Πρ. δ'13.
16) η'28. ιβ'49. ιδ'24. 1Κρ. β'4.5.
17) γ'20.21. η'47.
18) ε'30.41.44. η'46.50.
19) 22.25. α'17. ε'16.18.47.
20) η'48.52. ι'20. Μτ. θ'34.
21) 23. ε'2-9.
22) Γν. ιζ'10-12. Λτ. ιβ'3. Μτ. ιβ'5. Λκ. α'59.
23) ε'16. Μτ. ιβ' 11-15.
24) Λτ. ιθ'15. Τβ. γ'2. Ζχ. ζ' 9. Ἰν. η'15. 2Κρ. ε'16. ι'7. Ἰκ. β'1-4.
25) 19.
26) 48. γ'1. δ'29.

27 χοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός; ἀλλὰ τοῦ-
τον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται,
28 οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ
διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε
πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν
29 ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· ἐγὼ
οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι κἀκεῖνός με ἀπέστει-
30 λεν. Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν
ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
31 πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔλε-
γον ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα σημεῖα
32 τούτων ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; ἤκουσαν οἱ Φαρι-
σαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ
ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
33 ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μι-
κρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμ-
34 ψαντά με. ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου
35 εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. εἶπον οὖν οἱ Ἰου-
δαῖοι πρὸς ἑαυτούς· ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι
ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν
Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλ-
36 ληνας; τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, ζητήσετέ με
καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύ-
νασθε ἐλθεῖν;
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστή-
κει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω
38 πρός με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν
ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσου-

27) 28.41. ς'42. α'46.
28–29) 27. ς'46. η'14.19.26.42. ὅδ. ι'15. ιζ'25. Μτ. ια'27. Ῥμ. γ'4.
30) 6.8.44. β'4. ε'18. η'20. ιγ'1. Λκ. ιθ'47.48. κ'19.
31) 41. η'30. ι'42. ια'45. ιβ'42.
32) 45.46. ια'57.
33–34) 36. ς'62. η'21. ιγ'33. 6. Μτ. κγ'39. Λκ. ιζ'22.
35) Δτ. κη'25. Ἡσ. μθ'6. Ψ. ρμς' 2. 2Μκ. α'27. Ἰν. η'22. ιβ'20. Ἰκ. α'1. 1Πτ. α'1.
36) 34.
37–38) Πρμ. ιη'4. Ἡσ. νη'11. Ἰζ. μζ'1.12. Ἰωλ. γ'18. Ἰν. δ'10.

σιν ὕδατος ζῶντος. τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύ- 39
ματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν·
οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδο-
ξάσθη. πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον 40
ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· ἄλλοι ἔλε- 41
γον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ
τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶ- 42
πεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυῒδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς
κώμης, ὅπου ἦν Δαυῒδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; σχίσμα οὖν 43
ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐ- 44
τῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς
χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 45
καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ
ἠγάγετε αὐτόν; ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε 46
οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.
ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖς 47
πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς 48
αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ 49
γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρατοί εἰσι! λέγει Νικόδη- 50
μος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν
ἐξ αὐτῶν· μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν 51
μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῷ τί ποιεῖ;
ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλι- 52
λαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γα-
λιλαίας οὐκ ἐγήγερται. « Καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν 53
οἶκον αὐτοῦ.

Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ὄρ- Η'

39) Ἰωλ β' 28.29. Ἰν. ιδ' 16. ιε' 26. ις' 7. ιζ' 5. Μτ. γ' 11. Πρ. α' 8. β' 1-4. 16-21. 33. η' 16. Ρμ. η' 2.6.11.14-16. 1Κρ. β' 6-16. Γλ. δ' 6. ε' 22.23. Εφ. α' 13.14. Εβ. ς' 4. ι' 29.
40) α' 21. ς' 14.
41) 31.52. α' 47.
42) 2Βσ. ζ' 12. Μτ. α' 1. β' 5.
43) 12. ϑ' 16.
44) 30.
45-46) 32. Μτ. ζ' 28.29.
47) 52.
48-49) 26. 40. 41. ϑ' 34. ιβ' 37. 42. Πρ. ς' 7.
50) γ' 1. 2.
51) Ἐξ. κγ' 1. Δτ. α' 16.17. ιϑ' 15.
52) 4Βσ. ιδ' 25. Ἰων. α' 1. Ναμ. α' 1. Ἰν. α' 47. ζ' 41.
Η'. *1) Μτ. κα' 17. Λκ. κα' 37.*

θρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.
3 ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα
ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν
4 μέσῳ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατεί-
5 ληπται ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη· καὶ ἐν τῷ νόμῳ
6 ἡμῶν Μωϋσῆς ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθάζειν. σὺ
οὖν τί λέγεις; τοῦτο δὲ εἶπον ἐκπειράζοντες αὐτόν,
ἵνα σχῶσι κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω
7 κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. ὡς δὲ ἐπέμε-
νον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνέκυψε καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὁ
ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος βαλέτω λίθον ἐπ' αὐτήν.
8 καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. οἱ δὲ ἀκού-
9 σαντες ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρε-
σβυτέρων, καὶ κατελείφθη ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν
10 μέσῳ οὖσα. ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· γύναι,
11 ποῦ εἰσιν; οὐδείς σε κατέκρινεν; ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείς,
Κύριε. εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πο-
ρεύου καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε».
12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων· ἐγώ εἰμι
τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπα-
13 τήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. εἶπον
οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ
14 μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής
ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ
ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ
15 ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω
16 οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής

2) ζ' 14. Μτ. κα' 18. 23. Λκ. κα' 38.
5) Λτ. κ' 10. Δτ. κβ' 22-24. Ἰζ. ις' 37-40.
6) Μτ. ιβ' 10. κβ' 15-40. Λκ. ς' 7.
7) Δτ. κδ' 14. Δτ. ιζ' 7. Πρ. ζ' 58.
9) Μτ. κ' 8. Ῥμ. β' 15. 22.
11) γ' 17. ε' 14. ιβ' 47. Μτ. ιη' 11. Λκ. ζ' 47-50.
12) α' 5. 9. ιβ' 35. 46. Κλ. α' 12. 13.
13-14) 18. ε' 31. 32. 36. 37.
15) ζ' 24.
16) 29. ε' 30.

ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με
πατήρ. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι 17
δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. ἐγώ εἰμι ὁ 18
μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ
πέμψας με πατήρ. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ 19
σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν
πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε
ἄν. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζο- 20
φυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐ-
τόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ὑπάγω καὶ 21
ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε·
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλεγον οὖν 22
οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, ὅπου
ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ εἶπεν αὐ- 23
τοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί·
ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ
κόσμου τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς 24
ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι,
ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· 25
σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ τι
καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρί- 26
νειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι, κἀγὼ ἃ ἤκουσα
παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν 27
ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 28
σοῦς· ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώ-
σεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ
καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ 29

17) Δτ. ιθ'15. Ἰν. ι' 34. ιε' 25. Μτ. ιη'16. *18) 14.*
19) 54.55. ιδ'7-9. ις'3.
20) ζ'14.30. Μρ. ιβ'41.
21) 24. ζ'34. ιγ'33.
22) ζ'35.
23) γ'31. ιζ'14.16. ιη'36.
24) 21.28. Μτ. α'21. Μρ. ις'16.
25) α'19. ιη'20. Πρ. ιθ'15.
26) 38.40. ιβ'49. ις'12. 2Ἰν. 12.
27) 16-19. ιβ'40.
28) Δτ. λβ'39. Ἰν. η'21.24.26. γ'14. ς'62. ζ'34. ις'8-11.
29) 16. ιε'10. ις'32. Μτ. κζ'49.

πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πα-
30 τήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. Ταῦτα
αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ
Ἰουδαίους· ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀλη-
32 θῶς μαθηταί μού ἐστε, καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν,
33 καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ·
σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώ-
34 ποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; ἀπε-
κρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς
35 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ
δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει
36 εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως
37 ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε·
ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χω-
38 ρεῖ ἐν ὑμῖν. ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου λαλῶ·
καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν ποιεῖτε.
39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ
ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ
40 ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε. νῦν δὲ ζητεῖτέ
με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λε-
λάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ
41 οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς
ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεν-
42 νήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν. εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε
ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ
γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

30) *ζ'31.*
31-32) *34. α'17. ε'38. ιε'14. ιζ'17. Ῥμ. ς'14.18-22. η'2. Ἰκ. α'18. 25. β'12.*
33) *39. Μτ. γ'9.– Νεμ. ϑ'36.*
34) *Ῥμ. ς'16-20. ζ'14-23. 2Πτ. β'19.*
35) *Γν. κα'10. Γλ. δ'30. Ἑβ. γ'5.6.*
36) *Ῥμ. ς'17-22. ζ'24-η'4. 2Κρ. ς'4-10. Γλ. ς'14.*
37) *39-43. ε'18.38. ιβ'48.*
38) *28.44. γ'11.*
39-40) *33.37.*
41) *Ἡσ. ξγ'16. ξδ'8. Μλ. β'10.*
42) *47. ζ'28. ιζ'8. 1Ἰν. έ1. Ἑβ. β'11.*

διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύ- 43
νασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ τοῦ πα- 44
τρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν
ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ
ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ· ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν
ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ 45
δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν 46
ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί
ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα 47
τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ
τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ 48
εἶπον αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης
εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ δαι- 49
μόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς
ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ 50
ζητῶν καὶ κρίνων. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν 51
λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς
τὸν αἰῶνα. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκα- 52
μεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προ-
φῆται, καὶ σὺ λέγεις, ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ,
οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα; μὴ σὺ μείζων 53
εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ
προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς; ἀπεκρίθη 54
Ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν
ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέ-
γετε ὅτι Θεὸς ὑμῶν ἐστι, καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· 55
ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν,

43) 37.
44) Γν. γ' 4.5.15. Σφ. Σλ. β' 24. Ἰν. η' 41. 1Ἰν. γ' 8-12. Μτ. ιγ' 28.38.39. Ῥμ. ε' 12. Ἀπ. ιβ' 9. κ' 2.
45) ε' 43. Γλ. δ' 16. 2Κρ. ια' 20.
46) ιδ' 30. 1Ἰν. γ' 5. Ῥμ. η' 3. 2Κρ. ε' 21. Ἑβ. ζ' 26.27. 1Πτ. β' 22. 1Ἰν. δ' 6.
47) 42. ς' 44. ι' 26.27. ιη' 37.
48) 52. ζ' 20.
49) ιζ' 4.
50) 54. ε' 41.
51) γ' 36. ε' 24. ς' 40.47.50. ια' 25.26. ιδ' 21.23.
52-53) 48. δ' 12. ς' 31.32.49. Μτ. ις' 28.
54-55) 19.44.50.51. ζ' 28.29.

ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν
56 λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιά-
σατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη.
57 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· πεντήκοντα ἔτη
58 οὔπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι
59 ἐγώ εἰμι. ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν·
Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ⌊διελθὼν
διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρῆγεν οὕτως.
Θ' Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.
2 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββί,
τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεν-
3 νηθῇ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε
οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ
4 ἐν αὐτῷ. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός
με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται
5 ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.
6 ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε χαμαὶ καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ
πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
7 μοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν
κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλ-
μένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.
8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότε-
ρον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμε-
9 νος καὶ προσαιτῶν; ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλ-
λοι δὲ ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ
10 εἰμι. ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλ-
11 μοί; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· ἄνθρωπος λεγόμενος

56) Γν. ιβ' 3. ιε' 6. κβ' 16. Μτ. ιγ' 16.17. ιζ' 4. Λκ. ις' 22.31. Εβ. ια' 13.
57) Λκ. γ' 23.
58) α' 12. ιζ' 5.
59) ε' 18. ι' 31.39.40. ιβ' 36. Λκ. δ' 30.
Θ'. 1) Μτ. θ' 9.27. Πρ. γ' 2. ιδ' 8.
2–3) Ἐξ. κ' 5. Ἰβ η' 4. Σφ.Σλ. η' 19.20. Ἰν. θ' 34. ια' 4. Λκ. ιγ' 2.4.
4) δ' 34. ε' 17. ια' 9.
5) α' 5. η' 12. ιβ' 35.46.
6–7) 4Βσ. ε' 10-14. Ἰν. θ' 11.15. ια' 37. Μρ. ς' 13. ζ' 33. η' 23. Λκ. ιγ' 4.
8) Πρ. γ' 10.
9) 18.19.
10) 15.26.

Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς καὶ εἰπέ μοι· ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σι-
λωὰμ καὶ νίψαι· ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα.
εἶπον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα. 12
Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυ- 13
φλόν. ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰη- 14
σοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν 15
ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς,
καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων 16
τινές· οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι
τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· πῶς δύναται ἄν-
θρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα
ἦν ἐν αὐτοῖς. λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· σὺ τί λέγεις 17
περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν
ὅτι προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 18
περὶ αὐτοῦ ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου
ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος καὶ 19
ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν,
ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι
βλέπει; ἀπεκρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶ- 20
πον· οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς
ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοι- 21
ξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς
ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλή-
σει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς 22
Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα, ἐάν
τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται.
διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐ- 23
τὸν ἐρωτήσατε. ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρω- 24
πον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ Θεῷ·

12) *21.35-37. ε'12.13.*
14) *ε'9.*
16) *24.31.33. ζ'12.43.*
17) *30-33. γ'2. δ'19. ς'14.*
22-23) *ζ'13. ιβ'42. ις'2.*
24) *Ἰσ.Ν. ζ'19. Ἰν. θ'16.*

ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν.
25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν
26 οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. εἶπον δὲ
αὐτῷ πάλιν· τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς
27 ὀφθαλμούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ
ἠκούσατε; τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέ-
28 λετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; ἐλοιδόρησαν αὐτὸν
καὶ εἶπον· σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋ-
29 σέως ἐσμὲν μαθηταί. ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελά-
ληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.
30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν γὰρ τούτῳ
θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ
31 ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτω-
λῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ
32 τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος
οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεν-
33 νημένου. εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο
34 ποιεῖν οὐδέν. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ἐν ἁμαρ-
τίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ
35 ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον
αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· σὺ πιστεύεις
36 εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε· καὶ
37 τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ
38 ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύ-
39 νησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρῖμα ἐγὼ εἰς
τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι
40 καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν

26-27) 15.
28) Μτ. κγ'2.
29) ζ'27. η'14.
30-33) 16.17.—'Ιβ η'6 20. κζ'9. Ψ. λγ'16-18. ξε'18.19. ρμδ'19. Πρμ. α'28. ιε'29. κη'9. Μχ. γ'4. Ἠσ. α'15. Ἰρ. ια'11. ιδ'12.
34) 2. *35) ε'14.*
37) δ'26.
38) Μτ. β'11. κη'9.17.
39) γ'17. η'12. Μτ. ια'25. ιγ'11-15. Λκ. ια'52. Ῥμ. α'22. 1Κρ. α'18-29. γ'18. 2Κρ. γ'14.15.
40) Μτ. ιε'14. κγ'24. Ῥμ. β'19.

Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ·
μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 41
εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε
ὅτι βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς Ι'
θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων
ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής· ὁ δὲ εἰσ- 2
ερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων.
τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς 3
αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα
καὶ ἐξάγει αὐτά. καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, 4
ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ
ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ· ἀλλοτρίῳ δὲ 5
οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι
οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. Ταύτην τὴν 6
παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ
ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν οὖν πάλιν 7
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι
ἡ θύρα τῶν προβάτων. πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, 8
κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ
πρόβατα. ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, 9
σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νο-
μὴν εὑρήσει. ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ 10
καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι
καὶ περισσὸν ἔχωσιν. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. 11
ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν
προβάτων· ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ 12
οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχό-

41) *ιε' 22.24. Ἑβ. ι' 26.*
Ι'. 1-2) *Ψ. κβ' 1.2. ος' 21. ϟδ' 7. ϟθ' 3. Ἰν. ι' 7-9. Μτ. θ' 36.*
3-5) *14.16.26.27.*
6) *ις' 25. Μτ. ιγ' 10-15.*
7) *2.9. ιδ' 6.*
8) *Ἰρ. κγ' 1.2. Ἰζ. λδ' 2-10. Ζχ. ια' 16.17. Ἰν. ι' 10.12.13.*
9) *Ἀρ. κζ' 17. Ψ. κβ' 2.*
10) *8. α' 14.17.*
11) *Μχ. ε' 4. Ἡσ. μ' 11. Ἰζ. λδ' 11-23. λζ' 24. Ἰν. ι' 14.15.17.28. ιε' 13. 1Ἰν. γ' 16. Μτ. ιη' 12. κ' 28. κς' 31. Ἑβ. ιγ' 20. 1Πτ. β' 25.*
12-18) *Πρ. κ' 28-31. Γλ. ς' 12. Φλ. γ' 18.*

μενον καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύ-
13 κος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. ὁ δὲ
μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι καὶ οὐ μέλει αὐτῷ
14 περὶ τῶν προβάτων. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ
15 γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς
γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ
16 τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα
πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά
με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γε-
17 νήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με
ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω
18 αὐτήν. οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι
αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ
ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν
19 ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγέ-
20 νετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. ἔλε-
γον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται·
21 τί αὐτοῦ ἀκούετε; ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ
ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν
ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ
23 χειμὼν ἦν· καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ
24 στοᾷ τοῦ Σολομῶνος. ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰου-
δαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴ-
25 ρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. ἀπε-
κρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε·
τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου,
26 ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ

[14–15] *11. ιδ' 20. ιζ' 21-23. Μτ. ια' 27. Γλ. β' 20. Ἐφ. ε' 2. 2Τμ. β' 19.*
[16] *Ἠσ. μθ' 6. Ἰζ. λζ' 22-24. Μχ. β' 12. Ἰν. ι' 3-5. ια' 52. Πρ. ιδ' 16.17. Γλ. γ' 28. Ἐφ. β' 13-18. Μτ. η' 11.*
[17–18] *11.15. β' 19.21. ιθ' 10.11.*
[19] *ζ' 12.43. θ' 16.*
[20–21] *ζ' 20. θ' 32.33. Πρ. κς' 24. 1Κρ. β' 14.*
[22] *1Μκ. δ' 42-59. 2Μκ. α' 18. ι' 3-8.*
[23] *Πρ. γ' 11. ε' 12.*
[24] *Λκ. κβ' 67. Μτ. κς' 63.*
[25–26] *32. ε' 36. η' 47.*

γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον
ὑμῖν. τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ 27
γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι, κἀγὼ ζωὴν αἰώ- 28
νιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα,
καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. ὁ πατήρ 29
μου, ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστί, καὶ οὐδεὶς
δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου. ἐγὼ 30
καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ 31
Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ 32
Ἰησοῦς· πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός
μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με; ἀπεκρίθησαν 33
αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθά-
ζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος
ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 34
οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ***ἐγὼ εἶπα, θεοί
ἐστε;*** εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ 35
Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, ὃν ὁ 36
πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέ-
γετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι;
εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 37
εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύ- 38
σατε, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ
κἀγὼ ἐν αὐτῷ. Ἐζήτουν οὖν πάλιν πιάσαι αὐτόν· καὶ 39
ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τό- 40
πον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμει-
νεν ἐκεῖ. καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι 41
Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα
εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. καὶ ἐπίστευσαν 42
πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

27–29) 3-5.14. γ'15. ε'24. ς'37. ιδ'28. 1Ἰν. δ'4.
30) ιζ'11.22. *31) η'59.*
32) 37.38. ε'20. 2Κρ. ιβ'13.
33) ε'18. Μτ. κς'65.
34–36) Ἐξ. κβ'28. Ψ. πα'6. Ἰν. ε'17-20. η'17. ιε'25. Μτ. ε'17.18.
37–38) 25.30.32. ε'36. ιδ'11. 20. ιζ'1. *39) ζ'30. η'59.*
40) α'28. ια'6.7.54.
41) α'19-34. ε'33.
42) ζ'31. η'30.

ΙΑ΄ Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς
2 κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ἦν δὲ
Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα
τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λά-
3 ζαρος ἠσθένει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν
4 λέγουσαι· Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον,
ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ
5 Θεοῦ δι' αὐτῆς. ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ
6 τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ὡς οὖν ἤκουσεν
ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέ-
7 ρας· ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν
8 εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί·
ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν
9 ὑπάγεις ἐκεῖ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκά εἰσιν
ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ
10 προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν
δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς
11 οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει
αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πο-
12 ρεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ
13 αὐτοῦ· Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. εἰρήκει δὲ ὁ
Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι
14 περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. τότε οὖν εἶπεν
15 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανε, καὶ
χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ·
16 ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμε-
νος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα
ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

ΙΑ΄. 1) *Λκ. ια΄38.39.*
2) *ιβ΄3. Μτ. κς΄7. Μρ. ιδ΄3.*
3) *5.11.36.*
4) *15.40. θ΄3.*
6-7) *ι΄40.*
8) *η΄59. ι΄31.*
9) *θ΄4.5.*
10) *η΄12.*
11) *4.13.14.23.25.40. Μτ.θ΄24.*
12-14) *11. Πρ.ζ΄60. 1Κρ. ιε΄7.18.*
15) *4. β΄11.*
16) *ιγ΄37. κ΄24. κα΄2. Μτ. ι΄3.32.*

Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας 17
ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν 18
Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε, καὶ πολλοὶ 19
ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν
καὶ Μαρίαν ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτῶν. ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς 20
ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέ-
ζετο. εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ 21
ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει. ἀλλὰ καὶ νῦν 22
οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός.
λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. 23
λέγει αὐτῷ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀνα- 24
στάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ 25
εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν 26
ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ
οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; λέγει 27
αὐτῷ· ναί, Κύριε, ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ ὁ Χριστὸς ὁ
υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. καὶ ταῦτα 28
εἰποῦσα ἀπῆλθε καὶ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν
αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φω-
νεῖ σε. ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται 29
πρὸς αὐτόν. οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώ- 30
μην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ
Μάρθα. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰ- 31
κίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν
ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέ-
γοντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ἡ 32
οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐ-
τὸν ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας λέγουσα αὐτῷ· Κύριε,

18) *Λκ. κδ'13. 50.52. Πρ. α'12.*
19) *31.* 20) *30.*
21) *32.*
22) *41.42. ϑ'31. ιε'16.*
23) *11.*
24) *ε'29. ς'40.*
25–26) *γ'36. ε'24. ς'54. η'51. ιδ' 6. Κλ. γ'4.*
27) *α'50. ς'14.69. Μτ. ιά3. ις'16.*
29) *31.*
30) *20.*
32) *21.*

33 εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς
οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας
αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι
34 καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, καὶ εἶπε· ποῦ τεθείκατε αὐτόν;
35 λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰη-
36 σοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν·
37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἠδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας
τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος
38 μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν, πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν
ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
39 λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει ὁ Ἰησοῦς· ἄρατε τὸν
λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος Μάρθα·
40 Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν
41 τοῦ Θεοῦ; ἦραν οὖν τὸν λίθον οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κεί-
μενος. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπε·
42 πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν
ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιε-
στῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· Λάζαρε,
44 δεῦρο ἔξω. καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς
πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σου-
δαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· λύσατε
αὐτὸν καὶ ἄφετε ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν
Μαρίαν καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπί-
46 στευσαν εἰς αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς
τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰη-
47 σοῦς. συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
συνέδριον καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρω-

33) *38. ιγ'21. Μρ. η'12.*
34) *α'40.47.*
35) *Λκ. ιθ'41.*
37) *θ'6.7.*
38) *33. Μτ. κζ'60.*
39) *41. κ'1.*
40) *4.11.*
41–42) *22. δ'35. ιβ'30. ιδ'31.*
43–44) *Λκ. ζ'14.15. η'54.55.*
45) *ζ'31.*
47–48) *ς'15. ιβ'19. Πρ. δ'15.16.*

πος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ; ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, 48
πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥω-
μαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.
εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυ- 49
τοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, οὐδὲ 50
διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀπο-
θάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.
τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ 51
ἐνιαυτοῦ ἐκείνου προεφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς
ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους 52
μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπι-
σμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας 53
συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ἰησοῦς οὖν 54
οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ
ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς
Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, 55
καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας
πρὸ τοῦ πάσχα ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν 56
τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστη-
κότες· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;
δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντο- 57
λὴν ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσω-
σιν αὐτόν.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς ΙΒ'
Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν
ἐκ νεκρῶν. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ 2
Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμέ-

49–50) ιη' 13.14. Μτ. κς' 3. Λκ. γ' 2. ιβ' 20. Πρ. κα' 15.24.26.
51) Ἰν. ν' 20. Ἐξ. κη' 30. Ἀρ. κζ' 21. Ὡσ. γ' 4.
52) ι' 16.
53) 57. Μτ. κς' 4.
54) ζ' 4-8.
55) 2Πρ. λ' 17. Ἰν. β' 1.13. ς' 4.
56) ζ' 11.
57) 53.
ΙΒ'. *1) ια' 1.43.55. Μτ. κς' 2.6. Μρ. ιδ' 1.3. Λκ. κβ' 1.*
2–5) Μτ. κς' 6-9. Μρ. ιδ' 3-5. Λκ. ζ' 37.38.

3 νων σὺν αὐτῷ. ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου
νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ
Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐ-
τοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.
4 λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος
5 Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· διατί τοῦτο
τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη
6 πτωχοῖς; εἶπε δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν
ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον
7 εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·
ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τε-
8 τήρηκεν αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽
9 ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὄχλος πο-
λὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι, καὶ ἦλθον οὐ διὰ
τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν
10 ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα
11 καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν
ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.
12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,
13 ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλα-
βον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν
αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· ***ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμε-***
νος ἐν ὀνόματι Κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.
14 εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτό, καθώς
15 ἐστι γεγραμμένον· ***μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ***
ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.
16 Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶ-
τον, ἀλλ᾽ ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν
ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ᾽ αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίη-
17 σαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ᾽ αὐτοῦ ὅτε
τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν

6) 2Πρ. κδ΄8-11. Ἰν. ιγ΄29. Μτ. κς΄14.15. Λκ. κ΄3.
7–8) ιγ΄33. Μτ. κς΄10-12.
9–11) ια΄45.53.
12–15) Ψ. ριζ΄26. Ζχ. θ΄9. Μτ. κα΄1-11. Μρ. ια΄1-10. Λκ. ιθ΄29-40.
16) β΄17.22. ζ΄39.
17–18) 12.

αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ 18
ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.
οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· θεωρεῖτε ὅτι οὐκ 19
ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.
Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα 20
προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. οὗτοι οὖν προσῆλθον Φι- 21
λίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων
αὐτὸν λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. ἔρ- 22
χεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, καὶ πάλιν Ἀν-
δρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς 23
ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ 24
ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς
μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ὁ 25
φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον
φυλάξει αὐτήν. ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολου- 26
θείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς
ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πα-
τήρ. Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; πάτερ, 27
σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον
εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. 28
ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πά-
λιν δοξάσω. ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγε 29
βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελά-
ληκεν. ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· οὐ δι' ἐμὲ αὕτη 30
ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κό- 31
σμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβλη-

19) ια'47.48.
20) ζ'35. ια'55.
21–22) α'41-45. Λκ. ιθ'3. κγ'8.
23) ιγ'1.31.32. ιζ'1.
24) Ῥμ. ιδ'9. 1Κρ. ιε'36.37.
25) Μτ. ι'39. ις'25. Λκ. ιζ'33.
26) ιδ' 3. ιζ' 24. Ῥμ. η'17. 1Θσ. δ'17. 2Τμ. β'11.12.
27) Ψ. ς'4. Ἰν. ιδ'1.27. Μτ. κς' 37-44.
28) β'11. ε'37. ιζ'1.2. Μτ. γ'17. ιζ'5. Πρ. β'33-36. Φλ. β'7-11.
29) Πρ. κγ'9.
30) ια'42.
31) ιδ'30. ις' 9-11.33. Λκ. ι'18. 2Κρ. δ'4. Ἐφ. β'2. ς'12. Ἀπ. ιβ'9.

32 θήσεται ἔξω· κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας
33 ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. τοῦτο δὲ ἔλεγε σημαίνων ποίῳ
34 θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος·
ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖ ὑψωθῆναι τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
35 που; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἔτι μικρὸν χρόνον
τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστι· περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε,
ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ
36 σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πι-
στεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα
ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.
37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν
38 αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου
τοῦ προφήτου πληρωθῇ ὃν εἶπε· ***Κύριε, τίς ἐπίστευσε
τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύ-
39 φθη;*** διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶ-
40 πεν Ἡσαΐας· ***τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς
καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσι
τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιστρα-
41 φῶσι, καὶ ἰάσομαι αὐτούς.*** ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτε
42 εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. ὅμως
μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα
43 μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· ἠγάπησαν γὰρ τὴν δό-
ξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.
44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ
45 πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με, καὶ ὁ θεω-
46 ρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ φῶς εἰς τὸν

32–33) γ'14. η'28. ιη'32. κα'19.
34) Ψ. ρθ'4. Ἡσ. θ'7. Δν. ζ'11. Λκ. α'33. Πρ. β'24-35.
35) 46. η'12. θ'5. ια'10.
36) α'10.14.26. η'59. ι'39. Μτ. κγ'39. Ἐφ. ε'9.
37) ζ'48.
38) Ἡσ. νγ'1. Μτ. α'22. Ῥμ. ι'16.
39–40) Ἡσ. ς'9.10. Μτ. ιγ'13-15.
41) Ἡσ. ς'1-5.
42) ζ'13. 48. θ'22. ις'2.
43) ε'44.
44–45) ζ'16. 37. η'19. 42. ιγ'20. ιδ'9. Μτ. ι'40. Μρ. θ'37.
46) 35.36. α'9. γ'19.

κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκο-
τίᾳ μὴ μείνῃ. καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων 47
καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον
ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ὁ 48
ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν
κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ
αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ 49
ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν
ἔδωκε τί εἴπω καὶ τί λαλήσω· καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ 50
αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγώ, καθὼς εἴ-
ρηκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ.

Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ΙΓ'
ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τού-
του πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ
κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. καὶ δείπνου γενο- 2
μένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν
Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα αὐτὸν παραδῷ, εἰδὼς 3
ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖ-
ρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπά-
γει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ 4
λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς 5
τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθη-
τῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. ἔρχε- 6
ται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος·
Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 7
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ
δὲ μετὰ ταῦτα. λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς τοὺς 8
πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. λέγει 9

47-48) *γ'17-19.*
49-50) *ς'63. ζ'16. η'26.28.38.*
ΙΓ'. 1) *34. ζ'30. η'20. ιε'12. 13. ιζ'1. Μτ. κς'2.*
2) *27. ς'70.71. Μτ. κς'14. Λκ. κβ'3.4.*
3) *γ'35. ις'28. ιζ'2. Μτ. ια'27.*
4-5) *14.15. Μτ. ια'29. κ'25-28. Λκ. ιβ'37. ιζ'8. κβ'25-27.*
6) *8. Μτ. γ'14. 1Πτ. ε'3.*
7) *12-17.*
8) *6.7. (33. κα'15-17). 1Ἰν. α'5-β'2.*
9) *Λκ. ε'8.*

αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον,
10 ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νί-
ψασθαι, ἀλλ᾽ ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί
11 ἐστε, ἀλλ᾽ οὐχὶ πάντες. ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα
αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν· οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.
12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβε τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε τί
13 πεποίηκα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ Διδάσκαλος καὶ
14 ὁ Κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα
ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ Κύριος καὶ ὁ Διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς
15 ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. ὑπόδειγμα γὰρ
δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς
16 ποιῆτε. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων
τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμ-
17 ψαντος αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν
18 ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα
οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ᾽ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ***ὁ τρώ-
γων μετ᾽ ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν πτέρ-***
19 ***ναν αὐτοῦ.*** ἀπ᾽ ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα
20 ὅταν γένηται πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβά-
νει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.
21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ
ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ
22 ὑμῶν παραδώσει με. ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μα-
23 θηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. ἦν δὲ ἀνακείμε-
νος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ,

10–11) *ιε'3. ς'64.70.71.*
13) *α'39. ια'28. Μτ. ζ'21. κγ' 8. 10.*
14) *1Ἰν. β'6. Μρ. ι'42-45. 1Τμ. ε'10. 1Πτ. ε'5.*
15) *Φλ. β'5. Κλ. γ'13. 1Πτ. β'21.*
16) *ιε'20. Μτ. ι'24. Λκ. ς'40.*
17) *Μτ. ζ'24. Ἰκ. α'25.*
18) *Ψ. μ'10. Ἰν. ς'70. Μτ. κς' 23. Πρ. α'16.17.*
19) *η'24. ιδ'29. ις'4.*
20) *Μτ. ι'40. Λκ. θ'48.*
21–22) *ιβ'27. Μτ. κς'21.22. Μρ. ιδ'18.19. Λκ. κβ'21.23.*
23) *α'37. ιθ'26. κ'2. κα'7.20. 24. Λκ. ις'23.*

ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος 24
πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖ- 25
νος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς
ἐστιν; ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βά- 26
ψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον δί-
δωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ. καὶ μετὰ τὸ ψωμίον 27
τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον. τοῦτο δὲ οὐδεὶς 28
ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· τινὲς γὰρ 29
ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν
ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. λαβὼν οὖν τὸ ψω- 30
μίον ἐκεῖνος εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ.
Ὅτε οὖν ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς· νῦν ἐδοξάσθη ὁ 31
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ 32
ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν
ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. τεκνία, ἔτι μικρὸν 33
μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰου-
δαίοις ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν,
καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα 34
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ 35
μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. λέγει 36
αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκο-
λουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι. λέγει αὐτῷ ὁ 37
Πέτρος· Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι;
τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰη- 38
σοῦς· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις! ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

25–26) *Μτ. κς' 22.23. Μρ. ιδ' 20. γ' 11. δ' 20.21. Μτ. ε' 43-48. ζ' 12.*
27) *2.30.* 29) *ιβ' 6. κβ' 40. Γλ. ς' 2. 1Θσ. δ' 9.10.*
31–32) *ιβ' 23.28. ιδ' 13. ιζ' 1-5.* 36) *ζ' 34. κα' 18.19. 2Πτ. α' 14.*
33) *ζ' 33.34. η' 21.* 37–38) *Μτ. κς' 33-35. Μρ. ιδ' 29-31. Λκ. κβ' 31-34.*
34–35) *ιε' 12.13.17. 1Ιν. β' 7-11.*

ΙΔ' Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν
2 Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός
μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν. πο-
3 ρεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ
ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι
ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.
4 καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε. Λέγει
5 αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς
6 δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ
εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται
7 πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ
τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν. καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε
8 αὐτὸν καὶ ἑωράκατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύ-
9 ριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ
οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν
πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί
ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ
λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων αὐτὸς ποιεῖ τὰ
11 ἔργα. πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πα-
τὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ
12 μοι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τού-
των ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύο-
13 μαι, καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο
14 ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. ἐάν τι αἰτή-
σητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.

ΙΔ'. 1) *27 ιβ'27.*
2) *Ψ. λβ'14. Ἡσ. ξγ' 15.19. Μτ. κε 34. Ἑβ. ς'20. ϑ'11.12.*
3) *ιβ'26. ιζ'24. 1Θσ. δ'17.*
4) *6. ι'7-11.*
6–7) *α' 17. ε'24. ς' 50.51. η' 19. 31. 32. ι'28. ια'25.26. 1'Ιν. ε'20. Μτ. ια'27. Ῥμ. ε'1-11. Κλ. γ'4. Ἑβ. ι'20.*
8–9) *Ἐξ. λγ'18. Ἰν. α'14.44. ιβ' 45. Κλ. α'15. Ἑβ. α'3.*
10–11) *20. ε'19.20.36.37. η'28. ι'25.38. ιβ'49. ιζ'21.*
12–14) *16.17. ιε' 7.16. ις' 7-15. 23-26. 1'Ιν. β'1. Μτ. κα'21.22. Μρ. ις'17-20. Ῥμ. η'34. Φλ. β'11. Κλ. γ'17. Ἑβ. ζ'25. ϑ'24.*

Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε· 15
καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον 16
δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ 17
Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν,
ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώ-
σκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. οὐκ 18
ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἔτι μικρὸν 19
καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με,
ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ 20
γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν
ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τη- 21
ρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με
ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω
αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, 22
οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· Κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλ-
λεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; ἀπεκρίθη 23
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον
μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ
πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιή-
σομεν. ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ·
καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμ- 24
ψαντός με πατρός.

Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παρά- 25
κλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ 26
ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει
ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρή- 27
νην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδω-

15) *21. 23. 24. ιγ' 34. ιε' 10. 14. 1'Ιν. ε' 2. 3.*
16–17) *26. ζ' 39. ιε' 26. ις' 7. 13. ιζ' 9. 1'Ιν. β' 27. 28. δ' 6. 2'Ιν. 2. Μτ. ι' 20. κη' 20. 'Ρμ. η' 26. 1Κρ. β' 14. 2Κρ. δ' 4.*
18) *21-23. ις' 21. 22.*
19) *ζ' 33. ια' 25. 26. ιγ' 33. ις' 16. 17. 'Ρμ. ς' 8. η' 9-11. 2Τμ. β' 11.*
20) *ι' 38. ις' 23. 26. ιζ' 21-23.*
21) *15. 23. ις' 27. 2Κρ. γ' 18.*
22) *Μτ. ι' 3. Λκ. ς' 16. Πρ. α' 13.*
23) *Πρμ. η' 17. 'Ιν. α' 14. ιδ' 21. 1'Ιν. β' 5. 1Κρ. γ' 16. ς' 19. 'Εφ. γ' 17. 'Απ. γ' 20.*
24) *ζ' 16. 1'Ιν. β' 4.*
26) *16. 17. Λκ. κδ' 49. Πρ. α' 4. 8.*
27) *1. ις' 33. Φλ. δ' 7.*

σιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία
28 μηδὲ δειλιάτω. ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, ὑπάγω
καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι
εἶπον, πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου
29 μείζων μού ἐστι· καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι,
30 ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. οὐκέτι πολλὰ λαλήσω
μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν
31 ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν· ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ
τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτω
ποιῶ. ἐγείρεσθε ἄγωμεν ἐντεῦθεν.
ΙΕ' Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ
2 γεωργός ἐστι. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν,
αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό,
3 ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ
4 τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν
ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ'
ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς,
5 ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ
κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει
καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐ-
6 δέν. ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα
καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλ-
7 λουσι, καὶ καίεται. ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά
μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσε-
8 ται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν
9 πολὺν φέρητε, καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. καθὼς
ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν
10 τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, με-

28) 3.12.18.23. ι'29. Μτ. κη'18. 1Κρ. ιε' 25-28. Φλ. β'9-11. Ἑβ. δ' 14-ε'10. ζ'20-η'2. ι'11-13.
29) ιγ'19. ις'4. 30) ιβ'31. ις'11.
31) ι' 28. ια' 42. ιζ' 23. Μτ. κς' 37-46. Ἑβ. ι'7-10.
ΙΕ'. *1) Μτ. κα'28.33.*
2) Μτ. ζ'19-23. κε'14.30.
3) ιγ'10. Ἰκ. α'18. 1Πτ. α'23.
4-5) Πρ. δ'12. 1Κρ. ς'15-17. ιβ'12. 27. 2Κρ. γ'5. Ἐφ. β'12. δ'16. ε'30.
6) Ἰζ. ιε'4. Μτ. γ'10. ιγ'41.42.
7) ιδ'13. Μτ. ζ'7.
8) Μτ. ε'16. Φλ. α'11.
9-10) η'29. ι'17. ιγ'1.34. ιδ'15. 21.23. ιζ'24. 1Ἰν. β'4.

νεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πα-
τρός μου τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα 11
λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ καὶ ἡ
χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα 12
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύ- 13
της ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ
ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν ποιῆτε 14
ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, 15
ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς
δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πα-
τρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, 16
ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς
ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ,
ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ
ὑμῖν. ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 17
Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον 18
ὑμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ 19
ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ
ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς
ὁ κόσμος. μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· 20
οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίω-
ξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν,
καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιή- 21
σουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμ-
ψαντά με. εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν 22
οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 23

11) γ'29. ιϛ'24. ιζ'13. 2Κρ. β'3. ι'3. Πρ. α'2.8. Κλ. α'6.23.
12-13) 17. ι'11.15. 1Ἰν. γ'16. Ῥμ. ε'6-8.
14) η'31. Μτ. ιβ'50.
15) Γν. ιη'17. Ἰν. ιβ'26. ιγ'13-16. ιζ'26. Λκ. ιβ'4. Ῥμ. η'14-17. 29. 1Κρ. ζ'22. Ἐφ. α'9. γ'3.
16) ϛ'70. ιγ'18. ιδ'13. Λκ. ϛ'13.
17) 12.
18-19) ζ'7. ιζ'14. 1Ἰν. γ'1.13. δ'5. 1Πτ. δ'12.13.
20) ιγ'16.
21) ιϛ'3. ιζ'25. Μτ. ε'11. ι'22.
22) 24. θ'41.
23) ε'23.

24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος πε-
ποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι καὶ
25 μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ἀλλ' ἵνα πλη-
ρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, ὅτι
26 ***ἐμίσησάν με δωρεάν.*** ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν
ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ Πνεῦμα τῆς
ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρ-
27 τυρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ'
ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.
ΙϚ' Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ἀπο-
συναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα
πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ
3 Θεῷ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πα-
4 τέρα οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν
ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημονεύητε αὐτῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν.
ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην.
5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ
6 ὑμῶν ἐρωτᾷ με ποῦ ὑπάγεις! ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα
7 ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ
τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω.
ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται
πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς·
8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας
9 καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. περὶ ἁμαρτίας
10 μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δέ,
ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ

24) 22. ε' 36. ς' 36. ιδ' 11. Μτ. ια' 20.21.
25) Ψ. λδ' 19. ξη' 5. ριη' 161. Ἰν. ι' 34. ιβ' 38.
26) ιδ' 16.17.26. ις' 7-15. 1Ἰν. ε' 6.7. Μτ. ι' 20.
27) Λκ. α' 2. Πρ. α' 8.21.22. ε' 32.
ΙϚ'. 1) 4. ιε' 11. Μτ. κδ' 10.
2) ϑ' 22. ιβ' 42. Πρ. κς' 9-11. Γλ. α' 13.14. Φλ. γ' 6.7. *3) ιε' 21.*
4) 1. ιγ' 19. ιζ' 12. (Μτ. ε' 10-12. ι' 16-28).
5-6) 22. ζ' 33. ιγ' 36. ιδ' 5.
7) ιδ' 16.26.28.
8) Πρ. β' 14-41. Ἐφ. ε' 11-13. Ἑβ. δ' 12.13.
9) γ' 18-21. 1Κρ. ιδ' 24.25.
10) ϑ' 24. ιη' 30. 1Ἰν. β' 1.29. γ' 7. Πρ. β' 22-36. γ' 14. Φλ. β' 7-11. Ἑβ. δ' 14.15. ζ' 26-η' 2. 1Πτ. γ' 18.

με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου 11
κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε 12
βαστάζειν ἄρτι. ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς 13
ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ
γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει,
καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, 14
ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. πάντα 15
ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ
ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. μικρὸν καὶ οὐ θεω- 16
ρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ
ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν 17
αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, μι-
κρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ
με, καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; ἔλεγον οὖν· 18
τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ.
ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν 19
αὐτοῖς· περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον,
μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψε-
σθέ με; ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρη- 20
νήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπη-
θήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ἡ 21
γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς·
ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς
θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν
κόσμον. καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ 22
ὄψομαι ὑμᾶς καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χα-
ρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ 23
ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει

11) 33. ιβ'31. 1'Ιν. β'13.14. γ'8. δ'4. ε'4.5.18. Λκ. ι'18. Ῥμ. ιϛ'20. Ἑβ. β'14.15.
12) 2'Ιν.12. 3'Ιν. 13. 1Κρ. γ'1.2.
13) ιδ'17.26. 1'Ιν.β'27. Πρ.η'31.
14–15) ιζ'10. Κλ. β'3.
16–18) ζ'33. ιδ'19.22.
19) 30. α'49. ϛ'61.
20) κ'11-21. Μτ.θ'15. (Ψ.κθ'12).
21) Γν. γ'16. Ἡσ. κϛ'17.18.
22) 6.20. ιδ'18. (Ἡσ. ξϛ'14).
23–24) 26. ιδ'13.14.20. ιε'7.11.

24 ὑμῖν. ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου·
αἰτεῖτε καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα
ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ
26 περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ
27 ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ
φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε
28 ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. ἐξῆλθον παρὰ τοῦ
πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι
29 τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. Λέγου-
σιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν παρρησίᾳ λαλεῖς,
30 καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας
πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ
31 πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. ἀπεκρίθη αὐτοῖς
32 ὁ Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε· ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν
ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ
ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ'
33 ἐμοῦ ἐστι. ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην
ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἕξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ
νενίκηκα τὸν κόσμον.
ΙΖ' Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε· πάτερ, ἐλήλυθεν
ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δο-
2 ξάσῃ σε, καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός,
ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.
3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μό-
νον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.
4 ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέ-

25) *29. ι'6.*
26–27) *23. ιδ'21. Ῥμ. η'15.16.27.*
28) *η'42. ιζ'11.*
29–30) *25. β'25. ιζ'7.8.25.*
31–32) *η'16.29. Μτ. κς'31.56.*
33) *11. ιδ'27. ις'18-21. 1Ἰν. ε'4.5. Ῥμ. η'36-39.*
ΙΖ'. 1) *Λτ. θ'22. Ἰν. ια'41. ιβ'23.*
2) *6-9.12. ς'37.39.44. ι'28.*
3) *ς'29. 1Ἰν. γ'23. ε'20. 2Πτ. α'3.*
4) *δ'34. ε'36. ιθ'28.30.*

δωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, 5
παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον
εἶναι παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώ- 6
ποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ
αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. νῦν 7
ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ ἐστιν·
ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ 8
ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον,
καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν 9
ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέ-
δωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι, καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι καὶ 10
τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκέτι εἰμὶ 11
ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσί, καὶ ἐγὼ πρὸς
σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί
σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε 12
ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν
τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς
ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ
γραφὴ πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα 13
λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πε-
πληρωμένην ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον 14
σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ
κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ 15
ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐ-
τοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσί, καθὼς 16
ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ 17
ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. καθὼς ἐμὲ 18
ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς

5) 22.24. α'1.2. ς'62. η'58.
6–8) 2.25. ε'36. ζ'16. ις'30.31.
9) 2.20. ιδ'16.
10) ις'15. Λκ. ιε'31.
11) 15.21.22.25. ι'30. ις'28.33. Ἀπ. ς'10.
12) ς'39.70. ιγ'18. ιη'9. Μτ. κγ' 15. 2Θσ. β'3.
13) ιε'11.
14) 16. η'23. ιε'18.19.
15) 11. 1Ἰν. ε'18. Μτ. ς'13.
16) 14.
17) 19. ζ'17. (Ψ. ριη'142).
18) κ'21. Μτ. ι'5.16. κη'19.

19 τὸν κόσμον· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα
20 καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τούτων
δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ
21 τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς
σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν
ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
22 καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα
23 ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν, ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ
ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν, καὶ ἵνα γινώσκῃ
ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς
24 καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω
ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεω-
ρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς
25 με πρὸ καταβολῆς κόσμου. πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κό-
σμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν
26 ὅτι σύ με ἀπέστειλας· καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά
σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐ-
τοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.
ΙΗ' Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆ-
2 πος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ᾔδει
δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολ-
λάκις συνήχθη καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν
3 αὐτοῦ. ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν
ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ
4 φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς
πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς·
5 τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζω-

19) 17. ι'18. ιε'13. Ἐφ. ε'2. Ἑβ. β'11. ϑ'14. ι'10.
20–21) 9.11.23. ι'16. ιδ'10.11. ιε'5. Πρ. ε'32. Ῥμ. ι'11-15. Γλ. γ'28. Ἐφ. δ'4.
22–23) 5.21.24. γ'16. Μτ. κε'34. Ῥμ. η'17-21. 29. 30. Κλ. γ'4. 2Πτ. α'4.
24) 5.20-22.26. ι'28.29. ιβ'26. ιδ'2.3. Μτ. γ'17. ε'8. Ἑβ. ιβ'14.
25–26) 8.11. ζ'29. ιδ'20.21. ιε'9. 15. ις'3. 1Ἰν. α'9. Ῥμ. ε'5.
ΙΗ'. *1) 2Βσ. ιε'23. Μτ. κς'30.36.*
2) Λκ. κα'37. κβ'39.
3) Μτ. κς'47. Μρ. ιδ'43. Λκ. κβ'47.
4) ιϑ'28.

ραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ
Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. ὡς οὖν εἶπεν 6
αὐτοῖς ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσον
χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε· τίνα ζητεῖτε; οἱ 7
δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 8
εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τού-
τους ὑπάγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς 9
δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. Σίμων 10
οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαισε
τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον
τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. εἶπεν οὖν ὁ 11
Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην·
τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν 12
Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, καὶ 13
ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθε-
ρὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.
ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι 14
συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.
Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος 15
μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιε-
ρεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρ-
χιερέως· ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλ- 16
θεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ,
καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. λέγει 17
οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· μὴ καὶ σὺ ἐκ
τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος·
οὐκ εἰμί. εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται 18
ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαί-
νοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαι-

[9]) *ιζ'12.*
[10–11]) *Μτ. κς' 51.52. Λκ. κβ' 42. 50. 51.*
[12–13]) *24. Μτ. κς' 57. Λκ. γ' 2. κβ' 54. Πρ. κα' 31.*
[14]) *ια' 49.50.*
[15–16]) *κ' 3. κα' 20. Μτ. κς' 58. Λκ. κβ' 54. Πρ. γ' 1.*
[17–18]) *25. Μτ. κς' 69.70. Μρ. ιδ' 66-68. Λκ. κβ' 55-57·*

19 νόμενος. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ
20 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. ἀπε-
κρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα τῷ κό-
σμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ
ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν
21 κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον
τοὺς ἀκηκοότας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν
22 ἃ εἶπον ἐγώ. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς τῶν ὑπηρε-
τῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· οὕ-
23 τως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ
24 καλῶς, τί με δέρεις; ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδε-
25 μένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. Ἦν δὲ Σίμων Πέ-
τρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ
26 καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο οὖν ἐκεῖ-
νος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ
ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον·
27 οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; πάλιν οὖν
ἠρνήσατο ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ
πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς
τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ
29 πάσχα. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε·
τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;
30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν οὗτος κακο-
31 ποιός, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς ὁ Πιλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νό-
μον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι·
32 ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· ἵνα ὁ λόγος τοῦ
Ἰησοῦ πληρωθῇ ὃν εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελ-

20) ζ'14.26. Μτ. ι'27. κς'55.
22) ιθ'3. Μτ. κς'67. Πρ. κγ'2.
23) Μτ. ε'39. Πρ. κγ'3.
25-27) 18. Μτ. κς' 71-74. Λκ. κβ' 58-60.
28) Μτ. κζ'2.27. Λκ. κγ'1.
29) Μτ. κζ'23.
31) ιθ'6.7. Πρ. ιη'15.
32) γ'14. ιβ'32.33. Μτ. κ'19.

λεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πά- 33
λιν ὁ Πιλᾶτος καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ·
σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ 34
Ἰησοῦς· ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις ἢ ἄλλοι σοι εἶπον
περὶ ἐμοῦ; ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός 35
εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε
ἐμοί· τί ἐποίησας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ 36
ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ
ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ
βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ 37
Πιλᾶτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς·
σὺ λέγεις ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννη-
μαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυ-
ρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου
τῆς φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· τί ἐστιν ἀλήθεια; 38
καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ
λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ·
ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ 39
πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες λέγοντες· μὴ 40
τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστί- **ΙΘ'**
γωσε. καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκαν- 2
θῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν
περιέβαλον αὐτὸν καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν 3
Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα. ἐξῆλθεν οὖν 4
πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε ἄγω ὑμῖν
αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑ-

33) 37. ιθ' 9.14.19. Μτ. κζ' 11.
34) Μτ. ις' 13.
35) α' 11.
36) ιζ' 16. Μτ. γ' 2. Λκ. ιζ' 20.
37) 33. η' 47. ι' 27. 1Τμ. ς' 13.
38) ιθ' 4.6. Μτ. κζ' 24. Λκ. κγ' 4.
39–40) Μτ. κζ' 15-18.20-22. Μρ. ιε' 6-13. Λκ. κγ' 18-20.
ΙΘ'. *1) Μτ. κζ' 26. Μρ. ιε' 15.*
2–3) ιη' 22. Μτ. κζ' 28-30. Μρ. ιε' 17-19. (Λκ. κγ' 11).
4) ιη' 38.

5 ρίσκω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω φορῶν τὸν ἀκάν-
6 θινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον, καὶ λέγει
αὐτοῖς· ἴδε ὁ ἄνθρωπος. ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες· σταύρω-
σον σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· λάβετε
αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν
7 αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς
νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀπο-
8 θανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν Θεοῦ υἱὸν ἐποίησεν. Ὅτε οὖν
ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφο-
9 βήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει
τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ
10 ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· ἐμοὶ οὐ λα-
λεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε καὶ
11 ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐκ
εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδο-
μένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα
12 ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλᾶτος ἀπολῦσαι
αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον λέγοντες· ἐὰν τοῦτον
ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος. πᾶς ὁ βασιλέα
13 ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. ὁ οὖν Πιλᾶτος
ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθό-
14 στρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ· ἦν δὲ παρασκευὴ
τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις·
15 ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. οἱ δὲ ἐκραύγασαν· ἆρον ἆρον,
σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· τὸν βασιλέα
ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχο-

5) 14.
6) ιη' 31.38. Μτ. κζ' 23. Μρ. ιε' 14. Λκ. κγ' 21.
7) ε' 18. ι' 33. Μτ. κς' 64-66.
8) Μτ. κζ' 54.
9) ιη' 33. Μτ. κα' 25. κζ' 12.14.
10–11) ι' 18. Μτ. κς' 24. Πρ. β' 23.
12) Μτ. κβ' 21. Λκ. κγ' 2. Πρ. ιζ' 7.
13) Μτ. κζ' 19. Πρ. ιβ' 21. κε' 6.
14) 19.21.31.42. δ' 6.
15–16) 6. Μτ. κζ' 23-26. Μρ. ιε' 14.15. Λκ. κγ' 22-25.

μεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. τότε οὖν παρέδωκεν αὐ- 16
τὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.
Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤγαγον· καὶ βαστάζων 17
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρα-
νίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, ὅπου 18
αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν
καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. ἔγραψε δὲ καὶ 19
τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ
γεγραμμένον· **Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν**
Ἰουδαίων. τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν 20
τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου
ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί,
Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί. ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρ- 21
χιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· μὴ γράφε, ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, βασιλεύς εἰμι τῶν
Ἰουδαίων. ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· ὃ γέγραφα, γέγραφα. 22
Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλα- 23
βον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκά-
στῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν
ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. εἶπον οὖν 24
πρὸς ἀλλήλους· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν
περὶ αὐτοῦ τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ
λέγουσα· ***διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ***
ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν 25
στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ
σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς
μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ
Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μα- 26
θητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ·
γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· ἰδοὺ ἡ μή- 27

17–18) *Μτ. κζ' 32. 33. 38. Μρ. ιε' 21. 22. 27. Λκ. κγ' 26. 33.*
19–20) *Μτ. κζ' 37. Μρ. ιε' 26. Λκ. κγ' 38.*
21) *14.*
23–24) *Μτ. κζ' 35. Μρ. ιε' 24. Λκ. κγ' 34.*
25) *Μτ. κζ' 55. 56. Μρ. ιε' 40. 41. Λκ. κγ' 49.*
26–27) *ιγ' 23. Μτ. ιβ' 48-50.*

τηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς
28 αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα
ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ.
29 σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ πλήσαντες σπόγ-
γον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ
30 τῷ στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς εἶπε, τετέ-
λεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ
σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν· ἦν γὰρ
μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου· ἠρώτησαν τὸν
Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶ-
32 σιν. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου
κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος
33 αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη
34 τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, ἀλλ' εἷς τῶν
στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθέως
35 ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε,
καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι
36 ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. ἐγένετο γὰρ
ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ***ὀστοῦν οὐ συντριβήσε-***
37 ***ται αὐτοῦ.*** καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ***ὄψονται***
εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.
38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλᾶτον Ἰωσὴφ ὁ
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος
δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ
Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ
39 σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν
πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα
40 σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. ἔλαβον οὖν τὸ

28-30) ιγ' 3. ιζ' 4. ιη' 4. Μτ. κζ' 48-50. Μρ. ιε' 36.37. Λκ. κγ' 36.46.
31) Δτ. κα' 23. Ἰν. ιθ' 42.
34) κ' 20.25.27.
35) κα' 24. Λκ. α' 2.
36-37) Ἐξ. ιβ' 46. Ἀρ. θ' 12. Ψ. κα' 17.18. κγ' 21. Ζχ. ιβ' 10. Ἀπ. α' 7.
38) κ' 19. Μτ. κζ' 57.58. Μρ. ιε' 42-44. Λκ. κγ' 50-52.
39) γ' 1.2. ζ' 50. Μτ. β' 11.
40-42) 31. Μτ. κζ' 59.60 Μρ. ιε' 45.46. Λκ. κγ' 53.54.

σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν
ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιά-
ζειν. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν 41
τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη·
ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς 42
ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχε- **Κ'**
ται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει
τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. τρέχει οὖν καὶ 2
ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μα-
θητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν
Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν
αὐτόν. ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς καὶ 3
ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ 4
ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ
ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει 5
κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν 6
Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ
μνημεῖον καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σου- 7
δάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθο-
νίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶ- 8
τος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε καὶ ἐπίστευσεν· οὐδέπω 9
γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀνα-
στῆναι. ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. 10
Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ κλαίουσα ἔξω. 11
ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον καὶ θεωρεῖ 12
δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ
κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ. καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; 13
λέγει αὐτοῖς· ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα

Κ'. 1) *Μτ. κη' 1. Μρ. ις' 1. Λκ. κδ' 1.*
2) *α' 37. ιγ' 23.*
3–8) *Λκ. κδ' 12. 24.*
9) *Λκ. κδ' 26. 27. 46.*
10) *Λκ. κδ' 12.*
11–12) *Μτ. κη' 2. 3. 5. Μρ. ις' 2-6. Λκ. κδ' 2. 5.*

14 ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς
τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ
15 ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· γύναι, τί
κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός
ἐστι, λέγει αὐτῷ· κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι
16 ποῦ ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
σοῦς· Μαρία. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ· ῥαββουνί,
17 ὃ λέγεται, διδάσκαλε. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· μή μου
ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πο-
ρεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς·
ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ
18 Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν. ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν Κύ-
ριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
19 Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαβ-
βάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μα-
θηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν
ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰ-
20 ρήνη ὑμῖν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας
καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόν-
21 τες τὸν Κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰ-
ρήνη ὑμῖν. καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω
22 ὑμᾶς. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς·
23 λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας,
24 ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Θω-
μᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν
25 μετ᾽ αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ
ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν
ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν

14) κα'4. Μτ. κη'19. Μρ. ις'9. Λκ. κδ'16.
17) Ψ. κα'23. Μτ. κη'10.
18) Μρ. ις'10. Λκ. κδ'9.10.
19) 26. Μρ. ις'14. Λκ. κδ'36.
20) 27. ις'22. ιθ'34. 1Ἰν. α'1.
21) ιζ'18.
22–23) Γν. β'7. Μτ. ις'19. ιη'18.
24) ια'16. ιδ'5.
25) 20. ιθ'34.35.

ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ,
οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω 26
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ
Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέ-
σον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε 27
τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε
τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ
γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. καὶ ἀπεκρίθη Θωμᾶς 28
καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. λέγει 29
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακά-
ριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς 30
ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα
ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύ- 31
σητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς **ΚΑ'**
μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε
δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λε- 2
γόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γα-
λιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· ὑπάγω 3
ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.
ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ
τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη 4
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθη-
ταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· παι- 5
δία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. ὁ 6
δὲ εἶπεν αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου

[26]) *19.*
[27]) *20. 25.*
[28]) *α'1. ια'16.*
[29]) *1Πτ. α'8. 2Κρ. ε'7. (16).*
[30]) *κα'25.*
[31]) *γ'15. 1Ἰν. α'4. β'1.26. ε'13.*

ΚΑ'. [1]) *ς'1. Μτ. κς'32. κη'7.*
[2]) *α'46. ια'16.*
[3]) *Λκ. ε'5.*
[4]) *κ'14.19.26.*
[5]) *Λκ. κδ'41.*
[6]) *11. Λκ. ε'4-6.*

τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ
7 ἑλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. λέγει
οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ·
ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός
ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός· καὶ ἔβα-
8 λεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ
πλοιαρίῳ ἦλθον· οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ'
ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων· σύροντες τὸ δίκτυον τῶν
9 ἰχθύων. ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀν-
θρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον.
10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν
11 ἐπιάσατε νῦν. ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἵλκυσε τὸ δί-
κτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεν-
τήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ
12 δίκτυον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ἀριστήσατε.
οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτὸν σὺ τίς
13 εἶ, εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς
καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψά-
14 ριον ὁμοίως. Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.
15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰη-
σοῦς· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει
αὐτῷ· ναί, Κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· βό-
16 σκε τὰ ἀρνία μου. λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων
Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· ναί, Κύριε, σὺ οἶδας
ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.
17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλυ-
πήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, φιλεῖς με,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, σὺ πάντα οἶδας, σὺ γινώσκεις
ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· βόσκε τὰ πρόβατά

7) ιγ'23.
8) Λκ. ε'7.
11) 6.
12) δ'27.
13) ς'11. Λκ. κδ'30.43.
14) κ'19.26.
15–17) α'43.49. β'24.25. ιγ'37. ις'30. Μτ. ϑ' 36. κς' 33. Μρ. β'8. Πρ. κ'28. 1Πτ. ε'2.3. Ἀπ. ζ'17.

μου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες 18
σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς,
ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει
ὅπου οὐ θέλεις. τοῦτο δὲ εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ 19
δοξάσει τὸν Θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· ἀκολού-
θει μοι. ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν 20
ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν
τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπε· Κύριε, τίς
ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει 21
τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, οὗτος δὲ τί; λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 22
ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σὺ ἀκο-
λούθει μοι. ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελ- 23
φοὺς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ
εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' ἐὰν αὐ-
τὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;

Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ 24
γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυ-
ρία αὐτοῦ. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ 25
Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι
τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. ἀμήν.

18–19) *ιβ'33. ιγ'36. ιη'32. Πρ. κα'11. 2Πτ. α'14.*
20) *7. ιγ'23.*
23) *Μτ. ι'23. ις'28. 1Κρ. ιε'51. 52.*
24) *ιθ'35. 3Ἰν. 12.*
25) *κ'30.*

ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Α' Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ
Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν
2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύ-
3 ματος Ἁγίου οὓς ἐξελέξατο ἀνελήφθη· οἷς καὶ παρέ-
στησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς
τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐ-
4 τοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. καὶ
συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων
μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
5 πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν
ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ
6 μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. οἱ μὲν οὖν συνελθόντες
ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ
7 ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; εἶπε δὲ
πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ και-
8 ροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, ἀλλὰ
λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος
ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ
καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου
9 τῆς γῆς. καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη,
καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
10 καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου

Α'. 1-2) *Λκ. α' 1-3. κδ' 50.51. Μτ. κη' 19. Μρ. ις' 15.19. Ἰν. κ' 21.22.*
3) *Λκ. κδ' 36-40. Μτ. κη' 9.16-18. Μρ. ις' 14. Ἰν. κ' 19.26. κα' 1.*
4) *ι' 41. Λκ. κδ' 41-49. Ἰν. ιδ' 26. ιε' 26. ις' 7.*
5) *8. β' 4. ια' 15.16. ιθ' 4. Λκ. γ' 16. Μτ. γ' 11.*
6) *Ἀμ. θ' 11. Πρ. γ' 21. Λκ. ιθ' 11. κδ' 21. Μτ. ι' 23. ιζ' 11.*
7) *Μτ. κδ' 36. Μρ. ιγ' 32.*
8) *5. η' 1-25. θ' 31. ι' 39. ια' 26. κη' 30.31. Λκ. κδ' 48.49. Μτ. ι' 5.6. κη' 19. Ἰν. ζ' 39. ιε' 26.*
9) *2. Λκ. κδ' 51. Μρ. ις' 19. Ἰν. ς' 62.*
10) *Λκ. κδ' 4. Ἰν. α' 52.*

αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν
ἐσθῆτι λευκῇ, οἳ καὶ εἶπον· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστή- 11
κατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ
ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσε-
ται, ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν
οὐρανόν. Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους 12
τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ,
σαββάτου ἔχον ὁδόν. καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς 13
τὸ ὑπερῷον οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ
Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θω-
μᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου
καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι 14
πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσ-
ευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ
τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ 15
τῶν μαθητῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ
ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι 16
τὴν γραφὴν ταύτην ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον
διὰ στόματος Δαυῒδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ
τοῖς συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι κατηριθμημένος ἦν 17
σὺν ἡμῖν καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.
οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδι- 18
κίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξ-
χύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ· καὶ γνωστὸν ἐγένετο 19
πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ
χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμᾶ, του-
τέστι χωρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλ- 20

11) Λκ. κα' 27. Μτ. ις' 27. κδ' 30.31. κς' 64. 1Τμ. γ' 16.
12) Λκ. ιθ' 29. κα' 37. κδ' 50.52. Μτ. κδ' 20.
13) β' 2. Λκ. ς' 14-16. Μτ. ι' 2-4.
14) β' 1.42.46. Μτ. ιγ' 55. Ἰν. β' 12. ζ' 5. Ῥμ. ιβ' 12. Κλ. δ' 2.
15) β' 14.
16-17) 20.25. β' 29. ζ' 2. Μτ. κς' 24.47. Ἰν. ιγ' 18.
18-19) Μτ. κζ' 3-8.
20) Ψ. ξη' 26. ρη' 8. Πρ. α' 16.17. 1Τμ. γ' 1.

μῶν· *γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω*
ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι
21 *ἕτερος*. δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν
παντὶ χρόνῳ ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύ-
22 ριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου
ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς
23 ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. Καὶ
ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς
24 ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν, καὶ προσευξάμενοι
εἶπον· σὺ Κύριε, καρδιογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν
25 ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς
διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας
26 πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. καὶ ἔδωκαν κλή-
ρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ
συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.
Β' Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντη-
2 κοστῆς ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ
ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης
πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν
3 καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσ-
4 σαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ
ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο
λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐ-
5 τοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοι-
κοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους
6 τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης
συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκα-
7 στος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ἐξίσταντο δὲ

21–22) β'32. γ'15. δ'33. ε'32. θ' 28. ι'37.39. Λκ. α'2. Ἰν. ι'9. ιε'27.
24–25) 17. Λκ. ις'15. (Ἰν. α'49. β' 24.25).
26) Ἀρ. κς' 55. 56. 1Βσ. ι' 20. 1Πρ. κε'8.9. Ἰων. α'7.
Β'. 1) Λτ. κγ'15-21. Δτ. ις'9.10. Τβ. β'1. 2Μκ. ιβ'31.32. Πρ. α'14. θ'23. κ'16. Λκ. θ'51. 1Κρ. ις'8.
2) 6.
3) Ἐξ. γ'2. Μτ. γ'11.
4) 6.8.11. ι'44-46. ια'15. ιθ'6. Μρ. ις'17. 1Κρ. ιβ'28-ιδ'28.
5) 8-11.14. η'2. ι'35. ιγ'26.
6) 2.3.
7) 12.

πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· οὐκ
ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ 8
πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν
ᾗ ἐγεννήθημεν, Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ 9
οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ
Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ 10
Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ
Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε
καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούν- 11
των αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ
Θεοῦ; ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς 12
ἄλλον λέγοντες· τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; ἕτεροι δὲ 13
χλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσί.

Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρε τὴν φω- 14
νὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι
καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν
γνωστὸν ἔστω καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. οὐ γάρ, 15
ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα
τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ 16
προφήτου Ἰωήλ· *καὶ ἔσται* ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέ- 17
ραις, λέγει ὁ Θεός, *ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ*
πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ
αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις
ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνια-
σθήσονται· καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς 18
δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι. *καὶ δώσω τέ-* 19
ρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω,
αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ· ὁ ἥλιος μεταστρα- 20
φήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα πρὶν ἢ ἐλ-

8–11) *5.*
12) *7.*
13) *15. ιζ'32. 1Κρ. ιδ'23.*
14) *α'15. ιζ'22.*
15) *13. (1Θσ. ε'7).*

16–17) *Ἰωλ β'28. 29. Ζχ. ιβ' 10. Ἡσ. β'2.3. μδ'3. Πρ. β'20. κα'9. Ἰν. ς'45. ζ' 39. Ῥμ. ε'5. Ττ. γ' 6.*
19–20) *Ἰωλ β' 30. 31. γ'15. Μτ. κδ'6.7.29.30. 1Θσ. ε'2. Ἀπ. ις'14.*

21 ***θεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ.***
καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου
22 ***σωθήσεται.*** Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους
τούτους. Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ ση-
μείοις οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν,
23 καθὼς καὶ αὐτοὶ οἴδατε, τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ
καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον λαβόντες, διὰ χειρῶν
24 ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλετε· ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε
λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν
25 κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. Δαυΐδ γὰρ λέγει εἰς αὐ-
τόν· ***προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παν-***
26 ***τός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν ἵνα μὴ σαλευθῶ. διὰ***
τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ
γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει
27 ***ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς***
ᾅδου οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
28 ***ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης***
29 ***μετὰ τοῦ προσώπου σου.*** Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν
μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυΐδ
ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν
30 ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρ-
χων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐκ καρ-
ποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν
31 Χριστὸν καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, προϊδὼν ἐλά-
λησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ὅτι οὐ κατελεί-
φθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδου οὐδὲ ἡ σάρξ αὐτοῦ εἶδε
32 διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ

21) Ἰωλ β' 32. Πρ. ζ' 59. Ῥμ. ι' 12. 13. 1Κρ. α' 2. Φλ. β' 10.
22) ι' 38. Ἰν. γ' 2.
23) γ' 18. δ' 28. ι' 39. Λκ. κβ' 22. Ἰν. ιθ' 11. 16. 1Πτ. α' 20.
24) Ψ. ιζ' 5. 6. ριδ' 3. Πρ. β' 32. γ' 15. δ' 10. ι' 40. 41. ιγ' 30. ιζ' 31. Ῥμ. δ' 24. ς' 4. 1Κρ. ιε' 15.
25–28) Ψ. ιε' 8-11. Πρ. ιγ' 34-37.
29) 3Βσ. β' 10. Νεμ. γ' 16. Πρ. ιγ' 36.
30–31) 2Βσ. ζ' 12. 13. Ψ. πη' 4. 5. ρλα' 11. Λκ. α' 32. 33. 69. Ἑβ. ζ' 3. 24.
32) 24. α' 22.

πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ 33
ὑψωθείς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λα-
βὼν παρὰ τοῦ πατρός, ἐξέχεε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε
καὶ ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαυῒδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, 34
λέγει δὲ αὐτός· ***εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου***
ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπό- 35
διον τῶν ποδῶν σου. ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶ- 36
κος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ Κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς
ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἶπόν τε πρὸς 37
τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσομεν,
ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· μετα- 38
νοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν
δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγ- 39
γελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακράν,
ὅσους ἂν προσκαλέσηται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. ἑτέροις 40
τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρετο καὶ παρεκάλει λέγων·
σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. οἱ μὲν οὖν 41
ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν,
καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχί-
λιαι. ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστό- 42
λων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς
προσευχαῖς. Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά τε 43
τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. πάντες 44
δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ εἶχον ἅπαντα
κοινά, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον 45

33) *34. α'4. ε'31.*
34-35) *Ψ. ρθ'1. Μτ. κβ'43.44.*
36) *ε'31. ι'36. Ἰν. γ'35. δ'42. Ῥμ. θ'5. ιδ'9. Φλ. β'9.10.*
37) *Γν. λδ'7. Σρ. ιβ'12. Πρ. ις'30. Λκ. γ'10.*
38) *α'5. γ'19. ι'48. κβ'16. Λκ. κδ'47.*
39) *Ἰωλ β'32. Ἡσ. νζ'19. Πρ. γ'25. ιγ'26. 32. 46. (Ἐφ. β'13.).*
40) *Δτ. λβ'5. Μτ. ιβ'39. Φλ. β'15.*
41) *47. δ'4. ε'14. ς'7. θ'31. ια'21.24. ιβ'24. ιδ'1.*
42) *46. α'14. ς'4. κ'7.*
43) *δ'30. ε'12. ς'8. ιε'12. 2Κρ. ιβ'12. Μρ. ις'17.18.*
44-45) *δ'32-35.*

καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε·
46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ
ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τρο-
47 φῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν
Θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ Κύριος
προσετίθει τοὺς σῳζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.
Γ' Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς
2 τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. καί
τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβα-
στάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ
ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην
3 παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· ὃς ἰδὼν Πέτρον
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα
4 ἐλεημοσύνην. ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ
5 Ἰωάννῃ εἶπε· βλέψον εἰς ἡμᾶς. ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς
6 προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. εἶπε δὲ Πέτρος· ἀρ-
γύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω τοῦτό
σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζω-
7 ραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει. καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δε-
ξιᾶς χειρὸς ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ
8 αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά, καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ πε-
ριεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν
9 καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν. καὶ εἶδεν αὐτὸν
10 πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν· ἐπεγί-
νωσκόν τε αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην
καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθη-
σαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.
11 Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν Πέτρον καὶ
Ἰωάννην συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ

46–47) *41. 42. ε' 14. κζ' 34. 35. Λκ. κδ' 53.*
Γ'. 1) *ι' 3. 9. 30. Ἰν. ιη' 15.*
2) *10. ιδ' 8. Ἰν. θ' 1.*
4) *ιγ' 9. ιδ' 9.*
6) *16. δ' 10. 30. θ' 34. ις' 18. Λκ. θ' 49. ι' 17. Μρ. ις' 17.*
7–8) *Ἡσ. λε' 6. Πρ. γ' 11. ιδ' 10. Μρ. θ' 27. Ἰν. ε' 9. 14.*
9) *δ' 16. θ' 35.*
10) *2. 12. 16. Ἰν. θ' 8.*
11) *ε' 12. Ἰν. ι' 23.*

στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος ἔκθαμβοι. ἰδὼν δὲ 12
Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται,
τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ
δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;
ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ και Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πα- 13
τέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν· ὃν ὑμεῖς
μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον
Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον 14
καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χα-
ρισθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, 15
ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.
καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεω- 16
ρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πί-
στις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην
ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ 17
ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· ὁ δὲ 18
Θεὸς ἃ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προ-
φητῶν αὐτοῦ παθεῖν τὸν Χριστόν, ἐπλήρωσεν οὕτω.
μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι 19
ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύ- 20
ξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου καὶ ἀποστείλῃ τὸν
προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, ὃν δεῖ οὐρα- 21
νὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάν-
των ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων
αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος. Μωϋσῆς μὲν γὰρ πρὸς 22
τοὺς πατέρας εἶπεν ***ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει
Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ·***

12) 10. ιδ' 11.15.
13–15) Ἐξ. γ' 6. Ἡσ. νβ' 13. νγ' 11. Πρ. β' 23.32. γ' 26. δ' 27.30. ε' 30.31. ζ' 52. κβ' 14. Λκ. κ' 37. κγ' 13-25. 47. Ἰν. γ' 16. η' 54. Ἑβ. β' 10. 1Πτ. γ' 18. 1Ἰν. β' 1.
16) 6. 10.
*17) ιγ' 27. Λκ. ιβ' 48. κγ' 34. **1Τμ.** α' 13.*
18) 21. β' 23. ι' 43. Λκ. κδ' 26.27.
19–20) Ψ. ν' 11. Ἡσ. μγ' 25. μθ' 9-13. Πρ. β' 38. κς' 18.20. Λκ. β' 25. κα' 28. 2Θσ. α' 7. Ἀπ. κα' 4.5.
21) 18. Μτ. ιζ' 11. Λκ. α' 70.
22–24) Δτ. ιη' 15.18.19. (Γν. ιζ' 14. Λτ. κγ' 29). Πρ. ζ' 37.52. ι' 43. κς' 22. Λκ. κδ' 27.

αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς
23 ***ὑμᾶς. ἔσται δὲ πᾶσα ψυχή, ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ***
προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.
24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν
καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας
25 ταύτας. ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθή-
κης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων
πρὸς Ἀβραάμ· ***καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθή-***
26 ***σονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.*** ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς
ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν ἀπέστειλεν αὐτὸν
εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν
πονηριῶν ὑμῶν.
Δ Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐ-
τοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγος τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδ-
2 δουκαῖοι, διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν
λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τῶν
3 νεκρῶν· καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο
4 εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. πολλοὶ
δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη
5 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε. Ἐγένετο
δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας
6 καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλήμ,
καὶ Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ
Ἀλέξανδρον καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ,
7 καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν
ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς;
8 τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραήλ,
9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώ-
10 που ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, γνωστὸν ἔστω

25) Γν. ιβ' 3. κβ' 18. Πρ. β' 39. Ῥμ. θ' 5. Γλ. γ' 8.16.
26) ιγ' 46. Μτ. ι' 5.6.
Δ'. 1–2) ε' 17.24. κγ' 8. Λκ. κ' 1.27.
3) γ' 1. ε' 18. ιβ' 1. ις' 23.24.
4) β' 41.47.
5–6) Λκ. γ' 2. Μτ. β' 4. κς' 3.
7) ε' 27. ς' 12. Λκ. κ' 2. Μτ. κα' 23.
8) ιγ' 9. Λκ. ιβ' 11.12. Μτ. ι' 19.20.
9–10) γ' 6.13-16.

πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνό-
ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυ-
ρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος
παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ 11
ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομούντων, ὁ γενόμενος
εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ 12
σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρα-
νὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.
Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάν- 13
νου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι
καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν
τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐ- 14
τοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.
κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, 15
συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· τί ποιήσομεν τοῖς 16
ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέ-
γονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φα-
νερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι· ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ 17
πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα
αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀν-
θρώπων. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν αὐτοῖς 18
τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνό-
ματι τοῦ Ἰησοῦ. ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκρι- 19
θέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε. οὐ 20
δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λα-
λεῖν. οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν 21
εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν,
ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι· ἐτῶν 22

11) *Ψ. ριζ'22. Λκ. κ'17.*
12) *γ'15. ιε'11. Μτ. α'21. Ἰν. ιε'5.*
13–14) *16. γ'8.9. Μτ. ια'25. Ἰν. ζ'15.*
15) *ε'34.*
16) *14. Ἰν. ια'47.*
17–18) *ε'28.40.*
19) *ε'29.*
20) *Μτ. ι'26-28.*
21) *ε'26. Λκ. κ'19.*
22) *Ἰν. ε'5. θ'32.*

γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν
ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.
23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγ-
γειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτε-
24 ροι εἶπον. οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν
πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἶπον· Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα
25 τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ διὰ στόματος Δαυῒδ παιδός σου εἰπών·
ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;
26 ***παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνή-***
χθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ
27 ***Χριστοῦ αὐτοῦ·*** συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐπὶ
τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρῴδης τε
καὶ Πόντιος Πιλᾶτος σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραήλ,
28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε
29 γενέσθαι· καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐ-
τῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης
30 λαλεῖν τὸν λόγον σου ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν
σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ
31 ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. καὶ δεηθέντων
αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ
ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἐλάλουν
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.
32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ
ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ
33 ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. καὶ
μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι
τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη
34 ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν

24) Ἐξ. κ' 11. Νεμ. θ' 6. Ψ. ρμε' 6. Ἡσ. λζ' 16. Ἱερ. λθ' β 17. Πρ. ζ' 49. 50. ιδ 15. ιζ' 24. Ἀπ. ς' 10. ιδ' 7.
25–26) Ψ. β' 1. 2. Μρ. ιβ' 36.
27) 30. γ' 13. 20. ι' 38. Λκ. δ' 18. κγ' 1 κτλ.
28) β' 23. γ' 18.
29–30) ιδ' 3. Μρ. ις' 20. Ἐφ. ς' 19.
31) β' 1-4. ις' 25. 26.
32) β' 44. Φλ. α' 27. β' 2.
33) β' 32. 43. (47).
34–35) β' 45. ε' 1. 2.

ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρ-
χον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων
καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδί- 35
δοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. Ἰωσῆς δὲ 36
ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστι
μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευΐτης, Κύ- 37
πριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε
τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.
Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυ- Ε΄
ναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησε κτῆμα καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς 2
τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας
μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.
εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς 3
τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον
καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μέ- 4
νον σοι ἔμενε καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί
ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ
ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας 5
τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξε, καὶ ἐγένετο φό-
βος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. ἀναστάν- 6
τες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες
ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ 7
γυνὴ αὐτοῦ, μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός, εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη 8
δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέ-
δοσθε; ἡ δὲ εἶπε· ναί, τοσούτου. ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς 9
αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα
Κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου
ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσί σε. ἔπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ 10
τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανί-
σκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς
τὸν ἄνδρα αὐτῆς. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην 11

36–37) θ΄ 27. ια΄ 22-26. 30. ιβ΄ 25- ιε΄39. 1Κρ. θ΄6. Γλ. β΄1.9.13. Κλ. δ΄10.

Ε΄, 1–2) δ΄34-37.

3–4) Δτ. κγ΄21.22. Πρ ε΄32. ιγ΄10. ιε΄28. Ἰν. η΄44. ιγ΄2.27. 1Θσ. δ΄8.

5–6) 10.11. β΄43. ιθ΄17. Δκ. ζ΄16.

9–11) 3-6.

τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.
12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα
καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν
13 ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος· τῶν δὲ λοιπῶν οὐ-
δεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς
14 ὁ λαός· μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυ-
15 ρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ὥστε κατὰ τὰς
πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλι-
νῶν καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ
16 ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν
πέριξ πόλεων εἰς Ἱερουσαλὴμ φέροντες ἀσθενεῖς καὶ
ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθε-
ραπεύοντο ἅπαντες.
17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ,
ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου
18 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους,
19 καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ἄγγελος δὲ
Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς,
20 ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπε· πορεύεσθε, καὶ σταθέντες
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς
21 ταύτης. ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς
τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν
τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ
22 δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. οἱ δὲ ὑπηρέται παρα-
γενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέ-
23 ψαντες δὲ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι τὸ μὲν δεσμωτή-
ριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς
φύλακας ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω
24 οὐδένα εὕρομεν. ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τού-
τους ὅ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρ-

12) *β'43. γ'11. ιδ'3.*
13) *β'47.*
14–15) *β'41. ιθ'11.12. Λκ. ς'19. Μρ. ς'56.*
16) *η'7. ις'18. ιθ'12. Λκ. δ'40.41.*
17–18) *δ' 1-3.*
19–20) *ιβ'7. ιγ'26. Ἰν. ς'68.*
21) *25.*
22) *ιβ'18.*

χιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο.
παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ 25
οἱ ἄνδρες, οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ
ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. τότε ἀπελθὼν 26
ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν αὐτοὺς οὐ
μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶ-
σιν· ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ 27
ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς λέγων· οὐ παραγγε- 28
λίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
τούτῳ; καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς
διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ
αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος 29
καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον· πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ
ἀνθρώποις. ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, 30
ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· τοῦτον 31
ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ δοῦ-
ναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ 32
ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ
Πνεῦμα δὲ τὸ Ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦ-
σιν αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο 33
ἀνελεῖν αὐτούς. Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρι- 34
σαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ
τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆ-
σαι, εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε 35
ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσ-
σειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, 36
λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀριθμὸς ἀν-
δρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι
ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν.

25) 21.
26) δ' 21.
27) δ'7.
28) δ'17.18. Μτ. κζ'25.
29) δ'19.
30) Γν. μ'19. Δτ. κα'22. Πρ. γ' 13.15. ι'39. Γλ. γ'13. 1Πτ. β'24.
31) β'33. 38. γ'15. ια'18. Ἑβ. β' 10. ιβ'2.
32) β'32. ιε'28. Ἰν. ιε'26.27.
33) ζ'54.
34) Πρ. δ'15. κβ'3. (Ἀρ. ά10. β'20).
35) ιθ'36.
36) η'9. (κα'38).

37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω
αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο
38 αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπό-
στητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἐάσατε αὐτούς·
ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον
39 τοῦτο, καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ δύνα-
σθε καταλῦσαι αὐτό, μή ποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε.
40 ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀπο-
στόλους δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνό-
41 ματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς. οἱ μὲν οὖν
ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι·
42 πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατʼ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο
διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.
ϛʹ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μα-
θητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς
Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθη-
2 μερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα
τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπον· οὐκ ἀρεστόν ἐστιν
ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διακονεῖν
3 τραπέζαις. ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν
μαρτυρουμένους ἑπτά, πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου καὶ
σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης·
4 ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσ-
5 καρτερήσομεν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς
τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη
πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρό-
χορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ

37) Λκ. βʹ 2.
38) Μτ. ιεʹ 13. καʹ 25.
39) κϛʹ 14.
40) δʹ 18. Μτ. ιʹ 17.18.
41) ιϛʹ 25. Μτ. εʹ 10-12.
42) βʹ 46. ιηʹ 4.5.

ϛʹ. 1) 7. βʹ 41-47. δʹ 32-35. εʹ 14.
2-4) 5.10. 1Κρ. ιβʹ 4-7.28. 1Τμ. γʹ 7.8. δʹ 13.16.
5) 8-ζʹ 55. ηʹ 5-40. καʹ 8. (Ἀπ. βʹ 6. 14.15).

Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον 6
τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς
τὰς χεῖρας. καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε, καὶ ἐπλη- 7
θύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφό-
δρα, πολύς τε ὄχλος τῶν Ἰουδαίων ὑπήκουον τῇ πίστει.

Στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει 8
τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέστησαν δέ 9
τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων
καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας
καὶ Ἀσίας συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, καὶ οὐκ ἴσχυον 10
ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε 11
ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λα-
λοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν Θεόν·
συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ 12
τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν
καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευ- 13
δεῖς λέγοντας· ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα
βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ
νόμου· ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ 14
Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλ-
λάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. καὶ ἀτενίσαν- 15
τες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ
εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; ὁ δὲ **Ζ'**
ἔφη· ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ Θεὸς
τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ
Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν,
καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· ***ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ*** 3
τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄν σοι δείξω.

6) η'15.17. ιγ'3. ιδ'23. 1Τμ. δ'14.
7) β'47. ιβ'24. ιθ'20. Μτ. ιγ'31.32.
8) 5. β'43. ζ'36.
9) θ'29.
10) Λκ. κα'15. Μτ. ι'19.20.
11) 13.14.
12) ιγ'50. ιζ'13. ιθ'28.29. κα'27.
13–14) 11. κα'28. Μτ. κς'60.61.
15) 'Εξ. λδ'29.30. 2Κρ. γ'7.
Ζ'. *2–3) Γν. ια'31. ιβ'1. ιε'7. Νεμ. θ'7. Ψ. κη' 3. Πρ. κβ'1. 1Κρ. β'8.*

4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρ-
ράν. κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ
μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν
5 κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ
οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς
κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν,
6 οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός,
ὅτι ***ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ,***
καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρα-
7 ***κόσια· καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι κρινῶ ἐγώ,***
εἶπεν ὁ Θεός· ***καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λα-***
8 ***τρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.*** καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ
καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ ὁ Ἰσαὰκ
9 τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. Καὶ
οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς
10 Αἴγυπτον. καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετο αὐ-
τὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου,
καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ
11 ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν
γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναὰν καὶ θλῖψις μεγάλη, καὶ οὐχ
12 εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ
Ἰακὼβ ὄντα σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ ἐξαπέστειλε τοὺς πατέ-
13 ρας ἡμῶν πρῶτον· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη
Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ
14 Φαραὼ τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ. ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ
μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακὼβ καὶ πᾶσαν τὴν
15 συγγένειαν αὐτοῦ ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. κατέβη
δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ

4) Γν. ια' 32. ιβ' 4. 5.
5) Γν. ιβ' 7. ιγ' 15. ιζ' 8. κς' 3. μη' 4. Δτ. β' 5. Ἑβ. ια' 8. 9.
6–7) Γν. ιε' 13. 14. Ἐξ. β' 22. γ' 12. ιβ' 40. Γλ. γ' 17.
8) Γν. ιζ' 9-11. κα' 4. Ῥμ. δ' 11. Μτ. α' 2. 3.
9–10) Γν. λζ' 1-μα' 45. Ψ. ρδ' 17-22.
11–13) Γν. μα' 54-με' 8.
14–15) Γν. με' 9-μθ' 33. ν' 26. Ἐξ. α' 1-6. Δτ. ι' 22. Ψ. ρδ' 23.

πατέρες ἡμῶν, καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθη- 16
σαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυ-
ρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ τοῦ Συχέμ. Καθὼς δὲ 17
ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧν ὤμοσεν ὁ Θεὸς
τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύ-
πτῳ, ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει 18
τὸν Ἰωσήφ. οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν 19
ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ
βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι· ἐν ᾧ καιρῷ 20
ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη
μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἐκτεθέντα 21
δὲ αὐτὸν ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνε-
θρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς 22
πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν
ἔργοις. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς χρό- 23
νος, ἀνέβη εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. καὶ ἰδών τινα ἀδι- 24
κούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποιήσατο ἐκδίκησιν τῷ καταπο-
νουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι 25
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δί-
δωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. τῇ τε ἐπι- 26
ούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασεν
αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών· ***ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς·***
ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον 27
ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· ***τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα***
καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὃν 28
τρόπον ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; ἔφυγε δὲ Μωϋ- 29
σῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ
Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. Καὶ πληρωθέντων 30

16) *Γν. κγ'16.17. λγ'19. μθ'29-ν'13.25. Ἐξ. ιγ'19. Ἰσ. Ν. κδ'32.*
17–19) *Ἐξ. α'7-22. ιβ'37. Δτ. ι'22. Ψ. ρδ' 24.25.*
20) *Ἐξ. β'1.2. ς'20. Ἑβ. ια'23.*
21–22) *Ἐξ. β' 3-10. Ἡσ. ιθ' 12. Λκ. κδ'19.*
23–28) *Ἐξ. β' 11-14. Πρ. ζ' 35. Λκ. ιβ'14.*
29) *Ἐξ. β'15.22. δ'20. ιη'3.4.*
30) *Ἐξ. γ'1.2. ζ'7. Δτ. λγ'16. Ψ. ργ'4. Πρ. ζ'35. 2Θσ. α'8. Ἑβ. α'7.*

ἐτῶν τεσσαράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους
31 Σινᾶ ἄγγελος Κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. ὁ δὲ Μωϋ-
σῆς ἰδὼν ἐθαύμαζε τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ
32 κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ Κυρίου πρὸς αὐτόν· ***ἐγὼ ὁ***
Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς
Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋ-
33 σῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος·
λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ
34 ***ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ***
λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν
ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο
35 ***ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον.*** Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν ὃν
ἠρνήσαντο εἰπόντες· ***τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ***
δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέ-
στειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ
36 βάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ ση-
μεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν
37 τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ
εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· ***προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει***
Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ·
38 ***αὐτοῦ ἀκούσεσθε.*** οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκ-
κλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος
αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέ-
39 ξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν. ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπή-
κοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο καὶ
40 ἐστράφησαν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον εἰπόν-
τες τῷ Ἀαρών· ***ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύ-***
σονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν
ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.
41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνή-

31–34) Ἐξ. γ' 3-10. Ἰσ. Ν. ε' 13-15. Μρ. ιβ' 26.27. 35) 27.30.
36) Ἐξ. γ' 11 κτλ. Πρ. ς' 8. ιγ' 17.18.
37) Δτ. ιη' 15 Πρ. γ' 22.
38) Ἐξ. ιθ' 3 κτλ. Δτ. θ' 10. λβ' 47. Πρ. ε' 20. ζ' 53. Ἰν. ς' 51. Ἑβ. δ' 12. 1Πτ. α' 23.
39) Ἐξ. ις' 2. ιζ' 3. Ἀρ. ιδ' 1-4. Νεμ. θ' 17.
40–41) Ἐξ. λβ' 2-6. 1Κρ. ι' 6,7.

γαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς
ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἔστρεψε δὲ ὁ Θεὸς καὶ 42
παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· ***μὴ***
σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσα-
ράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ; καὶ ἀνελάβετε 43
τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν
Ῥεμφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐ-
τοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. Ἡ 44
σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ
ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι
αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· ἣν καὶ εἰσήγαγον δια- 45
δεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέ-
σει τῶν ἐθνῶν ὧν ἔξωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν
πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυΐδ· ὃς εὗρε χάριν 46
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ
Θεῷ Ἰακώβ. Σολομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 47
ἀλλ᾽ οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, 48
καθὼς ὁ προφήτης λέγει· ***ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ*** 49
γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδο-
μήσετέ μοι, λέγει Κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύ-
σεώς μου; οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα; 50
Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς 51
ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς
οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ 52
ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκα-
ταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν
ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγένησθε· οἵτινες ἐλάβετε 53

42-43) *Ἀμ. ε΄ 25-27. Ζχ. ζ΄ 5. Ἱρ. ζ΄18. ιθ΄13. Ῥμ. α΄24.*
44) *Ἐξ. κε΄8-κζ΄18. Ἑβ. η΄5.*
45) *Γν. μη΄4. Ἰσ. Ν. γ΄ 14. ιη΄1. 1Βσ. α΄24. γ΄21. δ΄4.*
46) *2Βσ. ζ΄2. Ψ. ρλά1-5. Πρ. ιγ΄22.*
47) *3Βσ. ς΄1 κτλ.*
48-50) *3Βσ. η΄ 27. Ἡσ. ξς΄ 1.2. Πρ. δ΄24. ιζ΄24. Μτ. ε΄34.35.*
51) *Ἐξ. λγ΄3. Λτ. κς΄41. Ἀρ. κζ΄ 14. Δτ. ι΄16. Ἡσ. ξγ΄10. Ἱρ. δ΄4. ς΄ 10. θ΄25. Μτ. ιθ΄8. Ῥμ. β΄5.29.*
52) *γ΄ 13-15. 24. Μτ. κγ΄31.37.*
53) *38. Γλ. γ΄19. Ἑβ. β΄2.*

τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν
55 καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. ὑπάρχων δὲ πλή-
ρης Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδε
δόξαν Θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ,
56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους καὶ
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ ἑστῶτα.
57 κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν
58 καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐκβαλόντες
ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο
τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου
59 Σαύλου, καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον
60 καὶ λέγοντα· Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. θεὶς
δὲ τὰ γόνατα ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ· Κύριε, μὴ στήσῃς
αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοι-
μήθη. Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.
Η' Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ
τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ διεσπά-
ρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας,
2 πλὴν τῶν ἀποστόλων. συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον
ἄνδρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.
3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους
εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρε-
δίδου εἰς φυλακήν.
4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν
5 λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας
6 ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι
τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ

54) Ἰβ. ις' 9. Ψ. λδ' 16. λς' 12. Πρ. ε' 33.
55–56) δ' 8. Λκ. β' 9. κβ' 69. Μτ. γ' 16. η' 20. Ἰν. ιζ' 1.
58) Λτ. κδ' 14. Δτ. ιζ' 7. Πρ. η' 1. κβ' 20. Λκ. δ' 29. Μτ. κα' 39.
59) Λκ. κγ' 46.
60) Λκ. ς' 28. κγ' 34. Ἰν. ια' 11. 12.

Η'. 1) 3-4. ζ' 58. ια' 19. κς' 10.
2) β' 5. Μτ. ιδ' 12. (Γν. ν' 10. 1Μκ. β' 70).
3) ϑ' 1. 2. 13. 14. 21. κβ' 4. 1Κρ. ιε' 9. Γλ. α' 13. 14. Φλ. γ' 6. 1Τμ. α' 13.
4) 1. ια' 19.
5) ς' 5.
6) 10. 11. 13. ις' 14.

ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. πολλῶν 7
γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ
μεγάλῃ ἐξήρχετο, πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ
ἐθεραπεύθησαν, καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει 8
ἐκείνῃ. Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ 9
πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας,
λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ 10
μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις
τοῦ Θεοῦ ἡ μεγάλη. προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ 11
χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. ὅτε δὲ ἐπί- 12
στευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βα-
σιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ 13
αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ
Φιλίππῳ, θεωρῶν τε δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα
ἐξίστατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστο- 14
λοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέ-
στειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην· οἵτι- 15
νες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσι
Πνεῦμα Ἅγιον· οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπι- 16
πεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ
ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας 17
ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα Ἅγιον. ἰδὼν δὲ ὁ 18
Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀπο-
στόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, προσήνεγκεν
αὐτοῖς χρήματα λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύ- 19
την, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ Πνεῦμα
Ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου 20
σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ

7) *ε'15.16.*
8) *'Ιν. δ'40-42.*
9) *11. ε'36. ιγ'6.*
10–11) *6.9. ιδ 11. κη'6. Ἑβ. η'11.*
12) *(37). Μτ. κη 19.*
13) *6.*
14–15) *γ'1. ς'6.*
16) *'Ιν. ζ'39.*
17) *15. ιθ'6.*
18–19) *1Θσ β 5. 1Τμ. ς' 5.9. 2Πτ. β 13.15.*
20) *Μτ. ι'8. 1Τμ. ε'20. Ττ. α'13.*

21 ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστι σοι μερὶς
οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ
22 ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ
τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ εἰ ἄρα
23 ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· εἰς γὰρ
χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα.
24 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸς τὸν Θεὸν ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρή-
25 κατε. Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν
λόγον τοῦ Κυρίου ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, πολ-
λάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο.
26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον λέγων·
ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν
τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη
27 ἐστὶν ἔρημος. καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης τῆς βασιλίσσης
Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύ-
28 θει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, ἦν τε ὑποστρέφων
καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε
29 τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φι-
30 λίππῳ· πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ.
προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώ-
σκοντος τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν· ἆρά γε γινώ-
31 σκεις ἃ ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ εἶπε· πῶς γὰρ ἂν δυναίμην,
ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον
32 ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς
ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· ***ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν***
ἤχθη· καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν
33 ***ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν τῇ***
ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν

21) Δτ. ιβ'12. ιδ'27.29. Ψ. οζ'37. Πρ. ιγ'10. Ἐφ. ε'5.
22) 2Τμ. β'25. Ἑβ. ιβ'17.
23) Δτ. κθ'18. Ἡσ. νη'6. Ἑβ. ιβ'15.
25) 40. *26) Σφ. β'4.*
27) Σφ. γ'10. Ἡσ. νς'3-7. 3Βσ. η'41.42. Ἰν. ιβ'20.
29) ι'19.
31) Ἰν. ις'13.
32–33) Ἡσ. νγ'7.8.

αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ
αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε· 34
δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ
ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ 35
στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης
εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο 36
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦ-
χος· ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; εἶπε δὲ ὁ 37
Φίλιππος· εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. ἀπο-
κριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰη-
σοῦν Χριστόν. καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέ- 38
βησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ
εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ 39
ὕδατος, Πνεῦμα Κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ
εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν
αὐτοῦ χαίρων. Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ 40
διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ
ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς **Θ'**
τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ
ᾐτήσατο παρ᾽ αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς 2
συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας
τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. ἐν 3
δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ,
καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν 4
αὐτῷ· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; εἶπε δέ· τίς εἶ, 5
κύριε; ὁ δὲ Κύριος εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώ-
κεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ 6
λαληθήσεταί σοι τί σε δεῖ ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες οἱ 7

[35]) *ι'34. ιη'14. Μτ. ε'2.*
[36]) *ι'47.*
[37]) *12. Μτ. ις'16.*
[39–40]) *3Βσ. ιη'12. Ἰζ. γ'14. 15. Δν. ιγ'36. Πρ. ις'34. κα'8. 9.*

Θ'. [1–2]) *η'3. ιη'25. 26. ιϑ'9. 23. κβ'4. 5. κς'9-12.*
[3–6]) *17. 27. κβ' 6-8. κς' 12-16. 1Κο. ϑ'1. ιε'8.*
[7]) *Δν. ι' 7. 8. Πρ. κβ'9. κς'14.*

συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν
8 τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. ἠγέρθη δὲ ὁ
Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεῳγμένων τε τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτοῦ οὐδένα ἔβλεπε· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσή-
9 γαγον εἰς Δαμασκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων,
καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.
10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνα-
νίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὁράματι· Ἀνα-
11 νία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε. ὁ δὲ Κύριος πρὸς
αὐτόν· ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν κα-
λουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦ-
12 λον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, καὶ εἶ-
δεν ἐν ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν εἰσελθόντα
13 καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ. ἀπεκρίθη
δὲ Ἀνανίας· Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀν-
δρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱε-
14 ρουσαλήμ· καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων
15 δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. εἶπε
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος· πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς
μοί ἐστιν οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον
16 ἐθνῶν καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω
αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.
17 Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπι-
θεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ Κύριος
ἀπέσταλκέ με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου,
18 ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς Πνεύματος Ἁγίου. καὶ
εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λε-
πίδες, ἀνέβλεψέ τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, καὶ λαβὼν
19 τροφὴν ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος μετὰ τῶν
20 ὄντων ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, καὶ εὐ-
θέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Ἰησοῦν ὅτι

8–9) 12.17.18.
10) ι'3. ις'9. κβ'12.
11–12) 30. ι'4-6. κα'39. κβ'3.
13–14) 2.21. Ῥμ. ι'12. 1Κο. α'2.
15) ιγ' 2. κβ' 21. κε' 13 κτλ. Ῥμ. α'5. θ'21. ιε'19. Γλ. α'16.
16) κ'23. κα'11. 2Κο. ια'23-27.
19–20) 22.26-28.

οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ 21
ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν
Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ
ὧδε εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ
ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο 22
καὶ συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δα-
μασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. ὡς δὲ 23
ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰου-
δαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ 24
αὐτῶν. παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς
ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι· λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ 25
νυκτὸς καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους χαλάσαντες ἐν σπυ-
ρίδι. Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπει- 26
ρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο
αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής. Βαρνάβας δὲ 27
ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ
διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον καὶ
ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιά-
σατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσ- 28
πορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ
παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,
ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ 29
ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν. ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ 30
κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐ-
τὸν εἰς Ταρσόν.

Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ 31
Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην οἰκοδομούμε-
ναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ
παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνοντο.

Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελ- 32
θεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδαν.

21) *1.2.13.14.26. Γλ. α'13.23.*
22) *20. ιζ'3. ιη'28.*
23–25) *16. 29. 30. κ'3. κγ'12.16. 2Κρ. ια'32.33. Γλ. α'17.*
26–27) *δ'36. Γλ. α'18.19.*
28–30) *ς'9. ια'25. κβ'18. Γλ. α'21.*
31) *β'41-47. ις'5. κ'32. 1Κρ. ιδ'17.*
32) *38. (1Πρ. η'12. Ἐσδ. β'33).*

33 εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν
ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραβάττῳ, ὃς ἦν παραλελυμέ-
34 νος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς
ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως
35 ἀνέστη. καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδ-
δαν καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.
36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ
διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγα-
37 θῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. ἐγένετο δὲ ἐν
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν·
38 λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. ἐγγὺς δὲ οὔσης
Λύδδης τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος
ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν
39 παρακαλοῦντες μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν. ἀνα-
στὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον
ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι
αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμά-
40 τια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ
ἔξω πάντας ὁ Πέτρος θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ
ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπε· Ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ
δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέ-
41 τρον ἀνεκάθισε. δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν,
φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν
42 αὐτὴν ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόπ-
43 πης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἐγένετο
δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι
Σίμωνι βυρσεῖ.
Ι' Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκα-
2 τοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, εὐ-
σεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ

33–34) Ἰν. ε'5-9.
35) 42. ε'12-14. Ἰν. β'23.
36) Ἰων. α'3. Πρ. θ'39.
37) 4Βσ. δ'10.11.21.
38) Ἀρ. κβ'16.
39) 36.
40) κ'10. Μρ. ε'40.41. Λκ. ζ'15.
42) 35.
43) ι'6.
Ι'. 1–2) 22.35. κζ'1. Λκ. ζ'2.5.9.

αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεό-
μενος τοῦ Θεοῦ διὰ παντός, εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς 3
ὡσεὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσ-
ελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. ὁ δὲ 4
ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπε· τί ἐστι, κύ-
ριε; εἶπε δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι
σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. καὶ 5
νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην ἄνδρας καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα
τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον· οὗτος ξενίζεται παρά τινι 6
Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν. ὡς δὲ 7
ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο
τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσ-
καρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, 8
ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην. Τῇ δὲ ἐπαύριον 9
ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη
Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.
ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελε γεύσασθαι· παρασκευα- 10
ζόντων δὲ ἐκείνων ἐπέπεσεν ἐπ᾿ αὐτὸν ἔκστασις, καὶ 11
θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον ἐπ᾿
αὐτὸν σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
δεδεμένον καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾧ ὑπῆρχε 12
πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρ-
πετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο φωνὴ 13
πρὸς αὐτόν· ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. ὁ δὲ Πέ- 14
τρος εἶπε· μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν
κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον. καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς 15
αὐτόν· ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγέ- 16
νετο ἐπὶ τρίς, καὶ πάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐ-
ρανόν. Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ 17

3-4) *30.31. Λκ. α΄11-13.(Ψ. ρμ΄ 2. Τβ. ιβ΄12.15. Ἀπ. η΄4).*
5-6) *32. θ΄43. ια΄13.*
7-8) *17.33.*
9-13) *γ΄1. ια΄5-7. κβ΄17. 2Κρ. ιβ΄2-4. Ἀπ. α΄9.10.*
14) *Λτ. ια΄14-47. Δτ. ιδ΄4-21. Ἰζ. δ΄14. Πρ. ια΄8.*
15) *19.20.28.29. 34.35. ια΄2.3. 9.12.17. ιε΄9. Μτ. ιε΄11.24-28. Ἰν. ι΄16. Ἐφ. β΄1-22.*
16) *ια΄10.* 17-18) *ια΄11. ιε΄7.*

ὅραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ
τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν Σίμωνος
18 ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, καὶ φωνήσαντες ἐπυνθά-
νοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενί-
19 ζεται. τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράμα-
τος εἶπεν αὐτῷ τὸ Πνεῦμα· ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί
20 σε· ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς
μηδὲν διακρινόμενος, διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.
21 καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ
22 εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; οἱ δὲ εἶπον·
Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμε-
νος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους
τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μετα-
πέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα
23 παρὰ σοῦ. εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισε. Τῇ δὲ
ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν
24 ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ τῆς Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ, καὶ τῇ
ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν. ὁ δὲ Κορνήλιος
ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς
25 αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ
εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος
26 πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν
ἤγειρε λέγων· ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι.
27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθό-
28 τας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς
ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχε-
σθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ Θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν
29 ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ καὶ ἀναντιρρήτως
ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ μετε-
30 πέμψασθέ με; καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης
ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων, καὶ τὴν

20) η' 29. ια' 12. Ῥμ. δ' 20. Ἰκ. α' 6. ις' 29. Ἰκ. ε' 17. Ἀπ. ιϑ' 10. κβ' 9.
22) 1-5.
23) ια' 12. *24) 33.*
25-26) 4Βσ. δ' 37. Πρ. ιδ' 11. 15.
28) (Γν. μγ' 31). Πρ. ι' 15. ια' 3. Μτ. ϑ' 11. Ἰν. δ' 9.
30-32) 3-6.

ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ
ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, καί φησι· 31
Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεη-
μοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. πέμψον 32
οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται
Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ
θάλασσαν· ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. ἐξαυτῆς οὖν 33
ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμε-
νος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν
ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.
Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα αὐτοῦ εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας 34
καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός,
ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμε- 35
νος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστι. τὸν λόγον ὃν ἀπέ- 36
στειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστι πάντων Κύριος· ὑμεῖς οἴ- 37
δατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξά-
μενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυ-
ξεν Ἰωάννης, Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν 38
αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν
εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομέ-
νους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ 39
ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ
χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ· ὃν καὶ ἀνεῖλον
κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ 40
ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, οὐ παντὶ 41
τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ παρήγ- 42

33) *7.22.*
34) *Δτ. ι'17. Σρ. λβ':ε'15.16. Πρ. ιε'8.9. Ῥμ. β'11. Γλ. β'6. Ἐφ. ς'9. Κλ. γ'25. 1Πτ. α'17. Μτ. ε'2.*
35) *Ἡσ. νς'6.7.*
36) *Ψ. ρς'20. Νεμ. β'1. Ἡσ. νβ' 7. Πρ. β'36. Ἐφ. β'14-18. δ'4.*
37–38) *α' 22. β' 22. δ'27. Λκ. δ' 14.18 41. κγ'5. κδ' 20. Ἰν. ις' 32.*
39–41) *α'4.8. β'24. γ'15. ε'30-32. Ἰν. ιζ'6. κα'12.*
42) *ιζ'31. Μτ. ις'27. κε'31. Ῥμ. ιδ'9.10. 1Κρ. ιε'23.51.52. 2Τμ. δ'1. 1Πτ. δ'5.*

γειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι
αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων
43 καὶ νεκρῶν. τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν,
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα
44 τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου
τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ
45 πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ
περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ
τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται·
46 ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόν-
47 των τὸν Θεόν. τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος· μήτι τὸ ὕδωρ
κωλῦσαι δύναταί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵ-
τινες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς;
48 προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
Κυρίου. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.
ΙΑ' Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες
κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον
2 τοῦ Θεοῦ. καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα, διε-
3 κρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς λέγοντες ὅτι
πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες καὶ συνέ-
4 φαγες αὐτοῖς. ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς
5 καθεξῆς λέγων· ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχό-
μενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός
τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ
6 τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ· εἰς ἣν ἀτενίσας
κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θη-
7 ρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα
δὲ φωνῆς λεγούσης μοι· ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ
8 φάγε. εἶπον δέ· μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ
9 ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. ἀπε-
κρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ

43) γ'24. ε'31. ιγ'38. ιε'9. Μτ. α' 21. κς'24.28. Ῥμ. γ'23-26.
44) ια'15.
45) 23. β'17.38. ια'2. Ττ. α'10.
46-47) β'4. η'36. ια'17. ιε'8.
48) β'38. ιη' 20. Ἰν. δ'40. 1Κρ. ά17.
ΙΑ'. *2-3) ι'28.45. Γλ. β'12. Ἐφ. β'11.*
5-10) ι'9-16.

Θεὸς ἐκαθάρισε σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ 10
τρίς, καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.
καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰ- 11
κίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με.
εἶπε δέ μοι τὸ Πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρι- 12
νόμενον. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι,
καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ἀπήγγειλέ τε 13
ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα
καὶ εἰπόντα αὐτῷ· ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ἄνδρας καὶ
μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς 14
λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ
οἶκός σου. ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσε τὸ 15
Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν
ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος Κυρίου ὡς ἔλεγεν· 16
Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσε-
σθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν 17
αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον
Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι
τὸν Θεόν; ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν καὶ ἐδόξα- 18
ζον τὸν Θεὸν λέγοντες· ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς
τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωήν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενο- 19
μένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου
καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μό-
νον Ἰουδαίοις. Ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι 20
καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλά-
λουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύ-
ριον Ἰησοῦν. καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν, πολύς τε 21
ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκού- 22
σθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱε-
ροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν

11–12) *ι'17-20.23.24.27.*
13–14) *ι'30-33.*
15) *ι'44. β'3.4.*
16) *α'5.* 17) *ι'47.*
18) *ιδ'27. ιε'3. κα'20.*
19–20) *η'1.4. ιγ'4.*
21) *β'47. δ'30.*
22) *δ'36. η'14.*

23 διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας· ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν
τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ
24 προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἦν
ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως·
25 καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. ἐξῆλθε δὲ εἰς
Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν αὐ-
26 τὸν ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοὺς
ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι
ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
μαθητὰς Χριστιανούς.
27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱερο-
28 σολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· ἀναστὰς δὲ εἷς
ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος ἐσήμανε διὰ τοῦ Πνεύ-
ματος λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰ-
κουμένην· ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος.
29 τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς ηὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος
αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ
30 Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς
τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.
ΙΒ' Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρῴδης ὁ βα-
σιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.
2 ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρᾳ.
3 καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο
συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων·
4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσι
τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος
5 μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. ὁ μὲν οὖν
Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς

23) ιγ'43. ιδ'22. ιε'32.
24) ε'14. ς'5.
25–26) ϑ 27.30. ιδ'28. ιε'35. κς' 28. Γλ. β'11. 1Πτ. δ'16.
27) ιγ'1. ιε'32.
28) κα'10.
29) κδ' 17. Ῥμ. ιε' 25. 26. 1Κρ. ις'1. 2Κρ. η'3.4. ϑ'12. Γλ. β'10.
30) ιβ'25. ιδ'23. ιε'2. κ'17. κα' 18. 1Τμ. ε'17.19. Τт. α'5.7. Ἰκ. ε' 14. 1Πτ. ε'1.
ΙΒ'. *1) δ'3.*
2) Μτ. δ'21. ι'2. κ'23.
3) κ'6. κδ'27. Μρ. ιδ'1.12.
4) ις'23.24. Μτ. κς'5.
5) ις'25. Ἰκ. ε'16,

γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.
Ὅτε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ 6
ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιω-
τῶν δεδεμένος ἁλύσεσι δυσί, φύλακές τε πρὸ τῆς θύ-
ρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου 7
ἐπέστη καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ
τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα
ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.
εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· περίζωσαι καὶ ὑπόδησαι 8
τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησε δὲ οὕτω. καὶ λέγει αὐτῷ·
περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. καὶ ἐξελ- 9
θὼν ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ
γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν.
διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθον 10
ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πό-
λιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίχθη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προ-
ῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ'
αὐτοῦ. καὶ ὁ Πέτρος γενόμενος ἐν ἑαυτῷ εἶπε· νῦν 11
οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν ἄγγελον αὐ-
τοῦ καὶ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου καὶ πάσης τῆς
προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. συνιδών τε ἦλθεν 12
ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπι-
καλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι
καὶ προσευχόμενοι. κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν 13
τοῦ πυλῶνος προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι
Ῥόδη, καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς 14
χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγ-
γειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ 15
πρὸς αὐτὴν εἶπον· μαίνῃ. ἡ δὲ διισχυρίζετο οὕτως ἔχειν.
οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν. ὁ δὲ Πέτρος ἐπέ- 16
μενε κρούων. ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτὸν καὶ ἐξέστη- 17

7) ε'19. ις'26. Λκ. β'9.
10) ις'26.
12) 25. ιγ'5.13. ιε'37. 1Πτ. ε'13.
15) κς'24. Μτ. ιη'10. Λκ. κδ'37.
17) ιγ'16. ιε'13. κα'18.40. 1Κρ. ϑ'5. ιε'7. Γλ. α'19. β'9.12. Ἰκ. α'1.

σαν. κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο
αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐκ τῆς φυλακῆς,
εἶπε δέ· ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα.
18 καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. Γενομένης δὲ
ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί
19 ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. Ἡρῴδης δὲ ἐπιζητήσας αὐ-
τὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν
ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν
Καισάρειαν διέτριβεν.
20 Ἦν δὲ Ἡρῴδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδω-
νίοις· ὁμοθυμαδόν τε παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πεί-
σαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως
ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν
21 ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης ἐνδυ-
σάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήμα-
22 τος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει·
23 Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆμα δὲ ἐπάτα-
ξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν δό-
ξαν τῷ Θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.
24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο. Βαρ-
25 νάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ πλη-
ρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἐπικληθέντα Μᾶρκον.
ΙΓʹ Ἦσαν δέ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλη-
σίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συ-
μεὼν ὁ ἐπικαλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος,
Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ Σαῦ-
2 λος. λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευ-
όντων εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι
τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέ-

18) εʹ22.
20) 3Βσ. εʹ9.11. Ἰζ. κζʹ17.
21) Ἰν. ιθʹ13.
22–23) 4Βσ. ιθʹ35. Ἰζ. κηʹ2 κτλ. Δν. εʹ20.21. 2Μκ. θʹ4-9.
24) ςʹ7.
25) 12. ιαʹ29.30.
ΙΓʹ. 1) ιαʹ25.27. Λκ. ηʹ3. Μτ. ιδʹ 1.2. (Ῥμ. ιςʹ21).
2) θʹ15 ιδʹ26. Ῥμ. αʹ1. Γλ. αʹ15.

κλημαι αὐτούς. τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι 3
καὶ ἐπιθέντες αὐτοῖς τὰς χεῖρας ἀπέλυσαν. Οὗτοι μὲν 4
οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου κατῆλ-
θον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν
Κύπρον, καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν 5
λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶ-
χον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ τὴν νῆ- 6
σον ἄχρι Πάφου εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην
Ἰουδαῖον ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ 7
Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος
Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ· ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος—οὕτω 8
γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ—ζητῶν διαστρέψαι
τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦ- 9
λος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἀτενίσας πρὸς αὐ-
τὸν εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουρ- 10
γίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ
διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας; καὶ νῦν 11
ἰδοὺ χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων
τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἔπεσεν ἐπ' αὐ-
τὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγω-
γούς. τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς ἐπίστευσεν, 12
ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.
Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον 13
ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχω-
ρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Αὐτοὶ 14
δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιό-
χειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν
τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. μετὰ δὲ τὴν ἀνά- 15

3) ς'6. ιδ'23. 4) ια'19.
5) 13. ιβ'12.25.
6) η'9. ιθ'13.14.
7) ιη'12.
8) Ἐξ. ζ'11. 2Τμ. γ'8.
9–10) δ'8. ε'4.5. η'21. (Ὠσ. ιδ'9).
11) θ'8.9. ιβ'23. Λκ. δ'13. Ἰν. θ'39.
12) Μρ. α'27.
13) ιδ'25. ιε'38.
14) ιδ'1. ις'13. ιζ'2.17. ιη'4. ιθ'8. Μτ. ι'5.6.
15) 27. ιε'21. Λκ. δ'17.

γνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί,
εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέ-
16 γετε. ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶ-
πεν· ἄνδρες Ἰσραηλῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν,
17 ἀκούσατε. ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο
τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροι-
κίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγα-
18 γεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον
19 ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ καθελὼν ἔθνη
ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν
20 αὐτῶν. καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεν-
τήκοντα ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.
21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς
τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσ-
22 σαράκοντα· καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν
Δαυῒδ εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας· ***εὗρον Δαυῒδ
τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιή-
23 σει πάντα τὰ θελήματά μου.*** τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ
σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγε τῷ Ἰσραὴλ σωτη-
24 ρίαν, προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς
εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσ-
25 ραήλ. ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε·
τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ, ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχε-
ται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν
26 λῦσαι. Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν
ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας
27 ταύτης ἀπεστάλη. οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ

16) 26.43.50. ζ'2. ιβ'17. ις'14. ιζ'4.17. ιη'7.
17) Ἐξ. α'7. ς'1.6. ιδ'8. Δτ. δ' 37. Βρ. β'11. Πρ. ζ'17.
18–19) Ἐξ. ις'35. Ἀρ. ιδ'33.34. Δτ. α'3.31. γ'28. ζ'1. Ἰσ. Ν. γ'10. ιδ'1.2. Κρτ. ια'24. Ψ. μγ'2-4. οζ' 55. Πρ. ζ'36.
20) Κρτ. β'16. 1Βσ. γ'20. 21. 3Βσ. ς'1.
21) 1Βσ. η'5. θ'16-ι'24.
22) 1Βσ. ιγ'13.14. ιε'16-ις'14. Ψ. πη'21. Ἡσ. μδ'28.
23–25) 32. β'30. Λκ. γ'15.16.
26) 16.46. β'39.
27–30) 15. γ'13-17. Λκ. κγ'23.53.

καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς
φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγι-
νωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν, καὶ μηδεμίαν αἰτίαν 28
θανάτου εὑρόντες ᾐτήσαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐ-
τόν. ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, 29
καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ 30
Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας 31
πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς
Ἱερουσαλήμ, οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.
καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας 32
ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε
τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν 33
τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται· ***υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ***
σήμερον γεγέννηκά σε. ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νε- 34
κρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕ-
τως εἴρηκεν, ὅτι δώσω ὑμῖν ***τὰ ὅσια Δαυῒδ τὰ πιστά.***
διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· ***οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν*** 35
διαφθοράν. Δαυῒδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ 36
τοῦ Θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς
πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδε διαφθοράν· ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγει- 37
ρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄν- 38
δρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν
καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν 39
τῷ νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πι-
στεύων δικαιοῦται. βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ 40
εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις· ***ἴδετε, οἱ καταφρονηταί,*** 41
καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργά-
ζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ***ᾧ οὐ μὴ πιστεύ-***
σητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων 42

31) *α'3. ι'40.41.*
32) *23. β'39. γ'25.26.*
33) *Ψ. β'7. Ἑβ. α'5.*
34) *Ἡσ. νε'3.*
35) *Ψ. ιε'10. Πρ. β'27.*
36–37) *Πρ. β'29.31.*
38–39) *ε'31. Ῥμ. γ'20. η'3.4. ι' 1-10. Γλ. β'15.16. γ'21.22.*
40–41) *Ἀββ. α'5.*

παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι
43 αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς
ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων
προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσ-
λαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι
44 τοῦ Θεοῦ. Τῷ τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ
45 πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ἰδόντες δὲ
οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἀντέ-
λεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις ἀντιλέγοντες
46 καὶ βλασφημοῦντες. παρρησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος
καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λα-
ληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐ-
τὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς,
47 ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. οὕτω γὰρ ἐντέταλται
ἡμῖν ὁ Κύριος· ***τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναι***
48 ***σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.*** ἀκούοντα δὲ
τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Κυρίου,
καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον·
49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας.
50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας
καὶ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως καὶ
ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν,
51 καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. οἱ δὲ ἐκ-
τιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐ-
52 τοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο
χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου.
ΙΔ' Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐ-
τοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι
οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ
2 πλῆθος. οἱ δὲ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκά-

43) 16. ια'23.
45) 50. ιδ'2. ιζ'5.
46) 26. γ'26. κη'28.
47) Ἡσ. μθ'6. Λκ. β'32.
48) ιά18. Ἰν. ς'37.44. Ρμ. η'28-30. Ἐφ. α'4.5.11. 1Θσ. ε'9. 2Θσ. β'13.
50) 45. 2Τμ. γ'11.
51) ιη'6. Μτ. ι'14.
52) δ' 31.
ΙΔ'. 1) ιγ'14. 2) ιγ'45.50.

κωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ἱκα- 3
νὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ
Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ,
διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν
αὐτῶν. ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν 4
ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.
ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν 5
τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,
συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας 6
Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον, κἀκεῖ ἦσαν 7
εὐαγγελιζόμενοι.

Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκά- 8
θητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς
οὐδέποτε περιπεπατήκει. οὗτος ἤκουσε τοῦ Παύλου 9
λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει
τοῦ σωθῆναι, εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς 10
πόδας σου ὀρθός. καὶ ἥλατο καὶ περιεπάτει. οἱ δὲ 11
ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν
αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀν-
θρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς· ἐκάλουν τε τὸν μὲν 12
Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς
ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ 13
ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα
ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε
θύειν. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ 14
Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰσεπήδησαν
εἰς τὸν ὄχλον κράζοντες καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα 15
ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι,
εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέ-
φειν ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν

3) *28. ε'12. ια'26. Μρ. ις'20.*
4) *'Ιν. ζ'43.*
5–7) *19.20.21. ια'19.20. Μτ. ι' 23. 2Τμ. γ'11.*
8) *γ'2. ϑ'33. 'Ιν. ϑ'1.*
9–10) *γ'4.8. ϑ'34. Μτ. ϑ'29.*
11) *η'10.11. κη'6.*
14) *Μτ. κς'65.*
15) *4Βσ. ιζ'15. Ἰρ. β'5. ι'3. Πρ. δ' 24. ι'26. ιζ'24. 1Κρ. η'4-6. 1Θσ. α'9.*

καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·
16 ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ ἔθνη
17 πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καίτοι γε οὐκ ἀμάρτυ-
ρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑε-
τοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς
18 καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. καὶ ταῦτα λέγοντες
μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.
19 Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι,
καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον
ἔσυραν ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι.
20 κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν ἀναστὰς εἰσῆλ-
θεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρ-
21 νάβᾳ εἰς Δέρβην. εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκεί-
νην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν
22 Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν, ἐπιστηρίζοντες
τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ
πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν
23 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς
πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν καὶ προσευξάμενοι μετὰ
νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ, εἰς ὃν πεπιστεύ-
24 κασι. καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς Παμφυ-
25 λίαν, καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν
26 εἰς Ἀττάλειαν, κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν,
ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ
27 ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόν-
τες τὴν ἐκκλησίαν ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς
μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.
28 διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.
ΙΕ' Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον

16) ιζ'30. (Ρμ. α'24.32. Ψ. π'13).
17) Ψ. ργ' 14. ρμς' 8. Ἰρ. ε' 24. Πρ. ιζ'27. Μτ. ε'45. Ῥμ. α'19.20.
19) 2. 2Κρ. ια'25. 2Τμ. γ'11.
21) Μτ. κη'19.
22) ια' 23. ιγ' 43. ιε' 41. ιη' 23. Μτ. ζ'14. 1Θσ. γ'3. 2Τμ. γ'12.
23) ιγ'3. κ'32. Ττ. α'5.
24–26) ιγ'1.2.13.14. ιε'40.
27) ια'18. ιε'4.12 κα' 19. 1Κρ. ις'9. 2Κρ. β'1.2. Κλ. δ'3.
28) ια'26. ιε'35.
ΙΕ'. *1) 5.24. Ἰν. ζ' 22. Γλ. ε' 2. Φλ. γ'2.3.*

τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋ-
σέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. γενομένης οὖν στάσεως 2
καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ
πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν
καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ
πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος
τούτου. Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας 3
διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν ἐκδιηγούμενοι
τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην
πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ 4
ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε
μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως.
Ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φα- 5
ρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν
αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι 6
ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ συζητήσεως 7
γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· ἄν-
δρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρ-
χαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ
πιστεῦσαι. καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν 8
αὐτοῖς δοὺς αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καθὼς καὶ
ἡμῖν, καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐ- 9
τῶν τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν 10
οὖν τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν
τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν
οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάρι- 11
τος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρό-

2) 4.6.7.22. ια'30. Γλ. β'1.
3–4) ιδ'27. κα'19.20. Γλ. β'2.
5) 1. Γλ. β'4.
6) 25.
7–9) 2. α'24. ι'9-ια'18.
10) 19. Γλ. γ'10. ε'1. Μτ. ια' 30. κγ'4.
11) Ῥμ. γ'24. Γλ. β'16. Ἐφ. β' 4-10. 2Τμ. α'9. Ττ. γ'4-7.

12 πον κἀκεῖνοι. Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος καὶ ἤκουον
Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ
13 Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι᾽ αὐτῶν. Μετὰ
δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· ἄνδρες
14 ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς
πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ
15 τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι
16 τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται· ***μετὰ ταῦτα ἀνα-***
στρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυῒδ τὴν πε-
πτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδο-
17 ***μήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ***
κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ
ἔθνη ἐφ᾽ οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ᾽ αὐτούς,
18 ***λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα.*** γνωστὰ ἀπ᾽ αἰῶ-
19 νός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. διὸ ἐγὼ κρίνω
μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ
20 τὸν Θεόν, ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ
τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ
21 τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν
ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν
ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.
22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν
πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ,
Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄν-
23 δρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γράψαντες διὰ χει-
ρὸς αὐτῶν τάδε· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ
οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ
24 Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκού-

12–13) 4. ιβ' 17. κα' 18. Γλ. β' 9.
14) 7-9. 2Πτ. α' 1.
15–18) Ἀμ. θ' 11.12. Ἠσ. με' 21. Ἰρ. ιβ' 15. Ἰκ. β' 7.
19–20) Γν. θ' 4. Λτ. γ' 17. ιζ' 10-16. Πρ. ιε' 10. 28. 29. κα' 25. 1Κρ. ς' 12-20. η' 1 - ι' 33. 1Θσ. δ' 3. Ἀπ. β' 14. 20.
21) ιγ' 15.
22) 25-28. 32. 40.
23) 2Μκ. α' 1. Πρ. κγ' 26. Ἰκ. α' 1.
24–27) 1. 5. 22. Γλ. α' 7. Φλ. β' 30.

σαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λό-
γοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέ-
μνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα,
ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους ἄν- 25
δρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρ-
νάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς 26
αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν καὶ αὐ- 27
τοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. ἔδοξε γὰρ τῷ 28
Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι
ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπάναγκες τούτων, ἀπέχεσθαι 29
εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας·
ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ 30
συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. ἀνα- 31
γνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰούδας τε 32
καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολ-
λοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν. ποιή- 33
σαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν
ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους. ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ 34
ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.

Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ 35
διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολ-
λῶν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Μετὰ δέ τινας ἡμέρας 36
εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπι-
σκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν
ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς
ἔχουσι. Βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν τὸν 37
Ἰωάννην τὸν ἐπικαλούμενον Μᾶρκον· Παῦλος δὲ ἠ-
ξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ 38

28) 10.19. ε'3.4.32.
29) 20. κγ'30. 2Μκ. ια'21.33.
32) 22. ια'23.27. ιγ'1.
33) ις'36. Λκ. ζ'50. η'48.
35) ια'26. ιδ'28.
36) 1Θσ. γ'5.
37) ιβ'12.25.
38) ιγ'13. Κλ. δ'10. Φλ. 24, 2Τμ. δ'11.

μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλα-
39 βεῖν τοῦτον. ἐγένετο οὖν παροξυσμός, ὥστε ἀποχω-
ρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παρα-
40 λαβόντα τὸν Μᾶρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον. Παῦλος
δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι
41 τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.
ΙϚ' Κατήντησε δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μα-
θητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικός
2 τινος Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος, ὃς ἐμαρτυ-
3 ρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦ-
τον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν
περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν
τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα
4 αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν. Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς
πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ
κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων
5 τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο
τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.
6 Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν χώ-
ραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαλῆσαι
7 τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπεί-
ραζον κατὰ τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν
8 αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα. παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέ-
9 βησαν εἰς Τρῳάδα. καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ
Παύλῳ· ἀνήρ τις ἦν Μακεδὼν ἑστώς, παρακαλῶν αὐτὸν
10 καὶ λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. ὡς
δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν

[39]) ιγ'4. 1Κρ. ϑ'6. Γλ. β'13. Κλ. δ'10.
[40]) 22. ιδ'26. ις'17-ιη'5. 2Κρ. α'19. 1Θσ. α'1. 2Θσ. α'1. 1Πτ. ε'12.
[41]) ιδ'21.22. κ'2.
ΙϚ'. [1]) ιδ'6. ιζ'14-κ'4. Ῥμ. ις'21. 1Κρ. δ'17. ις'10. 2Κρ. α'1.19. Φλ. β'19-22. 1Θσ. γ'2. 2Τμ. α'5. γ'14.15. Ἑβ. ιγ'33.
[2]) ς'3. ιγ'51.52.
[3]) κα'20-26. 1Κρ. ϑ'22. Γλ. β'3. ε'14.
[4]) ιε'22-29.
[5]) β'47. ϑ'31.
[6-7]) ιη'23. ιϑ'1. Γλ. δ'13.14.
[8]) 11. κ'5.6. 2Κρ. β'12. 2Τμ. δ'13.
[9]) ι'3.11.17. ιη'9. κζ'23.

Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ
Κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρῳάδος εὐθυδρομήσα- 11
μεν εἰς Σαμοθρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν,
ἐκεῖθέν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερί- 12
δος τῆς Μακεδονίας πόλις κολωνία. Ἦμεν δὲ ἐν αὐτῇ
τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς, τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν
σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποτα- 13
μὸν οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλα-
λοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί. καί τις γυνὴ ὀνό-
ματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβο- 14
μένη τὸν Θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν
καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύ-
λου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε 15
λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελ-
θόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μείνατε· καὶ παρεβιάσατο
ἡμᾶς. Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχὴν 16
παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνος ἀπαντῆσαι
ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς
μαντευομένη. αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ 17
τῷ Σίλᾳ ἔκραζε λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ
Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν
ὁδὸν σωτηρίας. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας.
διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι 18
εἶπε· παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
ἐξελθεῖν ἀπ᾿ αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες 19
δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας
αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλ-
κυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ προσαγα- 20
γόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπον· οὗτοι οἱ ἄνθρω-

11–12) *8. κʹ6. Φλ. αʹ1.* 13) *ιγʹ14.*
14) *40. ιγʹ16. 50. Ἰν. ϛʹ44. Ἀπ. βʹ18.*
15) *33. 34. 40. ιηʹ8. Λκ. κδʹ29. Ἰν. δʹ53. 1Κρ. αʹ16.*
16) *ιθʹ24.*
17) *ιθʹ15. Μρ. αʹ24. 34.*
18) *γʹ6. Μρ. αʹ25. 26.*
19) *ιθʹ25. 26.*
20) *ιζʹ6.*

ποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαῖοι ὑπάρ-
21 χοντες, καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν
22 παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσι. καὶ συνεπέ-
στη ὁ ὄχλος κατ᾿ αὐτῶν. καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρρήξαν-
23 τες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, πολλάς τε
ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγ-
24 γείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς
παραγγελίαν τοιαύτην εἰληφὼς ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν
ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο
25 εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σί-
λας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ
26 αὐτῶν οἱ δέσμιοι. ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε
σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου, ἀνεῴχθησάν
τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι καὶ πάντων τὰ δεσμὰ
27 ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν
ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μά-
χαιραν ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι
28 τοὺς δεσμίους. ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος λέ-
γων· μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν
29 ἐνθάδε. αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γε-
30 νόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, καὶ προα-
γαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα
31 σωθῶ; οἱ δὲ εἶπον· πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν
32 Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. καὶ ἐλάλη-
σαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ
33 οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ
τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη
34 αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα, ἀναγαγών τε
αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρέθηκε τράπεζαν, καὶ
ἠγαλλιᾶτο πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ.

[21]) *(ϛʹ14. ιηʹ2).*
[22–23]) *37. 2Κρ. ιαʹ25. Φλ. αʹ30. 1Θσ. βʹ2.*
[24]) *ιβʹ4.*
[25]) *εʹ41.*
[26]) *δʹ31. ιβʹ7.10.*
[29]) *ιʹ25.*
[30]) *βʹ37.*
[31]) *ιεʹ11. Μρ. ιϛʹ16. Ἰν. γʹ16.36.*
[33–34]) *15.*

Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς 35
ῥαβδούχους λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκεί-
νους. ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους 36
πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ ἵνα
ἀπολυθῆτε. νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.
ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δείραντες ἡμᾶς δημο- 37
σίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας,
ἔβαλον εἰς φυλακήν· καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλου-
σιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.
ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥή- 38
ματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί 39
εἰσι, καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόν-
τες ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἐκ 40
τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες
τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτοὺς καὶ ἐξῆλθον.

Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν **ΙΖ'**
ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν
Ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς 2
αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ
τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν Χρι- 3
στὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗ-
τός ἐστιν ὁ Χριστός, Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν 4
τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων
πολὺ πλῆθος γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.
Προσλαβόμενοι δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι τῶν ἀγο- 5
ραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες
ἐθορύβουν τὴν πόλιν, ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσο-
νος ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· μὴ εὑ- 6
ρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον τὸν Ἰάσονα καί τινας ἀδελ-

36) ιε'33. Ἰκ. β'16.
37–39) 22.23. κβ'25.28.29. Λκ. η'37.
40) 14. ιδ'22.
ΙΖ' *1) Φλ. δ'15.16. 1Θσ. β'1.2.*
2) 10. ιγ'14. Λκ. δ'16.
3) ϑ'22. ιή5. Λκ. κδ'26 27.45.46.
4) 11.12.34. ιγ'50. ιδ'1. ιε'40. κη'24. Ἐφ. α'11.
5–6) ιγ'45. ις'19.20. 2Θσ. γ'10.11.

φοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰ-
κουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,
7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι
τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσι, βασιλέα ἕτερον λέ-
8 γοντες εἶναι, Ἰησοῦν. ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς
9 πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν
παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.
10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν
τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγε-
νόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν ἀπῄεσαν τῶν Ἰουδαίων.
11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτι-
νες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ
καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς εἰ ἔχοι ταῦτα
12 οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν
Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ
13 ὀλίγοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰου-
δαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου
ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες τοὺς ὄχλους.
14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ
πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ ὅ τε
15 Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν
Παῦλον ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐν-
τολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον ἵνα ὡς τάχιστα
ἔλθωσι πρὸς αὐτόν, ἐξῄεσαν.
16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύ-
λου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντι
17 κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ
συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ
ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνον-
18 τας. τινὲς δὲ τῶν Ἐπικουρείων καὶ τῶν Στοϊκῶν φιλο-

7) Λκ. κγ'2. Ἰν. ιθ'12.15.
8) Μτ. β'2.3.
10) 2.
11) 5.13. Ἰν. ε'39.
12) 4.
13) 11. ιδ'19. 1Θσ. β'14-16.
14-15) ις'1. ιη'5.
16) 1Θσ. γ'1.5. 2Πτ. β'8.
17) ιγ'14.16.
18) 20. β'12. 1Κρ. δ'12.

σόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινες ἔλεγον· τί ἂν θέλοι
ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων
δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνά-
στασιν εὐηγγελίζετο αὐτοῖς. ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ 19
ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον λέγοντες· δυνάμεθα γνῶ-
ναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή;
ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βου- 20
λόμεθα οὖν γνῶναι τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι. Ἀθηναῖοι 21
δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον
εὐκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον. Στα- 22
θεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη·
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέ-
ρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν 23
τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγρα-
πτο, ἀγνώστῳ Θεῷ. ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε,
τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν 24
κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς
Κύριος ὑπάρχων οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,
οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται προσδεόμε- 25
νός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν κατὰ
πάντα· ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώ- 26
πων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας
προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοι-
κίας αὐτῶν, ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν 27
αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καί γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκά-
στου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινού- 28
μεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν
εἰρήκασι· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. γένος οὖν 29

[19]) *Μρ. α'27.*
[20]) *18.* [23]) *30.*
[24]) *δ'24. ζ'48.49. Ἰν. δ'24.*
[25]) *Ἰβ. ιβ'10. Ψ. κ' 5. μθ'8-13. Ἡσ. α'11.12. μβ'5. 2Μκ. ιδ'35.*
[26]) *Γν. α' 27. ια' 8. Δτ. λβ' 8. Πρ. ιδ'16.*
[27]) *Ἡσ. νε' 6. Ἰρ. κγ'23. Ψ. ρμδ' 18. Πρ. ιδ'17. Ῥμ. α'19.20.*
[28]) *25. (Ἰν. α'3. Κλ. α'17. Ἑβ. α'3). 1Κρ. ιε'33. Ττ. α'12.*
[29]) *Ἡσ. μ'18-20. μς'5-7. Ἰρ. β'27. ι'3. Ἀβ. β'18. Σφ.Σλ. ιγ'10. ιε'15.16. Πρ. ιζ'26. ιθ'26. Ῥμ. α'23.*

ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ
ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀν-
30 θρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. τοὺς μὲν οὖν χρόνους
τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τανῦν παραγγέλλει τοῖς
31 ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν, διότι ἔστησεν
ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιο-
σύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀνα-
32 στήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν
νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπον· ἀκουσόμεθά σου
33 πάλιν περὶ τούτου. καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ
34 μέσου αὐτῶν. τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπί-
στευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ
γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.
ΙΗ' Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθη-
2 νῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον· καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνό-
ματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυ-
θότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ,
διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς
3 Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, καὶ διὰ
τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμεινε παρ' αὐτοῖς καὶ εἰργάζετο·
4 ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ. διελέγετο δὲ ἐν τῇ
συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ
5 Ἕλληνας. Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε
Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ πνεύματι ὁ Παῦ-
λος διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν Ἰη-
6 σοῦν. ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων
ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπε πρὸς αὐτούς· τὸ αἷμα
ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ

[30]) *23. ιδ' 16. Λκ. κδ' 47. Ῥμ. γ' 25.26.*
[31]) *Ψ. ϑ' 8.9. Πρ. ι' 42.43. Ἰν. ε' 22. Ῥμ. β' 16. 2Κρ. ε' 10.*
[32]) *β' 13. κδ' 25. κς' 24.*
ΙΗ'. [2]) *18.26. Ῥμ. ις' 3. 1Κρ. ις' 19. 2Τμ. δ' 19.*
[3]) *κ' 34. 1Κρ. δ' 12. ϑ' 6-18. 1Θσ. β' 9. 2Θσ. γ' 7-10.*
[4]) *ιζ' 2.4. ιϑ' 8.*
[5]) *28. ιζ' 3.14.15. 1Θσ. α' 1. γ' 6.*
[6]) *Ἰζ. λγ' 9. Πρ. ιγ' 45.46.51. κ' 26. Μτ. κζ' 24.25.*

νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλ- 7
θεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, σεβομένου τὸν
Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. Κρί- 8
σπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν
ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούον-
τες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' 9
ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει
καὶ μὴ σιωπήσῃς, διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς 10
ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαός ἐστί μοι
πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ἐκάθισέ τε ἐνιαυτὸν καὶ 11
μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέ- 12
στησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγα-
γον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον 13
οὗτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν.
μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ 14
Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά
τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν
ἠνεσχόμην ὑμῶν· εἰ δὲ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνο- 15
μάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς
γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπήλασεν αὐ- 16
τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλ- 17
ληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν
τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς 18
ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν
αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν
ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν. κατήντησε δὲ εἰς Ἔφε- 19
σον, κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς

7) ιγ'43. ιθ'9. (Κλ. δ'11).
8) ις'15.33. 1Κρ. α'14.
9) ις'9. κγ'11. 1Κρ. β'3.
10) Ἰσ. Ν. α'5.9. Ἡσ. μα'10. μγ' 5. Ἱρ. α' 8.19. Μτ. κη' 20. Ἰν. ι' 16. ια'52.
11) ιθ'10. *12) 16. κε'6-8.*
13) κα'21.28.
14-15) κγ'29. κε'11. 18-20. Ἰν. ιη'31. Μτ. ε'2.
17) (1Κρ. α'1).
18) Ἀρ. ς' 5-9.18. Πρ. κα' 24. Ῥμ. ις'1.
19) ιζ'2.

20 τὴν συναγωγὴν διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτώντων
δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐτοῖς οὐκ
21 ἐπένευσεν, ἀλλὰ ἀπετάξατο αὐτοῖς εἰπών· δεῖ με πάντως
τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα, πά-
λιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ Θεοῦ θέλοντος. καὶ
22 ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, καὶ κατελθὼν εἰς Καισά-
ρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη
23 εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθε διερ-
χόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν,
ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.
24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ
γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν
25 ἐν ταῖς γραφαῖς. οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ
Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν
ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βά-
26 πτισμα Ἰωάννου· οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν
τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρί-
σκιλλα προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ
27 ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελ-
θεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγρα-
ψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμε-
νος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος·
28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ
ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.
ΙΘ' Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ
Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν εἰς Ἔφε-
2 σον· καὶ εὑρὼν μαθητάς τινας εἶπε πρὸς αὐτούς· εἰ
Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ εἶπον πρὸς
αὐτόν· ἀλλ' οὐδὲ εἰ Πνεῦμα Ἅγιόν ἐστιν ἠκούσαμεν.

20–21) ι'48. ιθ'1. κ'16. Ῥμ. α' 10. 1Κρ. δ'19. Ἰκ. δ'15.
22) κα'15.
23) ιδ'21.22. ιε'41. ις'6.
24) 27. 1Κρ. α'12. ις'12. Ττ. γ'13.
25) θ'2. ιθ'3.4. Ῥμ. ιβ'11. Ἀπ. γ'15.
26) θ'28. ιθ'8.
27) ιθ'1. 1Κρ. γ'5.6. δ'6. 2Κρ. γ'1. Κλ. δ'10.
28) θ'22. ιζ'3.
ΙΘ'. 1) ιη'19-21.24-27.
2) β'38. Ἰν. ζ'39.

εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ 3
εἶπον· εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. εἶπε δὲ Παῦλος· 4
Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ
λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι,
τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. ἀκούσαντες δὲ ἐβα- 5
πτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. καὶ ἐπι- 6
θέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας ἦλθε τὸ Πνεῦμα
τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ προεφή-
τευον. ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο. Εἰσελ- 7
θὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας 8
τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ Θεοῦ. ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κα- 9
κολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς
ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλε-
γόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου τινός. τοῦτο δὲ ἐγέ- 10
νετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε παντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν
Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους
τε καὶ Ἕλληνας. Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει 11
ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς 12
ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σου-
δάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς
νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐ-
τῶν. Ἐπεχείρησαν δέ τινες ἀπὸ τῶν περιερχομένων Ἰου- 13
δαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύ-
ματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ λέγοντες·
ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει.
ἦσαν δέ τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ 14
τοῦτο ποιοῦντες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν 15
εἶπε· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι·
ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄν- 16

[3]) *ιη'25.*
[4]) *ια'16. Λκ. γ'3.16.*
[5–6]) *β'4. η'17 ι'44-46. Μτ. κη'19.*
[8]) *ιη'4.*
[9]) *23. θ'2. ιη'7. 2Κρ. ς'17. Ττ. γ'10.11. 2Ιν. 10.*
[10]) *ιη'11. κ'31.*
[11–12]) *β'43. ε'12.15. ιδ'3.*
[13]) *Λκ. θ'49. Μτ. ζ'22. ιβ'27.*
[15]) *ις'17. Μρ. α'34.*

θρωπος, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ κατακυ-
ριεύσας αὐτῶν ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τε-
17 τραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. τοῦτο
δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τοῖς
κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας
αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ·
18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι
19 καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν
τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους
κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς
20 αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. Οὕτω κατὰ
κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.
21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύ-
ματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι
εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ
22 δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μα-
κεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ
23 Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐγέ-
νετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος
24 περὶ τῆς ὁδοῦ. Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκό-
πος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς
25 τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην· οὓς συναθροίσας καὶ
τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε
26 ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστι, καὶ
θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχε-
δὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέ-
στησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ
27 χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν
τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης
θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε

17) β'43. ε'5. 11.13.
18) Μτ. γ'6.
20) ς'7. ιβ'24.
21) κ'1.2.22. κγ'11. κη'14. Ῥμ. α'13. ιε'23-28.
22) ις' 1. Ῥμ. ις' 23. 1Κρ. δ'17. ις'10.11. 2Τμ. δ'20.
23) 9. 1Κρ. ιε'32 2Κρ. α' 8.9.
24-25) 38. ις'16.19.
26) ιδ'15. ιζ'29.
27) 35.

καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ
Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. ἀκούσαντες δὲ καὶ γε- 28
νόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη ἡ
Ἄρτεμις Ἐφεσίων. καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη τῆς συγ- 29
χύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρ-
πάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκ-
δήμους Παύλου. τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελ- 30
θεῖν εἰς τὸν δῆμον οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· τινὲς 31
δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες
πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέα-
τρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλη- 32
σία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος
ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν 33
Ἀλέξανδρον, προβαλλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖ-
σθαι τῷ δήμῳ. ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ 34
ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων·
μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. καταστείλας δὲ ὁ γραμ- 35
ματεὺς τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν
ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον
οὖσαν τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς;
ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατε- 36
σταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.
ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους 37
οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὰν ὑμῶν. εἰ μὲν οὖν Δημή- 38
τριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον,
ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν
ἀλλήλοις. εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ 39
ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖ- 40
σθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρ-
χοντος περὶ οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς συστρο-
φῆς ταύτης. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν. 41

28) *34.*
29) *32. ς'12. κ'4. κζ'2. (Ῥμ. ις' 23. 1Κρ. α'15). Κλ. δ'10. Φλμ. 24.*
32) *29.*
33) *ιβ'17. Μρ. ιε'21. 1Τμ. α'20. 2Τμ. δ'14.*
34) *28.*

Κ' Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον προσκαλεσάμε-
νος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ ἀσπασάμενος ἐξῆλ-
2 θε πορευθῆναι εἰς Μακεδονίαν. διελθὼν δὲ τὰ μέρη
ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς
3 τὴν Ἑλλάδα· ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ
ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς
τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μα-
4 κεδονίας. συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος
Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦν-
δος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυ-
5 χικὸς καὶ Τρόφιμος. οὗτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς
6 ἐν Τρῳάδι· ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας
τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς
εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν
7 ἡμέρας ἑπτά. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμέ-
νων τῶν μαθητῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο
αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε τὸν
8 λόγον μέχρι μεσονυκτίου. ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν
9 τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. καθήμενος δέ τις νεα-
νίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος
ὕπνῳ βαθεῖ διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον,
κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου
10 κάτω καὶ ἤρθη νεκρός. καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν
αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε· μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ
11 ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας ἄρ-
τον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐ-
12 γῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ
13 παρεκλήθησαν οὐ μετρίως. Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ
τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν εἰς τὴν Ἆσσον, ἐκεῖθεν μέλλον-

Κ'. 1) *ιθ' 21. (1Τμ. α' 3).*
2) *ιε' 41.*
3) *θ' 23.24.*
4) *ις' 1. ιζ' 10. ιθ' 29. κα' 29. Ῥμ. ις' 21. Ἐφ. ς' 21. Κλ. δ' 7. 2Τμ. δ' 12.20. Ττ. γ' 12.*
5–6) *ις' 8.10.*
7) *β' 42.46. Μτ. κη' 1. Λκ. κδ' 1. 1Κο. ις' 2. Ἀπ. α' 10.*
8) *α' 13.*
10) *4Βσ. δ' 34. Πρ. θ' 40.*

τες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγ-
μένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν 14
εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυ-
λήνην· κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσα- 15
μεν ἀντικρὺ Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον,
καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλίῳ τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς
Μίλητον. ἔκρινε γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφε- 16
σον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ
Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν
τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέ- 17
σατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ὡς δὲ παρε- 18
γένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε,
ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς
μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ 19
Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πολλῶν δα-
κρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς
ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων, ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν 20
συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς
δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις 21
τε καὶ Ἕλλησι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν
τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. καὶ νῦν ἰδοὺ 22
ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ,
τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ 23
Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται λέγον ὅτι
δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν. ἀλλ' οὐδενὸς λόγον 24
ποιοῦμαι οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς
τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς καὶ τὴν διακο-
νίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρα-
σθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. καὶ νῦν ἰδοὺ 25

15) 2Τμ. δ'20.
16) ιη'21. *17) ια'30.*
18–19) 31. ιη'19. ιθ'10.
20–21) 27. ιθ'8. κς'20. Λκ. κδ' 47. Ῥμ. α'16.
22) ιθ'21.
23) θ'16. κα'4. 11.33.
24) κα'13. Ῥμ. α'1. η'35.36. Φλ. β'17. Κλ. α'24. 2Τμ. δ'6.7. Ττ. α'3.
25) 38. Φλ. α'25. β'24. Φλμ. 22.

ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς
πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ
26 Θεοῦ. διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι
27 καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ ὑπεστει-
λάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ
28 Θεοῦ. προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ
ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο
29 διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσε-
λεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς
30 μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀνα-
στήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀπο-
31 σπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. διὸ γρηγορεῖτε, μνη-
μονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσά-
32 μην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. καὶ τὰ νῦν
παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς
χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι
33 ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυ-
34 ρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· αὐτοὶ
γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ
35 ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι
οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούν-
των, μνημονεύειν τε τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι
αὐτὸς εἶπε· μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ
36 λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ
37 σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. ἱκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθ-

26) ιη'6.
27) 20.21. Ἐφ. α'11.
28) Ψ. ογ'2. Πρ. κ'17.31. Ἰν. ι' 11.14. κα'15-17. 1Κρ. ς'20. ζ'23. Ἐφ. α'14. δ'11. Φλ. α'1. 1Τμ. γ'1.2. δ'16. Ττ. β'14. 1Πτ. α'18.19. β'9. ε'2.
29) Μτ. ζ'15. Ἰν. ι'12. 2Πτ. β'1.
30) 1Ἰν. β'19. 1Τμ. δ'1. 2Πτ. β'2.3.
31) 18.28. ιθ'8.10. 2Κρ. β'4. ια' 29. Ἑβ. ιγ'17.
32) Δτ. λγ'3. Πρ. ιδ'3.23 κς'18. Γλ. δ'7. Ἐφ. α'18. Κλ. α'12. Ἰκ. α'21. 1Πτ. β'9.
33) 1Βσ. ιβ'3. Πρ. κ'35. 1Κρ. θ' 12-18. 2Κρ. ζ'2. ια'7-10. ιβ'14.15. 2Θσ. γ'8.9. Μτ. ι'8.
34) ιη'3.
35) 33. Ῥμ. ιδ'1. ιε'1. 1Κρ θ' 22. 1Θσ. ε'14. Λκ. ς'20-38. ιδ'14.
36) κα'5. *37) κα'6. Λκ. ιε'20.*

μὸς πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ
Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ 38
τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.
Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' ΚΑ'
αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ
ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. καὶ εὑρόντες 2
πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.
ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν 3
εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς
Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν
γόμον. καὶ ἀνευρόντες τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐ- 4
τοῦ ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ
Πνεύματος μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. ὅτε δὲ ἐγέ- 5
νετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευό-
μεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέ-
κνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ
τὸν αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα, καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλή- 6
λους ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν
εἰς τὰ ἴδια. Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύ- 7
ρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι
τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. τῇ 8
δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Καισάρειαν, καὶ
εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ,
ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ 9
ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι.
ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους κατῆλθέ τις 10
ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος, καὶ 11
ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου,
δήσας τε αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπε· τάδε
λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ

38) *25. κα'5.*
ΚΑ'. 3) *κζ'4.*
4) *11.12. κ'23.*
5–6) *κ'36.38.*
7) *κη'13.14.*
8) *ς'5. η'5.26.40.*
9) *β'17.*
10–11) *ια'28. κ'23. Ἰν. κα'18.19.*

ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰου-
12 δαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. ὡς δὲ
ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντό-
13 πιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. ἀπεκρί-
θη τε ὁ Παῦλος· τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτον-
τές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ
καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ
14 ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ
ἡσυχάσαμεν εἰπόντες· τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γινέσθω.
15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνε-
16 βαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ· συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μα-
θητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξε-
17 νισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ. Γε-
νομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀσμένως ἐδέξαντο
18 ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος
σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ
19 πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ'
ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς
20 διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν Κύ-
ριον, εἶπόν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες
εἰσὶν Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ
21 τοῦ νόμου ὑπάρχουσι. κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι
ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη
πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ
22 τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. τί οὖν ἐστι; πάν-
τως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλή-
23 λυθας. τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν
24 ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν· τούτους
παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς καὶ δαπάνησον ἐπ'

12) 4. Μτ. ις'21.
13) κ'24.
14) ια'18. Μτ. ς'10. κς'39.
17) ιε'4. Φλ. β'29.
18) ιβ'17. ιε'13. Γλ. α'19.
19) ιδ'27.
20) ιε'1-5.
21) 24. 28. ις'3. ιη'13. Ῥμ. ι'4. 1Κρ. ζ'18.
22) Ῥμ. γ'9. 1Κρ. ιδ'15.26.
23-24) ιη'18.

αὐτοῖς ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν, καὶ γνῶσι πάντες
ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς
καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων. περὶ δὲ τῶν πεπιστευ- 25
κότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες μηδὲν τοι-
οῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε
εἰδωλόθυτον καὶ τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.
τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ 26
ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλ-
λων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως
οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ 27
ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ
ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖ-
ρας ἐπ' αὐτὸν κράζοντες· ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοη- 28
θεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ
τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ δι-
δάσκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ
κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον· ἦσαν γὰρ ἑωρακό- 29
τες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν
ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. ἐκινήθη 30
τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ
ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱε-
ροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ζητούντων δὲ 31
αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπεί-
ρης ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἱερουσαλήμ· ὃς ἐξαυτῆς παρα- 32
λαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους κατέδραμεν ἐπ'
αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώ-
τας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. ἐγγίσας δὲ ὁ 33
χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύ-
σεσι δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη καὶ τί ἐστι πε-

[25]) *ιε'20.29.*
[26]) *Ἀρ. ϛ'9-20. Πρ. κδ'18. 1Κρ. ϑ'20.*
[27-28]) *Ἰζ. μδ' 7. Πρ. ϛ'12.13. ιη'13. κδ' 5.6.*
[29]) *κ' 4.*
[30]) *ιϑ'29. κϛ'21.*
[31-32]) *κγ'27. κδ'7.*
[33]) *11. κβ'29.*

34 ποιηκώς. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυ-
νάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέ-
35 λευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ὅτε δὲ ἐγέ-
νετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν
36 ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· ἠκο-
λούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κρᾶζον· αἶρε αὐτόν.
37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος
λέγει τῷ χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν τι πρός σε; ὁ δὲ
38 ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος
ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν
εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικα-
39 ρίων; εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰου-
δαῖος Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολί-
της· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν
40 λαόν. ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν
ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς
γενομένης προσεφώνησε τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·
ΚΒ' Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς
2 ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι
διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυ-
3 χίαν. καί φησιν· ἐγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννη-
μένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν
τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευ-
μένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς
ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον·
4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων
5 καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ὡς
καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον·
παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς
εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας

34) 37. κβ'23.24. κγ'10.
35) 40.
36) κβ'22. Λκ. κγ'18.
38) ε'36.37.
39) θ'11.
40) 35. ιβ'17. κβ'2 κς'14.
ΚΒ'. *1) ζ'2.*
2) κα'40.
3–5) ε'34. η'3. θ'1.2.11. κδ'14. κς'4.5.9-11. κη'17.

δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. Ἐγένετο 6
δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ με-
σημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς
ἱκανὸν περὶ ἐμέ, ἔπεσόν τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα 7
φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; ἐγὼ 8
δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ, Κύριε; εἶπέ τε πρός με· ἐγώ εἰμι
Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ 9
ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, τὴν
δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. εἶπον δέ· 10
τί ποιήσω, Κύριε; ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρός με· ἀναστὰς
πορεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ
πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον 11
ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ
τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις, 12
ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάν-
των τῶν κατοικούντων ἐν Δαμασκῷ Ἰουδαίων, ἐλθὼν 13
πρός με καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλε-
ψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ εἶπεν· 14
ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι
τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι
φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ 15
πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ 16
νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς
ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου.
Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ προσ- 17
ευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει
καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν 18
τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου τὴν
μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. κἀγὼ εἶπον· Κύριε, αὐτοὶ ἐπί- 19
στανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς
συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο 20

6–11) θ' 3-8. κϛ' 12-15.
12–15) θ' 10-18. κϛ' 16. 1Ἰν. β' 1.
15) β' 21.38. 1Κρ. ϛ' 11.
17–18) θ' 26. ι' 10.
19–21) 4. ζ' 58. η' 1. ιγ' 2. ιη' 6. Ῥμ. ιϛ' 19.

τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην
ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ καὶ φυλάσ-
21 σων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. καὶ εἶπε πρός
με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.
22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆ-
ραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν
23 τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. κραυγαζόντων
δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτόντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλ-
24 λόντων εἰς τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος
ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν, εἰπὼν μάστιξιν ἀνετάζε-
σθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν
25 αὐτῷ. ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς
τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον Ῥω-
26 μαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ἀκού-
σας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χι-
λιάρχῳ λέγων· ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος
27 οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι. προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν
28 αὐτῷ· λέγε μοι εἰ σὺ Ῥωμαῖος εἶ. ὁ δὲ ἔφη· ναί. ἀπε-
κρίθη τε ὁ χιλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πο-
λιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ
29 καὶ γεγέννημαι. εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ
μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη
ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.
30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ
τί κατηγορεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ
τῶν δεσμῶν καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ
ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον
ΚΓ΄ ἔστησεν εἰς αὐτούς. Ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνε-
δρίῳ εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγα-
2 θῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ὁ
δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ

22) *κα΄36. κε΄24.*
23–24) *20. 29. κα΄34. Ἰν. ιθ΄1.*
25–26) *ις΄37.38. κγ΄27.*
29) *ις΄39. κα΄33.*
30) *κγ΄28.*
ΚΓ΄. 1) *κβ΄1.3. κδ΄16. 2Κο. α΄12. 1Τμ. α΄5.19. Ἑβ. ιγ΄18. 1Πτ. γ΄16.*
2) *κδ΄1. Ἰν. ιη΄22.*

τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν 3
εἶπε· τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ
σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν
κελεύεις με τύπτεσθαι! οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον· τὸν 4
ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ 5
ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ· **ἄρ-
χοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.** γνοὺς δὲ ὁ 6
Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτε-
ρον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελ-
φοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος
καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. τούτου δὲ αὐτοῦ 7
λαλήσαντος ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν
Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν 8
γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε ἄγγελον μήτε
πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα. ἐγένετο 9
δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ
μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· οὐδὲν κα-
κὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα
ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν. πολλῆς 10
δὲ γενομένης στάσεως εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ δια-
σπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα
καταβῆναι καὶ ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε
εἰς τὴν παρεμβολήν. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς 11
αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε· θάρσει, Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρ-
τύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ
εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντές τινες τῶν Ἰουδαίων 12
συστροφὴν ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φα-
γεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον. ἦσαν 13

3) Λτ. ιθ'15. 35. Ἰζ. ιγ'10-15. Μτ. κγ'27. Ἰν. ιη' 23.
5) Ἐξ. κβ'28. Ἐκ. ι'20.
6) κβ' 3. κδ'15. 21. κϛ'5. 6. 23. Φλ. γ'5. 1Κρ. ιε'12.
7) 10. Ἰν. ζ'43. θ'16.
8) Λκ. κ'27.
9) ε'39. κε'25. κϛ'31. Ἰν. ιβ'29.
10) 7. κα'34.
11) ιϛ'9. ιη'9. ιθ'21. κζ'23. 24.
12-15) 20. 21. 30. κε'3. Ἰν. ιϛ'2. 3.

δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν
14 πεποιηκότες· οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ
τοῖς πρεσβυτέροις εἶπον· ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν
ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
15 Παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν
τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὔριον αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς,
ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐ-
τοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν
16 τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς
Παύλου τὸ ἔνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς
17 τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ. προσκαλεσάμε-
νος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη· τὸν νεα-
νίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι
18 ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε
πρὸς τὸν χιλίαρχον καί φησιν· ὁ δέσμιος Παῦλος·προσ-
καλεσάμενός με ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν
19 πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς
χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν
20 ἐπυνθάνετο, τί ἔστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; εἶπε δὲ
ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔ-
ριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς μελ-
21 λόντων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. σὺ
οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐ-
τῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτι-
σαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν
αὐτόν, καὶ νῦν ἕτοιμοί εἰσι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ
22 σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεα-
νίαν, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφά-
23 νισας πρός με. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν
ἑκατοντάρχων εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακο-
σίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς
ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης
24 ὥρας τῆς νυκτός, κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβά-

18–19) *30. κη' 31.* | 20–21) *12-15.* | 23–24) *31-32.*

σαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγε-
μόνα, γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· 25
Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. 26
τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ 27
μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρα-
τεύματι ἐξειλόμην αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι.
βουλόμενος δὲ γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, 28
κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν εὗρον ἐγ- 29
καλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ
ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔγκλημα ἔχοντα. μηνυθείσης 30
δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν
Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρός σε, παραγγείλας καὶ
τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο.
Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς 31
ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν
Ἀντιπατρίδα, τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πο- 32
ρεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν·
οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες 33
τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν Παῦ-
λον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν καὶ ἐπερωτήσας ἐκ 34
ποίας ἐπαρχίας ἐστί, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας,
διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παρα- 35
γένωνται· ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ
Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας **ΚΔ'**
μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός,
οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. κλη- 2
θέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέ-
γων· πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ κατορ- 3
θωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προ-

25–26) *2Μκ. ια' 16. 29. 3Μκ. γ' 30. Πρ. ιε' 23. κς' 25. Λκ. α' 3.*
27–28) *κα' 30-34. κβ' 25-30.*
29) *6.9. ιη' 15. κς' 30.31.*
30) *16 24.35. κδ' 1.8.*
31–33) *23-25.*
34) *κβ' 3.*
35) *30. κε' 16. Μτ. κζ' 27.*
ΚΔ'. 1) *κγ' 2.30. κε' 2.*
3) *κγ' 26.*

νοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε
4 Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν
σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ
5 σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν
καὶ κινοῦντα στάσιν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ
τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων
6 αἱρέσεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασε βεβηλῶσαι, ὃν
καὶ ἐκρατήσαμεν καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσα-
7 μεν κρίνειν· παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος μετὰ πολ-
8 λῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, κελεύσας τοὺς
κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· παρ' οὗ δυνήσῃ αὐ-
τὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς
9 κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι
10 φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.
Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγε-
μόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει
τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπο-
11 λογοῦμαι, δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσί
μοι ἡμέραι δεκαδύο ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς
12 Ἱερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα
διαλεγόμενον ἢ ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν
13 ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὔτε παραστῆ-
14 σαι δύνανται περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου. ὁμολογῶ
δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν
οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς
κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμέ-
15 νοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεὸν ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι
προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δι-
16 καίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ δὲ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ
ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς

5–6) 14. ιζ'6. κα'28. κη'22. Ἰν. ιη'31.
7–8) κα'31-34. κγ'10.26.27.30.
10) κς'2.
11) 17. κα'15-18. 26.27. κβ'30. κγ'12.32. κδ'1.
12–13) 18. κε'8.
14–15) 5. κβ'3.4. κγ'6. κς'6.7. 22. κζ'23. κη'20. Ἰν. ε'28.29.
16) κγ'1. 2Κρ. δ'2. Φλ. α'10.

ἀνθρώπους διὰ παντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγε- 17
νόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προσ-
φοράς· ἐν οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ 18
ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰου-
δαῖοι, οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι 19
ἔχοιεν πρός με. ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον 20
ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, ἢ περὶ 21
μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἔκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς, ὅτι περὶ
ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.
Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς, ἀκρι- 22
βέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπών· ὅταν Λυσίας
ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, δια- 23
ταξάμενός τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον
ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ
ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.

Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν 24
Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, μετεπέμ-
ψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χρι-
στὸν πίστεως. διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης 25
καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσε-
σθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν
ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, 26
ἅμα δὲ καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ
τοῦ Παύλου ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον
αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. Διετίας δὲ πλη- 27
ρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον·
θέλων δὲ χάριν καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ
κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ΚΕ'
ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας· ἐνεφάνισαν δὲ 2
αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ
τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, αἰτούμενοι χάριν 3

17–19) *11.12. ια'29. κα'26.27.*
20–21) *κγ'1-6.*
22–23) *7.25. κγ'26. κζ'3. κη'31.*
25) *ιζ'31.32. Ἑβ. ι'27.*
27) *ιβ'3. κε'9.14.*
ΚΕ'. 2–5) *15.16.24. κγ'15. κδ'1.23.*

κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ,
4 ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ
μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν
Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι·
5 οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησί, συγκαταβάντες, εἴ τί
6 ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. Δια-
τρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, καταβὰς εἰς
Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέ-
7 λευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. παραγενομένου δὲ αὐτοῦ
περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰου-
δαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα φέροντες κατὰ τοῦ
8 Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι, ἀπολογουμένου αὐ-
τοῦ ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ
9 ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. ὁ Φῆστος δὲ θέ-
λων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ
Παύλῳ εἶπε· θέλεις εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ
10 τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ; εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· ἐπὶ τοῦ
βήματος Καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι.
Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγι-
11 νώσκεις· εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά
τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν
ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς
12 χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. τότε ὁ Φῆστος συλ-
λαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπι-
κέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.
13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασι-
λεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασό-
14 μενοι τὸν Φῆστον. ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ,
ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον
λέγων· ἀνήρ τίς ἐστι καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος
15 δέσμιος, περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνε-

6) 17. ιβ'19. Ἰν. ιθ'13.
7–8) 18. κδ'5.12.13. Λκ. κγ'2 10.
9) 20. κδ'27.
11–12) 21.25. κγ'9.11. κς'31.32. κη'19.
14) κδ'27.
15–16) 2-5.

φάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων
αἰτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ δίκην· πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι 16
οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον
εἰς ἀπώλειαν πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσω-
πον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολογίας λάβοι
περὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε 17
ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ
τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ οὗ 18
σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον ὧν
ὑπενόουν ἐγώ, ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισι- 19
δαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνη-
κότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ 20
τὴν περὶ τούτου ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύε-
σθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.
τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς 21
τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐ-
τὸν ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. Ἀγρίππας 22
δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη· ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἀκοῦσαι. ὁ δέ, αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς 23
Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς
τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι
τοῖς κατ᾽ ἐξοχὴν οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ
Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. καί φησιν ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα 24
βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω-
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων
ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶν-
τες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι. ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος 25
μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ αὐτοῦ δὲ
τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν
αὐτόν. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· 26

17) *6.*
18-19) *7.8. κγ΄29. κς΄8.*
20-21) *9-12. 25. κζ΄1.*
22) *Λκ. κγ΄8.*
23) *Μτ. ι΄18.*
24-25) *2.3.7-12. 20.21.*

διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ,
βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης
27 σχῶ τι γράψαι. ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέ-
σμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.
ΚϚ' Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί
σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν
2 χεῖρα ἀπελογεῖτο· περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ
Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον
3 ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον, μάλιστα γνώ-
στην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε
καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαί σου μακροθύμως ἀκοῦσαί
4 μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ'
ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσολύμοις
5 ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με ἄνωθεν,
ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵ-
6 ρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. καὶ
νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενο-
7 μένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδε-
κάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον
ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, βασι-
8 λεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. τί ἄπιστον κρίνεται
9 παρ' ὑμῖν εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ἐγὼ μὲν οὖν
ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου
10 δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύ-
μοις, καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα
τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμέ-
11 νων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, καὶ κατὰ πάσας τὰς
συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασ-
φημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως
12 καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν
Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν
13 ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ,

ΚϚ'. 2–3) κδ'10. κε'19.
4–7) κβ'3. κγ'6. κδ'15. κη'20.
8) κε'19.
9–11) θ'1-7. κβ'4-10.15.21.

οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμ-
ψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· πάντων 14
δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν
λαλοῦσαν πρός με καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ·
Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα
λακτίζειν. ἐγὼ δὲ εἶπον· τίς εἶ, Κύριε; ὁ δὲ εἶπεν· 15
ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ 16
στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι,
προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες
ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ 17
καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγώ σε ἀποστέλλω ἀνοῖξαι 18
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς
φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ
λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς
ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, 19
οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ τοῖς 20
ἐν Δαμασκῷ πρῶτον καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε
τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγέλλω
μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς με-
τανοίας ἔργα πράσσοντας. ἕνεκα τούτων με οἱ Ἰου- 21
δαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσα-
σθαι. ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ ἄχρι 22
τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε
καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται
ἐλάλησαν μελλόντων γενέσθαι καὶ Μωϋσῆς, εἰ παθητὸς 23
ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλ-
λει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι. Ταῦτα δὲ 24
αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη·
μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περι-
τρέπει. ὁ δέ, οὐ μαίνομαι, φησί, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ 25

18) Ἡσ. λε' 5. μβ' 7.16. Μτ. δ' 16. Πρ. ιγ' 47. κ' 32. Ἐφ. β' 2.12.13. Κλ. α' 13. 19–20) 13. θ' 20. Λκ. γ' 8. 21) κα' 30. 22–23) η' 10. ιζ' 3. κδ' 14. Λκ. β' 32. κδ' 26.27. 44-47. 1Κρ. ιε' 20. Κλ. α' 18. Ἀπ. α' 5. 24) ιζ' 32. Ἰν. ζ' 20. ι' 20. 1Κρ. α' 23. β' 14. 25) κδ' 3. Ἰν. η' 49. 2Κρ. ε' 13. ια' 16.

26 ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ἐπί-
σταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρ-
ρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ
πείθομαι οὐδέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον
27 τοῦτο. πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις;
28 οἶδα ὅτι πιστεύεις. ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον
29 ἔφη· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι. ὁ δὲ
Παῦλος εἶπεν· εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ
ἐν πολλῷ οὐ μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούον-
τάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι,
30 παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐ-
τοῦ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερενίκη
31 καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς, καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλά-
λουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον
32 ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. Ἀγρίππας δὲ
τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗ-
τος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.
ΚΖʹ Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν,
παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας
2 ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. ἐπι-
βάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ μέλλοντες πλεῖν τοὺς
κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν
3 Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως, τῇ τε ἑτέρᾳ
κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ
Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς φίλους πορευ-
4 θέντα ἐπιμελείας τυχεῖν. κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύ-
5 σαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους,
τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν δια-
6 πλεύσαντες κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. Κἀκεῖ
εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς

26) Ἰν. ιη'20. 28) ια'26.
29) κδ' 27. κη'20. (Ῥμ. ϑ' 1-3. 1Κρ. ζ'7. Γλ. δ'12). Ἐφ. γ'1. δ'1. Φλμ. 1.
31–32) κγ'29. κε'11.12.25.

ΚΖʹ. 1) ι'1. κε'12.25.
2) ιϑ'29.
3) κδ'23. κη'2.
4) κα'3.
5) κη'11.

τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ 7
ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν
Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσα-
μεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, μόλις τε παραλεγόμε- 8
νοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς
λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασαία. Ἱκανοῦ δὲ χρόνου 9
διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς διὰ
τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ
Παῦλος λέγων αὐτοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως 10
καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φόρτου καὶ τοῦ πλοίου,
ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.
ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ 11
ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις.
ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχει- 12
μασίαν οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν,
εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχει-
μάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ
κατὰ χῶρον. Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς 18
προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο
τὴν Κρήτην. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος 14
τυφωνικὸς ὁ καλούμενος Εὐροκλύδων. συναρπασθέν- 15
τος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν
τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. νησίον δέ τι ὑποδρα- 16
μόντες καλούμενον Κλαύδην μόλις ἰσχύσαμεν περι-
κρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, ἣν ἄραντες βοηθείαις 17
ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ
εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος οὕτως
ἐφέροντο. σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς 18
ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν 19
τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν. μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων 20
ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ
ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ

9–10) *Λκ. ιςʹ29. κγʹ27 κτλ. Πρ. κζʹ 21.*

18–19) *38. Ἰων. αʹ5.*

21 σῴζεσθαι ἡμᾶς. Πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης τότε
σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ
ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς
Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.
22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς
23 οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ
μοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι, ᾧ καὶ
24 λατρεύω, λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ πα-
ραστῆναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς
25 πλέοντας μετὰ σοῦ. διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ
τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ᾿ ὃν τρόπον λελάληταί μοι.
26 27 εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. Ὡς δὲ τεσσα-
ρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ
Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται
28 προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. καὶ βολίσαντες εὗρον
ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολί-
29 σαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε· φοβούμενοί τε μήπως
εἰς τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες
30 ἀγκύρας τέσσαρας ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. Τῶν δὲ
ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ
31 πρῴρας μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ Παῦλος
τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι
32 μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. τότε
οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ
33 εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γίνε-
σθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς
λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδο-
34 κῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν προσλαβόμενοι. διὸ
παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς
τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ

21) 9.10. *22) 34.44.* *26) 39. κη'1.*
23) ιη'9. κδ'14. Ῥμ. α'9. *33) 27.*
24) κγ' 11. *34) 22.44. Μτ. ι'30.*

ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται. εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν 35
ἄρτον εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλά-
σας ἤρξατο ἐσθίειν. εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ 36
αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς· ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ 37
πᾶσαι ψυχαὶ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. κορεσθέντες δὲ 38
τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον
εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ 39
ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγια-
λόν, εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο, εἰ δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.
καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν 40
ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπά-
ραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰ-
γιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπώ- 41
κειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν
ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυ-
μάτων. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς 42
δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγοι.
ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον 43
ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς
δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν
γῆν ἐξιέναι, καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς 44
δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο
πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆ- ΚΗ'
σος καλεῖται. οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦ- 2
σαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν προσε-
λάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ
διὰ τὸ ψῦχος. συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων 3
πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς
θέρμης διεξελθοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ 4
εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς

35–36) *Μτ. ιδ'19. Ρμ. ιδ'6.*
38) *18.19.*
39) *26.41.*
41) *39. 2Κρ. ια'25.*
44) *22.*
ΚΗ'. 1) *κζ'26.*
2) *κζ'3. 2Κρ. ια'27.*
4) *Λκ. ιγ'2-4.*

αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ
ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ
5 Δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον
6 εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· οἱ δὲ προσεδόκων
αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν.
ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων
μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι
7 ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον
ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι
Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρό-
8 νως ἐξένισεν. ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυ-
ρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς
ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος καὶ ἐπιθεὶς
9 τὰς χεῖρας αὐτῷ ἰάσατο αὐτόν. τούτου οὖν γενομένου
καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ προσήρ-
10 χοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμη-
σαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν.
11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακε-
χειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσ-
12 κούροις, καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν
13 ἡμέρας τρεῖς· ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥή-
γιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτε-
14 ραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους· οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς
παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά, καὶ
15 οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν. κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ
ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν
ἄχρις Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν
16 ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ ἔλαβε θάρσος. Ὅτε
δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατοντάρχης παρέδωκε τοὺς
δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη
μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

5) Μρ. ις'18. 6) ιδ'11.
7) ι'23. κα'16.
8) Μτ. η'14 Μρ. ις'48.
9) ε'16. Λκ. ε'15. ς'18.
10) Ττ. γ'13.14. 11) κζ'6.
13–14) κα'7.8.
15) Ῥμ. α'7.9-15.
16) 23.30.31. κδ'23. κζ'3.

Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι τὸν 17
Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελ-
θόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγε πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελ-
φοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς
ἔθεσι τοῖς πατρῴοις δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδό-
θην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· οἵτινες ἀνακρίναν- 18
τές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν
θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰου- 19
δαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ
ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι. διὰ ταύτην οὖν τὴν 20
αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν
γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περί-
κειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· ἡμεῖς οὔτε γράμματα 21
περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενό-
μενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ
σοῦ πονηρόν. ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· 22
περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν 23
ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο
διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ πείθων τε
αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως
καὶ τῶν προφητῶν ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. καὶ οἱ μὲν 24
ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. ἀσύμφωνοι 25
δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύ-
λου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησε
διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν λέ-
γον· ***πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἶπον· ἀκοῇ*** 26
ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε
καὶ οὐ μὴ ἴδητε· ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ 27
τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς

17–19) κγ'29. κδ'12.13. κε'8-12.25.
20) κς'6.7.29.
22) κδ'5.14. Λκ. β'34. Ἑβ. ιβ'3. 1Πτ. δ'14.
23) 16. ιζ'2.3. ιθ'8. κς'22.
24) ιδ'4. ιζ'4.5. ιθ'9.
25) Μτ. ιε'7. 2Πτ. α'21.
26–27) Ἡσ. ς'9.10. Μτ. ιγ'14.15.

καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι καὶ ἐπι-
28 ***στρέψωσι, καὶ ἰάσομαι αὐτούς.*** γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν
ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ,
29 αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος ἀπῆλ-
θον οἱ Ἰουδαῖοι πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.
30 Ἔμεινε δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώ-
ματι καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς
31 αὐτόν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ διδά-
σκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης
παρρησίας ἀκωλύτως.

[28]) *ιγ'38.46. ιη'6.* | *Φλ. α' 12-20.*
[30-31]) *23. κδ'23. Λκ. β'30. γ'6.*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α′
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β′
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α′
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β′
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α′
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β′
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ
ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

Παῦλος, δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, **Α'**
ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ ὃ προεπηγγείλατο 2
διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις περὶ τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυῒδ κατὰ 3
σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ 4
πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ 5
ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς κλη- 6
τοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπη- 7
τοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χρι- 8
στοῦ ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλε-
ται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. μάρτυς γάρ μού ἐστιν ὁ Θεός, ᾧ 9
λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι, πάντοτε 10
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐο-

Α'.[1]) *Πρ. ϑ'1-15. ιγ'9. κ'24. Ῥμ. α'5. 1Κρ. α'1. 2Κρ. ια'7. Γλ. α'1. 10.15.16. Ἐφ. γ'7.8. Φλ. α'1. 1Τμ. β'6.7. Ττ. α'1.3. Ἰκ. α'1. 2Πτ. α'1. Ἰδ. 1. Ἀπ. α'1.*

[2]) *ιδ'25: ις'26. Ττ. α'2. Μτ. γ'17. Μρ. α'1. Λκ. κδ'27. Ἰν. ε'39.46.*

[3]) *ϑ'5. 2Τμ. β'8. Μτ. α'1. Λκ. α'27.*

[4]) *ς'4. 2Κρ. ιγ'4. Ἐφ. α'20. Φλ. β'5-11. 1Τμ. γ'16. Ἑβ. α'3-5. β'9. ζ'16. ϑ'14. Ἰν. ιγ'31.32. ιζ'4.5. Πρ. β'36. ιγ'32.*

[5]) *1.13.14. ια'13. ιβ'3. ιε'15. ις'26: ιδ'25. 1Κρ. ιε'10. Γλ. β'7 Πρ. ς'7. κς'16-18.*

[6]) *7. 1Κρ. α'2.*

[7]) *Ἀρ. ς'25. 26. 2Κρ. α'1.2. Φλ. α'1.2. Κλ. α'2. γ'12. 1Τμ. α'2. Ἰκ. α'1. 1Πτ. α'1.2. 2Ἰν. 3. 3Ἰν. 2. Ἰδ. 1.2.*

[8]) *ις'19. 1Κρ. α'4. Κλ. α'3. γ'17. 1Θσ. α'2. 2Θσ. α'3. 2Τμ. α'3.*

[9-10]) *13. ϑ'1. ιε'32. 2Κρ. α'23. ια'31 Γλ. α'20. Ἐφ. α'16. Φλ. α'4.8. 1Θσ. β'5.17. γ'10. 2Τμ. α'3. Ἰν. δ'23. Πρ. ιη'21. ιϑ'21. κδ'14. κζ'23.*

δωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.
11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν
12 πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτο δέ ἐστι
συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως
13 ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,
ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύ-
θην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν
14 καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἕλλησί τε καὶ βαρ-
15 βάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· οὕτω
τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελί-
16 σασθαι. οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χρι-
στοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ
17 πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. δικαιοσύνη
γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν,
καθὼς γέγραπται· ***ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.***
18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶ-
σαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν
19 ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φα-
νερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε.
20 τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιή-
μασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις
21 καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, διότι
γνόντες τὸν Θεὸν οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστη-
σαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν,
22 καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες

11-12) 13.15. ιε'22-32. 1Κρ. α'2. 1Θσ. γ'2. 2Θσ. β'17. 2Ἰν. 12.
13) 10-12. ια'25. ιε'22. 1Κρ. ι'1. ιβ'1. 2Κρ. α'8. Φλ. α'12. 1Θσ. β'18. δ'13. Ἰν. ιε'16.
14) 5. 1Κρ. θ'16. *15) 11.*
16) Ψ. ριη'46. Ῥμ. β'9.10. γ'1.2. ιε'15-17. 1Κρ. α'18.24. 2Τμ. α'8. Ἑβ. δ'2. Ἰν. δ'22. Πρ. ιγ'46. κ'20. Μτ. η'12. ι'5.6. Μρ. η'38.
17) Ἀββ. β'4. Ῥμ. γ'21-26. Γλ. γ'11. Ἑβ. ι'38.
18) β'5. δ'15. ε'9. Ἐφ. β'3. ε'6. 2Θσ. β'12. Ἰν. γ'36. Μτ. γ'7.
19-20) Ψ. ιη'2. Ἰβ. ιβ'7-9. Σφ. Σλ. ιγ'1 κτλ. 1Κρ. α'21. Ἑβ. ια'3. Πρ. ιδ'15-17. ιζ'24.28.
21) Δτ. κη'28.29. 4Βσ. ιζ'15. Ἰβ. ε'13.14. Σφ. Σλ. ια'16. Ἡσ. νθ'9. 10. Ἐφ. δ'18.
22-23) Ἐξ. λβ'4. Δτ. δ'15-19. Ψ. ρε'20. Σφ. Σλ. ιβ'24. Ἱρ. ι'14. Ῥμ. α'25. 1Κρ. α'20. γ'18-20. ιβ'2. Πρ. ιζ'29.

εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ 23
ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώ-
που καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. Διὸ καὶ 24
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρ-
διῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώ-
ματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλή- 25
θειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ
ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐ-
λογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Διὰ τοῦτο παρέδωκεν 26
αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας. αἵ τε γὰρ θήλειαι
αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ
φύσιν, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν 27
χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς
ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατερ-
γαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης
αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ 28
ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν
αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθή-
κοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ πονηρίᾳ 29
πλεονεξίᾳ κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος δό-
λου κακοηθείας, ψιθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, 30
ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν,
γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, 31
ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ 32
ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανά-
του εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδο-
κοῦσι τοῖς πράσσουσι.

Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ **Β'**
γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ

[24]) *Ψ. ξη'28. π'13. Ῥμ. α'26-28. Ἐφ. δ'19. 2Θσ. β'11. Πρ. ζ'42.*
[25]) *23. θ'5. ια'36. 2Κρ. ια'31.*
[26-27]) *Λτ. ιη'22. κ'13. Ὡσ. ζ'4. Ῥμ. α'24. 1Κρ. ς'9. ζ'9. Ἐφ. ε'11.* **12. 1Τμ.** *α'10.*
[28]) *21.24.26.*
[29-31]) *Σφ. Σλ. ιδ' 22-27. 1Κρ. ς'9.10. 2Κρ. ιβ'20. Γλ. ε'19-21. Ἐφ. ε'3-5. 1Τμ. α'9.10. 2Τμ. γ'2-5.*
[32]) *Ὡσ. ζ'3. Ῥμ. β'2.5.15.*
Β'. [1]) *3. Ἰν. η'7. Μτ. ζ'1.2.*

2 αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρῖμα τοῦ
Θεοῦ ἐστι κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσ-
3 σοντας. λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ
τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ
4 τὸ κρῖμα τοῦ Θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος
αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρο-
νεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε
5 ἄγει; κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον
καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ
6 ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει
7 ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν
ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι
8 ζωὴν αἰώνιον. τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν
τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή·
9 θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου
τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ
10 Ἕλληνος· δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργα-
ζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι·
11 12 οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. ὅσοι γὰρ
ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι
13 ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται. οὐ γὰρ οἱ
ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιη-
14 ταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται. ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ
νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον
15 μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσι νόμος, οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ
ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμ-

2) 5. α'32.
3) 2Μκ. ς'26. ζ'35. Ἑβ. β'3.
4) Σρ. ε'4-7. Ῥμ. γ'26. θ'22.23. 2Πτ. γ'9.15. Πρ. ιζ'30.
5) Δτ. λβ'32-35. Πρμ. α'18. Ῥμ. α'18. Πρ. ζ'51.
6) 11.12. Μτ. ις'27. Ἰν. ε'29.
7) 10. η'17. 1Κρ. θ'25. 2Κρ. δ'17.18. Γλ. ς'8. Φλ. γ'13.14. 2Τμ. δ'8. Ἰκ. α'12. 1Πτ. α'4. ε'4.
8-9) 3. α'16.18. Φλ. α'17. 2Θσ. α'8. Ἑβ. ι'27.
10) 7. η'6.
11) Σρ. λβ':ε'15.16. Ῥμ. γ'22. Πρ. ι'34.
12) 14-24. γ'19. ιδ'12. 1Κρ. α'18. θ'21. Ἰν. ε'45. Λκ. ιβ'47.48
13) 25. Μτ. ζ'21.
14) 26-29. Πρ. ι'35.
15) α'32. ζ'22. θ'1. 2Κρ. α'12. Ἑβ. η'10.

μαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλή-
λων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμέ-
νων — ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀν- 16
θρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ, 17
καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ 18
δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου,
πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν 19
ἐν σκότει, παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, 20
ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας
ἐν τῷ νόμῳ. ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ δι- 21
δάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; ὁ λέγων 22
μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα
ἱεροσυλεῖς; ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως 23
τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις; ***τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ*** 24
Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέ-
γραπται. περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· 25
ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυ-
στία γέγονεν. ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ 26
νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτο-
μὴν λογισθήσεται; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία, 27
τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτο-
μῆς παραβάτην νόμου. οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰου- 28
δαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή,
ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας 29
ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώ-
πων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

16) *ιδ'24:ις'25. 1Κρ. δ'5. 2Κρ. ε'10. Ἰν. ε'22. Πρ. ι'42. ιζ'31.*
17–18) *Ψ. μθ' 16. Ῥμ. β' 23. γ' 27. ε'11. ιβ'2. Φλ. α'10. Ἰκ. β'19. Ἀπ. β'9. Ἰν. ε'45.*
19–20) *Σρ. κδ'32.33. Μτ. ιε'14. Λκ ιη'9. (2Τμ. γ'5.).*
21–24) *Ψ μθ'17-19. Ἡσ. νβ'5. Ἰζ. λς'20-24. Μτ. κγ'3 4.*
25) *Ἱρ. δ'4. 5. Ῥμ. β'13. γ'1. 2. 1Κρ. ζ'19. Γλ. ε'3.6. ς'15.*
26–27) *3Βσ. β'3. Ψ. ιη'9. Ἱρ. θ' 24-26. Ῥμ. β'14. η'4. Μτ. γ'9.*
28) *θ'6.8. Ἐφ. β'11. Ἰν. η'15 39.*
29) *Δτ. λ' 6. Ρμ. ζ' 6. 1Κρ. δ' 5. Φλ. γ' 2.3. Κλ. β'11. 1Πτ. γ'4. Ἰν. ε' 44.*

Γ' Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέ-
2 λεια τῆς περιτομῆς; πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶ-
τον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ.
3 τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν
4 πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει; μὴ γένοιτο· γινέσθω
δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς
γέγραπται· ***ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου***
5 ***καὶ νικήσεις ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.*** εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν
Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ
6 Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. μὴ
7 γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; εἰ γὰρ
ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνο-
8 μαι, καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθώς φασί
τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ
ἀγαθά; ὧν τὸ κρῖμα ἔνδικόν ἐστι.
9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ
Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶ-
10 ναι, καθὼς γέγραπται ὅτι ***οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς,***
11 ***οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν·***
12 ***πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν***
13 ***χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. τάφος ἀνεῳγμένος***
ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς
14 ***ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ***
15 ***πικρίας γέμει· ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα,***
16 17 ***σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ***
18 ***ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ***

Γ'. 1) *9. β'25.*
2) *Δτ. δ'7.8. Ψ. ρβ'7. ρμζ'8.9. Ῥμ. β'18. θ'4. Ἰν. δ'22. Πρ. ζ'38.*
3) *Ἀρ. κγ'19. Ῥμ. θ'2.6. ι'16. ια'17.25.29. ιε'8. 1Κρ. α'9. ι'13. 2Κρ. α'18. 2Τμ. β'13. Ττ. α'2. Ἑβ. δ'2. ι'23. ια'11. 1Ἰν. α'9.*
4) *Ψ. ν'6. ριε'2. Ἰν. γ'33. 1Ἰν. α'10.*
5-6) *Δτ. λβ'4. Ἰβ. η'3. Ῥμ. γ'7. 8. ς'19. θ'14. 1Κρ. θ'8. Γλ. γ'15.*
7) *5. θ'19.*
8) *ε'20. ς'1.2.15-18.*
9) *19.23. α'18-β'24. ε'12. ια'32. Γλ. γ'22. Πρ. κα'22.*
10-12) *Ψ. ιγ'1-3. νβ'2-4.*
13) *Ψ. ε'10. ρλθ'4.*
14-17) *Ψ. θ'28. Ἡσ. νθ'7.8.*
18) *Ψ. λε'2.*

ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα 19
ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα
φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ,
διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ 20
ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρω- 21
ται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν,
δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς 22
πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστι
διαστολή· πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δό- 23
ξης τοῦ Θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι 24
διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃν προέ- 25
θετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ
αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν
πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ 26
τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ
νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα
τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ. Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλεί- 27
σθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νό-
μου πίστεως. λογιζόμεθα οὖν πίστει δικαιοῦσθαι ἄν- 28
θρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μό- 29
νον; οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, ἐπείπερ εἷς ὁ 30
Θεὸς ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυ-
στίαν διὰ τῆς πίστεως. νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ 31
τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέ- **Δ'**

19) Ψ. ϙς' 42. Ἰβ. ε' 16. Ἰζ. ις' 63. Ῥμ. β' 12. γ' 9.
20) Ψ. ϙμβ' 2. Ῥμ. ζ' 7. Γλ. β' 16. Πρ. ιγ' 39.
21–22) 28 29 α' 2.16.17. δ' 3-24 ϑ' 30. ι' 3-21. Πρ. ι' 43.
23–24) 9.19. β' 7.10.29. ε' 1.2. Ἐφ. α' 7. β' 8. Κλ. α' 14. Ττ. γ' 5-7.
25–26) Λτ. ις' 2.13-16. Ἑβ ϑ' 5. 15. Ἐφ. ε' 2. 1Ἰν. β' 2. δ' 10. Μτ. κ' 28. κς' 26-28. Πρ. ιγ' 38. ιζ' 30.
27) 1.9. β' 17.23. ϑ' 31. 1Κρ. α' 29.31. Ἐφ β' 9.
28) 21. δ' 5.
29) 22. Ἐφ. δ' 6.
30) δ' 11.12. Γλ. γ' 8.
31) 21.22. ζ' 4. η' 4. Γλ. β' 19. Κλ. β' 14. Μτ. ε' 17.
Δ'. 1) Ἰν. γ' 6. Μτ. κς' 41.

2 ναι κατὰ σάρκα; εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη,
3 ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν. τί γὰρ ἡ γραφὴ
λέγει; ***ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη***
4 ***αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.*** τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ
5 λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· τῷ δὲ
μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν
6 ἀσεβῆ λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην, καθά-
περ καὶ Δαυῒδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου
7 ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· ***μακά-
ριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν***
8 ***αἱ ἁμαρτίαι· μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος***
9 ***ἁμαρτίαν.*** ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτο-
μὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλο-
10 γίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. πῶς οὖν
ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν
11 περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ· καὶ σημεῖον ἔλαβε περι-
τομῆς, σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν
τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν
πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ
12 αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς
οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς
ἴχνεσι τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν
13 Ἀβραάμ. οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ
ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ
14 κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ
νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται
15 ἡ ἐπαγγελία· ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ γὰρ
16 οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως,

2) γ'27. Γλ. ς'4.
3) Γν. ιε'6. 1Μκ. β'52. Ῥμ. δ'5. 9.11.22. Γλ. γ'6. Ἰκ. β'23.
4-5) 16. γ'28. ια'6. Μτ. κ'9-15.
6-8) Ψ. λα'1 2.
9-10) 3.
11) Γν. ιζ'10.11. 1Κρ. θ'2. Ἰν. γ'33.
12) 16. 2Κρ. ιβ'18. 1Πτ. β'21. Μτ. γ'9.
13) Γν. ιη'18. κβ'17.18. Σρ. μδ' 19-21. Ῥμ. γ'29.30. Γλ. γ'7-9.29. Πρ. γ'25. Λκ. α'54 55. Μτ. ε'5.
14) Γλ. γ'17 18.
15) α'18. γ'20 ε'13.20. ζ'7-13. 1Κρ. ιε'56. Γλ. γ'10.
16) 4.5.11.12.

ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν
παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ
καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων
ἡμῶν, καθὼς γέγραπται ὅτι **πατέρα πολλῶν ἐθνῶν** 17
τέθεικά σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ τοῦ ζωο-
ποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς
ὄντα· ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γε- 18
νέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημέ-
νον· **οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου·** καὶ μὴ ἀσθενήσας 19
τῇ πίστει οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρω-
μένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν
μήτρας Σάρρας· εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ 20
διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς
δόξαν τῷ Θεῷ καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται 21
δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι. διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς 22
δικαιοσύνην. Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλο- 23
γίσθη αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς οἷς μέλλει λογίζεσθαι, 24
τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον
ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα 25
ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς **Ε'**
τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ 2
καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χά-
ριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι
τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώ- 3
μεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν
κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλ- 4

17) Γν. ιζ'5. Ῥμ. δ'13. Ἰν. ε'21. Ἑβ. ια'19.
18) Γν. ιε'5. 1Κρ. θ'10.
19) Γν. ιζ'1.17. ιη'11. Ἑβ. ια'11.
20–21) ιδ'23. Λκ. α'37.45.
22) 3.
23–24) ι'9. ιε'4. 1Κρ. θ'10. ι'11' ιε'14-17. Κλ. β'12. 1Πτ. α'21.
25) Ἡσ. νγ' 5.12. Ῥμ. ε' 6. ς'4. η'32.34. 2Κρ. ε'15.21. Μτ. α'21.
Ε'. *1) 10.11. γ'21.22. Ἐφ. β'14-17. Κλ. α'20. Ἰν. ις'33. Λκ. β'14.*
2) η'17. ιβ'12. 1Κρ. ιε'1. Ἐφ. β' 18. γ'12. 1Πτ. γ'18. ε'12. Ἑβ. γ'6. ι'19. Ἰν. ι'9 ιδ'6.
3–4) η'35-39. 2Κρ ια'30. ιβ'5. 9.10 Ἰκ. α' 2.3. 1Πτ. α' 6.7.13. Μτ. ε'12.

5 πίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ
ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἁγίου
6 τοῦ δοθέντος ἡμῖν. ἔτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθε-
7 νῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. μόλις γὰρ
ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ
8 τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. συνίστησι δὲ τὴν ἑαυ-
τοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων
9 ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῷ οὖν μᾶλ-
λον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα
10 δι᾿ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλ-
λάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,
πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ
11 αὐτοῦ· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ
διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι᾿ οὗ νῦν τὴν
καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι᾿ ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς
τὸν κόσμον εἰσῆλθε καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος,
καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν,
13 ἐφ᾿ ᾧ πάντες ἥμαρτον· — ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν
κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου·
14 ἀλλ᾿ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως
καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς
15 παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ᾿
οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ
τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ
μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ
τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς
16 ἐπερίσσευσε. καὶ οὐχ ὡς δι᾿ ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώ-

5) Ψ. κα΄6. Σρ. β΄10. Ῥμ. θ΄33. 2Κρ. α΄22. Γλ. δ΄6. Ττ. γ΄6. Ἑβ. ς΄18. 19.
6) 8. γ΄25. 26. 2Κρ. ς΄2. Γλ. δ΄4. Ἐφ. α΄10. β΄1-5.
8) 5.6. Ἰν. γ΄16. 1Ἰν. δ΄9.10
9) α΄18. β΄5. γ΄25. η΄32. 1Θσ. α΄10.
10) 1.18. η΄34. ια΄28. Κλ. α΄21. 22. Ἑβ. ζ΄25. 1Ἰν. β΄1.
11) β΄17. 1Κρ. α΄30.31.
12) Γν. β΄17. γ΄19. Σρ. κε΄24. Ἰν. η΄44. Ῥμ. ς΄23. 1Κρ. ιε΄21.22. (2Κρ. ε΄4.15 Φλ. γ΄12. Ἑβ. ζ΄9.10).
13) δ΄15. ζ΄8. 1Ἰν. γ΄4.
14) 1Κρ. ι΄6.11. ιε΄45. 1Πτ. γ΄21.
15) 12.17-19. *16) 18.*

ρημα· τὸ μὲν γὰρ κρῖμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ
χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. εἰ 17
γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε
διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χά-
ριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν
ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα 18
οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους
εἰς κατάκριμα, οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάν-
τας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ 19
τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστά-
θησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς
δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. νόμος δὲ παρεισ- 20
ῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν
ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, ἵνα ὥσπερ ἐβα- 21
σίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις
βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ ἵνα ἡ χάρις Ϛ'
πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρ- 2
τίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι 3
ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον
αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ 4
βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χρι-
στὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ
ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμ- 5
φυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ,
ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, τοῦτο γινώσκον- 6
τες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα
καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν

17) Δτ. ε' 9. 10. Ἀπ. κβ' 5. Μτ. ε' 5. 10.
18) 16.
19) Πρ. η' 32. 33. Μτ. κς' 39.
20) δ' 15. ζ' 13. 1Τμ. α' 14.
21) ς' 23.
Ϛ'. 1) γ' 8.
2) 10-12. 1Κρ. ς' 9. 10. 1Πτ. β' 24.
3) Γλ. γ' 27. Κλ. β' 11.
4) 6. 11-17. α' 4. ζ' 6. 2Κρ. δ' 10. 11. ε' 15-17. Κλ. β' 12. γ' 1.Ττ. β' 11. 12. γ' 5. 2Πτ. α' 3-7.
5) 2. 3. 8. η' 11. Κλ. β' 13. Ἐφ. β' 5. 6.
6) 4. ζ' 24. η' 13. Γλ. ε' 24. Ἐφ. δ' 22-24. Κλ. β' 11. γ' 9. Ἰν. γ' 3.

7 ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ
8 τῆς ἁμαρτίας. εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύο-
9 μεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστὸς
ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ
10 οὐκέτι κυριεύει. ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν
11 ἐφάπαξ, ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε
ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ
12 Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Μὴ οὖν βασι-
λευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ
13 ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, μηδὲ παρι-
στάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτιᾳ, ἀλλὰ
παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ
14 τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ. ἁμαρτία γὰρ
ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.
15 Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ'
16 ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε
ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε,
ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύ-
17 νην; χάρις δὲ τῷ Θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας,
ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον
18 διδαχῆς, ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώ-
19 θητε τῇ δικαιοσύνῃ. ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθέ-
νειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ
μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν
ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα
20 τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς
21 ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρ-

7) ζ'1.2. 1Πτ. δ'1.
8–9) 3-5.11. 1Κρ. ιε'25.26. 2Κρ. ιγ'4. Ἀπ. α'18. Πρ. ιγ'34.
10) ιδ'7.8. Ἑβ. θ'26-28. Λκ. κ'38.
11) 2.4. Γλ. β'19.20. 1Πτ. β'24.
12–13) 19. ζ'5. 23. η'10 13. ιβ'1. 2Κρ. ϛ'7. Κλ. γ'5. Ἑβ. θ'14. 1Πτ. δ'2.
14) ε'20.21. η'2. Γλ. ε'18. 1Ἰν. γ'6.
15) 1. γ'31.
16) 20. Ἰν. η'34. Μτ. ϛ'24.
17–18) 4. ζ'24. 25. 1Κρ. ϛ'11. ζ'22. Γλ. ε'1.13. Ἐφ. ε'8. 1Πτ. β'16. Ἰν. η'32.36.
19) 13. 22. 1Θσ. δ'3.4.7. Ἰν. γ'12. 1Ἰν. γ'3 4. Μτ. κϛ'41.
21) Ἰζ. ιϛ'61.63. Ρμ. ϛ'23. ζ'5.24. η'6.13. Γλ. ϛ'8. Ἐφ. ε'11. Ἰκ. α'15.

πὸν εἴχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέ-
λος ἐκείνων θάνατος. νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς 22
ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ ἔχετε τὸν καρπὸν
ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ 23
ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ
Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.
Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί· γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ· ὅτι **Ζ'**
ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ;
ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν 2
δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀν-
δρός. ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει 3
ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευ-
θέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα
γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς 4
ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ
εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι,
ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ 5
σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου
ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆ-
σαι τῷ θανάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, 6
ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς
ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.
Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ 7
τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ
ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, ***οὐκ ἐπιθυ-
μήσεις***· ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντο- 8
λῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ
νόμου ἁμαρτία νεκρά. ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· 9

22) 18.19. ζ'4. Γλ. ε'22. Ἐφ. ε' 9. Φλ. α'11. 1Πτ. α'9.
23) β'7. ε'12.21. ζ'11.
Ζ'. *1–2) 4-6. ς' 7. 1Κρ. ζ' 39. Γλ. ε'4.*
3) Δτ.κδ'2. Μτ. ε'32. (Πρ. ια'26).
4) 6. ς' 14. 22. η' 2. 2Κρ. ια' 2. Ἐφ. ε'25-32. Κλ. β'14. 2Πτ. α'3-9.
5) 7-24. δ'15. ς'13. 21. η'8. Γλ. ε'19.24.
6) 24. ς'2.4. 2Κρ. γ'6-8. Γλ. β'19.
7) Ἐξ. κ'17. Δτ. ε'21. Ῥμ. γ'20.
8) Πρμ. θ'17. Ῥμ. ζ'11. ε'13.20.
9) Μτ. ιη'3.

10 ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ
ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη
11 εἰς θάνατον· ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς
12 ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με καὶ διὰ αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ὥστε
ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ
13 ἀγαθή. τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε θάνατος; μὴ γέ-
νοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγα-
θοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερ-
14 βολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. οἴδαμεν
γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκικός
15 εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὃ γὰρ κατεργάζο-
μαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ
16 μισῶ τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμ-
17 φημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατερ-
18 γάζομαι αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα
γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου,
ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργά-
19 ζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ εὑρίσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ
20 ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ
ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι
21 αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. εὑρίσκω ἄρα
τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ
22 κακὸν παράκειται· συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ
23 κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν
τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός
μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας
24 τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος!

10) Ατ. ιηʹ5. Ῥμ. ιʹ5. Πρ. ζʹ38.
11) 8.10. 2Κρ. ιαʹ3. Ἐφ. δʹ22. Ἑβ. γʹ13.
12) Δτ. δʹ8. Ψ. ιηʹ8. 2Μκ. ςʹ23. Ῥμ. ζʹ14.16. 1Τμ. αʹ8.
13) εʹ20.
14) 3Βσ. καʹ20.25. 4Βσ. ιζʹ17. 1Μκ. αʹ15. Ἡσ. νʹ1. Ῥμ. ζʹ12.23. 1Κρ. γʹ1. Ἰν. γʹ6.
15–16) 12.18-23.
17) 20.
18) Γν. ςʹ5. ηʹ21. Σφ. Σλ. ιβʹ10. Ῥμ. ηʹ7.
19–20) 15-17.
21) 18.23.25.
22–23) Ψ. αʹ2. Ῥμ. βʹ15. ζʹ15. 16.25. ηʹ2. Γλ. εʹ17. Ἰκ. δʹ1. 1Πτ. βʹ11. γʹ4. 2Κρ. δʹ16. Ἐφ. γʹ16.
24–25) ςʹ21-23. ηʹ2-4. 1Κρ. ιεʹ57. Κλ. γʹ17.

τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;
εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου 25
ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ
Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μὴ Η'
κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ὁ γὰρ 2
νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευ-
θέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανά-
του. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς 3
σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι
σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν
ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πλη- 4
ρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα· οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς 5
φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ 6
γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ
πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη· διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρ-
κὸς ἔχθρα εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπο- 7
τάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες Θεῷ 8
ἀρέσαι οὐ δύνανται. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' 9
ἐν πνεύματι, εἴπερ Πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις
Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ 10
Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, τὸ δὲ
πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγεί- 11
ραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν
Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα
ὑμῶν διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ Πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

Η'. 1-2) *4. 31-39. γ' 27. ζ' 6-11. 22-25. 1Ἰν. α' 6.7. β' 1-6.*
3-4) *ζ' 18-23. 2Κρ. ε' 21. Γλ. γ' 11-13. ε' 16.25. Φλ. β' 7. Ἑβ. β' 14. 17. δ' 15. ζ' 18.19. ι' 6.18. Ἰν. α' 14. 29. γ' 16. η' 46. Πρ. ιγ' 39.*
5) *1Κρ. β' 14. Ἰν. γ' 6. Μτ. ις' 23.*
6-8) *13. β' 10. ς' 21.23. ζ' 18. Κλ. α' 21. Ἰκ. δ' 4. 1Ἰν. β' 15.16.*
9) *11. ιγ' 14. 1Κρ. γ' 16. ς' 19. 2Κρ. γ' 17. Γλ. δ' 6. Φλ. α' 19. 2Τμ. α' 14. 1Πτ. α' 11. Ἰν. ιδ' 23. 1Ἰν. γ' 24. δ' 13.*
10) *ε' 12. ς' 4. Γλ. β' 20.*
11) *9. 1Κρ. ς' 14. ιε' 20-22. 2Κρ. δ' 14. ε' 1-4. Ἰν. ε' 28.29. ια' 25.26.*

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ
13 κατὰ σάρκα ζῆν· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀπο-
θνήσκειν· εἰ δὲ Πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος
14 θανατοῦτε, ζήσεσθε. ὅσοι γὰρ Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται,
15 οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ. οὐ γὰρ ἐλάβετε Πνεῦμα δουλείας
πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε Πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ
16 κράζομεν· ἀββᾶ ὁ πατήρ. αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρ-
17 τυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ. εἰ δὲ
τέκνα, καὶ κληρονόμοι, κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκλη-
ρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συμπάσχομεν ἵνα καὶ συν-
18 δοξασθῶμεν. Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα
τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυ-
19 φθῆναι εἰς ἡμᾶς. ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν
20 ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται. τῇ γὰρ
ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν
21 ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθε-
ρωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευ-
22 θερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. οἴδαμεν γὰρ
ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ
23 νῦν· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ
Πνεύματος ἔχοντες καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενά-
ζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ
24 σώματος ἡμῶν. τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ
βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλ-
25 πίζει; εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς
26 ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα συναντι-
λαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευ-

12–13) *4-9. ς'6.12-23. ζ'10-12. Γλ. ς'8. Ἐφ. δ'22-24. Κλ. γ'9.*
14) *Γλ. ε'18. Ἰν. α'12. 1Ἰν. γ'9.10.*
15) *(1Κρ. β'12). Γλ. δ'5.6. 2Τμ. α'7. Ἑβ. β'15. 1Ἰν. δ'18. Μρ. ιδ'36.*
16–17) *23. θ'1. Γλ. δ'7. Φλ. γ'10. 2Τμ. β'11.12. 1Πτ. δ'13. 1Ἰν. γ'2. Μτ. ε'10. κ'22.23. Ἰν. ιβ'26.*
18) *29.30. 2Κρ. δ'17. Κλ. γ'3.4. 1Πτ. α'4-6. Μτ. ε'12.*
19–22) *Γν. γ'17-19. ε'29. Ἐκ. α' 2 κτλ. 2Πτ. γ'10-13. Ἀπ. κα'1.*
23) *17-19 2Κο. α'22. ε'2-5. Ἐφ. α'13.14. 1Ἰν. γ'2. Λκ. κα'28.*
24–25) *2Κρ. δ'18. ε'7. Γλ. ε'5. Ττ. γ'7. Ἑβ. ια'1.*
26–27) *34. 1Κρ. δ'5. 2Κρ. ζ'9.10. ιβ'8.9. Λκ. ις'15.*

ξόμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ᾽ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα
ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· ὁ δὲ 27
ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ Πνεύμα-
τος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. Οἴδαμεν δὲ 28
ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγα-
θόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν· ὅτι οὓς προέ- 29
γνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελ-
φοῖς· οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε, καὶ οὓς 30
ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν, οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τού-
τους καὶ ἐδόξασε. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ 31
Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ᾽ ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ 32
οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐ-
τόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται;
τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιῶν· 33
τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ 34
ἐγερθείς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης 35
τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς
ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται 36
ὅτι ***ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλο-
γίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.*** ἀλλ᾽ ἐν τούτοις πᾶσιν 37
ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέπεισμαι 38
γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρ-
χαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε 39
ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται

28) Σφ. Σλ. ις΄ 17. Ῥμ. η΄ 30. 35-39. θ΄ 11. 1Κρ. β΄ 9. Ἐφ. α΄ 11. γ΄ 11. 2Θσ. β΄ 13. 14. 2Τμ. α΄ 9. Ἰκ. α΄ 12.

29) 18. ια΄ 2. 1Κρ. ιε΄ 49. 2Κρ. γ΄ 18. Φλ. γ΄ 21. Κλ. α΄ 15. 18. Ἑβ. α΄ 6.

30) 28. ε΄ 2. 9. θ΄ 23. 24. Ἐφ. β΄ 5. 6. Ησ. ιγ΄ 48.

31) Ψ. νε΄ 12. ριζ΄ 6. Μτ. α΄ 23.

32-34) Γν. κβ΄ 16. Ἠσ. ν΄ 7-9. Ῥμ. δ΄ 25. ε΄ 8-10. Μρ. ις΄ 19. Ἰν. γ΄ 16. ιδ΄ 16. 1Ἰν. β΄ 1. Ἑβ. ζ΄ 25. θ΄ 24.

35) 38. 39. 2Κρ. ια΄ 23-29. ιβ΄ 9. 10. Πρ. κ΄ 24. Ἀπ. ιβ΄ 11.

36) Ψ. μγ΄ 23. 1Κρ. δ΄ 9. 2Κρ. δ΄ 11. ια΄ 23. Ἰν. κα΄ 19.

37) 1Κρ. ιε΄ 57. 2Κρ. β΄ 14. δ΄ 7-11. Φλ. δ΄ 13. Ἰν. ις΄ 33. 1Ἰν. β΄ 13. 14.

38-39) 35-37. 1Κρ. γ΄ 21-23.

ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.
θ' Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυ-
ρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ,
2 ὅτι λύπη μοί ἐστι μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ
3 καρδίᾳ μου. ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι
ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγε-
4 νῶν μου κατὰ σάρκα, οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ
υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία
5 καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ
ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς
6 εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκ-
πέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ
7 Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ, οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ,
πάντες τέκνα, ἀλλ' ***ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα·***
8 τοῦτ' ἔστιν οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς
9 σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· ***κατὰ τὸν και-***
10 ***ρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός.*** οὐ
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα,
11 Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ
πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν τοῦ
Θεοῦ πρόθεσις μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ κα-
12 λοῦντος, ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ***ὁ μείζων δουλεύσει τῷ***
13 ***ἐλάσσονι,*** καθὼς γέγραπται· ***τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν***
δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα.
14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; μὴ γέ-

θ'. [1]) *α'9. β'15. η'16. 1Τμ. β'7.*
[2]) *γ'3.*
[3]) *ι'1. ια'14. Ἐξ. λβ'32. (Λτ. κζ' 28.29. Ἰσ. Ν. ζ'12. Γλ. α'8.9. 1Κρ. ιβ'3. ις'22. Πρ. κγ'14.).*
[4]) *Γν. λβ'28. Ἐξ. δ'22. ιθ'5 κτλ. μ'34.35. 1Βσ. δ'22. Ῥμ. γ'1.2. ια' 1. ιε'8. Ἐφ. β'12. Ἑβ. θ'1-7. Λκ. α'72. Πρ. γ'25. ιγ'32.*
[5]) *α'3.25. Ἰν. α'1. Μτ. α'1-16. Λκ. α'55.*
[6]) *Ἀρ. κγ'19. Ῥμ. β'28. γ'3. ια'29.*
[7-8]) *Γν. κα'12. Γλ. γ'7.28. δ 23. Ἑβ. ια'18. Ἰν. η'39.*
[9-10]) *Γν. ιη'10.14. κε'21.*
[11-13]) *Γν. κε'23. 2Βσ. η'14. Μλ. α'2.3. Ῥμ. η'28.29. ια'5. Ἐφ. β'8.9.*
[14]) *Ῥμ. γ'5.6.*

νοιτο. τῷ γὰρ Μωϋσῇ λέγει· ***ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ*** 15
οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος 16
οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ. λέγει 17
γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι ***εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά***
σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως
διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. ἄρα οὖν ὃν θέ- 18
λει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. Ἐρεῖς οὖν μοι· τί ἔτι 19
μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε; μεν- 20
οῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ
Θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, τί με ἐποίησας
οὕτως; ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ 21
τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος,
ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν 22
ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολ-
λῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώ-
λειαν; καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ 23
ἐπὶ σκεύη ἐλέους, — ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; οὓς 24
καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ
ἐθνῶν, ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· ***καλέσω τὸν οὐ λαόν*** 25
μου λαόν μου, καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην·
καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς, οὐ λαός μου 26
ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος. Ἡσαΐας 27
δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ***ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν***
υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα
σωθήσεται· λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν 28
δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει Κύριος
ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας, ***εἰ μὴ Κύ-*** 29
ριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα

15–16) *Ἐξ. λγ' 19. Ἐκ. θ' 11. Ρμ. θ' 18. β' 1-11. 1Κρ. θ' 24. Φλ. β' 12. 13. γ' 14.*
17) *Ἐξ. θ' 16. ιδ' 4. 17. 3Μκ. β' 6.*
18) *Ἐξ. δ' 21. ζ' 3. η' 15. 32. ια' 10.*
19) *Ἰβ. θ' 19. μ' 3. μα' 2. Ρμ. β' 5-8.*
20–21) *Ἰβ. θ' 2-32. Ἐκ. ς' 10. Ησ. κθ' 16. με' 9. Ἰρ. ιη' 6. 2Τμ. β' 20. 21. Πρ. θ' 15.*
22) *Ησ. νδ' 16. Ἰρ. κζ' : ν' 25. Ρμ. α' 18. β' 4. Ἐφ. β' 3.*
23–24) *η' 29. 30. ι' 12. Ἐφ. α' 3-12.*
25–26) *Ὠσ. β' 1. 23. 1Πτ. β' 10.*
27–28) *Ησ. ι' 22. 23. Ρμ. ια' 5.*
29) *Ησ. α' 9. Ἰζ. ις' 46 κτλ.*

30 ***ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.*** Τί
οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην
κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως,
31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον δι-
32 καιοσύνης οὐκ ἔφθασε. διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως,
ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου· προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ
33 τοῦ προσκόμματος, καθὼς γέγραπται· ***ἰδοὺ τίθημι ἐν***
Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου,
καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.
Ι' Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ
δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ ἐστιν εἰς σω-
2 τηρίαν· μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν,
3 ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ
δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆ-
4 σαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. τέλος
γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.
5 Μωϋσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου,
6 ὅτι ***ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς·*** ἡ
δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει· ***μὴ εἴπῃς ἐν τῇ***
καρδίᾳ σου, τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ'
7 ἔστι Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ ***τίς καταβήσεται εἰς τὴν***
ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.
8 ἀλλὰ τί λέγει; ***ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί***
σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς
9 πίστεως ὃ κηρύσσομεν. ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στό-
ματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμο-

30-31) γ'21. ι'3. ια'7.
32-33) Ἡσ. η'14. κη'16. Ῥμ. ε' 5. ι'11. ιδ'13. Λκ. β'34.
Ι'. 1-2) θ'2-3. Γλ. α'14. Πρ. κα' 20. κβ'3.
3) θ'31.32. Φλ. γ'9.
4) Γλ. γ' 13.24. δ' 5. Ἑβ. η' 13. Μτ. ε'17. Ἰν. γ'18.
5) Λτ. ιη'5. Ἰζ. κ'11.12.21. Νεμ. θ'29. Ῥμ. ζ'10. Γλ. γ'12.
6-9) Δτ. λ'12-14. Ῥμ. δ'24. η'3. 11. 1Κρ. ιβ'3. 2Κρ. δ'5. Φλ. β'6-11. Ἰν. α'18. γ'13. Πρ. β'24-36.
10) 2Κρ. δ'13. 1Ἰν. β'23. δ'2.3. ε'1. Μτ. ι'32.

λογεῖται εἰς σωτηρίαν. λέγει γὰρ ἡ γραφή· ***πᾶς ὁ πι-*** 11
στεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. οὐ γάρ ἔστι 12
διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύ-
ριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμέ-
νους αὐτόν· ***πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα*** 13
Κυρίου σωθήσεται. πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ 14
ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν;
πῶς δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς δὲ κηρύ- 15
ξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται· ***ὡς***
ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν
εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά! Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκου- 16
σαν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἡσαΐας γὰρ λέγει· ***Κύριε, τίς ἐπί-***
στευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ 17
ἀκοὴ διὰ ῥήματος Θεοῦ. ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; 18
μενοῦνγε ***εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐ-***
τῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐ-
τῶν. ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραήλ; πρῶτος Μωϋ- 19
σῆς λέγει· ***ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ***
ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ 20
καὶ λέγει· ***εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς***
ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι. πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ 21
λέγει· ***ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου***
πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ **ΙΑ'**
γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος
Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν 2
λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει
ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ λέ-

11) Ἡσ. κη' 16. Ῥμ. θ' 33.
12) γ' 22. 29. θ' 23. 24. Πρ. ι' 34. 36.
13) Ἰωλ. β' 32. Πρ. β' 21.
14) 17. 18.
15) Ἡσ. νβ' 7.
16) Ἡσ. νγ' 1. Ἰν. ιβ' 38
17) Γλ. γ' 2. 5. Ἰν. ιζ' 20. Λκ. γ' 2.
18) Ψ. ιη' 5. Κλ. α' 6. 23. Μρ. ις' 20.
19) Δτ. λβ' 21. Ρμ. θ' 25. ια' 11. 14.
20–21) Ἡσ. ξε' 1. 2.
ΙΑ'. *1) 1Βσ. ιβ' 22. Ψ. ϟγ' 14. Ἰρ. λη' : α' 37. Ῥμ. θ' 4. 2Κρ. ια' 22. Φλ. γ' 5.*
2–3) 3Βσ. ιθ' 10. 14. Ῥμ. ια' 29. Μτ. β' 20.

3 γων; ***Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν καὶ τὰ
θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μό-***
4 ***νος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου.*** ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ
ὁ χρηματισμός; ***κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄν-***
5 ***δρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.*** οὕτως οὖν
καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέ-
6 γονεν. εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι
γίνεται χάρις. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ
7 τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν ἔργον. Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσ-
ραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ
8 λοιποὶ ἐπωρώθησαν, καθὼς γέγραπται· ***ἔδωκεν αὐ-
τοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ
βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον***
9 ***ἡμέρας.*** καὶ Δαυῒδ λέγει· ***γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν
εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς***
10 ***ἀνταπόδομα αὐτοῖς· σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς***
11 ***σύγκαμψον.*** Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσι; μὴ
γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς
12 ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παρά-
πτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν
πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;
13 Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ
14 ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἴ πως
παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.
15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσ-
16 ληψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ
17 τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. Εἰ δέ

4) 3Βσ. ιθ'18.
5) θ'27. *6) δ'4.*
7) 25.θ'31. 2Κρ. γ'14. Ἰν. ιβ'40. Μρ. ς'52. η'17.
8) Δτ. κθ'4. Ἡσ. κθ'10. Ψ. νθ' 5. Μτ. ιγ'14.15.
9–10) Ψ. ξη'23.24. (λδ'8.).
11) 28-31. ι'19. Πρ. ιγ'46.
12) 15.26.
13–14) θ'3. ιε'15-21. 1Κρ.θ'22. 1Τμ. δ'16. 2Τμ. δ'5. 2Θσ.γ'1.
15) 12.
16) Ἀρ. ιε'17-21. Σρ.μ'15. 1Κρ [ζ'14.
17–18) Ἰρ. ια'16. Ῥμ. ια'19-25. γ'2.3. ιε'27. Ἐφ. β'11-14.19. Ἰν. δ'22. (Ἰκ. β'13. γ'14.).

τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν
ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ
τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν 18
κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις,
ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ. ἐρεῖς οὖν· ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι, 19
ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθη- 20
σαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ
φοβοῦ· εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ 21
ἐφείσατο, μή πως οὐδὲ σοῦ φείσεται. ἴδε οὖν χρηστό- 22
τητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ, ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀπο-
τομίαν, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστό-
τητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. καὶ ἐκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπι- 23
μείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ
ὁ Θεός ἐστι πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. εἰ γὰρ σὺ ἐκ 24
τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν
ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ
κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ; Οὐ γὰρ 25
θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα
μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους
τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν
εἰσέλθῃ, καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέ- 26
γραπται· ***ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος καὶ ἀποστρέψει***
ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ 27
διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. κατὰ 28
μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλο-
γὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ 29
χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ Θεοῦ. ὥσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς 30
ποτε ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων

19–20) *23.30-31. ιβ'3.16.*
21) *1Κρ. ι'12.*
22) *β' 4. 2Κρ. ιγ' 10. Ἐφ. β' 7. Ττ. γ' 4. Ἑβ. γ' 14. Ἰν. ιε' 2.4.*
23) *25.31. ιδ' 4. 2Κρ. γ' 14-16.*
24) *16.17.*
25) *Πρμ. γ' 7. κς' 12. Ἡσ. ε' 21. Ῥμ. ια' 7.12.33. α' 13. ιβ' 16. 1Κρ. ιε' 51. Ἐφ. γ' 3. Ἰν. ι' 16. Λκ. κα' 24.*
26–27) *Ἡσ. νθ' 20.21. κζ' 9. Ἱρ. λη': α' 33. 34. Ψ. ιγ' 7. Ἰν. α' 29. Μτ. κγ' 29. κς' 28.*
28) *Δτ. δ' 31.37. Ῥμ. ια' 11.16. ε' 10.*
29) *Ἀρ. κγ' 19. 1Βσ. ιε' 29. Ῥμ. γ' 3. θ' 6. 2Κρ. ζ' 10.*
30–31) *11.12.15.19.20. ιε' 9.*

31 ἀπειθείᾳ, οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν, τῷ ὑμετέρῳ
32 ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι· συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς
τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.
33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ! ὡς
ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ
34 ὁδοὶ αὐτοῦ! ***τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβου-***
35 ***λος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀντα-***
36 ***ποδοθήσεται αὐτῷ;*** ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς
αὐτὸν τὰ πάντα. αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

ΙΒ' Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν
τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶ-
σαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν
2 ὑμῶν, καὶ μὴ συσχηματίζεσθαι τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ
μεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ
δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν
καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ
τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν,
ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς
4 ἐμέρισε μέτρον πίστεως. καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι
μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν
5 ἔχει πρᾶξιν, οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ,
6 ὁ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη. ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ
τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν,

32) γ' 9.19. Γλ. γ' 22.23. 1Τμ. β' 4.
33) Ἰβ. ε' 9. θ' 10. ια' 7. λδ' 24. Ῥμ. β' 4. θ' 23. ι' 12. Ἐφ. α' 7. β' 7. γ' 10.
34) Ἡσ. μ' 13. Ἰρ. κγ' 18. Ἰβ. ιε' 8. Σφ. Σλ. θ' 13. Ἰδθ. η' 14. 1Κρ. β' 16.
35) Ἰβ. λε' 7. (μα' 11. Ἡσ. μ' 14.).
36) ιδ' 26: ις' 27. 1Κρ. η' 6. Γλ. α' 5. Ἐφ. γ' 21. Κλ. α' 16. Ἑβ. β' 10. Μτ. ς' 13.
ΙΒ'. *1) ς' 13.19. ιε' 30. 1Κρ. α' 10. 2Κρ. ι' 1. Ἐφ. δ' 1. ε' 2. Φλ. γ' 3. 1Θσ. δ' 1. 1Πτ. β' 2.5. Ἰν. δ' 24.*
2) α' 28. β' 18. ς' 4. ζ' 6. 23. Γλ. α' 4. Ἐφ. δ' 17.18.23.24. ε' 10. 17. ς' 6. Κλ. α' 9. 1Θσ. δ' 3. 1Πτ. α' 14. Μτ. ς' 10. Ἰν. ιβ' 31.
3) 6. α' 5. 1Κρ. γ' 5.10. δ' 7. ζ' 17. ιβ' 11. 2Κρ. ι' 13. Ἐφ. γ' 7.8. δ' 7.
4–5) 1Κρ. ιβ' 12-27. Ἐφ. δ' 12.25.
6) 3.7. 1Κρ. ιβ' 4.10. ιγ' 8. ιδ' 1 κτλ. 1Θσ. ε' 20. Μτ. κε' 14.15. Πρ. ια' 27. ιγ' 1.

κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως, εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ 7
διακονίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, εἴτε ὁ 8
παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ μεταδιδούς, ἐν ἁπλό-
τητι, ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.
Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολ- 9
λώμενοι τῷ ἀγαθῷ, τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φι- 10
λόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, τῇ σπουδῇ 11
μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύον-
τες, τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ 12
προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων 13
κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. εὐλογεῖτε τοὺς 14
διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. χαίρειν 15
μετὰ χαιρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ 16
εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες. μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες,
ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνι-
μοι παρ' ἑαυτοῖς. μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόν- 17
τες. προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων·
εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰ- 18
ρηνεύοντες. μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ 19
δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ***ἐμοὶ ἐκδίκησις,***
ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχ- 20
θρός σου, ψώμιζε αὐτόν, ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο

7) ις'1. 1Κρ. ιβ'5.28.29. Ἐφ. δ' 11. Φλ. α'1. 1Τμ. γ'8.12. 1Πτ. δ' 10.11. Πρ. ς'2-4.

8) 2Κρ. η'2. θ'7.11.13. 1Θσ. ε' 12. Ἰκ. α'5. Μτ. ς'3. Πρ. δ'36. ιγ' 15. κ'18-21.

9-10) Ψ. ϟς'10. Ἀμ. ε'15. 2Κρ. ς'6. Γλ. ς'10. Φλ. β'3. 1Θσ. δ'9. 1Τμ. α'5. 2Τμ. α'5. Ἑβ. ιγ'1. 1Πτ. α'22. δ'8. 2Πτ. α'7. Ἰν. ιγ'34.

11) ιδ'18. ις'18. Πρ. ιη'25. Ἀπ. γ'15.

12) ε'2.3. 1Θσ. ε'17. Ἑβ. ι'32.36. Ἰκ. ε'11. Πρ. α'14. Λκ. ιη'1. κα'19.

13) Δτ. ιε'7. Ῥμ. ιε'25.27. ις'2. Φλ. δ'14. 1Τμ. ε'10. Ττ. α'8. Ἑβ. ιγ'2.3. 1Πτ. δ'9. Πρ. ια'29.

14) 17.20. 1Κρ. δ'12. Μτ. ε'44.

15) Ψ. λδ'13.14. Σρ. ζ'34.

16) ια'20.25. ιε'5. 1Κρ. α'10. 2Κρ. ιγ'11. Φλ. β'2. δ'2. 1Πτ. γ'8.

17) Παρμ. γ'4. 2Κρ. η'21. 1Θσ. ε'15. 1Πτ. γ'9. Μτ. ε'39.

18) Ψ. λγ'15. 2Τμ. β'22. Ἑβ. ιβ' 14. Μρ. θ'50.

19) Λτ. ιθ'18. Δτ. λβ'35. 1Βσ. κδ'13.16. Σρ. ιθ'17. λη'12. Ῥμ. α' 18. ιγ'4. Ἐφ. δ'27. 1Θσ. β'16. Ἑβ. ι'30. 1Πτ. β'23. Μτ. ε'39.48.

20) Παρμ. κε'21.22. Μτ. ε'44.

γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφα-
21 λὴν αὐτοῦ. μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ
ἀγαθῷ τὸ κακόν.
ΙΓ΄ Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω.
οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι
2 ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. ὥστε ὁ ἀντι-
τασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέ-
στηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρῖμα λήψονται.
3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων,
ἀλλὰ τῶν κακῶν. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξου-
σίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς·
4 Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ
κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ·
Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν εἰς ὀργήν, ἔκδικος τῷ τὸ κα-
5 κὸν πράσσοντι. διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι οὐ μόνον διὰ
6 τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. διὰ τοῦτο γὰρ
καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν εἰς αὐτὸ
7 τοῦτο προσκαρτεροῦντες. ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφει-
λάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος,
τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν.
8 μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους.
9 ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκε· τὸ γὰρ
***οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπι-
θυμήσεις,*** καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τούτῳ τῷ
λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, ***ἀγαπήσεις τὸν πλη-***
10 ***σίον σου ὡς σεαυτόν.*** ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν
11 οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. Καὶ
τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου
ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ

21) 1Βσ. κδ΄17-20.
ΙΓ΄. 1–2) Πρμ. η΄14-16. Δν. β΄21. Ῥμ. ιγ΄4-6. Ττ. γ΄1. 1Πτ. β΄13. Ἰν. ιθ΄11.
3) 1Πτ. β΄14. γ΄13.
4) Ψ. πά6. Σφ. Σλ. ιβ΄12. 1Θσ. δ΄6.
5–6) 1.2. 1Πτ. β΄19.
7) Μτ. κβ΄21.
8–10) Μτ. ζ΄12. ιθ΄18.19. κβ΄39.40. 1Κρ. ιγ΄4. 2Ἰν. 6.
11–12) Ἐφ. ε΄8.11.14. ς΄11-12. 1Θσ. ε΄6-8. 2Κρ. ς΄7. 2Πτ. α΄19. 1Ἰν. β΄8. γ΄23. Λκ. κα΄28. Μτ. ι΄23.

ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγ- 12
γικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ ἐν-
δυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημό- 13
νως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις
καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν 14
Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ
ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ ΙΔ'
εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν 2
πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων τὸν μὴ 3
ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω, καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα
μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ 4
ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει
ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς
στῆσαι αὐτόν. ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς 5
δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληρο-
φορείσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν Κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ 6
μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν Κυρίῳ οὐ φρονεῖ. καὶ ὁ ἐσθίων
Κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων
Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. οὐδεὶς γὰρ 7
ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· ἐάν τε 8
γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν,
τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε
ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ Χρι- 9
στὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ
νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν 10
ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου;

13) Γλ. ε' 20.21. Ἐφ. ε' 12.18. Λκ. κα' 34.
14) η' 9.10. Γλ. γ' 27. ε' 16.24. Ἐφ. δ' 24. Κλ. γ' 12. 1Πτ. β' 11. 1Ἰν. β' 16.
ΙΔ'. *1) 4. ιε' 1.7. 1Κρ. η' 7.9. θ' 22.*
2) Γν. α' 29. θ' 3. Ῥμ. ιδ' 14. 1Κρ. ς' 13.
3) ιε' 7. 1Κρ. ι' 29. Κλ. β' 16.
4) 10. β' 1. ια' 23. Ἰκ. δ' 11.12.
5) Γλ. δ' 10. Κλ. β' 16.
6) Δτ. η' 10. 1Κρ. ι' 30.31. 1Τμ. δ' 3.4. Μτ. ιδ' 19.
7–8) ς' 10. 2Κρ. ε' 15. 1Θσ ε' 10.
9) ι' 12. Ἰν. ιβ' 24. Μτ. κη' 18. Πρ. β' 36.
10) 4. 1Κρ. δ' 5. 2Κρ. ε' 10. Μτ. ις' 27. κε' 31.32. Πρ. ι' 42.

πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ.
11 γέγραπται γάρ· ***ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει***
πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.
12 ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ
13 Θεῷ. Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρί-
νατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ
14 σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι
οὐδὲν κοινὸν δι' αὐτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν
15 εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. εἰ δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου
λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώ-
ματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε.
16 17 μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. οὐ γάρ ἐστιν
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιο-
18 σύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν
τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ Θεῷ καὶ
19 δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώ-
20 κωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. μὴ
ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα
μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσ-
21 κόμματος ἐσθίοντι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ
πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ
22 σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. σὺ πίστιν ἔχεις; κατὰ σεαυτὸν
ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν
23 ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγῃ, κατακέ-
κριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως,
ἁμαρτία ἐστίν.

11) Ἠσ. με'23. μθ'18. Φλ. β'10. 11. Ἑβ. ς'13.
12) (1Κρ. γ'8). Γλ. ς'5. Μτ. ιβ'36.
13) 20.21. θ'33. 1Κρ. η'9. ι'32. Ἀπ. β'14. Μτ. ιη'6-9.
14) 2.20. 1Κρ. ς'13. η'4.7. ι'25. 1Τμ. δ'4. Ττ. α'15. Πρ. ι'15. Μτ. ιε'11.
15) 1Κρ. η'10-13. ι'28-30.
16) β'23.24. Ττ. β'5.
17) ιε'13. 1Κρ. η'8. Γλ. ε'22. Φλ. δ'4. 1Θσ. α'6. Λκ. ιζ'20. Μτ. γ'2.
18) ιβ'11. ις'18. Πρ. κδ'16.
19) ιβ'18. ιε'2. 1Κρ. ιδ'4.17. 2Κρ. ι'8. ιγ'10. 1Θσ. ε'11. Πρ. θ'31.
20) 13.14.
21) 1Κρ. η'13.
22–23) 1Κρ. ι'27-29. Ττ. α'15. 1Ἰν. γ'21. Πρ. ι'20.

Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν 24
μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυ-
ψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, φανερω-
θέντος δὲ νῦν, διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιτα- 25
γὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα
τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, μόνῳ σοφῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ 26
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ΙΕ'
ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ἕκα- 2
στος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς
οἰκοδομήν· καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ 3
καθὼς γέγραπται, ***οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε***
ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμε- 4
τέραν διδασκαλίαν προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς
καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.
ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη 5
ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰη-
σοῦν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν 6
Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς 7
προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν Θεοῦ. Λέγω δὲ Χριστὸν 8
Ἰησοῦν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας
Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, τὰ 9
δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν Θεόν, καθὼς γέγρα-
πται· ***διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, Κύριε,***
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. καὶ πάλιν λέγει· ***εὐφράν-*** 10

24–26) α'2.5. β'16. ια'25.33-36. 1Κρ. β'7. Ἐφ. α'9. γ' 3-11. ς' 19. Κλ. α' 26. 1Τμ. α' 17. 2Τμ. α' 10. Ττ. α'2.3. Ἰδ. 24.25. Μτ. ς'13.

ΙΕ'. 1–2) ιδ' 1.19. 1Κρ. ϑ' 19. ι' 24.33. Γλ. ς'2.

3) Ψ. ξη'10. Ἐφ. ε'2. 1Θσ. β'4. Ἑβ. ιβ'2.3. Μτ. κ'28. Ἰν. ιγ'14.15.

4) δ'23.24. ε'3.4. 1Κρ. ι'11.

5–6) 13. ιβ'16. 2Κρ. α'3. ια'31. Ἐφ. α' 3. ε' 20. Κλ. α' 3. Ἰν. ιζ' 20-23. Πρ. δ'24.32.

7) ιδ'1.3 Ἐφ. α'12. Φλ. β'11.

8) γ'3. ϑ'4. ια'25-29.31. Μτ. ιε' 24. Πρ. γ'25.26.

9) Ψ. ιζ'50. Ῥμ. ια'30.

10–12) Δτ. λβ'43. Ψ. (ξς'5). ρις'1. Ἡσ. ια'10. Ἀπ. ε'5. κβ'16.

11 ***θητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.*** καὶ πάλιν· ***αἰνεῖτε***
τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν πάν-
12 ***τες οἱ λαοί.*** καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· ***ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ***
Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ᾽ αὐτῷ
13 ***ἔθνη ἐλπιοῦσιν.*** Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς
πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισ-
σεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου.
14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν,
ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι
πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν.
15 τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς
ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι
16 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ,
ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγια-
17 σμένη ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ἔχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ
18 Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν Θεόν· οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ὧν
οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι᾽ ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν
19 λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν
δυνάμει Πνεύματος Θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ
κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέ-
20 λιον τοῦ Χριστοῦ, οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζε-
σθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ᾽ ἀλλό-
21 τριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, ***οἷς***
οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκη-
κόασι συνήσουσι.
22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς
23 ὑμᾶς· νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τού-
τοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ

13) 5. ιδ΄17. 2Πτ. α΄11.
14) 1Κρ. α΄5. 1Θσ. ε΄11. 2Πτ. α΄ 12.13. 1Ἰν. β΄21.
15–16) 31. α΄5. ια΄13. ιβ΄1. 3.
17) Ἑβ β΄17. ε΄1.
18–19) α΄5. 1Κρ. β΄4. ιε΄10. 2Κρ. γ΄5. ιβ΄12. Πρ. β΄43. θ΄15. Μρ. ις΄17.
20) 1Κρ. γ΄10. 2Κρ. ι΄15.16.
21) Ἡσ. νβ΄15.
22) α΄13.
23–24) 28. α΄10-12. 1Κρ. ια΄34. ις΄6. 2Κρ. α΄16. Φλ. β΄23. Πρ. ιε΄3.

πολλῶν ἐτῶν, ὡς ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, 24
ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεά-
σασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν
ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. νυνὶ δὲ πορεύο- 25
μαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. εὐδόκησαν 26
γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσα-
σθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσα-
λήμ. εὐδόκησαν γὰρ καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἰσιν· εἰ 27
γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη,
ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.
τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν 28
καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν.
οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλο- 29
γίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι. Παρακαλῶ 30
δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Πνεύματος, συναγωνίσα-
σθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν,
ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ 31
ἵνα ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος
γένηται τοῖς ἁγίοις, ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ 32
θελήματος Θεοῦ καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. ὁ δὲ Θεὸς 33
τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖ- ιϚ'
σαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς, ἵνα αὐ- 2
τὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ πα-
ραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ γὰρ
αὕτη προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ.

Ἀσπάσασθε Πρίσκιλλαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς 3

25–26) ιβ'13. Πρ. ια' 29. ιθ'21 κ' 22.
27) ια'17. 1Κρ. θ'11. 2Κρ. θ'12. Γλ. ς'6. Φλ. β'25.30.
28) 24. 'Ιν. γ'33. 29) α'11.
30–31) 16.25.26. ιβ'1. 2Κρ. α' 11. Κλ. δ'3.12. 2Θσ. γ'1. Πρ. θ' 16. ιδ'2. κ'22.23. κα'11.
32) α'10 12. Πρ. κη'14.15.
33) ις'20. 1Κρ. ιδ'33. 2Κρ. ιγ' 11. Φλ. δ'9. 1Θσ. ε'23. 2Θσ. γ'16. 'Εβ. ιγ'20.
ιϚ'.1–2) ιβ'7.13. 3'Ιν. 6. Πρ. ιη'18.
3–4) 9.21. 2Κρ. η'23. Φλ. β'25. δ'3. Φλμ.24. Πρ. ιη'2.

4 μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν
ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχα-
ριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, καὶ
5 τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνε-
τον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας εἰς
6 Χριστόν. ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν
7 εἰς ἡμᾶς. ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς
συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν
ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνα-
8 σιν ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου
9 ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν
10 ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπάσασθε
Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ
11 τῶν Ἀριστοβούλου. ἀσπάσασθε Ἡρῳδίωνα τὸν συγγενῆ
μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας
12 ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς
κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν,
13 ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Ῥοῦφον
τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.
14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμᾶν, Πατρόβαν,
15 Ἑρμῆν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσασθε Φι-
λόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ,
16 καὶ Ὀλυμπᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. ἀσπά-
σασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς
αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς δι-
χοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν
ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνατε ἀπ᾽ αὐτῶν·
18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ

5) 1Κρ. ιϛ΄15.19. Κλ. δ΄15. Φλμ. 2.
6) 12. 1Κρ. ιϛ΄16. 1Θσ. ε΄12.
7) 11.21. Κλ. δ΄10. Φλμ. 23.
9) 3. *12) 6.*
13) 1Κρ. α΄2. ιε΄18. Φλμ. 11. (Μρ. ιε΄21.).
16) 1Κρ. ιϛ΄20. 2Κρ. ιγ΄12. 1Θσ. ε΄26. 1Πτ. ε΄13.14. 2Ἰν. 13.
17–18) Ἰζ. ιγ΄18. Ῥμ. ιδ΄13. 2Κρ. ια΄13-15. Γλ. ϛ΄11.12. Κλ. β΄4.8. Φλ. γ΄2.19. Ττ. γ΄10. 1Ἰν. δ΄1. Μτ. ζ΄15. ιη΄7.

δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρη-
στολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν
ἀκάκων· ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. 19
χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶ-
ναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ 20
Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πό-
δας ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ 21
Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.
ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν 22
ἐν Κυρίῳ. ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ τῆς 23
ἐκκλησίας ὅλης. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονό-
μος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάν- 24
των ὑμῶν· ἀμήν.

19) α'5.8. Φλ. α'4. Μτ. ι'16.
20) Γν. γ'15. 'Ρμ. ιε' 33. ις' 24. 1Κρ. ις'23. 2Κρ. ιγ'13. Γλ. ς'18. 'Εφ. ς'24. 'Εβ. ιγ'25. 'Απ. κβ'21.
21) 3.7.11. Πρ. ιγ'1. ις' 1. ιζ' 5-9. κ' 4.
22) 1Κρ. ις'21. Γλ. ς'11. Κλ. δ' 18. 2Θσ. γ'17.
23) 1Κρ. α'14. Πρ. ιθ' 22.29. κ'4.
24) 20. 2Θσ. γ'16.18.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

Α' Παῦλος, κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θε-
2 λήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις
τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ
3 τόπῳ αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ
χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ
6 πάσῃ γνώσει, καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβε-
7 βαιώθη ἐν ὑμῖν, ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ
χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυ-
8 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως
τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
9 σοῦ Χριστοῦ. πιστὸς ὁ Θεὸς δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινω-
νίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάν-
τες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι
11 ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ

Α'. 1–2) 9.30. ϛ'11. ι'32. ια'22. ιε'9. 2Κρ. α'1. Ῥμ. α'1.12. η'28. ι'12. ιϛ'13. Ἰν. ιζ'19. Πρ. ιη'17. κ'28.
3) Ῥμ. α'7. 2Τμ. α'2. Ττ. α'4.
4) Ῥμ. α'8. Φλ. α'3. Φλμ. 4.
5) 7. δ'8. η'1. ιβ'8. 2Κρ. η'7. ια'6. Ῥμ. ιε'14. Κλ. α'9.
6) β'1. 2Θσ. α'10. 2Τμ. α'8. Πρ. α'8. Ἰν. ε'38.
7) 5. 2Κρ. ιβ'13. Φλ. γ'20. 2Τμ. δ'8. Ττ. β'13. Ῥμ. η'23. Λκ. ιβ'36.
8) 2Κρ. α'13.21. Ἐφ. α'4. Φλ. α'6. 10.11. Κλ. α'22. 1Θσ. γ'13. ε'23. 1Πτ. ε'10. Μτ. ι'22.23.
9) 2. ι'13. 1Θσ. ε'24. 2Θσ. γ 3. Ῥμ. γ'3. ε'2. η'17. ια'29.
10) 2Κρ. ι'1. ιγ'11. Ῥμ. ιβ'1.16. ιε'5.30.
11) γ'3. ια'18.

μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης ὅτι ἔριδες
ἐν ὑμῖν εἰσι. λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· 12
ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος 13
ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν; ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβα-
πτίσθητε; εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβά- 14
πτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον, ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι 15
εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα. ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στε- 16
φανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.
οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγε- 17
λίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυ-
ρὸς τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν 18
ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί, τοῖς δὲ σῳζομένοις ἡμῖν δύ-
ναμις Θεοῦ ἐστι. γέγραπται γάρ· **ἀπολῶ τὴν σοφίαν** 19
τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.
ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶ- 20
νος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ
κόσμου τούτου; ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ 21
ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ
Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πι-
στεύοντας. ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι καὶ 22
Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χρι- 23
στὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι
δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ 24
Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν· ὅτι 25

12) γ'4. 22. δ'6. ϑ'5. ιε'5. ις'12. 2Κϱ. ι'7. Πϱ. ιη'24 27. Ἰν. α'43.

13) 15. ι'2. Ῥμ. ς'3. Πϱ. β'38. η' 16. Μτ. κη'19.

14–15) 13. Ῥμ. ις' 23. Ἰν. δ' 2. Πϱ. ι'48. ιη'8.

16) ις'15.17. Πϱ. ις'15.33.

17) β'1-5. 2Πτ. α'16. Μϱ. ις'15. Πϱ. κς'16-18.

18) 21-24. β'14. 2Κϱ. β'15. δ'3. 2Θα. β' 10. Ῥμ. α'16. Πϱ. κς'24.

19) Ἡσ. κϑ'14. Ἀβδ. 8. Ἰβ. ε'12. 1Κϱ γ'18.19.

20) Ἡσ. ιϑ'11.12. λγ'18. μδ'25. 1Κϱ. β' 6. ιε' 55. Γλ. α' 4. Ῥμ. α' 22. ιβ'2.

21) Ῥμ. α'19.20. Πϱ. ιζ'24-28. Μτ. ια'25.

22–24) 18.30 β'2.5. Ῥμ. ϑ'32.33. Γλ. γ' 1.13. ε'11. Κλ. β' 3. Μτ. ιβ' 38. Ἰν. δ'48. Πϱ. ιζ'32.

25) 2Κϱ. ιβ'10. ιγ'4.

τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί,
καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων
26 ἐστί. Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ
πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ
27 εὐγενεῖς, ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς
ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κό-
28 σμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, καὶ
τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο
29 ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, ὅπως
30 μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ἐξ αὐτοῦ
δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σο-
φία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύ-
31 τρωσις, ἵνα, καθὼς γέγραπται, ***ὁ καυχώμενος ἐν Κυ-
ρίῳ καυχάσθω.***

Β' Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ'
ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρ-
2 τύριον τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν
3 εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. καὶ
ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγε-
4 νόμην πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά
μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν
5 ἀποδείξει Πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν
μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ
τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος
7 τούτου τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν
Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν

26-27) 20. β'6.8. ζ'20. 2Κρ. α' 12. Ἰκ. β' 1-5. Μτ. ε' 3. 4. ια' 25. Ἰν. ζ'48. ϑ'39.
28-29) ς'4. Ῥμ. γ'27. Ἐφ. β'9.
30) 2.24. β' 7. ς' 11. 2Κρ. ε'21. Ῥμ. γ'24. ς'19.22. η'1-11.
31) Ἰρ. ϑ'23. 2Κρ. ι' 17.
Β'. 1) 4.13. α'6.17.
2) α'18.23. Γλ. ς'14.
3) 2Κρ. ι' 1.10. Γλ. δ' 13. Πρ. ιη'6-10.
4-5) 1. α' 17. 22-28. 2Κρ. δ' 7. ια'6. Ῥμ. ιε'18 1Θσ. α'5.
6) 8.12. α' 20. 25-28. γ'18.19 ιε'24. Ἐφ. δ'13. Κλ. α' 28. Φλ. γ' 15. Ἰν. ιβ'31.
7) 9.10. Ῥμ. ιδ'24: ις' 25. Ἐφ. γ' 3.

ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν 8
ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν,
οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· ἀλλὰ καθὼς 9
γέγραπται, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤ-
κουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ
ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἡμῖν 10
δὲ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ
Πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. τίς γὰρ 11
οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα
τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐ-
δεὶς οἶδεν εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ 12
πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ
τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα
ἡμῖν. ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης 13
σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος Ἁγίου,
πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. ψυχικὸς δὲ 14
ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ·
μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι
πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει 15
μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. ***τίς γὰρ*** 16
ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ
νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

Καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην ὑμῖν λαλῆσαι ὡς Γ'
πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χρι-
στῷ. γάλα ὑμᾶς ἐπότισα καὶ οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ 2
ἠδύνασθε. ἀλλ' οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε· ἔτι γὰρ σαρκικοί

8) 6 Ἰκ. β' 1. Πρ. γ' 17. ζ' 2 Λκ. κγ' 34.

9) (Ἡσ. νβ' 15. ξδ' 4. ξε' 17.—Ἐφ. ε' 14. Ἰδ. 9. 14). Ῥμ. η' 28.

10) 6. 7. Ἐφ. α' 17. γ' 5. 1Ἰν. β' 27. Μτ. ιγ' 11. ις' 17.

11) Πρμ. κ' 27. Ἱρ. ιζ' 9. Ἰδθ. η' 14. Ἰν. α' 18. Μτ. ια' 27.

12) 16. 2Κρ. δ' 5. 6. Ῥμ. η' 15. 17. Ἐφ. β' 2. Ἰν. ιε' 26. ις' 13. 14.

13) 1. 4 Ἰν. ς' 45. (Γν. μ' 8 16. 22. μα' 12. 15 Δν. β' 16. 25. 36. ε' 12).

14) α' 18. 23. γ' 1. Ἰκ. γ' 15. Ἰδ. 19. Ρμ. η' 7. Ἰν. η' 47. ι' 20. ιδ' 17.

15) 1Θσ. ε' 21. 1Ἰν. β' 20. δ' 1.

16) Ἡσ. μ' 13. Ῥμ. ια' 34. 1Κρ. β' 12. ζ' 40. 1Ἰν. ε' 20.

Γ'. 1–2) β' 14. 15. Ῥμ. ς' 19. ζ' 14. Ἐφ. δ' 14. Ἑβ. ε' 11-ς' 1. 1Πτ. β' 2. Ἰν. ις' 12.

3 ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστα-
σίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περι-
4 πατεῖτε; ὅταν γὰρ λέγῃ τις, ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου,
5 ἕτερος δὲ ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε; Τίς οὖν
ἐστι Παῦλος, τίς δε Ἀπολλὼς ἀλλ᾽ ἢ διάκονοι δι᾽
ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν;
6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ᾽ ὁ Θεὸς ηὔξα-
7 νεν· ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι οὔτε ὁ ποτίζων,
8 ἀλλ᾽ ὁ αὐξάνων Θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων
ἕν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ
9 τὸν ἴδιον κόπον. Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώρ-
10 γιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ
τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέ-
θεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς
11 ἐποικοδομεῖ· θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖ-
12 ναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. εἰ
δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον χρυσόν, ἄρ-
13 γυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἑκάστου
τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι
ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν
14 ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει. εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ
15 ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν λήψεται· εἴ τινος τὸ ἔργον κατα-
καήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως
16 δὲ ὡς διὰ πυρός. Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε καὶ
17 τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ
Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ

3-4) α′11 12. 2Κρ. ιβ′20 Ῥμ. η′ 4. Γλ. ε′19.20. Ἰκ. γ′16.
5) δ′1. ζ′17. 2Κρ. δ′5. Ῥμ. ιβ′3.
6-7) 10. δ′15. θ′7. ιε′10. Μτ. ιε′13. κα′33 Ηρ. ιζ′14. ιη′1-ιθ′1.
8) γ′14.15. δ′15. Ῥμ. β′6.
9) 16. 2Κρ. ς′1. Ἐφ. β′ 21. Ἐφ. γ′3.6. 1Πτ. β′5. Μτ. κα′28 33.
10) Ῥμ. ιε′15.20. 2Πτ. γ′15. Ἀπ. κα′ 14.
11) Ἐφ β′20. 2Τι. β′19. 1Πι. β′4-6. Μτ. ιϛ′18. κα′42.
12-13) Μλ. δ′1. Δν ζ′9.10. 1Κρ. δ′5. 2Θσ. α′7.8. Ἑβ. ι′25. 2Πτ. α′ 19. γ′10
14-15) 8. β′1-8. Ἰδ. 23. (Ἀμ. δ′ 11. Ζχ. γ′2).
16-17) 9. ϛ′19. η′11. 2Κρ. ς′16. Πρ. ιγ′8-11.

Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. Μηδεὶς ἑαυτὸν 18
ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ
αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. ἡ 19
γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι.
γέγραπται γάρ· ***ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πα-***
νουργίᾳ αὐτῶν· καὶ πάλιν· ***Κύριος γινώσκει τοὺς δια-*** 20
λογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. ὥστε μηδεὶς 21
καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, εἴτε 22
Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς εἴτε κόσμος εἴτε
ζωὴ εἴτε θάνατος εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα
ὑμῶν ἐστιν, ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ Θεοῦ. 23

Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χρι- **Δ'**
στοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. ὃ δὲ λοιπὸν 2
ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. ἐμοὶ 3
δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ
ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· οὐδὲν 4
γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι·
ὁ δὲ ἀνακρίνων με Κύριός ἐστιν. ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι 5
κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ
τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν,
καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ 6
Ἀπολλὼ δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ
γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦ-
σθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις 7
ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λα-
βών; ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς 8
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα

18–20) *Πρμ. γ' 7. Ἰβ. ε' 12. 13. Ψ. ϟγ' 11. 1Κρ. α' 17 - β' 8. 14. η' 2. Ῥμ. ιβ' 16. Γλ. ϛ' 3. Ἀπ. γ' 17. 18.*

21–23) *4. 5. α' 12. 31. δ' 6. ια' 3. ιε' 28. Ῥμ. η' 38. 39. ιδ' 8. Φλ. α' 21. Ἰν. ιδ' 28.*

Δ'. 1–2) *γ' 5-9. θ' 17. Ττ. α' 7. 1Πτ. δ' 10. Μτ. ιγ' 11. κε' 14-23. Λκ. ιβ' 42.*

3–4) *Ἰβ. κζ' 6. 1Κρ. α' 8. ε' 5. 2Κρ. α' 12. 1Ἰν. γ' 20. 21. Ἰν. ε' 31. Πρ. κγ' 1.*

5) *γ' 13. Ῥμ. β' 16. 29. Μτ. ιϛ' 28.*

6) *γ' 4 - δ' 5. Ῥμ. ιβ' 3.*

7) *ιβ' 6. Ῥμ. ιβ' 6.*

8) *α' 5. Ἀπ. γ' 17.*

9 **καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.** δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ Θεὸς
ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανα-
τίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις
10 καὶ ἀνθρώποις. ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ
φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί·
11 ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ
πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνητεύομεν καὶ κολα-
12 φιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι
ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκό-
13 μενοι ἀνεχόμεθα, βλασφημούμενοι παρακαλοῦμεν· ὡς
περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περί-
14 ψημα ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα,
15 ἀλλ᾿ ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ. ἐὰν γὰρ μυρίους
παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ᾿ οὐ πολλοὺς πατέ-
ρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ
16 ὑμᾶς ἐγέννησα. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γί-
17 νεσθε. Διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστι τέ-
κνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀνα-
μνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ
18 ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου
19 πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· ἐλεύσομαι δὲ ταχέως
πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν
20 λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν· οὐ γὰρ
21 ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ᾿ ἐν δυνάμει. τί θέ-
λετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί
τε πρᾳότητος;

9) ιε΄30.31. 2Κρ. δ΄11. ια΄23-25. Ῥμ. η΄36. Ἑβ. ι΄33. Μρ. θ΄35.
10) α΄18.19. β΄3. γ΄18. 2Κρ. ια΄19.21.22. ιγ΄4.9.
11-12) θ΄4-6. 2Κρ. δ΄8-10. ια΄20-28. 1Θσ. β΄9. 2Θσ. γ΄8. Ῥμ. ιβ΄14. Πρ. κ΄34. Μτ. ε΄44.
13) Θρ. γ΄45. Τβ. ε΄19.
14) ς΄5. ιε΄34. 1Θσ. β΄11.
15) γ΄6-15. Γλ. γ΄24.25. δ΄19. Φλμ. 10. 1Πτ. α΄23. Πρ. ιη΄7-11.
16) ια΄1. Γλ. δ΄12. Φλ. γ΄17. 1Θσ. α΄6. β΄14 2Θσ. γ΄9.
17) ιδ΄33. ις΄10. Πρ. ις΄1. ιθ΄22. Φλ. β΄19-23. 1Θσ. γ΄2. 1Τμ. α΄2.
18) 2Κρ. α΄15. β΄3.
19) ις΄5. Φλ. β΄24. Πρ. ιη΄21.
20) β΄4. 5. 2Κρ. ι΄4-6. 1Θσ. α΄5. Ῥμ. ιδ΄17.
21) 2Κρ. ι΄2.9-11. ιγ΄10. Λκ. θ΄55.

Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορ- **Ε'**
νεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται, ὥστε γυ-
ναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι 2
ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέ-
σου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας! ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς 3
ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα
ὡς παρὼν τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον, ἐν τῷ ὀνό- 4
ματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συναχθέντων
ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον 5
τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα
σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Οὐ καλὸν τὸ 6
καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
φύραμα ζυμοῖ; ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, 7
ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ
πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός· ὥστε ἑορτά- 8
ζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ
πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.
Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι 9
πόρνοις, καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τού- 10
του ἢ τοῖς πλεονέκταις ἢ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις·
ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν· νῦν δὲ 11
ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνο-
μαζόμενος ᾖ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ
λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνε-
σθίειν. τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς 12

Ε'. 1) *Λτ. ιη'8. Δτ. κβ'30. κζ'20. 1Κρ. ς'15. 18. 2Κρ. β'5. ζ'12. ιβ' 21. Ἐφ. ε'3. (Μρ. ς'18).*

2) *6. δ'6-8. 18. Κλ. β'14. 2Θσ. β'7.*

3-5) *ια'32. 2Κρ. β'7. Κλ. β'5. 1Τμ. α'20. 1Πτ. δ'6. Μτ. ις'19. ιη'15-20.*

6) *2. ιε'33. 2Γλ. ε'9. 2Τμ. β'17. Ἰκ. δ'16. Μτ. ιγ'33.*

7-8) *Ἐξ. ιβ'15-21. ιγ'7. Ῥμ. γ' 25. ς'3-6. ιβ'2. Ἰν. α'29. ιθ'36. Μτ. ις'6.12.*

9-10) *11.12. ι'27.28. 2Κρ. ς'17.*

11) *ς'9.10. ι'14.20. 21. 2Κρ. ς' 14-16. Ῥμ. ις'17. Ἐφ. ε'3. 2Θσ. γ' 6.14.15. 2Ἰν. 10. Μτ. ιη'17.*

12) *Κλ. δ'5. 1Θσ. δ'12. Μρ. δ'11.*

13 ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει. ***καὶ
ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.***
Ϛ' Τολμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρί-
2 νεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; οὐκ
οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ ἐν
ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλα-
3 χίστων; οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε
4 βιωτικά; βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς
ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τούτους καθίζετε.
5 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν σοφὸς
οὐδὲ εἷς ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελ-
6 φοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ
7 τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ὑμῖν
ἐστιν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλ-
8 λον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ
ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ταῦτα ἀδελφούς;
9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονο-
μήσουσι; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολά-
τραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται
10 οὔτε πλεονέκται οὔτε κλέπται οὔτε μέθυσοι, οὐ λοί-
δοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομή-
11 σουσι. καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ
ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυ-
ρίου Ἰησοῦ καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα
μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.
13 τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ
δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα

13) *Δτ. ιγ'5. ιζ'7. κα'21. κβ'21. 22.24.*
Ϛ'. 2) *Δν. ζ'22. Σφ. Σλ. γ'1-8. Ἀπ. γ'21. κ'4. Μτ. ιθ'28.*
3) *2Πτ. β'4. Ἰδ. 6.* 4) *α'28.*
5) *Γν. ις'5. 1Κρ. δ'14.*
7-8) *Ῥμ. ια'12. Μτ. ε'39-42.*
9-10) *ε'11. ιε'33. Ῥμ. α'27. Γλ. ε'19-21. ς'7. Ἐφ. ε'5. 1Θσ. δ'6.*
11) *α' 30. Ῥμ. ς' 17.18. Ἐφ. β' 2. ε'26. Ττ. γ'3-7. Πρ. κβ'16.*
12) *ι'23. Γλ. ε'13. 1Πτ. β'16.*
13) *15.19. 1Θσ. δ'3-5. Ῥμ. ς'13. 19. ιδ'17. Μτ. ιε'11. κβ'30.*

οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώ-
ματι· ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρε καὶ ἡμᾶς ἐξε- 14
γερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώ- 15
ματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ
Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. ἢ οὐκ 16
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν;
ἔσονται γάρ, φησίν, **οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·** ὁ δὲ κολ- 17
λώμενος τῷ Κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστι. φεύγετε τὴν πορ- 18
νείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς
τοῦ σώματός ἐστιν, ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα
ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ 19
ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ,
καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξά- 20
σατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύ-
ματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ.

Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς **Ζ'**
μὴ ἅπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ 2
γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. τῇ 3
γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω,
ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώ- 4
ματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ
ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.
μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου 5
πρὸς καιρόν, ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ
καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς
ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. τοῦτο δὲ λέγω 6
κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. θέλω γὰρ πάντας 7
ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον
χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως.

14) Ῥμ. ς'4. η'11.
15) ιβ'12.27. Ἐφ. ε'30. Ῥμ. ιβ'5.
16–17) Γν. β'24. 2Κρ. γ'17. Ἐφ. δ'4. ε'31. Ἰν. ιζ'21-23.
18) ι'8. Πρ. ιε'20.
19) 13. γ'16. Ῥμ. ιδ'7-9.
20) ζ'23. ι'31. Φλ. α'20. 1Πτ. α' 18.19. 2Πτ. β'1. Πρ. κ'28.
Ζ'. 1–2) 8.9.26. Μτ. ιθ'10.11.
3) (1Πτ. γ'7).
5) Ἐξ. ιθ'15. Ἰωλ. β'16.
7) ιβ'11. Μτ. ιθ'12.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς
9 ἐστιν ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ. εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται,
γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γάρ ἐστι γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.
10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ὁ Κύ-
11 ριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι· ἐὰν δὲ καὶ
χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ
12 ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω,
οὐχ ὁ Κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον,
καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐ-
13 τήν· καὶ γυνὴ εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς συν-
14 ευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω αὐτόν. ἡγίασται
γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ
γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν
15 ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. εἰ δὲ ὁ ἄπιστος
χωρίζεται, χωριζέσθω. οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ
ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς
16 ὁ Θεός. τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί
17 οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς
ἐμέρισεν ὁ Θεός, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος, οὕτω
περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις δια-
18 τάσσομαι. περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω.
19 ἐν ἀκροβυστίᾳ τις ἐκλήθη; μὴ περιτεμνέσθω. ἡ περι-
τομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ
20 τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη,
21 ἐν ταύτῃ μενέτω. δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω·
ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆ-
22 σαι. ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος
Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός
23 ἐστι Χριστοῦ. τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι

8–9) 1.2.40. 1Τμ.ε'14. Μτ.ε'28.
10–11) 12.25.40. Μτ.ε'32. ιθ'6.9.
12) 25.40.
14) Ῥμ. ια'16.
15) Ῥμ. ιβ'18. ιδ'19.
16) 1Πτ. γ'1.
17) 20.24. γ'5. δ'17. Ῥμ. ιβ'3.
18–19) 1Μκ. α'15. Γλ. ε'2.6. ς' 15. Ῥμ. β'25.
20) 17.24.
21) ιβ' 13. Γλ. γ' 28. Ἐφ. ς' 8.
22) Ἐφ. ς'6. Κλ. δ'1. Φλμ. 16. Ῥμ. ς'16-22. Ἰν. η'36.
23) ς'20. Γλ. ε'1.

ἀνθρώπων. ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ 24
μενέτω παρὰ τῷ Θεῷ.
Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω, 25
γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς
εἶναι. νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνε- 26
στῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.
δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναι- 27
κός; μὴ ζήτει γυναῖκα· ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς, οὐχ ἥμαρτες· 28
καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε· θλῖψιν δὲ τῇ
σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.
τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ 29
λοιπόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχον-
τες ὦσι, καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ 30
χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ
κατέχοντες, καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ ὡς μὴ 31
καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου
τούτου. θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος με- 32
ριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ Κυρίῳ· ὁ δὲ γα- 33
μήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί.
μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγαμος μερι- 34
μνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι·
ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ
ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω, 35
οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον
καὶ εὐπάρεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως. Εἰ δέ τις 36
ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ
ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω·
οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. ὃς δὲ ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν 37
τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ

24) 17.20.
25) 10.12.40. 1Τμ. α'12.13.
26) 1.8.28. Λκ. κα'23.
28) 26.36.
29–31) Ἰβ. θ'25.26. ιδ'1.2. 1Κρ. ι'11. 1Ἰν. β'15-17. Ῥμ. η'20.21. ιγ'11. Λκ. ιδ'26. Μτ. ε'18. ι'23.
32–34) 2Κρ. ζ'1. Ἐφ. ε'25-29. 1Τμ. ε'5. Λκ. ιδ'18-20.
35) ιδ'40.
36) Σρ. μβ'9-11.
37) ιε'58. Κλ. α'23.

ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ.
38 ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων
39 κρεῖσσον ποιεῖ. Γυνὴ δέδεται νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον
ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευ-
40 θέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ. μα-
καριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν
γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ Πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.
Η' Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶ-
2 σιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἰ
δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς
3 δεῖ γνῶναι· εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται
4 ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων
οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς
5 Θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι
θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς, ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ
6 πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατήρ,
ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς Κύριος
Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.
7 Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει
τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ
8 συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. βρῶμα δὲ
ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν πε-
9 ρισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. βλέ-
πετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται
10 τοῖς ἀσθενοῦσιν. ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε, τὸν ἔχοντα γνῶ-
σιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ

39) Ῥμ. ζ'2. Ἰν. ια'13.14.
40) 8.25-28. β'16.
Η'. 1) 4.7.10. ι'14.19-28. ιγ'4 ιδ'4.17. Πρ. θ'31. ιε'20.29.
2) γ'18. Γλ. ς'3. 1Τμ. ς'4.
3) Ψ.α'6. 1Κρ. β'9. ιγ'2.12. Γλ. δ'9. 2Τμ. β'19. Μτ. ζ'23.
4) 1. ι'19.20. 1Τμ. β'5. Μρ. ιβ' 29. Μτ. κβ'37.
5) Δτ. ι' 17. 1Πρ. ις' 25.26. Ψ. ρλε'2.3. Ἰν. ι'34.
6) Μλ. β'10. 1Κρ. ιβ'5.6. Ῥμ. η' 15. ια'36. Ἰν. α'3.10. Πρ. β'36.
7) ι'27.28. Ῥμ. ιδ'14.23.
8) Ῥμ. ιδ'17.
9) Ῥμ. ιδ'13. Γλ. ε'13.
10) ι'14-22.

ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
ἐσθίειν; καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ 11
γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. οὕτω δὲ ἁμαρτάνον- 12
τες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδη-
σιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. διόπερ εἰ 13
βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα
εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.
Οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐχὶ Ἰη- Θ'
σοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον
μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστο- 2
λος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀπο-
στολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ. ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ 3
ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστί. Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φα- 4
γεῖν καὶ πιεῖν; μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυ- 5
ναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ
ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου καὶ Κηφᾶς; ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρ- 6
νάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; τίς 7
στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπε-
λῶνα καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποι-
μαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ
ἐσθίει; Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; ἢ οὐχὶ καὶ ὁ 8
νόμος ταῦτα λέγει; ἐν γὰρ τῷ Μωσέως νόμῳ γέγραπται· 9
οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ
Θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, 10
ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν
τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν 11
τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρ-
κικὰ θερίσομεν; εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχου- 12

11–13) Ῥμ. ιδ' 15.20.21.
Θ'. 1) 19. δ' 9. 15. ιε' 8 9. Πρ. ϑ' 3-6.
2) 2Κρ. γ' 2.3. ιβ' 12. Ῥμ. δ' 11.
4) 14.
5) Μτ. η' 14. ιβ' 46. Ἰν. α' 43. ζ' 3. Πρ. α' 14.
6) 12. δ' 12. Πρ. ια' 25.26. ιη' 3.
7) γ' 6. 2Τμ. β' 3-6. Μτ. ϑ' 36.37. Λκ. γ' 14.
8) 13. Ῥμ. γ' 5.
9) Δτ. κε' 4. 1Τμ. ε' 18. Μτ. ϛ' 26.28. ι' 29-31.
10) 7. ι' 11. Ῥμ. ιε' 4.
11) Ῥμ. ιε' 27.
12) 6.18. ιγ' 7. 2Κρ. ια' 7-12. ιβ' 13.

σιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ
ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπήν τινα δῶ-
13 μεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ
ἱερὰ ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσια-
στηρίῳ προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζον-
14 ται; οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον
15 καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. ἐγὼ δὲ οὐδενὶ
ἐχρησάμην τούτων. Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτω γέ-
νηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ
16 καύχημά μου ἵνα τις κενώσῃ. ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι,
οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ
17 δέ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι· εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο
πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευ-
18 μαι. τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος
ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ
μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδού-
20 λωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς
Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς
ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω·
21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος Θεῷ, ἀλλ' ἔν-
22 νομος Χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους· ἐγενόμην τοῖς
ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς
23 πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. Τοῦτο
δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γέ-
24 νωμαι. οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες
μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτω τρέ-
25 χετε, ἵνα καταλάβητε. πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα

13) Ἀρ. ιη' 8-31. Δτ. ιη' 1-3.
14) 4. Λκ. ι' 7.8. Μτ. ι' 10.
15) 12. 2Κρ. θ' 3. ια' 9.10. Πρ. κ' 33.
16) Ἱρ. κ' 9. Ῥμ. α' 14. 1Πτ. ε' 2. Πρ. δ' 20.
17) δ' 1. Ἐφ. γ' 2. Λκ. ιζ' 10.
18) 12.15.— Νεμ. ε' 14.15.
19) 1. ι' 33. Μτ. κ' 26.27.
20) Πρ. ις' 3. ιη' 18. κα' 20-26.
21) Ῥμ. β' 12. Γλ. β' 3.12. Πρ. ιδ' 15 κτλ. ιζ' 22 κτλ.
22) 2Κρ. ια' 29. Ῥμ. ια' 14. ιε' 1.
23) Φλ. γ' 7-11.
24) Φλ. γ' 12-14. 2Τμ. δ' 7.8. Ῥμ. θ' 16
25) 1Τμ. ς' 12. 2Τμ. β' 5. Ἰκ. α' 12. 1Πτ. ε' 4. Ἀπ. β' 10.

ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον
λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, 26
ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων,
ἀλλ' ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως 27
ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες Ι'
ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς
θαλάσσης διῆλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβα- 2
πτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πάντες 3
τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον, καὶ πάντες τὸ 4
αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευμα-
τικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.
ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ Θεός· 5
κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν 6
ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν,
καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. μηδὲ εἰδωλολάτραι γί- 7
νεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὡς γέγραπται· ***ἐκάθισεν ὁ***
λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. μηδὲ 8
πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπε-
σον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. μηδὲ ἐκπειρά- 9
ζωμεν τὸν Χριστόν, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐπείρασαν
καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο. μηδὲ γογγύζετε, καθὼς 10
καί τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλο-
θρευτοῦ. ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις, 11
ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν
αἰώνων κατήντησεν. Ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ 12

26-27) 24. ιδ'9. 'Ρμ. ς'13. η'13. ιγ' 14.
Ι'. 1-4) 'Εξ. ιγ'21. 22. ιδ'16-22. ις'4.14.15.35. ιζ'1-6. 'Αρ. θ'18-23. κ'1-11. Ψ. οζ'3.12-25. ρδ'39-41. Σφ. Σλ. ι'15-18. 'Ιν. ς'31. 'Ρμ. α' 13. δ'11.
5) 'Αρ. ιδ'16. 23. 30. κς'64. 65. 'Εβ. γ'17. 'Ιδ. 5
6) 11. 'Ρμ. ε'14.—'Αρ. ια'4.34.
7) 14.20.21.—'Εξ. λβ'6.
8) ς'18.—'Αρ. κε'1-9.
9) 'Αρ. κα'4-6. Μτ. δ'7.
10) 'Αρ. ιδ' 2-37. ις'41-49. 'Εβ. ια' 28.—'Εξ. ιβ' 23. 2Βσ. κδ' 16. 4Βσ. ιθ' 35. Σφ. Σλ. ιη'25.
11) 6. ζ'29-31. θ'10. 'Εβ. θ'26.
12) 'Ρμ. ια'20.21. Γλ. ς'1.

13 πέσῃ. πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος·
πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ
ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν
ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν.
14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολα-
15 16 τρίας. ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. τὸ
ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ
αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ
17 κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; ὅτι εἷς ἄρτος,
ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρ-
18 του μετέχομεν. βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ
οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου
19 εἰσί; τί οὖν φημί; ὅτι εἴδωλόν τί ἐστιν; ἢ ὅτι εἰδωλό-
20 θυτόν τί ἐστιν; ἀλλ' ὅτι ἃ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις
θύει καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαι-
21 μονίων γίνεσθαι. οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν
καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου
22 μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν
23 τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν; Πάντα μοι
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν,
24 ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω,
25 ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος. Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πω-
λούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνεί-
26 δησιν· ***τοῦ** γὰρ **Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.***
27 εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύε-
σθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνα-

[13]) *Ψ. λγ' 18-20. 1Κρ. α' 9. Ἑβ. ιβ' 4.5. 2Πτ. β' 9. Μτ. ϛ' 13.*
[14]) *7.20.21. 1Ἰν. ε' 21.*
[15]) *ια' 13.*
[16]) *ια' 24.25. Ἰν. ϛ' 50-56. Πρ. β' 42.*
[17]) *ιβ' 27. Ρμ. ιβ' 5.*
[18]) *Λτ. ζ' 5.6. Λτ. κζ' 7. 3Βσ. η' 64.65. Ρμ. β' 28. θ' 3.*
[19]) *η' 4.*
[20]) *Λτ. ιζ' 7. Δτ. λβ' 17. Ψ. ρε' 37. Βρ. δ' 7.*
[21]) *Μλ. α' 7.12. 2Κρ. ϛ' 15.16.*
[22]) *Δτ. λβ' 21. Ἰβ. λζ' 22.23.*
[23]) *ϛ' 12. η' 1. Ρμ. ιδ' 19.*
[24]) *33. ιγ' 5. Φλ. β' 4.21.*
[25]) *27.*
[26]) *Δτ. ι' 14. Ψ. κγ' 1. μθ' 12 1Τι δ' 4. Ρμ. ιδ' 14.*
[27]) *25.26. ι' 10-12. Λκ. ι' 8.*

κρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, 28
τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μη-
νύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν· ***τοῦ*** γὰρ ***Κυρίου ἡ γῆ καὶ***
τὸ πλήρωμα αὐτῆς. συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυ- 29
τοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου
κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ χάριτι με- 30
τέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε 31
οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν
Θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ 32
Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, καθὼς κἀγὼ πάντα 33
πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ
τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι. Μιμηταί μου γίνεσθε, ΙΑ'
καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε 2
καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε.
θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ 3
Χριστός ἐστι, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ
Χριστοῦ ὁ Θεός. πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφη- 4
τεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐ-
τοῦ. πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα 5
ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν
ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. εἰ γὰρ οὐ 6
κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυ-
ναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. ἀνὴρ 7
μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰ-
κὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν.
οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 8
καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ 9

28–30) *26 32. η'7. 9. Ρμ. ιδ'3-6. 13-16.*
31) *ς'20. Κλ. γ'17.*
32) *29. Πρ. κδ'16.*
33) *24. θ'19-23. 2Κρ. ιβ'14. Ρμ. ιε'1. 2.*
ΙΑ'. 1) *δ'16. Ρμ. ιε'3.*
2) *17. 22. 23. ιε'2. 2Θσ. β'15. γ'6.*
3) *Γν. γ'16. 1Κρ. γ'23. ι'1. ιδ' 34. ιε'28. Εφ. α'22. δ'15. ε'22-24. Κλ. α'18. β'1. Ιν. ιδ'28.*
4) *7. 14. ιδ'1 κτλ.*
5–6) *13 15. ιδ'35.*
7) *Γν. α'26. θ'6.*
8–9) *Γν. β'18. 21-23. 1Κρ. ια'3. 1Τμ. β'13.*

10 διὰ τὸν ἄνδρα. διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν
11 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. πλὴν οὔτε ἀνὴρ
χωρὶς γυναικὸς οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν Κυρίῳ·
12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ
13 τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς
κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ
14 προσεύχεσθαι; ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς ὅτι
15 ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι, γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ,
δόξα αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται
16 αὐτῇ. Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην
συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.
17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ
18 κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε. πρῶτον μὲν
γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα
19 ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω· δεῖ γὰρ καὶ
αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γέ-
20 νωνται ἐν ὑμῖν. συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
21 οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· ἕκαστος γὰρ τὸ
ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν
22 πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ
ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρο-
νεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἴπω;
23 ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. ἐγὼ γὰρ παρέ-
λαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ
Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρ-
24 τον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε· λάβετε φάγετε·
τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο
25 ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ πο-

10) Ψ. ρλζ'1. Τβ. ιβ'12.13. Ἀπ. α'20. β'1-γ'14. Μτ. ιη'10.
11) Ἐφ. ε'25-33.
12) 8. η'6. Μτ. ια'11.
13) ι'15.
14-15) 4-7. (2Βσ. ιδ'26).
16) δ'17. ιδ'33.38. (1Τμ. ς'3.4).
17) 2.22.
18) α'10-12. γ'3.
19) 1Ἰν. β'19. Μτ. ιη'7.
20) Ἰδ. 12.
21) 33. Πρ. β'44.45. δ'32-35. ς'1.
22) 17.34. Ἰκ. β'5.6.
23-25) ιε'3. Μτ. κς'26-28. Λκ. κβ'17-20.

τήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ
καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε,
ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὁσάκις γὰρ 26
ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο
πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ
ἂν ἔλθῃ. ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνῃ 27
τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώ-
ματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρω- 28
πος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ
ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως 29
κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ
Κυρίου. διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρω- 30
στοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, 31
οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ Κυρίου παι- 32
δευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. Ὥστε, 33
ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέ-
χεσθε· εἰ δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρῖμα 34
συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ΙΒ'
ἀγνοεῖν. οἴδατε ὅτι, ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ 2
ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. διὸ γνωρίζω ὑμῖν 3
ὅτι οὐδεὶς ἐν Πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει ἀνάθεμα
Ἰησοῦν, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν
εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων 4
εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσι, 5
καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, 6
ὁ δὲ αὐτός ἐστι Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.
Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς 7

[26]) *Μτ. κς' 29. Λκ. κβ' 16. Πρ. α' 11.*
[27]) *ι' 16.21. Ἑβ. ς' 6. ι' 29.*
[28]) *2Κρ. ιγ' 5.*
[29]) *Ῥμ. ιγ' 2.*
[30]) *Λκ. ιγ' 2-5. Ἰν. ια' 13.14.*
[31–32]) *Ψ. λα' 5. 1Κρ. ε' 5. Ἑβ. ιβ' 5.6.*
[33–34]) *21.22.*

ΙΒ'. [1]) *4-11. 28-31. ι' 1.*
[2]) *Γλ. δ' 8. Ἐφ. β' 11-13. ε' 8. Ῥμ. α' 22.23. Πρ. ιζ' 29.*
[3]) *ις' 22. Ῥμ. η' 15. ϑ' 3. 1Ἰν. δ' 2.3. Μρ. ϑ' 39. Μτ. ις' 17. κβ' 43.*
[4–7]) *8-11. 28. ιδ' 12. 26. ιε' 28. Ῥμ. ιβ' 6-8. Ἐφ. δ' 4-13. Ἑβ. β' 4. Μτ. κε' 14-27.*

8 τὸ συμφέρον. ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ Πνεύματος δίδοται
λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ
9 Πνεῦμα, ἑτέρῳ δὲ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι, ἄλλῳ
10 δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι, ἄλλῳ
δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ
διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ
11 ἑρμηνεία γλωσσῶν· πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ
τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι καὶ μέλη ἔχει πολλά,
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἑνός, πολλὰ ὄντα,
13 ἕν ἐστι σῶμα, οὕτω καὶ ὁ Χριστός· καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ
Πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε
Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ
14 πάντες εἰς ἓν Πνεῦμα ἐποτίσθημεν. καὶ γὰρ τὸ σῶμα
15 οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, ὅτι
οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος,— οὐ παρὰ τοῦτο
16 οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, ὅτι
οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος,— οὐ παρὰ
17 τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; εἰ ὅλον τὸ σῶμα
ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;
18 νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ
19 σώματι καθὼς ἠθέλησεν. εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος,
20 ποῦ τὸ σῶμα; νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.
21 οὐ δύναται δὲ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου
οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί· χρείαν ὑμῶν οὐκ
22 ἔχω· ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώ-
23 ματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστι, καὶ ἃ δο-
κοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν
περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐ-

8) α'5. β'6-10. ιγ'2. 8. Ἐφ. α'17. (Ἠσ. ια'2).
9-10) 28-30. ιγ'1. 2. 8. ιδ' 1-30. 1'Ιν. δ' 1. Πρ. β' 4. Μρ. ις'17. 18. Μτ. κα'21.
11) 4. 18. ζ'7.
12) 27. ς'15. ι'17. Ἐφ. δ'15. 16. 25. Κλ. β'19.
13) ι'2-4. Ἐφ. β' 15-18. δ'4. 5. Κλ. γ'11. Ἰν. ι'16. Μρ. α'8.
14-20) 28-30.
21-26) Ῥμ. ιβ'3. (Μτ. ιη'10).

σχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν 24
οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ
ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμήν, ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα 25
ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι
τὰ μέλη· καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα 26
τὰ μέλη, εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ
μέλη. Ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. 27
Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον 28
ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους,
ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις,
κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ 29
πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες
δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ 30
πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι;
ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα. καὶ ἔτι καθ' 31
ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.
Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ΙΓ'
ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ
κύμβαλον ἀλαλάζον. καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ 2
τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω
πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ
ἔχω, οὐδέν εἰμι. καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά 3
μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακρο- 4
θυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ
περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ 5
τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ 6
χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· πάντα 7

27) 12. Ῥμ. ιβ'4.5.
28–30) 9.10. 14-20. θ'1.5. ιε'7. Ἐφ. δ'11.12. Πρ. ιγ'1.
31) ιδ'1.12.39.
ΙΓ'. 1–2) 8. ιβ'8-10. Γλ. α'8. Μτ. ζ'22. ιγ'11. ιζ'20.
3) Δν. γ'28. 2Μκ. ζ'37. Μτ. ς' 2. ις'26.
4) δ'6.18.19. η'1.
5) Ζχ. η'17. 1Κρ. ι'24.33. 2Κρ. ε'19. 1Πτ. δ'8.
6) Ῥμ. α'32. ιβ'9.
7) Πρμ. ι'12. 1Κρ. θ'12. 2Τμ. β'10. Ῥμ. ιε'1.

στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.
8 ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. εἴτε δὲ προφητεῖαι, κατ-
αργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις,
9 καταργηθήσεται. ἐκ μέρους δὲ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέ-
10 ρους προφητεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ
11 ἐκ μέρους καταργηθήσεται. ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νή-
πιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζό-
μην· ὅτε δὲ γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.
12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ
πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους,
13 τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. νυνὶ δὲ
μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ
τούτων ἡ ἀγάπη.
ΙΔ' Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά,
2 μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ
ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει,
3 πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώ-
ποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν.
4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προφητεύων
5 ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν
γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων γὰρ ὁ
προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμη-
6 νεύει, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. νυνὶ δέ, ἀδελ-
φοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς
ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν
7 γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ; ὅμως τὰ ἄψυχα
φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν
τοῖς φθόγγοις μὴ διδῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμε-
8 νον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν

8) 1.2.9.13.
9–11) 12. ιδ'20. Ἐφ. δ'13.14.
12) Γν. λβ'30. Ἀρ. ιβ'6-8. 1Κρ. η'3. 2Κρ ε'7. Ἰκ. α'23.
13) Ῥμ. η'24. Γλ. ε'6. 1Θσ. α' 3. 1Ἰν. δ'7.8.

ΙΔ'. 1) 5.39. ιβ'31. ιγ'13.
2–3) 11.16.28. Ῥμ. η'26.27.
4) 17-19.
5) Ἀρ. ια' 29. 1Κρ. ιδ'1.12.13. 19.26.31. Ἐφ. δ'12.
6) ιβ' 8.28.

σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; οὕτω 9
καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε,
πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα
λαλοῦντες. τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν ἐστιν ἐν κό- 10
σμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον· ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν 11
δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ
ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. οὕτω καὶ ὑμεῖς ἐπεὶ ζηλω- 12
ταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλη-
σίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ 13
προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι 14
γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου
ἄκαρπός ἐστι. τί οὖν ἐστι; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, 15
προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ
δὲ καὶ τῷ νοΐ. ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀνα- 16
πληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ
τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε· σὺ μὲν 17
γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.
εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσ- 18
σαις λαλῶν· ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ 19
τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυ-
ρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε 20
ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέ-
λειοι γίνεσθε. ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ***ἐν ἑτερογλώσ-*** 21
σοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ,
καὶ οὐδ' οὕτως ***εἰσακούσονταί*** μου λέγει Κύριος.
ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν, 22
ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις,
ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη 23
ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ
ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; ἐὰν δὲ 24

9) θ'26. 10) ιε' 37.
12–13) 1-5.
15) Ἐφ. ε'19. Κλ. γ'16.
16) 23.—Νεμ. η'6. 19) 5.
20) Ῥμ. ις'19. Ἐφ. δ'14. Μτ. ι'16.
21) (Δτ. κη'49). Ἠσ κη'11.12. Ῥμ. γ'19. Ἰν. ι'34.
22) Πρ. β'6-12.
23) 16. Πρ. β'13.
24) Ἰν. ις'8.9.

πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώ-
της, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,
25 καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται·
καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ Θεῷ,
26 ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι. Τί οὖν
ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλ-
μὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν
ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω.
27 εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς,
28 καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω· ἐὰν δὲ μὴ
ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λα-
29 λείτω καὶ τῷ Θεῷ. προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτω-
30 σαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκα-
31 λυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. δύνασθε γὰρ
καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι
32 καὶ πάντες παρακαλῶνται· καὶ πνεύματα προφητῶν
33 προφήταις ὑποτάσσεται· οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ
Θεός, ἀλλὰ εἰρήνης.
34 Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, αἱ γυναῖ-
κες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπι-
τέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς
35 καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ
τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστι
36 γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ
37 Θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; Εἴ
τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινω-
σκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι τοῦ Κυρίου εἰσὶν ἐντολαί·
38 39 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. Ὥστε, ἀδελφοί, ζηλοῦτε
τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε·
40 πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

25) Ζχ. η'23. Ἡσ. με'14. Δν. β' 47. Ἰν. δ'17-19. 26-27) 5. Πρ. κα'22. 28) 2.4. 33) 40. δ'17. Ῥμ. ιε'33. 34) Γν. γ'16. 1Κρ. ια'3.16. 1Τμ. β' 11.12. Ττ. β' 5. 35-36) ια'5.6. 1Θσ. α'8. 37-38) γ'1.18. ζ'10. ια'16. 2Τμ. β'7. 1Ἰν. δ'6. Ἰζ. γ'2. 39-40) 1-5.33. Κλ. β' 5.

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγε- ΙΕ'
λισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε,
δι' οὗ καὶ σῴζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ 2
κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. παρέδωκα γὰρ 3
ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθα-
νεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, καὶ 4
ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ
τὰς γραφάς, καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα· 5
ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ 6
ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμή-
θησαν· ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις 7
πᾶσιν· ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη 8
κἀμοί. ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς 9
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ· χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι· καὶ ἡ 10
χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσό-
τερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δέ, ἀλλ' ἡ χά-
ρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, 11
οὕτω κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, 12
πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ
ἔστιν; εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς 13
ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ 14
κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. εὑρισκόμεθα 15
δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν
κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν,
εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ 16

ΙΕ'. 1) *δ'15. θ'18. Γλ. α'11.*
2) *α'18. Γλ. γ'4. δ'11. Ῥμ. α'16.*
3–4) *ια' 2. 23. Ῥμ. γ'23-26. δ' 24. 25. Μτ. α'21. Λκ. κδ'25-27. 46.*
5) *Λκ. κδ'34. 36-43. Ἰν. κ'19-29. κα'1-23.*
7) *Πρ. ιε'13. κα'18.*
8) *Ἀρ. ιβ'12. Ἰβ. γ'16. 1Κρ. θ'1.*
9) *Ἐφ. γ'8. 1Τμ. α'13-15 Πρ. η'3.*
10) *Ῥμ. α'5. 2Κρ. ια'5. 23. Γλ. β' 2. 9. Φλ. β'16. 1Θσ. γ'5. Μτ. ι'20.*
11) *15. Πρ. β'32. ιγ'32.*
12) *2Τμ. β'18. Πρ. ιζ'32. κγ'6-8.*
13–14) *16-18. 29-32. ς'14. Ῥμ. δ' 14.*
15) *11. Πρ. α'22.*
16–18) *13. 14. ια'30. Ῥμ. δ' 25. Ἐφ. β 1-6. 1Θσ. δ'13-15. Ἰν. η'21.*

17 ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρ-
18 τίαις ὑμῶν. ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώ-
19 λοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ
20 μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ
Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημέ-
21 νων ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ
22 δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ
Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ
23 πάντες ζωοποιηθήσονται. ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγ-
ματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ Χριστοῦ ἐν τῇ παρου-
24 σίᾳ αὐτοῦ· εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν
τῷ Θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ
25 πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν
ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας
26 27 αὐτοῦ. ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος· ***πάντα***
γὰρ ***ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.*** ὅταν δὲ εἴπῃ
ὅτι ***πάντα ὑποτέτακται,*** δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτά-
28 ξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα,
τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι
29 αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἐπεὶ
τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ
ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ
30 τῶν νεκρῶν; τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;
31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν ἣν
32 ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἄν-

19) 32. Ῥμ. ε' 2-5 Ἀπ. ιδ' 13. Μτ. ε' 10-12.
20) 23. Κλ. α' 18. Ἀπ. α' 5. Πρ. κς' 23. Ῥμ. ια' 16. ις' 5.
21-22) 45-49. Ῥμ. ε' 12-19. ς' 23. Ἰν. ε' 28.29.
23) 20. 1Θσ. β' 19. γ' 13. δ' 15.16. Ἀπ. κ' 5. Μτ. κδ' 3.
24) Δν. β' 44. ζ' 14. Ἀπ. κ' 11-15.
25) Ψ' ρθ' 1. Ἑβ. α' 13. ι' 13. Πρ. γ' 21. Μτ. κβ' 44.
26) 54.55. Ἀπ. κ' 14. κα' 4.
27) Ψ. η' 7. Ἑβ. β' 8. Μτ. κη' 18.
28) γ' 23. ια' 3. ιβ' 6. Ἐφ. α' 23. Κλ. γ' 11.
29) 13.14.16-19.
30-31) δ' 9.11.12. 2Κρ. δ' 11. ζ' 4.14. ια' 23-27. 1Θσ. β' 19. - Γν. μβ' 15.16.
32) Ἡσ. κβ' 13. Σφ. Σλ. β' 1-9. 1Κρ. ις' 9. 2Τμ δ' 17. Ττ. α' 12. Πρ. ιθ' 23-40. κ' 19.

θρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος;
εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, ***φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔ-***
ριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν 33
ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. ἐκνήψατε δικαίως 34
καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι·
πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω.

Ἀλλ' ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώ- 35
ματι ἔρχονται; ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται 36
ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενη- 37
σόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι σίτου
ἤ τινος τῶν λοιπῶν· ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα 38
καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον
σῶμα. οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν 39
ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων,
ἄλλη δὲ πετεινῶν. καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα 40
ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα
δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα 41
σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος
διαφέρει ἐν δόξῃ. οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. 42
σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται 43
ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρε- 44
ται σῶμα πνευματικόν. ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι
σῶμα πνευματικόν. οὕτω καὶ γέγραπται· ***ἐγένετο ὁ*** 45
πρῶτος ***ἄνθρωπος*** Ἀδὰμ ***εἰς ψυχὴν ζῶσαν·*** ὁ ἔσχα-
τος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ 46
πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.
ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρω- 47

33) ς'9. θ'8. Πρ. ιζ'28.
34) Σφ.Σλ. ιγ'1. 1Κρ. ς'5. Ῥμ. ιγ'11. Πρ. κς'8. Μτ. κβ'29.
35) Ἰκ. β'18. Ῥμ. θ'19.
36) Ἰν. ιβ'24. Λκ. ια'40. ιβ'20.
37-38) ιδ'10. Μτ. ς'28.30.
39) 41.
40-41) Δτ. δ'19. Ἰβ. λη' 7. Μτ. ς'26. ι' 31. ιβ' 12. κβ'30. κδ'29.
42-44) 36-41.50.52.53. Φλ. γ'21. Ῥμ. η'19-21.
45) Γν. β'7. Ῥμ. ε'14. Ἰν. ς'63.
47-49) Γν. β'7. γ'13. ε'9. Ἐκκ. ιβ'7. Σρ. λς'10. 2Κρ. ε'1.2. Φλ. γ' 20.21. Ἑβ. ιβ' 22.23. Ῥμ. η' 29. Ἰν. γ'31, 1Ἰν. γ'2.

48 πος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι
καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ
49 ἐπουράνιοι· καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ
χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.
50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν
Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν
51 ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω·
πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησό-
52 μεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλ-
πιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρ-
53 τοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν
τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐν-
54 δύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύ-
σηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθα-
νασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· ***κατε-***
55 ***πόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέν-***
56 ***τρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος;*** τὸ δὲ κέντρον τοῦ
θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νό-
57 μος. τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ
58 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὥστε, ἀδελφοί μου
ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύον-
τες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κό-
πος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.
ΙϚ΄ Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέ-
ταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας οὕτω καὶ ὑμεῖς
2 ποιήσατε. κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ'
ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται, ἵνα μὴ
3 ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. ὅταν δὲ παραγένω-

50) 42.43.53. ς'9.13. Μτ. ις'17.
51–52) 1Θσ. δ'15-17. Ῥμ. ια'25. Ἰν. ε'28. Μτ. κδ'31.
53) 50. 2Κρ. ε'4.
54–55) Ἡσ. κε'8. Ὡσ. ιγ'14. 1Κρ. ιε'26.53. α'20. Ἑβ. β'14.15.
56) Ῥμ. δ'15. ε'12. ς'23. ζ'7-13.
57) Ῥμ. ζ'25-η'4. Ἰν. ις'11.
58) 2Πρ. ιέ7. 1Κρ. ις'13. Γλ. ς'9. Φλ. β'16. Κλ. α'23. 2Πτ. α'10. Ἀπ. ιδ'13.
ΙϚ΄. 1) 2Κρ. η'4. θ'1. Γλ. β'10. Ῥμ. ιε'26.
2) 2Κρ. η'12.13. θ'3-5. Πρ. κ'7.
3–4) 2Κρ. η'7.19. Ῥμ. ιε'25.

μαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω
ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐὰν δὲ ᾖ 4
ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.
Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μα- 5
κεδονίαν γὰρ διέρχομαι· πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ 6
ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν
πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν, 7
ἐλπίζω δὲ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύ-
ριος ἐπιτρέπῃ. ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντη- 8
κοστῆς· θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ 9
ἀντικείμενοι πολλοί.

Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται 10
πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ·
μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν 11
ἐν εἰρήνῃ ἵνα ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ
τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ 12
παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελ-
φῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσε-
ται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, 13
ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. 14

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στε- 15
φανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν
τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε 16
τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.
χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου 17
καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρω-
σαν· ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. 18
ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

5–6) *2Κρ. α' 15.16. β' 13. η' 1. ϑ' 2.4. Ττ. γ' 12. Ῥμ. ιε' 24.*

7–8) *δ' 19. Πρ. β' 1. ιϑ' 1. 21.22. κ' 1-3.16.*

9) *ιε' 32. 2Κρ. β' 12. Πρ. ιδ' 27.*

10–11) *δ' 17. ιε' 58. 1Τμ. δ' 12. Πρ. ιε' 33. ιϑ' 22.*

12) *α' 12. γ' 5.6. Μτ. ιη' 14.*

13) *Ψ. λ' 25. 1Κρ. ιε' 58. 2Κρ. α' 24. Ἐφ. γ' 16. ς' 10. 1Πτ. ε' 8. Μτ. κδ' 42.*

14) *η' 1. ι' 32.33. Κλ. γ' 12-14.*

15–16) *α' 16. ιε' 23. Ῥμ. ις' 5.6. 12. Φλ. β' 29. 1Τμ. ε' 17. Ἑβ. ιγ' 17.*

17) *2Κρ. η' 14. ια' 9. Φλ. β' 30.*

18) *2Κρ. ζ' 13. 1Θσ. ε' 12. Φλμ. 7.20.*

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζον-
ται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα σὺν
20 τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ
ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
21 22 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν
Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθᾶ.
23 24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ἡ
ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ἀμήν.

19-20) 2Κρ. ιγ' 12. Ῥμ. ις' 3.5.16. 21) Κλ. δ' 18. 2Θσ. γ' 17. Γλ. ς' 11. 22) β' 9. ιβ' 3. Γλ. α' 8.9. (Φλ. δ' 5). 23) Ῥμ. ις' 20.24.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β'

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος
Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ
τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν
2 ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης
4 παρακλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ θλίψει
ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ
θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ
5 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα
τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει
6 καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς

Α'. 1) 1Κρ. α' 1.2. δ' 17. Ἐφ. α' 1. Κλ. α' 1. 1Θσ. α' 1. 2Θσ. α' 1. 1Τμ. α' 1. 2Τμ. α' 1. Φλμ. 1. Ῥμ. α' 1.2. Πρ. ιη' 12. 2) 1Κρ. α' 3. Ῥμ. α' 7. 3) Ἐφ. α' 3. 1Πτ. α' 3. Ῥμ. α' 8. ιβ' 1. ιε' 5. Λκ. α' 68. 4-5) 6-10. δ' 10. ζ' 4-6. Κλ. α' 24. Ῥμ. η' 17. Μτ. κ' 22.23. 6-7) 4.5. δ' 12. ζ' 13. Ῥμ. ε' 3-5.

ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν
ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχο-
μεν, καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρα- 7
καλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας,
εἰδότες ὅτι ὥσπερ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω
καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, 8
ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν
ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύ-
ναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· ἀλλὰ αὐ- 9
τοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν,
ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ
τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου 10
ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ
ἔτι ῥύσεται, συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν 11
τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χά-
ρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.
Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστί, τὸ μαρτύριον τῆς 12
συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁπλότητι καὶ εἰλικρινείᾳ
Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνε-
στράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.
οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ 13
καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπι-
γνώσεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι 14
καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει 15
ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν
χάριν ἔχητε, καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ 16
πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν
προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βουλό- 17

8–9) δ'7-9. 1Κρ. ι'1. ιε'32. ις'9. Ῥμ. δ'17.
10) Ψ. λγ'20. ξγ'17.18. 2Τμ. δ'18.
11) δ'15. θ'11. Φλ. α'19. Ῥμ. ιε'30.31.
12) β'4.17. ζ'14. 1Κρ. α'17. Ἑβ. ιγ'18. Πρ. κδ'16.
13–14) 18. β'5. γ'2. ε'12. ι'10. ιγ'6. 1Κρ. α'8. Φλ. β'16. δ'1. 1Θσ. β'19.20. Πρ. η'30.
15–16) 1Κρ. ις'5.6. Ῥμ. α'11. ιε'29.
17) 1Κρ. δ'18. Μτ. ε'37. Ἰκ. ε'12.

μενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύο-
μαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ
18 ναὶ καὶ τὸ οὔ οὔ; πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν
19 ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ. ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ
υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς,
δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ
20 καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ ἐπαγγε-
λίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμήν, τῷ
21 Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν
22 ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς Θεός, ὁ καὶ σφρα-
γισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύμα-
τος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.
23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν
ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόριν-
24 θον. οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συν-
εργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.
Β' Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ ἐλθεῖν
2 πρὸς ὑμᾶς. εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐ-
3 φραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; καὶ ἔγραψα
ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει
με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ
4 πάντων ὑμῶν ἐστιν. ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνο-
χῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ
ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω
περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλά, ἀπὸ
6 μέρους ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. ἱκανὸν τῷ τοι-
7 ούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων· ὥστε τοὐν-

18) 1Κρ. α'9. ι'13.
19) 1Θσ. α' 1. 2Θσ. α'1. 1Πτ. ε' 12. Πρ. ιε'40-ιη'5.
20) 1Κρ. ιδ'16. Ῥμ. γ'3. ιε'8.
21-22) ε'5. Ἐφ. α'13. 14. δ' 30. 1Ἰν. β'20.27. Ῥμ. η'15.16.
23) β' 1-3. ια' 31. ιβ'21. ιγ'1.2. 1Κρ. δ'21. Ῥμ. α'9.
24) δ'5. ς'1. 1Κρ. γ'9.22. ις'13. 1Πτ. ε' 3. Λκ. κβ' 25.26.
Β'. *1) α'23.* *2) ζ'6.7.13-16.*
3) 9. ιβ' 20. ιγ' 10. 1Κρ. ιγ' 6.7.
4) α'12. ζ'8.12. Πρ. κ'19.31.
5) α'14. 1Κρ. ε'1.2. Ῥμ. ια'25.
6) 1Κρ. ε'5.11.13.
7) 10. Γλ. ς'1. Ἐφ. δ'32. Κλ. γ'13.

αντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι,
μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. διὸ 8
παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. εἰς τοῦτο 9
γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ· καὶ 10
γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι ᾧ κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν
προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ 11
σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ 12
Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν Κυρίῳ, οὐκ 13
ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον
τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον
εἰς Μακεδονίαν. Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμ- 14
βεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώ-
σεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· ὅτι 15
Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σῳζομένοις καὶ
ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, οἷς μὲν ὀσμὴ θανάτου εἰς θά- 16
νατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς
ἱκανός; οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ λοιποὶ καπηλεύοντες τὸν 17
λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ
Θεοῦ κατενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; εἰ μὴ χρῄ- Γ'
ζομεν ὥς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ
ὑμῶν συστατικῶν; ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγε- 2
γραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀνα-
γινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, φανερούμενοι ὅτι 3
ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγε-

9) *3.4. ζ'15. θ'13. ι'6. Φλ. β'22.*
10–11) *7. δ'4. ια'3. Ἐφ. ς'11. Λκ. κβ'31.*
12–13) *ζ'5.6. Γλ. β'1.2. Ττ. α'4. 1Κρ. ις'5-9. Πρ. ιδ'27. κ'1-6.*
14) *16. γ'5. η'16. θ'15. 1Κρ. ιε' 57. Κλ. β'15.*
15–16) *14. δ'1.3. 1Κρ. α'18. Μτ. κα'44. Λκ. β'34. (Ἐφ. ε'2. Φλ. δ'18).*
17) *α'12. δ'2. ε'20. ιβ'19. 1Τμ. ς'5. Ττ. α'11. 2Πτ. β'3. Ῥμ. ις'18.*
Γ'. 1) *ε'12. ι'12.18. Ῥμ. ις'1. Πρ. ιη'27.*
2) *α'13.14. ζ'3. 1Κρ. θ'2.*
3) *Ἐξ. κδ'12. λα'18. λδ'1. Πρμ. ζ'3. Ἰζ. ια'19. λς'26. 2Κρ. γ'6.7. η'19.20. Ἑβ. η'10. θ'4. Ῥμ. ιε' 16. 2Ἰν. 12. 3Ἰν. 13.*

γραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ Πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ
ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλὰ ἐν πλαξὶ καρδίαις σαρκίναις.
4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ
5 πρὸς τὸν Θεόν. οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λο-
γίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ
6 τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
θήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα
7 ἀποκτέννει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία
τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις ἐγε-
νήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς
Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ
8 προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, πῶς οὐχὶ μᾶλλον
9 ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; εἰ γὰρ ἡ δια-
κονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει
10 ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ. καὶ γὰρ οὐδὲ δε-
δόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει ἕνεκεν
11 τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον
12 διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ. Ἔχοντες
13 οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα, καὶ
οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
ἑαυτοῦ πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ
14 τέλος τοῦ καταργουμένου. ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα
αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ
ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτό-
15 μενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται, ἀλλ' ἕως σήμερον,
ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν
16 αὐτῶν κεῖται· ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον,
17 περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ὁ δὲ Κύριος τὸ Πνεῦμά

4-5) 12. α'15. β'14.16. 1Κρ. ιε' 10. Ἰν. ιε'5.
6) 7-9. ε'18. 1Κρ. ια' 25. ιε' 56. Ῥμ. ζ'6. η'2. Ἰν. ς'63. Μτ. κς'28.
7-8) Ἐξ. λδ'29.30. 2Κρ. γ'3.6.11.
9) Δτ. κζ'26. 2Κρ. ε'18-21. Ῥμ. γ'20-22.
10-11) 7.8.13.14. ϑ'3. 1Κρ. ιε' 41. Ῥμ. ι'4. Ἑβ. ζ'15-25.
12-13) 4.7 18.—Ἐξ. λδ'33.35.
14-15) 11. δ'3.4. Κλ. β'14. Ῥμ. ια'7.25. Ἰν. ε'37-40. Πρ. ιε'21.
16) Ἐξ. λδ' 34. 1Κρ. β' 10. Ῥμ. ια'23.26.27.
17) 18. Ῥμ. η'2-16. Γλ. δ'6. Ἰν. η'36.

ἐστιν· οὗ δὲ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία. **ἡμεῖς** 18
δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν **Κυρίου**
κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα
ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου Πνεύματος.

Διὰ τοῦτο, ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην καθὼς **Δ'**
ἠλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν, ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυ- 2
πτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ
μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φα-
νερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶ-
σαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. εἰ δὲ 3
καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς
ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον, ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ 4
αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς
τὸ μὴ αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς
δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ 5
ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ **Χριστὸν** Ἰησοῦν Κύριον,
ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. ὅτι ὁ Θεὸς ὁ 6
εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς
καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης
τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις 7
σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ
καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενο- 8
χωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι,
διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμε- 9
νοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ 10
Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ
ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. ἀεὶ γὰρ 11

18) 4.6.10.11. 1Κρ. ιγ'12. Ῥμ. ς'4. ιβ'2. 2Πτ. α'4. Ἰν. ιζ'5.22.

Δ'. 1) γ'4-6.12.13. 1Κρ. ζ' 25.

2) α'12. β'17. ε'11. ς'4. Ἐφ. ε'11. 12. 2Θσ. β'3-5.

3) β'15. 1Κρ. α'18.

4) γ'14.15. 2Θσ. β'9-12. Κλ. α'15. Ἑβ. α'3. Ἰν. α'1.2.14. ιβ'31. ιδ'9.

5) α' 24. 1Κρ. α'13. γ'5.21-δ'1.

6) Γν. α'3. Ἰβ. ιβ'22. λζ'14. 2Πτ. α'19. Μτ. δ'16.

7) γ'5. ε' 1. 2Τμ. β'20. 1Κρ. α' 21-β'5.

8–10) α' 5. 8. ς' 4. 5. ζ' 5. ιβ' 10. 1Κρ. δ'9-12. Μτ. κ'22.23.

11) Φλ. γ'10. 1Κρ. ιε'31. Ῥμ. η'36.

ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν,
ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ
12 ἡμῶν. ὥστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ
13 ἐν ὑμῖν. ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως κατὰ
τὸ γεγραμμένον, ***ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα,*** καὶ ἡμεῖς πι-
14 στεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν
Κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστή-
15 σει σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεο-
νάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ
16 εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ
καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν
17 ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλα-
φρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν
18 αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκοπούν-
των ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ
γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.
Ε' οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκή-
νους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν
2 ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν
τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ
3 ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ
4 γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει
στενάζομεν, βαρούμενοι ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι,
ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς
5 ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο Θεός,
6 ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος. Θαρ-
ροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ
7 σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου· διὰ πίστεως γὰρ

12) *ιγ'9. Φλ. α'22.24.*
13-14) *Ψ. ριε'1. 2Κρ. ε'1. 1Κρ. ς'14. Ῥμ. η'11. ιδ'10.*
15) *7-12. α'3-7.11. 2Τμ. β'10. 1Κρ. δ'21.22. ιζ'22.*
16) *10-12. Ἐφ. γ'16. Κλ. γ'10. Ῥμ.*
17-18) *Ῥμ. η'18.24.25. Ἑβ. ια' 7.26. Μτ. ς'19.20.*

Ε'. 1) *Ἰβ. δ'19.20. ιθ'25. Σφ. Σλ. θ'15. 2Πτ. α'13.14.— 2Κρ. δ'14. 1Κρ. ιε'44-49. Πρ. ζ'48.*
2-3) *Ῥμ. η'23.*
4) *1Κρ. ιε'53.54. Ῥμ. ε 12.*
5) *α'22.*
6) *8. Φλ. γ'20. Ἑβ. ια'10.13. ιγ'14.*
7) *1Κρ. ιγ'12.*

περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· — θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐ- 8
δοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδη-
μῆσαι πρὸς τὸν Κύριον. διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε 9
ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.
τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ 10
βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ
τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν.
Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου ἀνθρώπους πείθο- 11
μεν, Θεῷ δὲ πεφανερώμεθα, ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνει-
δήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνι- 12
στάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήμα-
τος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυ-
χωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ. εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ, εἴτε 13
σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει 14
ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθα- 15
νεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθα-
νεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ
αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ 16
νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν
κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. ὥστε 17
εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν,
ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα. τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ 18
τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ
δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, ὡς ὅτι 19
Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ
λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμε-
νος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. Ὑπὲρ Χριστοῦ 20

8) 6. Φλ. α΄23.
9) Ῥμ. ιδ΄8. ιε΄20.
10) θ΄6. Ῥμ. ιδ΄10.12. Μτ. ις΄27.
11) α΄12-14. β΄17. δ΄2. Γλ. α΄10. Ἐφ. ε΄21. Πρ. θ΄31.
12) γ΄1. ια΄18. 1Θσ. β΄17.
13) δ΄15. ια΄1.16.17. ιβ΄1-11. Πρ. κς΄24.25. Μρ. γ΄21.
14-15) Ῥμ. ε΄5.8. ς΄4.8.11. η΄35-39. ιδ΄7-9. 1Θσ. ε΄10. Μτ. κ΄28.
16) 1Κρ. α΄22-23. β΄2. Φλ. γ΄2-9. Ἰν. η΄15. Μτ. ις΄21-23. Λκ. α΄68-75.
17) Ἡσ. μγ΄18.19. ξε΄17. Γλ. ς΄15. Ἐφ. β΄10. Κλ. γ΄9-11. Ῥμ. ς΄6. Ἰν. γ΄3. Ἀπ. κα΄5.
18-19) γ΄6-9. δ΄1. Ῥμ. γ΄24-26. δ΄6-8. ε΄10. Ἐφ. β΄16. Κλ. α΄20.21.
20) ς΄1. Ἐφ. ς΄20.

οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν·
21 δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ· τὸν γὰρ
μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν,
ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.
ϛ' Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν
2 χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς—λέγει γάρ· ***καιρῷ δεκτῷ***
ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι·
ἰδοὺ νῦν ***καιρὸς εὐπρόσδεκτος***, ἰδοὺ νῦν ***ἡμέρα σωτη-***
3 ***ρίας*** — μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ
4 μωμηθῇ ἡ διακονία, ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς
ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν
5 ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν
6 ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι,
7 ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀλη-
θείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης
8 τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ
9 δυσφημίας καὶ εὐφημίας, ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ὡς
ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες
καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι,
10 ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ
πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.
11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ
12 καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν,
13 στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· τὴν δὲ
αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ

21) 1Κρ. α'30. Ῥμ. α' 17. γ'21-26. η'3. Ἰν. η'46.
ϛ'. 1) α'24. ε' 20. Γλ. β'2. Φλ. β'16. 1Θσ. γ'5.
2) Ἡσ. μθ'8. Λκ. δ'19. 21. Ἑβ. γ'7 κτλ.
3) η'20.21. 1Κρ. ι'32. Ῥμ. ιδ'13.
4–5) δ'2.8.9. ια'23-27. 1Κρ. δ'11.
6) ια'6. Γλ. ε'22. 1Τμ. δ'12. 1Κρ. ιγ'4. Ῥμ. ιβ'9.
7) δ'7. ι'4.5. 2Τμ. β'15. 1Κρ. β'4. δ'20. Ῥμ. η'31-39.
8) 1Κρ. δ' 10.12. 1Πτ. δ' 14-16. Ἰν. ζ'12. Μτ. ε'11.14-16.
9) Ψ. ριζ'18. 2Κρ. δ'9-11.
10) η'9. ια'29. Φλ. δ'4-6.11-13. 1Κρ. ζ'30.
11–12) Ἰζ. λγ'22. Ψ. ριη'32. 2Κρ. ζ'3. 1Ἰν. γ'17.
13) 1Κρ. δ'14. 1Τμ. ε'4.

ὑμεῖς. Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ 14
μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ
πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαλ; 15
ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συγκατάθεσις 16
ναῷ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε
ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς ***ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς***
καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ
ἔσονταί μοι λαός. διὸ ***ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν*** καὶ 17
ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτε-
σθε, κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν ***εἰς πα-*** 18
τέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ ***μοι εἰς υἱοὺς*** καὶ θυγα-
τέρας, ***λέγει Κύριος παντοκράτωρ.***

Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, κα- **Ζ'**
θαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ
πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθεί- 2
ραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. οὐ πρὸς κατάκρισιν 3
λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε
εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. πολλή μοι παρρησία 4
πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρω-
μαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ
τῇ θλίψει ἡμῶν. Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδο- 5
νίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν
παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ἀλλ' ὁ 6
παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς
ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ 7
αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ'
ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν

14–16) Λτ. ιθ' 19. κς' 12. Δτ. κβ' 10. Ἰρ. λθ' : λβ' 38. Ἰζ. λζ' 27. Ἐφ. ε' 8. 11. 1Ἰν. α' 6. Ἑβ. η' 10. 1Κρ. γ' 16. ι' 20. Ἰν. ιδ' 23.
17) Ἠσ. νβ' 11. Ἰζ. κ' 34. 41. Σφν. γ' 20. Ζχ. ι' 8. Ἀπ. ιη' 4.
18) Ἠσ. μγ' 6. 2Βσ. ζ' 8. 14.

Ζ'. 1) ε' 11. 1Κρ. ζ' 34. 1Θσ. γ' 13. ε' 23. 1Ἰν. γ' 3. Ῥμ. ιγ' 12.
2–3) ς' 11-13. ιβ' 17. 18. 1Κρ. δ' 14.
4) 14. η' 24. 1Κρ. ιε' 31.
5) β' 12. 13. ια' 24-29. Πρ. κ' 1. 2.
6) 13. α' 3. 4. 1Κρ. ις' 17.
7–8) 9-12. β' 3. 4. Γλ. β' 5. Φλμ. 15.

ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον
8 χαρῆναι, ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ
μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ
ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς.
9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς
μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ
10 ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν
εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ
11 κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ
τοῦτο, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσην κατειργά-
σατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτη-
σιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ
ἐκδίκησιν! ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι
12 ἐν τῷ πράγματι. ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν
τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ'
εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ
13 ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο παρα-
κεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως
μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται
14 τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· ὅτι εἴ τι αὐτῷ
ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα
ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις
15 ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. καὶ τὰ σπλάγχνα
αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν ἀναμιμνησκομένου
τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου
16 ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.
Η′ Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν
2 δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, ὅτι ἐν
πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν
καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς

9) *8. Ῥμ. η′27.*
10) *Σρ. λη′18. Ῥμ. ς′23. ια′ 29. Μτ. κς′75. κζ′3-5.*
11) *7. β′5.6.* 12) *β′3.9.*
13) *6.7. 1Κρ. ις′18.*
14) *4. α′18.19. ϑ′2.3. ι′8.*
15) *Φλ. α′8. β′12. 1Κρ. β′3.*
Η′. 1-2) *ϑ′11.13.14. 1Κρ. ιε′1. Γλ. α′ 11. Φλ. β′ 13. 1Θσ. α′ 6. β′ 14-16. Ῥμ. ιβ′8. ιε′26. Μρ. ιβ′43.44.*

τὸν πλοῦτον τῆς ἁπλότητος αὐτῶν· ὅτι κατὰ δύναμιν, 3
μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν, αὐθαίρετοι, μετὰ πολλῆς 4
παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοι-
νωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, καὶ οὐ κα- 5
θὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυ-
ρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ, εἰς τὸ παρακα- 6
λέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτω καὶ
ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. ἀλλ' ὥσπερ 7
ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ
πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ
ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, 8
ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας
ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν 9
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώ-
χευσε πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλου-
τήσητε. καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν 10
συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέ-
λειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆ- 11
σαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν,
οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. εἰ γὰρ ἡ προθυ- 12
μία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ
οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλῖψις, 13
ἀλλ' ἐξ ἰσότητος ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσ- 14
σευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται
ἰσότης, καθὼς γέγραπται· ***ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασε,*** 15
καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησε.

Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν 16
ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, ὅτι τὴν μὲν παράκλη- 17

3–6) *16.19. θ'1.2. ιβ'18. 1Κρ. ις' 1.3. Γλ. γ'3. Φλ. α'6.*
7) *1Κρ. α'5. ις'2.*
8) *1Κρ. ζ'6.25.*
9) *ε' 21. ς' 10. Φλ. β' 6-8. Ῥμ. α'4.5. Μτ. η'20.*
10–11) *θ'2. 1Κρ. ζ'25. Φλ. δ'10.*
12) *Πρμ. γ'27. Λκ. κα'3.4.*
13–14) *θ'12. Ῥμ. ιε'27. Πρ. δ'34.*
15) *Ἐξ. ις'18.*
16–17) *6. β'14.*

σιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος
18 ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν
ἀδελφὸν οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν
19 ἐκκλησιῶν·—οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ
τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ
τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου
20 δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν·—στελλόμενοι τοῦτο, μή τις
ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονου-
21 μένῃ ὑφ' ἡμῶν, προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον
22 Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. συνεπέμψαμεν
δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολ-
λοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιό-
23 τερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. εἴτε ὑπὲρ Τίτου,
κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν,
24 ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. Τὴν οὖν ἔνδει-
ξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν
εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.
Θ′ Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους
2 περισσόν μοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν· οἶδα γὰρ τὴν
προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδό-
σιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ
3 ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. ἔπεμψα δὲ τοὺς
ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρε-
4 σκευασμένοι ἦτε, μήπως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μα-
κεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισ-
χυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑπο-
5 στάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως. ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην
παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς
καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην εὐλογίαν

18–19) *22. 23. θ′ 3. Γλ. β′ 10. Φλ. δ′ 3. Πρ. ιθ′ 29.*
20–21) *ς′ 3. Ῥμ. ιβ′ 17.*
22–23) *17-19. ιβ′ 18.*
24) *ζ′ 14.*

Θ′. 1–2) *η′ 4. 10. 19.*
3–4) *η′ 16-24. ια′ 17. 1Κρ. ις′ 2.*
5) *6. η′ 6. 17 Φλ. β′ 25. (Γν. λγ′ 11. 1Βσ. κε′ 27).*

ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ
ὡς πλεονεξίαν. Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φει- 6
δομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις
ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος καθὼς προαιρεῖται 7
τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δό-
την ἀγαπᾷ ὁ Θεός. δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν 8
περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτ-
άρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν,
καθὼς γέγραπται· ***ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ*** 9
δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ὁ δὲ ἐπιχορη- 10
γῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορη-
γήσαι καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσαι τὰ
γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· ἐν παντὶ πλουτιζό- 11
μενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν
εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ· ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας 12
ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα
τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαρι-
στιῶν τῷ Θεῷ·—διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης 13
δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας
ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς
κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν δεήσει 14
ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλου-
σαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ 15
τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾳό- Ι΄
τητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον
μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· δέο- 2
μαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογί-

6) Λτ. κς΄21. Ἰζ. λδ΄26. Πρμ. ια΄ 24. ιθ΄17. Γλ. ς΄7. Ἑβ. ς΄7.
7) Πρμ. κβ΄8. Ῥμ. ιβ΄8.
8) Ἐφ. δ΄28. Φλ. δ΄11. 1Τμ. ς΄ 6. Ῥμ. ιδ΄4.
9) Ψ. ρια΄9. Ἰν. ς΄27. 1Ἰν. β΄17.
10) Ἡσ. νε΄10. Ὡσ. ι΄12.
11) α΄11. δ΄15. η΄2.
12) η΄4.14. Φλ. β΄25.30. 1Κρ. ις΄17.
13–14) η΄2. 1Τμ. ς΄12. 2Τμ. α΄3.4.
15) β΄14. Ἐφ. γ΄19.
Ι΄. 1) 7.10. 1Κρ. α΄10. β΄3.4. Ῥμ. ιβ΄1. Μτ. ια΄29.
2) 11. 1Κρ. δ΄21. Ῥμ. η΄4.

ζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς
3 κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦν-
4 τες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· τὰ γὰρ ὅπλα τῆς
στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς
5 καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων·—λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ
πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ,
καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ
6 Χριστοῦ, καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρα-
κοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.
7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε! εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ
Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι
8 καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς Χριστοῦ. ἐάν τε
γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας
ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ
9 εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, ἵνα μὴ δόξω
10 ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ μὲν
ἐπιστολαί, φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία
τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.
11 τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ
δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.
12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι
τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυ-
τοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ
13 συνιοῦσιν. ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα,
ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ
14 Θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς μὴ
ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι
γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμέν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ,
15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλ-

3) δ'7. ε'1. 1Τμ. α'18. 2Τμ. β'3.4. ιγ'10. 1Κρ. δ'21. ε'4.5.
4–6) Πρμ. κα'22. 2Κρ. α'12.17. ς'7. ιβ'14. Ἐφ. ς'13-17. 1Κρ. α'17-29. β'4. Ῥμ. α'5.
7) 1. ια'5.12.23. Γλ. β'6. Ἰν. ζ'24.
8–9) Ἰρ. α'10. 2Κρ. ζ'14. ιβ'6.
10–11) 1.2. ιγ'2.4.10.
12) 18. γ'1. (Γλ. ς'4).
13) 15. ιβ'5.6. Ῥμ. ιβ'3.
14) β'12. 1Κρ. δ'15. θ'2.
15–16) 13. Ῥμ. ιε'19-24. Πρ. ιθ'21.

πίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν
μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν,
εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλο- 16
τρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. ***Ὁ δὲ καυ-*** 17
χώμενος ἐν Κυρίῳ καυχάσθω· οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνι- 18
στῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.
Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ **ΙΑ'**
καὶ ἀνέχεσθέ μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλῳ· ἡρ- 2
μοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρί, παρθένον ἁγνὴν παρα-
στῆσαι τῷ Χριστῷ· φοβοῦμαι δὲ μήπως, ὡς ὁ ὄφις 3
Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ
τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν Χρι-
στόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει 4
ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ
ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς
ἀνείχεσθε. λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερ- 5
λίαν ἀποστόλων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ 6
γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.
Ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψω- 7
θῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισά-
μην ὑμῖν; ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον 8
πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ
ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα οὐδενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά 9
μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακε-
δονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα καὶ
τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ ὅτι ἡ καύχη- 10
σις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς

17) Ἱρ. θ' 23. 1Κρ. α' 31.
18) Πρμ. κζ' 2. 2Κρ. ι' 12. 1Κρ. δ' 5. Ῥμ. β' 29.
ΙΑ'. *1) 4.16-23.*
2) Ἐξ. κ' 5. Δτ. δ' 24. Ἐφ. ε' 25-27. Ῥμ. ζ' 4. Ἰν. γ' 29. Μτ. θ' 15.
3) Γν. γ' 4.13. Ἀπ. ιβ' 9.14. κ' 2. 1Τμ. β' 14. Γλ. δ' 11. Ῥμ. ε' 12. Ἰν. η' 44.
4) 20. Γλ. α' 6-9. γ' 1-5.
5) 13.23. ι' 7. ιβ' 11. 1Κρ. ιε' 10. (Γλ. β' 6-9).
6) ε' 11. ς' 4. Ἐφ. γ' 4. 1Κρ. β' 1.2.6.
7) 8-10. 1Κρ. θ' 12.18.
8-9) ιβ' 13.14.16. Φλ. δ' 10.15. 1Θσ. β' 7.9. 2Θσ. γ' 8. 1Κρ. θ' 7.
10) 12. 1Κρ. θ' 15. Ῥμ. γ' 19. θ' 1. ιε' 23.

11 12 Ἀχαΐας. διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς οἶδεν· ὃ δὲ
ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θε-
λόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσι καθὼς
13 καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δό-
14 λιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. καὶ
οὐ θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται
15 εἰς ἄγγελον φωτός. οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐ-
τοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ
16 τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Πάλιν λέγω, μή τίς
με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέ-
17 ξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. ὃ λαλῶ, οὐ
λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
18 ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ
19 τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν
20 ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες· ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς
καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις
21 ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει. κατὰ ἀτι-
μίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν. ἐν ᾧ δ' ἄν τις
22 τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. Ἑβραῖοί εἰσι;
κἀγώ· Ἰσραηλῖταί εἰσι; κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι;
23 κἀγώ· διάκονοι Χριστοῦ εἰσι, παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ
ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόν-
τως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις·
24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλα-
25 βον, τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυά-
26 γησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· ὁδοιπορίαις
πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύ-

11) *β΄4. ς΄11.12. ιβ΄15.*
12) *10. ε΄12. ι΄7.*
13) *14.15. β΄17. Φλ. γ΄2. Ῥμ. ις΄ 18. Πρ. ιε΄24. Μτ. ζ΄15.*
14–15) *13. γ΄9. ε΄10. Γλ. ε΄8. Ἐφ. ς΄12. Φλ. γ΄19. Ῥμ. ς΄21. 1Πτ. δ΄17.*
16) *1. ιβ΄6.*
17) *θ΄4. 1Κρ. ζ΄10.12.25.40.*
18) *ε΄12 16. Γλ. ς΄13. Φλ. γ΄3.4.*
19) *1Κρ. δ΄10.*
20) *ι΄5. Γλ. β΄4. έ1. Μτ. έ39. κγ΄13.*
21–22) *ιγ΄9. Φλ. γ΄4.5. 1Κρ. δ΄ 10-13. Ῥμ. ια΄1.*
23) *1.5.13-15. δ΄11. 1Κρ. ιε΄10.*
24–25) *Δτ. κε΄3. Γλ. ς΄17. Πρ. ιδ΄19. ις΄22. (κζ΄41).*
26–27) *Δτ. κη΄48. 2Κρ. ς΄4.5. Γλ. β΄4. 1Θσ. β΄9.15. Πρ. ιγ΄45κτλ.*

νοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει,
κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις
ἐν ψευδαδέλφοις· ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις 27
πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν
ψύχει καὶ γυμνότητι· χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ ἐπισύστα- 28
σίς μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλη-
σιῶν. τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, 29
καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθε- 30
νείας μου καυχήσομαι. ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου 31
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς
αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης 32
Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν
πιάσαι με θέλων, καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλά- 33
σθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.
Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς **ΙΒ'**
ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. οἶδα ἄνθρωπον ἐν 2
Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων· εἴτε ἐν σώματι οὐκ
οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδεν·
ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα 3
τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον· εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐκτὸς τοῦ
σώματος οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδεν· ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν 4
παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν
ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, 5
ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθε-
νείαις μου. ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι 6
ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δὲ μή τις εἰς ἐμὲ
λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ.
Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραί- 7
ρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατᾶν,

28–29) β' 4. ς' 10. 1Κρ. ϑ' 22. ιβ' 26. Πρ. κ' 18-31. *30) ιβ' 5. 9.*
31) α' 23. Γλ. α' 20. Ρμ. α' 9. 25.
32–33) Πρ. ϑ' 23-25.
ΙΒ'. 1) 5. 6. 11. Γλ. α' 12. β' 2. 1Κρ. ϑ' 1. Πρ. ιη' 9. κβ' 17. κς' 19. Λκ. α' 11. 22.
2–4) Ἐφ. δ' 10. Ἑβ. δ' 14. Ἀπ. β' 7. ιβ' 5. 1Κρ. β' 9. 10. Λκ. κγ' 43.
5) ια' 30.
6) 11. ι' 8. ια' 1. 16-18.
7) Ἐξ. ι' 7. Ἀρ. λγ' 55. Ἰζ. κη' 24. Ἰβ. β' 6. (Γλ. δ' 13-15)

8 ἵνα με κολαφίζῃ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. ὑπὲρ τούτου
9 τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ
εἴρηκέ μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου
ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι
ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ
10 δύναμις τοῦ Χριστοῦ. διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν
ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις,
ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.
11 Γέγονα ἄφρων καυχώμενος! ὑμεῖς με ἠναγκάσατε.
ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ
ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.
12 τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν
ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι.
13 τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ
μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ
14 μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην. Ἰδοὺ τρίτον ἑτοίμως ἔχω ἐλ-
θεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω ὑμῶν· οὐ γὰρ
ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς
15 γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ἐγὼ
δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧττον
16 ἀγαπῶμαι. Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς, ἀλλ'
17 ὑπάρχων πανοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα ὧν
ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;
18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν·
μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι
19 περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι; Πάλιν δοκεῖτε
ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χρι-
στῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν

8–9) δ'7. ια'30. Μτ. κς'39-44.
10) ζ'4. Φλ. δ'13. Ῥμ. ε'3. Μτ. ε'11.12.
11) 6. ε'12. ια'5. 1Κρ. ιγ'2.
12) 1Κρ. ϑ'2 Ῥμ. ιε'19.
13) 16. ια'7.8.
14) α'15. ια'9.10. ιγ'1. Φλ. δ'17. 1Κρ. δ'15.
15) β'4. ια'11. Φλ. β'17. Ῥμ. ϑ'3.
16) 13.
17–18) ζ'2. η'6-23. Ῥμ. δ'12.
-19) β'17. γ'1. ε'12. ι'8. 1Κρ. ι'33

οἰκοδομῆς. φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους 20
θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε,
μήπως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψι-
θυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι, μὴ πάλιν ἐλθόντα 21
με ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς καὶ πενθήσω πολ-
λοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ
τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ***ἐπὶ στόματος δύο*** ΙΓ'
μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. προεί- 2
ρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν
γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι
ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι, ἐπεὶ δοκιμὴν ζη- 3
τεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ
ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη 4
ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ· καὶ γὰρ
ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ
ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς. Ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ 5
ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε
ἑαυτοὺς ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν; εἰ μή τι
ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ 6
ἐσμὲν ἀδόκιμοι. εὐχόμαι δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆ- 7
σαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν,
ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι
ὦμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' 8
ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶ- 9
μεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν
ὑμῶν κατάρτισιν. Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα πα- 10

20–21) *β'1. ι'2. ιγ'2. 10. 1Κρ. α' 11. γ'3. δ'6. 21. ε'1. ιδ'33. Ῥμ. α' 29. 30. Γλ. ε'19. 20.*
ΙΓ'. 1) *Δτ. ιθ'15. 2Κρ. ιβ'14. Μτ. ιη'16.*
2) *10. α'23. ιβ'20. 21. Γλ. α'9. ε'21. 1Θσ. γ'8.*
3) *5-7.*
4) *η'9. Ῥμ. α'4. ε'10. ς'4-11.*
5) *7. 1Κρ. ια'28. Ῥμ. η'8-10.*
6) *α'13.*
7) *9. α'14. γ'2. 3.*
8) *α'24. δ'2-5.*
9) *7. Ἐφ. δ'12. Φλ. δ'1. 1Θσ. β' 19. 20. (1Κρ. δ'10).*
10) *2 β'3. ι'2. 8. 11.*

ρῶν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδω-
κέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.
11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖ-
σθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγά-
12 πης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους
ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.
13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη
τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ
πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

11) 1Κρ. α'10. Φλ. γ'1. δ'4. Ῥμ. ιβ'16 18. ιε'5.33.
12) 1Κρ. ις'20. Ῥμ. ις'16.
13) 1Κρ. ις'23. Ῥμ. ις'20.24.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

Α' Παῦλος, ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀν-
θρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πατρὸς
2 τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάν-
3 τες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
4 Χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,
ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ
5 κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ κα-
λέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον,
7 ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες

Α'.1–2) 11.12. δ'13.14. 2Θσ. β'16. 1Κρ. α'1.2. ιε'8.9. Ῥμ. α'1.4. η'11. Πρ. ις'6. ιη'23.
3–4) β'20. γ'13. Ῥμ. α'7. ιβ'2. Ἐφ. α'5. 2Τμ. γ'1-5. Ἰν. α'29. ιβ'31. ζ'4. ιη'11. Μτ. α'21. κ'28. κς'39.42-44.
5) Ῥμ. ια'36 ιδ'26:ις'27.
6–7) γ'1-5. δ'17.18. ε'7-10. 2Κρ. ια'4. Πρ. ιε'24.

ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χρι-
στοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγ- 8
γελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα
ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις 9
ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀν- 10
θρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον,
Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγ- 11
γελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ 12
γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδι-
δάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἠκού- 13
σατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊ-
σμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
Θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ 14
Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει
μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν
μου παραδόσεων. Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορί- 15
σας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χά-
ριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα 16
εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσ-
ανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱερο- 17
σόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλ-
θον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.
Ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστο- 18
ρῆσαι Πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκα-
πέντε· ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰά- 19
κωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, 20

8-9) ε'21. 2Κρ. ιγ'2. 1Κρ. ιγ'1. ις'22. Ῥμ. θ'3.

10) 1Θσ. β'4. 1Κρ. ι' 24. 33. Ἰν. ε'41.44. ιβ'43. Μτ. ς'24.

11-12) 1.15.16. 1Κρ. ιε' 1. Ἀπ. α' 1.

13-14) 2Μκ. β'21. δ'2. ιδ'38. Γλ. α'23. Φλ. γ'5.6. Πρ. η'3. θ'21. κα' 20. κβ' 3. 4. κς' 4-11. Μτ. ιε' 2.

15-17) Ψ. κα'11. Ἡσ. μθ'1.5. Ἰρ. α'5. Γλ. α'11.12. β'6-9. Ἐφ. γ'8. 1Τμ. β' 7. Ῥμ. α' 1-5. ια' 13. Πρ. θ'15.20-25. Μτ. ις' 17.

18-19) β'9. Πρ. θ'26-29. ιβ'17. Μτ. ιγ'55.

20) 2Κρ. ια'31. Ῥμ. α'9.

21 ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἔπειτα ἦλθον
22 εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. ἤμην
δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰου-
23 δαίας ταῖς ἐν Χριστῷ· μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι
ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν
24 ἥν ποτε ἐπόρθει, καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν.
Β' Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱε-
ροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον·
2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ
εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς
3 δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ἀλλ' οὐδὲ
Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆ-
4 ναι, διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες
παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν
ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωνται·
5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλή-
6 θεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. ἀπὸ δὲ τῶν
δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι δια-
φέρει· πρόσωπον Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ
7 γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλὰ τοὐναν-
τίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυ-
8 στίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς· ὁ γὰρ ἐνεργήσας
Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ
9 εἰς τὰ ἔθνη· καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι,
Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦ-
λοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας,
10 ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· μό-
νον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα

21) *Πρ. θ' 30.*
22) *Κλ. β' 1. 1Θσ. β' 17.*
23–24) *13. Πρ. θ' 21. Ἰν. ιζ' 10.*
Β'. 1) *Πρ. (ια' 30. ιβ' 25). ιε' 2. 2Κρ. β' 13.*
2) *6-9. α' 11. 12. ε' 7. Φλ. β' 16. 2Κρ. ς' 1.*
3) *Πρ. ις' 3.*
4) *δ' 3. ε' 1. Ἰδ. 4. 2Κρ. γ' 17. ια' 20. 26. Πρ. ιε' 1. 5.*
5) *14. ε' 7. Κλ. α' 5. 2Κρ. ζ' 8.*
6–9) *2. α' 15. 16. 1Τμ. γ' 15. Ἀπ. γ' 12. 2Κρ. ιβ' 12. Πρ. ι' 34. Ἰν. α' 43. ιγ' 23. Μτ. ις' 18. κβ' 16. — 1Μκ. ια' 50. 62. 66. ιγ' 50. 2Μκ. ια' 26.*
10) *1Κρ. ις' 1. Ῥμ. ιε' 25. 26. Πρ. κδ' 17.*

αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος εἰς Ἀντιό- 11
χειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμέ-
νος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ 12
τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλε καὶ
ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. καὶ 13
συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ
Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. ἀλλ' ὅτε 14
εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγ-
γελίου, εἶπον τῷ Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰου-
δαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ
ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ 15
οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται 16
ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν,
ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔρ-
γων νόμου, διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου
πᾶσα σάρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ 17
εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας
διάκονος; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν 18
οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνίστημι. ἐγὼ γὰρ διὰ 19
νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνε- 20
σταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός·
ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ
Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν
ὑπὲρ ἐμοῦ. Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ 21
διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.
Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῇ ἀληθείᾳ Γ'
μὴ πείθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς

11) 18. (Πρ. ιε'30-39).
12) Πρ. ι'28. 29. ια'3. κ'20.27. Μτ. κς'69-75. 13) 2Πτ. γ'17.
14) 5. 1Τμ. ε' 20. 2Τμ. β'15.
15) Τβ. ιγ' 6. 1Μκ. α' 34. β'48. 62. Μτ κς'45. Λκ. ιη'32. κδ'7.
16) γ'11. Ἐφ. β'8.9. Ῥμ. α'17. γ'20.28. δ'5. Πρ ιγ'39. ιε'10. 11.
17) γ'21. Ῥμ. γ' 3-6.9.24. ζ'7.13.
18) 11.19. γ'25. Ῥμ. γ'21.31.
19–20) α'4. γ'13. ε'24. ς'14. Ἐφ. ε' 2. Κλ. β' 20. 2Κρ. ε' 15. Ῥμ. ς' 6-11. ζ'4-6.
21) γ'18. ε'2.4. Ἑβ. ζ'11.
Γ'. 1) 3. ε'7. 1Κρ. α'23. β'2. Λκ. κδ' 25.

2 προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος; τοῦτο μόνον θέλω
μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν· ἐξ ἔργων νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε
3 ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμε-
4 νοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε
5 εἰκῆ; εἴ γε καὶ εἰκῆ. ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ Πνεῦμα
καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ
6 ἀκοῆς πίστεως; καθὼς ***᾿Αβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ,***
7 ***καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.*** Γινώσκετε ἄρα
8 ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ ᾿Αβραάμ. προϊδοῦσα
δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεός,
προευηγγελίσατο τῷ ᾿Αβραὰμ ***ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν***
9 ***σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.*** ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται
10 σὺν τῷ πιστῷ ᾿Αβραάμ. Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰ-
σίν, ὑπὸ κατάραν εἰσί· γέγραπται γάρ· ***ἐπικατάρατος***
πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ
11 ***βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά.*** ὅτι δὲ ἐν νόμῳ
οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι ***ὁ δίκαιος***
12 ***ἐκ πίστεως ζήσεται.*** ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως,
ἀλλ' ***ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς.***
13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου
γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ· ***ἐπικα-***
14 ***τάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου·*** ἵνα εἰς τὰ ἔθνη
ἡ εὐλογία τοῦ ᾿Αβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ ᾿Ιησοῦ, ἵνα
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πί-
15 στεως. ᾿Αδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώ-
που κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσ-
16 σεται. τῷ δὲ ᾿Αβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ

[2]) 5.14. ᾿Εφ. α'13. ᾿Ρμ. ι'17. Πρ. α'4. β'33.38. ι'45-47. ια'17. ιε'8.
[3-4]) 1. δ'8-11. ς'13. ᾿Ρμ. ζ'5 6. 2Κρ. η'6.
[5]) 2. 1Κρ. ιβ'10.11.
[6]) Γν. ιε'6. ᾿Ρμ. δ'3.
[7]) 9. ᾿Ρμ. γ'26. δ'11.12.16.
[8]) Γν. ιβ'3. Γλ. γ'14.22. Πρ. γ'25.
[9]) 7.
[10]) Δτ. κζ'26. ᾿Ιρ. ια'3. Γλ. ε'3. ᾿Ρμ. δ'15.
[11]) ᾿Αββ. β'4. ᾿Ρμ. α'17.
[12]) Δτ. ιη'5. ᾿Ρμ. ι'5.
[13]) Δτ. κα'23. Γλ. δ'5. 2Κρ. ε'21 1Κρ. ς'20. ζ'23. Πρ. ε'30.
[14]) 2.8.16. ᾿Ρμ. θ'4.
[15]) 17. ᾿Ρμ. γ'5. ς'19. Εβ. θ'16 17.
[16]) Γν. ιβ' 7. ιγ' 15. ιε'18. ιζ' 8. κβ'18. Γλ. γ'8.29. ᾿Ρμ. δ'13.

τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει, ***καὶ τοῖς σπέρμασιν,*** ὡς
ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός, ***καὶ τῷ σπέρματί σου,*** ὅς
ἐστι Χριστός. τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμέ- 17
νην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χριστὸν ὁ μετὰ ἔτη τετρακόσια
καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταρ-
γῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, 18
οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας
κεχάρισται ὁ Θεός. Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων 19
χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελ-
ται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. ὁ δὲ μεσί- 20
της ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστιν. ὁ οὖν νόμος 21
κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ
ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ
νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη· ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ 22
πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.

Πρὸ δὲ τοῦ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρού- 23
μεθα συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκα-
λυφθῆναι. ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς 24
Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ 25
τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. πάντες γὰρ 26
υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅσοι 27
γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. οὐκ 28
ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύ-
θερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς
ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ 29
Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστὲ καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

17) 15. ε΄6. Πρ. ζ΄6.—Ἐξ. ιβ΄40.
18) Ῥμ. δ΄14. Μτ. ε΄5.
19) 24. Ῥμ. γ΄1. ε΄20. ζ΄13. Πρ. ζ΄38.53.
21) β΄ 17.21. δ΄9. Ἑβ. ζ΄18. Ῥμ. η 2-4. 2Κρ. γ΄6.
22) Ῥμ. γ΄9-19. ια΄32.
23) δ΄3. Ῥμ. ζ΄6. (η΄18. 1Πτ. α΄5)
24) 19. Ῥμ. γ΄19.20. δ΄15. 1Κρ. δ΄ 15.
25) Ῥμ. ς΄14. η΄2. ι΄4.
26) δ΄5-7. Ῥμ. η΄15.16. Ἰν. α΄12.
27–28) Κλ. γ΄ 10.11. 1Κρ. ιβ΄13. Ῥμ. ς΄ 3.4. ι΄ 12. ιγ΄ 14. Ἰν. ι΄16. ιζ΄ 21.
29) 7.16. Ῥμ. η΄17. θ΄7.8.

Δ' Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν,
2 οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν, ἀλλὰ ὑπὸ
ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας
3 τοῦ πατρός. οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ
4 στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθε
τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν
αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,
5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπο-
6 λάβωμεν. Ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ
Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον·
7 ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκετι εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός· εἰ
δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.
8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ
9 φύσει οὖσι θεοῖς· νῦν δὲ γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνω-
σθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ
καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε;
10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυ-
11 τούς! φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.
12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέο-
13 μαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε. οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθέ-
νειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον,
14 καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξου-
θενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέ-
15 ξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. τίς οὖν ἦν ὁ μακαρι-
σμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς

Δ'. 1-2) γ'17. 23. 24. 1Κρ. ιγ'11. Λκ. ις'1.—2Μκ. ια'1. ιγ'2. ιδ'2.
3) 9.10. Κλ. β'8.20. (Ἑβ. ε'12).
4-5) Γν. μθ'10. Γλ. γ'13.19.25. 26. Ἐφ. α'10. Ῥμ. α'3. η'3. Ἰν. α' 14. Μρ. α'15. Λκ. β'21. Μτ. γ'15.
6) Ῥμ. η'9.14.15.23. Μρ. ιδ'36.
7) γ'29. Ῥμ. η'16.17.
8) Ψ. οη'6. Ἰρ. ι'25. 2Πρ. ιγ'9. 1Θσ. δ'5. 1Κρ. ιβ'2. Πρ. ιζ'29.30.
9) 3. γ'21. Ῥμ. η'3. 1Κρ. η'3. ιγ'12. Μτ. ζ'23.
10) Ῥμ. ιδ'5.6. Κλ. β'16.
11) γ'4. 2Κρ. ια'3. 2Ἰν. 8.
12) Φλ. γ'7.8. 1Κρ. θ'20.21. 2Κρ. β'4.5.
13) ς'17. 2Κρ. ια'23-25. ιβ'7. Πρ. ις'6.
14) Πρ. ιγ'48. ιδ'1-13. Μτ. ι'40. -Μλ. β'7.
15) Ἀρ. ις'14. Γλ. δ'17.18. Ῥμ. δ'6.9. ι'2.

ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι. ὥστε 16
ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; ζηλοῦσιν ὑμᾶς 17
οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς
ζηλοῦτε. καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε καὶ 18
μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. τεκνία μου, 19
οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν!
ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν 20
φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

Λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι· τὸν νόμον 21
οὐκ ἀκούετε; γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς 22
ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας.
ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ 23
δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας. ἅτινά ἐστιν 24
ἀλληγορούμενα. αὗται γάρ εἰσι δύο διαθῆκαι, μία
μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν
Ἄγαρ· τὸ γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, 25
συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλήμ, δουλεύει δὲ μετὰ τῶν
τέκνων αὐτῆς· ἡ δὲ ἄνω Ἰερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, 26
ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν. γέγραπται γάρ· ***εὐ-*** 27
φράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἡ
οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλ-
λον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ 28
Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ 29
σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν.
ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ***ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ*** 30

16) Ἀμ. ε' 10. Γλ. δ' 20. Ἐφ. δ' 15. Πρ. ιη' 23.
17–18) 15. α' 6.7. 2Κρ. ζ' 7.11.
19) Φλμ. 10. Ἐφ. γ' 16.17. δ' 13. 14. 2Κρ. γ' 18. 1Κρ. δ' 15.
20) 16. 1Κρ. ϑ' 22. 2Κρ. δ' 8. Πρ. κε' 20.
21) γ' 23. Ῥμ. γ' 19. ζ' 1. Ἰν. ιβ' 34.
22) Γν. ις' 3. 15.16. κα' 2.3. Γλ. ε' 25-29.
23) Γν. ιζ' 16.19. ιη' 10. Ῥμ. δ' 19.20. ϑ' 8.9.
24) γ' 23.24. Ῥμ. η' 15. 1Κρ. ϑ' 8-10. ι' 1-11.
25) 2Κρ. γ' 14. Μτ. κγ' 37.
26) γ' 25. 26. ε' 1. Φλ. γ' 20. Ἑβ. ιβ' 22. Ἀπ. γ' 12.
27) Ἡσ. νδ' 1.
28) 23. Ῥμ. ϑ' 7.8.
29) Γν. κα' 9. 1Θσ. β' 14. Μτ. ι' 17.18.
30) Γν. κα' 10.12. κε' 5.6. Ἰν. η' 35.

τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ μὴ γὰρ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς
31 *παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.* Ἄρα, ἀδελ-
φοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

Ε' Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στή-
2 κετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε. Ἴδε ἐγὼ
Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς
3 οὐδὲν ὠφελήσει. μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον
4 ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ
5 δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε· ἡμεῖς γὰρ Πνεύ-
ματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.
6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε
7 ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. Ἐτρέ-
χετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθε-
8 σθαι; ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. μικρὰ
9
10 ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς
ἐν Κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων
11 ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρῖμα, ὅστις ἂν ᾖ. ἐγὼ δέ, ἀδελφοί,
εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήρ-
12 γηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ὄφελον καὶ ἀποκό-
ψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.
13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον
μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ
14 τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν
ἑνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ, *ἀγαπήσεις τὸν πλησίον*

31) 22-26. γ'29.
Ε'. 1) 18. β'4. δ'5-9.31. 1Κρ. ζ' 23. Πρ. ιε'10.
2) 4. β'21.
3) γ'10. Ἐφ. δ'17. Ἰκ. β'10.
4) 2. Ῥμ. ε'2. ς'14. ζ'2.6. 2Πτ. γ'17.
5) γ'2.5. δ'6. Ῥμ. η'23-25. Ττ. β'13. Πρ. κδ'15.
6) 13.14. ς'15. 1Κρ. ζ'19. 1Θσ. α'3. 1Τμ. α'5.
7) β'2. γ'1. 1Κρ. θ'24. 1Θσ. β'18.
8) α'6. 2Κρ. ια'3.13-15.
9) 1Κρ. ε'6. Μτ. ιγ'33.
10) 12. α'7-9. ς'5. Φλ. β'24. 2Θσ. γ'4. 2Κρ. ια'4.
11) ς'12. 1Κρ. α'23. Πρ. κα'21.
12) Δτ. κγ'1. Φλ. γ'2. Πρ. ιε'24.
13) 1.6. ς'2. 1Πτ. β'16. 2Πτ. β'19. Ῥμ. ς'15.18.22.
14) Λτ. ιθ'18. Ῥμ. ιγ'9.10. Μτ. κβ'39.40.

σου ὡς σεαυτόν. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατε- 15
σθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς 16
οὐ μὴ τελέσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύ- 17
ματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντί-
κειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. εἰ 18
δὲ Πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. φανερὰ δέ 19
ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι μοιχεία, πορνεία,
ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχ- 20
θραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέ-
σεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τού- 21
τοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ
τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσου-
σιν. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, 22
εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
πρᾳότης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νό- 23
μος. οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν 24
τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν Πνεύ- 25
ματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα κενόδο- 26
ξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.
Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παρα- Ϛ'
πτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον
ἐν πνεύματι πρᾳότητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ
πειρασθῇς. ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως 2
ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. εἰ γὰρ δοκεῖ 3
τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ. τὸ δὲ ἔργον 4
ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον
τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· ἕκαστος γὰρ 5

15) *Ψ. κς'3. Ζχ. ια'9. Γλ. ε'26.*
16) *25. δ'1. Ῥμ. η'4.9.12.*
17) *Ῥμ. ζ'15-23.*
18) *22.23. Ῥμ. ς'14. η'14.*
19–21) *Ἐφ. ε'3.5. Ῥμ. α'29.30. β'8. ιγ'13. 1Κρ. ς'9.10. Ἀπ. ϑ'21. κα'8. κβ'15. Μτ. ιε'19.*
22–23) *18. Ἐφ. ε' 9. Κλ. γ'12. 1Τμ. α'9. Ῥμ. ς'22.*
24) *β'19.20. ς'14. Κλ. γ'5. Ῥμ. ς'6.11-13.*
25) *16. Ῥμ. η'5.*
26) *13-15. Φλ. β'3.*
Ϛ'. 1–2) *ε'14. Ῥμ. ιε'1. 1Κρ. γ' 1. δ'21. ι'12. Ἰκ. ε'19. Μτ. ιη'15.*
3) *1Κρ. η'2. Ττ. α'10.*
4) *2Κρ. (ι'12). ιγ'5. Λκ. ιη'9-11.*
5) *ε'10. Ῥμ. ιδ'12. Μτ. ια'30.*

6 τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχού-
μενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.
7 Μὴ πλανᾶσθε, Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν
8 σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· ὅτι ὁ σπείρων εἰς
τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ
σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν
9 αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ
10 γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. Ἄρα οὖν ὡς και-
ρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μά-
λιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκά-
ζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ
13 τοῦ Χριστοῦ διώκωνται. οὐδὲ γὰρ οἱ περιτετμημένοι
αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περι-
14 τέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. ἐμοὶ
δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύ-
15 ρωται κἀγὼ τῷ κόσμῳ. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε
περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτί-
16 σις. καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη
ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.
17 Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ
στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ
πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

6) 1Κρ. θʹ11.14. Ῥμ. ιεʹ27.
7–8) Ὠσ. ηʹ7. Ἰβ. δʹ8. Πρμ. κβʹ8. Σρ. ζʹ1-3. Ἑβ. ιʹ31. 2Κρ. θʹ6. 1Κρ. ϛʹ9. Ῥμ. βʹ4-9. ϛʹ21-23. ηʹ13.
9) 2Θσ. γʹ13. Ἑβ. ιβʹ3. 1Κρ. ιεʹ58. Μτ. ιγʹ30.
10) Ἰν. θʹ4. ιβʹ35. 2Πτ. αʹ7.
11) Φλμ. 19. 1Κρ. ιϛʹ21. Ῥμ. ιϛʹ22.
12) αʹ10. εʹ11. Φλ. γʹ18. Μτ. κγʹ27.
13) εʹ3. Ἐφ. βʹ11. Ῥμ. βʹ17-23. Πρ. ιεʹ10. Μτ. κγʹ3.
14) βʹ19.20. εʹ24. 1Κρ. αʹ23. 31. βʹ2.
15) εʹ6. 2Κρ. εʹ17.
16) Ψ. ρκδʹ5. ρκζʹ6. Ἐφ. ϛʹ23. Φλ. γʹ3.16. Ῥμ. βʹ29.
17) Λτ. ιθʹ28. 2Κρ. δʹ10. ιαʹ24. 25. Μτ. κϛʹ10.
18) Φλ. δʹ23. Φλμ. 25. 2Τμ. δʹ22. Ῥμ. ιϛʹ20.24.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Α'
Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πα- 2
τρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη- 3
σοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευ-
ματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, καθὼς καὶ ἐξε- 4
λέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶναι ἡμᾶς
ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ προο- 5
ρίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐ-
τόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς ἔπαι- 6
νον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν
τῷ ἠγαπημένῳ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ 7
αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ
τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς 8
ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν τὸ 9
μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν
αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πλη- 10
ρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν
τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς,

Α'. 1–2) *Κλ. α'1.2. 2Κρ. α' 1.2.*
3) *4-14. β'5.6. Κλ. α'12. 1Πτ. α' 3-5. Γλ. ε'22. 2Κρ. α'3.*
4) *γ'9. ε'27. Κλ. α'22. Φλ. α'10. 2Θσ. β' 13. 2Τμ. α'9. 1Πτ. α' 20. Ῥμ. θ'11. Ἰν. ιζ' 24. Μτ. κε' 34.*
5–6) *9.11.12.14. Κλ. α'13. Φλ. β'13. Ῥμ. η'15.16. 29. ια'36. Ἰν. α'12. γ'16. Μτ. γ'17. Λκ. α'28.*
7) *β'4.7. γ'8.16. ε 2. Κλ. α'14. Φλ. δ'19. 1Πτ. α'19. 1Κρ. α'30. Ῥμ. β'4. γ'24-26. Πρ. κ'28. Μτ. κς'28.*
8–9) *3Βσ. δ'29. Δν. β'21. Ἐφ. α'5. γ'3.4.9-11. Κλ. α'9.26. 1Κρ. β'7. Ῥμ. ιδ'24: ις'25.*
10) *22.23. γ'2.9. Κλ. α'20. 2Πτ. γ'13. Γλ. δ'4. 1Κρ. ιε'24-28. Ῥμ. ιγ'9. Πρ. γ'21. Μτ. ιθ'28.*

11 ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ
πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν
12 τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δό-
13 ξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· ἐν ᾧ καὶ
ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέ-
λιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφρα-
14 γίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ Ἁγίῳ, ὅς
ἐστιν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρω-
σιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.
15 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν
τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς
16 ἁγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν
17 ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἵνα ὁ Θεὸς
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης,
δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώ-
18 σει αὐτοῦ, πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρ-
δίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς
κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κλη-
19 ρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον
μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύον-
τας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
20 ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,
21 καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ὑπερ-
άνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυ-
ριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον
22 ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ πάντα

11–12) *4-6.14. Κλ. α'12. Ῥμ. η' 28. Πρ. ιγ'48. ιζ'4. κ'32. κς'6.7. 18. κη'20. Μτ. ε'5.*
13–14) *12.15. δ'30. Κλ. α'5.6. 1Πτ. β'9. Ἰκ. α'18. Γλ. β'5.14. γ'14. 2Κρ. α'22. ε'5. Ῥμ. α'6.16. η'23. ι'14. Πρ. α'4. κ'28. Λκ. κα'28.*
15–16) *13. Κλ. α'3.4.9. Φλμ. 4.5.*
17) *γ'14-16. Κλ. α'9. 2Πτ. α'2. 1Κρ. β'8.10. Πρ. ζ'2. Ἰν. ιζ'3. κ'17.*
18–19) *7. Κλ. α'5.11.18.27. Φλ. γ'14. 1Πτ. α'13. 2Κρ. δ'17. 1Κρ. β'9. Ῥμ. η'18. Πρ. κς'18.*
20–21) *β'5.6. γ'10.15. Κλ. α'16. β'10. 12. Φλ. β'9. 1Πτ. γ'22. Ῥμ. ς'4. η'38. Πρ. ζ'55. Μρ. ι'30. ις'19. Μτ. ιβ'32.*
22–23) *β'16. γ'19. δ'10.12.15.16. ε'23.30. Κλ. α'18.24. β'9. Φλ. β'10.11. 1Κρ. ιβ'12.27. ιε'27. Ἰν. α'16.*

ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκε κε-
φαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα 23
αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.
Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς **Β'**
ἁμαρτίαις, ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα 2
τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας
τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς
υἱοῖς τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστρά- 3
φημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποι-
οῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ
ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί·—ὁ δὲ Θεὸς 4
πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ
ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παρα- 5
πτώμασι συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ· χάριτί ἐστε σε-
σωσμένοι· καὶ συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς 6
ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς 7
αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον
τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ. τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· 8
καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἔργων, 9
ἵνα μή τις καυχήσηται. αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτι- 10
σθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς
προητοίμασεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.
Διὸ μνημονεύετε ὅτι ὑμεῖς ποτὲ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, 11
οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς
ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ 12
χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ
Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλ-

Β'.1–2) *5. δ'17-19. ε'6.8. ς'12. Κλ. β'13. γ'5-7. Γλ. α'4. 2Κρ. δ'4. Ῥμ. α'18-32. β'8. ς'16.21.23. ζ'9-11. ια'30. ιβ'2. Ἰν. ιβ'31.*

3) *ε'6. Κλ. γ'6. Ττ. γ'3. 2Πτ. β'14. Γλ. β'15.16. ε'16.24. Ῥμ. β'1-24. γ'9-19.23. θ'22. ια'32. Ἰν. ιζ'12.*

4–6) *1.7.8. α'3-7. Κλ. β'12. γ'1. Ῥμ. ε'5-10.*

7) *α'21. Ῥμ. β'4. θ'23. ια'22.*

8–9) *5. 2Τμ. α'9. Ττ. γ'5. Ῥμ. γ'24.27. θ'32. 1Κρ. α'29.31.*

10) *δ'24. Ττ. β'14. 2Κρ. ε'17.*

11–12) *Σφ. Σλ. ιζ'2. Ἐφ. β'2.19. δ'18. Κλ. α'21. β'11. 1Θσ. δ'5.13. 1Κρ. ιβ'2. Ῥμ. β'25-29. θ'4.5.*

13 πίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. νυνὶ δὲ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγγὺς ἐγε-
14 νήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ
εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσό-
15 τοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ
αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας,
ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον
16 ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν
ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν
17 ἔχθραν ἐν αὐτῷ· καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν
18 τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς, ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν
προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν
19 πατέρα. ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ
20 συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδο-
μηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφη-
21 τῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ
πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον
22 ἐν Κυρίῳ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοι-
κητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι.

Γ΄ Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ
2 Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν, εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰ-
κονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς
3 ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον,
4 καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγι-
νώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
5 τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς

13) 17.18. Πρ. β΄ 39.
14–16) Ζχ. ς΄ 13.14. Κλ. α΄ 20-22. β΄ 14. γ΄ 11.15. Γλ. γ΄ 13.28. 2Κρ. γ΄ 6-11. ε΄ 17-21. 1Κρ. ιβ΄ 13. Ῥμ. ε΄ 10. ζ΄ 1-6. Ἰν. ι΄ 9.16. Μτ. ε΄ 9.
17–18) Ἡσ. νζ΄ 19. Ἐφ. β΄ 13.15. 16. γ΄ 12. δ΄ 4. Ῥμ. ε΄ 2. Πρ. ι΄ 36. κς΄ 23. Ἰν. ιδ΄ 6.18. Λκ. β΄ 14. Μτ. κη΄ 18-20.
19–20) 12. γ΄ 5. 6. δ΄ 11. Ἑβ. ιβ΄ 22. 23. 1Πτ. β΄ 6. 1Κρ. γ΄ 10. 11. Μτ. ις΄ 18. κα΄ 42.
21–22) δ΄ 16. 1Πτ. β΄ 4.5. 1Κρ. γ΄ 16. 2Κρ. ς΄ 16.
Γ΄. 1) 13.14. δ΄ 1. Φλμ. 1.9. 2Τμ. α΄ 8. Πρ. κα΄ 33. κγ΄ 18. κς΄ 29. κη΄ 17.
2) 7. δ΄ 21. Κλ. α΄ 25. β΄ 1. Ῥμ. α΄ 5. ιβ΄ 3.
3–4) 9. α΄ 9.10. Κλ. α΄ 27. δ΄ 3. Γλ. α΄ 12. 1Κρ. δ΄ 1. 2Κρ. ια΄ 5.6.
5–6) 8-10. β΄ 13-20. Κλ. α΄ 26. 1Πτ. α΄ 10-12. Γλ. γ΄ 14.29. Ῥμ. η΄ 17.

υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις
ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν Πνεύματι, εἶναι τὰ 6
ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς
ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου,
οὗ ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος 7
τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ. ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων τῶν 8
ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελί-
σασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ καὶ 9
φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο-
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τὰ πάντα
κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς 10
ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς
ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ, κατὰ πρό- 11
θεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν 12
προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. διὸ 13
αἰτοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν,
ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν. Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά 14
μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνο- 15
μάζεται, ἵνα δῴη ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης 16
αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος αὐ-
τοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν 17
διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἐρ- 18
ριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλα-
βέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος
καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν 19

7) 2. Κλ. α'23.25.29. 2Κρ. ιβ'9.
8–11) 2.5-7. α' 10.11.21. Κλ. α' 26.27. Γλ. α'16. 1Κρ. ιε'9.10. Ῥμ. ια'33. ιδ'24.25: ις'25.26.
12) β'18. Ἑβ. δ'16. ι'19-22. 1Ἰν. γ'21. ε'14. Ῥμ. ε'2. η'38.39.
13) 1. Κλ. α'24. 1Θσ. γ'3. 2Τμ. α'8.
14) 1. α'3.16. Φλ. β'10. 2Κρ. ια'31.
15) Ψ. κα'28. 1Πρ. ις'28. Πρ. γ' 25. Ἐφ. γ'9. α'3.21. ε'3. Κλ. α'16.
16–17) α'7.17. ς'10. Ῥμ. ζ'22. η' 9.10. Γλ. β'20. Ἰν. ιδ'23.
18–19) α'18.19.23. Κλ. β'7. Φλ. γ'8. δ'7. Ῥμ. ιε'29. Ἰν. α'16.

τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς
πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.
20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισ-
σοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν
21 ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος
τῶν αἰώνων· ἀμήν.
Δ' Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ
2 ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πά
σης ταπεινοφροσύνης καὶ πρᾳότητος, μετὰ μακροθυ-
3 μίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τη-
ρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς
4 εἰρήνης. ἓν σῶμα καὶ ἓν Πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε
5 ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἷς Κύριος, μία πί-
6 στις, ἓν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ
7 πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν. Ἑνὶ δὲ ἑκά-
στῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς
8 τοῦ Χριστοῦ. διὸ λέγει· ***ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώτευ-***
σεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.
9 τὸ δὲ ***ἀνέβη*** τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς
10 τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβὰς αὐτός ἐστι καὶ
ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ
11 τὰ πάντα. καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς
δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας
12 καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς
ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χρι-
13 στοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα
τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ,

20-21) α' 19. Ῥμ. ιδ' 24. 26.
Δ'. *1-8) γ' 1. Κλ. α' 10. 11. γ' 12-14. Φλ. α' 27. β' 1-4. 1Θσ. β' 12. 1Κρ. ά10.*
4-6) α' 18. β' 14. 16. 18. 1Κρ. η' 6. ι' 17. ιβ' 4-6. 12. 13. Ῥμ. ια' 36. Ἰν. ιζ' 20. 21. — Μλ. β' 10.
7) Ῥμ. ιβ' 3. 6. 1Πτ. δ' 10.
8) Ψ. ξζ' 19. Κλ. β' 15.
9) 1Πτ. γ' 19. Ῥμ. ι' 6. 7. Ἰν. γ' 13. ς' 62.
10) 7. 8. α' 23. Ἑβ. ζ' 26. 2Κρ. ιβ' 3.
11-12) β' 20-22. 1Κρ. ιβ' 7. 28. ιδ' 26. Πρ. κ' 28. κα' 8.
13) 5. 15. α' 17. γ' 19. Κλ. α' 28. Φλ. γ' 10. 2Πτ. α' 2. 8. β' 20. Γλ. δ' 19. — 1Ἰν. β' 13. ε' 20. Ἰν. ιζ' 3.

εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος
τοῦ Χριστοῦ, ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι 14
καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν
τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθ-
οδείαν τῆς πλάνης, ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξή- 15
σωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, ὁ Χρι-
στός, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμ- 16
βιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέρ-
γειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ
σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι 17
ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ
ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτισμένοι τῇ δια- 18
νοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ διὰ
τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς διὰ τὴν πώρωσιν τῆς
καρδίας αὐτῶν, οἵτινες, ἀπηλγηκότες, ἑαυτοὺς παρέδω- 19
καν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν
πλεονεξίᾳ. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 20
εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς 21
ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν 22
προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν
φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ἀνανεοῦ- 23
σθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν καὶ ἐνδύσασθαι 24
τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δι-
καιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκα- 25
στος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.
ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω. 26

14) Σφ. Σλ. δ'4. Ἐφ. ς'11. Κλ. β'8.18. Ἑβ. ιγ'9. Ἰκ. α'6. 2Κρ. β'17. ια'13.14. 1Κρ. γ'1. ιδ'20. Μτ. ια'7.
15) 13. α'22.23. Κλ. α'18.
16) β'21. Κλ. β'19. 1Κρ. ιβ'14-27.
17–19) 28. β'2.12. ε'3. 1Πτ. α'14. δ'3. Γλ. ε'3. Ῥμ. α'21. 24. 26. 28. Μρ. γ'5.
20–21) γ'2. ε'5.—Δτ. ιη'14. Λκ. κβ'25.26.
22–24) β'3.10.15. Κλ. γ'9.10. Γλ. ς'8. 2Κρ. ε'17. Ῥμ. ιβ'2. Λκ. α'75.
25) Ζχ. η'16. Κλ. γ'9. Ῥμ. ιβ'5.
26) Ψ. δ'5. Ἡσ. ιβ'1. Ἰκ. α'19.20. —Δτ. κδ'13.15.

27 ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ δια-
28 βόλῳ. ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κο-
πιάτω ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχῃ
29 μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ
τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴ τις ἀγα-
θὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς
30 ἀκούουσι. καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ
Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.
31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ
32 βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ· γίνεσθε
δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι
ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ἡμῖν.
Ε' Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητά,
2 καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγά-
πησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφο-
3 ρὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. πορνεία δὲ
καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν
4 ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, καὶ αἰσχρότης καὶ μωρο-
λογία ἢ εὐτραπελία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐ-
5 χαριστία. τοῦτο γὰρ ἔστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος
ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ
ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.
6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρ-
χεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.
7 8 μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. ἦτε γάρ ποτε σκό-

27) Ἰκ. δ'7. Ῥμ. ιβ'19.
28) 17. 1Θσ. δ'11. 2Θσ. γ'6-12. Ῥμ. ιβ'13. Πρ. κ'34.35.
29) ε'4. Κλ. γ'16. δ'6. Μτ. ιβ'36.
30) Ἠσ. ξγ'10. Ἐφ. α'13.14.
31) 26. Κλ. γ'8.
32) Κλ. γ'12.13. 1Πτ. γ'8. 2Κρ. β'7. Μτ. ς'14. ιη'21-35.
Ε'. *1) α'4.5. 1Ἰν. γ'1. Μτ. ε'44-48.*
2) Ἐξ. κθ'18. Λτ. α'9.13. κγ'13.18. Ἑβ. ι'10.14. Φλ. δ'18. Ῥμ. ιε'3. Ἰν. α'29. ιγ'15.34. ιε'12.13.
3-4) 5.19.20. δ'19. 29. Κλ. γ'5. 8.15-17. 1Κρ. ε'1. Ῥμ. α'28.
5) Κλ. α'13. Γλ. ε'21. 1Κρ. ς'9.10. Μτ. ς'24.
6) β'2.3. δ'14. Κλ. γ'6. 2Θσ. β'3. Γλ. ς'7.8. 1Κρ. ς'9.12. Ῥμ. α'18.
7) 11. 2Κρ. ς'14-16.
8-10) 17. β'11.12. Κλ. α'13. 1Θσ. ε'4.5. Φλ. β'15. 1Ἰν. α'5-7. Γλ. ε'22. Ῥμ. ιβ'2. Ἰν. ιβ'36. Λκ. ις'8.

τος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε·
—ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ 9
δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ·—δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρε- 10
στον τῷ Κυρίῳ. καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς 11
ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε· τὰ γὰρ 12
κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν· τὰ 13
δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν
γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστι. διὸ λέγει· ἔγειρε ὁ 14
καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ
ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.

Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσο- 15
φοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι 16
αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι. διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρο- 17
νες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. καὶ μὴ 18
μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε 19
ἐν Πνεύματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ
ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ
ὑμῶν τῷ Κυρίῳ, εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων 20
ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ Θεῷ
καὶ πατρί, ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 21

Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε ὡς 22
τῷ Κυρίῳ, ὅτι ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς 23
καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι
σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσε- 24
ται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀν-
δράσιν ἐν παντί. οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυ- 25
τῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν καὶ

11) 7. Ῥμ. ς'21. ιγ'12. Ἰν. ις'8.
12–13) Σφ. Σλ. ιζ' 3. Ἑβ. δ'13. 1Κρ. ιδ'24. Ῥμ. α'24. Ἰν. γ'20.21.
14) 1Θσ. ε'5.6. Ῥμ. ιγ'11. Μτ. η' 22.—Ἡσ. θ'2. κς'19. νβ' 1. ξ'1. 2. 1Κρ. β'9.
15–16) ς'13. Κλ. δ'5. Γλ. α'4. ς' 10. Μτ. ι'16.
17) 10. 1Θσ. δ'3. 1Κρ. ιδ'20.
18–19) Πρμ. κ'1. κγ'31. Ψ. λβ'2. 3. Κλ. γ'16. 1Κρ. ιδ'15. Πρ. β'4.15. Λκ. κα'34.
20) Κλ. γ'17. 1Θσ. ε'18. 1Κρ. ι' 31. Ῥμ. α'8.
21) 1Πτ. ε'5. 1Κρ. ιδ'32.33.
22–24) 33. Κλ. γ'18.Ττ. β'5. 1Πτ. γ'1. 1Κρ. ια'3. ιδ'34.
25) 2.28-32. Κλ. γ'19.

26 ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθα-
27 ρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ
αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπί-
λον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ
28 ἄμωμος. οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυ-
τῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν
29 ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν
ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν,
30 καθὼς καὶ ὁ Κύριος τὴν ἐκκλησίαν· ὅτι μέλη ἐσμὲν
τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν
31 ὀστέων αὐτοῦ· ***ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν***
πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται
πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα
32 ***μίαν.*** τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς
33 Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ
καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω
ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.
ς' Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ·
2 τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. ***τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν***
3 ***μητέρα,*** ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ***ἵνα***
εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.
4 καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ'
5 ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου. Οἱ
δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα μετὰ φό-
βου καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς
6 τῷ Χριστῷ, μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρε-
σκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα
7 τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς, μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ

26–27) Ἰζ. ις' 9-14. Ψ. μδ' 10-14. Αἰσ. δ' 7. Ἐφ. α' 4. Κλ. α' 22. Ττ. γ' 5. 1Πτ. γ' 21. 2Κρ. ια' 2. 1Κρ. ς' 11. Ἰν. ιζ' 17.19. Μτ. κη' 19.
28–30) 25.33. α' 23. ς' 4. 1Θσ. β' 7. 1Κρ. ιβ' 27. Μτ. ιθ' 4.6.
31) Γν. β' 24. Μτ. ιθ' 5.
32) 25. Ἀπ. α' 20. ιζ' 5. 2Κρ. ια' 2.
33) 22.25.28.
ς'. 1) Κλ. γ' 20.
2–3) Ἐξ. κ' 12. Δτ. ε' 16. Μτ. ιε' 4.
4) Δτ. ς' 7.20-25. Ψ. οζ' 5. Παρ. β' 2. ιθ' 18. κγ' 24. Ἡσ. ν' 5. Κλ. γ' 21.
5–7) Κλ. γ' 22-24. 1Τμ. ς' 1. Ττ. β' 9.10. 1Πτ. β' 18. Γλ. α' 10. 2Κρ. ζ' 15. 1Κρ. ζ' 21.22.—Ψ. νβ' 6.

Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, εἰδότες ὅτι ὃ ἐάν τι ἕκα- 8
στος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ τοῦ Κυ-
ρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. Καὶ οἱ κύριοι τὰ 9
αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδό-
τες ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς,
καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.
Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ 10
καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε τὴν 11
πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι
πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου· ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν 12
ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς
τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους
τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας
ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανο- 13
πλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. στῆτε 14
οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ
ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδη- 15
σάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς
εἰρήνης, ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πί- 16
στεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ
πεπυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτη- 17
ρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὅ ἐστι
ῥῆμα Θεοῦ, — διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως, προσ- 18
ευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν Πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ

8) Κλ. γ'25. Γλ. ς'7. 2Κρ. ε'10.
9) Λτ. κε'39 κτλ. Κλ. γ'25. δ'1. Γλ. β'6. Πρ. ι'34.
10) γ'16. 1Ἰν. β'14. 1Κρ. ις'13.
11) 13-17. δ'14. 2Κρ. ι'4. Ῥμ. ιγ'12. — Σφ. Σλ. ε'18. Ἰδθ. ιδ'3. 2Μκ. γ'25.
12) β'2. ε'8. 11. Κλ. β'15. 1Πτ. ε'8. 9. Λκ. κβ'53. Μτ. ις'17.
13) 11. ε'16. Ἰκ. δ'7. Γλ. α'4. 2Κρ. ς'7.
14–15) Ἡσ. ια'5. νβ'7. νθ'17. Ψ. θ'38. Σφ. Σλ. ε'19. Ἐφ. α'13. 1Θσ. ε'8. 1Πτ. α'13. Ῥμ. ι'15. Λκ. ιβ'35.
16) Ψ. ζ'14. Σφ. Σλ. ε'20. 1Ἰν. ε'4. Μτ. ς'13.
17) Ἡσ μθ'2. νθ'17. Ὡσ. ς'5. Σφ. Σλ. ε'21. 1Θσ. ε'8. Ἐβ. δ'12. Ῥμ. ά16.
18–20) Κλ. δ'2-4. 1Θσ. β'2. 2Θσ. γ'1. Φλ. α'14. 20. Ἐβ. ιγ'18. 2Κρ. β'12. ε'20. Ῥμ. ιβ'12. Πρ. δ'29. κη' 20. 30. 31.

τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει
19 περὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ
λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρί-
20 σαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν
ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω,
πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ
22 πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς
αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ
τὰς καρδίας ὑμῶν.
23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
24 Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ· ἀμήν.

21–22) γ'13. Κλ. δ'7.8. Φλ. α'12. β'19. 2Τμ. δ'12. Πρ. κ'4.
23) Γλ. ς'16. 1Τμ. α'14.
24) 1Κρ. α'2. β'9. ϑ'25. ις'22-24. Ῥμ. β'7. 2Τμ. α'10.—Σφ. Σλ. β'23. ς'19.20.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

Α' Παῦλος καὶ Τιμόθεος, δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι
τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις
2 σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν,
4 πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ
5 χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν
εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν,
6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον

Α'. 1–2) Κλ. α' 1.2. 1Τμ. γ'1.8. 2Κρ. α'1.2. Ῥμ. ά1.7. ιβ'7. Πρ. κ'28.
3–5) 7. δ'15. 1Θσ. α' 2.3. 2Τμ. α'3. Φλμ. 4. 1Κρ. α'4. Πρ. ις'13-40.
6) 10. β'13. γ'20. δ'5. 1Κρ. α'8. γ'13. 2Κρ. η'10.11.

ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθώς 7
ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν
διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς
μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου
συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.
μάρτυς γάρ μού ἐστιν ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας 8
ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ τοῦτο προσεύ- 9
χομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισ-
σεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν 10
ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι
εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης 11
τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' 12
ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν,
ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι 13
ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, καὶ τοὺς 14
πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δε-
σμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λα-
λεῖν. τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ 15
δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· οἱ μὲν ἐξ ἐρι- 16
θείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι
θλῖψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου· οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, 17
εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. τί 18
γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ,
Χριστὸς καταγγέλλεται. καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ
χαρήσομαι· οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σω- 19
τηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ
Πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ 20

7) 5.16. δ'14. Ἐφ. γ'1.2. 2Κρ. ς' 11.12. ζ'3.
8) β'26. δ'1. 1Θσ. γ'6. 2Τμ. α'4. 2Κρ. ζ'15. Ῥμ. α'9.11.
9) Ἑβ. ε'14.
10–11) 6. β' 15.16. 2Πτ. γ' 14. Ἐφ. α'4.6. ε'9.10.27. 2Κρ. θ'10. Ῥμ. β'18. Ἰν. ιε'4.5.8. Πρ. κδ'16.
12–14) 15-20.25. δ'22. Κλ. β'1. 2Τμ. β' 9. 1Πτ. δ'16. Ἐφ. γ'1.13. ς'20.21. Γλ. ε'10. Ῥμ. α'13. Πρ. (κγ'35). κη'16-18.30.31.
16) β'3. Ῥμ. β'8. *17) 7.*
18) β'17. Ῥμ. γ'3.
19–20) Ἰβ. ιγ'16. 2Κρ. α'11. ι'8. Ῥμ. ε'5. η'9.19.25. Ἰν. κα'19.

ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ
παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χρι-
στὸς ἐν τῷ σώματί μου εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.
21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος.
22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί
23 αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο,
τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ
24 εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν
25 τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. καὶ τοῦτο πεποιθὼς
οἶδα ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν
26 ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύ-
χημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς
27 ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ἀξίως τοῦ
εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν
καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι
στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πί-
28 στει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ
τῶν ἀντικειμένων, ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν ἔνδειξις ἀπω-
29 λείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ· ὅτι ὑμῖν
ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πι-
30 στεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,—τὸν αὐτὸν ἀ-
γῶνα ἔχοντες, οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.
Β' Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον
ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία Πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα
2 καὶ οἰκτιρμοί, πληρώσατέ μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ
φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν
3 φρονοῦντες, μηδὲν κατὰ ἐριθείαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ
τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας

21) 23.25. γ'8. Γλ. β'20.
22) 24. Ῥμ. α'13. Ἰν. ιβ'27.
23–24) 21.22. 2Τμ. δ'6. 2Κρ. ε' 6-9. Λκ. ιβ'36.50.-- 3Βσ. ιθ'4.
25–26) 6.22.24. β'24. Φλμ. 22. 2Κρ. α'14.24. ε'12. Πρ. κ'25.
27) β'2.12. δ'3. 1Θσ. β'12. Ἐφ. δ'1.
28) 1Θσ. γ'3. 2Θσ. α'5-7. 2Τμ. β'12. 1Κρ. ις'9. Μτ. ι'22.
29) Πρ. ε'41. Μτ. ε'11.12.
30) 1Θσ. β'2. Πρ. ις'16-24.
Β'. *1–2) α'27. Κλ. γ'12. Ἐφ. δ'1-6. 2Κρ. ι'1. Ῥμ. ιβ'1.16. Ἰν. ιε'11.*
3) α'17. Γλ. ε'26. Ῥμ. ιβ'10.

ἑαυτῶν. μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ 4
ἑτέρων ἕκαστος. τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ 5
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρ- 6
παγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε 7
μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενό-
μενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνω- 8
σεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου
δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχα- 9
ρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνό- 10
ματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων
καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται 11
ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός.
Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, 12
μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ
μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου
τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· ὁ Θεὸς γάρ ἐστιν 13
ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ
τῆς εὐδοκίας. πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ 14
διαλογισμῶν, ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέ- 15
κνα Θεοῦ ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διε-
στραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,
λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χρι- 16
στοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα.
Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ 17
τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· τὸ 18
δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.

4) 21. 1Κρ. ι'24.33. ιγ'5.
5–8) Ἑβ. α' 3. β' 14.17. ε' 7.8. ιβ'2. Γλ. γ'13. 2Κρ. δ'4. η'9. Ῥμ. η'3. ιβ'3. Ἰν. α'1.2.14. ε'18. ιγ'15. ιζ'5. Μτ. ια'29. κ'28. κς'39-44.
9–11) Ἑβ. α'3.4. β'9. Ἀπ. ε'13. Ἐφ. α'20-22. Ῥμ. ιδ'9.11. Πρ. β' 32-36. Ἰν. ε'23. ιβ'28. ιζ'1.2.
12) Ψ. β'11. 1Πτ. α'17. Γλ. δ'18. 1Κρ. β'3.
13) α'6. Ἑβ. ιγ'21. Ἐφ. α'5.9. β' 8-10. 2Κρ. γ'5. Ῥμ. θ'16. Ἰν. ιε'5.
14) 1Τμ. β'8. 1Πτ. δ'9. 1Κρ. ι'10.
15–16) α' 10.11. 1Θσ. β' 19.20. Ἐφ. ε'8. Γλ. β'2. 2Κρ. α'14. Ῥμ. ις'19. Πρ. β'40. Ἰν. ς'63.68. Μτ. ε' 14-16. ιζ'17.— Ἰβ. λθ' 16. Ἡσ. μθ'4. ξε'23. Ῥμ. ιε'16.
17) Ἀρ. ιε'4-10. κη'7-15. 2Τμ. δ'6.
18) γ'1. δ'4. 2Κρ. β'3.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμ-
20 ψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν· οὐδ-
ένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν
21 μεριμνήσει· οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ
22 Χριστοῦ Ἰησοῦ. τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε,
ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγ-
23 γέλιον. τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀπίδω
24 τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς· πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ ὅτι καὶ
25 αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπα-
φρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην
μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας
26 μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας
27 ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε. καὶ
γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτου· ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν
ἠλέησεν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ
28 λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐ-
τόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος
29 ὦ. προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χα-
30 ρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, ὅτι διὰ τὸ
ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισε, παραβουλευ-
σάμενος τῇ ψυχῇ ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα
τῆς πρός με λειτουργίας.
Γ' Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. τὰ αὐτὰ
γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.
2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέ-
3 πετε τὴν κατατομήν· ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ

19) 23. 1Θσ. γ'2. Ἐφ. ς'22.
20–21) α'15.16. β'4. 2Τμ. δ'10.16.
22) 2Κρ. β'9. 1Κρ. δ'17. ις'10. Ῥμ. ις'21.
23) 19. *24) α' 25.*
25) 30. δ'18. Φλμ. 2. 2Κρ. ϑ'5. Ῥμ. ιβ'13. ις'3.7.
26) 28. α'8. Μτ. κς'37.
27) 30. δ'4.1 2Κρ. β'3. -Ἠσ. κη'10.
28) 27. (2Τμ. α'17. Ττ. γ'13).
29) Ῥμ. ις'2. 1Κρ. ις'16.18.
30) Ψ. ρς'18. Σρ. να'6. 2Μκ. ιδ' 38. Ἀπ. ιβ'11. 1Κρ. ις'17. Πρ. ιε' 26. κ'24.
Γ'. 1) α'25. β'18. δ'4. 2Κρ. ιγ'11. 2Πτ. α'12.13.
2) Ψ. κα'17.21. Ἠσ. νς'11. Ἀπ. κβ'15. Γλ. ε'12. 2Κρ. ια'13. Μτ. ζ'6.
3) Κλ. β' 11. Ῥμ. β' 25-29. Γλ. ς'12-14. 2Κρ. ια'18. Ἰν. δ'24.

Πνεύματι Θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, καίπερ ἐγὼ ἔχων 4
πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι
ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον· περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους 5
Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ
νόμον Φαρισαῖος, κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, 6
κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.
ἀλλ' ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χρι- 7
στὸν ζημίαν. ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν 8
εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι
σκύβαλα εἶναι ἵνα Χριστὸν κερδήσω καὶ εὑρεθῶ ἐν 9
αὐτῷ μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ
τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ
τῇ πίστει, τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς 10
ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων
αὐτοῦ, συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἴ πως κατ- 11
αντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν. οὐχ ὅτι ἤδη 12
ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω,
ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. ἀδελ- 13
φοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· ἓν δέ, 14
τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος τοῖς δὲ ἔμπροσθεν
ἐπεκτεινόμενος κατὰ σκοπὸν διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον
τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὅσοι 15
οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε,
καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει. πλὴν εἰς ὃ ἐφθά- 16
σαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν.
Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς 17

4–6) 2Κρ. ια' 18.21.22. Ῥμ. ια' 1. Γλ. ά 13.14. Πρ. κγ' 6. Λκ. ά 59. β' 21.
7–8) Μτ. ι' 37-39. ιγ' 44 46. Ἰν. ιζ' 3. Κλ. β' 2.3.
9) Ῥμ. γ' 21.22. ϑ' 30. ι' 3.
10–11) 21. Ἀπ. κ' 5. 2Κρ. δ' 10. 11. Ῥμ. ς' 3-9. η' 11.17. Πρ. κδ' 15.
12) 1Τμ. ς' 12.19. Ἑβ. ιβ' 23. Ῥμ. ε' 12. ϑ' 30. Πρ. ϑ' 5.6.
13–14) 2Τμ. δ' 6-8. Ἑβ. γ' 1. Ἐφ. α' 18. Γλ. ε' 5. 1Κρ. ϑ' 24-27. Λκ. ϑ' 62.
15) Ἑβ. ε' 13. 1Κρ. β' 6. γ' 13. δ' 4.5.
16) β' 2-5. Γλ. ς' 16. Ῥμ. ιβ' 16.
17) δ' 9. 1Θσ. α' 6.7. 1Κρ. δ' 16. ια' 1.

18 οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. πολλοὶ
γὰρ περιπατοῦσιν, — οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ
καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χρι-
19 στοῦ, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ
δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες!
20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ
καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,
21 ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν
εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης
αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ
ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

Δ' Ὥστε, ἀδελφοί μοι ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ
καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.
2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ
3 φρονεῖν ἐν Κυρίῳ· ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, Σύζυγε γνήσιε,
συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνή-
θλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνερ-
γῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.
4 Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. τὸ
5 ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ Κύριος
6 ἐγγύς. μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ
καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνω-
7 ριζέσθω πρὸς τὸν Θεόν. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ
ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν
καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα

18) Γλ. ε'13. ς'12.14. Ῥμ. γ'8.
19) Ὠσ. δ'7. Ῥμ. ς'20-23. ις'18.
20-21) 10.11-14. Κλ. γ'1.4. 1Θσ. α'10. Ἑβ. ιβ'22. Ἐφ. α'19. β'19. Γλ. δ'26. 2Κρ. ε'1.2.6. 1Κρ. α'7. ιε' 27.28.43-53. Ῥμ. η'19-23.29.30.
Δ'. 1) α'8. β'12.16.17. 1Θσ. β' 19.20. γ'8.
2) β'2-4.
3) α'27. Λκ. ι'20.
4-5) γ'1. 1Θσ. ε'16. 1Τμ. γ'3. Ττ. γ'2. 1Κρ. ις'22. Ῥμ. ιγ'11.12. Μτ. ι'23.
6) 1Θσ. ε'17.18. Ἐφ. ς'18. Μτ. ς'25-34.
7) 9. Κλ. γ'15. Ἐφ. γ'19.20. 2Κρ. ια'3. Ἰν. ιδ'27. ις'33. ιζ'11.
8) γ'1. Ῥμ. ιβ'17.

δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις
ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ ἐμά- 9
θετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί,
ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθά- 10
λετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαι-
ρεῖσθε δέ. οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμα- 11
θον ἐν οἷς εἰμι αὐτάρκης εἶναι. οἶδα καὶ ταπεινοῦ- 12
σθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύη-
μαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ
ὑστερεῖσθαι· πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χρι- 13
στῷ. πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου τῇ 14
θλίψει. οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ 15
τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία
μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λή-
ψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ 16
ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. οὐχ ὅτι 17
ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεο-
νάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισ- 18
σεύω· πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ
παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτήν, εὐάρεστον
τῷ Θεῷ. ὁ δὲ Θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν 19
κατὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας 20
τῶν αἰώνων· ἀμήν.
Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπά- 21

9) 7. α'30. γ 17. 1Θσ. ε'23. Ρμ. ιε'33. ις'20.
10) γ'12. 2Κρ. η' 2. 10.—Ἰζ. ιζ' 24. Ψ. κζ'7. Σφ. Σλ. δ'4. Σρ. μς' 12. μθ'10.
11) 1Τμ. ς'6-8. Εβ. ιγ'5 2Κρ. θ'8.
12-13) 18. 1Κρ. δ' 11. 12. 2Κρ. δ'8. ς'10. ια'7.27. ιβ'9.10.
14) α'7.
15) 17. α'5. 2Κρ. ια'9. 1Κρ. θ'15. Πρ. ιζ'14.15.—Σρ. μα'19. μβ' 7.
16) β'25. 1Θσ. β'18.
17) 15. 19. α'11. Ττ. γ'14. 2Κρ. θ'6-10. ιβ'14.
18) 12. β'25. Εβ. ιγ'16. Εφ. ε' 2. Ρμ. ιβ'1.
19) α'3. Εφ. α'7.18. γ'16. 2Κρ. θ'8. Ρμ. θ'23.
20) Γλ. α'5.
21) Ρμ. ις'15.21-23.

22 ζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἀσπάζονται ὑμᾶς
πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.
23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων
ὑμῶν· ἀμήν.

22) α'13. 2Κρ. ιγ'12. | *23) Γλ. ς'18.*

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ

Α' Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος
2 Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις
καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,
4 ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν
5 ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν
ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν
6 τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ παρόντος εἰς
ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστι καρποφο-
ρούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς
ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν
7 ἀληθείᾳ, καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπη-
τοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος
8 τοῦ Χριστοῦ, ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην
9 ἐν Πνεύματι. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκού-
σαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ

Α'. 1–2) Ἐφ. α'1.2. 2Κρ. α'1.2. 3–5) 8.9.23. Ἐφ. α'13.15.16. 1Θσ. α'2.3. 1Πτ. α'3.4. 1Κρ. ιγ'13. 6) 10.23. 1Τμ. γ'16. 2Κρ. β'14. ς'1. Ρμ. ι'18. Ἰν. ιε'16. Μτ. ιγ'31.32.

7–8) 4. β'1. 5. δ'7.12. Φλμ. 23. 1Κρ. α'11. δ'2. 9–10) 3.4.6. Ἐφ. α'16.17. δ'1. 1Θσ. δ'1. Φλ. α'9.27.

αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήμα-
τος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, περι- 10
πατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν,
ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι
εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει δυνα- 11
μούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν
ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς εὐχαριστοῦν- 12
τες τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν
μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρρύ- 13
σατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστη-
σεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,
ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρ- 14
τιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρω- 15
τότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, 16
τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ
τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ
εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτι-
σται· καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν 17
αὐτῷ συνέστηκε, καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώμα- 18
τος, τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν
νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν 19
αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι' αὐ- 20
τοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας
διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ
ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ ὑμᾶς ποτε 21
ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς
ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώ- 22

11) Ἐφ. α' 19. γ' 16. δ' 2. ϛ' 10. 2Κρ. α' 4. ϛ' 4.6. (Μτ. ε' 11.12.).

12–14) β' 15. Ἐφ. α' 6.7.11.18. β' 2.19. ϛ' 12. 1Τμ. ϛ' 16. Ἑβ. ιβ' 22.23. 1Ἰν. α' 7. 2Κρ. γ' 6. ια' 14. Πρ. κϛ' 18.

15–16) 17.20. β' 10.18. Ἐφ. α' 21. Ἑβ. α' 2.3. Φλ. β' 6. 2Κρ. δ' 4. Ἰν. α' 1-3.10.18. Ἀπ. α' 17. γ' 14. δ' 6-10.—Ἡσ. ϛ' 1-3. Ἰζ. α' 5-24. ια' 22. Σρ. μθ' 8.

17) 15. Ἑβ. α' 3. 2Πτ. γ' 5.

18) 24. β' 19. Ἐφ. α' 22. Ἀπ. α' 5. 1Κρ. ιε' 20. Πρ. κϛ' 23.

19–20) β' 9. Ἐφ. α' 10.23. β' 16. 2Κρ. ε' 19. Ἰν. α' 14.16.29.

21–22) β' 14. Ἐφ. α' 4. β' 12. δ' 18. ε' 27. Ῥμ. ε' 10.

ματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι
ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον
23 αὐτοῦ, εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑ-
δραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγ-
γελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει
τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.
24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χρι-
στοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ
25 ἐστιν ἡ ἐκκλησία, ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν
οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πλη-
26 ρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκε-
κρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ
27 δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς
γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τού-
του ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς
28 τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάν-
τα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ
σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν
29 Χριστῷ Ἰησοῦ· εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν
ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.
Β΄ Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν
καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσ-
2 ωπόν μου ἐν σαρκί, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι
αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πάντα πλοῦ-
τον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ
3 μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ

23) 5-7. 25.29. Ἐφ. γ΄1.2.7.18. 1Κρ. ιε΄58.
24) 18. Ἐφ. γ΄13. Φλ. α΄18. β΄17. 30. 2Κρ. α΄5-7. ζ΄4. θ΄12.
25–26) 23. β΄2. Ἐφ. γ΄2.3.5-10. Ῥμ. ιε΄19.
27) Ἐφ. α΄18. 1Τμ. α΄1.
28) γ΄16. Ἐφ. δ΄13.
29) Ἐφ. γ΄7.20. 1Τμ. δ΄10. 1Κρ. ιε΄10.
Β΄. *1) δ΄7.8.13.15.16. Ἀπ. γ΄14. Φλ. α΄12. 1Κρ. ια΄3.*
2) α΄26. Ἐφ. γ΄4. 1Θσ. α΄5.
3) Ἡσ. με΄3. Βρ. γ΄12-15. Σρ. α΄25. Κλ. α΄27. Φλ. γ΄8. 1Κρ. α΄24.30. Ῥμ. ια΄33.

εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως
ἀπόκρυφοι. Τοῦτο δὲ λέγω ἵνα μή τις ὑμᾶς παραλογί- 4
ζηται ἐν πιθανολογίᾳ· εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ 5
τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν
τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.
Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύ- 6
ριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδο- 7
μούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει καθὼς
ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. Βλέ- 8
πετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλο-
σοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν
ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ
Χριστόν· ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς 9
θεότητος σωματικῶς, καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, 10
ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, ἐν ᾧ καὶ 11
περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει
τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ
τοῦ Χριστοῦ, συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ 12
καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ
τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν. καὶ ὑμᾶς, νεκροὺς 13
ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς
σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισά-
μενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, ἐξαλείψας τὸ καθ' 14
ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν,
καὶ αὐτὸ ἦρεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ
σταυρῷ· ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας 15
ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

4) *8.18. Ἐφ. ε' 6. 1Κρ. β' 4. Ρμ. ις' 17.18.*
5) *1Κρ. ε' 3. ιδ' 40. 1Πτ. ε' 9. Πρ. ις' 5.*
6) *α' 7. Ἐφ. δ' 20. 1Θσ. δ' 1. Ἰδ. 3.*
7) *α' 23. 1Θσ. ε' 18.*
8) *4. 18. 20-22. Γλ. δ' 3. 9. Μρ. ζ' 3-8.*
9) *17. α' 15.19.*
10) *Ἐφ. α' 21.23.*
11-12) *20. γ' 1.3.5. Ἐφ. α' 19. β' 3.6. Ρμ. β' 28.29. ς' 4.6. Πρ. ζ 51.*
13) *γ' 13. Ἐφ. β' 1.5.11.12. 2Κρ. ε' 19.*
14) *20. Ἐφ. β' 14.15. Γλ. γ' 13. Ρμ. ζ' 6. ι' 4.*
15) *Γν. γ' 15. Ἡσ. νγ' 12. Ἐβ. β' 14. Ἐφ. δ' 8. ς' 12. 2Κρ. β' 14. Ἰν. ιβ' 31. ις' 11. Μτ. ιβ' 29.*

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν
17 μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, ἅ ἐστι σκιὰ
18 τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα Χριστοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς
καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρη-
σκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυ-
19 σιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρα-
τῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν
καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον
αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ Θεοῦ.
20 Εἰ οὖν ἀπεθάνετε σὺν τῷ Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοι-
χείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογμα-
21 τίζεσθε, μὴ ἅψῃ μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς—
22 ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει — κατὰ τὰ
23 ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; ἅτινά
ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ
ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ
τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.
Γ' Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ
2 ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος, τὰ ἄνω
3 φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ
4 ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ· ὅταν
ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς
σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.
5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορ-
νείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν
6 πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρία, δι' ἃ ἔρχεται ἡ
7 ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας, ἐν οἷς

16-17) *Λτ. ζ' 21 κτλ. ι' 9. κγ' 2. Ὡσ. β' 11. Κλ. β' 20-23. Εβ. η' 5. ι' 1. Γλ. δ' 10. Ρμ. ιδ' 1-12. 17-21.*
18-19) *4. 8. 23. 2Θσ. β' 3. 2Ἰν. 8. Εφ. δ' 15. 16. 1Κρ. θ' 24-27.*
20-22) *8. 12. 16. 17. γ' 1. 3. 1Τμ. δ' 3. Ττ. α' 14. Γλ. β' 19. 20. δ' 3. 9. ς' 8. 1Κρ. ς' 12. 13. Ρμ. ζ' 4. 6. Μτ. ιε' 9.*
23) *18 1Τμ. δ' 8. ε' 23. Ρμ. ιγ' 14.*
Γ'. 1-2) *β' 12. 20. Εφ. α' 20. Φλ. γ' 14. 20. Ρμ. β' 7. Μτ. ς' 20. 33.*
3-4) *β' 20. 2Θσ. α' 7. 1Ἰν. γ' 2. Φλ. γ' 21. Ρμ. ς' 3. 5. η' 17-19. Ἰν. ια' 25. Μτ. κε' 31-34.*
5-6) *β' 11. Εφ. δ' 19. ε' 3. 6. Ρμ. ς' 16. 19. ζ' 5. η' 13. Μτ. γ' 7.*
7) *Εφ. β' 2. 3. δ' 17.*

καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς·
νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, 8
κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος
ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν 9
παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ καὶ ἐνδυ- 10
σάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν
κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην 11
καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος,
Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι
Χριστός. Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι 12
καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, τα-
πεινοφροσύνην, πρᾳότητα, μακροθυμίαν, ἀνεχόμενοι 13
ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἐάν τις πρός τινα
ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν,
οὕτω καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις 14
ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ 15
βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε
ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε· ὁ λόγος τοῦ 16
Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ
διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς καὶ
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ. καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε ἐν 17
λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ,
εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

Αἱ γυναῖκες ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆ- 18
κεν ἐν Κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ 19
μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς 20
γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ ἐστιν εὐάρεστον τῷ

8) *Ἐφ. δ'29.31.*
9–10) *Ἐφ. δ'13.22-25.*
11) *Γλ. γ'28. 1Κρ. ιβ'13.*
12–13) *1Θσ. α'4 2Θσ. β'13. 1Πτ. β'9. Φλ. β'1. Ἐφ. α'4. δ'2.32. Ρμ. η'33. Λκ. α'78. Μρ. ια'25.26.*
14) *Ἐφ. δ'3. Ρμ. ιγ'8-10.*
15) *17. Φλ. δ'7. Ἐφ. β'16. 1Κρ. ιβ'13.*
16) *Ἐφ. ε'19. 1Κρ. ιδ'26.*
17) *15. Ἐφ. ε'20. 1Κρ. ι'31.*
18) *Ἐφ. ε'22.*
19) *Ἐφ. ε'25. 1Πτ. γ'7.*
20) *Ἐφ. ς'1.*

21 Κυρίῳ. Οἱ πατέρες μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα
22 μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δοῦλοι ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς
κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαις, ὡς
ἀνθρωπάρεσκοί, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμε-
23 νοι τὸν Θεόν. καὶ πᾶν ὅ τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐρ-
24 γάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, εἰδότες
ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κλη-
25 ρονομίας· τῷ γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· ὁ δὲ ἀδι-
κῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησε, καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία.
Δ' Οἱ κύριοι τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρ-
έχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν οὐρανοῖς.
2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ
3 ἐν εὐχαριστίᾳ, προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα
ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυ-
4 στήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι, ἵνα φανερώσω
5 αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι. Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς
6 τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. ὁ λόγος ὑμῶν
πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ
ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγα-
πητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν
8 Κυρίῳ, ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῷ
9 τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν
Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ
ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσι τὰ ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου,
καὶ Μᾶρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, — περὶ οὗ ἐλάβετε
11 ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν, — καὶ

21) *Ἐφ. ς' 4.*
22–25) *Ἐφ. ς' 5-9. Φλμ. 16. Ρμ. β' 11.*
Δ'. 1) Ἐφ. ς' 9. 1Κρ. ζ' 22.
2–4) *Ἐφ. ς' 18-20. 1Κρ. ις' 9.*
5) *Ἐφ. ε' 15 16. 1Θσ. δ' 12. 1Κρ. ε' 12.13.*
6) *Ἐκ. ι' 12. Ἐφ. δ' 29. 1Πτ. γ' 15. Μρ. θ' 50.*
7–9) *Ἐφ. ς' 21.22. Φλμ. 10-12.*
10) *Φλμ. 24. 2Τμ. δ' 11. Πρ. δ' 36. ιβ' 12. ιε' 37. ιη' 27. ιθ' 29 κζ' 2.*
11) *Φλ. α' 15.16. β' 21. Πρ. ι' 45. ια' 2.*

Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτο-
μῆς, οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. ἀσπάζεται ὑμᾶς 12
Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ, πάντοτε ἀγω-
νιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε
τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ·
μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν 13
καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. ἀσπάζεται 14
ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. ἀσπά- 15
σασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν καὶ
τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν· καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ 16
παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδι-
κέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα
καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν 17
διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου 18
τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν· ἀμήν.

12) α' 7. Φλμ. 23. Ῥμ. ιε' 30. ις' 7.
13) 15. 16. β' 1.
14) Φλμ. 24. 2Τμ. δ' 10. 11.
15) 13. Φλμ. 2. 1Κρ. ις' 19.
16) 1Θσ. ε' 27.
17) Φλμ. 2.
18) 2Θσ. γ' 17. Ἑβ. ιγ' 3. 1Κρ. ις' 21. 23.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α΄

Α΄ Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ
Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρὶ καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χρι-
στῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν
μνείαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν,
3 ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πί-
στεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς
ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν
4 τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπη-
5 μένοι ὑπὸ Θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον
ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ
ἐν δυνάμει καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ ἐν πληροφορίᾳ
πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι᾽ ὑμᾶς·
6 καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου
δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς
7 Πνεύματος Ἁγίου, ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσι
8 τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ.
ἀφ᾽ ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου· οὐ μόνον
ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ
τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε
9 μὴ χρείαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι· αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν
ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ

Α΄. 1) 2Θσ. α΄ 1.2. Κλ. α΄ 1.2. 2Κρ. α΄19. Πρ. ιζ΄1-4. ιη΄5.
2–3) β΄ 13. γ΄ 6. ε΄ 8. 2Θσ. α΄ 3. Κλ. α΄3-5. Ἐφ. α΄15.16.
4) 2Θσ. β΄13. 2Πτ. α΄10. Κλ. γ΄ 12. Ῥμ. α΄7.
5) 9. β΄1. Ἑβ. ς΄11. ι΄22. Κλ. β΄2. 1Κρ. β΄4.5. δ΄20.
6–7) β΄ 13. 14. δ΄ 10. 2Θσ. α΄ 4. γ΄7.9. Ἑβ. ι΄34. 1Πτ. ε΄3. 1Κρ. δ΄ 16. Ῥμ. ιε΄26. Πρ. ιγ΄52. ιζ΄5.6.11.
8) 1Κρ. ιδ΄36. Ῥμ. α΄8. ις΄19.
9) 5. β΄ 1. 1Κρ. ιβ΄2. Πρ. ιδ΄15. Ἰν. ιζ΄3.

πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δου- 10
λεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν
αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰη-
σοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.
Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν **Β'**
πρὸς ὑμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, ἀλλὰ προπαθόντες 2
καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρη-
σιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. ἡ γὰρ παράκλη- 3
σις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔτε ἐν
δόλῳ, ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πι- 4
στευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀν-
θρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς
καρδίας ἡμῶν. οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενή- 5
θημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας,
Θεὸς μάρτυς, οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε 6
ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπὸ ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς
Χριστοῦ ἀπόστολοι, ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ 7
ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα· οὕτως
ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μό-
νον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυ-
χάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν γεγένησθε. μνημονεύετε γάρ, 8
ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς γὰρ 9
καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ.
ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεὸς ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ 10

10) *2Θσ. α' 7. Ττ. β' 13. Φλ. γ' 20. Κλ. γ' 6. 1Κρ. α' 7. Ῥμ. ε' 9. Πρ. α' 11.*

Β'. 1–2) *α' 5. 9. ε' 2. Φλ. α' 30. δ' 19. Ἐφ. ϛ' 20. Πρ. ιϛ' 20-24.*

3) *5. 6. 2Θσ. β' 11. Ἐφ. δ' 14. 2Κρ. β' 17. δ' 2. ε' 20. ιβ' 16. Πρ. δ' 36. ιγ' 15.*

4) *1Τμ. α' 11. 12. Ττ. α' 3. Ἐφ. ϛ' 6. Γλ. α' 10. β' 7. Ῥμ. η' 27.*

5–6) *3. 10. 2Κρ. α' 23. ζ' 2. Πρ. κ' 33. Ἰν. ε' 41. 44. Μρ. ιβ' 40.*

7–8) *10. 17. 2Κρ. ι' 1. 2. 10. 11. ιβ' 15. 1Κρ. β' 3. δ' 21. Ῥμ. α' 11.— Δτ. κβ' 6.*

9) *2Θσ. γ' 8. 9. 2Κρ. ια' 7. 9. 27. Πρ. ιη' 3. κ' 34.*

10) *5. Ττ. β' 12. Ἰν. ιε' 26. 27.*

11 ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, καθάπερ
οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ
12 παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυ-
ρόμενοι εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ
καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
13 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλεί-
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ
Θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθώς ἐστιν
ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς
14 πιστεύουσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί,
τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ
τῶν ἰδίων συμφυλετῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰου-
15 δαίων, τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ
τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ
16 μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κω-
λυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς
τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθασε
δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.
17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς
καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπου-
δάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.
18 διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ
19 ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν
ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς
ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ αὐ-
20 τοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ χαρά.

11–12) *7. δ′ 1. 2Θσ. β′ 14. 1Τμ. ς′12. 1Πτ. ε′10. Κλ. α′10.13. Ἐφ. δ′1.17. 1Κρ. α′9. δ′14.15. Πρ. κ′ 18.20.31.*
13) *α′2. 6. 2Θσ. β′13. Γλ. α′11. δ′14. Ῥμ. ι′16.17. Πρ. η′14. ια′1.*
14) *α′6. Ἑβ. ι′34. Γλ. α′22. Πρ. η′1. ιβ′1. ιζ′5-9.*
15–16) *Πρ. β′23. ζ′51.52. θ′23-30. ιγ′45.50. ιδ′19. ιζ′5.13. ιθ′8.9. Μτ. κγ′32.33.37.38. — Γν. ιε′16. Δν. η′23. 2Μκ. ς′14.*
17–18) *7. γ′ 6.10.11. Φλμ. 15. Φλ. δ′16. Γλ. β′ 5. 2Κρ. ζ′8. Ῥμ. α′11.13. ιε′22.23.*
19–20) *Πρμ. ις′31. Ἰζ. ις′12. κγ′ 42. 1Θσ. γ′13. ε′23. 2Θσ. α′4. Φλ. β′16. δ′1. 2Κρ. α′14. 1Κρ. θ′ 25.*

Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν **Γ'**
Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν 2
ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ
παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν, τὸ μηδένα
σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε 3
ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, 4
προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ
ἐγένετο καὶ οἴδατε. διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων 5
ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπεί-
ρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος
ἡμῶν. Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν 6
καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην
ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθήν, πάντοτε ἐπι-
ποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ 7
τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ
θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι 8
νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στήκητε ἐν Κυρίῳ. τίνα γὰρ εὐ 9
χαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν
ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεό- 10
μενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ
ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ 11
πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατ-
ευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος 12
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ
εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίξαι 13

Γ'. 1–2) *5. 2Θσ. β'17. Κλ. δ'7.8. Φλ. β'19.20. Πρ. ιγ'43. ιζ'15 16.*
3–4) *2Τμ. γ'12. 1Πτ. δ' 12. Φλ. α'16.28.29. Πρ. ιδ'22.*
5) *1. Φλ. β' 16. 2Κρ. β' 11. Λκ. κβ' 31.*
6) *10. 12. α' 3. β' 17. 2Κρ. ζ' 7. Πρ. ιη' 5.*
7) *2Κρ. ζ'4.6.*
8) *Φλ. δ'1. 2Κρ. ς'9.*
9–10) *6. α' 2.3. β' 17. 3Ἰν. 4.*
11) *β'18. ε'23. 2Θσ. β'16. γ'16. Ῥμ. α'10. Ἰν. α'23.—Ψ. ριη'5.*
12) *6. δ'1.9. ε' 15. 2Πτ. α'7.*
13) *ε'23. 2Θσ. α'7.10. β'17. Φλ. α'10. 2Κρ. ζ'1. 1Κρ. α'8. Μτ. ις'27.*

ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν
τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.
Δ΄ Τὸ λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρα-
καλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ᾽
ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν Θεῷ,
2 ἵνα περισσεύητε μᾶλλον· οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας
3 ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τοῦτο γάρ ἐστι
θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς
4 ἀπὸ τῆς πορνείας, εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ
5 σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπι-
θυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν,
6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος ὁ Κύριος περὶ πάντων
τούτων, καθὼς καὶ προείπομεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυρά-
7 μεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ,
8 ἀλλ᾽ ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον
ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ Πνεῦμα αὐ-
τοῦ τὸ Ἅγιον εἰς ὑμᾶς.
9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν
ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν
10 ἀλλήλους· καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελ-
φοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ
11 ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον καὶ φιλοτιμεῖσθαι
ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς
12 ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, ἵνα
περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς
χρείαν ἔχητε.

Δ΄. 1-2) *10-12. 15. β΄12. γ΄12. ε΄12. Φλ. α΄27. 1Κρ. ιε΄1. Ῥμ. ιβ΄1. ιε΄30.*
3-5) *Λτ. ια΄44. ιθ΄ 2. 1Θσ. δ΄7. 2Θσ. α΄8. Ἑβ. ιβ΄14. ιγ΄4. 1Πτ. α΄ 15.16. γ΄7. Κλ. γ΄5. Γλ. δ΄8. 1Κρ. ς΄13. 15. ζ΄2. Ῥμ. α΄24.*
6) *11. Ἐφ. δ΄19. Γλ. ε΄21. 1Κρ. ς΄8-10. Ῥμ. ιγ΄4.*
7) *3.*
8) *1Κρ. ς΄19.20. Λκ. ι΄16.*
9) *γ΄12. ε΄1.2. Ἑβ. ιγ΄1. 1Ἰν. β΄ 20.27. Ἰν. ς΄45. ιγ΄34.*
10-12) *α΄3.7. γ΄12. δ΄1. 2. ε΄11. 2Θσ. γ΄4.6-12. 1Πτ. δ΄15. Κλ. δ΄5. Ἐφ. δ΄ 28. 2Κρ. ε΄ 9. 1Κρ. ε΄ 12. Ῥμ. ιγ΄13.*

Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κε- 13
κοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ
ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε 14
καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ
Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ 15
Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν
παρουσίαν τοῦ Κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμη-
θέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ 16
ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐ-
ρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον,
ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐ- 17
τοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυ-
ρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα.
Ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις. 18
Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ **Ε'**
χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴ- 2
δατε ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως
ἔρχεται. ὅταν γὰρ λέγωσιν, εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε 3
αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ
ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ὑμεῖς δέ, ἀδελ- 4
φοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης
καταλάβῃ· πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέ- 5
ρας. οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. Ἄρα οὖν μὴ 6
καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ
νήφωμεν. οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσι, καὶ 7

13) 18. ε' 6. 14. Φλ. α' 12. Ἐφ. β' 3. 12. 1Κρ. ιε' 19. 32. Ῥμ. α' 13. Πρ. κγ' 6-8. Ἰν. ια' 13.

14) 1Κρ. ς' 14. ιε' 3. 4. 12-20. Ῥμ. η' 11. Ἰν. ε' 28. 29. ς' 39.

15) 2. 17. 1Κρ. ζ' 10. 52. ιε' 51. Ῥμ. ιγ' 11.

16) 2Θσ. α' 7. 1Κρ. ιε' 23. 25. Μτ. κδ' 31.

17) 14. 15. ε' 10. Ἀπ. ια' 12. Πρ. α' 9. 11. Ἰν. ιβ' 26. ιδ' 3. ιζ' 24.

18) 13. ε' 11.

Ε'. *1-2) 4. β' 1. δ' 9. 2Θσ. β' 2. Φλ. α' 6. 10. Μτ. κδ' 3. 36. 42-44.*

3) Ἱρ. ς' 14. Ἰζ. ιγ' 10. 2Θσ. α' 9. 1Τμ. ς' 9. Φλ. β' 12. Ἰν. ις' 21. Λκ. ιζ' 26. 27. κα' 34. 35.

4) 2. 3. Κλ. α' 13.

5) 8. 1Πτ. β' 9. Ἐφ. ε' 8. Λκ. ις' 8.

6-7) δ' 13. 1Πτ. ε' 8. Ἐφ. ε' 14. Ῥμ. ιγ' 11-13. Πρ. β' 15. Λκ. κα' 36.

8 οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· ὑμεῖς δὲ ἡμέρας
ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγά-
9 πης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ ἔθετο
ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας
10 διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀποθανόν-
τος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδω-
11 μεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλή-
λους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶν-
τας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ καὶ
13 νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπε-
ρισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν
14 ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε
τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέ-
15 χεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ὁρᾶτε
μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ
16 ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. Πάν-
17 18 τοτε χαίρετε, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐ-
χαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
19 20 εἰς ὑμᾶς. τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ
21 ἐξουθενεῖτε. πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε·
22 23 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ
Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκλη-
ρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμ-
πτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-

8) 5. Ἐφ. ς'14.17.
9–10) α'10. δ'14.17. 2Θσ. β'14. Ἑβ. ι'39. Ῥμ. θ'22.23. ιδ'8.9.
11) δ'10.18. Ἰδ. 20. 1Κρ. δ'6. η'1. Ῥμ. ιδ'19. Πρ. κ'32.
12–13) δ'1. 2Θσ. β'1. 1Τμ. ε'17. Ἑβ. ιβ'14. ιγ'7.17. 2Κρ. ιγ'11. 1Κρ. ις'18. Ῥμ. ιβ'18. Μρ. θ'50.
14) δ'10-13. 2Θσ. γ'6. 11.15. Ἐφ. δ'2. Γλ. ς'1.2. Ρμ. ιδ.1.
15) γ'12. 1Πτ. γ'9. Γλ. ς'10. Ῥμ. ιβ'17.20. Μτ. ε'39.
16–18) Φλ. δ'4.6. Ἐφ. ε'20. Ῥμ. ιβ'12. Λκ. ιη'1.
19–20) 2Τμ. α'6. Ἐφ. δ'30. 1Κρ. ιδ'1. 30.39.
21) 1Ἰν. δ'1. 1Κρ. ιβ'10.
22) Ἰβ. α'1.8. β'3.
23) γ'11.13. 2Θσ. γ'16. Φλ. δ'9. 2Κρ. ζ'1. 1Κρ. α'8.

στοῦ τηρηθείη. πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. 24
Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 25
Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 26
Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστο- 27
λὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς.
Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' 28
ὑμῶν· ἀμήν.

24) 2Θσ. γ'3. 1Κρ. α'9. ι'13.
25) 2Θσ. γ'1. Κλ. δ'3. Ρμ. ιε'30.
26) 1Κρ. ις'20. Ῥμ. ις'16.
27) Κλ. δ'16.
28) 2Θσ. γ'18. Ῥμ. ις'20.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β'

Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Α'
Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ
Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς 2
ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, 3
ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις
ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων
ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν καυ- 4
χᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομο-
νῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ
ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρί- 5
σεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασι-
λείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε, εἴπερ δίκαιον 6
παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν

Α'. 1–2) 1Θσ. α'1. Ῥμ. α'7.
3–4) β'13. 1Θσ. α'2.3.6.7. β'14. 19. γ'3. δ'10. 2Κρ. ζ'4. θ'2.
5) Φλ. α' 28. Ῥμ. β'5. η' 17. Λκ. κα' 36.
6–7) Ζχ. β' 8. 1Θσ. γ' 13. δ' 16. Ἀπ. ιη'6.7. 2Κρ. η'13. Ῥμ. β' 5-8. ιβ'19. Πρ. γ'20.

7 καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ
ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέ-
8 λων δυνάμεως αὐτοῦ ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδί-
κησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ
9 εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οἵτινες
δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ
10 Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν
ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμα-
σθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ
11 μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. εἰς ὃ
καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ
τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδο-
12 κίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, ὅπως
ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Β' Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυνα-
2 γωγῆς ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς
ἀπὸ τοῦ νοὸς μήτε θροεῖσθαι μήτε διὰ τοῦ πνεύμα-
τος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν,
3 ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ. μή τις ὑμᾶς
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ
ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς
4 ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπερ-
αιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε
αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸν καθίσαι, ἀπο-

8) Ἀρ. λα'3. Ψ. οη'6. Μχ. ε'15. Ἡσ. ξς'14.15. Ἰζ. κε'14. 1Θσ. δ'5. 2Πτ. γ'7. Γλ. δ'8. Πρ. ζ'30.
9) Ἡσ. β'10.19.21. 1Θσ. ε'3. Μτ. κε'41.46.
10) Ψ. ξζ'36. Ἡσ. β'11.17. μθ'3. 2Θσ. α'7.12. 1Θσ. α'10. Κλ. γ'4. Φλ. γ'20. 1Κρ. α'6. β'1.
11) 1Θσ. α'3. Κλ. α'9-11. Φλ. γ'14.
12) Ἡσ. κδ'15. ξς'5. Μλ. α'11. Φλ. β'9-11. Ἰν. ιζ'23.
Β'. *1) 1Θσ. δ'1.13-17. Μρ. ιγ'27.*
2) γ'17. 1Θσ. ε'2.3. Ἐφ. δ'14. Γλ. α'6. Μτ. κδ'6.
3-4) 7.8. 1Τμ. α'1. 1Ἰν. β'18. δ'1.3. Ἀπ. ιζ'8. Ἐφ. ε'6. Ἰν. ιζ'12. Μτ. κδ'4. 12.-16.—Ἡσ. ιδ'14. Ἰζ. κη'2. Δν. ζ'25. ια'36.37.

δεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός. Οὐ μνημονεύετε ὅτι 5
ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέ- 6
χον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ
καιρῷ· τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, 7
μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· καὶ τότε 8
ἀποκαλύφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος ἀναλώσει τῷ
πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπι-
φανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· οὗ ἐστιν ἡ παρουσία 9
κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ ση-
μείοις καὶ τέρασι ψεύδους καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδι- 10
κίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς
ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς· καὶ διὰ 11
τοῦτο πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πι-
στεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πι- 12
στεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.
Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε 13
περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι εἵλετο
ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ Πνεύ-
ματος καὶ πίστει ἀληθείας, εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ 14
τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ 15
κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου
εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη- 16
σοῦς Χριστὸς καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπή-
σας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα
ἀγαθὴν ἐν χάριτι, παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ 17
στηρίξαι ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

5) 1Θσ. γ'4. Πρ. ιζ'1.
6) 7.—Δν. ι'13.20.
7) 3.4.6. 1Κρ. ε'2.
8) 3.'Απ. ιθ'15.19.20.—Ἡσ. ια' 4. Ἰβ. δ'9.
9–10) Δν. η' 24. Ἀπ. ιγ' 11-14. 2Κρ. δ' 3. Ἰν. γ' 19-21. η' 44. ιζ' 17. Μτ. κδ'24.
11–12) 1Θσ. β'3. 1Τμ. δ'1. 2Τμ. δ'4. Ῥμ. α'18.21.24.32.
13–14) α' 3. 1Θσ. α' 2-5. β' 12. ε'9. 1Πτ. α'2. Ἐφ. α'4. Ῥμ. η'29 Ἰν. ιζ'22.
15) γ'6. 1Κρ. ια'2. Μρ. ζ'3.
16–17) 1Θσ. γ'11. ε'23 Ἑβ. θ'12. Γλ. α'1. β'20. 2Κρ. ιγ'13. Ἰν. γ 16.

Γ' Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ
λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται, καθὼς καὶ πρὸς
2 ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν
3 ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. πιστὸς δέ ἐστιν ὁ
Κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
4 Πεποίθαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς ὅτι ἃ παραγγέλλο-
5 μεν ὑμῖν καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. Ὁ δὲ Κύριος κατευ-
θύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ
εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παν-
τὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν
7 παράδοσιν ἣν παρέλαβον παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε
8 πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν,
οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ
καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ
9 μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξου-
σίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖ-
10 σθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγ-
γέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ
11 ἐσθιέτω. ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν
ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους·
12 τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν
διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας
13 ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. Ὑμεῖς δέ,
14 ἀδελφοί, μὴ ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες. εἰ δέ τις οὐχ

Γ'.1–2) 1Θσ. ε'25. 2Τμ. β'9. Κλ. δ'3. Ῥμ. ιε'31. Πρ. ιη'6.12-16. Ἰν. ϛ'44.
3) β'17. 1Θσ. ε'24. Ἰν. ιζ'15.
4) 1Θσ. δ'10. ε'11. Φλ. β'24. Γλ. ε'10. 2Κρ. ζ'16.
5) 1Πρ. κθ'18. 2Πρ. κ'33. Πρμ. κα'2. Ἀπ. γ'10.
6) 4.7.10-15. 1Θσ. δ'11.12. ε'14. 2Ἰν. 10. Γλ. β'12. 1Κρ. ε'11. Ῥμ. ιϛ'17.
7–8) 6. 1Θσ. α'6. β'1.9.10. δ'11. ε'2. 2Κρ. ια'9. 1Κρ. δ'12.
9) Ττ. β'7. 1Κρ. θ'1-27. Πρ. κ'35.
10) 8.—Γν. γ'19.
11) 6. 1Τμ. ε'13. Πρ. ιζ'5.
12) 1Θσ. δ'11. Ἐφ. δ 28.
13) Γλ. ϛ'9.
14–15) 6. Ττ. β'8. 1Κρ. δ'14. ε' 9.11. Μτ. ιη'17.

ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον ση-
μειοῦσθε, καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ·
καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. 15
Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ 16
παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. Ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον 17
ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.
Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ 18
πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

16) β'16. 1Θσ. ε'23.
17) β'2. Κλ. δ'18. Γλ. ς'11. 1Κρ. ις' 21.
18) 1Θσ. ε'28.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α'

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Α'
Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς
ἐλπίδος ἡμῶν, Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, 2
ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰη-
σοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πο- 3
ρευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ
ἑτεροδιδασκαλεῖν μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεα- 4
λογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλ-
λον ἢ οἰκονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει· τὸ δὲ τέλος 5
τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας
καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, ὧν 6

Α'. 1–2) β'3. δ'10. 2Τμ. α'1.2. Ττ. α'3.4. γ'4. 2Ἰν. 3.ʼ18. 25. Κλ. α'27. Γλ. α'1. 1Κρ. δ'17. Ῥμ. ιδ' 26: ις'26.
3–4) δ'7. ς'3.4. 2Τμ. δ'4. Ττ. α' 5.14. γ' 9. Ἑβ. ιγ' 9. 2Πτ. α' 16. Πρ. κ'1.3.—Γν. ε'1. ς'9. ι'1.
5) 19. γ'9. δ'2. 2Τμ. α'5. Γλ. ε' 6.14. Ῥμ. ιβ'9. ιγ'10.
6–7) ς' 21. 2Τμ. β'18. Ττ. α'10. γ'8. Κλ. β'18. Πρ. ε'34. Ἰγ. γ'10. Λκ. ε'17. Μτ. κβ'35.

τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν,
7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ
8 λέγουσι μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. Οἴδαμεν δὲ
9 ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, εἰδὼς
τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυ-
ποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβή-
10 λοις, πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, πόρ-
νοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρ-
κοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκει-
11 ται, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ,
12 ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με
Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο,
13 θέμενος εἰς διακονίαν τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον
καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλ' ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν
14 ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ
Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ
15 Ἰησοῦ. Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι
Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶ-
16 σαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα
ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν
μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πι-
17 στεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν
αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ Θεῷ, τιμὴ καὶ
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τι-
μόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρα-

8) Ῥμ. ζ'12.14.
9) Ττ. α'10. Γλ. ε'23. Ῥμ. ς'14.
10) ς'3.4. 2Τμ. α'13. δ'3. Ττ. α' 9.13. β'1.7. 1Κρ. ς'9. Ῥμ. α' 27.
11) β'7. ς'15. Γλ. β'7. 2Κρ. δ'4.
12-13) 16. 2Τμ. α' 3. 1Θσ. β' 4. Φλ. γ'6. δ'13. Ἐφ. γ'8. Γλ. α'13-15. 1Κρ. ζ'25. Πρ. γ'17. Λκ. κγ'34.
14) Ῥμ. ε'20. ς'1.
15) γ'1. δ'9. 2Τμ. β'11. Ττ. γ'8. 1Κρ. ιε'8. Λκ. ιθ'10. Μτ. θ'13.
16) 13. 2Πτ. γ'9.15. Ῥμ. β'4.
17) ς'15.16. 2Τμ. δ'18. Ἑβ. ια' 27. Ἰδ. 25. Κλ. α' 15. Ῥμ. α' 23. ιδ'26: ις'27. Ἰν. α'18. Μτ. ς'13.
18) δ'14. ς'12. 20. 2Τμ. β' 2-4. δ'7. 2Κρ. ι'3.4.

τεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ἔχων πίστιν καὶ 19
ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν
ἐναυάγησαν· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς 20
παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, **Β'**
προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀν-
θρώπων, ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ 2
ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ
εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδε- 3
κτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ὃς πάντας ἀν- 4
θρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας
ἐλθεῖν. εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώ- 5
πων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντί- 6
λυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, εἰς ὃ 7
ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος,—ἀλήθειαν λέγω ἐν
Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι,— διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ
ἀληθείᾳ. Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν 8
παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ
διαλογισμοῦ. ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ 9
κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς,
μὴ ἐν πλέγμασιν ἢ χρυσῷ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ
πολυτελεῖ, ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις 10
θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαν- 11
θανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ 12
ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.
Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα· καὶ Ἀδὰμ οὐκ 13 14

19–20) 5. ς'10.21. 2Τμ. β'17. δ' 14. 1Κρ. ε'5. Πρ. ιθ' 33. Ἰν. γ'20.21.
Β'. 1–2) Ἱρ. λς': κθ' 7. Βρ. α'11-13. 1Τμ. β'8. Ττ. γ'1. Φλ. δ'6. Ῥμ. ιγ'1.
3–4) Ἰζ. ιη' 23. 1Τμ. α' 1. δ'10. ε'4. 2Τμ. γ'7. Ττ. β'11. Κλ. γ'20.
5–6) ς' 15. Ττ. α' 3. β' 14. Ἑβ. θ' 15. ιβ' 24. 2Θσ. α' 10. Γλ. α' 4. ς' 9. 1Κρ. α' 6. η'6. Ῥμ. γ' 22. Μτ. κ'28.
7) α'11. 2Τμ. α'11. Ἐφ. γ' 1-9. Γλ. β'7.8. Ῥμ. α'9. θ'1.
8) 1. ε'14. Ἰκ. α' 6.20. Ἰν. δ'21. Μρ. ια'24.25.-Ψ. κζ' 2. ρλγ' 2. Νεμ. η'6.
9–10) ε'10. Ττ. β'3. 1Πτ. γ'3-5.— Ἡσ. ξα'3.
11–12) Ττ. β'5. Ἐφ. ε'22. 1Κρ. ιδ'34.35.
13–14) Γν. α'27. β'7.22. γ'6.13. 2Κρ. ια'3. 1Κρ. ια'3.8.

ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε·
15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν
πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.
Γ' Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ
2 ἔργου ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον
εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κό-
3 σμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, μὴ πάροινον, μὴ πλή-
κτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάρ-
4 γυρον, τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα
5 ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·— εἰ δέ τις
τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας
6 Θεοῦ ἐπιμελήσεται;— μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς
7 κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυ-
ρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνει-
8 δισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους
ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσ-
9 έχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς
10 πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. καὶ οὗτοι δὲ δοκιμα-
ζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄν-
11 τες. γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφα-
12 λίους, πιστὰς ἐν πᾶσι. διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς
ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴ-
13 κων. οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς κα-
λὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε τάχιον·
15 ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀνα-

15) ε'10.14.
Γ'. 1–3) 8-12. α'15. ε'9.10.23. 2Τμ. β'24. Ττ. α'6.7.γ'2.'Εβ. ιγ'5. 1Πτ. ε'2. Φλ. α'1. Πρ. κ'28.
4) 12. Ττ. α'6.—1Βσ. β'12.
5) ε'8. 2Τμ. γ'5.
6–7) ε'14. ς'4.9. 2Τμ. β'26. 1Θσ. δ'12. Κλ. δ'5.'Εφ. ς'11. 2Κρ. η'21.
8–10) 2.3.16. α'5.19. Ττ. α'11. β'3.'Ικ. α'8. 1Θσ. β'3.5. Φλ. α'1. 1Κρ. β'7. Πρ. ς'3. κδ'16.—Πρμ. ια'13. Σρ. ε'9.14. ς'1.
11) Ττ. β'3.'Ρμ. ις'1.
12) 2.4.
13) ς'19. 2Κρ. ζ'4. Μτ. κε'21.
14–15) δ'13. 2Τμ. β'19.'Εβ. γ'2-6. ι'21.'Απ. γ'12. 1Θσ. α'9.'Εφ. β'21.22. Γλ. β'9. 1Κρ. γ'9.16.

στρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος
καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. καὶ ὁμολογουμένως μέγα 16
ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν
σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύ-
χθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

Τὸ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς **Δ΄**
ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι
πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευ- 2
δολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κω- 3
λυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν
εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπε-
γνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλόν, 4
καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·
ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. 5

Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διά- 6
κονος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς
πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθη-
κας. τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ, 7
γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν· ἡ γὰρ σωματικὴ 8
γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος, ἡ δὲ εὐσέβεια
πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίας ἔχουσα ζωῆς
τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης 9
ἀποδοχῆς ἄξιος· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδι- 10
ζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ
πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

16) 9. 1Ἰν. α΄ 2. γ΄ 5. Κλ. α΄ 23. 26. Ἐφ. α΄ 9. 10. 20. 21. 1Κρ. β΄ 7. δ΄ 1. Ῥμ. α΄ 3. 4. ιδ΄ 24: ις΄ 25. Ἰν. α΄ 14. Πρ. α΄ 2. 11. Μρ. ις΄ 19. 20.

Δ΄. 1–2) α΄ 4. ς΄ 5. 2Τμ. γ΄ 1. Ττ. α΄ 15. Ἰκ. γ΄ 15. 1Πτ. α΄ 5. 2Πτ. γ΄ 3. 1Ἰν. β΄ 18. δ΄ 6. 2Ἰν. 7. Ἰδ. 18. 2Θσ. β΄ 3. 2Κρ. δ΄ 4. ια΄ 15. Πρ. κ΄ 23. 29. 30. Μρ. ιγ΄ 6. 21-23.

3–4) Γν. α΄ 31. θ΄ 3. Λν. ια΄ 37. Κλ. β΄ 16. 21. 22. 1Κρ. ζ΄ 3-5. 28. ι΄ 25. 30. 31. Ῥμ. ιδ΄ 14. 20. 23. Πρ. ι΄ 14. 15.

5) Λκ. κδ΄ 30.

6) 2Τμ. γ΄ 10. 14. 15.

7) α΄ 4. ς΄ 20. 2Τμ β΄ 16. 22. 23.

8) ς΄ 6. Κλ. β΄ 23.

9–10) α΄ 1. 15. β΄ 3. 4. γ΄ 15. ς΄ 17. Κλ. α΄ 29.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. μηδείς σου τῆς νεό-
12 τητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν
ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πί-
13 στει, ἐν ἁγνείᾳ. ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει,
14 τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ
χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως
15 τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τού-
16 τοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ ἐν πᾶσιν. ἔπεχε
σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ
ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.
Ε' Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πα-
2 τέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, πρεσβυτέρας ὡς μη-
3 τέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. Χήρας
4 τίμα τὰς ὄντως χήρας. εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα
ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν
καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστι
5 καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ἡ δὲ ὄντως
χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν Θεὸν καὶ προσ-
μένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέ-
6 ρας· ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκε. καὶ ταῦτα πα-
7
8 ράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν. εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ
μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται
9 καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλατ-
10 τον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐν
ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξε-

11–13) 6.16. ε'7. ς'3. Ττ. β'7.15. 1Πτ. ε'3. 2Θσ. γ'9. 2Κρ. ς' 3-7. 1Κρ. ις'10.11.
13) γ'14. Ῥμ. ιβ'7.8. Πρ. ιγ'15.
14) α'18. ε'17.22. 2Τμ. α'6. Ττ. α'5. 1Κρ. ιβ'4. Πρ. ς'6. ια'30. ιγ'3.
15) 2Τμ. γ'17.
16) 11. 2Τμ. γ' 14. Ῥμ. ια' 14. Πρ. κ'28.
Ε'. 1–2) Λτ. ιθ' 32. 1Τμ. ε'19. Γλ. ς'1.
3) 5.16. Πρ. ς'1.
4) 8. β'3. Μτ. ιε'4.
5) 3. δ'10. 1Κρ. ζ'34. Λκ. β'37. —Ἰρ. κθ':μθ'11.
6) Ἐφ. δ'18. Ἀπ. γ'1. Μτ. η'22.
7) δ'11.
8) 4. γ' 5. 2Τμ. γ' 5. Ττ. α' 16. Γλ. ς'10. Μτ. ε'46.47.
9–10) γ'2.12. Ῥμ. ιβ'13. Ἰν. ιγ' 5.14. Λκ. β' 36. ζ'38.44. Μτ. κε' 34-36.

νοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. νεω- 11
τέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι
τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρῖμα, ὅτι τὴν 12
πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι 13
περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ
φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. βούλο- 14
μαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν,
μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας
χάριν. ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. εἴ 15 16
τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ
βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.
Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς 17
ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδα-
σκαλίᾳ· λέγει γὰρ ἡ γραφή· ***βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώ-*** 18
σεις· καί· ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ 19
μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. τοὺς ἁμαρτάνοντας 20
ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.
διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ 21
Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς,
χωρὶς προκρίματος μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλησιν.
χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις 22
ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. Μηκέτι ὑδροπότει, 23
ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς
πυκνάς σου ἀσθενείας. Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι 24
πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶ δὲ καὶ ἐπα-

11–12) *14. Ττ. γ'10. Ἀπ. β'4.*
13) *2Θσ. γ'11.*
14) *β'8.15. γ'7. ς'1. Ττ. β'4.8. 1Κρ. ζ'9.39.*
15) *α'6. Ἀπ. ιγ'3.*
16) *3.5.*
17) *γ'4.13. ς'1. Ἑβ. ιγ'17. 1Θσ. ε'12.*
18) *Δτ. κε'4. 1Κρ. θ'9.14. Λκ. ι'7. Μτ. ι'10.*
19) *Δτ. ιθ'15. 2Κρ. ιγ'1. Μτ. ιη'16.*
20) *Γλ. β'14. Μτ. ιη'17.—Δτ. ιζ'13.*
21) *ς'13. 2Τμ. β'14. δ'1. 2Θσ. α'7.*
22) *24.25. δ'14. 2Τμ. α'6.*
23) *δ'3.4.—Ψ. ργ'15.*
24–25) *22. Γλ. ε'19.*

25 κολουθοῦσιν· ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλά
ἐστι, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.
ϛ' Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας
πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ
2 Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. οἱ δὲ πιστοὺς
ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί
εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ
ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.
3 Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ
καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,
4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητή-
σεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφη-
5 μίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, παραδιατριβαὶ διεφθαρμένων
ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας,
νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. ἀφίστασο
6 ἀπὸ τῶν τοιούτων. ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια
7 μετὰ αὐταρκείας. οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κό-
8 σμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· ἔχοντες
δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.
9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν
καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβε-
ράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ
10 ἀπώλειαν. ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαρ-
γυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς
πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.
11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ
δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πρᾳό-

ϛ'. 1) ε'17. Ττ. β'9.10. 2Πτ β'2. Ἐφ. ϛ'5. Ῥμ. β'24.
2) Φλμ. 16. (Ῥμ. α'7. ια'28.).
3–5) α'3.4.6.7. γ'6. δ'2. 2Τμ. β'14.23. γ'5.8. δ'4. Ττ. α'11.14. γ'9-11. 2Ἰν. 10. 1Κρ. η'2. Ῥμ. ιϛ'17.
6) Πρμ. ιε'16. 1Τμ. δ'8. Φλ. δ'11. 2Κρ. θ'8.
7) Ἰβ. α'21. Ψ. μη'18. Ἐκ. ε'14. Λκ. ιβ'20.
8) Γν. κη'20. Πρμ. λ'8. Ἑβ. ιγ'5. Ἰκ β'15.
9) 1Θσ. ε'3. Φλ. α'28. Μτ. ιγ'22. Μτ. ιθ'23.
10) Ἐφ. ε'5.
11) 4Βσ. α'9.11.13. δ'9.16. 2Τμ. β'22. γ'17. 2Πτ. α'21.

τητα. ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως· ἐπιλαβοῦ 12
τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας
τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. παραγ- 13
γέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου
Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν 14
ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακά- 15
ριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόν-
των καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανα- 16
σίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων
οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον· ἀμήν.

Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψη- 17
λοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι,
ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα
πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔρ- 18
γοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, ἀποθη- 19
σαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα
ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Ὦ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπό- 20
μενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς
ψευδωνύμου γνώσεως, ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ 21
τὴν πίστιν ἠστόχησαν.

Ἡ χάρις μετὰ σοῦ· ἀμήν·

12) 13.19.α'18. 2Τμ. β'2.δ'7.Φλ. γ'12.14. 2Κρ. ϑ'13. 1Κρ. ϑ'24-26.
13) 12. ε'21. Ἰν. ε'21. ιη'37. ιϑ' 11. Μτ. κζ' 11.—Νεμ. ϑ'6.
14) Ττ. β'12.13. 1Θσ. γ'13. ε'23.
15–16) α'11.17. β'6. Κλ. α' 12. 1Ἰν. α'5. δ' 12. Ἀπ. ιζ'14. ιϑ'16. Ἰν. α'18. ε'26.—Δτ. ι'17. Ψ. ργ'2.
17) Ἰβ. λα' 24. Ψ. ξα' 11. Πρμ. ια'28. 1Τμ. δ'3. 2Κρ. ϑ'8.10. Ρμ. ια'20. Λκ. ιβ'15.21.
18) Ττ. γ' 8.14. Ἑβ. ιγ' 16. Γλ. ς'6. Ρμ. ιβ'8.13.
19) 12. Μτ. ς'19.20.
20–21) α'6.18.19.δ'7. 2Τμ.α'12. 14.β'16.δ'22. Κλ. β'8. Ρμ. ις'20.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β΄

Α΄ Παῦλος, ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
Θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν
καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ
4 μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐπι-
ποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χα-
5 ρᾶς πληρωθῶ, ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυ-
ποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ
σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι
6 καὶ ἐν σοί. δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν
τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως
7 τῶν χειρῶν μου· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς Πνεῦμα
δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.
8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν
μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ
9 εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ
καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ
κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν
10 Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, φανερωθεῖσαν δὲ
νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-

Α΄. 1–2) *Ττ. α΄1.2.4. 1Τμ. α΄1.2. δ΄8. 2Κρ. α΄1.2.*
3–4) *1Τμ. α΄12. 1Θσ. α΄2. γ΄10. Φλ. α΄8. Ῥμ. α΄9.11. Πρ. κγ΄1. κδ΄14-16.*
5) *γ΄14. 1Τμ. α΄5. Κλ. α΄4. Φλ. β΄20.21. Πρ. ις΄1.*
6) *12. Ττ. ά13. 1Τμ. δ΄14. 1Θσ. ε΄19.*
7) *Ῥμ. η΄15. Γλ. ε΄22. Ἰν. ιδ΄27.*
8) *12.16. β΄3.9. δ΄5. 1Τμ. β΄6. Φλ. α΄27. Ἐφ. γ΄1. Ῥμ. α΄16.*
9–11) *Ττ. α΄2.3. γ΄4.5. 1Τμ. β΄7. Κλ. α΄25.26. Ἐφ. β΄8 9. γ΄8-11. 1Κρ. β΄7. ιε΄26.54-57. Ῥμ. ή28-30.*

στοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ
ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθην 11
ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν. δι' ἣν 12
αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα
γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι τὴν
παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. ὑπο- 13
τύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας,
ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τὴν κα- 14
λὴν παραθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ
ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ 15
Ἀσίᾳ, ὧν ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης. δῴη ἔλεος ὁ 16
Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε
καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη, ἀλλὰ γενόμενος ἐν 17
Ῥώμῃ σπουδαιότερον ἐζήτησέ με καὶ εὗρε· δῴη αὐτῷ 18
ὁ Κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ·
καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν **Β'**
Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν 2
μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες
ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. σὺ οὖν κακοπάθη- 3
σον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ. οὐδεὶς 4
στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις,
ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, 5
οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα 6
γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. νόει 7
ἃ λέγω· δῴη γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι. Μνημό- 8

*12) 6.8.14.18. δ'8. 1Τμ. α'11.12.
ς'14.20. Ἑβ. β'11. 2Θσ. α'10.*
*13) β'2. γ'14. 1Τμ. α'10.14.16.
ς'3. Ῥμ. ς'17.*
14) 6.12. 1Τμ. δ'14. Ῥμ. η'11.
15) δ'10.16.
16–17) 8.18. δ'19. Ἐφ. ς'20.
18) 12.16. Ἰδ.21.—Δν. γ'38.
Β'.1–2) *α'13. 1Τμ. γ'1-15. δ'11.
ς'12. Ἐφ. ς'10.*
3) 9. α'8. 1Τμ. α'18.
4) 1Κρ. θ'7.
5) δ'7.8. 1Κρ. θ'24-27.
*6–7) 15. 1Τμ. δ'6. 1Κρ. ιδ'37.
Μτ. ε'19.20. κγ'3. κδ'15.*
*8) 1Τμ. α'11. 1Κρ. ιε'4.20. Ῥμ.
α'3.4. β'16.*

νευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρ-
9 ματος Δαυΐδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, ἐν ᾧ κακοπαθῶ
μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ
10 δέδεται. διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς,
ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
11 μετὰ δόξης αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνο-
12 μεν, καὶ συζήσομεν· εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν·
13 εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦμεν,
ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.
14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ
Κυρίου μὴ λογομαχεῖν εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ κατα-
15 στροφῇ τῶν ἀκουόντων. σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον
παραστῆσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτο-
16 μοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. τὰς δὲ βεβήλους κε-
νοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
17 ἀσεβείας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει·
18 ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός, οἵτινες περὶ τὴν ἀλή-
θειαν ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέ-
19 ναι, καὶ ἀνατρέπουσι τήν τινων πίστιν. ὁ μέντοι στε-
ρεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα
ταύτην· Ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· καί· ἀπο-
στήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα
20 Κυρίου. ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη
χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ
21 ἃ μὲν εἰς τιμήν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ
ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμήν, ἡγιασμένον
καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοι-

9) 3. α'8. Φλ. α'12-14.
10) Κλ. α'24. 2Κρ. α'6. δ'12.
11-13) 1Τμ. γ'1. δ'9. 1Θσ. ε'10. 2Κρ. δ'10.11. Ῥμ. γ'2.3. η'17. Μτ. ι'33.
14) δ'1. Ττ. γ'1. 1Τμ. ε'21. ς'4. 2Πτ. α'12. 2Κρ. ιγ'10.
15) 6. Ττ. β'7.8. 1Τμ. δ'6.12.
16-17) γ'9.13. 1Τμ. α'20. δ'7. ς'20. Πρ. δ'17.
18) Ττ. α'11. 1Τμ. α'6.19. ς'21. 1Κρ. ιε'12.
19) Ἀρ. ις'5.26. Ἡσ. κς'13. νβ'11. 2Κρ. ς'17. Ἰν. ι'14 27.
20) 1Τμ. γ'15. 1Κρ. γ'12. Ῥμ. θ'21.22. Μτ. ιγ'24-30.
21) 19. γ'17. Ῥμ. θ'23. Πρ. θ'15.

μασμένον. τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε 22
δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπι-
καλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. τὰς δὲ 23
μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι
γεννῶσι μάχας· δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, 24
ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον,
ἐν πρᾳότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μή- 25
ποτε δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀλη-
θείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, 26
ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐν- Γ'
στήσονται καιροὶ χαλεποί· ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι 2
φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφη-
μοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, ἄστοργοι, 3
ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι,
προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον 4
ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύνα- 5
μιν αὐτῆς ἠρνημένοι. καὶ τούτους ἀποτρέπου. ἐκ τού- 6
των γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμα-
λωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγό-
μενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, πάντοτε μανθάνοντα καὶ 7
μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. ὃν 8
τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ,
οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι
κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν.
ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν 9
ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ 10

22) 1Τμ. α' 5. ς' 11. Ἑβ. ιβ' 14. Ῥμ. ι' 12.13. Πρ. ϑ' 14.
23) Ττ. γ' 9.11. 1Τμ. δ' 7. ε' 11. ς' 20.
24) Ττ. α' 7. 1Τμ. γ' 2.3. 1Θσ. β' 7.
25-26) γ' 7. Ττ. α' 9. 1Τμ. β' 4. γ' 7. Γλ. ς' 1. 1Κρ. ιε' 34. Πρ. η' 21.22.
Γ'. 1) 1Τμ. δ' 1.
2-4) 1Τμ. γ' 6.11. Ττ. α' 8. 1Κρ. ι' 24. Ῥμ. α' 29-31.
5) Ττ. ά 16. β' 12. Ῥμ. β' 20. Μτ. ζ' 21.
6-7) β' 25. Ττ. α' 11. 1Τμ. ς' 5. Πρ. ιζ' 21. Μτ. κγ' 13.
8) Ἐξ. ζ' 11.22. Ττ. α' 16. 1Τμ. ς' 5. Πρ. ιγ' 8.
9) 13. β' 16.17. — Ἐξ. ζ' 24. η' 18.19. ϑ' 11.
10-11) 1Τμ. δ' 6. 2Κρ. α' 10. Πρ. ιγ' 50. ιδ' 2.5.19.

παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προ-
θέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,
11 τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένοντο ἐν Ἀν-
τιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις. οἵους διωγμοὺς ὑπή-
12 νεγκα! καὶ ἐκ πάντων με ἐῤῥύσατο ὁ Κύριος. καὶ πάν-
τες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διω-
13 χθήσονται· πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψου-
14 σιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. σὺ δὲ μένε
ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες,
15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνά-
μενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χρι-
16 στῷ Ἰησοῦ. πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος
πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν,
17 πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ
Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.
Δ' Διαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας
καὶ νεκροὺς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασι-
2 λείαν αὐτοῦ, κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως
ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ
3 μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς
ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς
ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκά-
4 λους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας
τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτρα-
5 πήσονται. σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον
ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρη-
6 σον. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς

12) 1Θσ. γ' 3. 4. Πρ. ιδ' 22. Ἰν. ιε' 19. Μτ. ι' 22.23. ις' 24.
13) 9. β' 17. 1Τμ. δ' 1.
14–15) α' 5. β' 2. 1Τμ. γ' 13. Ἰν. ε' 39.
16) 2Πτ. α' 19-21. 1Κρ. ι' 11. Ρμ. ιε' 4. Λκ. ις' 29.
17) β' 21. 1Τμ. ς' 11. Κλ. α' 28.
Δ'. 1–2) 5. β' 14. 1Τμ. ε' 20. 21. ς' 13. 14. Ττ. β' 13. 15. 1Πτ. δ' 5. 2Κρ. ε' 10. Πρ. ι' 42. κ' 20. 2 .31.
3–4) β' 16. 17. γ' 1. 1Τμ. α' 4. 6. 10. 2Θσ. β' 11.
5) α' 8. β' 3. 1Θσ. ε' 6. Κλ. δ' 17. Ἐφ. δ' 11. Πρ. ιβ' 25. κα' 8.
6) Φλ. α' 23. β' 17.

ἀναλύσεως ἐφέστηκε. τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, 7
τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν 8
ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώ-
σει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής,
οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν
ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως· Δημᾶς γάρ με 9 10
ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη
εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλ-
ματίαν· Λουκᾶς ἐστι μόνος μετ᾽ ἐμοῦ. Μᾶρκον ἀναλα- 11
βὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι εὔχρηστος εἰς
διακονίαν. Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. τὸν φαι- 12 13
λόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος
φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξαν- 14
δρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδῴη
αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ σὺ φυλάσ- 15
σου· λίαν γὰρ ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν 16
τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι συμπαρεγένετο,
ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη· ὁ δὲ 17
Κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι᾽ ἐμοῦ
τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη·
καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. καὶ ῥύσεταί με ὁ 18
Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν
βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου 19
οἶκον. Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ 20

7) 1Τμ. ϛʹ12. Φλ. γʹ 14. 1Κρ. θʹ 24. Πρ. κʹ24.
8) αʹ12. 18. βʹ 5. Ἰκ. αʹ12. 1Πτ. εʹ4. Απ. βʹ10. 1Κρ. αʹ7. θʹ25.
9) 21. αʹ4. Ττ. γʹ12.
10–11) 16. Φλμ. 24. Κλ. δʹ10.14. Πρ. ιεʹ37.38.
12) Ττ. γʹ12. Ἐφ. ϛʹ21.
13) 20. 2Κρ. βʹ12. Πρ. ιϛʹ8. κʹ6.
14) 1Τμ. αʹ20. Ῥμ. βʹ6. ιβʹ19.
15) γʹ8.
16) 10. αʹ15. Φλ. αʹ7. Λκ. κγʹ34.
17) Ψ. καʹ 22. 2Τμ. γʹ 11. 1Πτ. εʹ8. Πρ. κγʹ 11. κζʹ23.
18) 8. 1Τμ. αʹ17. 2Κρ. αʹ10.
19) αʹ16. Ῥμ. ιϛʹ3. Πρ. ιηʹ2.
20) 13. Ῥμ. ιϛʹ 23. Πρ. ιθʹ 22. κʹ4. καʹ29.

21 ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. σπούδασον πρὸ χει-
μῶνος ἐλθεῖν.
Ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ
Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.
22 Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου.
Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν· ἀμήν.

21) 9. Φλ. δ'22. 2Κρ. ιγ'12. | *22) Φλμ. 25. 1Τμ. ς'21. Φλ. δ'23.*

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

Α' Παῦλος, δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀλη-
2 θείας τῆς κατ' εὐσέβειαν ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου,
ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων,
3 ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κη-
ρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος
4 ἡμῶν Θεοῦ, Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν·
χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
5 Τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λεί-
ποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρε-
6 σβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην, εἴ τίς ἐστιν ἀνέγ-
κλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν
7 κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπί-
σκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ
αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ
8 αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα,

Α'. 1–3) 1Τμ. α'1. 11. β' 3. 6. 7. δ'3. ς' 3. 2Τμ. α'1. 9-11. Ῥμ. α'1. 2.5. γ'3.4.
4) 1Τμ. α'2. Γλ. β'3. 2Κρ. β'13.
5) 1Τμ. α'3. Πρ. ιδ' 23.
6–8) β'12. 1Τμ. γ'2-5. 2Τμ. β'24. γ'2.3. 1 Κρ. δ'1.

δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν 9
διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν
ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας
ἐλέγχειν. Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι 10
καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπι- 11
στομίζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι διδάσκον-
τες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν 12
ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ
θηρία, γαστέρες ἀργαί. ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν 13
ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα
ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς 14
μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν
ἀλήθειαν. πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ με- 15
μιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίαν-
ται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολο- 16
γοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄν-
τες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.
Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ. **Β'**
Πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαί- 2
νοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. Πρεσβύτιδας 3
ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους,
μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, ἵνα 4
σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,
σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουρούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας 5
τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασ-
φημῆται. Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σω- 6
φρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον κα- 7

9) β'1. 1Τμ. α'10. 2Τμ. β'25.
10–11) 1Τμ. α'6. ε'13. ς'5. 2Τμ. γ'6.13. Γλ. β'12. ς'3. Πρ. ια'2.
12) Φλ. γ'19. 1Κρ. ιε' 33. Πρ. ιζ' 28.
13–14) β'2. 1Τμ. α'4. δ'1. 2Τμ. α'6. δ'4. Κλ. β'22. Μτ. ιε'9.
***15) 1Τμ. δ' 2-4. Ῥμ. ιδ' 14.20.** Μτ. ιε' 11. κγ' 26.*
16) 1Τμ. ε'8. 2Τμ. γ'5.8.
Β'. *1) α'9. 2Τμ. α'13. γ'14. δ'5.*
2) α'8.13. 1Τμ. γ'2. ε'1. 1Θσ. α'3.
3–5) 10. 1Τμ. β'9.10. γ'11. ε'2. 13.14. ς'1. Ἐφ. ε'22.
6) 1Τμ. ε'1.
7–8) 1Τμ. δ' 12. ε'14. 2Θσ. γ' 9.

λῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα,
8 ἀφθαρσίαν, λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας
9 ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον. Δού-
λους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέ-
10 στους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ
πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδα-
σκαλίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.
11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν
12 ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν
ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ
13 δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσ-
δεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς
δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ
14 Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώ-
σηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ
15 λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. Ταῦτα λάλει
καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μη-
δείς σου περιφρονείτω.
Γ' Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσ-
σεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους
2 εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς,
πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πρᾳότητα πρὸς πάντας ἀνθρώ-
3 πους. Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλα-
νώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις,
ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες
4 ἀλλήλους· ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπε-
5 φάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν

9–10) γ' 2. 1Τμ. ς' 1. Κλ. γ' 22. Μτ. ε' 16.
11–12) γ' 3.4. 1Τμ. β' 4. γ' 16. 1Ἰν. β' 16. Ἐφ. α' 4. Ῥμ. ς' 1-4.
13) 1Τμ. ς' 14. 2Τμ. δ' 8. Κλ. α' 5. Φλ. γ' 20.21. 1Κρ. α' 7. Ῥμ. ε' 2.
14) 1Τμ. β' 6. 1Πτ. β' 9.10. Ἐφ. α' 14. β' 10. ε' 25. Γλ. α' 4. Πρ. κ' 28.—Ἐξ. ιθ' 5. Δτ. ζ' 6. ιδ' 2. κς' 18.
15) 1Τμ. δ' 11.12. 1Κρ. ζ' 6.
Γ'. 1–2) 1Τμ. β' 2. γ' 3. 2Τμ. γ' 17. Φλ. δ' 5. Ῥμ. ιγ' 1. Πρ. ε' 29.
3) β' 12. Ἐφ. β' 2.3. δ' 17. ε' 8.
4–7) β' 11. 2Τμ. α' 9. Ἐφ. β' 7-9. ε' 26. 2Κρ. ε' 17. 1Κρ. ς' 11. Ῥμ. γ' 20.24. ς' 4. η' 17.24. Ἰν. γ' 3-5. Πρ. β' 17.33.

δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ
ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ
ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶς 6
πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα 7
δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενώμεθα
κατ᾽ ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος· καὶ περὶ 8
τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι
καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ.
ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· μω- 9
ρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας
νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι.
αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθε- 10
σίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ 11
ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.
Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ Τυχικόν, σπούδα- 12
σον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα
παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπου- 13
δαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. μανθανέτω- 14
σαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς
τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.
Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ᾽ ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς 15
φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.
Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

8) 14. 1Τμ. α'7. γ'1. ς'18. Ῥμ. ιβ'17.
9) 1Τμ. α'4. δ'7. ς' 4. 5. 2Τμ. β'16.
10–11) 2Τμ. β'23. Ῥμ. ις'17. Μτ. ιη'15-17.
12) 2Τμ. δ'9. 12. 21.
13) 1Κρ. α'12. Πρ. ιη'24. κη'10.
14) 8. β'14. 2Πτ α'8. Φλ. δ'17. Ἐφ. δ'28. Μτ. ζ'19.
15) Φλμ. 23. 24. Φλ. δ' 21-23. 2Κρ. ιγ'12.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

1 Παῦλος, δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ
2 ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν καὶ
Ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ
3 ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰ-
ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιού-
5 μενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν ἀγά-
πην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν
6 καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πί-
στεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγα-
7 θοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. χάριν γὰρ ἔχο-
μεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ
σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.
8 Διό, πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι
9 τὸ ἀνῆκον, διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος
ὤν, ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ
10 Χριστοῦ, παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέν-
11 νησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, Ὀνήσιμον, τόν ποτέ σοι
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέ-
12 πεμψα· σὺ δὲ αὐτόν, τοῦτ' ἔστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσ-
13 λαβοῦ· ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα
ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·

1–2) 9. Κλ. α'1 δ'15.17. Ἐφ. γ'1. Φλ. β'25. δ'3. Ῥμ. ις'5.
3) Κλ. α'2. Ῥμ. α'7.
4–6) Κλ. α'3.4.9. Ἐφ. α'15-19. Φλ. α'3.9.
7) 12. 20. Κλ. δ'11. 2Κρ. ζ'13. 15. 1Κρ. ις'18.
8–9) 1Θσ. β'6.7. Ττ. β'2. Ἐφ. ε'4. 2Κρ. ζ'4. η'8.
10–11) Κλ. δ'9. 2Τμ. β'21. δ'11. Γλ. δ'19. 1Κρ. δ'14.15.
12) 7 17. Ῥμ. ιδ'1. ιε'7.
13) Φλ. β'30. 1Κρ. ις'17.

χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα 14
μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκού-
σιον. τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα 15
αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς, οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ 16
δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλ-
λον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ! εἰ οὖν με ἔχεις 17
κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε 18
ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει· ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ 19
ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυ-
τόν μοι προσοφείλεις. ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν 20
Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Κυρίῳ.

Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι 21
καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις. ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι 22
ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χα-
ρισθήσομαι ὑμῖν.

Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν 23
Χριστῷ Ἰησοῦ, Μᾶρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, 24
οἱ σύνεργοί μου.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ 25
τοῦ πνεύματος ὑμῶν· ἀμήν.

14) 1Πτ. ε'2. 2Κρ. ϑ'7.
15) 1Θσ. β'17.
16) Κλ. γ'11. 1Τμ. ϛ'2. 1Κρ. ζ'22.
17) 12.
18) 19.
19) Γλ. ε'2. ϛ'11. 1Κρ. ϑ'11.
20) 7. Φλ. δ'3.
21) 2Κρ. ζ'15.16.
22) Φλ. α'25.26. β'24.
23–24) Κλ. α'7. δ'10-14. Ττ. γ'15. 2Τμ δ'10.11.
25) Φλ. δ'23. Γλ. ϛ'18.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

Α' Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας
τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν
2 ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κλη-
3 ρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν· ὃς
ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστά-
σεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνά-
μεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν
ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης
4 ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων,
ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.
5 τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων· ***υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ
σήμερον γεγέννηκά σε;*** καὶ πάλιν· ***ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ
6 εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;*** ὅταν δὲ
πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην,
λέγει· ***καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι
7 Θεοῦ.*** καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ***ὁ ποιῶν
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς
8 αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·*** πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ***ὁ θρόνος σου,
ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος
9 ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην
καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε, ὁ Θεός,
ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους***

Α'. *1-2) Ἀρ. ιβ' 6. 8. Δτ. ε' 3. Ψ. β' 8. Ἑβ. ϑ' 26. ια' 3. 1Πτ. α' 20. Κλ. α' 16. Γλ. δ' 4. 1Κρ. ι' 11. Ῥμ. ϑ' 4. 5. Πρ. β' 17. Ἰν. α' 3. Μτ. κα' 38.*

3-4) Ψ. ρμζ' 4-9. Ἰβ. ζ' 21. Σφ. Σλ. ζ' 26. Ἑβ. α' 13. β' 2. 5. γ' 3. η' 1. 6. ϑ' 14. 26. ιβ' 2. Κλ. α' 15. 17. Ἐφ. α' 20. 21. Φλ. β' 6. 9-11. 2Κρ. δ' 4. Ἰν. α' 14. ιδ' 9. Μρ. ις' 19.

5) Ψ. β' 7. 2Βσ. ζ' 14. 1Πρ. ιζ' 13. Ἑβ. ε' 5. Πρ. ιγ' 33. 2Κρ. ς' 18.

6) Δτ. λβ' 43. Ψ. ϟς' 7. Ἑβ. ι' 5. Κλ. α' 15. Ῥμ. η' 29. *7) Ψ. ργ' 4.*

8-9) Ψ. μδ' 7. 8. Φλ. β' 9. Πρ. ι' 38.

σου· καί· σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, 10
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ 11
ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον
παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐ- 12
τούς, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη
σου οὐκ ἐκλείψουσι. πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ 13
ποτε· ***κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχ-***
θρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; οὐχὶ πάντες 14
εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελ-
λόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;
Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκου- **Β'**
σθεῖσι, μή ποτε παραρρυῶμεν. εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων 2
λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις
καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς 3
ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις
ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκου-
σάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ 4
Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι καὶ ποικίλαις δυνάμεσι καὶ
Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλ- 5
λουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν, διεμαρτύρατο δέ πού τις 6
λέγων· ***τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς***
ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; ἠλάττωσας αὐτὸν 7
βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας
αὐτόν, πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐ- 8
τοῦ· ἐν γὰρ τῷ ***ὑποτάξαι*** αὐτῷ τὰ ***πάντα*** οὐδὲν ἀφῆ-
κεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ
τὰ ***πάντα ὑποτεταγμένα·*** τὸν δὲ ***βραχύ τι παρ' ἀγγέ-*** 9

10–12) *Ψ. ρα' 26-28. Ἡσ. να' 6. Ἑβ. ιβ' 27. 2Πτ. γ' 7.10.*
13) *Ψ. ρθ' 1. Ἑβ. α' 3.4. ι' 13. Μτ. κβ' 43.44.*
14) *Ψ. λγ' 8. ϟ' 11. Δν. ζ' 10.*
Β'. 1) *Πρμ. γ' 21. Ἑβ. ς' 4-6.*
2–4) *Ἐξ. λβ' 1 κτλ. Δτ. θ' 8 κτλ. Ἑβ. ς' 8. ι' 28.29. ιβ' 25. Γλ. γ' 19. 1Κρ. ι' 7.8. ιβ' 4-11. Ῥμ. ιε' 19. Πρ. ζ' 53. Λκ. α' 2. Μρ. ις' 20.*
5) *α' 4-6. ς' 5. 2Πτ. γ' 13. Ῥμ. η' 19-21.*
6–8) *Ψ. η' 5-7. ρμγ' 3. Ἑβ. δ' 4. ι' 13. Ἐφ. α' 22. 1Κρ. ιε' 27.*
9) *Φλ. β' 7-9. Γλ. β' 21. 2Κρ. ε' 15. Ῥμ. ε' 8.18. Ἰν. 8.52. Μτ. ις' 28.*

λους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα
τοῦ θανάτου ***δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον,*** ὅπως χά-
10 ριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. ἔπρεπε γὰρ
αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς
υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας
11 αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. ὅ τε γὰρ ἁγιάζων
καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ
12 ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων· ***ἀπαγ-
γελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκ-***
13 ***κλησίας ὑμνήσω σε·*** καὶ πάλιν· ***ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς
ἐπ' αὐτῷ·*** καὶ πάλιν· ***ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι***
14 ***ἔδωκεν ὁ Θεός.*** ἐπεὶ οὖν ***τὰ παιδία*** κεκοινώνηκε σαρ-
κὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν
αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος
15 ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλ-
λάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν
16 ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμ-
17 βάνεται, ἀλλὰ ***σπέρματος Ἀβραὰμ*** ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν
ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ***ἀδελφοῖς*** ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεή-
μων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ
18 ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν
αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.
Γʹ Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτο-
χοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμο-
2 λογίας ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ***πιστὸν*** ὄντα τῷ ποιή-
σαντι αὐτόν, ὡς ***καὶ Μωϋσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.***

10) εʹ8.9. ζʹ28. ιβʹ2. Ῥμ. ιαʹ36. Πρ. γʹ15. εʹ31. Λκ. κδʹ26.

11) 14. ιʹ10.14. ιαʹ16. ιγʹ12. Γλ. δʹ4-6. 1Κρ. αʹ30. Ῥμ. ηʹ29. Ἰν. ηʹ47.

12-13) Ψ. καʹ23. 2Βσ. κβʹ3. Ἡσ. ηʹ17.18. ιβʹ2. Ἰν. ςʹ44. ιʹ28.29. ιζʹ2.6.9.12.

14-15) 11.17. δʹ15. ιʹ2. Ἀπ. ιβʹ10. 2Τμ. αʹ10. 1Κρ. ιεʹ50.55.56. Ῥμ. εʹ12. ηʹ3.15. Ἰν. αʹ14. ηʹ44. ιβʹ31. Λκ. αʹ74. Μτ. ιςʹ17.

16) Ἡσ. μαʹ8.9. (Ῥμ. δʹ16).

17) 12-14. γʹ1. δʹ15. εʹ1-3. ςʹ20. ζʹ26. ηʹ1. θʹ11. 1Ἰν. βʹ2. δʹ10. Φλ. βʹ7. Ῥμ. γʹ25. ηʹ3. ιεʹ17.

18) δʹ15.16. εʹ2.7-9.

Γʹ. 1-2) 5. βʹ17. δʹ14. εʹ5. θʹ15. ιʹ23. Φλ. γʹ14.

πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται, καθ᾿ 3
ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐ-
τόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος, ὁ δὲ τὰ 4
πάντα κατασκευάσας Θεός. καὶ ***Μωϋσῆς*** μὲν ***πιστὸς ἐν*** 5
ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς ***θεράπων***, εἰς μαρτύριον τῶν λα-
ληθησομένων, Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ ***τὸν οἶκον αὐτοῦ***, 6
οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ
καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
Διό, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· ***σήμερον ἐὰν*** 7
τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ- 8
δίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέ-
ραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ἐπείρασάν με οἱ 9
πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου
τεσσαράκοντα ἔτη· διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ 10
καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ, αὐτοὶ δὲ οὐκ
ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, 11
εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· βλέπετε, 12
ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ
ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος, ἀλλὰ 13
παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ᾿ ἑκάστην ἡμέραν ἄχρις οὗ
τὸ ***σήμερον*** καλεῖται, ἵνα μὴ ***σκληρυνθῇ*** ἐξ ὑμῶν τις
ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χρι- 14
στοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους
βεβαίαν κατάσχωμεν, ἐν τῷ λέγεσθαι· ***σήμερον ἐὰν*** 15
τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-
δίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. τίνες γὰρ ἀκού- 16
σαντες παρεπίκραναν; ἀλλ᾿ οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ

[3]) α΄4. η΄6. Μτ. ις΄18.—Ζχ. ς΄12.
[4]) Ἑβ. β΄10.
[5]) 2. —Ἀρ. ιβ΄7. Δτ. ιη΄15-18.
[6]) 14. ι΄21. 1Τμ. γ΄15. Κλ. α΄23. Ἐφ. β΄19—22. 1Κρ. γ΄9.16.
[7–11]) Ψ. ϟδ΄7-11. Ἑβ. γ΄15-18. δ΄3.7.—Ἐξ. ιζ΄1-7. Ἀρ. κ΄2-5.13. λβ΄10-13. Δτ. α΄34.35. ς΄16. ιβ΄9.10. 1Κρ. ι΄1-11.
[12–13]) 19. δ΄1-3.11. θ΄14. ι΄24. 25.31. ιβ΄12.13.15. 1Θσ. ε΄11.
[14]) 1.6. ς΄4. 11. ια΄1. ιβ΄8. 2Πτ. α΄10. 1Τμ. ε΄12.
[15]) 8. η΄13.
[16–19]) 7-12. δ΄6. 1Κρ. ι΄5. Ἰδ. 5. —Ἀρ. ιδ΄21-35.

17 Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως; τίσι δὲ προσώχθισε τεσσαρά-
κοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν ***τὰ κῶλα ἔπεσεν***
18 ***ἐν τῇ ἐρήμῳ;*** τίσι δὲ ***ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν***
19 ***κατάπαυσιν αὐτοῦ*** εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασι; καὶ βλέ-
πομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.
Δ' Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε, καταλειπομένης ἐπαγγελίας
εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν
2 ὑστερηκέναι. καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ
κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκεί-
νους μὴ συγκεκραμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν.
3 ***εἰσερχόμεθα*** γὰρ ***εἰς τὴν κατάπαυσιν*** οἱ πιστεύσαντες,
καθὼς εἴρηκεν· ***ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύ-
σονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου·*** καίτοι τῶν ἔργων
4 ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. εἴρηκε γάρ που
περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτω· ***καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ***
5 ***ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ·*** καὶ
ἐν τούτῳ πάλιν· ***εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν***
6 ***μου.*** ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεταί τινας εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν,
καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπεί-
7 θειαν, πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, ***σήμερον,*** ἐν Δαυῒδ
λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς εἴρηται· ***σήμερον
ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς***
8 ***καρδίας ὑμῶν.*** εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ
9 ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας· ἄρα ἀπο-
10 λείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. ὁ γὰρ ***εἰσελ-
θὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ*** καὶ αὐτὸς ***κατέπαυσεν
ἀπὸ τῶν ἔργων*** αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.
11 Σπουδάσωμεν οὖν ***εἰσελθεῖν εἰς*** ἐκείνην ***τὴν κατάπαυ-
σιν,*** ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπει-

Δ'. 1) 3-11. γ' 11.13. ιβ' 15.
2) 6. ια' 6. Ῥμ. α' 16. ι' 16-18. Πρ. β' 39.
3) 6.9. γ' 11. Ῥμ. δ' 12. θ' 6-8. Μτ. κε' 34.
4) Γν. β' 2. Ἐβ. β' 6.
5) γ' 11.
6-7) 2.3.8.9. γ' 8.15-18.
8) Δτ. λα' 7. Ἰσ. Ν. κβ' 4.
9) 6. β' 16.17. Γλ. ς' 16.
10) 4. Ἀπ. ιδ' 13.—Γν. ε' 29.
11) 1-10. 1Κρ. ι' 6.11.

θείας. Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεργὴς καὶ το- 12
μώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διικνού-
μενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν
τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν
καρδίας, καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, 13
πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς
αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐ- 14
ρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμο-
λογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπα- 15
θῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ
πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. προσερχώμεθα 16
οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβω-
μεν ἔλεον καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.
Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ Ε'
ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ
δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν δυ- 2
νάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
περίκειται ἀσθένειαν· καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς 3
περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ
ἁμαρτιῶν. καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, 4
ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ Ἀαρών.
οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρ- 5
χιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· ***υἱός μου εἶ σύ,***
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· 6
σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

[12]) *Δτ. λβ' 47. Ἡσ. μθ' 1. 2. Ἱρ. κγ' 29. Σφ. Σλ. ιη' 15. 16. 1Πτ. α' 23. Ἀπ. α' 16. 1Θσ. ε' 23. Ἐφ. ς' 17. 1Κρ. β' 11.*

[13]) *ι' 31. Ἐφ. ε' 13. Ἰν. ιβ' 48. ις' 8.—Ψ. λβ' 13-15.*

[14]) *γ' 1. ς' 6. ζ' 26. η' 1. θ' 11. Ἐφ. δ' 10. Ἰν. ις' 10.*

[15]) *β' 14. 17. 18. ε' 2. 2Κρ. ε' 21. Ῥμ. η' 3. Ἰν. η' 46.*

[16]) *γ' 6. 13. η' 1. ι' 19-23. Ἐφ. β' 18. γ' 12. Ῥμ. ε' 1. 2. Λκ. α' 30.*

Ε'. [1-2]) *β' 17. δ' 15. ζ' 28. η' 3. θ' 9.*

[3]) *Λτ. δ' 3. θ' 7. ις' 3-25. Ἑβ. ζ' 27. θ' 7.*

[4]) *Ἐξ. κη' 1. κθ' 4-44. Ἀρ. γ' 10. 2Πρ. κς' 16-18. Γλ. α' 1. 1Κρ. α' 1.*

[5]) *α' 5. Ἰν. γ' 27. η' 54.*

[6]) *Ψ. ρθ' 4. Ἑβ. ε' 10. ς' 20-ζ' 28.*

7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ
ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῴζειν αὐτὸν ἐκ θανά-
του μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας,
8 καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός,
ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν, καὶ τελειωθεὶς ἐγέ-
9 νετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας
10 αἰωνίου, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευ-
12 τος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. καὶ
γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πά-
λιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τινα τὰ στοι-
χεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ, καὶ γεγόνατε
χρείαν ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς.
13 πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιο-
14 σύνης· νήπιος γάρ ἐστι· τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ
τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνα-
σμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.
ϛ' Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν
τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλό-
2 μενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ
Θεόν, βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀνα-
3 στάσεώς τε νεκρῶν καὶ κρίματος αἰωνίου. καὶ τοῦτο
4 ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός. ἀδύνατον γὰρ
τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς
τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γενηθέντας Πνεύματος
5 Ἁγίου καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε

7) β' 14. Ἰν. ιβ' 27. 28. Λκ. κβ' 41-44. Μρ. ιδ' 33-39. Μτ. κϛ' 37-46.
8-9) α' 1-8. β' 9. 16. ζ' 25. 28. Φλ. β' 7. 8. Ἰν. ιζ' 1. 5. — Ἡσ. με' 17.
10) 6.
11) ϛ' 12. 20 - ζ' 28.
12) ϛ' 1. 2. Γλ. δ' 3. 1Κρ. γ' 1-3. Ῥμ. γ' 2. Ἰν. γ' 10. ιϛ' 12.
13) 2Κρ. γ' 9. ε' 19. ια' 15. 1Κρ. ιδ' 20.
14) Δτ. α' 39. Ἡσ. ζ' 16. Ἐφ. δ' 13. 14. Φλ. α' 9. 10. 1Κρ. β' 6.
ϛ'. 1-2) ε' 12-14. θ' 14. Πρ. β' 38. ϛ' 6. η' 14-19. ιζ' 30. 31. ιη' 25. ιθ' 3-6. κ' 21. κϛ' 20. 23.
3) Ἰκ. δ' 15. 1Κρ. δ' 19. ιϛ' 7.
4-6) β' 4. 5. ι' 26-32. Ἐφ. α' 3. Γλ. γ' 2. 5. 1Κρ. ια' 27. Μτ. ιβ' 31. 32. — Ἰσ. Ν. κα' 45. κγ' 15. Ζχ. α' 13.

μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινί- 6
ζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν
τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα 7
τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον ὑετὸν καὶ τίκτουσα
βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μετα-
λαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέρουσα δὲ ἀκάν- 8
θας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ
τέλος εἰς καῦσιν. Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, 9
τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λα-
λοῦμεν. οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου 10
ὑμῶν καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦν-
τες. ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδεί- 11
κνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος
ἄχρι τέλους, ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν 12
διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς
ἐπαγγελίας. Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, 13
ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσε καθ' 14
ἑαυτοῦ, λέγων· ***ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πλη-
θύνων πληθυνῶ σε·*** καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέ- 15
τυχε τῆς ἐπαγγελίας. ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μεί- 16
ζονος ὀμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς
βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ 17
Θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμε-
τάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, ἵνα διὰ 18
δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι
Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες
κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος· ἣν ὡς ἄγκυραν 19

[7-8]) *Γν. α'11.12. γ' 17.18. Δτ. κθ' 23. Ἠσ. νε'10. Ἑβ. η'13. ι'27. Φλ. γ'19. Ἰν. ιε'2. Μτ. ιγ'12.*

[9]) *Γλ. ε'10. Ῥμ. ιε'14.*

[10]) *ι' 32-34. 2Θσ. α' 6.7. 1Θσ. α'3. Μτ. ι'41.42. κε'41.*

[11-12]) *15. γ'14. ε'11. ϑ'15. ι'22. 23.36. ια'7-ιβ'2. Ἰκ. ε'7.8.11.*

[13-14]) *Γν. ιη'17.18. κβ'16-18. Ἠσ. με' 23. Ἑβ. ζ' 7. Πρ. ζ' 5. Λκ. α'73.*

[15]) *12.*

[16]) *Ἐξ. κβ'11. 2Κρ. α'23 Μτ. ε'34.*

[17-18]) *13.14. Ττ. α' 2. Κλ. α' 5. Ῥμ. δ'16-18. ια'29. Πρ. β'38.39.*

[19]) *Ἐξ. κϛ'33. Λτ. ιϛ'2.12.15. Ἑβ. ϑ'3, ι'19.*

ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχο-
20 μένην ***εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος,*** ὅπου
πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, ***κατὰ τὴν τά-
ξιν Μελχισεδὲκ*** ἀρχιερεὺς γενόμενος ***εἰς τὸν αἰῶνα.***
Ζ' Οὗτος γὰρ ὁ ***Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ
Θεοῦ τοῦ ὑψίστου,*** ὁ ***συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέ-
φοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων*** καὶ ***εὐλογήσας***
2 ***αὐτόν,*** ᾧ καὶ ***δεκάτην ἀπὸ πάντων*** ἐμέρισεν Ἀβραάμ,
πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης,
ἔπειτα δὲ καὶ ***βασιλεὺς Σαλήμ,*** ὅ ἐστι βασιλεὺς εἰρή-
3 νης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμε-
ρῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ
4 τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. Θεωρεῖτε δὲ πη-
λίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν
5 ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευῒ
τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκα-
τοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστι τοὺς ἀδελ-
φοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος
6 Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκά-
τωκε τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλό-
7 γηκε. χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ
8 κρείττονος εὐλογεῖται. καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνή-
σκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμε-
9 νος ὅτι ζῇ. καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευῒ ὁ
10 δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ
τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.
11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν·
ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο· τίς ἔτι χρεία ***κατὰ***

20) ε' 6. 10. ζ' 3. θ' 12. 24. ι' 20. 1Κρ. ιε' 23. Ἰν. ιδ' 2. 3.
Ζ'. 1–2) Γν. ιδ' 18-20. Ζχ. θ' 9. Μλ. δ' 2. Ὡσ. θ' 6. 7. Ἱρ. κγ' 5. 6. Ἐβ. ζ' 4-10. 1Κρ. α' 30. Λκ. β' 14.
3) 6. 8. 24. ς' 20. ι' 12. 14.
4) 2. 6.
5) Ἀρ. ιη' 20-32. Δτ. ιδ' 22-29. Νεμ. ι' 37-39. 2Πρ. ς' 9. Ἐβ. ζ' 7. 9.
6) 1. 2. 9.
7) 5. ς' 13.
8) 3. 5.
9–10) 1. 2. 4. 5.
11) 15-19. ε' 6. 10. ς' 20. η' 6. 7. θ' 9. ι' 1. 14. ια' 40.

τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ
κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; μετατιθεμένης γὰρ 12
τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνε-
ται. ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχη- 13
κεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ. πρό- 14
δηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν,
εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωϋσῆς ἐλάλησε.
Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν 15
ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ 16
κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύ-
ναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου· μαρτυρεῖ γὰρ ***ὅτι σὺ ἱερεὺς*** 17
εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. ἀθέτησις 18
μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς
ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές· οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, 19
ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ
Θεῷ. καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας·— οἱ μὲν γὰρ 20
χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ 21
ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ***ὤμοσε Κύ-***
ριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ· — κατὰ τοσοῦτον κρείττο- 22
νος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείο- 23
νές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι
παραμένειν· ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα 24
ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ σῴζειν εἰς 25
τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ
τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.
Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, 26
ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ὑψη-

13) 11.14.
14) Ἀρ. κδ' 17. Ζχ. γ' 8. ς' 12. Ἀπ. ε' 5. Λκ. α' 36. Μτ. α' 1.
15–16) 11.18.23-25. ε' 5. ϑ' 10.14.
17) ε' 6. ι' 15.
18–19) 11.12. 22. ς' 19. η' 13. ϑ' 9-14. ιγ' 9. Γλ. β' 16. γ' 5-24. δ' 9. Ῥμ. η' 3. Πρ. ιγ' 38.
20–22) Ψ. ρϑ' 4. Ἑβ. ζ' 28. ς' 17.18. η' 6. ϑ' 15. ιβ' 24.
23–24) 15.16. Ἰν. ιβ' 34.
25) δ' 16. ϑ' 11-14.24. 1Ἰν. β' 1. Ῥμ. η' 26.27.34.
26) δ' 14.15. ε' 7-9. η' 1. 1Πτ. β' 22.23.

27 λότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέ-
ραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν
ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ·
28 τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας. ὁ νόμος
γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθέ-
νειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον
υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.
Η' Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν
ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγα-
2 λωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν Ἁγίων λειτουργὸς καὶ
τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ***ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος,*** καὶ
3 οὐκ ἄνθρωπος. πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν
δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν
4 τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς,
οὐδ' ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόν-
5 των κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα, οἵτινες ὑποδείγματι καὶ
σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτι-
σται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ***ὅρα γάρ***
φησι, ***ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα***
6 ***σοι ἐν τῷ ὄρει·*** νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτευχε λει-
τουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης,
7 ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. εἰ γὰρ
ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο
8 τόπος. μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· ***ἰδοὺ ἡμέραι ἔρ-***
χονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον
9 ***Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, οὐ***
κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν

27) *Ἐξ. κθ' 38-42. Λε. κη' 3-8. Ἑβ. ε' 3. θ' 7.12.26.28. ι' 10.12.14. Ἐφ. ε' 2.*

28) *20.21. ε' 1-3.8.9.*

Η'. 1-2) *α' 3. δ' 14. ζ' 26. θ' 3.8. 11.12.24.25. ι' 19.—Ἐξ. λγ' 7. Ἀρ. κδ' 6. Σφ.Σλ. θ' 8.*

3) *ε' 1. ζ' 27. θ' 11.12.*

4) *7. ζ' 14.*

5) *Ἐξ. κε' 9. 40. κς' 30. Ἑβ. θ' 1.23. ι' 1. ιγ' 10. Κλ. β' 17. Πρ. ζ' 44. Λκ. β' 26.*

6) *α' 4. ζ' 11.22. ιβ' 24. 1Τμ. β' 5. 2Κρ. γ' 6.*

7) *4.13. ζ' 11.18.*

8-12) *Ἱρ. λη': λα' 31-34. Ἑβ. θ' 10. ι' 16.17. 1Ἰν. β' 27. 2Κρ. γ' 3.6.7. Ῥμ. ς' 6. ια 27. Πρ. β' 17.18.*

ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγα-
γεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν
ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύ-
ριος· ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ 10
Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος· διδοὺς
νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας
αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν,
καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν 11
ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, λέγων· γνῶθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί
με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν· ὅτι ἵλεως 12
ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν
καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. ἐν τῷ 13
λέγειν ***καινὴν*** πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιού-
μενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λα- **Θ'**
τρείας τό τε Ἅγιον κοσμικόν. σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη 2
ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρό-
θεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται Ἅγια. μετὰ δὲ τὸ δεύ- 3
τερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη Ἅγια Ἁγίων,
χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς δια- 4
θήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στά-
μνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ
βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, ὑπεράνω 5
δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστή-
ριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων 6
δὲ οὕτω κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν

13) 7. ϛ'8. ζ'18. ι'9.37. 2Κρ. γ' 14. Ῥμ. ι'4.

Θ'. 1) 8-11.23.24. η'5.

2) Ἐξ. κε' 23-39. κϛ' 35. λζ:λη' 10-23. Λτ. κδ'5-9. 3Βσ. ζ'48.49. 2Πρ. δ'7. Μτ. ιβ'4.

3) Ἐξ. κϛ'31-33.

4) Ἐξ. ιϛ' 32-34. κε' 10-17. λ' 1-10. λδ'29. μ'5.26. Λτ. δ'7. ιϛ'12. 18. 20. Ἀρ. ιζ' 1-10. Δτ. ι' 1.2. 3Βσ. ζ'48. η'9. 2Πρ. δ'19.

5) Ἐξ. κε'18-22. λζ':λη'6-9. Λτ. ιϛ' 14. 15. 2Βσ. ϛ' 2. 4Βσ ιθ' 15. 1Πρ. κη'18. Ἠσ. λζ'16. Ἰζ. θ' 3. ι'1-22.

6-7) Ἐξ. λ' 7-10. Λτ. ιϛ' 2-18. Ἀρ. ιη'3.4.7. Ἑβ. θ'2.3.25. ε'3. ζ'17. ι'11. ιγ'11.

διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες,
7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιε-
ρεύς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ
8 τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύ-
ματος τοῦ Ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν Ἁγίων
9 ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν· ἥτις
παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν δῶρά
τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνεί-
10 δησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον ἐπὶ βρώμασι
καὶ πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς καὶ δικαιώμασι
11 σαρκός, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. Χριστὸς
δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν
διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιή-
12 του, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵμα-
τος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος
εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ Ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑρά-
13 μενος. εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων καὶ σπο-
δὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει
14 πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσῳ μᾶλλον τὸ
αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν
προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν
ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;
15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως,
θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ
διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κε-
16 κλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. ὅπου γὰρ διαθήκη,
17 θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· διαθήκη
γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ

8) 1.12.24. γ' 7. η' 2. ι' 19.20. Μτ. κζ' 51.
9) ε' 1. ζ' 11.19. ι' 1-4. Κλ. β' 17. Γλ. α' 4. γ' 21.
10) Ἐξ. κθ' 4. Λτ. ι' 9. ια' 2-47. ιδ' 8.9. ιε' 3-23. ις' 4.24.28. Ἀρ. ς' 3.4. Ἑβ. θ' 1. η' 8.9. ιγ' 9. Κλ. β' 16. Ῥμ. ιδ' 17. Πρ. ιέ 10,28. Ἰν. δ' 23.24.
11–12) 6-10.14.24.25.28. β' 17. δ' 14. ς' 20. ι' 1.10 12.20. Πρ. κ' 28.
13–14) Λτ. ις' 3.14-16. Ἀρ. ιθ' 4.9.17. Ἑβ. ς' 1. ζ' 16. ι' 22. 1Πτ α' 19. Ἐφ. ε' 2. Ττ. β' 14. Ἰν. α' 29.
15) γ' 1. ς' 12. ζ' 22. η' 9-12. ια' 13. ιβ' 24. Ῥμ. γ' 25.26. Μτ κς' 26-28.
17) Γλ. γ' 15.

διαθέμενος. Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκε- 18
καίνισται· λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν 19
νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν
μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ
ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρ-
ράντισε λέγων· ***τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνε-*** 20
τείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός· καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ 21
πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρ-
ράντισε. καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ 22
τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις.
Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς 23
τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι
θυσίαις παρὰ ταύτας. οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα Ἅγια 24
εἰσῆλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς
αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ
τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ 25
ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ Ἅγια
κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολ- 26
λάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ
συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς
θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται 27
τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις,
οὕτω καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολ- 28
λῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας
ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, Ι'
οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν

18–20) Ἐξ. κδ'3-8. Ἀρ. ιθ'6.
21) Ἐξ. κθ'36. Λτ. η'15.19. ις' 14.15.18.19. Ἀρ. ιθ'17.18.
22) Λτ. ε'11-13. ιδ'2-57. ιε'3-30. ις'26.27. ιζ'11. Ἀρ. ς'10-14. λα' 22-24. Ἐφ. α'7. Μτ. κς'28.
23) η'5. ι'19.20.
24–25) 11.12.26.28. ζ'25.27. η'2. ι'1.2.12.14.
26) 25.28. α'1. 1Πτ. α'20. γ'18. 1Ἰν. α'2. γ'5.8. 1Τμ. γ'16. Γλ. δ'1. 1Κρ. ι'11.
27–28) Γν. γ'19. Ἡσ. νγ'12. Ἑβ. θ'14.25.26. ι'4.10. 1Πτ. β'24. 2Τμ. δ'8. 1Θσ. α'10. Φλ. γ'20. Ῥμ. ς'10.
Ι'. 1) 4.11. η'5. θ'6-10. 24-26. Κλ. α'15.17. 2Κρ. δ'4.

ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές,
2 οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι· ἐπεὶ
οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν
ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ
3 κεκαθαρμένους; ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν
4 κατ' ἐνιαυτόν· ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων
5 ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον
λέγει· ***θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα***
6 ***δὲ κατηρτίσω μοι· ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας***
7 ***οὐκ εὐδόκησας· τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι***
βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός,
8 ***τὸ θέλημά σου.*** ἀνώτερον λέγων ***ὅτι θυσίαν καὶ***
προσφορὰν καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ
ἠθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας, αἵτινες κατὰ τὸν νόμον
9 προσφέρονται, τότε εἴρηκεν· ***ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι,***
10 ***ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου.*** ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ
δεύτερον στήσῃ. ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ
τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφά-
11 παξ. Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουρ-
γῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες
12 οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· αὐτὸς δὲ μίαν
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς
13 ***ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ,*** τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος
ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
14 ***αὐτοῦ.*** μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς
15 τοὺς ἁγιαζομένους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα
16 τὸ Ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι, ***αὕτη ἡ διαθήκη***
ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς ***μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας,***
λέγει Κύριος· διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν,

2) 18.22. β'15.
3–4) 1.11. ζ'18.19. θ'12. Ῥμ. γ'20.
5–7) Ψ. λθ' 7-9. ν' 18. Ἰζ. β' 9. γ'1. Ἐβ. ι'8-10. α'6. Ἰν. ς'51.
8–9) 5-7. ζ'12.18. η'4.13.
10) 12.14. θ' 12. 28. Κλ. α' 22. Ἐφ. α'5.9.11.
11) 1.4.
12–13) 10.14. α'3.13. ζ'27. η'1. θ'26. Κλ. γ'1.
14) 10.12. β'11. ζ'11.
15–17) ζ'17. η'10.12. θ'8.

καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ 17
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ
μνησθῶ ἔτι. ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσ- 18
φορὰ περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον 19
τῶν Ἁγίων ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν 20
ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος,
τοῦτ᾽ ἔστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν 21
οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρ- 22
δίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως ἐρραντισμένοι τὰς καρδίας
ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα 23
ὕδατι καθαρῷ κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος
ἀκλινῆ· πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος· καὶ κατανοῶ- 24
μεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων,
μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς 25
ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον,
ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν. Ἑκουσίως γὰρ 26
ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς
ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν 27
μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. ἀθετήσας τις νόμον Μωϋ- 28
σέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ***ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀπο-***
θνήσκει· πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμω- 29
ρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα
τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ
Πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰ- 30
πόντα· ***ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύ-***

18) *2.*
19-23) *35. γ΄2.6.14. δ΄14.16. ς΄ 17-20. ζ΄25. θ΄8.11.12. ια΄11 ιβ΄24. 1Πτ. α΄2. Ττ. γ΄5. Ἐφ. γ΄12. ε΄26. 1Κο. α΄9. ς΄11. ι΄13.—Ζχ. ς΄11-15.*
24-25) *37. γ΄1.12.13. ιγ΄1. 2Πτ. γ΄14. Ἰκ. β΄2. ε΄8. Ῥμ. ιγ΄11.*
26-27) *Σφν. α΄18. γ΄8. Ἡσ. κς΄11. Ἐβ ε΄2. ς΄4-8. ιβ΄29. 1Τμ. β΄4.*
28-29) *Ἐξ. κα΄12-18. λα΄13-16. Λτ. ιζ΄14. Ἀρ. ιε΄30. Δτ. ιζ΄2-7. κβ΄22-24. Ἐβ. β΄2.3. θ΄15-28. 2Πτ. α΄9. Μτ. ιβ΄31.32.*
30-31) *Δτ. λβ΄35.36 2Βσ. κδ΄14. Ψ. ρλδ΄14. Σρ. β΄18. Ἐβ. γ΄12. ιβ΄29. Ῥμ. ιβ΄19.*

31 ριος· καὶ πάλιν· ***Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.*** φο-
βερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.
32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς
φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων,
33 τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι,
τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέν-
34 τες. καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε καὶ τὴν
ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξα-
σθε,γινώσκοντες ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν ἐν
35 οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρη-
36 σίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην. ὑπομονῆς
γὰρ ἔχετε χρείαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες
37 κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. ***ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον,***
38 ***ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πί-***
στεως ζήσεται· καὶ ***ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ***
39 ***ψυχή μου ἐν αὐτῷ.*** ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς
εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.
ΙΑ' Ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων
2 ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθη-
3 σαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς
αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ
4 βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ
παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ
5 Θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Πίστει
Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ ***οὐχ εὑρί-***
σκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς
μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται ***εὐηρεστηκέναι τῷ***

32–33) ς' 4.10. 1Θσ. β' 14. Φλ. δ'14. 1Κρ. δ'9.
34) ιγ'3. Μτ. ς'20. ιθ'21.29.
35) 19.23. ια'6.26.
36) ς'12. ια' 13.39. Λκ. κα' 19. Μτ. ι'22.
37–38) Ἠσ. κς'20. Ἀββ. β' 3.4. Ἐβ. ι'25. Γλ. β'12. γ' 11. Ῥμ. α' 17. Μτ. ι'23. ια'3. κα'9.
39) δ'16. 1Θσ. ε'9.
ΙΑ'. 1) 7. γ'14. 2Κρ. ε'7. Ῥμ. η'24.
2) 4.5.39. 1Τμ. ε'11. Πρ. ς'3.
3) Γν. α' 1-30. Ψ. λβ'6. 2Μκ. ζ' 28. Ἐβ. α'2.3. 2Κρ. δ'18. Ῥμ. δ'17.
4) Γν. δ'4.5. Μτ. κγ'35.
5) Γν. ε'18-24. Ἰδ. 14.

Θεῷ· χωρὶς δὲ ***πίστεως*** ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· ***πι-*** 6
στεῦσαι γὰρ ***δεῖ*** τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ ὅτι ἔστι
καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. Πί- 7
στει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων,
εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ
πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. Πίστει καλού- 8
μενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν
ἔμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε μὴ ἐπι-
στάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει ***παρῴκησεν*** εἰς τὴν γῆν 9
τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας
μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγ-
γελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους 10
ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.
Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρ- 11
ματος ἔλαβε καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ πι-
στὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς 12
ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, ***καθὼς τὰ ἄστρα***
τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει ***καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ***
χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. Κατὰ πίστιν 13
ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας,
ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ***ξένοι καὶ παρεπίδημοί*** εἰσιν ***ἐπὶ***
τῆς γῆς. οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι 14
πατρίδα ἐπιζητοῦσι. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον, 15
ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· νῦν δὲ 16
κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου. διὸ

6) *26. ζ'25. ι'1.35. Ῥμ. γ'11.*
7) *Γν. ς'8 κτλ. 1Πτ. γ'20. 2Πτ. β'5. Ῥμ. γ'21-24. δ'13.*
8) *Γν. ιβ'1 κτλ. Πρ. ζ'2-4.*
9) *Γν. ιγ'15. ιζ'8. κα'23.34. κγ'4. κδ'37. κς'3. κη'4. λε'12. Γλ. γ'8. 16. Πρ, ζ'5.6.*
10) *13-16. ιβ'22. ιγ'14. Ἀπ. γ' 12. κα'2.10.14. Γλ. δ'26.*
11) *Γν. ιζ' 19. ιη' 12.15. κα' 2. Ἑβ. ι'23.*
12) *Γν. ιγ'16. ιε'5. κβ'17. κς'4. λβ'12. Ἐξ. λβ'13. Ῥμ. δ'19.*
13) *Γν. κγ' 4. μζ' 9. Ψ. λη' 13. ριη'19. Ἑβ. ια'9.10.39. θ'15. 2Κρ. ε' 6.8.*
16) *Ἐξ. γ' 6. Ἑβ. ια' 40. β' 11. Φλ. γ'20. Μτ. κβ'31.32.*

οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι
17 αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει προσενή-
νοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μο-
νογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,
18 πρὸς ὃν ἐλαλήθη ***ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι***
19 ***σπέρμα,*** λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνα-
τὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.
20 Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ
21 καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν
υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησε, καὶ ***προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον***
22 ***τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.*** Πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς
ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε καὶ περὶ τῶν
23 ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς
ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι ***εἶδον***
ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα
24 τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωϋσῆς ***μέγας γενόμενος*** ἠρνή-
25 σατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, μᾶλλον ἑλόμενος
συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν
26 ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν, μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν
Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέ-
27 βλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. Πίστει κατέλιπεν
Αἴγυπτον μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν
28 γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε. Πίστει πεποίηκε τὸ
πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλο-
29 θρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν
τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς, ἧς πεῖραν λα-
30 βόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. Πίστει τὰ τείχη Ἰε-
31 ριχὼ ἔπεσε κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ

17–19) *Γν. κα' 12. κβ' 1 κτλ. Ἰκ. β' 21. Ῥμ. δ' 17.21. θ' 7. (Ἑβ. θ' 9. 1Κρ. ι' 6.11).*
20) *Γν. κζ' 28.39.40. Ἑβ. ιβ' 16.*
21) *Γν. μζ' 31. μη' 15.16.21.*
22) *Γν. ν' 24.25. Ἐξ. ιγ' 19.*
23) *Ἐξ. α' 22-β' 2. Πρ. ζ' 20.*
24–26) *Ἐξ. β' 3-13. Ψ. πη' 51.52. Ἑβ. ι' 34.35. ιγ' 3.13. Πρ. ζ' 21-28.*
27) *Ἐξ. β' 14.15. (ιβ' 41.51). Ἑβ. ια' 1. Ῥμ. α' 20. Πρ. ζ' 29.*
28) *Ἐξ. ιβ' 3-23 1Κρ. ι' 10.*
29) *Ἐξ. ιδ' 21-30. 1Κρ. ι' 1.2.*
30) *Ἰσ. Ν. ς' 1-15.18.19.*
31) *Ἰσ. Ν. β' 1-21. ς' 16. 22-24. Ἰκ. β' 25. Μτ. α' 5. κα' 31.32.*

ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη
τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπι- 32
λείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,
Βαράκ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε, Δαυΐδ τε καὶ Σα-
μουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, οἳ διὰ πίστεως κατηγωνί- 33
σαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον
ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύνα- 34
μιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν
ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμ-
βολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστά- 35
σεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν,
οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος
ἀναστάσεως τύχωσιν· ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστί- 36
γων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλι- 37
θάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαί-
ρας ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρ-
μασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν 38
οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ
ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι 39
πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο
τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προ- 40
βλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον **ΙΒ'**
ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ
τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν

32) *Κρτ. δ'-ε'. ϛ'-η'. ια'1-ιβ'7. ιγ'-ιϛ'. 1Βσ. γ'κτλ.*

33) *Κρτ. δ' 15.16. ζ' 7.22. ια' 32.33. ιδ'6. ιε'4 κτλ. 1Βσ. ζ'3-15. ιζ' 34-37. 2Βσ. ε'17-25. η' 1-15. ι'6-19. ιβ' 26-30. 1Πρ. ιη'14. Δν. ϛ'19-23. 1Μκ. β'60.*

34) *Κρτ. ιϛ' 28-30. 1Βσ. ιθ' 10-12. 3Βσ. ιθ' 1 κτλ. 4Βσ. ϛ' 11-20. κ' 1-7. Δν. γ' 23-26. 1Μκ. β'59. γ'17-24.*

35) *3Βσ. ιζ' 17-24. 4Βσ. δ'17-37. 2Μκ. ϛ'18-ζ'42.*

36) *3Βσ. κβ'27. Ἰρ. κ'7.8. μδ': λζ'11-με':λη'28. 1Μκ. ιγ'12.*

37–38) *2Βσ. ιβ'31. 3Βσ. ιη'4.13. ιθ'4-19. 4Βσ. β'8.13.14. 1Πρ. κ'3. 2Πρ. κδ' 20. 21. Δν. ια' 33. 1Μκ. β'28.29. 2Μκ. ε'27. ϛ'11. ι'6. Ῥμ. ια'2.3. Μτ. κγ'35.*

39–40) *2.13. ζ'11. ιβ'23. Μτ. ιγ' 16.17.*

ΙΒ'. 1) *ι'36. 2Τμ. β'4. δ'7. 1Κρ. θ'24. Ῥμ. ζ'21.*

2 προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πί-
στεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὅς ἀντὶ τῆς προ-
κειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης κατα-
φρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ κεκάθικεν.
3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ
τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε
ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.
4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρ-
5 τίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως,
ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· **υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει**
παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος.
6 **ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν**
7 **ὃν παραδέχεται.** εἰ **παιδείαν** ὑπομένετε, ὡς **υἱοῖς** ὑμῖν
προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ **παιδεύει**
8 πατήρ; εἰ δὲ χωρίς ἐστε **παιδείας**, ἧς μέτοχοι γεγό-
9 νασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ **υἱοί.** εἶτα τοὺς
μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ
ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ
10 πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; οἱ μὲν γὰρ πρὸς
ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ
ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος
11 αὐτοῦ. πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ
χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν
τοῖς δι᾽ αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.
12 Διὸ **τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γό-**
13 **νατα ἀνορθώσατε,** καὶ **τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς**
ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλ-
14 λον. Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν,

2) β'10. ε'7-9. η'1. ι'12. Φλ. α'6. β'5-9. Ἰν. ιβ'27.28. ιζ'4.5.
3) 5. ι'35. 2Κρ. δ'16. Ῥμ. ι'21. Λκ. β'34.
4) ι'32.34. 1Κρ. ι'13.
5-6) Πρμ. γ'11.12. Ἰβ. ε'17. Ἀπ. γ'19.
7-8) Ψ. οβ'12-15. Ἑβ. γ'1.14. ια'36-38. Μτ. ε'11.12.
9) Ἀρ. ις'22. κζ'16. Ῥμ. η'13.
10) 1Κρ. ια'32.
11) Ἰκ. α'2 3. γ'18. 1Πτ. δ'12.13. 2Κρ. δ'17.18.
12-13) Ἡσ. λε'3. Πρμ. δ'26.27. Σο. β'12. 3Βσ. ιη'21. Ἑβ. γ'12.
14) Ψ. λγ'15. 2Τμ. β'22. 1Θσ. δ'3. 1Κρ. ς'9.10. Ῥμ. ιβ'18. Μτ. ε'8.

οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον, ἐπισκοποῦντες 15
μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ***μή τις ῥίζα***
πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσι
πολλοί, μή τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς ἀντὶ 16
βρώσεως μιᾶς ***ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια*** αὐτοῦ. ἴστε 17
γὰρ ὅτι καὶ μέτέπειτα, θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλο-
γίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε,
καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.
Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει καὶ ***κε-*** 18
καυμένῳ πυρὶ καὶ ***γνόφῳ*** καὶ ***σκότῳ*** καὶ ***θυέλλῃ*** καὶ 19
σάλπιγγος ἤχῳ καὶ ***φωνῇ ῥημάτων,*** ἧς οἱ ἀκούσαντες
παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφε- 20
ρον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· ***κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ***
ὄρους, λιθοβοληθήσεται· καί οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ 21
φανταζόμενον! Μωϋσῆς εἶπεν· ***ἔκφοβός εἰμι*** καὶ ἔντρο-
μος· ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει Θεοῦ 22
ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέ-
λων, πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς 23
ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι 24
δικαίων τετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰη-
σοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν
Ἄβελ. Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. εἰ 25
γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον τὸν ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμε-
νοι χρηματίζοντα, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐ-
ρανῶν ἀποστρεφόμενοι· οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε 26
τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ***ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω οὐ***
μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. τὸ δὲ ***ἔτι*** 27

15) Δτ. κθ' 18. Ἐβ. δ' 1.11. ι' 24. Ἰκ. ε' 19. 20. 1Κρ. ε' 6. Πρ. η' 23.
16–17) Γν. κε' 33. 34. κζ' 30-38. Ἐβ. ια' 20. ιγ' 4. 2Κρ. ζ' 10.
18–21) Ἐξ. ιθ' 10-19. κ' 18. 19. Δτ. δ' 11.12. ε' 22-25. θ' 19. Ἐβ. ιβ' 25.
22) Ἠσ. β' 2.3. Μχ. δ' 1.2. Ψ. ρθ' 2. Δν. ζ' 10. Ἐβ. η' 5. ια' 10. Ἰδ. 15. Ἀπ. γ' 12. κα' 2. Γλ. δ' 26.
23–24) ζ' 11.22. η' 8.13. θ' 13-15. ι' 14.22. ια' 40. ιγ' 12. Ἰκ. δ' 11. 1Πτ. α' 2. γ' 19. Φλ. δ' 3. Λκ. ι' 20. κδ' 39. —Γν. δ' 10.
25) 19. β' 2. 3. η' 5. ι' 28. 29.— Ἐξ. κ' 22. Δτ. δ' 36.
26–27) Ἐξ. ιθ' 18. Κρτ. ε' 4.5. Ψ. ξζ' 9. ριγ' 7. Ἀγγ. β' 6. Ἐβ. α' 11.12. ζ' 12. Ῥμ. η' 20.21. Μτ. [illegible]' 29.35.

ἅπαξ δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν ὡς πε-
28 ποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. Διὸ βασι-
λείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς
λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλα-
29 βείας· καὶ γὰρ ***ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.***
ΙΓ' Ἡ φιλαδελφία μενέτω, τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλαν-
2 θάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγ-
3 γέλους. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι,
τῶν κακουχουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.
4 Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους
5 δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός. Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος,
ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· ***οὐ μή***
6 ***σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω·*** ὥστε θαρροῦντας
ἡμᾶς λέγειν· ***Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσο-***
μαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;
7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλη-
σαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες
τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν.
8 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς
9 τοὺς αἰῶνας. διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παρα-
φέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν,
οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαν-
10 τες. ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν
11 ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες· ὧν γὰρ ***εἰσφέρε-***
ται ζῴων ***τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ Ἅγια*** διὰ τοῦ

28) Δν. ζ' 14. 18. 1Πτ. β' 5. 2Τμ. α' 3. Ῥμ. ιβ' 1.
29) Δτ. δ' 24. θ' 3. Ἡσ. λγ' 14. Ἑβ. ι' 27. 30.
ΙΓ'. *1–2) 16. ς' 10. Ῥμ. ιβ' 10. 13. Ἰν. ιγ' 34.—Γν. ιη' 3. ιθ' 2. 3*
3) ι' 33. 34. 1Πτ. ε' 9. Κλ. δ' 18. Φλ. γ' 21. 1Κρ. ιβ' 26. Ῥμ. ιβ' 15. Μτ. κε' 35-40.
4) Σφ. Σλ. γ' 13. 1Θσ. δ' 3-5. Ἐφ. ε' 5. Γλ. ς' 19. 21. 1Κρ. ς' 9. 10.
5) Δτ. λα' 6. 8. Ἰσ. Ν. α' 5. 1Πρ. κη' 20. 1Τμ. γ' 3. ς' 6. 8. Φλ. δ' 11. 12. Μτ. ς' 25-34.
6) Ψ. νε' 5. ριζ' 6.
7) 17. 24. β' 3. Φλ. γ' 17. 1Κρ. δ' 16.
8) Ἀπ. α' 17. 18. 1Κρ. γ' 11.
9) Κλ. β' 8. 16. 20-23. Ἐφ. δ' 14. Ῥμ. ιδ' 17.
10) η' 5. θ' 9. ι' 2. 1Κρ. ι' 18. 21. Ἰν. ς' 48-51.
11) Ἐξ. κθ' 14. Λτ. δ' 21. ις' 27.

ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα ***κατακαίεται ἔξω τῆς***
παρεμβολῆς· διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου 12
αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. τοίνυν ἐξερ- 13
χώμεθα πρὸς αὐτὸν ***ἔξω τῆς παρεμβολῆς*** τὸν ὀνειδι-
σμὸν αὐτοῦ φέροντες· οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν 14
πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. δι' αὐτοῦ οὖν 15
ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ Θεῷ,
τοῦτ' ἔστι ***καρπὸν χειλέων*** ὁμολογούντων τῷ ὀνό-
ματι αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλαν- 16
θάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.
Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ 17
γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀπο-
δώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι καὶ μὴ στενά-
ζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο. Προσεύχεσθε περὶ 18
ἡμῶν· πεποίθαμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν
πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. περισσοτέρως δὲ 19
παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.
Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν ***τὸν*** 20
ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ***ἐν αἵματι διαθήκης***
αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν 21
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ,
ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου 22
τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα

12) *Ἀρ. ιε' 35. 36. Ἐβ. β' 17. ι' 10. Πρ. ζ' 58. Ἰν. ϑ' 22. ιβ' 42. ιϑ' 17. 20. Μτ. κα' 39.*

13) *ια' 26. ιβ' 2. 1Πτ. δ' 14. Πρ. β' 40. Μτ. ις' 24.*

14) *ια' 10. 13-16. ιβ' 22. 23.*

15) *Λτ. ζ' 12. 2Πρ. κϑ' 31. Ψ. μϑ' 14. 23. Ὡσ. ιδ' 2. Ἐφ. ε' 20.*

16) *2. Φλ. δ' 18. Ρμ. ιβ' 13. ιε' 26.*

17) *7. 1Θσ. ε' 12. 13. Φλ. β' 29.— Ἰζ. γ' 18-21. λγ' 2. 8. Ἡσ. μϑ' 4.*

18) *2Θσ. γ' 1. 2Κρ. α' 11. 12. Ρμ. ιε' 30. Πρ. κδ' 16.*

19) *23. Φλμ. 22.*

20-21) *Ζχ. ϑ' 11. Ἡσ. νε' 3. ξγ' 11. Ἱρ. λϑ': λβ' 40. Ἐβ. ϑ' 12. 15. ι' 29. 1Πτ. β' 25. δ' 11. ε' 4. 2Πτ. γ' 18. 2Τμ. δ' 18. 1Θσ. ε' 23. 2Θσ. β' 17. Φλ. β' 13. δ' 9. Ἐφ. β' 10. Πρ. β' 24. γ' 15. Ἰν. ι' 11.*

22) *1Πτ. ε' 12. Πρ. ιγ' 15.*

23 ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον,
μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.
24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ
πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς
Ἰταλίας.
25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

23) *19. 2Τμ. δ'9.21.*
24) *7.17. 1Θσ. ε'26. Φλ. δ'21.23.*
25) *Ἀπ. κβ'21.Ττ. γ'15.*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΠΕΤΡΟΥ Α′

ΠΕΤΡΟΥ Β′

ΙΩΑΝΝΟΥ Α′

ΙΩΑΝΝΟΥ Β′

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ′

ΙΟΥΔΑ

ΙΑΚΩΒΟΥ

Α΄ Ἰάκωβος, Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος,
ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πει-
3 ρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ δο-
4 κίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν· ἡ
δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ
5 ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις ὑμῶν λεί-
πεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν
6 ἁπλῶς καὶ οὐκ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ· αἰ-
τείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ δια-
κρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ
7 ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι
8 λήψεταί τι παρὰ τοῦ Κυρίου. ἀνὴρ δίψυχος ἀκατά-
9 στατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. καυχάσθω δὲ ὁ
10 ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, ὁ δὲ πλούσιος
ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύ-
11 σεται. ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξή-
ρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ
εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο. οὕτω καὶ ὁ

Α΄. 1) 1Πτ. α΄1.᾿Ιδ. 1.᾿Απ. ζ΄4-8 κα΄12.῾Ρμ. α΄1. Γλ. α΄19. Πρ. ιε΄ 13.23. κς΄7.᾿Ιν. ζ΄35. Μτ. ιγ΄55. ιθ΄28.

2) 12. β΄6.7. ε΄4-6. 1Πτ. α΄6. ᾿Εβ. ιβ΄5.11. Πρ. ε΄41. Μτ. ε΄12.

3) Πρμ. ιζ΄3. κζ΄21. Σρ. β΄1-5. ᾿Ικ. ε΄10.11. 1Πτ. α΄7.῾Ρμ. ε΄3-4.

4) 2Πτ. α΄5-8. 1Κρ α΄7. Λκ. κα΄19.

5) 3Βσ. γ΄9-12. 2Πρ. α΄10-12. Πρμ. β΄3-6. Σρ. ιη΄18. κ΄15. μα΄22. ᾿Ικ. γ΄15. Λκ. ια΄13.῾Ρμ. ιβ΄8.

6) Μτ. ζ΄7.8. κα΄21.῾Ρμ. δ΄20. ᾿Εφ. δ΄14.—῾Ησ. νζ΄20. 21.

7) δ΄3.

8) Σρ. α΄28.᾿Ικ. α΄6. δ΄4.8.

9–10) 11. β΄5.6.7. ε΄1-6. Λκ. ς΄ 20.24-26. 1Κρ. ζ΄31.

11) ῾Ησ. μ΄6.7. μθ΄10. Ψ. α΄3-6. λς΄2.10.35.36. ρβ΄15.᾿Ιβ. ιδ΄2. ιε΄20.21.30. κζ΄21. Σφ. Σλ. ε΄15. Σρ. μγ΄3. 1Πτ. α΄24.

πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μα- 12
κάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενό-
μενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο
ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Μηδεὶς πειραζόμενος 13
λεγέτω ὅτι ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείρα-
στός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. ἕκαστος δὲ 14
πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δε-
λεαζόμενος· εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρ- 15
τίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.
Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· πᾶσα δόσις 16 17
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖ-
νον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ᾽ ᾧ οὐκ ἔνι
παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. βουληθεὶς ἀπεκύη- 18
σεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν
τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος 19
ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς
εἰς ὀργήν· ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ 20
κατεργάζεται. διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ πε- 21
ρισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λό-
γον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Γίνεσθε 22
δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί, παραλογιζό-
μενοι ἑαυτούς. ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶ καὶ οὐ 23
ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον
τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν 24

12) Δν. ιβ΄12. Ἰκ. α΄2. β΄5. ε΄11. 2Τμ. δ΄8. 1Κρ. ϑ΄25. Ῥμ. ε΄4. η΄28. — Σφ. Σλ. ε΄16.17.
13) Σρ. ιε΄ 11-13. 20. 1Κρ. ι΄13. Μτ. ς΄13.
14–15) Γν. γ΄6. 17-19. ς΄ 5. Ἰκ. δ΄1.2. Μτ. ιε΄19. Ῥμ. ζ΄7-14.17.23.
16) 22. Γλ. ς΄7. 1Κρ. ς΄9.
17) Μλ. γ΄6. Ψ. ρλε΄7. Ἰρ. δ΄23. Σφ. Σλ. ζ΄29. Ἰκ. γ΄15. 1Ἰν. α΄5 Ῥμ. ια΄29. Ἰν. γ΄27.
18) 21. 1Πτ. α΄23.25. 2Πτ. α΄4. Ἀπ. ιδ΄4. Ἑβ. ι΄ 10. Ἐφ. β΄4-10. Ἰν. α΄13.
19) Πρμ. ι΄19. ις΄32. ιζ΄27. Ἐκκ. ε΄1 ζ΄10. Σρ. δ΄ 29. ε΄11.12. Ἰκ. γ΄1.
20) Σρ. α΄22. Ἐφ. δ΄26. Ῥμ. ι΄2.
21) 18. γ΄13. 1Πτ. β΄1. Ἐφ. δ΄25.31. Κλ. γ΄8. Ῥμ. α΄16. Μτ. ε΄5. ιγ΄3-8.
22) 16.25.26. Μτ. ζ΄21-25. Ῥμ. β΄ 13.17-25. Γλ. ς΄3. Κλ. β΄4. 1Ἰν. α΄8.
23–24) β΄14-17. Μτ. ζ΄26.27. Κλ. β΄1.

25 καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ
παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ
παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμε-
νος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιή-
26 σει αὐτοῦ ἔσται. Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος εἶναι ἐν ὑμῖν μὴ
χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν
27 αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. θρησκεία καθαρὰ
καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπι-
σκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.
Β' Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πί-
2 στιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. ἐὰν
γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδα-
κτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν
3 ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν
ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε αὐτῷ, σὺ κάθου ὧδε
καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου
4 ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν
ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;
5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ Θεὸς ἐξε-
λέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου πλουσίους ἐν πί-
στει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο
6 τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν.
οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ
7 ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι
8 τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; εἰ μέντοι νόμον
τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν, ***ἀγαπήσεις τὸν***

25) 22. β'12. 1Πτ. α'12. Ἑβ. η' 10. 11. 2Κρ. γ'17. 18. Ρμ. η'2. Ἰν. η'32. ιγ'17. Λκ ια'28.—Σρ. ια'27. ιθ' 20.
26) 22. γ'2. 8. 1Πτ. γ'10.—Ψ. λγ'14.
27) Ἡσ. α'11-17. νη'3-11. 2Πτ. γ'14. Ἰν. ιζ'15. Μτ. θ'13 κε'34 κτλ.
Β'. *1) 9. 2Κρ. ι'7. 1Κρ. β'8. Ρμ. β'11. Πρ. ι'34. Μτ. κβ'16.*
2–4) Ἑβ. ι'25 Πρ. ιθ'8. 9. Λκ. ιη' 6.
5) α'9. 12. 1Κρ. α'26-28. 2Τμ. ς' 18. 19. Λκ. ς'20. Μτ. κε'34.
6–7) Ἀμ. β'6. 7. ε'11. 12. η'4. Ἰκ. ε'6. 1Πτ δ'16. Πρ. ιε'17. κς'11. 12.
8) Λτ. ιθ'18. 1Τμ. α'5. Γλ. ε'14. Μτ. κβ'39.

πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ προσ- 9
ωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ
τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον 10
τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονε πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ
εἰπὼν ***μὴ μοιχεύσῃς,*** εἶπε καὶ ***μὴ φονεύσῃς·*** εἰ δὲ οὐ 11
μοιχεύσεις, φονεύσεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου.
οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθε- 12
ρίας μέλλοντες κρίνεσθαι· ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ 13
ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, 14
ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν;
ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι καὶ λειπό- 15
μενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ 16
ὑμῶν, ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζε-
σθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί
τὸ ὄφελος; οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά 17
ἐστι καθ᾿ ἑαυτήν. ἀλλ᾿ ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ 18
ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου,
κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου. σὺ 19
πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἷς ἐστι· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ
δαιμόνια πιστεύουσι καὶ φρίσσουσι. θέλεις δὲ γνῶναι, 20
ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά
ἐστιν; Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδι- 21
καιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσια-
στήριον; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις 22
αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, καὶ ἐπλη-

9) Λτ. ιθ' 15. Δτ. α' 17. ις' 19· Ἰκ. β' 1.11. Ῥμ. β' 27.
10) Δτ. κζ' 16. Γλ. γ' 10. Μτ. ε' 18.19.
11) Ἐξ. κ' 13.14. Δτ. ε' 17.18. Ἰκ. β' 9. Μτ. ε' 21.27. ιθ' 18.
12) α' 19.25. Ῥμ. β' 12. Ἰν. ιβ' 48.
13) Πρμ. κα' 13. Ἰκ. α' 27. Λκ. ς' 36. Μτ. ε' 7. ιη' 30-34. κε' 45.46.
14) 16.24. 1Κρ. ιγ' 2. ιε' 32. Μτ. ζ' 21.
15-16) 1Ἰν. γ' 17.18. Λκ. γ' 11. ζ' 50.
17) 20.26.
18) γ' 13. Γλ ε' 6. Μτ. ζ' 20. (1Κρ. ιε' 35. Ῥμ θ' 19.)
19) Δτ. ς' 4. 1Κρ. η' 4.6. Μρ. ε' 7. ιβ' 29. Λκ. δ' 33.34.
20) Μτ. ε' 22.
21) Γν. κβ' 1-16. Ἑβ. ια' 17. Ῥμ. δ' 1 κτλ. Ἰν. η' 39.
22) 24.

23 ρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ***ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ***
Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ ***φίλος***
24 ***Θεοῦ*** ἐκλήθη. ὁρᾶτε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται
25 ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. ὁμοίως δὲ καὶ
Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη
26 τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; ὥσπερ γὰρ
τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ
πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.
Γ' Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδό-
2 τες ὅτι μεῖζον κρῖμα ληψόμεθα· πολλὰ γὰρ πταίομεν
ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ,
3 δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. ἴδε τῶν
ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ
πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετά-
4 γομεν. ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ
σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου
πηδαλίου ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται.
5 οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ καὶ μεγαλαυχεῖ.
6 ἰδοὺ ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει! καὶ ἡ γλῶσσα
πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας. οὕτως ἡ γλῶσσα καθίστα-
ται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα
καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζο-
7 μένη ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ
πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δε-
8 δάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, τὴν δὲ γλῶσσαν
οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάσχετον κα-

23) Γν. ιε' 6. Ἡσ. μα' 8. 2Πρ. κ' 7. Δν. γ' 34. Ἰκ. δ' 5. Γλ. γ' 6. Ῥμ. δ' 3. 9. 13.
24) 22.—Ῥμ. γ' 28.
25) Ἑβ. ια' 31.
26) 17.
Γ'. 1) α' 19. Ῥμ. β' 1. 17-24 1Κρ. ιβ' 29. Μτ. κγ' 8. 13.
2) 3Βσ. η' 46. Πρμ. ιε' 4. κ' 9. Ἐκκ. ζ' 21. Σρ. ιδ' 1. Ἰκ. γ' 3-8. α' 26. 1Κρ. θ' 27. Ῥμ. γ' 9. ε' 12. ς' 13. 19. Μτ. ιβ' 37.
3) Ψ. λα' 9.
5) Ψ. ια' 3. 4. οβ' 8. 9. Σρ. κη' 10. 11.
6) Πρμ. ιβ' 18. ις' 27. ιζ' 6. Σρ. ε' 13. 14. κη' 13-16. 21-23. Μτ. ιε' 11. 18. ιη' 8. 9. Μρ. θ' 47. 48.
7) Γν. α' 28. θ' 2. Ψ η' 7-9.
8) Ψ. να' 4. ριθ' 3. 4. ρλθ' 4. Σρ. ιθ' 16. κη' 17-20. Ἰρ. θ' 8.

κόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν 9
Θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώ-
πους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας· ἐκ τοῦ αὐ- 10
τοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή,
ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι. μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς 11
αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; μὴ δύναται, 12
ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα;
οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς 13
καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας.
εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ 14
ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀλη-
θείας. οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, 15
ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. ὅπου γὰρ ζῆλος 16
καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα 17
εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν
ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος. καρπὸς δὲ τῆς 18
δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

Πόθεν πόλεμοι και μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ **Δ'**
τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν
ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζη- 2
λοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε,
καὶ οὐκ ἔχετε, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· αἰτεῖτε καὶ οὐ 3
λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς
ὑμῶν δαπανήσητε. μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες! οὐκ οἴδατε 4

9–10) Γν. α' 27. ϑ' 6. Σρ. ε' 13. κη' 12. 'Εφ. δ' 29.
11–12) 14. Μτ. ζ' 16.—'Ησ. ε' 20.
13) Δτ. δ' 6.7. 'Ωσ. ιδ' 9. 'Ιρ. η' 9. 'Ικ. β' 18. 1Πτ. β' 12. 'Εφ. ε' 15.
14) 11.12.16.17. 'Εφ. δ' 31. Γλ. ε' 20. 'Ρμ ιγ' 13. [γ' 1-3.
15) α' 5.17. β' 19. 'Ιδ. 19. 1Κρ. β' 4.
16) 14. 2Κρ. ιβ' 20. 1Κρ. ιδ' 33. —Πρμ. κς' 28.
17) α' 5.6.26. β' 4. ε' 12. 1Κρ. α' 30. 'Ρμ. ιβ' 8.9. Μτ. ε' 5-9.—Σφ. Σλ. ζ' 22-27.
18) 'Ησ. λβ' 17. Μτ. ε' 9.
Δ'. 1) α' 14. 1Πτ. β' 11. 'Ρμ. ζ' 23.
2) Μτ ιε' 19.
3) Πρμ. α' 28. 'Ικ. α' 7. 1'Ιν. γ' 22. ε' 14. 'Ρμ η' 26. Ιν. ϑ' 31. Μτ. κ' 22.
4) Ψ. οβ' 27. 'Ωσ. β' 1-5. 1'Ιν. β' 15.16. Γλ. α' 10. 'Ρμ. η' 7. Μτ. ς' 24. ιβ' 39.

ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστιν; ὃς ἂν
οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ
5 καθίσταται. ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει, πρὸς
φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκησεν ἐν
6 ἡμῖν; μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει· ***ὁ Θεὸς ὑπερη-***
7 ***φάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.*** Ὑπο-
τάγητε οὖν τῷ Θεῷ. ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται
8 ἀφ' ὑμῶν· ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε
9 χεῖρας ἁμαρτωλοὶ καὶ ἁγνίσατε καρδίας δίψυχοι. ταλαι-
πωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν
εἰς πένθος μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν.
10 ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.
11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελ-
φοῦ καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ
κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου,
12 ἀλλὰ κριτής. εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμε-
νος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον;
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον καὶ αὔριον πορευσό-
μεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν
14 ἕνα καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν· οἵτινες οὐκ
ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς
γὰρ ἔσται ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ καὶ ἀφα-
15 νιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ,
16 καὶ ζήσομεν καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. νῦν δὲ
καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις
17 τοιαύτη πονηρά ἐστιν. εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ
μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.

5–6) *Ἐξ. κ'3-6. Παρμ. γ'34. Ἰκ. δ' 10. 1Πτ. ε'5. Ἐφ. ε'14. 1Κρ. β'9. γ'16.*
7) *1Πτ. ε'6-9. Ἐφ. δ'27. ς'12-17.*
8) *2Πρ. ιε' 2. Παρμ. δ' 6. 8. Ζχ. α'3. Ἠσ. α' 15-18. κθ' 13. Ψ. κγ' 3. 4. ρμδ'18. Ἰκ. α'8. 1Πτ. α'22. 1Ἰν. γ'3. Ἑβ. δ'16. ζ'19. 1Τμ. β'8.*
9) *ε' 1. Λκ. ιη' 13. Μτ. ε' 4. ια' 20. 21.—Ἠσ. κδ' 7. 8.*
10) *6. 1Πτ. ε'6. Μτ. κγ'12. Λκ. ιη' 14.*
11) *1Πτ. β'1. Ῥμ. β'1. Μτ. ζ'1.*
12) *Ῥμ. ιδ'4. Μτ. ι' 28.*
13–15) *Παρμ. γ'28. κζ'1. Ἰβ. η'9. Ψ. ρα'4. 12. ρμγ' 4. Ἰκ. α'10. 11. Πρ. β'19. ιη'21. Λκ. ιβ'16-20.*
16) *1Κρ. ε'6.*
17) *Λκ. ιβ'47. Ἰν. θ'41.*

Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ Ε'
ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλοῦτος 2
ὑμῶν σέσηπε καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν,
ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐ- 3
τῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας
ὑμῶν. ὡς πῦρ ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ 4
ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν
ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν
θερισάντων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν.
ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε 5
τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, 6
ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας 7
τοῦ Κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον
καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ ὑε-
τὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον. μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, 8
στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυ-
ρίου ἤγγικε. μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα 9
μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.
ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας καὶ 10
τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνό-
ματι Κυρίου. ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας· τὴν 11
ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἴδετε,
ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ Κύριος καὶ οἰκτίρμων.

Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μήτε τὸν 12

Ε'. 1) *Ἡσ. ιγ'6. ιε'3. λγ'1. Ἱρ. δ'8. ς'26. Ἰκ. δ'9. 1Τμ. ς'9. Λκ. ς'24.*

2–3) *Ἰβ. ιγ'28. Παρμ. α'18. ις'27. Σρ. ιδ'19. Ψ. κ'10. Ἰδθ. ις'17. 1Κρ. ζ'29-31. Ῥμ. β'5. Μτ ς'19.20.*

4) *Γν. δ'10. Ἐξ. β'23. γ'9. Λτ. ιθ'13. Δτ. κδ'14.15. Ψ. ιζ'7. Ἡσ. ε'9. Μλ. γ'5. Ἰβ. λα'38-40. Τβ. δ'14. Σρ. λα':λδ'25-27. Ῥμ. θ'29.*

5) *Ἰβ. κα'7-17. Ἀμ. ς'4. Ἱρ. ιβ'3. λβ': κε'34. Λκ. ις'19.25.*

6) *Ἡσ. νζ'1. Σφ. Σλ. β'12-20. Ἰκ. β'6. Μτ. ε'39. κγ'32.*

7–8) *Δτ. ια'14. Ἰωλ. β'23. Ἱρ. ε'24. Σρ. ς'19. Ἑβ. ι'36.37. 1Θσ. β'16. γ'13.*

9) *7.8. δ'11. Μτ. ζ'1.2. κδ'33.*

10) *Ἑβ. ιγ'7. Μτ. ε'12.—Ἱρ. κ'9. Δν. θ'6.*

11) *Ἰβ. α'21. β'10. μβ'10. Ἰκ. α'12.—Ἐξ. λδ'6. Ψ. ρβ'8. Σρ. β'11.*

12) *Μτ. ε'34-37. κγ'16.*

οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω
δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν
13 πέσητε. Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυ-
14 μεῖ τις; ψαλλέτω. ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσά-
σθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξά-
σθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ
15 ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει
τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας
16 ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ἐξομολογεῖσθε ἀλ-
λήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων,
ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.
17 Ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ
προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς
18 γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· καὶ πάλιν προσηύ-
ξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε
τὸν καρπὸν αὐτῆς.
19 Ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀλη-
20 θείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπι-
στρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυ-
χὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

13) Ψ. μθ'15. Ἐφ. ε'18-20. 14-15) 1Κρ. ια'30. ιβ'9. Πρ. ιδ'23. κη'8. Μρ. ς'13. ις'18. Μτ. θ'2. 16) Ψ. ρμδ'19. Ἰν. θ'31. Γλ. ε'6. 2Θσ. γ'1.2. Ἑβ. ιγ'18.19.—Ἐξ. λβ' 10-14. 1Βσ. ζ'8-10. 4Βσ. ς'17.18. Ἱρ. ζ'16. Πρ. ιβ'5-10. 17-18) 3Βσ. ιζ'1. ιη'1.2.42-45. Σρ. μη'1-5. Λκ. δ'25. Πρ. ιδ'15. 19-20) Ψ. ν'15. 1Πτ. δ'8. Γλ. ς'1. Ἑβ. ιβ'15. Μτ. ιη'12-15.

ΠΕΤΡΟΥ Α'

Πέτρος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπι- Α'
δήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας,
Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρός, ἐν 2
ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵμα-
τος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.
Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη- 3
σοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεν-
νήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ 4
ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς
ὑμᾶς τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πί- 5
στεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ
ἐσχάτῳ· ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστί, 6
λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον 7
ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολ-
λυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου εὑρεθῇ εἰς ἔπαι-
νον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πι- 8
στεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδο-
ξασμένῃ, κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, 9

Α'. 1–2) 17-20 22. β'9.11. ε'13. 2Πτ. α'1.2. Ἰδ. 1.2. Ἰκ. α'1. Ἑβ. θ' 18-22. ι' 22. ια'13.14. ιβ' 24. 2Θσ. β' 13. 1Θσ. δ'7.8. Ἐφ. α'4. 1Κρ. α'2.30. Ῥμ. α'5.7. η'29. Πρ. β'9. ις'6.7.

3–5) 7.9.13.21.23. γ'21. ε'4. Ττ. γ'5-7. 2Τμ. δ'8. Κλ. α'5.12. γ'1-4. Ἐφ. α'3. β'1-6. 2Κρ. ς'7. 1Κρ. β'5. ιε'20. Ἰν. ι'28. ιζ'11 12. Μτ. κε'34.

6) 8. γ'14.17. δ'13.14. ε'10. Ἰκ. α'2. Ἑβ ιβ'11. 2Κρ. δ'17. Ῥμ. ε'2.

7) Παρ. ιζ' 3. κζ' 21. Ψ. ια' 7. ξε'10. Ζχ. ιγ'9. Μλ. γ'3. 1Πτ. α'4.5. δ'12. Ἰκ. α'3. Ῥμ. β'7. ε'3-5. η'17.

8–9) 6. 1Ἰν. δ'20. Ἑβ. ι'36.39. ια'27. 2Κρ. ε'7.10. Ῥμ. ς'22. Ἰν. ιζ'20. κ' 29.

10 σωτηρίαν ψυχῶν. περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ
ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος
11 προφητεύσαντες, ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς Πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμε-
νον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα
12 δόξας· οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διη-
κόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισα-
μένων ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐ-
ρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.
13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν,
νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν
14 χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς τέκνα ὑπα-
κοῆς μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ
15 ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς
ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,
16 διότι γέγραπται· ***ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.***
17 καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρί-
νοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροι-
18 κίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, εἰδότες ὅτι οὐ φθαρ-
τοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας
19 ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι
20 ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, προεγνωσμένου
μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχά-
21 των τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας

10–11) Γν. μθ' 10. Ἡσ. μθ' 6.7. νβ' 15. Δν. θ' 2. 3. 1Πτ. α' 13. ε' 1. 2Πτ. α' 21. Ἑβ. β' 10. Κλ. α' 24. 1Κρ. ι' 4.9. ιε' 3.4. Ῥμ. η' 18. Ἰν. α' 1.4. Λκ. ι' 24. κδ' 26. 44. 46.

12) Δν. β' 44. θ' 22-24. ιβ' 1-13 Ἑβ. β' 3. 1Τμ. γ' 16. Ἐφ. γ' 10.

13) 5. 7. δ' 7. ε' 8. 1Θσ. ε' 6. 8. Ἐφ. ς' 14. Λκ. ιβ' 35.

14–15) 2. 18. δ' 3. 2Πτ. α' 4. 1Ἰν. β' 29. Ττ. β' 11. 12. 1Θσ. δ' 3. Ἐφ. β' 2.3. δ' 17. 18. ε' 8. Γλ. α' 6. 2Κρ. ζ' 1. Ῥμ. ιβ' 2.

16) Λτ. κ' 7. 26. 1Ἰν. α' 5. 6. Μτ. ε' 48.

17) Ψ. πη' 27. Ἰρ. γ' 19. Μλ. α' 6. 1Πτ. α' 1. β' 11. Φλ. β' 12. 2Κρ. ζ' 1. Ῥμ. β' 6. 11. Μτ. ς' 9.

18–19) Ἡσ. νβ' 3. νγ' 6-8. 1Πτ. β' 22-24. Ἑβ. θ' 14. Ττ. β' 14. 1Κρ. α' 7. 14. ς' 20. ζ' 23. Ἰν. α' 29. 36.

20) 2. Ἑβ. α' 1. 2Τμ. α' 9. 10. Ἐφ. α' 4. Ἰν. ιζ' 24.

21) Κλ. β' 12. 13. Ἐφ. β' 11-13. Ῥμ. δ' 24.

εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ
δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.
Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀλη- 22
θείας διὰ Πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ
καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, ἀνα- 23
γεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου,
διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα·
διότι ***πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώ-*** 24
που ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄν-
θος αὐτοῦ ἐξέπεσε· τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν 25
αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.
Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο- **Β΄**
κρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, ὡς ἀρτιγέν- 2
νητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα
ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, εἴπερ ***ἐγεύσασθε ὅτι χρη-*** 3
στὸς ὁ Κύριος. Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, 4
ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ
ἐκλεκτόν, ἔντιμον, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδο- 5
μεῖσθε οἶκος πνευματικός, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι
πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ· διότι περιέχει ἐν τῇ γραφῇ· ***ἰδοὺ τίθημι ἐν*** 6
Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτόν, ἔντιμον, καὶ ὁ
πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. ὑμῖν οὖν ἡ 7
τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν, ἀπειθοῦσι δὲ ***λίθον ὃν ἀπεδο-***
κίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
γωνίας καὶ ***λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδά-***
λου· οἳ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ 8

22–23) 2.3.25. β΄2.17. γ΄8. δ΄8. 2Πτ. α΄7. 1Ἰν. γ΄3.18. δ΄7. ε΄1.2. Ἰκ. α΄18.21. δ΄8. Ἑβ. δ΄12. 1Τμ. α΄5. 1Κρ. δ΄15. Ῥμ. ιβ΄9.10. Ἰν. α΄13. ιε΄3.

24–25) Ἡσ. μ΄6-8. Ἰκ. α΄10.11. Ῥμ. ι΄8.

Β΄. 1–2) α΄22.23. Ἰκ. α΄21. Ἑβ. ς΄4.5. ιγ΄9. Ἐφ. δ΄22-25.31. Μτ. ιη΄3.

3) Ψ. λγ΄9.

4–5) 6-9. Ἰδ. 20. Ἑβ. γ΄6. ιγ΄15.16. Φλ. δ΄18. Ἐφ. β΄18-22. 2Κρ. ς΄16. Ῥμ. ιβ΄1. ιε΄16. Πρ. δ΄11.

6–8) Ἡσ. η΄14. κη΄16. Ψ. ριζ΄22. Ῥμ. θ΄33. Λκ. β΄34. κ΄17.18.

9 ἐτέθησαν. ὑμεῖς δὲ ***γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱερά-***
τευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ***ὅπως τὰς***
ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος
10 εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἵ ποτε ***οὐ λαός,*** νῦν δὲ
λαὸς Θεοῦ, οἱ ***οὐκ ἠλεημένοι,*** νῦν δὲ ***ἐλεηθέντες.***
11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπι-
δήμους, ἀπέχεσθε τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες
12 στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς, τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν
ἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦ-
σιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐπο-
πτεύσαντες δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
13 Ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν
14 Κύριον, εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν,
ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακο-
15 ποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ
θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν
16 ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ
ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν,
17 ἀλλ' ὡς δοῦλοι Θεοῦ. πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφό-
τητα ἀγαπᾶτε, τὸν Θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.
18 Οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δε-
σπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ
19 καὶ τοῖς σκολιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν
20 Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως. ποῖον γὰρ
κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε;
ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε,
21 τοῦτο χάρις παρὰ Θεῷ. εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι

9–10) Ἐξ. ιθ'5.6. κγ'22. Δτ.ζ'6. Ἠσ.μβ'12.μγ' 20. 21. με'4. ξα'6. Ὠσ. α'6. 8. β' 23. 2Πτ. α' 3. Ἀπ. α'6. ε'10. Ττ. β'14. Κλ. α' 12. 13. Ἐφ. α'14. Ῥμ. θ' 25. Πρ. κς'18.
11–12) α'1.17. γ'1.2.16. Ἰκ.δ'1 Φλ. β'15. Ῥμ.ζ'23. Πρ. ιε'14. Λκ.α'68. ιθ'44. Μτ.ε'16.—Ἠσ.ι'3. Σρ.ιη'20.
13–14) Ττ. γ'1. Ῥμ. ιγ'1-4. Μτ. ι' 18. κζ' 2.
15) 12. γ'16 17. Ττ.β'7.8. Ρμ.ιβ'21.
16) 2Πτ. β'19. Γλ.ε'13. Ῥμ.ς'22.
17) Παρμ. κδ'21. 1Πτ. α'22. ε'9 Ῥμ. ιβ'10. ιγ' 7. Μτ. κβ' 21.
18–19) Ττ.β'9. 1Τμ.ς'1. Κλ.γ'22. Ἐφ. ς'5-7. Λκ. ς'32-34.
20) γ'14.17.
21) γ'18. Ἰν. ιγ'15. Μτ. ις'24.

καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπο-
γραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· ὃς 22
ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στό-
ματι αὐτοῦ· ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πά- 23
σχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως·
ὃς **τὰς ἁμαρτίας** ἡμῶν **αὐτὸς ἀνήνεγκεν** ἐν τῷ σώματι 24
αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι
τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ **τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε.**
ἦτε γὰρ **ὡς πρόβατα πλανώμενα,** ἀλλ' ἐπεστράφητε 25
νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.
Ὁμοίως αἱ γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀν- Γ'
δράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς
τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται,
ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 2
ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέ- 3
σεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, ἀλλ' ὁ κρυ- 4
πτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος
καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ
πολυτελές. οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλ- 5
πίζουσαι ἐπὶ τὸν Θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι
τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ, 6
κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα· — ἀγα-
θοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
Οἱ ἄνδρες ὁμοίως συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθε- 7
νεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμήν, ὡς καὶ
συγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς
προσευχὰς ὑμῶν. Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμ- 8
παθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, φιλόφρονες, μὴ ἀπο- 9

22–23) Ἡσ. νγ' 7-9. Ἑβ. δ' 15. 2Κρ. ε' 21. Ῥμ. η' 3. ιβ' 19.
24) Ἡσ. νγ' 4.5.11.12. 1Ἰν. γ' 5. Ἑβ. θ' 28. Ῥμ. ς' 10.11. Μτ. η' 17.
25) Ἡσ. νγ' 6. 1Πτ. ε' 4. Ἑβ. ιγ' 20. Ἰν. ι' 11. Μτ. θ' 36. ιη' 12.
Γ'. 1–2) 5.16. β' 12. Ττ. β' 5. Ἐφ. ε' 22. 1Κρ. ζ' 13. (16).
3–4) Ἡσ. γ' 18-24. 1Τμ. β' 9. Ἐφ. γ' 16. δ' 2. 2Κρ. δ' 16.
6) Γν. ιη' 12. Πρμ. γ' 25. 1Πτ. γ' 13.14. Γλ. γ' 7. Ῥμ. δ' 16. ιγ' 3.
7) Ἑβ. ια' 9. 1Θσ. δ' 4. Ἐφ. γ' 6. ε' 25. Γλ. γ' 28. 1Κρ. ζ' 5.
8–9) α' 22. β' 23. Κλ. γ' 12.13. Ἐφ. δ' 1-6. Ῥμ. ιβ' 14.16.17. Μτ. ε' 39.44.

διδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας,
τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλή-
10 θητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. ***ὁ γὰρ θέλων ζωὴν***
ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσ-
σαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι
11 ***δόλον, ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν,***
12 ***ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν· ὅτι ὀφθαλ-***
μοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν
αὐτῶν, πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γέ-
14 νησθε; ἀλλ᾽ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι.
τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε,
15 ***Κύριον δὲ τὸν Θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,***
ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι
ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος μετὰ πραΰτητος
16 καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ κατα-
λαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπη-
ρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν.
17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ
18 Θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας. ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ
περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς
προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιη-
19 θεὶς δὲ πνεύματι· ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύ-
20 μασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε ἀπεξ-
εδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε
κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγαι, τοῦτ᾽ ἔστιν
21 ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι᾽ ὕδατος. ὃ ἀντίτυπον νῦν
καὶ ἡμᾶς σῴζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύ-

10–12) Ψ. λγ΄ 13-17. λς΄27. Ἰκ. α΄ 26. ε΄16. Ἑβ. ιβ΄ 14. 2Θσ. α΄ 9.
13) Ἡσ. ν΄9. Ἑβ. ιγ΄6. Ῥμ ιγ΄3.
14–15) Ἡσ η΄12.13. κθ΄23. 1Πτ. α΄3.13. β΄20. δ΄14. Κλ. δ΄6. Μτ. ε΄10.
16) 21. β΄12. Πρ. κδ΄16.
17) 14. β΄15.20.
18) β΄ 21-24. δ΄1-6. Ἑβ. θ΄ 28. Ἐφ. β΄18. Ῥμ. ε΄2.6. ς΄9.10.
19) δ΄6. Ἐφ. δ΄9.10.— Ἡσ. μβ΄7. μθ΄9. ξα΄1.
20) Γν. ζ΄7.13.17. 2Πτ. β΄5. Ἑβ. ια΄7. Μτ. κδ΄37.
21–22) Δν. δ΄14. Ἑβ. θ΄13.14. ι΄ 12.22. Ἐφ. α΄20-22. ε΄26. 1Κρ. ι΄ 1.2. ιε΄27. Ῥμ. ς΄4-6.

που, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν,
δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ 22
Θεοῦ πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγ-
γέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ καὶ ὑμεῖς **Δ'**
τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ
πέπαυται ἁμαρτίας, εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυ- 2
μίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ
βιῶσαι χρόνον. ἀρκετὸς γὰρ ὑμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρό- 3
νος τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι, πε-
πορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις,
κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρίαις. ἐν ᾧ 4
ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς
ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· οἳ ἀποδώσουσι λό- 5
γον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. εἰς 6
τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν
κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.

Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε. σωφρονήσατε οὖν καὶ 7
νήψατε εἰς τὰς προσευχάς· πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς 8
ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες. ὅτι ἡ ***ἀγάπη καλύψει***
πλῆθος ἁμαρτιῶν· φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογ- 9
γυσμῶν· ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς 10
αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάρι-
τος Θεοῦ· εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, 11
ὡς ἐξ ἰσχύος, ὡς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξά-
ζηται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ
τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Δ'. 1-2) *β' 24. γ' 18. Ἐφ. δ' 17. 20-24. Γλ. ε' 24. Ρμ. ς' 6-11. ιβ' 2.*
3) *α' 14. 18. Ττ. γ' 3. Ἐφ. β' 2. 3. Γλ. ε' 19-21. Ρμ. ιγ' 12. 13.*
4-5) *12. β' 12. γ' 16. 2Τμ. δ' 1. Ἐφ. ε' 11. 15-18. Πρ. ι' 42. Μτ. ιβ' 36. 37.* 6) *γ' 19. 1Κρ. ε' 5.*
7) *α' 13. 2Πτ. γ' 11. 12. Ἰκ. ε' 8. Ἑβ. ι' 25. Ττ. β' 12. 13. Φλ. δ' 5. 6. Λκ. κα' 36.*
8-9) *Πρμ. ι 12. ιθ' 17. Ἡσ. νη' 7-11. Τβ. δ' 10. 11. 1Πτ. α' 22. Ἰκ. ε' 20. Ἑβ. ιγ' 2. 3. Κλ. γ' 14. Φλ. β' 14. 2Κρ. θ' 7-9. Ρμ. ιβ 13. Μτ. ιη' 21 κτλ.*
10-11) *Ρμ. ιβ' 6. 7. 1Κρ. δ' 1. ι' 31. ιβ' 4. 5. 28. Ττ. α' 7. Κλ. γ' 17. Μτ. κε' 14-23.*

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς
πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος,
13 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι,
χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χα-
14 ρῆτε ἀγαλλιώμενοι. εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ,
μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ δυνάμεως καὶ τὸ τοῦ
Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται· κατὰ μὲν αὐτοὺς
15 βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. μὴ γάρ τις ὑμῶν
πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλο-
16 τριοεπίσκοπος· εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω,
17 δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ. ὅτι ὁ καιρὸς
τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρῖμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ
δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ
18 τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ; καὶ ***εἰ ὁ δίκαιος μόλις σῴζε-***
19 ***ται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;*** ὥστε καὶ
οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς πιστῷ κτί-
στῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

Ε' Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρε-
σβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ
καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός,
2 ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦν-
τες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως, μηδὲ αἰσχροκερ-
3 δῶς, ἀλλὰ προθύμως, μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν
4 κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ φανε-
ρωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντι-

12–13) 4.17. α'6-9.11. ε'1. Ἀπ. α'9. Κλ. α'24. Φλ. γ'10. 2Κρ. α'7. δ'10. Ῥμ. η'17. Πρ. ε'41. Μτ. κε'31.

14) Ἠσ. ια'2. Ψ. πη'51.52. 1Πτ. β'19.20. γ'14. Ἑβ. ιγ'13. Μτ. ε'11.12. ι'19.20.

15–16) β'20. γ'17. 2Θσ. γ'11. Πρ. ε'41. ια'26. κς'28.

17–18) Ἰρ λβ': κε'29. Ἰζ. θ'6. Ρμ. ια'31. 1Πτ. δ'12.13. 2Θσ. α'8. 1Κρ. γ'9-15. ια'31.32. Λκ. κγ'31. Μτ. κδ'9.10.

19) Ψ. λ'6. 1Πτ. α'5. γ'13.17. Λκ. κγ'46. Πρ. ζ'59.

Ε'. *1) 4.10. α'11. δ'13. 2Ἰν. 1. Ἰκ. ε'14. Πρ. ι'39. κ'17. Λκ. κδ'48.*

2–3) 1Τμ. γ'2-7. δ'12. Ττ. α'7.11. 2Θσ. γ'9. 2Κρ. α'24. 1Κρ. θ'17. Πρ. ιζ'4. κ'28. Ἰν. κα'16. Μρ. ι'42-45.

4) 1. α'4.9. β'25. Ἰκ. α'12. Ἑβ. ιγ'20. 2Τμ. δ'8. Κλ. γ'4. 1Κρ. θ'25·

νον τῆς δόξης στέφανον. Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτά- 5
γητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι
τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε· ὅτι ***ὁ Θεὸς ὑπε-
ρηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.***

Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, 6
ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ. πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν 7
ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν,
νήψατε, γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς 8
λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ. ᾧ 9
ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν πα-
θημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν 10
αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὀλίγον παθόν-
τας, αὐτὸς καταρτίσει ὑμᾶς, στηρίξει, σθενώσει, θε-
μελιώσει· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶ- 11
νας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογί- 12
ζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν
ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ, εἰς ἣν ἑστήκατε.
Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μᾶρ- 13
κος ὁ υἱός μου. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι 14
ἀγάπης.

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ἀμήν.

5) Πρμ. γ'34. Ικ. δ' 6. Ἐφ. δ' 2. ε'21. Φλ. β'3. Ῥμ. ιβ'16.
6) Ἰκ. δ' 10. Μτ. κγ' 12. κδ' 45.
7–8) Ψ. νδ' 23. 1Πτ. α' 13. Ἑβ. ιγ'5. Φλ. δ'6. 2Τμ δ' 17. Λκ. κα' 34-36. κβ'31. Μτ. ς'25.—Ἰβ. α'7.
9) β'17. Ἰκ. δ'7. Ἑβ. ιγ'3. Ἐφ. ς'11-13. Πρ. ιδ'22. Ἰν. ις'33.
10–11) 1.4. α'6 15. δ' 11. Ἑβ. ιγ' 21. 1Θσ. β'12. 2Θσ. β'14.17. γ'3. 2Κρ. δ'17. 1Κρ. α' 8.9. Ῥμ. η'18.
12) α' 10. Ἑβ. ιγ' 22. Ῥμ. ε' 2. 1Θσ. α'1. 2Κρ. α'19. Πρ. ιε'40.
13–14) α'1. 2Ἰν. 1.13. Ἀπ. ιδ'8. ιζ' 5. 2Τμ. δ' 11. 1Θσ. ε'26. 2Κρ. ιγ'12. Ῥμ. ις'16. Πρ. ιβ'12.25.

ΠΕΤΡΟΥ Β΄

Συμεὼν Πέτρος, δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ
2 τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ
καὶ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
3 Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς
ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως
4 τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς, δι᾽ ὧν τὰ
τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα
διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως ἀποφυ-
5 γόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. καὶ αὐτὸ
τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορη-
γήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ
6 τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ
ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέ-
7 βειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ
8 φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα
καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστη-
σιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνω-
9 σιν· ᾧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλός ἐστι, μυωπάζων,
λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρ-
10 τιῶν. διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν

Α΄. [1]) *1Πτ. α΄1. Ῥμ. α΄1. Πρ. ι΄ 34.35. ια΄17. ιε΄8-11.14. Μτ. ις΄16.*
[2]) *Δν. γ΄31. ς΄25. 2Πτ. β΄20. γ΄18. 1Πτ. α΄2.*
[3-4]) *Ἀββ. γ΄3. Ἡσ. μβ΄8.12. 2Πτ. β΄12.19.20. 1Πτ. α΄14-16.23. β΄9. 1Ἰν. β΄16.17. Ττ. β΄11-14. Ἐφ. δ΄20-24. Γλ. ς΄8. Ἰν. α΄12.13. ιζ΄3. 20-23. (2Κρ. η΄7).*
[5-7]) *10. Ἰδ. 3. Γλ. ε΄6.22.23. ς΄10.*
[8]) *Ττ. γ΄14. Κλ. α΄10. Ἰν. ζ΄17.*
[9]) *β΄20. 1Ἰν. β΄9.11. 1Κρ ς΄11.*
[10]) *5. γ΄17. 1Πτ. α΄1. 1Κρ. ιε΄58.*

τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες
οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγη- 11
θήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Διὸ οὐκ ἀμελήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τού- 12
των, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ
ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ 13
τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, εἰδὼς 14
ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου,
καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ
μοι. σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν 15
ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ
σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν 16
ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν
καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου
μεγαλειότητος. λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν 17
καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς
μεγαλοπρεποῦς δόξης, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα,—καὶ ταύτην τὴν 18
φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν
αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. καὶ ἔχομεν βεβαιότε- 19
ρον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχον-
τες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα
διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν, τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία 20
γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. οὐ γὰρ θελήματι 21
ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος
Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

11) 2Τμ. δ' 7.8. — 1Πτ. δ' 18. Μτ. ε' 20.
12) 13.15. Ἰδ. 5. Ῥμ. ιε' 14.
13–14) 12. γ' 1. 2Κρ. ε' 1.4. Ἰν. ιγ' 36. κα' 18.19.
15) 12.
16) Ττ. α' 14. Ἰν. α' 14.
17–18) Λκ. θ' 28-35. Μτ. ιζ' 1-5.
19) Ψ. ριη' 105. Ῥμ. ιγ' 11.12. Ἰν. ε' 39. Λκ. κα' 28.
20) Γν. μ' 8. μα' 15.16. Δν. β' 27.28. 2Πτ. γ' 3. Ῥμ. ς' 6.
21) Ἰρ. κγ' 26. 2Βσ. κγ' 2 1Πτ. α' 11. 2Τμ. γ' 16.17. 1Τμ. ς' 11.

Β' Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ
ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξου-
σιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δε-
σπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώ-
2 λειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελ-
γείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται·
3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται,
οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν
4 οὐ νυστάξει. εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων
οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέ-
5 δωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, καὶ ἀρχαίου κόσμου
οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα
6 ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, καὶ πό-
λεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ
κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς,
7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέ-
8 σμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο· βλέμματι
γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος, ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν
ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·—
9 οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους
10 δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, μάλιστα
δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομέ-
νους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας. τολμηταί, αὐθά-
11 δεις! δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες, ὅπου ἄγγελοι,
ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐ-
12 τῶν παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. οὗτοι δέ, ὡς
ἄλογα ζῷα φυσικὰ γεγενημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν,
ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν

Β'. 1–8) *3Βσ. κβ' 10-13. 19-23. 2Πτ. γ' 3. 7. Ἰδ. 4. 1Ἰν. δ' 1. Ττ. α' 11. γ' 10. 2Τμ. γ' 1. δ' 3. 1Τμ. δ' 1. ς' 1. 5. 1Κρ. ς' 20. ια' 19. Ῥμ. ις' 18. Πρ. ιθ' 9. κ' 29. Μτ. κδ' 11. 24.*
4–7) *Γν. ς' 2 κτλ. ιθ' 1 κτλ. Ἰβ. δ' 18. 2Πτ. γ' 6. 7. 17. 1Πτ. γ' 20. Ἰδ. 6. 7. Ἐβ. ια' 7. Λκ. ιζ' 29. 30. Μτ. ι' 15.*
8) *Ψ. ριη' 139. 158. Ἰζ. θ' 4.*
9) *Ψ. λγ' 20. ϟ' 15. Ἀπ. γ' 10. 1Κρ. ι' 13.*
10–11) *Ἰδ. 8. 9. 1Ἰν. β' 16. Ἐφ. ς' 12.*
12–13) *Ἰδ. 10. 12. Φλ. γ' 19.*

καταφθαρήσονται, κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδο- 13
νὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι,
ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνευωχούμενοι
ὑμῖν, ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκα- 14
ταπαύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους,
καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας
τέκνα! καταλιπόντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξα- 15
κολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς
μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρα- 16
νομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγ-
ξάμενον ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.
οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυ- 17
νόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται.
ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν 18
ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὄντως ἀποφυ-
γόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν 19
αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς
φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. εἰ 20
γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώ-
σει τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις
δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ
ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς 21
μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνοῦ-
σιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐν-
τολῆς. συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροι- 22
μίας, κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα,
καί, ὗς λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου.

Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπι- Γ'

14) *18. γ'16. 1'Ιν. β'16. 1Τμ. ς' 10. 'Εφ. β'3. Μτ. ε'28.*
15–16) *'Αρ. κβ'5-35. λα'16. 'Ιδ. 11. 'Απ. β'14.*
17) *'Ιδ.12.13.*
18–19) *14. α' 4. 'Ιδ. 4.16. 1Πτ. β'16. 'Ρμ. ς'16.20. 'Ιν. η'34.*
20) *α'4. Μτ. ιβ'45.*
21) *'Εβ. ς'4-6. ι'26.27. 'Ιν. θ'41. ιε'22-24. Λκ. ιβ'47.48.*
22) *Πρμ. κς'11.*
Γ'. 1–4) *α'13.20. β'1. 1Πτ. ε'12. 'Ιδ. 17.18. 1Τμ. δ'1. 1Κρ. ιε'6.12. Μτ. κδ'48.—'Ησ. ε'19. 'Ιρ. ιζ'15. 'Ιζ. ιβ'22. Μλ. β'17.*

στολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλι-
2 κρινῆ διάνοιαν, μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημά-
των ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων
3 ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος, τοῦτο πρῶ-
τον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμε-
ρῶν ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας αὐτῶν πο-
4 ρευόμενοι καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς
παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν,
5 πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. λανθάνει γὰρ
αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ
γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ Θεοῦ
6 λόγῳ, δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώ-
7 λετο· οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθη-
σαυρισμένοι εἰσὶ πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως
8 καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. Ἓν δὲ τοῦτο
μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ
9 Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ
βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα
ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός
τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.
10 Ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτί, ἐν ᾗ
οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσού-
μενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατα-
11 καήσεται. Τούτων οὖν πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ
ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις,
12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ
Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται
13 καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται! καινοὺς δὲ οὐρανοὺς

5-6) Γν. α' 2.6.9. ζ' 21. 2Πτ. β' 5. Ἑβ. ια' 3. Μτ. κδ' 38.39.
7) 10-13. β' 3. 4. Ἰκ. ε' 3. 2Θσ. α' 8. Μτ. ε' 18. ιγ' 40. κε' 41.
8) Ψ. πθ' 4.
9) Ἀββ. β' 3. Ἰζ. λγ' 11. 2Πτ. γ' 11.12.15. Ἀπ. β' 21. Ἑβ. ι' 37. 1Τμ. β' 4. Ῥμ β' 4. Λκ. ιγ' 8.
10) 7.12.13. 1Θσ. ε' 2. Μτ. κδ' 29.35.43.
11-12) 9.14.15. Ἑβ. ιβ' 26-28.
13) Ἠσ. ξε' 17. ξς' 22. Ἀπ. κα' 1.2.27. Ἑβ. ιβ' 22.

καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶ-
μεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε 14
ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, καὶ 15
τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε,
καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ
τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν 16
πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων,
ἐν οἷς ἔστι δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρι-
κτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν
ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, 17
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέ-
σητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ 18
γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.
αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος· ἀμήν.

14–15) *9.11.12. Φλ. α'10. 2Κρ. ζ'1. 1Κρ. α'7.8. γ'10.*
16) *β'14. Ῥμ. γ'8.*
17) *Ἰδ.20.21. Γλ. β'13. Μρ. ιγ'5.*
18) *1Πτ. ε'11. Ἰδ. 25. Κλ. α'10.*

ΙΩΑΝΝΟΥ Α΄

Α΄ Ὃ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς
ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν
2 ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς·—καὶ ἡ ζωὴ
ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγ-
γέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν
3 πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν·—ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκη-
κόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν
ἔχητε μεθ᾽ ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ
4 πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ
ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
5 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ επαγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ᾽ αὐ-
τοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστι
6 καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκότει
περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλή-
7 θειαν· ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός
ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ ἀλλήλων, καὶ
τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει
8 ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν
οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ

Α΄. 1) 2.3. β΄13.14. Ἰν. α΄ 1.14. ιθ΄35. κ΄ 27. 2Πτ. α΄16. Λκ. α΄2. κδ΄ 39.

2) γ΄5. ε΄11.20. Ἰν. α΄4.34. ιδ΄6. ιε΄27. 1Πτ. α΄20. (Κλ. γ΄3.4.).

3) 1. 6. β΄24. Ἰν. ιε΄10. ιζ΄20.21. Ἐφ. β΄18-22. 1Κρ. α΄9. Πρ. δ΄20.

4) β΄1. 2Ἰν. 4.12. Ἰν. ιε΄11. ις΄24. ιζ΄13. 2Πτ. α΄2. Ῥμ. α΄11.12.

5) 7. β΄25. γ΄11. Ἰκ. α΄13.17. 1Πτ. α΄15 16. 1Θσ. ε΄4.5. Ῥμ. ιγ΄12.13.

6) 3.8. β΄4.9. Ἰν. γ΄21. η΄12. ιβ΄35. Ἰκ. γ΄ 14. 2Κρ. ς΄ 14. Ῥμ. ιγ΄ 13.

7) 5.9. β΄2.6. γ΄5. Ἀπ. α΄5. ζ΄14. 1Πτ. α΄2. Ἑβ. θ΄14. Ἐφ. ε΄8.

8) Πρμ. κη΄13. 1Ἰν. α΄6.10. β΄4. γ΄19. Ἰκ. α΄22. γ΄2. 1Κρ. ς΄9-11. θ΄26-ι΄12.

ἐστιν ἐν ἡμῖν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, 9
πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας
καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἐὰν εἴπωμεν 10
ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ
ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε· **Β'**
καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πα-
τέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι 2
περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ
μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. Καὶ ἐν τούτῳ 3
γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐ-
τοῦ τηρῶμεν. ὁ λέγων, ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς 4
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστί, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια
οὐκ ἔστιν· ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς 5
ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν. ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μέ- 6
νειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς
οὕτω περιπατεῖν.

Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' 7
ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ
παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς. πά- 8
λιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν
αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς
τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, 9
καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως
ἄρτι. ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, 10

9) Γν. ιη'23.25. Ἰβ. η'3. Ψ. λα'5. 1Ἰν. α'7. Ἑβ. ι'23. 1Θσ. ε'24. Ῥμ. β'11. Πρ· ι'34.35. [γ'3.4.
10) 8. β'14. ε'10. Ἰν. ε'38. Ῥμ.
Β'. 1–2) 12.18.28. α'4.7.9. δ'10. 14. Ἰν. ια'52. ιδ'16. Ῥμ. γ'25. η'3. 26.34. Ἑβ. β'17. ζ' 25-27. θ' 24. 1Τμ. β'5. Πρ. γ'14. (Γλ. δ'19.).
3) 5.13.14. γ'24. Ἰν. ιε'10. Φλ. γ'10. Μτ. ζ'21 κτλ.
4) 6.9. α'6.8. δ'20.
5) 3.10. α'7. δ'12.17.18. ε'3. Ἰν. ιγ'35. ιδ'21.23.
6) 4. γ'3.7. Ἰν. ιγ'14.15. 1Πτ. β'12.
7) 24.27. α'2-4. γ'11. 2Ἰν. 5.6.
8) 17. Ἰν. α'5.9. η'12. θ'5. ιγ'34. Ῥμ. ιγ'12.
9) 4. γ'15. δ'20. 1Κρ. ιγ'1.2.
10–11) 5. γ'14. Ἰν. ια'9. 10. ιβ' 35.40. 2Κρ. δ'4. Ῥμ. θ'33. ιδ'13.

11 καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ μισῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ
περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύ-
φλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.
12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι
13 διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε
τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε
14 τὸν πονηρόν. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πα-
τέρα. ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς.
ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε καὶ ὁ λόγος
τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.
15 μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις
ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν
16 αὐτῷ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρ-
κὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία
τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου
17 ἐστί. καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ·
ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί, καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ
ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγό-
19 νασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ἐξ ἡμῶν
ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν,
μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν
20 ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε
21 ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα. οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι
οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ

12) β' 1. Ἐφ. α' 6.7. 1Κρ. ς' 11. Πρ. ι' 43. Λκ. κδ' 47. Μτ. ϑ' 2.
13–14) 3. α' 1.10. ε' 18. Ἰν. ιζ' 15. Ἐφ. ς' 10-13. Γλ. δ' 6.9.
15) Ἰκ. α' 27. δ' 4. 2Κρ. ς' 14.15. Μτ. ς' 24.
16) Πρμ. κζ' 20. 2Πι. β' 10. Ἰκ. δ' 16. 1Τμ. ς' 17. 2Τμ. γ' 2.4. Λκ. η' 14. Μτ. ε' 28.
17) 8. Ἰν. ς' 51.58. Ἰκ. α' 10.11. 1Κρ. ζ' 31. Μτ. ζ' 21.24.25.
18) 22.23.26. δ' 1.3. 2Ἰν. 7. 1Πτ. δ' 7. 2Πτ. β' 1. γ' 3. 1Τμ. δ' 1. 2Θσ. β' 1-12. 1Κρ. ι' 11. Μτ. κδ' 3.5.24.
19) 1Κρ. ια' 19. Πρ. κ' 29.30.
20–21) 27. γ' 9.24. Ἰν. ζ' 39. η' 44. ιδ' 16.17.26. ις' 13. 2Πτ. α' 12. 1Κρ. β' 15. ς' 19. 2Κρ. α' 21. Πρ. δ' 27. ι' 38. Λκ. δ' 18. —1Βσ. ις' 13.

ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. τίς ἐστιν ὁ 22
ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ
Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν
πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ 23
τὸν πατέρα ἔχει. Ὑμεῖς οὖν ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν 24
ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε,
καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη 25
ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν
ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλα- 26
νώντων ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς, τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐ- 27
τοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ
ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάν-
των, καὶ ἀληθές ἐστι καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος, καὶ καθὼς
ἐδίδαξεν ὑμᾶς μενεῖτε ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μέ- 28
νετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ὅταν φανερωθῇ ἔχωμεν παρρησίαν
καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.
ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν 29
τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα Γ'
τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει
ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ 2
ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν δὲ
ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα
αὐτὸν καθώς ἐστι. καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην 3
ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι.
Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ 4

22–23) 18. δ' 3.5.15. ε' 5. 2Ἰν. 7.9. Ἰν. ε' 23. ιβ' 44.45. ιδ' 9. ιε' 23. κ' 31. Ρμ. ι' 9.10.
24) 7.27. Ἰν. η' 31. ιε' 7. 2Πτ. γ' 17. Ἑβ. γ' 6.14.
25) ε' 11. Ἑβ. ι' 23.
26) 18. γ' 7.
27) 20.21.24. Ἑβ. η' 8-13.
28) 1. γ' 2. 21. δ' 17. ε' 14. Φλ. α' 20.—Πρμ. ιγ 5.
29) γ' 7-10. δ' 7. ε' 18. 1Πτ. α' 14-17.
Γ'. 1) δ' 10. Ἰν. α' 12.13. γ' 16. ιδ' 17. ιε' 21. ις' 3. ιζ' 25. Ἐφ. α' 4.5. Γλ. γ' 26. Ρμ. η' 16.
2) β' 28. Κλ. γ' 3.4. Φλ. γ' 21. 2Κρ. γ' 18. 1Κρ. γ' 13. ιε' 50-53. Ρμ. η' 17.18.24. Μτ. ε' 8.
3) 5.7. β' 1.6. 1Πτ. α' 21.22. 2Πτ. γ' 11-14. Ἑβ. ιβ' 14. 2Κρ. ζ' 1.
4) ε' 17. Ρμ. ε' 13. η' 7.8. Μτ. ζ' 23.

5 ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανε-
ρώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ
6 οὐκ ἔστι. πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς
ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
7 Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιο-
8 σύνην δίκαιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· ὁ
ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρ-
χῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς
9 τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. Πᾶς ὁ γεγεν-
νημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα
αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι
10 ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστι τὰ τέ-
κνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ
ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ
11 ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία
12 ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, οὐ
καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κό-
14 σμος. ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θα-
νάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς·
15 ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς
ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστί, καὶ
οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώ-
16 νιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγά-
πην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε·

5) 3.8. α'7. β'1.2. 'Ιν. α'29. 1Πτ. β'22.24. Μτ. α'21.
6) 9.10. ε'18 3'Ιν.11. 2Κο. ε'17. 'Ρμ. ς'1-4.11-15.
7) β'26.29. 'Ικ. β'14. 1Κο. ς'9.10.
8) 5. 'Ιν. η'44. Κλ. α'13. β'15.
9) 6. β'14 20.21.27. ε'18. 'Ιν. α'13. 1Πτ. α'22.23. 'Ρμ. η'14.
10) 1.6-9 17. β'29. δ'7.8. 'Ρμ. ιγ'8-10.
11) α'5. β'7. 'Ιν. ιγ'34.
12) Γν. δ'8. 'Ιν. ζ'7. 'Ιδ. 11.
13) 1. 'Ιν. ιε'18.19. ιζ'14. Μτ. ε'11.
14) β'9.11. 'Ιν. ε'24.
15) Λτ. ιθ'17. 'Ιν. η'44. Γλ. ε'21. Μτ. ε'21.22. (27.28.).
16) β'6. δ'11. 'Ιν. ι'11. ιε'12.13. 'Εφ. ε'2. 'Ρμ. ις'4.

καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τι-
θέναι. ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν 17
ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα
αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, 18
ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι 19
ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν
τὰς καρδίας ἡμῶν, ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρ- 20
δία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ
γινώσκει πάντα. ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ 21
καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν,
καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς 22
ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ
ποιοῦμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύ- 23
σωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐντολήν. καὶ ὁ τη- 24
ρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν
αὐτῷ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ
τοῦ Πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκι- **Δ'**
μάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν, ὅτι πολλοὶ
ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. ἐν τούτῳ 2
γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολο-
γεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ
ἐστι· καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χρι- 3
στὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ
τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται,

17) *Δτ. ιε' 7. 1'Ιν. δ' 20. 'Ικ. β' 15. 16. 'Εφ. δ' 28. 2Κρ. ς' 12.—Λκ. η' 43. κα' 4.*

18) *1Πτ. α' 22. 'Ικ. α' 22. 'Ρμ. ιβ' 9. 13. Μτ. ς' 2.*

19–20) *β' 5. 'Ιν. ιγ' 35. ιη' 37. κα' 17.—Τβ. δ' 7-11. 1Πτ. δ' 8. 'Ικ. β' 13. 'Εβ. ς' 9. 10. Μτ. κε' 34-40.*

21–22) *β' 28. δ' 17. ε' 14. 15. 'Ιν. η' 29. θ' 31. 'Εβ. δ' 16. 'Ρμ. ε' 1. 2. Μτ. κα' 22. [ιε' 17.*

23) *δ' 11. ε' 2. 13. 'Ιν. α' 12. γ' 18.*

24) *β' 3. 5. 20. δ' 12. 13. 'Ιν. ιδ' 23. 'Ρμ. η' 9.*

Δ'. 1) *β' 19. 'Απ. β' 2. 2Πτ. α' 21. β' 1. 1Θσ. ε' 20. 21. 1Κρ. ιβ' 10. Μτ. ζ' 15.*

2–3) *6. β' 18. 22. 23. ε' 1. 2'Ιν. 7. 'Ιν. α' 14. 1Τμ. γ' 16. 1Κρ. ιβ' 3.*

4 καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ
ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν
5 ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί·
διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
6 ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν
Θεὸν ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ
ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς
ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.
7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ
Θεοῦ ἐστι, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται
8 καὶ γινώσκει τὸν Θεόν. ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν,
9 ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη
τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέ-
σταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.
10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν
Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλε
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.
11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς
12 ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Θεὸν οὐδεὶς πώποτε
τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν
μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.
13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς
ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.
14 Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ
15 ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. ὃς ἂν ὁμολο-
γήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν
16 αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν
καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν.

4) β'13. ε'4. Ἰν. ι'29.
5-6) β'26. γ'1.13. Ἰν. γ'31. η'47. ι'27. ιδ'17. ιε'26. ις'13. 1Κρ. ιδ'37.
7-8) 10.16.20. β'29. γ'6.11.23.
9) 14.19. α'1.2. γ'14.16. Ἰν. γ'16.17. Ῥμ. ε'8. η'32.
10) 7. β'2. 2Κρ. ε'19.
11) γ'16.23. Μτ. ιη'33.
12) 16-18. β'5. Ἰν. α'18. ς'46.
13) γ'24. ε'20. Ῥμ. ε'5.
14) 9. α'1.2. Ἰν. α'14. γ'17. δ'24. κ'31.
15) γ'23.24. ε'1.5.
16) 8.12. Ἰν. ς'69.

Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ
Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἐν τούτῳ τετελείωται 17
ἡ ἀγάπη μεθ᾽ ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν
ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, 18
ἀλλ᾽ ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος
κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ
ἀγάπῃ. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγά- 19
πησεν ἡμᾶς. ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν 20
ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν
τὸν ἀδελφὸν ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε πῶς
δύναται ἀγαπᾶν; καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ᾽ αὐ- 21
τοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ **Ε΄**
Θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα
ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ γινώ- 2
σκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν
Θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. αὕτη 3
γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, ὅτι 4
πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ
αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.
τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι 5
Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν 6
δι᾽ ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ
ὕδατι μόνον, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ
Πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ Πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλή-
θεια. ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ***ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ*** 7
Πατήρ, ὁ Λόγος καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν
εἰσι· καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, τὸ Πνεῦμα καὶ 8

[17]) *β΄28. γ΄3.7.19-21. Ἰν. ιδ΄20. ις΄10. ιζ΄14.16.21. Γλ. β΄20. ς΄14.*
[18]) *Ῥμ. η΄14.15.33.35.*
[19–20]) *9-12. β΄4.9.11. γ΄17.*
[21]) *γ΄11.23. ε΄1. Μτ. κβ΄38. 39.*
Ε΄. [1–2]) *5. β΄3. γ΄23. δ΄7. 21.*
[3]) *β΄5. γ΄11. 2Ἰν. 6. Ἰν. ιδ΄15. 22.24. Μτ. ια΄30.*
[4–5]) *1.4. β΄22. δ΄4.15. Ἰν. ις΄33.*
[6]) *Ἰν. α΄31-33. ιε΄26. ις΄13. ιθ΄ 32-35. Μτ. γ΄13-17. κζ΄50-54.*
[7–8]) *Δτ. ιζ΄6. ιθ΄15.*

9 τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. εἰ τὴν
μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία
τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ
10 Θεοῦ ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν αὐτῷ·
ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι
οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ
11 Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία,
ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ
12 ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστιν. ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν·
ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.
13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε,
14 καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. καὶ
αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν
15 τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν. καὶ
ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴδαμεν
16 ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν παρ' αὐτοῦ. Ἐάν
τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ
πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς
ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς
17 θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. πᾶσα ἀδι-
κία ἁμαρτία ἐστίν· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.
18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐχ
ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ ἑαυτόν,
19 καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ
Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.
20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει καὶ δέδωκεν ἡμῖν

9) Ἰν. ε'31-37. η'17.18.
10) α'10. Ἰν. γ'32.33. 1Κρ. ιε'15. Ῥμ. η'16.
11-12) α'1.2. β'25. Ἰν. α'4. γ'15.36. ε'24. ιδ'6.
13) Ἰν. κ'31.
14-15) γ'21.22. Ἰν. ιδ'13. ιϛ'23.
16-17) Ἀρ. ιη'32. 1Ἰν. γ'4. Ἰν. η'21-24. Μτ. ιβ'31.32.
18) γ'6.9. Ἰν. ιδ'30. ιζ'15. Ἰκ. δ'7.
19) δ'4. Ἰν. ιβ'31. Γλ. α'4. 2Κρ. δ'4.
20) α'2. δ'13. Ἰν. ιδ'6-11. ιζ'3. κ'28. Ῥμ. θ'5. Λκ. κδ'45.

διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καί ἐσμεν ἐν
τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός
ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.
Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων· ἀμήν. 21

[21]) 1Κρ. ι′14.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β′

Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐ- 1
τῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος,
ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὴν 2
ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ᾽ ἡμῶν ἔσται
εἰς τὸν αἰῶνα· ἔσται μεθ᾽ ὑμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη 3
παρὰ Θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περι- 4
πατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ
τοῦ πατρός. καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν 5
γράφων σοι καινήν, ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα πε- 6
ριπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν-
τολή, καθὼς ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπα-
τῆτε. ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ 7
μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί·
οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυ- 8

[1–2]) 4.5.13. 3′Ιν. 1. 1′Ιν. β′ 4. 1Πτ. α′ 1. ε′ 1.13. (Γλ. δ′ 25-31. ʼΕφ. ε′25-27).
[3]) 1Τμ. α′2. 2Τμ. α′2.
[4]) 1.12. 3′Ιν. 3.4. 1′Ιν. α′ 4.7. Φλμ.7 ʽΡμ. ις′19.
[5–6]) 1. 1′Ιν. β′7. γ′11. ε′3.
[7]) 1′Ιν. β′18. δ′1-3.
[8]) ʽΕβ. ι′35. 1Θσ. γ′5. Γλ. δ′11. 1Κρ. ι′12.

τούς, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν
9 πλήρη ἀπολάβωμεν. πᾶς ὁ παραβαίνων καὶ μὴ μένων
ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν
τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ
10 τὸν υἱὸν ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην
τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν,
11 καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαί-
ρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην διὰ χάρ-
του καὶ μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ
στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πε-
13 πληρωμένη. ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου
τῆς ἐκλεκτῆς· ἀμήν·

9) 1Ἰν. β'23. ε'12.
10–11) Ττ. γ'10. 2Τμ. γ'5.6.14. 1Τμ. ε'22. 1Κρ. ε'11. ις' 22. Ῥμ. ις'17. Μτ. ιη'17.
12) 3Ἰν.13.14. 1Ἰν.ά4.—Ἀρ.ιβ'8.
13) 1. 3Ἰν.15. 1Πτ. ε'13.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γʹ

Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ
ἐν ἀληθείᾳ.
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ
3 ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. ἐχάρην γὰρ
λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ
4 ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. μειζο-
τέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
5 τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀγαπητέ, πιστὸν

1) 2Ἰν. 1. (1Κρ. α'14. Ῥμ. ις'23. Πρ. ιθ'29. κ'4.).
2) Ψ. ιθ'5.
3) 2Ἰν. 4.
4) Ἰν. ιε'13. 1Θσ. γ'9.
5–6) Πρμ. ιθ'17. Τβ. δ'9.11. Ττ. γ'13. 1Θσ. β'12.

ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τοὺς
ξένους, οἵ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκ- 6
κλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ
Θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον, μηδὲν λαμ- 7
βάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπο- 8
λαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ
ἀληθείᾳ. Ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων 9
αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἐὰν 10
ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονη-
ροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις
οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς βουλο-
μένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγα- 11
πητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο-
ποιῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακε
τὸν Θεόν. Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ 12
ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν,
καὶ οἴδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι.

Πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ 13
καλάμου σοι γράψαι· ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ 14
στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. εἰρήνη σοι. ἀσπάζον- 15
ταί σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

7) Πρ. ε' 40. 41. ιε' 40. 1Κρ. θ' 12. 18. Μτ. ι' 8-10.
8) Ῥμ. ιβ' 13. ις' 1. 2.
9-10) 2Τμ. δ' 14. 15. Ἰν. θ' 22. Μτ. κ' 25. κγ' 6-8. 14.
11) 1Ἰν. γ' 6-10. 1Πτ. γ' 11-13.
12) Ἰν. ιθ' 35. κα' 24. Πρ. ις' 2.
13-14) 2Ἰν. 12.
15) 2Ἰν. 13. Ἰν. ιε' 14. 15. 1Πτ. ε' 14.

ΙΟΥΔΑ

1 Ἰούδας, Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώ-
βου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις καὶ Ἰησοῦ Χρι-
2 στῷ τετηρημένοις κλητοῖς· ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ
ἀγάπη πληθυνθείη.
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν
περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν
παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς
4 ἁγίοις πίστει. παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ
πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρῖμα, ἀσεβεῖς,
τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν
καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
5 Χριστὸν ἀρνούμενοι. Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι,
εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος λαὸν ἐκ γῆς
Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας
6 ἀπώλεσεν, ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυ-
τῶν ἀρχήν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς
κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τε-
7 τήρηκεν· ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς
πόλεις τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον ἐκπορνεύσασαι καὶ
ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας πρόκεινται δεῖγμα,
8 πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. ὁμοίως μέντοι καὶ
οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα

1–2) Ἰκ. α' 1. 1Πτ. α' 2. 5. Κλ. γ' 12. 1Κρ. α' 2. Ρμ. α' 1. 7. Πρ. (α' 13.) ιε' 13. Ἰν. ιζ' 11. Μτ. (ι' 3.) ιγ' 55.

3) 2Πτ. α' 5. 12. 13. 15. γ' 1. 2. (1Κρ. ζ' 37. Λκ. ιδ' 18. κγ' 17.).

4) 2Πτ. β' 1-3. 19. 1Πτ. β' 16. Γλ. β' 4. ε' 13. 1Κρ. η' 6.

5) Ἀρ. ιδ' 11. 22-35. Δτ. α' 32. 2Πτ. α' 12. Ἐβ. γ' 16-19. 1Κρ. ι' 5.

6–7) Γν. ς' 2. ιθ' 4-25. Δτ. ιη' 23. 24. Δτ. κθ' 23. 2Πτ. β' 4. 6. 17. Ρμ. α' 27. Μτ. ι' 15. κε' 41.

8) Ἠσ. νς' 10. 2Πτ. β' 10. Ἐφ. ς' 12.

δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ 9
ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο
περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπε-
νεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· ἐπιτιμήσαι σοι Κύ-
ριος. οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι βλασφημοῦσιν, ὅσα 10
δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοις
φθείρονται. οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπο- 11
ρεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθη-
σαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο.
Οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευω- 12
χούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυ-
δροι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινά,
ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα, κύματα ἄγρια 13
θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες
πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς τὸν αἰῶνα
τετήρηται. προεφήτευσε δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ 14
Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθε Κύριος ἐν ἁγίαις
μυριάσιν αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάν- 15
των καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν
περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν
ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν
ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.
Οὗτοί εἰσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας 16
αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρ-
ογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν. Ὑμεῖς δέ, 17
ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων
ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται 18

9) Δτ. λδ'5. 6. Δν. ι'13.21. ιβ'1. Ζχ. γ'2. 2Πτ. β'11.—1Κρ. β'9.
10) 7.8. 2Πτ. α'12.
11) Γν. δ'8. Ἀρ. ις'1 κτλ. κβ'1 κτλ. λα'16. 2Πτ. β'15. Ἀπ. β'14. 1Ἰν. γ'12. Ττ. α'10.11.
12–13) Πρμ. κε'14. Ἡσ. νζ'20. Ἰζ. λδ'8. 2Πτ. β'13.17.20.
14–15) Γν. ε'18-21. Δτ. λγ'2. Ζχ. ιδ'5. Σφ. γ'11. Ἑβ. ια'5. ιβ'22.—Ἐφ. ε'14. 1Κρ. β'9.
16) Γν. ιθ'21. 2Πτ. β'18.
17–18) 2Πτ. γ'2.3. 1Τμ. δ'1. 2Τμ. γ'1-5. Πρ. κ'29.

κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.
19 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, Πνεῦμα μὴ
20 ἔχοντες. Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πί-
στει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτούς, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ προσ-
21 ευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσ-
δεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
22 εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν ἐλεεῖτε διακρινόμενοι,
23 οὓς δὲ ἐν φόβῳ σῴζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζοντες, μι-
σοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.
24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους καὶ
στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλ-
25 λιάσει, μόνῳ σοφῷ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν, δόξα καὶ μεγα-
λωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας
τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

19) Ἰκ. γ' 15. 1Κρ. β' 13-15. γ' 3.4. δ'6.7.
20–21) 2Πτ. γ' 17. 1Πτ. β' 4. 5. Ττ. β' 12-14. Κλ. β' 7. Ἐφ. ς' 18.
22–23) (Πρ. ι'20. Ρμ. ιδ'23. Ἰκ. α'6. ε'19.20.) 1Κρ. γ'15. Ἀπ. γ'4.
24–25) Ρμ. ιδ' 24. ¿ 6: ις'25. 27. 1Θσ. γ'13. ε'23. Φλ. α'10. 1Τμ. α'17.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Α'
Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τά-
χει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ
τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον 2
τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα
εἶδε. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς 3
λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γε-
γραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χά- 4
ρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρ-
χόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων, ἃ ἐνώπιον τοῦ
θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πι- 5
στός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασι-
λέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λούσαντι ἡμᾶς
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, καὶ ἐποίη- 6
σεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ
ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν 7
πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κό-
ψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν.

Α'. 1-2) Δν. β' 28.29. Ἀπ. α' 3.4. 9.19. δ' 1. ς' 9. ιβ' 11. ιθ' 10. κ' 4. κβ' 6-9.12.16. Μτ. ια' 27.

3) 1. γ' 11. ια' 18. κβ' 7.10.12. 18.20. 1Πτ. δ' 7. Ρμ. ιγ' 11. Μτ. ι' 23.

4-5) Ἐξ. γ' 14. Ψ. πη' 28.38. Ἡσ. μα' 4. Ἀπ. α' 8.9.11.17.18.20. β' 1.8. γ' 1.14. δ' 5.8. ε' 6. ιζ' 14. ιθ' 11.16. Ἰν. ιη' 37. 1Τμ. ς' 13.15. Κλ. α' 18. 1Κρ. ιε' 20.25. Μτ. κη' 18.

5-6) Ἐξ. ιθ' 6. Ψ. ρκθ' 8. Ἡσ. ξα' 6. Δν. ζ' 18.27. Ἀπ. γ' 19. ε' 9.10. ζ' 14. κ' 6. 1Ἰν. α' 7. β' 2. 1Πτ. β' 5.9. δ' 11. Ἑβ. θ' 14. Ἐφ. ε' 25-27. Γλ. α' 4.5. β' 20.

7) Δν. ζ' 13. Ζχ. ιβ' 10.12.14. 1Θσ. α' 10. Ἰν. ιθ' 37. Μτ. κδ' 30.

8 Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν
καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.
9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς
ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ
Χριστῷ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ
διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ
10 Χριστοῦ. ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ,
καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος
11 λεγούσης· ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον
ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν
καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις
12 καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν. Καὶ ἐκεῖ
ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ·
13 καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐν
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυ-
μένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς
14 ζώνην χρυσῆν· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ
ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς
15 φλὸξ πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ,
ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ
16 ὑδάτων πολλῶν, καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ
ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δί-
στομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ
17 ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν,
ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ἔθηκε
τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ·
18 ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγε-
νόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν

8) Ἡσ. μδ' 6. μη' 12. Ἀμ. δ' 13. Ἀπ. α' 4.17. δ' 8. κα' 6. κβ' 13.
9) 1.2.4. κβ' 8.—Δν. ζ' 15. η' 1. θ' 2.
10) Ἰζ. ια' 5. Ἀπ. δ' 2. κα' 10. 1Κρ. ιβ' 3. ιδ' 2. ις' 2. Πρ. ι' 10. κ' 7. κβ' 17.
11) 4. β' 1.8.12.18. γ' 1.7.14.
12) 20. β' 1. 5.
13–15) Δν. ζ' 9. 13. ι' 5. 6.16.18. Ἰζ. α' 4.24.26. η' 2. θ' 2.3.11. μγ' 2. Ἀπ. β' 18. ιδ' 2. ιε' 6. ιθ 12.
16) Κρτ. ε' 31. Ἡσ. μθ' 2. Σφ. Σλ. ιη' 15.16. Ἀπ. α' 20. β' 1.12.16. ιθ' 15.21. Ἑβ. δ' 12. 2Θσ. β' 8.
17–18) Ἡσ. μα' 10. Δν. η' 17-19. ι' 9-12. 15-19. Ἀπ. α' 8. β' 8. θ' 1. κ' 1.14. Ἑβ. ιγ' 8. Ῥμ. ς' 9. Μτ. ις' 19.

αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ
ᾅδου. γράψον οὖν ἃ εἶδες, καὶ ἅ εἰσι καὶ ἃ μέλλει 19
γίνεσθαι μετὰ ταῦτα· τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων 20
ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς
χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν
εἰσι, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε **Β'**
λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ,
ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν·
οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν 2
σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ ἐπείρασας
τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι, καὶ οὐκ
εἰσί, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, 3
καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακας.
ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώ- 4
την ἀφῆκας. μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ 5
μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρ-
χομαί σοι ταχὺ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ
τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, 6
ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. Ὁ 7
ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλη-
σίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου
τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ μου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· 8
τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς
καὶ ἔζησεν· οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλῖψιν καὶ τὴν 9
πτωχείαν· ἀλλὰ πλούσιος εἶ· καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν

10–20) Ἡσ. μη'6. Ἀπ. α'2.4.11. 12.16.— Μλ. β'7. 1Κρ. ια'10.
Β'. *1) α'11-13.16.20. Πρ. ιθ'1. 10.20. κ'16.*
2–3) 9.13.19. γ'1.8 15. 1Ἰν. δ'1.2. 2Κρ. ια'13.
4) 14.20.— Ἰρ. β'2. 1Τμ. ε'12.
5) 16.22. α'20. γ'3.19.
6) 14.15. (Πρ. ς'5.— Ψ. ρλη'21).
7) 11.17. 26. 29. γ'5.6.12.13. 21.22. ιγ'9. κβ'2.14.19. 2Κρ. ιβ'4. Ἰν. κ'17. Λκ. κγ'43. Μτ. ιγ'9.— Γν. β'9. γ'22.
8–9) 1.2. α'5 11.17.18. γ'9.18. Ἰκ. β'5. Ἑβ. ι'34. 2Κρ. ς'10. η'2.9. ιά14.15. Πρ ιγ'45 ιη'6. Ἰν. η'41-44.

λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ
10 συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πα-
θεῖν. ἰδοὺ δὴ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυ-
λακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλῖψιν ἡμέρας δέκα.
γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφα-
11 νον τῆς ζωῆς. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ
θανάτου τοῦ δευτέρου.
12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον·
τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν
13 ὀξεῖαν· οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ ποῦ κατοικεῖς· ὅπου ὁ
θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ
ἠρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς Ἀν-
τίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν,
14 ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα,
ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδί-
δαξε τὸν Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν
15 Ἰσραὴλ καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. οὕ-
τως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικο-
16 λαϊτῶν ὁμοίως. μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι
ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ
17 στόματός μου. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ τοῦ
μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν,
καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς
οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον·
τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς

10) *γ' 11. ιβ' 11. Ἰκ. α' 12. Ἑβ. ιβ' 4. 2Τμ. δ' 8. 1Κρ. θ' 25. Λκ. κβ' 31. Μτ. ι' 28.—Δν. α' 12. 14.*
11) *7. κ' 6. 14. κα' 8.*
12–13) *1. 16. α' 11. 16. γ' 8. ιγ' 2.*
14–15) *Ἀρ. κε' 1. 2. λα' 16. Ἀπ. β' 4. 6. 20. γ' 4. Ἰδ. 11. 2Πτ. β' 15. 1Ἰν. ε' 21. 1Κρ. ι' 19. 20. Πρ. ιε 20. 29.*
16) *5. 12. α' 1. 3. 16.*
17) *Ἡσ. ξβ' 2. ξε' 15. Ἀπ. β' 7. γ' 12. 13. ιθ' 12. Ἰν. ς' 32.*
18) *8. 24. α' 11-15. Πρ. ις' 14.*

αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι
χαλκολιβάνῳ· οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ 19
τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ
τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. ἀλλὰ 20
ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκά σου Ἰεζά-
βελ, ἣ λέγει ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ
τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα.
καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει 21
μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν 22
εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλῖψιν
μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς,
καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσον- 23
ται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς
καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
ὑμῶν. ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, 24
ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ
ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω
ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρις 25
οὗ ἂν ἥξω. Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ 26
ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ 27
ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κερα-
μικὰ συντριβήσεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός 28
μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. Ὁ ἔχων 29
οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· Γ'
τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς
ἑπτὰ ἀστέρας· οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς,
καὶ νεκρὸς εἶ. γίνου γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ 2
ἃ ἔμελλον ἀποθνήσκειν· οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα

19) 2.9. 1Θσ. α' 3. 1Κρ. ις' 15. Πρ. ια' 29. Μτ. ιβ' 45.
20) 4.14.—3Βσ. ις' 31. 4Βσ. ϑ' 22.
21) 2Πτ. γ' 9. Ῥμ. β' 4.
22–23) ιζ' 2. ιη' 9. κ' 12. Ῥμ. β' 5. 6. η' 27. Ακ. ις' 15. Μτ. ις' 27.-Ψ. ζ. 10.
24–25) 18. 20. γ' 11. Πρ. ιε' 10. 28.
26–29) Ψ. β' 8. 9. Ἀπ. β' 7. 11. 17. γ' 21. ιβ' 5. ιϑ' 15. κβ' 16. Μτ. ιγ' 43.
Γ'. 1) 4. 8. α' 11. 16. 20. ε' 6. Μτ. η' 22.
2) Ἰζ. λδ' 4. Ἐφ. ε' 8. 14. Λκ. κβ' 32.

3 πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου. μνημόνευε οὖν πῶς
εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν
οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ἐπὶ σὲ ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ
4 γνώσῃ ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνό-
ματα ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ
5 περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. Ὁ
νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ
μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς,
καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός
6 μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς ἀκου-
σάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γρά-
ψον· τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν
κλεῖν τοῦ Δαυΐδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ
8 κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· οἶδά σου τὰ ἔργα·— ἰδοὺ δέ-
δωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύνα-
ται κλεῖσαι αὐτήν·— ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτή-
ρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.
9 ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόν-
των ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύ-
δονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξουσι καὶ προσκυνή-
σουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ
10 ἠγάπησά σε. ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς
μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς
μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι
11 τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ἔρχομαι ταχύ· κρά-
12 τει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. Ὁ νι-

3) β' 5. 16. ις' 15. 1Θσ. ε' 2. 6. Μτ. κδ' 43.
4) 1. 5. β' 6. δ' 4. ς' 11. ζ' 9. 13. ιθ' 14. Ἰδ. 23.
5) 4. ιγ' 8. ιζ' 8. κ' 12. κα' 27. Φλ. δ' 3. Λκ. ι' 20. Μτ. ι' 32.
6) 13. 22. β' 7.
7) Ἰβ. ιβ' 14. Ησ. κβ' 22. Ἀπ. α' 11. 18. ε' 5. ς' 10. 1Ἰν. ε' 20. Λκ. α' 32.
8–9) β' 2. 9. 13. 1Κρ. ις' 9. 2Κρ. β' 12. Λκ. ιβ' 32.— Ψ. πε' 9. Ἡσ. μγ' 4. με' 14. μθ' 23. ξ' 14.
10) α' 9. ιδ' 7. 15 1Πτ. α' 6. δ' 12. Ἑβ. ι' 36. 2Τμ. β' 12. Μτ. κδ' 21-24.
11) α' 1. 3. β' 5. 10. 25. Μτ. κδ' 13.
12–13) 5. 6. 21. 22. β' 7. 17. ιδ' 1. ιθ' 12. κα' 2. κβ' 4. Γλ. β' 9. δ' 26. — Ἡσ. ξβ' 2. ξε' 15. Ἰζ. μη' 35.

κῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ
ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα
τοῦ Θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου,
τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἣ καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. Ὁ ἔχων 13
οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον· 14
τάδε λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ
ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ· οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι 15
οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ
ζεστός. οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυ- 16
χρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. ὅτι λέ- 17
γεις ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς
χρείαν ἔχω, — καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ
ὁ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός,— συμβου- 18
λεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον
ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περι-
βάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου,
καὶ κολλύριον ἵνα ἐγχρίσῃ τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα
βλέπῃς. ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζή- 19
λευε οὖν καὶ μετανόησον. ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ 20
κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν
θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ'
αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι 21
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκά-
θισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων 22
οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἀνεῳγμένη ἐν τῷ **Δ'**

14) 7. α' 5. 11. 'Ιν. α' 3. Κλ. α' 15.16. β'1. δ'13. [ιβ' 30.
15–16) β'2. 'Ρμ. ιβ'11. Μτ. ς'24.
17–18) 'Ωσ. ιβ' 8. Ζχ. ια'5. 'Ησ. νε'1. ξα'10. 'Απ. γ'4.5. β'9. ις'15. 1Πτ. α'7. 1Κρ. γ' 18. δ' 8. Μτ. ιγ' 44.45. κβ'11.12.

19) 'Εβ. ιβ'6. 1Κρ ια'32.
20) 'Ιν. ιδ'23. Λκ. ιβ' 36. ιδ'15. Μτ. η'11.
21–22) 5.6 12.13. κβ'5. Μτ. ιθ'28.
Δ'. 1–3) 'Εξ. ιθ'16.24. 'Ησ. ς'1. 'Ιζ. α'1.26-28. ι'1. 'Απ. α'1 10.19. ι'1. ιθ'4. κα' 11. κβ'1,

οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος
λαλούσης μετ᾽ ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα ὧδε καὶ δείξω
2 σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν
πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ
3 τὸν θρόνον καθήμενος, ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ
σαρδίῳ· καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου, ὁμοίως ὅρασις
4 σμαραγδίνων. καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι
τέσσαρες, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους τοὺς εἴκοσι τέσσαρας
πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις
λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.
5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ
βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον
6 τοῦ θρόνου, αἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ· καὶ
ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυ-
στάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρό-
νου τέσσαρα ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ
7 ὄπισθεν· καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ
τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῷον
ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῷον
8 ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα, ἓν καθ᾽
ἓν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσω-
θεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν
ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος
ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.
9 Καὶ ὅταν δῶσι τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας
10 τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι
ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνή-
σουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βα-
λοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέ-

4) 10. γ΄ 4. ε΄ 5-11. ζ΄ 11. ια΄ 16. ιδ΄3. ιθ΄4.—᾿Ησ. κδ΄23.
5) α΄4. ε΄6. η΄5. ια΄19. ις΄ 18.—᾿Ιζ. α΄13.
6-7) ᾿Ιζ. α΄ 5 κτλ. ᾿Απ. δ΄ 2. 3. ς΄1. ιε΄2.
8) ᾿Ησ. ς΄ 2. 3. ᾿Ιζ. α΄ 18. ι΄ 12. ᾿Απ. α΄4 8. ια΄17.
9-10) Δν. δ΄31. ς΄26. ᾿Απ. α΄18. ε΄8.14. ιε΄7. ιθ΄5.

γοντες· ἄξιος εἶ, ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν 11
δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ
πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ Ε΄
θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, κατ-
εσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. καὶ εἶδον ἄγγελον 2
ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίς ἄξιός ἐστιν
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ;
καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς 3
οὔτε ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέ-
πειν αὐτό. καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος 4
εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἷς 5
ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκη-
σεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυΐδ, ἀνοῖ-
ξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσά- 6
ρων ζῴων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστη-
κὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλ-
μοὺς ἑπτά, ἅ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ ἀπο-
στελλόμενα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἦλθε καὶ εἴλη- 7
φεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.
καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῷα καὶ οἱ εἴ- 8
κοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμού-
σας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων·
καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ 9
βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης

11) ε΄12. ια΄17.18. Πρ. ιδ΄15.
Ε΄. 1) Ἡσ. κθ΄ 11. Δν. ιβ΄ 4. Ἰζ. β΄ 9.10. Ἀπ. ϛ΄1-12. ι΄4. κβ΄10.
2) ι΄1.3. ιη΄21.
3) 13.
4) Ἰν. κ΄11.
5) Γν. μθ΄9.10. Ἡσ. ια΄1.10. Ἀπ. ε΄9. ζ΄13. κβ΄16. Ρμ. ιε΄12. Μτ. α΄1.
6) Ἡσ. νγ΄7. Ζχ. δ΄10. Ἀπ. ε΄8.9. 12.13. ιγ΄8. Πρ. η΄32. Ἰν. α΄29.
7) 5.9.
8) 14. η΄3.4. ιδ΄2. ιε΄2.—Ψ. ρμ΄2. Ἰζ. η΄ 11.
9-10) Ψ. λβ΄ 3. λθ΄ 4. Ἡσ. μβ΄ 9.10. Ἀπ. ε΄5-7. 12. α΄5. 6. ιδ΄ 3. κ΄6. κβ΄5. 1Πτ. α΄18.19. β΄9.

καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης
10 φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας
αὐτοὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύ-
11 σουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἀγ-
γέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζῴων καὶ
τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες
12 μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ με-
γάλῃ· ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν
δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τι-
13 μὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ
οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ
τῆς θαλάσσης ἐστί, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα
λέγοντας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ
ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
14 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα ἔλεγον,
ἀμήν· καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.
ϛ' Καὶ εἶδον ὅτι ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ
σφραγίδων· καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων
2 λέγοντος, ὡς φωνὴ βροντῆς· ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ
ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον· καὶ
ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.
3 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα
4 τοῦ δευτέρου ζῴου λέγοντος· ἔρχου. καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος
ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ
λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφά-
ξωσι, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.
5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα
τοῦ τρίτου ζῴου λέγοντος, ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ
ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν
6 ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν

11–13) Δν. ζ' 10. 3Βσ. κβ' 19. 1Πρ. κθ' 11. 12. 'Απ. ε' 3. 5-9. δ' 8-11. ζ' 10-12. Φλ. β' 9. 10. — Ψ. ρβ' 20-22. ρμη' 1 κτλ.

14) 8. δ' 10. ιθ' 4.

ϛ'. 1–2) 3-12. δ' 6. ε' 1-9. η' 1. ιδ' 2. ιθ' 11. — Ζχ. α' 8.

3–6) δ' 7. ζ' 2. θ' 4. Μτ. κδ' 6-8. — 'Ησ. γ' 1. 'Ιζ. δ' 16.

τεσσάρων ζῴων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ
τρεῖς χοίνικες κριθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν
οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.
Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα 7
φωνὴν τοῦ τετάρτου ζῴου λέγοντος· ἔρχου. καὶ εἶδον, 8
καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ,
ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος, καὶ ὁ ᾅδης ἠκολούθει μετ' αὐ-
τοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς,
ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ
ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.
Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑπο- 9
κάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου
ἣν εἶχον· καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἕως 10
πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ
ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς
γῆς; καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη 11
αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πλη-
ρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐ-
τῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.
Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ 12
σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς
σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, καὶ 13
οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ
βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου
σειομένη, καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισ- 14
σόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
ἐκινήθησαν· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες 15

7–8) Ἱρ. ιε' 3. κα' 7. Ἰζ. ε' 12. ιδ' 21. λγ' 27. Ἀπ. η' 8-11.
9) α' 9. ιη' 24. κ' 4.
10) Δτ. λβ' 43. 4Βσ. θ' 7. Ψ. οη' 5. 6. 10. Ὠσ. δ' 1. Ζχ. α' 12. Ἀπ. γ' 7. ιϛ' 7. ιθ' 2. 10. Λκ. ια' 50. ιη' 7.
11) γ' 4. 5. ζ' 9. 13. 14 ιδ' 13. Μτ. κγ' 32. (Ἑβ. ια' 40. ιβ' 23).
12–14) Ἡσ. λδ' 4. Ἀπ. ιϛ' 18. 20. Λκ. κα' 11. 25. 26. Μτ. κδ' 29.
15–17) Ἡσ. β' 10. κδ' 21. λδ' 12. ξγ' 4. Ἰωλ. α' 15. β' 11. 31. Ναμ. α' 6. Σφ. α' 14. 18. Μλ. γ' 2. Ἀπ. ια' 18. Ῥμ. β' 5. Λκ. κγ' 30.

καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ
πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ
16 σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσι
τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις· πέσατε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύ-
ψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρό-
17 νου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα
ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;
Ζ' Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας
ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς
τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς
2 γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. καὶ
εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου,
ἔχοντα σφραγῖδα Θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξε φωνῇ με-
γάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδι-
3 κῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, λέγων· μὴ ἀδικήσητε
τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ
σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν
4 μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφρα-
γισμένων· ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες
5 ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· ἐκ φυ-
λῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς
Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιά-
6 δες, ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νε-
φθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα
7 χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς
Λευῒ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσσάχαρ δώδεκα χιλιά-
8 δες, ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς
Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν δώδεκα
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.
9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολύς, ὃν ἀριθμῆ-

Ζ'. 1) Ἱρ. κε':μθ' 36 Ἰζ. ζ' 2. λζ' 9. Δν. ζ' 2. Ζχ ϛ' 5. Ἀπ. κ' 8. Μτ. κδ' 31. 2) η' 3. ι' 1. ιδ' 6. 8. 9. 17. ιη' 1. 3) Ἰζ. ϑ' 4. Ἀπ. ϛ' 6. ιγ' 16. ιδ' 1. 4–8) Ἰζ. μζ' 13. 14 Ἐβ. ζ' 5. 14. η' 8. Ῥμ. ια' 1. Λκ. β' 36. Μτ. δ' 13. 9–10) γ' 4. 5. ε' 13. ϛ' 11. ιβ' 10. ιϑ' 1. Ἰν. ιβ' 13.

σαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυ-
λῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρό-
νου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς
λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· καὶ κρά- 10
ζουσι φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· ἡ σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ πάντες 11
οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρε-
σβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον
τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν
τῷ Θεῷ λέγοντες· ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ 12
σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ
ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· 13
οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς τίνες
εἰσὶ καὶ πόθεν ἦλθον; καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, 14
σὺ οἶδας. καὶ εἶπέ μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ
τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς
αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ λα- 15
τρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ.
καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.
οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδ' οὐ μὴ πέσῃ 16
ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ 17
ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμαίνει αὐτούς, καὶ ὁδηγήσει
αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς
πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο Η'
σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ 2
ἀγγέλους οἳ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἑστήκασι, καὶ ἐδόθησαν

11-12) *δ'8-11. ε'11-14. ια'16.*
13-14) *Ἰζ. λζ'3. Ἀπ. α'5. γ'4.10. κβ'14. 1Ἰν. α'7.*
15) *Ἠσ. δ'5. Ἀπ. ια'19. ιδ'15.17. ιε'5.8. ις'1. κα'3.22. κβ'3.4. 2Κρ. ς'16. Μτ. ε'8.*
16-17) *Ἠσ. μθ' 10. Ψ. κβ' 1.2. ρκ'6. ρκε'5.6. Ἀπ. κα'4.6. 1Πτ. β'25. Ἰν. δ'10. ς'35. ι'11. ις'20-22.*
Η'. 1-2) *Τβ. ιβ'15. Ἀπ. ε'1. ς'12. η'6. ια'14.15. Μτ. κδ' 31.—Ἀββ. β'20. Σφ. α'7. Ζχ. β'13.*

3 αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε καὶ
ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει ταῖς προσ-
ευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
4 σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν
θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ
5 ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν
λιβανωτὸν καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυ-
σιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐγένοντο βρον-
ταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας
7 ἡτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι. Καὶ ὁ πρῶτος
ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν
αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς
κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ
8 πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος
ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θα-
9 λάσσης αἷμα, καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων
τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον
10 τῶν πλοίων διεφθάρη. Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε,
καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος
ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν
11 καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέ-
ρος λέγεται ὁ Ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-
των εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον
12 ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρτος ἄγ-
γελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ
τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα

3-4) Ἀμ. θ' 1. Ἀπ. ε' 8. ϛ' 9. 10. θ' 13. ϛ' 8. ζ' 1-3.
5) Λτ. ιϛ' 12. Ἰζ. ι' 2. Ἀπ. δ' 5. ϛ' 12. ια' 19. ιϛ' 18.
6) 2. 7-θ' 13. ια' 14. 15.
7) Ἐξ. θ' 22-26. Ἰζ. λη' 22. Ἀπ.
8-9) Ἐξ. ζ' 20. 21. Ἰρ. κη': να' 25.
10-11) Ἡσ. ιδ' 12. Ἀπ. θ' 1. 11.
12) Ἐξ. ι' 21-23. Ἀμ. η' 9. Ἀπ. ϛ' 12.

σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ τὸ τρίτον αὐτῆς μὴ φανῇ
ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.
Καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσου- 13
ρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαί, οὐαί, οὐαὶ τοὺς
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς
σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.
Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε· καὶ εἶδον ἀστέρα **Θ'**
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη
αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, καὶ ἤνοιξε τὸ 2
φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος
ὡς καπνὸς καμίνου καιομένης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος
καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. καὶ ἐκ τοῦ 3
καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς
ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς· καὶ 4
ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς
οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀν-
θρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ
ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ 5
ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ᾽ ἵνα βασανισθῶσι μῆνας
πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορ-
πίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί- 6
ναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ
εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ
φεύξεται ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ θάνατος. καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν 7
ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσίῳ, καὶ
τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, καὶ εἶχον 8
τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς
λεόντων ἦσαν, καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδη- 9
ροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμά-

13) ε'11. θ'12. ια'14. ιβ'12. ιδ'6. ιθ'17. Μτ. κδ'28.
Θ'. 1) 11. η'10. κ'1. (Λκ. ι'18).
2–3) Γν. ιθ'28. Ἐξ. ι'4. 12-15. ιθ'18. Ἰωλ. β'2. 10.
4) ς'6. ζ'2-4.
5) Ἰρ. η'2. Ἀπ. θ'10.
6) Ἰβ. γ'21. Ἀπ. ς'16. Λκ. κγ'30.
7–9) Ἰωλ. α'6. β'4. 5.

10 των ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν
οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς
αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχουσι τοῦ ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους
11 μῆνας πέντε. ἔχουσι βασιλέα ἐπ' αὐτῶν τὸν ἄγγελον
τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, ἐν δὲ
12 τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. Ἡ οὐαὶ ἡ μία
ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.
13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε· καὶ ἤκουσα φωνὴν
μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
14 χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, λέγοντος τῷ ἕκτῳ ἀγ-
γέλῳ· ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα, λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγ-
γέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ
15 Εὐφράτῃ. καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοι-
μασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ εἰς τὴν ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ
ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.
16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἵππου δύο μυριά-
17 δες μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ οὕτως
εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους
ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους
καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ
λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ
18 καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων
ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυ-
ρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου
19 ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων
ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστι καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐ-
τῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κε-
20 φαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι. καὶ οἱ λοιποὶ τῶν
ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς

10) *5.19.* 11) *1. η'11.*
12) *η'13. ια'14.*
13–14) *η' 2.3. ις'12.—Γν. ιε'18. Δτ. α'7. Ἰσ. Ν. α'4.*
15) *18. ς'8. η'7-12.*
16) *ε'11.—Ψ. ξζ'18.*

17) *ιδ'10. ιθ'20. κα'8.*
18) *15.* 19) *3.10.*
20–21) *Δτ. ιζ' 7. Ψ. ρε' 35-38. ριγ'12. ρλδ'15.16. Ἡσ. β'8.20. ιζ'8. Δν. ε'4.23. Ἀπ. ις'9.11. ιζ'2. Γλ. ε' 19-21. Πρ. ζ'41. ιζ' 29.*

ταύταις, οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν
αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια καὶ τὰ
εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ
λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται οὔτε
ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν 21
φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ
τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ Ι'
οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, καὶ ἔχων ἐν τῇ 2
χειρὶ αὐτοῦ βιβλίον ἀνεῳγμένον. καὶ ἔθηκε τὸν πόδα
αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον
ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων 3
μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ
τὰς ἑαυτῶν φωνάς. Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, 4
ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί,
καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα 5
ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα
αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ 6
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐ-
ρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ
τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται,
ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, 7
ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ
Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προ-
φήτας. Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πά- 8
λιν λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσα· ὕπαγε λάβε τὸ
βιβλιδάριον τὸ ἀνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ

Ι'. 1-3) *5. 8. 9. α' 15. δ' 3 ε' 1. 2. ζ' 2.—'Ωσ. ια' 10. *Αμ. γ' 8.*
4) *Δν. η' 26. ιβ' 4. 9. *Απ. ι' 8. α 11. 19. κβ' 10.*
5-6) *Δτ. λβ' 40. Δν. ιβ' 7. *Απ. ι' 2. δ' 9. 11. ιδ' 7. Πρ. δ' 24. ιδ' 15. Μτ. ε' 34.—Ψ. ρμε' 6.*
7) *'Αμ. γ' 7. Δν. θ' 6. 10. Ζχ. α' 6. 'Απ. ια' 15. 18. ιδ' 6. ιζ' 17. Πρ. γ' 21.*
8) *2. 4. 5.*

9 ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἀπῆλθα
πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλιδά-
ριον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πι-
κρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται
10 γλυκὺ ὡς μέλι. καὶ ἔλαβον τὸ βιβλίον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ
ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου
ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοι-
11 λία μου. καὶ λέγουσί μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ
λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.
ΙΑ' Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων·
ἔγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ θυ-
2 σιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ· καὶ
τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω καὶ μὴ
αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι, καὶ τὴν πό-
λιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.
3 καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσου-
σιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλη-
4 μένοι σάκκους. οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο
5 λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου τῆς γῆς ἑστῶσαι. καὶ
εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ
στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν·
καὶ εἴ τις θέλει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀπο-
6 κτανθῆναι. οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν τὸν οὐρανὸν κλεῖ-
σαι, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας
αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν
αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ, ὁσά-
7 κις ἐὰν θελήσωσι. καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν
αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει

9–10) Ἰζ. β'8. γ'1-3. Ἰρ. ιε'16.
11) Ἰρ. α'10. Δν. γ'4. ε'19. ζ'14. Ἀπ. ζ'9. ια'9. ιγ'7.
ΙΑ'. 1) Ἰζ. μ'3. 47. μα'13. μγ'13. Ἀμ. ζ'7-9. Ζχ. β'1. 2. Ἀπ. κα'15.
2–3) Ψ. οη'1. Ζχ. ιβ' 3. Δν. ζ'25. η'14. Ἀπ. ια'9. 11. ιβ' 6. 14. ιγ 5. κα'2. Λκ. κα'24. Μτ. ια'21.
4) Ζχ. δ'3. 11-14. Ἀπ. α'20.
5) 2Βσ. κβ'9. 4Βσ. α'10. Ἰρ. ε'14. Σρ. μη'1-3. Λκ. θ'54.
6) Ἐξ. ζ'17-20. 1Βσ. δ'8. 3Βσ. ιζ' 1. Ἀπ. ις' 3. 4. Ἰκ. ε'17. 18. Λκ. δ'25.
7) Δν. ζ' 3. 7. 21. Ἀπ. θ' 1. 11. ιγ'1. 7. ιζ'8.

μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ
αὐτούς. καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πό- 8
λεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα
καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη.
καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν 9
καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ,
καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς
μνῆμα. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν 10
ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται καὶ δῶρα πέμψουσιν
ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας 11
καὶ ἥμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν εἰς αὐ-
τούς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέ-
γας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. καὶ ἤκουσα 12
φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς· ἀνά-
βητε ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ,
καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ 13
τῇ ἡμέρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πό-
λεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα
ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγέ-
νοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ οὐαὶ 14
ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ ἔρχεται ταχύ.
Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε· καὶ ἐγένοντο φωναὶ 15
μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαι· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ
κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ
βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ οἱ εἴκοσι 16
τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ,
οἳ κάθηνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ

8) *Δτ. λβ' 32. Ἡσ. α' 9. 10. Ἰϱ. κγ' 14. Ἰζ. ις' 46-48. Ἀπ. ις' 19. Ἰν. ιε' 20. Μτ. ι' 15. κγ' 37.*

9) *2. 3. 11. ι' 11.—Ἡσ. ιδ' 19. 20. Ἰϱ. κβ' 19.*

10) *Ψ. ϱδ' 38. Νεμ. η' 10. 12. Ἐσθ. ϑ' 19. 22.*

11) *Γν. ς' 17. 4Βσ. ιγ' 21. Ἰζ. λζ' 5. 10. Λκ. α' 12.*

12) *4Βσ. β' 11. 1Θσ. δ' 17. Πϱ. α' 9.*

13) *Ἰζ. λη' 19. 20. Δν. β' 20. Ἰϱ. ιγ' 16. Ἀπ. ς' 12. ιδ' 7. ις' 18. 19. Ἰν. ϑ' 24. Μτ. κζ' 51. 54.*

14) *η' 13. ϑ' 12. ιβ' 12.*

15) *Ψ. β' 2. 6. Ἀπ. ι' 7. ιβ' 10. ιϑ' 5. 6. Πϱ. δ' 26. Λκ. α' 33.*

16) *δ' 4. 10. ε' 8. 14. ζ' 11.*

17 πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ λέγοντες·
εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν
καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου
18 τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας, καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν,
καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν ἐθνῶν κρι-
θῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά
σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι
τοὺς διαφθείραντας τὴν γῆν.
19 Καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης Κυρίου ἐν τῷ ναῷ αὐ-
τοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ
σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.
ΙΒ' Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περι-
βεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν
ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος
2 ἀστέρων δώδεκα, καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἔκραζεν ὠδί-
3 νουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. καὶ ὤφθη ἄλλο ση-
μεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας,
ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς
4 κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ
σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν
αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον
τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα, ὅταν τέκῃ,
5 τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα,
ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ·
καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς
6 τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον,

17–18) Ψ. β'1. θ'20. ϟη'1. ριγ'21. Ἠσ. ιδ'16.17. Ἱρ. κη': να'25. Ἀπ. α'8. δ'8. ς'10.11. ι'7. ιγ'10.16. ιδ'10.12. ιε'1.3. ις'5.7. ιη'8.20.24. ιθ'2.5.6. κ'12. κβ'9. Ῥμ. β'5. Πρ. κς'22.—(Λκ. κα' 24).

19) 3Βσ. η'1.6. 2Πρ. ε'7. Ἀπ. δ'5. ζ'15. η'3.5. ιδ'15.17. ιε'5.6. ις'18.21.

ΙΒ'. *1–2) 3-5. ιε'1. Μτ. α'22.—Μχ. δ'10 κτλ. Ἠσ. κς'17.18.*

3–4) Δν. ζ'7. η'10. Ἀπ. ιβ'9.13. ιγ'1.2.—ε'6.

5) Ἠσ. ξς'7. Ψ. β'9. Ἀπ. β'27. ιθ'15.

6) 14. ια'2.3. Μτ. β'13.

ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα
ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.
Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ 7
ἄγγελοι αὐτοῦ — τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος· καὶ
ὁ δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυ- 8
σεν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῷ ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ 9
ἐβλήθη ὁ δράκων,— ὁ ὄφις ὁ μέγας ὁ ἀρχαῖος, ὁ κα-
λούμενος Διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκου-
μένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην 10
ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ
ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ
ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγορος
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν 11
αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς
μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν
ἄχρι θανάτου. διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οὐρανοὶ καὶ 12
οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-
σαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν
μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε 13
τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα. καὶ ἐδόθησαν τῇ 14
γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέ-
τηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπως τρέ-
φηται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ
προσώπου τοῦ ὄφεως. καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στό- 15
ματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν,
ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ 16

7–8) Δν. ι' 13. 21. ιβ' 1. Ἰδ. 9. Μτ. κε' 41.—(Ἰβ. α' 6. β' 1).
9) Γν. γ' 1. 14. Ἀπ. ιβ' 10. 13. 14. κ' 2. 3. 2Κρ. ια' 3. Ἰν. ιβ' 31. Λκ. ι' 18.
10) Ἰβ. α' 9-11. β' 4. 5. Ζχ. γ' 1. Ἀπ. ζ' 10. ια' 15. 16. ιθ' 1. Λκ. κβ' 31.
11) 17. β' 10. ς' 9. ζ' 14. Ρμ. η' 37. Ἰν. ιβ' 25. Μτ. ι' 39. [Ἀπ. ιη' 20.
12) Ψ. ϟε' 11. Ἡσ. μδ' 23. μθ' 13.
13–14) 3-6. 9. ια' 2.—Ἐξ. ιθ' 4. Ἡσ. μ' 31. Δν. ζ' 25. ιβ' 7.
15–16) Ψ. ρκγ' 1-5. Ἀπ. ιζ' 1. 15.

γῇ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ
κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στό-
17 ματος αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί,
καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ
σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ
Θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

ΙΓ' Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· καὶ εἶ-
δον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα
δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ
δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα
2 βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδά-
λει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ
ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύ-
ναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγά-
3 λην·—καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην
εἰς θάνατον. καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθε-
ραπεύθη, καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου,
4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι τῷ δεδωκότι τὴν ἐξου-
σίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες·
τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐ-
5 τοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασ-
φημίαν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία πόλεμον ποιῆσαι
6 μῆνας τεσσαράκοντα δύο. καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ
εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα
αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ
7 σκηνοῦντας. καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ
τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξου-
8 σία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.

17) Ἡσ. νδ' 1.13. ξς' 8. Ἀπ. ιβ' 1-5. ς' 9. ιγ' 7. ιδ' 12. ιθ' 10. Ἑβ. β 11.12. Γλ. δ' 26-28.

ΙΓ'. 1) Δν. ζ' 2.3. η' 2. ι' 4. (ιβ' 5). Ἀπ. ιγ' 5.11. ια' 7. ιβ' 3. ιζ' 3.8 9. 12.15.16. 2Θσ. β' 4.

2) Ὡσ. ιγ' 7.8. Δν. ζ' 4-6. Ἀπ. ιγ' 12.

3-4) 7.8. ε' 6. ιζ' 8-11. ιη' 18. 2Θσ. β' 10.12. Μτ. δ' 8-10

5-6) Δν. ζ' 8.11.25. ια' 36. Ἀπ. ιγ' 1. ια' 2.3. ιβ' 6.14. ις' 9. κα' 3.

7) Δν. ζ' 21. Ἀπ. ια' 7.9. ιδ' 6.

8) Δν. ιβ' 1. Ἀπ. ιγ' 3.4. γ' 5. ε' 12 ιζ' 8. κ' 15. Μτ. κε' 34.

καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ
τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς
ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κό-
σμου. Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν 9 10
ἀπάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀπο-
κτέννει, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ
ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ 11
εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων.
καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώ- 12
πιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοι-
κοῦντας ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ
ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ 13
σημεῖα μεγάλα, καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
βαίνῃ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ 14
πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ
ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς
κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς
εἶχε τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας καὶ ἔζησε. καὶ ἐδόθη 15
αὐτῷ πνεῦμα δοῦναι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ
λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου καὶ ποιήσῃ, ὅσοι ἐὰν μὴ
προσκυνήσωσι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα ἀποκτανθῶσι.
καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, 16
καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέ-
ρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσουσιν αὐτοῖς χάραγμα
ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων
αὐτῶν, καὶ ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ 17
μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν
ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ 18

9–10) Ἱρ. ιε'2. Ἀπ. ιγ'18. β'7.11. ια'18. ιδ'12. ιη'6. Μτ. ιγ'9. κς'52.
11) Γν. γ'1-5. Ἀπ. ις'13. ιθ'20. κ'10. Μτ. ζ'15.
12) 2.4.5.7.
13) 3Βσ. ιη'38. 4Βσ. α'10-12. 2Θσ. β'9.10. Μτ. κδ'24.—Ἐξ. ζ'11 κτλ.
14) 3. β'8. κ'3.— Δτ. ιγ'2-4.
15) Δν. γ'5.6. (Μτ. κδ'15).
16–17) ς'15. ζ'3. ια'18. ιδ'9.11. ιε'2. ις'2. ιθ'18.20. κ'4.12.
18) 10. ιε'2. ιζ'9.

ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς
γὰρ ἀνθρώπου ἐστί· καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς'.
ΙΔ' Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστηκὸς ἐπὶ τὸ
ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσ-
σαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων
2 αὐτῶν. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν
ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ
ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα, ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν
3 ταῖς κιθάραις αὐτῶν. καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώ-
πιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζῴων
καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν
τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες
4 χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. οὗτοί εἰσιν
οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ
εἰσιν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου
ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων
5 ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ· καὶ οὐχ εὑρέθη ψεῦδος
ἐν τῷ στόματι αὐτῶν· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.
6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανή-
ματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς
καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν
7 καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβή-
θητε τὸν Κύριον καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ
ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς
8 ὑδάτων. καὶ ἄλλος δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησε λέ-
γων· ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου
τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα ἔθνη.

ΙΔ'. 1) *γ' 12. ε' 6. ζ' 3-8. ιγ' 16. ιζ' 14. κβ' 4.*
2–3) *α' 15. ε' 8. 9. ζ' 9-17. ι' 4. 8. ιε' 2. 3. ιθ' 6. 1Κρ. ς' 20.*
4–5) *Λτ. ιε' 18. Σφ. γ' 13. Μλ. β' 6. 'Απ. κα' 27. 'Ικ. α' 18. 2Κρ. ια' 2.*
6–7) *η' 13. ι' 1. 6. 7. ια' 13. ιε' 4. 1Πτ. α' 25.*
8) *'Ησ. κα' 9. 'Ιρ. κζ': ν' 2. κη': να' 7. 8. Δν. δ' 27. 'Απ. ιδ' 10. ια' 18. ις' 19. ιζ' 4. 5. ιη' 2. 3. 10.*

Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων 9
ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰ-
κόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει τὸ χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου
αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ 10
οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου
ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται
ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώ-
πιον τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν 11
εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυ-
σιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ
ὀνόματος αὐτοῦ. Ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ 12
τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.
Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον, 13
μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι.
ναί, λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κό-
πων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέ- 14
λην καθήμενος ὅμοιος υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
τοῦ δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ 15
ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς
νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι
ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς
τῆς γῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ 16
δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.
Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ 17
οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγ- 18

9–11) *Ψ. οδ'9. Ἠσ. λδ'9.10. να' 17.21-23. Ἰρ. λβ':κε'15-17.27. Ἀπ. ιγ'12-17. ιε'7. ις'1.19. ιη'6. ιθ'20. κ'10. Μρ. θ'48. Μτ. ι'28. κε'46.*

12) *ιβ'17. ιγ'10.*

13) *ιθ'9. κβ'17. Ἑβ. δ'10. 1Θσ. δ'16. 1Κρ. ιε'18.58. Μτ. ς'20.*

14–16) *Ψ. κ'4. Ἰωλ. γ'13. Ἀπ. ιδ'17-20. α'13. Μρ. δ'29. Μτ. ιγ' 30.39-41.*

17) *ιε'5.*

18–20) *Ἰωλ. γ'11-17. Ἠσ. ξγ'2.3. Ζχ. ιδ'12-14. Ἀπ. ιδ'14-17. η'3. θ'15. ια'18. ις'5-7. ιθ'15.*

γελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ
τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ
δρέπανον τὸ ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ
ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς,
19 ὅτι ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος
τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμ-
πελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ
20 τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην. καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω τῆς
πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλι-
νῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

ΙΕ΄ Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ
θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς
ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.
2 καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ
τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ
καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ
τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας τὰς κιθάρας τοῦ
3 Θεοῦ. καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ
Θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου λέγοντες· μεγάλα καὶ
θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ·
δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν.
4 τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, Κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι
μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσι καὶ προσκυνήσου-
σιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.
5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς
6 τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγ-
γελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, οἳ ἦσαν
ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμέ-
7 νοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσ-

ΙΕ΄. 1) *Λτ. κϛ'21. Δν. ια'36. 'Απ. ιε'6.7. ϛ'17. ιβ'1.3. ιδ'19. ιϛ'1.9.21. ιζ'1.6. κα'9.*
2) *δ'6. ε'8. ιβ'11. ιγ'7.15-18. ιδ'2.*
3-4) *'Εξ. ιδ' 31 κτλ. λδ' 10. Δτ. λβ'4. Ἱρ. ι'6.7. Μλ. α'11. Ψ. πε'9. ρι'2. ρλη'14. ρμδ'17. 'Απ. δ'8. ε'9. ια'15-17. ιδ'3. ιϛ'7. ιθ'2.*
5-8) *'Εξ. μ' 34. 35. 3Βσ. η'10. 'Ησ. ϛ' 4. 'Ιζ. κβ' 31. μδ' 4. 'Απ. ιε' 1. α'13. δ' 6-8. ια'19. ιγ' 6. ιδ' 10.17. ιθ'8. Πρ. ζ'44.*

σάρων ζῴων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας
χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς ἐκ τοῦ 8
καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως
αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι 9
τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης ΙϚ'
τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέατε τὰς ἑπτὰ φιά-
λας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ 2
πρῶτος καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ
ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους
τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυ-
νοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεε 3
τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα
ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θα-
λάσσῃ. Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς 4
ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο
αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· 5
δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας·
ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐ- 6
τοῖς ἔδωκας πιεῖν· ἄξιοί εἰσι. Καὶ ἤκουσα τοῦ θυσια- 7
στηρίου λέγοντος· ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. Καὶ ὁ τέταρτος 8
ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη
αὐτῷ καυματίσαι ἐν πυρὶ τοὺς ἀνθρώπους. καὶ ἐκαυμα- 9
τίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν
οἱ ἄνθρωποι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν
ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ
δόξαν. Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν 10

ΙϚ'. 1) Ψ. ξη'25. Ἡσ. ξς'6. Ἱερ. ι'25. Σφ. γ'8. Ἀπ. ιε'1.5-7.
2) Ἐξ. θ'9-11. Δτ. κη'35. Ἀπ. ις'11. ιγ'15-17. ιδ'9.10.
3) Ἐξ. ζ'17-21. Ἀπ. η'8.9.
4-7) Ἐξ. ζ' 19-24. Ψ. οζ' 44. ριη'137. Ἡσ. μθ'26. Ἀπ. ς'9.10. η'10.11. θ'13. ια'6-8.17.18. ιδ'18. ιε' 3.4. ιζ'6. ιη'24. ιθ'2.
8-9) 11.21. β'21. θ'20.21. ια'13.
10-11) Ἐξ. ι'21.22. Ἡσ. η'21.22. Ψ. ρδ' 28. Ἀπ. ις' 9. ιγ'2.

θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ
ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ
11 πόνου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ
τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ
12 μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεε
τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐ-
φράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ
13 ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. Καὶ
εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στό-
ματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπρο-
14 φήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα, ὡς βάτραχοι· εἰσὶ
γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπο-
ρεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς
15 μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. Ἰδοὺ ἔρχομαι
ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχη-
16 μοσύνην αὐτοῦ. καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον
17 τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών. Καὶ ὁ ἕβδο-
μος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε
φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου
18 λέγουσα· γέγονε. καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ
καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγέ-
νετο ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλι-
19 κοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας. καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ
μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν.
καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ
δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς

12) *Ἡσ. ια' 15. 16. μα' 2. 25. μδ' 27. Ἀπ. θ' 14.—Ἰσ. Ν. γ' 13.*

13–14) *3Βσ. κβ' 21-23. Ἀπ. ιϛ' 16. ιβ' 3. 9. ιγ' 1-4. 11-14. ιζ' 12-14. ιθ' 19. Ἐφ. ϛ' 13.*

15) *γ' 3. 4. 18. κβ' 7. 12-14. 1Θσ. ε' 2. 2Κρ. ε' 3. Λκ. ιβ' 35-40.*

16) *Κρτ. ε' 19. 31. (4Βσ. θ' 27. κγ' 29. 30. 2Παρ. λε' 22. Ζχ. ιβ' 11). Ἀπ. θ' 11.*

17–18) *1. δ' 5. ϛ' 12. η' 5. ια' 19. Μτ. κδ' 21.*

19–20) *Ψ. θ' 13. Ἀπ. ϛ' 14. ιδ' 8. 10. ιη' 2. 5. κ' 11.*

ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέ- 20
θησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει 21
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμη-
σαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὕτη σφόδρα.

Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων ΙΖ'
τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο
δείξω σοι τὸ κρῖμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθη-
μένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν, μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ 2
βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες
τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. καὶ ἀπή- 3
νεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα
καθημένην ἐπὶ τὸ θηρίον τὸ κόκκινον, γέμον ὀνόματα
βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. καὶ 4
ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον καὶ
κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις,
ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδε-
λυγμάτων, καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ 5
τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν
βδελυγμάτων τῆς γῆς. καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα με- 6
θύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος
τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ. καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα
μέγα. Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος· διατί ἐθαύμασας; ἐγὼ 7
ἐρῶ σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ
βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ
τὰ δέκα κέρατα. Τὸ θηρίον ὃ εἶδες, ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καὶ 8
μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν
ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς,
ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς

21) 9. ια'19.
ΙΖ'. *1–2) Ναμ. γ' 1. Ἱερ. κη': να' 7.13. Ἀπ. ιζ' 3.5.15.18. ιδ' 8. ιη' 3.9.*
3) 2.7-12.16. ιγ' 1. κα' 10.
4–6) Ἠζ. κη' 13.16. Ἀπ. ιζ' 1.2. ια' 7.8. ιβ' 17. ιδ' 8. ιϛ' 6.19. ιη' 2.16. 19.20.24. 2Θσ. β' 7.
7) 3. ζ' 13.
8) 10.11. γ' 5. ια' 7. ιγ' 1-3.8.12. κ' 12.15. κα' 27.

ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν,
9 καὶ οὐκ ἔστι καὶ παρέσται. Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν.
αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ὄρη ἑπτά εἰσιν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται
10 ἐπ' αὐτῶν, καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν,
ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθε, καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλί-
11 γον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ
ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, καὶ
12 εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα
βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξ-
ουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ
13 θηρίου. οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν
14 καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει
αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βασιλέων,
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.
15 Καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθη-
16 ται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. καὶ
τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι
τὴν πόρνην καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ
γυμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν
17 κατακαύσουσιν ἐν πυρί. ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς
καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆ-
σαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ
18 θηρίῳ, ἄχρι τελεσθῶσιν οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ. καὶ ἡ
γυνὴ ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βα-
σιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.
ΙΗ' Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφω-
2 τίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ

9–11) *3.7.8. ιβ'3. ιγ'1.18.*
12–14) *Δν. ζ' 20.24. 2Μκ. ιγ' 4.* ***Ἀπ.*** *ιζ'3.7. ιγ'1 7. ιθ'16. 1Τμ. ς'15.*
15–16) *Ἠσ. ή7. ιζ'12. Ἰρ. κθ':μζ'2.* ***Ἀπ.*** *ιζ'1-3.12.13. ιγ'1. ιη'7.8 16.*
17) *ι'7. ις'14.16.*
18) *1-6.14-16. ιδ'8. ις'19. ιη'10.*
ΙΗ'. 1) *Ἰζ. μγ'2. ι'1. κ'1.*
2–3) *Ἠσ. ιγ' 21.22. λδ' 11-15. Ἰρ. θ'10. κζ':ν'39.40. κη':να'37. Σφ. β'14. Ἀπ. ιδ'8-10. ιζ'2.*

λέγων· ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο
κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύμα-
τος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου
καὶ μεμισημένου· ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορ- 3
νείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς
ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.
Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· 4
ἔξελθε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε
ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς
μὴ λάβητε· ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι 5
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα
αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκε, καὶ δι- 6
πλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτη-
ρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα ἐδόξασεν 7
ἑαυτὴν καὶ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν
καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, ὅτι κάθημαι
καθὼς βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος οὐ μὴ
ἴδω, διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐ- 8
τῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατα-
καυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ κρίνας αὐ-
τήν. καὶ κλαύσουσιν αὐτὴν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτῇ οἱ 9
βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρη-
νιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως
αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ 10
βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ με-
γάλη Βαβυλών, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν
ἡ κρίσις σου. καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαύσουσι καὶ 11
πενθήσουσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγο-
ράζει οὐκέτι, γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου 12

4-5) *Γν. ιη' 20. 21. ιθ' 15. Ἡσ. μη' 20. νβ' 11. Ἱρ. κη': να' 6-9. Ἀπ. ις' 19.*
6-8) *Ψ. ρλς' 8. Ἡσ. μ' 2. μζ' 7-9. Ἱρ. κζ': ν' 15. 29. 33. 34. Ἀμ. η' 10. Σφ. β' 15. Ἀπ. ιδ' 10. ιζ' 16. 2Θσ. α' 6. β' 8.*
9-10) *Ἰζ. κς' 16-20. κζ' 30-35. Ἀπ. ιδ' 8. 11. ις' 19. ιζ' 2. ιθ' 3.*
11-13) *Ἰζ. κζ' 5κτλ. Ἀπ. ιη' 16. ιζ' 4.*

τιμίου καὶ μαργαρίτου, καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ
σηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν
σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου
13 καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, καὶ κινάμωμον
καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ
οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη καὶ
πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς
14 ἀνθρώπων. καὶ ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου
ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ
15 ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσεις. οἱ
ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μα-
κρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐ-
16 τῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί,
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορ-
φυροῦν καὶ κόκκινον καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσίῳ καὶ
λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ
17 τοσοῦτος πλοῦτος. καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ
τόπον πλέων, καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργά-
18 ζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ ἔκραζον βλέπον-
τες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες· τίς
19 ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦν-
τες, λέγοντες· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλού-
τησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ
20 τῆς τιμιότητος αὐτῆς· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. Εὐφραί-
νου ἐπ' αὐτῇ, οὐρανέ, καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ
οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρῖμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.
21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν
καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτως ὁρμήματι
βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ

15–16) Ἱερ. κζ':ν' 13. Ἰεζ. κζ' 30. 31. 35. 36. Ἀπ. ιη' 10. 19.
17–19) Ἡσ. κγ' 14. λδ' 10. Ἰεζ. κζ' 27–34. Ἀπ. ιγ' 4. — Ἰσ. Ν. ζ' 6. Ἰβ. β' 12.

20) Δτ. λβ' 43. Ἱερ. κη':να' 48. Ἀπ. ια' 18. ιβ' 12. ιθ' 2.
21) Ἱερ. κη':να' 63. 64. Ἰεζ. κς' 21. Ἀπ. ε' 2. ιδ' 8. Μτ. ιη' 6.

ἔτι. καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν 22
καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τε-
χνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ
μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ 23
φανῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ
ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγι-
στᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν
πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων 24
εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολ- ΙΘ'
λοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλούϊα· ἡ σωτηρία
καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅτι ἀληθι- 2
ναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρ-
νην τὴν μεγάλην, ἥτις διέφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορ-
νείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ
ἐκ χειρὸς αὐτῆς. καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλούϊα· 3
καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. καὶ ἔπεσαν οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύ- 4
τεροι καὶ τὰ τέσσαρα ζῷα καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες· ἀμήν, ἀλλη-
λούϊα. καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε λέγουσα· αἰ- 5
νεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ
φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φω- 6
νὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυ-
ρῶν, λεγόντων· ἀλληλούϊα· ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος ὁ
Θεὸς ὁ παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα καὶ 7
δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου

22–24) Ἡσ. κγ' 8. κδ' 8. μζ' 9-12. Ναμ. γ' 4. Ἰρ. ζ' 34. ις' 9. κε' 10. κη': να' 49. Ἰζ. κς' 13. Ἀπ. ια' 18. ιζ' 1. 6. ιθ' 2. Μτ. κγ' 35-37.

ΙΘ'. 1–2) 3. 4. 6. ς' 10. ζ' 10. ια' 15. 18. ιβ' 10. ιε' 3. ις' 7. ιζ' 1. 16. ιη' 20-24.—Ψ. ργ' 1. 35.

3) Ἡσ. λδ' 10. Ἀπ. ιθ' 1. ιη' 8. 9. 18.

4) Ψ. μς' 9. ρε' 48. Ἀπ. δ' 4. 6. ε' 8. 14.

5) Ψ. κα' 24. ριγ' 21. ρλγ' 1. ρλδ' 1. 20. Ἀπ. ια' 18.

6–8) Ψ. ϟβ' 1. ϟς' 1. ϟη' 1. ριζ' 24. Ἡσ. ξα' 10. Ἰζ. ις' 9-14. Δν. ι' 6. Ἀπ. ιθ' 1. 3. 14. ια' 15. 17. ιδ' 2. ιε' 6. κα' 2. 9. Μτ. κβ' 1 κτλ. κε' 1 κτλ.

8 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν. καὶ ἐδόθη αὐτῇ
ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν· τὸ γὰρ
βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστί.
9 Καὶ λέγει μοι· γράψον, μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον
τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι
10 οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ εἰσι. Καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν
τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα
μή· σύνδουλός σού εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόν-
των τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ
μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστι τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.
11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος
λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ᾽ αὐτόν, καλούμενος πιστὸς
καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ·
12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὀνόματα γε-
γραμμένα, καὶ ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ
13 μὴ αὐτός, καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον
ἐν αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὁ λόγος
14 τοῦ Θεοῦ. καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ
ἠκολούθει αὐτῷ ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσ-
15 σινον λευκὸν καθαρόν. καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκ-
πορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα δίστομος, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσσῃ
τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ·
καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
16 ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ
ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον,
βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.
17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν
ἐν φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομέ-

9) ιδ'13. κ'6. κα'5. κβ'6. Λκ. ιδ'15.
10) α'2. ς'11. ιβ'11.17. κβ'8.9. Πρ. ι'25.26.— Δν. η'17. ι'9.17.
11–12) Ψ. ξε'13. Ἡσ. ια'4.5. Ἀπ. ιθ'21. α'5.14. β'17.18. γ'7.12. 14. ς'2. ιβ'3.
13–16) Ἡσ. ξγ'1-3. Ψ. β'9. Ἀπ. ιθ'8.21. α'8.16. β'12.27. γ'4. δ'4. ιβ'5. ιδ'10.19.20. ιε'3. ιζ'14. Ἰν. α'1.
17–18) Ἰζ. λθ'4.17-20. Ἀπ. ιθ'21. ς'15. η'13. ιγ'8.16. ιδ'6. κ'12.

νοις ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον
τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ, ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ 18
σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵπ-
πων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων
ἐλευθέρων τε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν τε καὶ μεγάλων.
Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ 19
στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον
μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρα-
τεύματος αὐτοῦ. καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ ὁ μετ' αὐ- 20
τοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ,
ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου
καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλή-
θησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην
ἐν θείῳ. καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ 21
τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ
στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν
ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, **Κ'**
ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην
ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν 2
ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι Διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς ὁ
πλανῶν τὴν οἰκουμένην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ 3
ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισε καὶ ἐσφρά-
γισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τε-
λεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μι-
κρὸν χρόνον. Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐ- 4
τούς, καὶ κρῖμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπε-
λεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον
οὔτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ

19) *ιγ' 1.4. ις' 12-16. ιζ' 12-14.*
20) *Ἠσ. λ' 33. λδ' 9. Δν. ζ' 11. Ἀπ. ιθ' 21. ιγ' 1.11-17. ις' 13. κ' 10.*
21) *11.15.17.18.20. κ' 14.15 κα' 8.*
Κ', 1) *α' 18. θ' 1 ιη' 1.*
2-3) *7.10. ιβ' 9.12. ιγ' 14. ιζ' 10. 18. 6. 2Πτ. β' 4. 2Θσ. β' 8-10. Μτ. ιβ' 29.*
4-5) *Δν. ζ' 9.18.22.27. Ἀπ. κ' 6. ς' 9. ια' 7. ιγ' 15. κβ' 5. 1Θσ. δ' 16. 1Κρ. ς' 2. ιε' 23.24. Λκ. ιδ' 14. κβ' 30.*

τὸ μέτωπον αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν
5 καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη· καὶ οἱ
λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἕως τελεσθῇ τὰ χίλια
6 ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. μακάριος καὶ ἅγιος
ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων
ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσον-
ται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύ-
7 σουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη. Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ
χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐ-
8 τοῦ, καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς
τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν Μαγώγ,
συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐ-
6 τῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ
τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν
τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη
πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ κατέφαγεν αὐ-
10 τούς· καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν
λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον
καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας
καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον
ἐπ' αὐτῷ, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρα-
12 νός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶδον τοὺς νε-
κρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἑστῶτας ἐνώπιον
τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον
ἠνοίχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐ.
τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
13 τῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ,

6) 4.14. α'6. β' 11. ε' 10. ζ' 15. ιδ'13. ιθ'9. κα'8.

7–8) Γν. ι' 2. 'Ισ. Ν. ια' 4. 'Ησ. ια'12. 'Ιζ. ζ'2. λη'2.9.14 κτλ. 'Απ. κ' 3.10. ζ'1. ις'13.14. ιθ'17.18.

9) Δτ. κγ'14. 'Αββ. α'6. 'Ιζ. λη' 8 12. 22. λθ' 6. 'Απ. ια' 5. ιγ' 13. Δκ. θ'54 ιθ'43.

10) 8.14.15. ιδ' 10.11. ιθ' 20. Μτ. κε' 41.

11–12) Δν β'35. ζ'9.10. Μλ. γ'16. 'Απ κ'13. δ'2.3. ς'14. ια'18. ις'20. κα'1.4.6. κβ'12. 2Πτ. γ'7.10. 2Κρ. ε'10. Μτ. ις'27. κδ'35. κε'31 κτλ.

13) 12. 'Ιν. ε'28.29.

καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν
αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην 14
τοῦ πυρός· οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν. καὶ εἴ 15
τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος,
ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ ΚΑ'
πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθον, καὶ ἡ θά-
λασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱε- 2
ρουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκο-
σμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκουσα φωνῆς με- 3
γάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ
Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν,
καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς
μετ' αὐτῶν ἔσται, καὶ ἐξαλείψει ἀπ' αὐτῶν ὁ Θεὸς πᾶν 4
δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ
ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ
ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον. Καὶ εἶπεν ὁ καθήμε- 5
νος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει
μοι· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί
εἰσι. καὶ εἶπέ μοι· γέγονεν. ἐγὼ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ 6
καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς
τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ὁ νικῶν, ἔσται αὐτῷ 7
ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός.
τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ 8
φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις

14) 6.10. ς'8. κα'4. 1Κρ. ιε'26.54.
15) γ'5. ιγ'8. ιζ'8. ιθ'20. κα'8.27.
ΚΑ'. 1−2) Ἡσ. ξε'17. ξς'22. Ἀπ. κα'4.5.10. γ'12. ιθ'7.8. κ'11. κβ'19. 2Πτ. γ'10-13. Ἑβ. ια'10.16. ιβ'22. Γλ. δ'26. Μτ. κζ'53.
3−4) Ἡσ. η'8. κε'8. λε'10. ξε'18.19. Ἰρ. λη': λα'16. Ἰζ. λζ'27. Ζχ. β'10. η'8. Ἀπ. κα'1.7. ζ'14 17. ιθ'13 κ'14. Ἑβ η'2 θ'11. 2Κρ. ς'16.
5−7) Ἡσ. μγ'19. νε'1. 2Βσ. ζ'14. Ἀπ. κα'1.3. α'8 β'7. δ'2. ιθ'1. κ'11. κβ 1.6.13 17. 2Κρ. ε'17. Ἰν. δ'10. ζ'37.
8) 27. β'11. θ'20.21. ιζ'4.5. κ'6. 10.14. κβ'15.

καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ
καιομένῃ ἐν πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.
9 Καὶ ἦλθεν εἷς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων
τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν
τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο
10 δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. καὶ
ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν,
καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ κατα-
βαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἔχουσαν τὴν
11 δόξαν τοῦ Θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιω-
12 τάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· ἔχουσα τεῖχος
μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ
τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγε-
γραμμένα, ἅ ἐστιν ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν
13 Ἰσραήλ. ἀπ' ἀνατολῶν πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ
πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ
14 δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον
θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα
15 τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν
μετ' ἐμοῦ εἶχε μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ
τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.
16 καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον
καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν ἐν τῷ καλάμῳ
ἐπὶ σταδίους δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλά-
17 τος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί. καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖ-
χος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέ-
18 τρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις
τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθα-
19 ρόν, ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους

9) ιε' 1.6.7. ιζ' 1. ιθ' 7.
10–11) Ἡσ. νβ' 1. νδ' 12. νη' 8. ξ' 1.2. 19. 20. Ἰζ. μ' 2. μγ' 2. Ἀπ. κα' 2.3. 22.23. γ' 12. δ' 3. ιε' 8 ιζ' 3. Μτ. δ' 8.
12–14) Ἰζ. μη' 31-35. Ἀπ. κα' 19.20. Ἑβ. ια' 10. Ἐφ. β' 20.
15–17) Ἰζ. μ' 3.5. 48. μα' 21. μγ' 16. με' 2. μη' 16.17.20. Ἀπ. ια' 1.
18) 21. — Ζχ. β' 5.
19–21) Ἐξ. κη' 17-21. Ἡσ. νδ' 11.12. Ἰζ. κη' 13. Ἀπ. κα' 12.18. κβ' 2.

τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέ-
λιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος
χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, 20
ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βή-
ρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ
ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. καὶ οἱ 21
δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος
τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα
τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. Καὶ 22
ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντο-
κράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον. καὶ ἡ πόλις οὐ 23
χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης ἵνα φαίνωσιν
αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ
λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. καὶ περιπατήσουσι τὰ ἔθνη 24
διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέ-
ρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν, καὶ 25
οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νὺξ
γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν 26
τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐ- 27
τὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ
μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

Καὶ ἔδειξέ μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς **ΚΒ'**
κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ
καὶ τοῦ ἀρνίου. ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ 2
ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς, ποιοῦν
καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν
καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θερα-
πείαν τῶν ἐθνῶν. καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι· 3

22–23) *3.11.25. α'8. ε'6. ια'17. κβ'3-5. Πρ. ιζ'24-28.— Ησ. κδ'23.*
24–26) *Ψ. οα' 10. Ἡσ. μθ' 23. ξ'3 κτλ. ξα'6. ξς'12. Ζχ. ιδ'7. Ἀπ. κα'23. ε'9. ζ'9-17.*
27) *Ἡσ. νβ' 1. Ἰζ. μδ' 9. Ἀπ. κα'8. ιζ'4.5. κβ'3.15. Πρ. ι'14.*

ΚΒ'. 1–2) *Ἰζ. μζ' 1.7.12. Ἰωλ. γ'18. Ζχ. ιδ'8. Ἀπ. κβ'17. β'7. δ'6. ζ'17. κα'6.21.24-26.*
3–4) *Ἰσ. Ν. ζ'12. Ζχ. ιδ'11. Ψ. ις'15. μα'2. Ἀπ. κβ'15. κ'15. κα' 3.27. γ'12. ζ'3.15. ιδ'1. Μτ. ε'8.*

καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται,
4 καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ καὶ ὄψονται τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων
5 αὐτῶν. καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐ χρεία λύχνου καὶ
φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτιεῖ αὐτούς, καὶ
βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
6 Καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί,
καὶ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέ-
στειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ
7 δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος
ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τού-
8 του. Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. καὶ
ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν
τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα.
9 καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σού εἰμι καὶ τῶν
ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς
λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.
10 Καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφη-
11 τείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. ὁ
ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι,
καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγια-
12 σθήτω ἔτι. Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐ-
13 μοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ. ἐγὼ
τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ καὶ τέλος.
14 Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυ-
15 λῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ
φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδω-
λολάτραι καὶ πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

5) ε'10. κ'4.6. κα'23.25.
6–7) 9.10.12.16.18-20. α'1.3. γ'11. ιθ'9. κα'5. 1Κρ. ιδ'32.
8–9) 7.10. α'4.9. ια'18. ιθ'10.
10) 7.9.18. α'3. ι'4.
11) Δν. ιβ'10. Ἰζ. γ'27.
12) 7. β'23. γ'11. ια'18. κ'12.13. Ῥμ. β'6.
13) α'8.17. κα'6. Ἑβ. ιγ'8.
14–15) 17. β'7. κα' 8.12.13.27. Φλ. γ' 2. 1Κρ. ς'9.10. Μτ. ζ' 6.— Δτ. κγ'18.

Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι 16
ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ
τὸ γένος Δαυΐδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός.
Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ ὁ 17
ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, καὶ ὁ
θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς 18
προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπὶ
ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γε-
γραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ 19
τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ
ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς
καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν
τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι ταχύ. ἀμήν, 20
ναὶ ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.
Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων 21
τῶν ἁγίων· ἀμήν.

16) 8. α'1.2. β'7.28 γ'22. ε'5. κα'23. Λκ. α'78.
17) 20. κα'6.9. 'Ιν. ζ'37.
18–19) Δτ. δ'2. ιβ'32. κθ'19. Πρμ. λ':κδ'6. 'Απ. κβ'7.14. ιε'1.6 κτλ. κα'2.10.
20) 7.17.18. γ'11.
21) α'4. 5. 'Εβ. ιγ'25. 'Ρμ. ις'20.

ΤΕΛΟΣ

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΑΣ ΚΑΙ ΕΟΡΤΑΣΙΜΟΥΣ ΗΜΕΡΑΣ

ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ

Κυριακὴ τοῦ Πάσχα:		
εἰς τὴν Ἀνάστασιν.		*Μάρ. ις' 1-8.*
» » Λειτουργίαν .	*Πράξ. α' 1-8.*	*Ἰωάν. α' 1-17.*
» » Β' Ἀνάστασιν		*» κ' 19-25.*
Δευτέρα τοῦ Πάσχα. . . .	*Πράξ. α' 12-17. 21-26.*	*» α' 18-28.*
Τρίτη τοῦ Πάσχα.	*» β' 14-21.*	*Λουκ. κδ' 12-25.*
Παρασκευὴ τοῦ Πάσχα (τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς) . .	*» γ' 1-8.*	*Ἰωάν. β' 12-22.*
Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ	*» ε' 12-20.*	*Ἰωάν. κ' 19-31.*
» τῶν Μυροφόρων .	*» ς' 1-7.*	*Μάρ. ιε' 43-ις' 8.*
» τοῦ Παραλύτου . .	*» θ' 32-42.*	*Ἰωάν. ε' 1-15.*
Τετάρτη τῆς Μεσοπεντηκοστ.	*» ιδ' 6-18.*	*» ζ' 14-30.*
Κυριακὴ τῆς Σαμαρείτιδος .	*» ια' 19-30.*	*» δ' 5-42.*
» τοῦ Τυφλοῦ . . .	*» ις' 16-34.*	*» θ' 1-38.*
Πέμπτη τῆς Ἀναλήψεως . .	*» α' 1-12.*	*Λουκ. κδ' 36-53.*
Κυριακὴ τῶν Πατέρων τῆς Α' Οἰκουμεν. Συνόδου	*» κ' 16-18. 28-36.*	*Ἰωάν. ιζ' 1-13.*
Σάββατον τῶν Κεκοιμημένων	*1 Θεσ. δ' 13-17.*	*» ε' 24-30.*
Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς .	*Πράξ. β' 1-11.*	*» ζ' 37-52. η' 12.*
Δευτέρα τῆς Ἁγίας Τριάδος.	*Ἐφεσ. ε' 9-19.*	*Ματ. ιη' 10-20.*
Α' Κυριακὴ τοῦ Ματθαίου ἢ τῶν Ἁγίων Πάντων .	*Ἑβρ. ια' 33-ιβ' 2.*	*Ματ. ι' 32-33. 37-38. ιθ' 27-30.*
Β' Κυριακὴ τοῦ Ματθαίου .	*Ῥωμ. β' 10-16.*	*» δ' 18-23.*
Γ' » » .	*» ε' 1-10.*	*» ς' 22 33.*
Δ' » » .	*» ς' 18 23.*	*» η' 5-13.*
Ε' » » .	*» ι' 1-10.*	*» η' 28-θ' 1.*

Ϛ' Κυριακὴ τοῦ Ματθαίου .	*Ῥωμ. ιβ'6-14.*	*Ματ. θ'1-8.*
Ζ' » » .	*» ιε'1-7.*	*» θ'27-35.*
Η' » » .	*1Κορ. α'10-17.*	*» ιδ'14-22.*
Θ' » » .	*» γ'9-17.*	*» ιδ'22-34.*
Ι' » » .	*» δ'9-16.*	*» ιζ'14-23.*
ΙΑ' » » .	*» θ'2-12.*	*» ιη'23-35.*
ΙΒ' » » .	*» ιε'1-11.*	*» ιθ'16-26.*
ΙΓ' » » .	*» ις'13-24.*	*» κα'33-42.*
ΙΔ' » » .	*2 Κορ. α'21-β'4.*	*» κβ'1-14.*
ΙΕ' » » .	*» δ'6-15.*	*» κβ'35-46.*
ΙϚ' » » .	*» ς'1-10.*	*» κε'14-30.*
ΙΖ' » » .	*» ς'16-ζ'1.*	*» ιε'21-28.*
(ΙΗ') Κυριακὴ Α' τοῦ Λουκᾶ	*2Κορ. θ'6-11.*	*Λουκ. ε'1-11.*
(ΙΘ') » Β' »	*» ια'31-ιβ'9.*	*» ς'31-36.*
(Κ') » Γ' »	*Γαλ. α'11-19.*	*» ζ'11-16.*
(ΚΑ') » Δ' »	*» β'16-20.*	*» η'4-15.*
(ΚΒ') » Ε' »	*» ς'11-18.*	*» ις'19-31.*
(ΚΓ') » Ϛ' »	*Ἐφεσ. β'4-10.*	*» η'26-39.*
(ΚΔ') » Ζ' »	*» β'14-22.*	*» η'41-56.*
(ΚΕ') » Η' »	*» δ'1-7.*	*» ι'25-37.*
(ΚϚ') » Θ' »	*» ε'8-19.*	*» ιβ'16-21.*
(ΚΖ') » Ι' »	*» ς'10-17.*	*» ιγ'10-17.*
(ΚΗ') » ΙΑ' »	*Κολ. α'12-18.*	*» ιδ'16-24.*
(ΚΘ') » ΙΒ' »	*» γ'4-11.*	*» ιζ'12-19.*
(Λ') » ΙΓ' »	*» γ'12-17.*	*» ιη'18-27.*
(ΛΑ') » ΙΔ' »	*1 Τιμ. α'15-17.*	*» ιη'35-43.*
(ΛΒ') » ΙΕ' »	*» δ'9-15.*	*» ιθ'1-10.*
Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου. . . .	*2 Τιμ. γ'10-15.*	*Λουκ. ιη'10-14.*
» τοῦ Ἀσώτου . . .	*1 Κορ. ς'12-20.*	*» ιε'11-32.*
Σάββατον τῶν Κεκοιμημένων	*1 Θεσ. δ'13-17.*	*Ἰωάν. ε'24-30.*
Κυριακὴ τῆς Ἀπόκρεω. . .	*1 Κορ. η'8-θ'2.*	*Ματ. κε'31-46.*
» » Τυροφάγου . .	*Ῥωμ. ιγ'11-ιδ'4.*	*» ς'14-21.*
Σάββατον Α' τῶν Νηστειῶν	*Ἑβρ. α'1-12.*	*Μάρ. β'23-γ'5.*
Κυριακὴ » » ἡ τῆς Ὀρθοδοξίας . . .	*» ια'24-26. 32-ιβ'2.*	*Ἰωάν. α'43-52.*

Κυριακὴ Β' τῶν Νηστειῶν	*Ἑβρ. α'10-β'3.*	*Μάρ. β'1-12.*
» Γ' » ἢ τῆς Σταυροπροσκυνήσ.	*» δ'14-ε'6.*	*» η'34-θ'1.*
» Δ' τῶν Νηστειῶν	*» ς'13-20.*	*» θ'17-31.*
» Ε' »	*» θ'11-14.*	*» ι'32-45.*
Σάββατον τοῦ Λαζάρου . .	*» ιβ'28-ιγ'8.*	*Ἰωάν. ια'1-45.*
Κυριακὴ τῶν Βαΐων	*Φιλιπ. δ'4-9.*	*» ιβ'1-18.*
Μεγάλη Δευτέρα εἰς τὸν Ὄρθρον ἢ τοὺς Νυμφίους (α')		*Ματ. κα'18-43.*
» » » τὴν Λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων		*» κδ'3-34.*
» Τρίτη » τὸν Ὄρθρον ἢ τοὺς Νυμφίους (β')		*» κβ'15-κγ'39.*
» » » τὴν Λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων		*» κδ'36-κς'2.*
» Τετάρτη » τὸν Ὄρθρον ἢ τοὺς Νυμφίους (γ')		*Ἰωάν. ιβ'17-50.*
» » » τὴν Λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων		*Ματ. κς'6-16.*
» Πέμπτη » τὸν Ὄρθρον		*Λουκ. κβ'1-39.*
» » » τὴν Λειτουργίαν	*1 Κορ. ια'23-32.*	*Μτ. κς'1-20.+Ἰω. ιγ'3-17.+Ματ. κς'21-39.+Λκ. κβ'43-45.+Μτ. κς'40-κζ'2.*

» Παρασκευὴ

εἰς τὸν Ὄρθρον ἢ τὰ 12 Εὐαγγέλια τῶν Παθῶν

1) Ἰωάν. ιγ'31-ιη'1.	*2) Ἰωάν. ιη'1-28.*	*3) Ματ. κς'57-75.*
4) » ιη'28-ιθ'16.	*5) Ματ. κζ'3-32.*	*6) Μάρ. ιε'16-32.*
7) Ματ. κζ'34-54.	*8) Λουκ. κγ'32-49.*	*9) Ἰωάν. ιθ'25-37.*
10) Μάρ. ιε'33-47.	*11) Ἰωάν. ιθ'38-42.*	*12) Ματ. κζ'62-66*

εἰς τὰς Ὥρας

1) Ὥρα . . .	*Γαλ. ς'14-18.*	*Ματ. κζ'1-56.*
3) »	*Ῥωμ. ε'6-11.*	*Μαρ. ιε'16-41.*
6) »	*Ἑβρ. β'11-18.*	*Λουκ. κγ'32-49.*
9) »	*» ι'19-31.*	*Ἰω. ιη'28-ιθ'37.*
εἰς τὸν Ἑσπερινόν	*1 Κορ. α'18-β'2.*	*Μτ. κζ'1-38.+Λκ. κγ'39-43.+Μτ. κζ'39-43.+Ἰω. ιθ'31-37.+Μτ. κζ'55-61.*
Μέγα Σάββατον εἰς τὸν Ὄρθρον ἢ τὸν Ἐπιτάφιον	*1 Κορ. ε'6-8.+Γαλ. γ'13-14.*	*Ματ. κζ'62-66.*
» » εἰς τὴν Λειτουργίαν	*Ῥωμ. ς'3-11.*	*» κη'1-20.*

Τὰ ἕνδεκα ἑωθινὰ Εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν :

1) Ματ. κη'16-20. *2) Μάρ. ις'1-8.* *3) Μάρ. ις'9-20.*
4) Λουκ. κδ'1-12. *5) Λουκ. κδ'12-35.* *6) Λουκ. κδ'36-53.*
7) Ἰωάν. κ'1-10. *8) Ἰωάν. κ'11-18.* *9) Ἰωάν. κ'19-31.*
10) Ἰωάν. κα'1-14. *11) Ἰωάν. κα'15-25.*

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

1, Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου . . .	*1 Τιμ. β'1-7.*	*Λουκ. δ'16-22.*
8. Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου .	*Φιλιπ. β'5-11.*	*» ι'38-42. ια' 27-28.*
Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως.	*Γαλ. ς'11-18.*	*Ἰωάν. γ'13-17.*
14. Ὕψωσις τȣ̃ τιμίȣ Σταυρȣ̃	*1 Κορ. α'18-24.*	*Ἰωάν. ιθ'6-11. 13-20.25-28.30-35.*
Κυριακὴ μετὰ τὴν Ὕψωσιν .	*Γαλ. β'16-20.*	*Μάρ. η'34-θ'1.*

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Κυριακὴ τῶν Πατέρων τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.	*Τίτ. γ'8-15.*	*Ματ. ε'14-19.*
26. Δημητρίȣ Μεγαλομάρτυρ.	*2 Τιμ. β'1-10.*	*Ἰωάν. ιε'17-ις'2.*

ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

8. Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ .	*Ἑβρ. β'2-10.*	*Λουκ. ι'16-21.*
13. Ἰωάννȣ τοῦ Χρυσοστόμȣ	*» ζ'26-η'2.*	*Ἰωάν. ι'9-16.*
14. Φιλίππȣ τοῦ Ἀποστόλȣ .	*Πράξ. η'26 39.*	*» α'44-52.*
21. Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου. .	*Ἑβρ. θ'1-7.*	*Λουκ. ι'38-42. ια'27-28.*
25. Τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης .	*Γαλ. γ'23-δ'5.*	*Μάρ. ε'24-34.*
30. Ἀνδρέȣ τοῦ Πρωτοκλήτȣ	*1 Κορ. δ'9-15.*	*Ἰωάν. α'35-52.*

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

4. Τῆς Ἁγίας Βαρβάρας καὶ Ἰωάννȣ τȣ̃ Δαμασκηνοῦ	*Γαλ. γ'23-δ'5.*	*Μάρ. ε'24-34.*
5. Σάββα τοῦ Ἡγιασμένου	*» ε'22-ς'2.*	*Ματ. ια'27-30.*
6. Τοῦ Ἁγίου Νικολάου . .	*Ἑβρ. ιγ'17-21.*	*Λουκ. ς'17-23.*
12. » » Σπυρίδωνος .	*Ἐφεσ. ε'8-19.*	*Ἰωάν. ι'9-16.*
Κυριακὴ τῶν Προπατόρων .	*Κολ. γ'4-11.*	*Λουκ. ιδ'16-24.*
» πρὸ τῆς Χρ. Γεννήσεως	*Ἑβρ. ια'9-10.17-40.*	*Ματ. α'1-25.*

Παραμονὴ » » »		
εἰς τὰς Ὥρας: 1) Ὥρα	*» α' 1-12.*	*» α' 18-25.*
3) »	*Γαλ. γ' 23-δ' 5.*	*Λουκ. β' 1-20.*
6) »	*Ἑβρ. α' 10-β' 3.*	*Ματ. β' 1-12.*
9) »	*» β' 11-18.*	*» β' 13-23.*
» εἰς τὴν Λειτουργίαν.	*» α' 1-12.*	*Λουκ. β' 1-20.*
25. Κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου	*Γαλ. δ' 4-7.*	*Ματ. β' 1-12.*
26. Σύναξις τῆς Θεοτόκου .	*Ἑβρ. β' 11-18.*	*» β' 13-23.*
27. Στεφάνου πρωτομάρτυρ.	*Πράξ. ς' 8-ζ' 5.47-60.*	*» κα' 33-42.*
Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησιν	*Γαλ. α' 11-19.*	*» β' 13-23.*

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

1. Κατὰ σάρκα περιτομὴ τοῦ Κυρίυ, καὶ Βασιλείυ τῦ Μ.	*Κολ. β' 8-12.*	*Λκ. β' 20-21.41-52.*
Κυριακὴ πρὸ τῶν Φώτων . .	*2 Τιμ. δ' 5-8.*	*Μάρ. α' 1-8.*
Παραμονὴ τῶν Φώτων		
εἰς τὰς Ὥρας: 1) Ὥρα	*Πράξ. ιγ' 25-32.*	*Ματ. γ' 1-6.*
3) »	*» ιθ' 1-8.*	*Μάρ. α' 1-8.*
6) »	*Ῥωμ. ς' 3-11.*	*» α' 9-11.*
9) »	*Τίτ. β' 11-14 γ' 4-7.*	*Λουκ. γ' 1-18.*
» εἰς τὴν Λειτουργίαν.	*1 Κορ. θ' 19-27.*	*» »*
6. Τὰ Φῶτα, εἰς τὸν Μ. Ἁγιασμ.	*» ι' 1-4.*	*Μάρ. α' 9-11.*
» » τὴν Λειτυργίαν	*Τίτ. β' 11-14. γ' 4-7.*	*Ματ. γ' 13-17.*
7. Σύναξις Ἰωάν. τῦ Βαπτιςῦ	*Πράξ. ιθ' 1-8.*	*Ἰωάν. α' 29-34.*
Κυριακὴ μετὰ τὰ Φῶτα . . .	*Ἐφεσ. δ' 7-13.*	*Ματ. δ' 12-17.*
17. Τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου . .	*Ἑβρ. ιγ' 17-21.*	*Λουκ. ς' 17-23.*
18. Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου	*» ιγ' 7-16.*	*Ματ. ε' 14-19.*
20. Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου .	*2 Κορ. δ' 6-15.*	*Λουκ. ς' 17-23.*
25. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου	*» ζ' 26-η' 2.*	*Ἰωαν. ι' 9-16.*
27. Ἀνακομ. λειψ. Χρυσοςόμυ	*» »*	*»*
30. Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν . .	*Ἑβρ. ιγ' 7-16.*	*Ματ. ε' 14-19.*

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

2. Ὑπαπάντη τοῦ Κυρίου .	*» ζ' 11-17.*	*Λουκ. β' 22-40.*

ΜΑΡΤΙΟΥ

9. Τῶν 40 Μαρτύρων . . .	*» ιβ' 1-10.*	*Ματ. κ' 1-16*
25. Τοῦ Εὐαγγελισμοῦ . . .	*» β' 11-18.*	*Λουκ. α' 24-38.*

ΑΠΡΙΛΙΟΥ		
23. Τοῦ Ἁγίου Γεωργίου . .	*Πράξ. ιβ'1-11.*	*Ἰωάν. ιε'17-ις'2.*
ΜΑΪΟΥ		
8. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου .	*1 Ἰωάν. α'1-7.*	*» ιθ'25-27. κα 24-25.*
21. Κωνσταντίνȣ καὶ Ἑλένης	*Πράξ. κς'1.12-20.*	*» ι'1-9.*
ΙΟΥΝΙΟΥ		
24. Γενέθλιον τοῦ Προδρόμȣ	*Ῥωμ. ιγ'11-14,4.*	*Λουκ. α'1-25. 57-68.76.80.*
29. Πέτρου καὶ Παύλου. . .	*2 Κορ. ια'21-ιβ'9.*	*Ματ. ις'13-19.*
30. Σύναξις τῶν Ἁγ. Ἀποστ.	*1 Κορ. δ'9-15.*	*» θ'36-ι'8.*
ΙΟΥΛΙΟΥ		
11. Τῆς Ἁγίας Εὐφημίας . .	*2 Κορ. ς'1-10.*	*Λουκ. ζ'36-50.*
Κυριακὴ τῶν Πατέρων τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου	*Τίτ. γ'8-15.*	*Ματ. ε'14-19.*
20. Ἠλιοὺ τοῦ Θεσβίτου. . .	*Ἰακώβ. ε'10-20.*	*Λουκ. δ'22-30.*
27. Τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος	*2 Τιμ. β'1-10.*	*» κα'12-19.*
ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ		
6. Μεταμόρφωσις τȣ Κυρίȣ	*2 Πέτ. α'10-19.*	*Ματ. ιζ'1-9.*
15. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου .	*Φιλιπ. β'5-11.*	*Λουκ. ι'38-42. ια' 27-28.*
29. Ἀποτομὴ τῆς κεφ. τȣ Προδρ.	*Πράξ. ιγ'25-32. (ἢ » ιθ'1-8.).*	*Μάρ. ς'14-30.*

1 Kor. 9, 24-27

